

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΑΛΦΡΕΔ. Μ. ΗΕΛΛΜΑΝ

DURER (ALBRECHT). Alberti Dureri clarissimi pictoris et Geometrae de Sym(m)etria partium in rectis formis hu(m)anorum corporum libri in latinum conversi (by J. Camerarius).

Fol. 81b: Norimbergae excudebatur opus aestate Anni A Christo servatore genito M.D.xxxij. In aedib. viduae Durerianae.

Folio, Gothic types, with Greek pass., (81) ll., (1) bl. 1. with sign. (A-E 6 F 4, G-O 6); xylographic monogram on title-page; 80 full-length woodcut human figures and numerous other diagrams; contemp. MS. marg. note. Fine, large copy.

For the widow of Durer, Noremberg, 1532.

FIRST LATIN EDITION of parts 1 and 2 of Herinn sind begriffen vier Bücher von menschlicher proportion durch A. D....Nuremberg, 1528. Campbell-Dodgson, I, p. 265.

BOUND WITH

DURER (ALBRECHT). Clariss. Pictoris et Geometrae Alberti Dureri de varietate figurarum et flexuris partium ac gestib. imaginum, libri duo, qui priorib. de symmetria quondam editis nunc primum in latinum conversi accesserunt. Anno M.D.XXXiiij.

Fol. 59b: Finitum opus Anno a salutifero partu. 1534. 9. Cal. Decemb. Impensis viduae Durerianae per Hieronymum Formschneyder Norinbergae.

Folio, Gothic types with Greek pass., (59) ll., (1) bl.1. (cut away), with sign. (a- k 6); folios, sign. a 2 and 3; l 5 and 6 and f 1 and 2 remain connected and folded together as extended plates; 60 full-length woodcut human figures, extended and other woodcut figures; a fine large copy in calf, gilt, int. gilt dent., g.e.

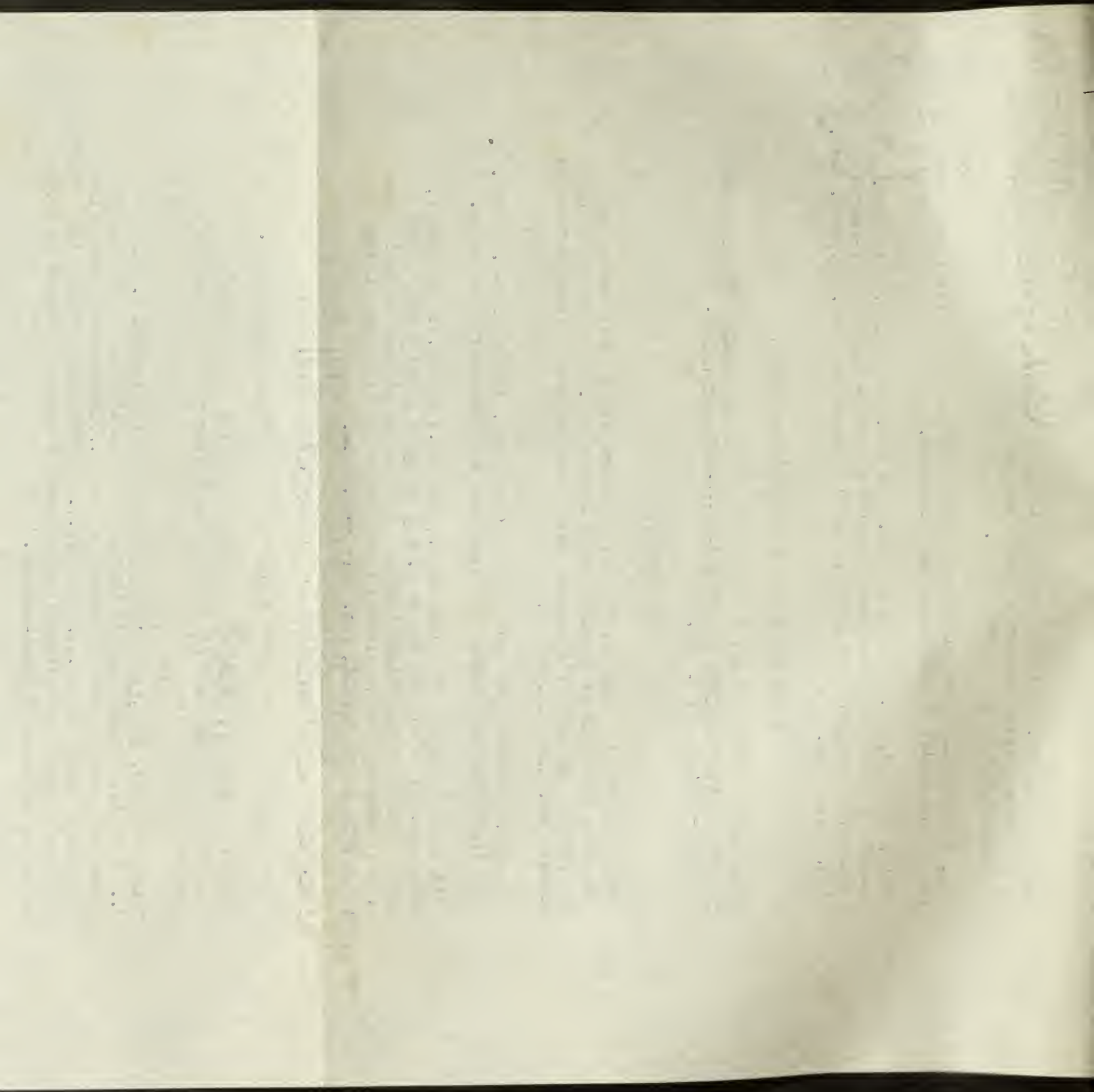
Hier. Formschneyder for the widow of Durer, Noremberg, 1534.

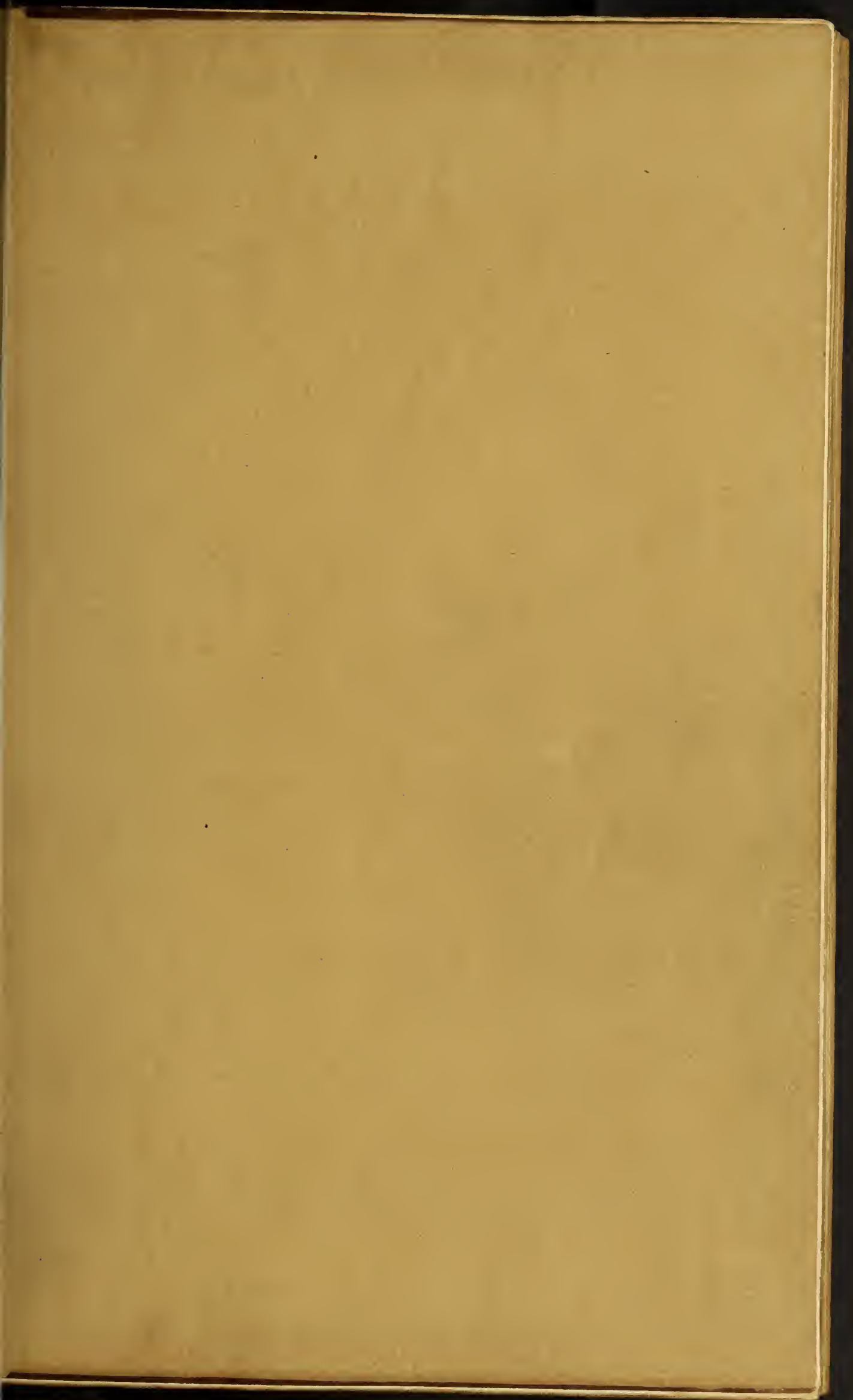
FIRST LATIN EDITION of parts 3 and 4 of the original German work.

Campbell Dodgson, i, 265: "A continuation of the last, being a translation of Bks 3 & 4 of the original German edition, with the same cuts."

Frank-Choulant, Hist. and Bibl. of Anatomic Illustration, p. 145: "...These two volumes contain the complete translation of the original German edition, by Joachim Camerarius senior...the woodcuts are prints from the original blocks....This work...is technically interesting because it contains the first attempts to represent shades and shadows in wood engraving by means of crosshatching."

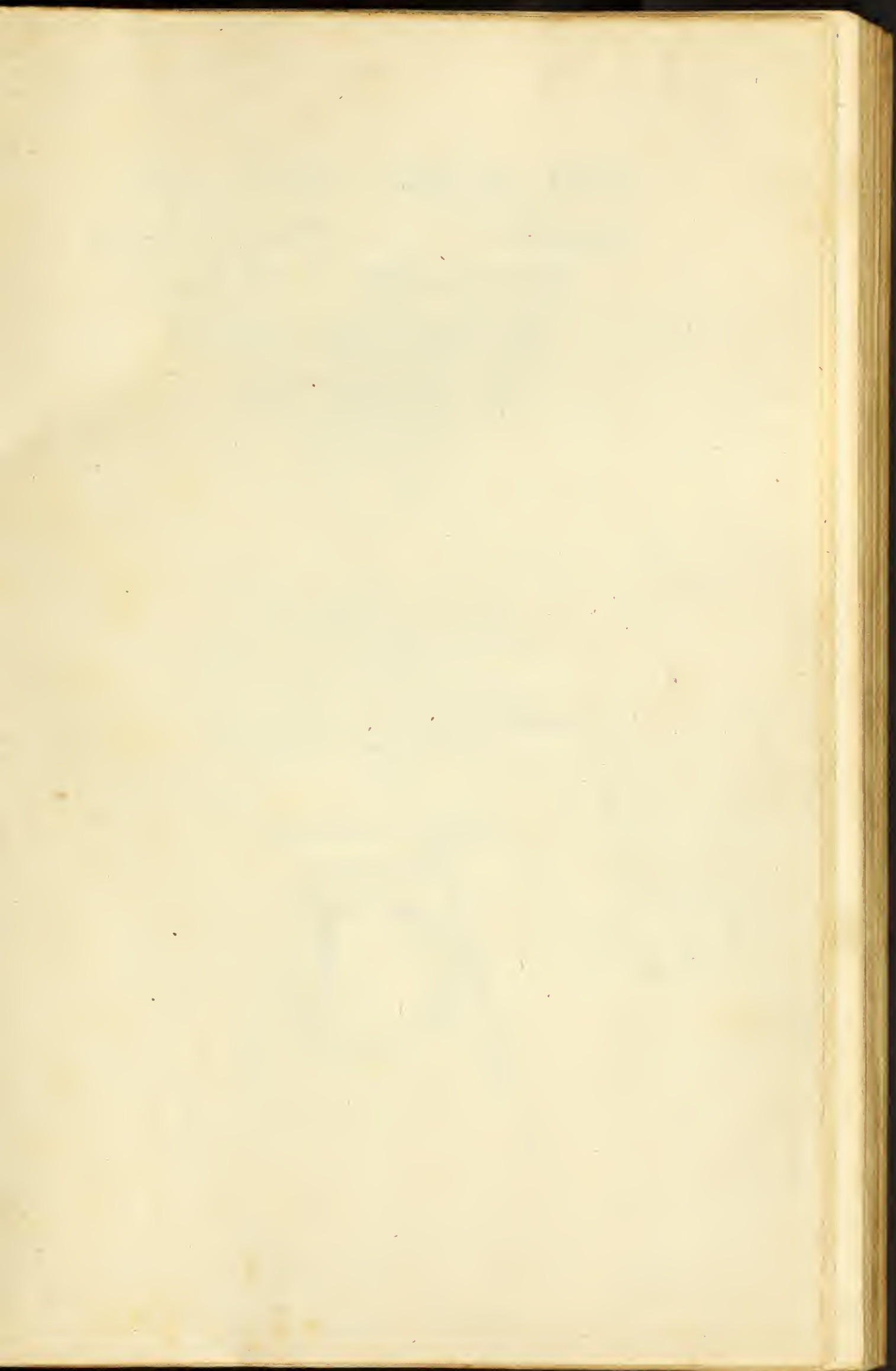
Albrecht Durer, painter and engraver, born Nuremberg, 1471; died 1528.

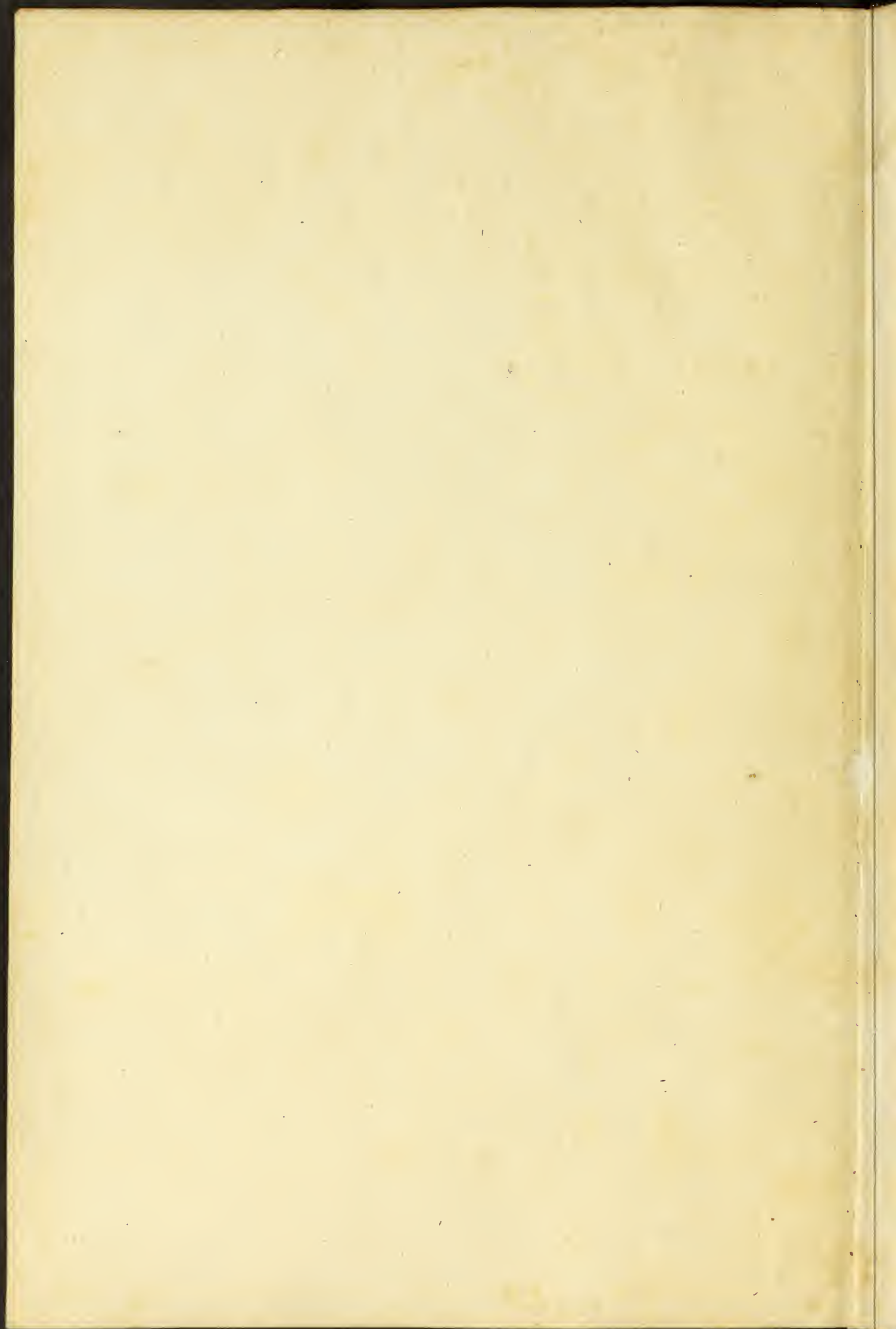

75812

45813

Alberti Dureri clarissimi pictoris
et Geometrae de Symetria
partium in rectis formis
hūanorum corporum,
Libri in latinum
conuersi.

Lectori.

Ei qui forte leges Germanae audacia dexterae
Scripta per ausonios currere iussa sonos
Da veniam erratis, neque enim non esse ueremur,
Et nouitate tibi concilietur opus
Nam labor exemplo caruit nec signa priorum
Vlla pedum per quae nos graderemur erant
Si qua tamen namque haud nostra omnia dāno, placebunt
Scripta tuus decorans augeat ista fauor.

Jo.

AD

Cautum est D. Caroli. V. Imper. Rom. edicto Ne cui
Alberti Düreri scripta vel in hoc genere vel Geometrico-
rum elementorum, vel tichismatica, typis impune
excudere excusa ue venditare liceat,
contra facientib. multa dicta
quæ in diplomate priuilegij continetur.

Aequis et Studiosis bonarum artium Lectorib:

Si quid de pictura hoc loco dicendum duxissem, Non tam laudibus illam q̄ deploratione fuerā celebraturus. Cui enim vestrum ignota esse possunt laudatiss: artis encomia. Me vero et florentis amissionem, et repululantis neglectionem, quis daturus vitio sit ac non arbitraturus potius debuisse dolore et lacrimis p̄sequi? Sed mihi consilium nō fuit de arte nunc quidem verba facere, de artifice autore huius libri, deq; opera nostra, necessitate quadam non nihil disputaturo. Ac illum quidem confido virtute meritisq; innotuisse, non suae modo patriae sed exteris etiam nationib. Satisq; intelligo non expectare laudes ipsius nostra praeconia, praesertim cum eximia opera sempiterna gloria auctum ornatumq; relinquunt. Conueniens tamen iudicauimus, cum quod illius inuenta edere remus, tum quod occasio data esset mandandi litteris praecleari viri nobisq; amicis. vitā ac mores, pertere quae partim sermonib. aliorum partim praesentes de ipso cognouissemus, habitura praedicationem aliquam dexteritatis et ingenij singularis et artificis et hominis, atq; etiam allatura voluptatis nonnihil legentib. Albertum nostrum e pannonia oriundum accepimus, Sed cuius maiores in Germaniam comigrarint, De origine igitur et natalib. illius copiosae orationi locus non erit. Qui et si fuero honesti, ab eo tamen maiorem splendorem accepisse constat quam tribuisse. Dederat huic natura corpus compositione et statura conspicuum, aptum q; animo specioso quē cōtineret, vt iusticiae suae quam solet extollere Hippocrates et iam in hoc nō oblita fuerit, quae vt ridicule animato simice ridiculum quoq; corpus teruit, ita praeclearis mentib. conuenientia corpora circum dare consuevit. Erat caput argutum. oculi micantes. nasus honestus et quem greci τετραγωνον vocant. p̄ceriusculū collum. pectus amplum. castigatus venter. femora neruosa. crura stabilia. Sed digitis nihil dixisses vidisse elegantius. Sermonis autem tanta suauitas atq; is lepor, vt nihil esset audientib. magis contrariū q̄ finis. Litterarum quidem studia non attigerat, sed quae illis tamen traduntur, max. naturalium et mathematicarum rerum scientiae fere didicerat. Et is praecipua vt intelligebat et re explicare nouerat, ita et oratione sciebat declarare. Testatur hoc scripta eius Geometrica, in quib. quid de illa scientia possit requiri, quatenus quidem tractandam sibi iudicauit, nō video. Ferebatur autem magno quodam ardore animi ad omnem honestatem morum et vitae complectendam, quam ita praestitit vt vir optimus merito haberetur. Nō tamen erat aut tristi seueritate aut grauitate odiosa, quin etiam quicquid ad suauitatem hilaritatemq; facere putatur neq; ab honesto nec recto alienum, et ipse per aetatem nō neglexerat, et probabat etiā senex, cuiusmodi sunt gymnasticos et Musicae reliquiae. Sed praeceteris eū ad picturam natura finxerat, quare et illius studium totis virib. complexus, et vbiq; gentium laudatorum pictorum opera, et rationum illorum cognoscendi, et imitandi quae probasset cura tenebat. Inter quae et max. regum ac principum ipsiusq; adeo Maximiniani et huius nepotis Caroli AUG. et benignitatem expertus et fauorem consecutus est, affectus ab illis non aspernando salario. Sed vbi iam habuit illius manus, vt ita loquar, maturitatem, tum max. de operib. intelligeres ingenium sublime et virtutis amans. talia enim omnia faciebat grandia et laudabilis argumenti. Extant encomia Maximiniani, extant et historicae astronomicae opera immortalia de quib. quae memorauit

æstimare licebit, ut alia non dicam, quorum est nullum quod non vel ex veterib. aliquis, vel nostra ætate quacunq; in gente pictor suum dici optaturus videatur. Est autem nulla profecto certior neq; verior naturæ unicuiusq; indicatio quam quæ ab operibus fit quæ quisq; pro artificio suo effecit. Quorum duo genera quo reliquis longius præstant et quæ si ex ipsius naturæ officina prodeunt, hoc in eo quod diximus magis possunt polleatq;. Ea sunt quæ *μιμητικά* et *ποικίλα* vocantur, id est representate rerum similitudines vel oratione vel manu. Quorum illa proprie poetica nominantur, hæc nescio an generalem appellationem habeant, sed quadrifariam fere intelliguntur; statuarum picturæ. Sculpturæ. et plasticæ. Nunc vero de pictura loquamur ut propositum fert quæq; ipsa inter quatuor illa laudatiss. est, et ab aliquo græcorum poetice vocalis nuncupata. Tales igitur esse pictores profus quales ipsorum opera sint vere arbitrabitur, non secus ac poetas. Ignoratum pinxisse ampliora ònia, Pausonam minora tradunt. Quis non ex hoc intelligit et illum fuisse ingenio altiore, et hunc humiliore Martialis negat se Maronem quidem, sed Marsum tamen futurum si Mæcenatem sortitus sit, de quo ipse viderit. Nam illud nemo sperauerit, qui modo eius legerit versus egregios in eo genere in quo epigrammata insunt, sed quib. non solum infirmæ ad maiora vires verum aliena ab illis quoq; omnia produntur, pleraq; etiam sæda et deformia. Qua propter non possum sine risu recordari catullianæ sententiæ huius, castum esse decere pium poetam, ipsum versiculos nihil necesse esse. Et quod ille alter probare voluit mores distare a carmine suo Sed poetas nunc dimittamus. Quot autem fuerit, ac potius quis non fuit pictorum inq; omnium qui non declararet operibus naturam suam. Non iam veterum mentionem faciam, nostrorum temporum exemplis contentus. Cui autem obscurum est non paucos laudem et admirationem vulgi quæ fuisse obscenitate pingendi, dum quæ non nisi occulte fieri honeste nequeant, immo quæ ne occulte quidem facta nefario scelere et probro vacent, tabulis expressa publicarunt, hos ne pudicos quisq; credet, quorum mens et dextra talia fuerit molita. Vidimus etiam multorum minutulas et bene sane coloratas picturas, quib. quidem non nihil ingenij et gnauitatis declararet magistri, sed ars requireretur. Hoc igitur loco opt. iure admirabimur Albertum sanctimonie et pudoris diligentiss. custodem, et granditate picturarum proferentem se conscium nimirum sibi virium suarum, sic tamen ut ex minorib. quoq; operib. ipsius sperni nihil debeat. In quibus nullam lineam inuenias ductam temere aut peruersè, nullum superuacuum punctum. Quid ego de manus constantia et certitudine loquar. Iurares regula normaue aut circino perscripta que nullo adiumento vel penicillo vel sæpe calamo aut penna deducebat, ingenti cum admiratione spectantium. Quid memorem qua dextræ cum animi conceptibus congruentia, sæpe in chartas statim calamo aut penna figuras quarumcunq; rerum conicerit, siue ut ipsi loquuntur, collocarit. In quo hoc profecto legentib. incredibile futurum prospicio, distantiss. non solum argumenti sed et corporum partes instituisse uonnunq;, quæ coniunctæ ita inter se conuenirent, ut aptius fieri nihil potuisset. Nimirum ita mens artificis singularis instructa omni cognitione et intelligentia veritatis consensusq; inter se partium, ipsa moderabatur ac regebat manum, iubebatq; sibi absq; ullis adminiculis fidere. Similis erat promptitudo peniculi tenentis, quo minutiss. quæq; in linteo tabellaue perscriberebat, nulla designatione præmissa, sic ut non culpam modo posset nihil, sed

laudem etiam omnia summam inuenirent. Maxime admirabile fuit hoc laudatiff. pte-
torib. quib. in illa re versatis plurimum, difficultas non esset ignota. Hoc loco nō pessum
silencio præterire quod inter hunc et Joannem Bellinum accidit. Erat is venetice, inqz
italia tota huius artis fama excellens. quo cum Albertus venisset facileqz cum illo se con-
iunxisset, atqz, vti fit, mutue operum iam ostentationes existerent, admirante Alberto
candide et magni faciēte Bellini omnia, Bellinus et ipse ingenue eum alia, tū pilorum
subilitatem præcipue in Alberti operibus comprobauit. forte accidit, vt de arte inter se col-
loquerentur, quib. sermonib. finitis, facies ne inquit Bellinus, Alberte benigne et gratifi-
cabere in re non magna amico. senties inquit Albertus si quidem quod præstare valeam
a me petieris. Tum Bellin⁹ cupio a te ferre, inquit, dono vnume penicillis tuis quib. ca-
pillamenta de ducere soles. Ibi albertus nihil moratus cum plurimos similes aliorum et
qualib. bellinus quoqz vteretur, protulisset, eligere iussit qui maxime placerēt, nisi auferre
mallet vniuersos. Sed Bellin⁹ falli se ratus, non enim hos, inquit, aiebam, sed quib. cris-
nes et pilos vnico ductu complusculos exprimere consueuisti, quos sparsulos et latiusculo
discrimine esse oportet. Aliter enim in max. sæpe longitudine tanta æquabilitas flexuum
et distantie seruari nequeat. Non aliis inquit Albertus qz his vtor, quod vt tibi probem
licet contemplare, et arrepto vno ex propositis penicillo, longiss. et flexulos crines quales
mulierum maxime sunt, constantiss. ordine et ratione inspectate et stupente Bellino pro-
duxit, qui postea multis confessus fuit, nullius mortalium sermonem, eius rei quam oculo
vidisset, fidem sibi facere potuisse. Tribuit hoc idem illi ingenuitate spectabili Andrea
as Montegna qui Mantuce floruit reuocando ad seueritatem quandā et legē picurā,
quā quidem prim⁹ laudem meruit, dum dissectas et fractas statuas eruit et in exemplum
artis proponit. Cuius quidem sunt omnia dura et rigida scilicet manu non afflicta se-
qui animi intelligentiam et promptitudinem. Sed illis nihil putatur in arte melius neqz
perfectius. Is ergo cū Mantuce decumberet et Albertum in Italia esse audiuisset, curauit
celeriter ad se accersi. Instrueturus facilitatem eius et certitudinem manus rerum cog-
nitione et arte. Nō enim raro in sermonib. familiarib. questus fuerat quod vel sibi nō con-
tigisset illa, aut Alberto scientia sua. Nihil moratus albertus posihabitis reb. omnib. vbi
nuntium accepit statim itineri se accinxit, sed prius decefferat Andreas qz Mantuam
potuisset peruenire, neqz quicqz dicere solebat in vita sibi tristius accedisse. Quāuis enim
Albertus summus esset tamen aliquid animo suo magno et excelso supra concupiscebat
semper. Nos viri barbatam imaginem, ita vt diximus, in linteo statim ipso penicillo nul-
lis ante dispositis, vt assolet delineationib. ab eo expressam quasi attoniti spectauimus.
Pili sunt barbe ferme cubitales, ita exquisite et solerter ducti, ita vbiqz discrimine et mo-
do simili, vt quo quis melius artē intelligeret, hoc magis cum admiraretur, tum incredibi-
le duceret in illis effingendis nulla alia ope manum adiutam fuisse. Cæterum nulla
spurcicies nullum dedecus in ipsius operib. extat, refugientib. scilicet talia omnia castiss.
mi animi cogitationib. Dignum tali successu artificem. Jam expressiones viuētium
vultuum, quæ contrafacta nunc vocant, quam similes conficiebat, qz infallibiles, qz ve-
ras? Quæ omnia eo consequeretur quod ad artem et rationem vsu reuocaret, in gno-
tam hactenus et inauditam pictoribus nostratibus saltem. Quis enim illorum fuit, qui
operis sui quo maximam quoqz famam adeptus esset, rationē explicare posset, vt magis

scientia quam casu laudem inuenisse crederetur. Sed Alberto parata, certa inq; pröp-
 tu erant omnia, quod picturam in viam præceptionum induxerat et reuocarat ad ra-
 tionem doctrinæ. Sine qua, vt Cicero scripsit, etiam si quid bene fit adiuuante natura,
 Tamen id quia fortuito fit, semper paratum esse non potest. Hæc sibi ipsi primum el-
 borauit. Mox, vt erat liberaliss. et candidiss. explicare in scriptis libris El. ac doctissimo
 viro Guilibaldo pircamero aggressus est, cui et elegantiss. epistola illos dicauit, quam
 nos latine reddere intemerata illius natia quasi facie, cum supra vires nrās esse sentis-
 remus, intactā reliquim⁹. Sed priusq̃ absoluerē omnia et correctā edere, vt cupierat pos-
 set, morte est creptus, placida illa quidem et optabili, sed profecto, nostro quidem iudicio,
 præmatura. Erat autem si quid omnium in illo viro quod vitii simile videretur, vnica
 infinita diligentia, et in se quoq; inquisitrix scæpe parum æqua. Hunc igitur mors ab-
 inceptæ editione operis sustulit, quam tamen consumarūt amici ex illius perscriptio-
 ne. De qua nunc deinceps et de nostra versione pauca dicimus. Ipsum quidem opus geo-
 metrico quodam modo elaborari ab illo coeptum, paulo vt non perpolitū et expers tinea-
 ture literarum, rudiusculum videtur, sed hoc facile ipsius rei bonitate compensatur.
 Hoc ipse vt se elinante etiam latinum facere vellem, paucis ante q̃ fato suo fungeretur
 dieb⁹ a me petierat, Neq; ego grauatim detuleram illi operam et studiū meum, Sed hæc
 et curam et elinandi operis facultatem quæ fert omnia mors abstulit. Postea amici nō
 solum precib. sed autoritate sua, cum opus edidissent, a me obtinuerunt, vt vertendum in
 linguam latinam susceperem, hancq; operam receptam viro Durero, nauarē mortuo,
 Equidem nō ingnorabā quantum oneris susceperem in tractanda re nec satis mihi per-
 specta neq; in cuius tractatione haberem in lingua latina quicq; quod pro exemplo po-
 nere imitariq; possem, Non etiam fugiebat me / quanto difficilior esset / occupatus alijs
 ordinarijs negocijs, videbam non posse me tantum diligentie et assiduitatis huic cōuersi-
 oni impendere, quantam et cuperē et ipsa mereretur. Sed quid agerem? Et mortui ami-
 ciss. mihi hōinis respectu, et amicorum illius cum voluntate erga me tum quasi quodā
 iure imperandi mihi, rapiebar contra omnes difficultates, ad ingrediendum iter, neq;
 planum neq; expeditum mihi. Itaq; libris duob. totius voluminis tantum tribui quan-
 tum quidem potui ocij subtrahere occupationib. necessarijs meis, et conatus sum quomodo-
 cunq; latine docere, de quib. ille in teutonica lingua optime præceperat. Cuius facti cō-
 fido me veniam apud vos bonos et studiosos artium facile inuicturum, quod neq; ego
 defendere aut velim aut possim quo iniuris audax videat. Sed non modo ignosci alicui
 bi audacie, verum succurri etiam oportere censeo. Quos si cognouero industriam et stu-
 dium hac in parte meum, gratū nobis fuisse, animabor et ad id quod reliquū est Alberti
 de pictura præceptionum latinū faciendū, non pauloq; hæc vt exquisitius ita et iam ope-
 rosius. Non autem expectabitis modo in hoc argumento scripta illius, sed etiam cum
 Geometrica tum tichismatica, in quibus vrbium munitiones, vt horum temporū ratio
 ferebat descripsit. Hæc autem fere sunt de quib. libros ille composuit. Nam quod audio
 quosdam in vulgus promittere, vel scriptis vel sermonib. suis, Libellum Alberti de sym-
 metria partiū in equorum corporibus, equidem miror, vnde post mortem illius allaturi
 sint, quæ viuus nunq; perfecit. Est me etiam non est Albertum in hoc etiam genere
 rationem cepisse exquirere veritatis, neq; labor futurus mortui autore quā fuisse vius.

aucto d. Nicolus
 e. salu. p. p. p.
 x. l. u. a. u. t. o. r.
 f. u. i. s. s. e. v. u. o. p.
 u. o. l. u. m. a. x. i. m. u. m.
 t. e. a. m. p. p. p.

Et quod maxime contrarium esset/nihil mensurationum confecisse, verum quicquid fuerit effectum amisisse scio quorundam perfidia, per quos factum sit vt commentarii surriperentur auctori, itaq; ille nunq; postea de integro voluit illam rem aggredi. Neq; non suspicabatur vel potius compertum habebat, vnde in suos labores fuci inuolassent, sed opt. vir maluit dissimulare cum detrimento et dolore suo, q; in illis persecutis mansuetudinis et lenitatis obliuisci. Huius igitur quicquid erit non patiemur in Albertum auctorem conferri, futurum, vt apparet, illo tanto artifice indignum. Exierunt etiam ante aliquot annos paucule quedam charte teutonice, commendicatas et in conuenientes fere p̄ceptiones illa de re continentes. de quib. in p̄sencia verba facere nō fert animus, sed nisi admodū fallor, non semel penituit auctorem editionis. Ceterum illa quorum fecimus paulo ante mentionem, quæ non modo quia editioni comparauit ipse, sed etiam quia eximia sunt, facile probant Alberti esse, nō paulo hinc, vt arbitror, q; aliunde meliora accipietis, Non quod sint apud nos paratiores ab eruditione et doctrina q; alibi, sed quia in officina illius hæc interpretates, et inter chartarū ^{αυτογραφα} augmenta et correctiones exemplorumq; varietates, quasi in luce multorum versantur, quæ alijs quamuis doctis, obscura videri necesse est. Ostendet hoc Geometricus illius liber, quæ iam doctiss. vir in manibus habet emissurus p̄pedit ornatiorē et explicatiorē q; nunc legitur multipliciter, nō enim minus viginti sex ^{χρημάτων} seu figurarum additionem habebit, correctiones autem vel castigationes priorum innumerabiles ita ipse res legens emissã iam in vulgus meliora locupletioraq; reddiderat, et quasi diuinans se iterū non editurum, p̄scripserat quid publicaturis de scriptura deq; figuris faciendum esset, neq; nō etiam in teutonica lingua, vt ab auctore est volumen confectum, vbi primum poterimus, curabimus typis excudendum. Hæc æquum fuerit vobis accepta esse referentib. hanc gratiam et auctoris singularis viri ardentiss. studijs ad publicam aliquid vtilitatem conferendi, inuentionum suarum, et nostris laborib. ac cupiditati, illa quæ vni dūtaxat nationi scripta videntur, propagandi in omnes.

In libros συμμετρίων Alberti Düreri προλεγόμενα ad Cristophorum Colerum B. C. et doctiss.

Cum tuo max. impulsu hos libros Alberti cariss. tibi amicorum, transferendos in linguam latinā suscepissem, cōueniens visum fuit, de tota cōuersione nostra rationem tibi reddere, vt et tuo iudicio commendaretur lectorib. et ego quasi te duce huius editionis viam minus timide ingrederer. Cum igitur intellexissem nostrā operam, quam in trāsferendo sumpsissemus, tibi non displicere, placuit illas rationum quasi tabulas hoc loco exponere, vt a te quæ gessissem comprobata ostenderem, fieretq; hoc modo speciosius opus. Allaturum etiam non nihil hoc utilitatis lectorib. sperabā, cōmunicatione quadam animi et cogitationum nostrarum, Quib. si quid hæc in parte gratæ a nobis opere nauatum fuerit, id omne tibi v. cl. debebunt referre acceptum, qui non modo autor mihi extiteris, sed etiam impulsor.

Cristophoro Colero B. Cos.

Cum tuo suasu vertendi Dürerianos libros de pictura prouinciam ceperim, quid in toto opere max. appellandis reb. secuti essemus, placuit exponere tibi ante editionem de tua sententia vel retenturi illa vel mutaturi.

Quod autor exquisiuit in aptis et concinnis corporib. effingendis q̄z longe quæ partes a quib. distare deberēt, Quæ elegans et venusta membrorum compositio pulcritudo est, ideo nos interpretantes titulum, Symmetriam in his libris doceri prænotauimus. Hæc picturæ dedit, vt Plinius ait, Primus parrasius, vsurpauit autem plurimum Euphranor, qui et volumina de ipsa cōposuit. Latinū nomen etsi habere negat nos tamen interpretentur cōmensum cōmensurationēue. Atq; ita arte, quæ naturā sequitur, ratio vestigatur qua quicq; tale fiat in exprimēdis rerum formis, quale re vera fuisse, Dime sciendarum autem partium in corporib. cum duplex sit via, vna altitudinis, altera latitudinis, vt scis, hanc bifariam accepimus, Nam quum in obliquis etiam imaginib. vt in plano notarentur, satis intellectum iri putabam hanc densitatis esse si ad soliditatem corporis respectum esset. Eodem pertinet et quā profunditatem vocant cum a dextris partib. retro quasi ceditur vt in obliquo capite, verbi gratia, ab oculis ad aures. Altitudinis quidē ratio longitudinis est. Sed in pede seu calce peculiariter cōsiderauimus. Nam ille trāsuersus longus est, ita obliquo designatis datur perpendiculariter altitudinis. Neq; te fugiat si quando nominentur a nobis simpliciter partes, illarum initia seu sumitates accipiendas, sicut fere adieccimus, cum non fuerit vt opinor necesse, alicubi etiā superuacua. Nobis tamen vt in alieno opere non nimium audendum duximus. Quis autem requisit cum sinciput dicatur summi adiectionem, præsertim hæc voce facta e summo capite, nisi fallo? Cæterum cum autor curiosa pene diligētia exquisiuerit partium in corpore humano nomina, quo mēsuraciones certiores essent, quibusdam etiā noua imposuerit, confido fore vt studiosi versionis vel hæc in parte difficultatem intelligāt. Nam reliqua prætereo quæ et ipsa nō possint facilia videri fuisse, cum in hoc genere quod imitemur,

antiquorum extaret nihil. Conquisiimus autem et nos non mediocri cura neq; modico tempore nomina quibus latine reddere Düreriana possemus, quæ q̄ appposita sint, non nos quidē præfari decuerit, sed legentium erit iudicium. Quæ uelim tu qualia sint perpendas, cui si satisfecero bona erit et de aliorum indicationib. spes. Quos tamen equum fuerit, ut arbitror, erratorum etiam nobis cum tali uolūtate gratiam libenter facere, atq; hæc nostra emendantes ipsos aliquid melius proferre, quod quidem non solum non offendet nos, sed etiam uoluptatem cum utilitate nobis afferet. Ne quid autem dissimularem, subieciimus appellationes partium in humano corpore latinas, quibus addidimus teutonice Düreri, ut perspiceretur quid e quo fecissemus.

Partium humani corporis nomina quarum in his Libris mentio fit.

Incipit græci uocant $\beta\rho\epsilon\gamma\mu\alpha$. intelligenda est capitis summitas pro qua ueteres uerticem posuere. Die schaytel.
 Vertex ubi in media calua capilli girantur. Der hinderst wirbel.
 Occiput et occipitium. Hinden der kopff ob dem genigk.
 Radices capilli. Harwachs. Accipiuntur autem supra frontem et tempora.
 Frons. Die stiern.
 Supercilia. Augpraen.
 Palpebræ. Augshedel.
 Nasus. Dienase.
 Nares. Naslöcher.
 Bucca. munde. Sic enim uisum in ore nominare coniunctionem labiorum, id est, ut græci uocant, $\Sigma\nu\alpha\rho\mu\omicron\gamma\eta\rho$ uel $\Sigma\mu\beta\omicron\lambda\eta\rho$
 Bene siue malæ. Item bucce. Die packen.
 Tempora. Neben das haubt.
 Collum. gula. guttur. ceruix. Der hals.
 Scapulæ. Schulterflaysch.
 Humeri. Achsel. Ibidemq; notantur extare humeri ossa, id est capita inserta $\tau\eta\ \omega\mu\omicron\kappa\omicron\upsilon\lambda\eta$ id est acetabulis. Die achselbain.
 Jugula et iuguli. Halsgrüblein. Intelligenda autem est $\eta\ \sigma\phi\alpha\gamma\eta$, id est lacuna in medijs iugulis. Jugulum etiam latini dixere.
 Pectus. Die prüste.
 Alæ siue Axillæ. üchsen. Notantur autem in aduerso et auerso corpore.
 Mamæ. prüste. Papillæ. die tütlein.
 Infra mamas. vndern prüsten. Ibidemq; nominatur alicubi imus thorax.
 Lumbi. latera. sub costis. ubi præcingimur. Einectus. die waychen.
 Sinus coxarum, quod supra illas concauitates extat, in quas coxæ caput inseritur quæ sunt $\kappa\omicron\tau\upsilon\lambda\alpha$ id est acetabula. Græci uocant plane $\iota\ \chi\iota\alpha$. Der huft art.
 Cuius femur seu coxa. der huft ende. Alicubi coxendices diximus. Quas tamen fere

posuimus pro capitib. coræ, id est die peyn in hüften.

Alius End des pauchs.

Verenda. pudenda. pubes die scham. huc pertinet glans et scrotum et virgula et testicu-
li. Sed in mulierib. initium pubis diximus, pro nature initio id est χλωματος. et imam
pubem ubi desineret id tamen non nusq̃ interpretantes, his verbis. ubi corpus bifidum
sit. Den spaldt des weybs.

Extremæ nates. Vnd des hindern. Femur das ober peyn.

Femur sulci. Einpeifung des peins.

Supra genu. Ob dem knie. Supra genu interius. poplites.

Medium genu. In der mitte. Infra ipsum Vnder dem knie.

Sura. waden. Estet illa notata, media et ima. Itemq; exterius et interius.

Sibiq; Schinpein.

Tali. Die knorren. gemini et ipsi interius et exterius.

Mons pedis siue conuexus pes. Des fues rit.

Planta. Die solen. Calcem diximus den fues. Calcaneum die fersen.

Brachium. Arm. Humeri. achsel. Ale üchsen. Musculi id est tori die mause.

Nexus cubiti qui grecis est ἄγκυρ, ubi cubitus in obliquum flectitur der elnpogen.

Junctura manus grecis καρπος, Das gelenk der hand.

Manus hand. Palma die offen hand. Digni. finger vnd zehen.

Articuli Gelenk.

Hec sunt de quibus quasi referre ad te voluimus. que tu diligenter .v. cl. considerabis, et
voluntatem erga nos studiaq; nostra tuam conseruabis.

Io. Ca. Du.

H. Cobanus Hessus hæc
quoq; Dürero
faciebat.

Nunc noua nobilibus symmetrica ducta parergis
Plurima in exiguo codice lector habes
Duæ dum forte leges, simul hoc quoq; forte notabis
Victoris tantum non habuisse manus
Omnia iudicio certo cognouit, et acri
Ingenio, nihil hunc quod latuisset erat
Siue mathematicas res esset agenda per artes
Nemo hoc iudicio dexteriore fuit.
Siue forent artis cingendæ moenibus urbes
Düreri potuit pingere docta manus.
Nec tantum pinxit, docuit quoq; qualia bello
Sæpe etiam clari non potuerunt duces.
Non tamen illius hic locus est describere laudes
Quas alto scriptas carmine vulgus habet.
Tu modo Düreri decora immortalia lector
Qui sapias eximij muneris instar habe.
Illius et patriæ grates age Noridos urbi
Tradita per quam sunt hæc monumenta tibi.

Et hæc.

Quanta siue monumenta reliquerit artis Apelles
Æstantur varijs vtraq; scripta locis
Illius at nullum superest quod dicere possis
Artificis pictum nobilis esse manu
Fallo: an hæc tiam Dürero fama futura est
Et poterunt tanti facta perire viri?
Non equidem credo quoniam quæ perdidit illum
Hunc eadem ratio viuere posse facit.
Viuere non poterat quæ plurima scripsi Apelles
Quod calamo tantum scripta fuere leui
Nos nitido plures conscribimus cere libellos.
Quos fati series perdere nulla queat.

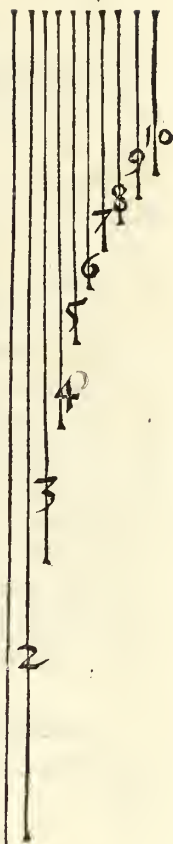
Pauca ut credibile est exempla reliquit Apelles.
Perdere quæ potuit quælibet hora nocens.
Nos damus exiguæ tot milia tempore, quot nec
Per tres vlla manus scribat Olimpiades.
Hæc mihi millo alios Dürerum posse per annos
Diuere conditio spem facit esse ratam
Quamuis arte sua sibi iam monumenta parari
Quæ sine digna libris ne morentur erant.
Namq; quis hoc melius pingendi calluit artem?
Quis fuit ingenio promptior atq; manu?
Omnib. ille prior fuit. omnes ille reliquit,
Quiq; cœcui aderant quiq; fieri prius.
Sicut in hunc mihi scripta docent, Epicedia, veris
Facta magis tanti laudib. apta viri.

Alberti Dureri clariss: pictoris et Geometrice
de Symmetria liber
primus.

Depicturus humanam effigiem, hanc ratione sequitor. In ppositam regulam quæ effigiem quam facere vis longitudine sua excedat, lineam ducito, eius cuius picturam esse plaenit altitudinis. Sic ut lineæ prim^o punctus verticem, extremus calcem describat, proque diuersitate formarum, ut illas longas aut breues in animo concepisti, singulis suas lineas accommodato, easdemq; singulatim partitor. Quare quoties, & cunq; in sequentibus partium numeros audies, eos petendos scias, ex statura totius altitudinis a vertice ad calcem vsq; ei^{us} cuius effigies instituta sit, cuius vnica illa linea diligentia summa distinguenda est, quæ distinctio perueniat a duab^{us} partibus ad partes aut quinquaginta, aut centum aut quotiesq; tandem partib^{us} vsus sit. Eas partes omnes suis numeris notatas ad illam longam in regula ductam lineam referes, sic ut cum eius primo siue initiali puncto consentiant, deinceps vero pro sua quæq; diuersitate discrepent, ut necesse est. Atq; hac via pauciorib^{us} numeris longiores partes notabuntur et contra pluribus breuiores. fiet autem de tota lōgitudine, dimidium lineæ. 2. pars tertia. 3. pars quarta. 4. atq; ita consequenter. Quas etiam ipsas hæc modo notatas partes si res poposcerit vltcrius pro tuo arbitrio, dimidiato in alios siue partes siue impares numeros. Nam qui aliq; rem accurate metiri cupit, dum vna certa partitione comprehendere omnia nequit, necessitate ad partium cōminutionem defertur. Quod a me factum postea apparebit sepe enim duplices, sepe triplices numeros collocatos videtis / magnos / medios / pares / impares, qbus prox: ad veritatem rei pertingere posse visus sum. Cæterum numerorum eorum qui a me designati sunt, compositio, mutari et pro alterius ingenio aliter vsurpari poterit. Ut autem omnia quæ et dicta hactenus a nobis sunt et postea dicentur melius intelligantur, illam regulam cum suis partib^{us} et partium notis quomodo facere docui hic appingam. ante enim omnia huius rectitudinem cōstare oportet absq; quo immensus labor et temporis iusinitas, vix omnium partium nominatas lōgitudines in totius longitudinis statura a vertice ad calcem vsq; perquestura videatur.

¶

Regula
Vertex

Planta

Nunc quomodo institutam effigiem metiri possis ostendam. Sit autem verbi causa prima effigies uirilis depingenda hominis bene habiti et agrestis/cuius staturæ caput septimæ sit partis / Lineam rectam transversam ducito, in eam perpendiculares lineas tres imposito, eius spacii cuius effigiem futuram proposuisti. Harum autem linearum trium prima oblique inagini tribuet, altera aduersæ, Tertia, auersæ. His lineis paralellis hæc quo dixi modo dispositis, Mensuram adhibeto altitudinis membrorū id est partium notabilium a summo capite usq; ad imam plantā. Ea; ratione animaduertes in exemplis nos per lineas perpendiculares transversis equaliter siue directe ductis, peruestigatam membrorū altitudinem, suisq; numeris distinctā notasse, ubiq; ad mensurā partis . numero adiecto quo intuenti statim innotesceret totius huiusce rationis certitudo, præcipuas vero transversarum linearum has inuenies / sæpe tamen plures sæpe pauiores, nominari. Primo et summo loco verticem, prox: infra hæc lineā fronti locus, Infra hanc supercilijs, in inferiore, naso, in hac etiam inferiore, mento, Atq; hoc pacto descendatur ad summos humeros, ad iugula, ad pectus, alas, scapulas, mamas, infra mamas, lumbos ubi incingimur, umbilicum, sinus coarum, coxendices, aluum, pubent, extremam glandem, extremas nates, feminum sulcos, supra genu, supra poplites, medium genu, infra poplites, inum surcæ exterioris, inum surcæ interioris, montem pedis, inum tali exterioris, plantam.

Hæc nomina suo loco in exemplis perpendicularib: lineis addemus qbus membrorū longitudo indicetur, Quo huius rationis quam in toto opere secutus sum euidencia constet.

His sic ordinatis ita longitudinem membrorum metieris.

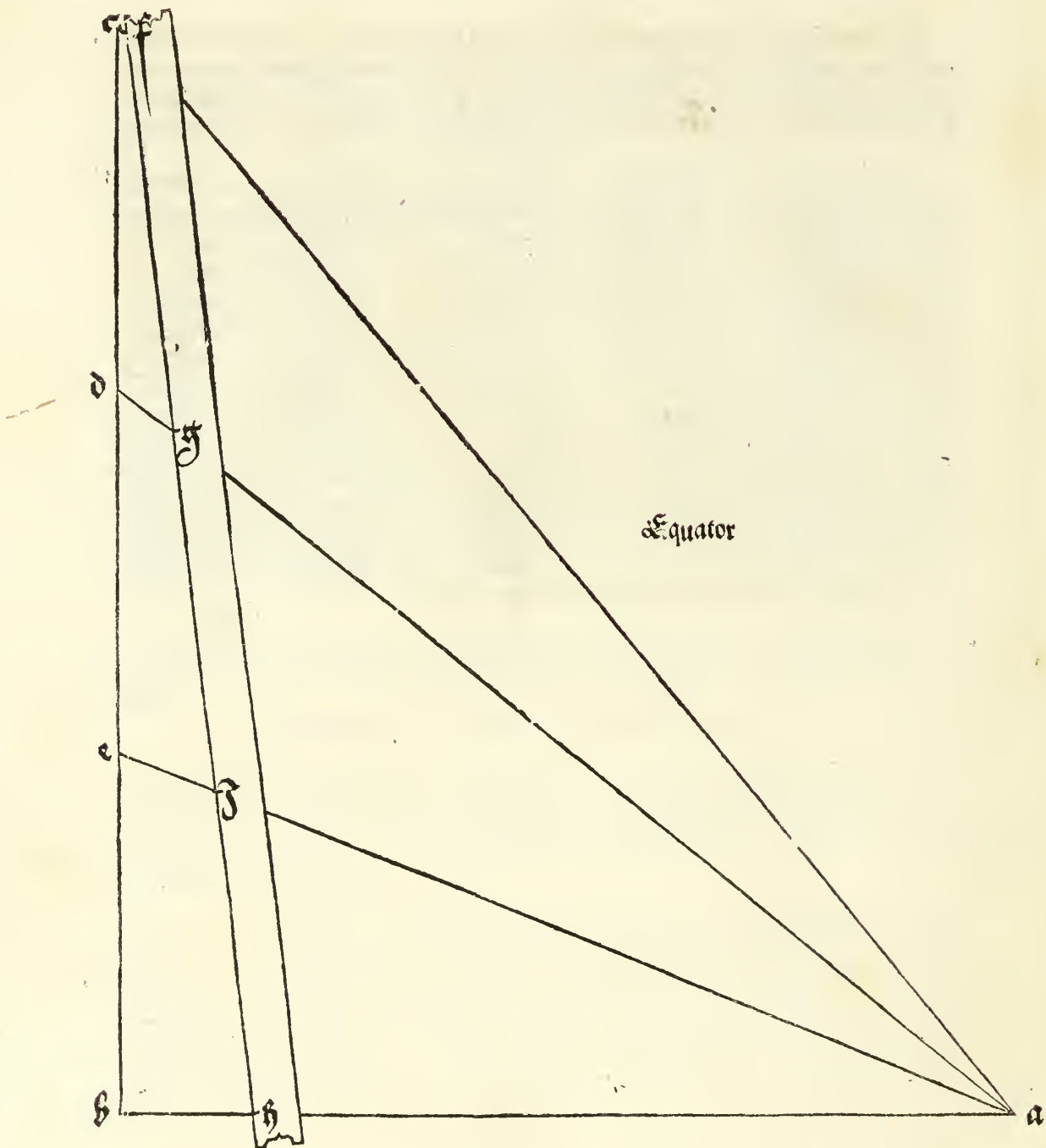
A Incipite quod bregma dicitur usq; ad mediū iuguli summitatem vna pars esto decima et vna vndecima Ad summos humeros due partes. 11 Ad inum mentum vna pars. 7 Summitas verticis media est inter synciput et frontem A mento usq; ad radices capilli vna decima.

Hanc si partitus fueris in tria æqualia spacia, primū frontem, secundum oculos et nasum, tertium os et mentum designabit. A iugulo usq; ad summum pectus vna. 30 Sub alas vna. 13. Ad mamas vna. 10. Infra mamas vna. 8. lumbos due. 11. A lumbis ad umbilicum vna. 40 sinus coarum vna. 30 Imas coxendices vna. 10 Pudenda vna. 8 extremam glandam, vna. 6 Imas nates vna decima et vna. 11 Ab imis natis usq; ubi femina quasi sulcantur id est ad medium femur vna. 18 A planta ad inum talum vna. 28 A planta ad montem pedis vna. 20.

Atq; ita corporis longitudinez dimensus ad inum usq; femur, superest ut genu quoq; suo loco collocetur. Quod ubi factum erit de tota corporis statura tres inæquales mensiones existent. Nempe a summitate mediū Iuguli ad inum usq; femur vna et longis, ab imo femore ad medium usq; genu, altera et qdem minus longa a medio genu ad imam usq; tibiam tertia et breuis: Superiora enim membra / quod in homine obseruatu per est facile, longiora et firmitiora esse consueuere. Corpus, quod nomen sæpe audis, accipe ex partib: compositam et aptam longitudinem, compotem motionis. Nunc ad illas tres mensiones redco, eas scito inter se certa proportione conuenire oportere, sic ut qua proportione corporis longitudo cōgruat cum longitudine coxæ, ducta ratione a summo femore ad genu medium, ea proportione hæc cum tibia comparetur.

Ceterum hoc, quod equidem non ubiq; sequor ita constitues. Triangulum ducto a. b. c. a. b. latus esto transversum. b. c. rectum sic ut. b. rectum angulum faciat mox rectum latus. b. c. diuides punctis duobus. d. e. in tria æqualia spacia. Et ab angulo. a. duces lineas duas rectas ad puncta. d. e. quibus proportionem eam quam dixi erues hoc modo.

In regula duob; punctis designabis totius corporis longitudinem inter medium iugulum et iunum femur. Similiter inferius in iunum talum sub tibia notabis, punctum autem iuguli a scribes. f. iuni femoris. g. iuni autem tali. h. postea regulam sic applicabis ut punctum. g. tangat lineam. a. d. supra memorati trianguli, et istud punctum neutiq; a dicta linea dimouebis. Regulam tamen super ea linea tantisper versabis dum punctum. f. pertingat ad lineam trianguli. a. c. et dum infimum punctum. h. pertingat ad transversam lineam. a. b. Quib; ita perfectis secabit lineam. a. e. regulam inter. g. h. et ad. d. punctum. I. a scribes inueniesq; designatas cum corporis longitudine tres mensiones analogicas. Quæ enim est proportio spaci. f. g. ad spatium. g. I. ea est a spatio. g. I. ad spatium. I. h. de puncto autem. f. similitatem mediæ iuguli intelliges, de puncto. g. iunum femur de puncto. I. medium genu de puncto. h. iunum talum sub tibia, inter hæc animaduertes regulam ad triangulum applicatam inflectendam esse cum puncto. f. sursum versum recte stans latus. e. b. Talem triangulum licet æquatozem nomines, et hanc rationem contrariam cum aliquid inuertere volcs facere poteris. Sane plurimam ad multarum rerum effectum utilitatem recte usurpantib; suppeditabit.

Post hac deinceps peruenitur ad brachij mensuram ita ut subiecimus
 Ab humero enim ubi illius caput ad jugulum annectitur ad cubitum usq; duce .11.
 Cæterum ab humero ad imos musculos vna .10.
 A cubito ad extremos usq; digitos vna .4
 Ab extremis digitis retro ad extremam manum vna .10. Et si in vnam .9 produci
 non est inconcinnum si cui forte ita libeat.

Atq; ita sese habet omnium membrorum altitudinis mensura, Nunc latitudinem de
transuersis lineis ductis per obliqua effigiei membra, indicabimus.

Caput per verticem supra sinciput diduces
in vnā nonā

Per frontem inā .14 et .15.

Per palpebras vnā .7

Per nasum vnā .8

Per mentum ac inā collum similiter
.8. vnā.

Per collum ipsum vnā 12

Per Jugula vnā 9

Per summum pectus duas 13

Per alas vnā 6

Per mammas vnā similiter 6

Intra mammas vnā .12 vnāq; 13

Per lumbos vbi p̄cingimur vnā simili
ter 12 et 13.

Per sinus coxarum vnā 6

Per femur suū siue coxendicem perq;
aliū ac nates vnā .11. et 12

Per pubem similiter vnā .11 et 12

Per summa fœmina sub natibus vnā .7

Per media fœmina vnā 14 et 15

Supra genu vnā 10

Per medium genu vnā 12

Intra genu vnā item 12

Per mediam suram vbi latiss: est vnā
20. et 21.

Per inā suram vnā 13

Per talum vbi cum calce tibia connectitur
vnā. 13

Pedem ipsum siue calcaneum ad vnā.6
produces.

Post hæc brachium obliquum per partes
suas ita densabis

Humerum duab: 21

Sub alis vna 13

Nexum cubiti vna 18

Musculos cubiti vna 18

Iuncturam manus vna 32

Ipsam manum sic dependentem vna.30.

Ceterum in exemplis brachiorum mensu
ra sepe ratim a corporibus demonstrabitur

quo planior res minusq; inuoluta sit

Ac nunc deinceps de latitudine aduerso
rum membrorum singulatim p̄cipiemus.

Capitis per verticem latitudo sit vna 10.

Per frontem vna 8

Per palpebras vna 9

Per aures vna 8

Per nasum vna 10

Ipsius sub mento colli latitudo vnā 12
habeat

Per jugula vna 5

Per pectus tres 10

Intra alas spatium vnā 5 habeat

Intra mammas duas 15

Per lumbos vnā 5

Per sinus coxarum vnā 9 et duas 19

Per femur vnā 4.

Vbi et coxendices notabuntur distantes
quidem inter se vna .6

Per pubem vnā 4

Per sub ipsis statim natib⁹ femur duas 17.

Per medium femur vna 10

Hoc loco illum quas, vt diximus sulcum
id est interius notabis.

Supra genu vnā 12

Per genu vnā 14

Sub genu duas 26

Per mediam suram vnā 22 et vnā 24.

Per inum suræ interioris vnā 14

Per tibiā supra talum vnā 27

Per talos vnā 22

Ipsū per extremos digitos pedem dilata
bis in vnā 15

Tam brachium deinceps huius forme ita
describes

Per alas vna 18 erit

Supra cubiti nexum vna 21

Intra vna 16.

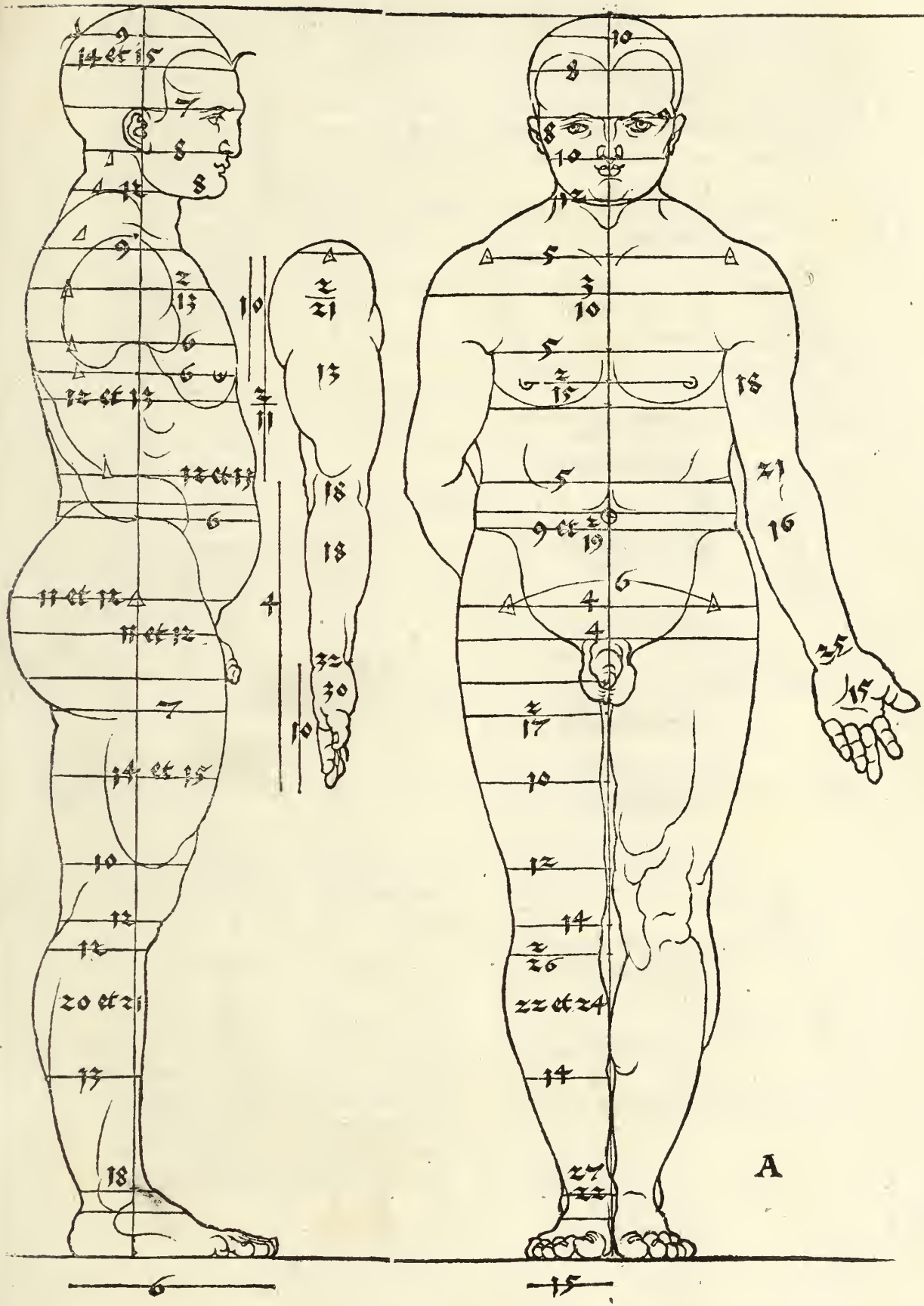
Per cubitum ante iuncturam manus vna

25 palmam ipsam explanabis vna 15
Postremo ad tertiam lineam effigiem
auerfam per scapulas, id est intra alas,
latam facies, vna 4.

Ipsam podicem intra nates fissum de sig:
nabis altitudine vnus octauæ
Calcaneum latum facies vna 24.

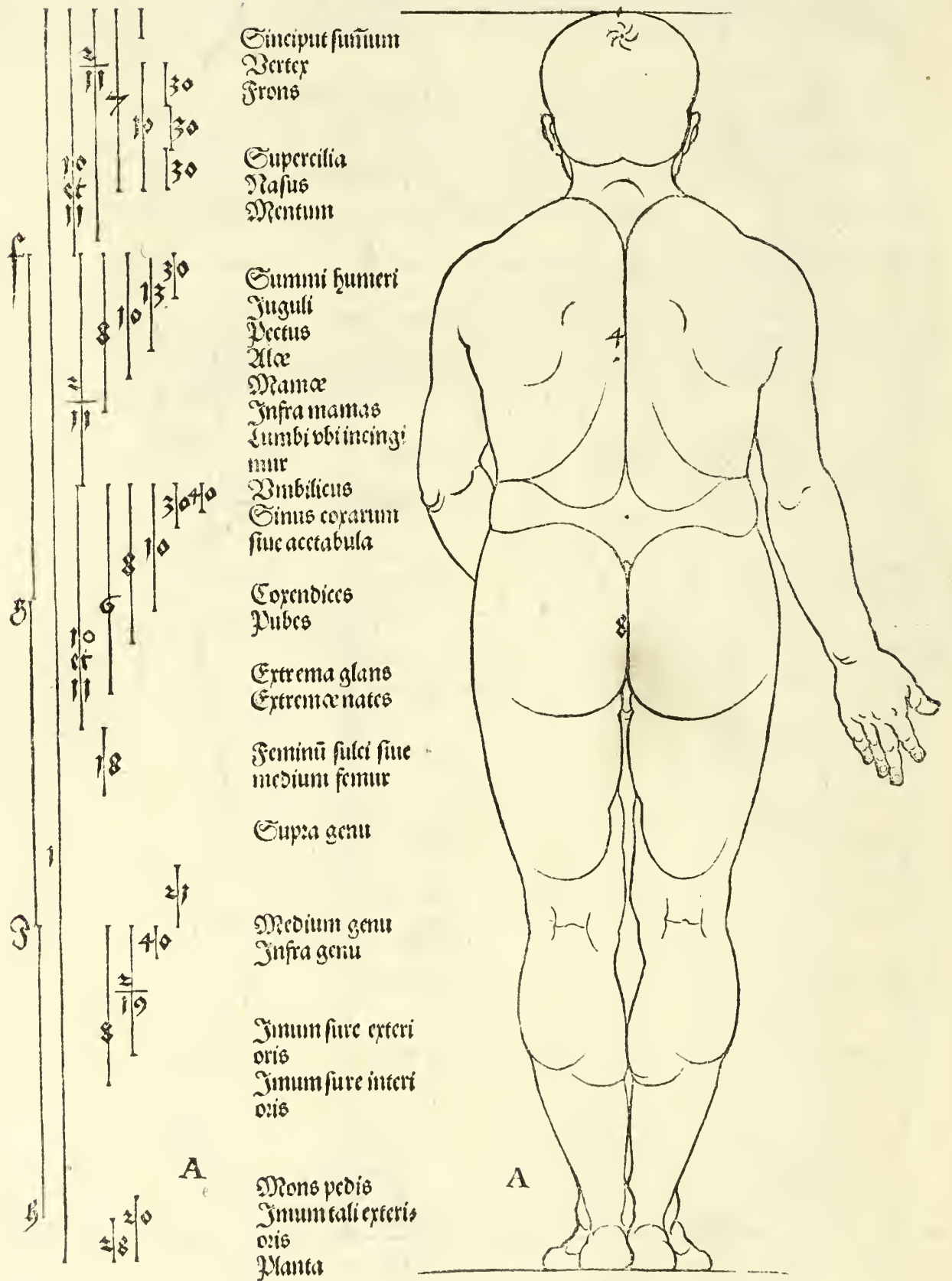
Atq; hac ratione et via altitudine et latitudine omnium huius corporis membrorum
tripliciter descripta, consequenter delineationis habitus et figuram inscribes pro tuo quis
dem ingenio q̄z appositissime Neq; est parum utile, id quod libenter soleo facere, vt ille de
lineationes et figura secundum propositam viui hominis similis staturæ Imaginem
inducantur, ita cadent aptius ac venustius, quam si temere exarentur.

Equidem quam potui exactissime in exemplis omnia expressi Atq; est in hac parte
spectabile pre cæteris, quanto artificio natura hominem, quasi compactum duabus par
tibus fabricata sit, vtq; in corendicis tanquam basin truncum impositum agglutinarit
Quo loco in exemplis diligenter circum ventrem sacrumq; os, talem habitum desig:
nantes curuauimus. Duce quidem vt prince effigiei exempla quo omnia sint distinc
tiora, signo licet aliquo notes vt verbi gratia. A.

A

Altitudines membrorum Virilium.

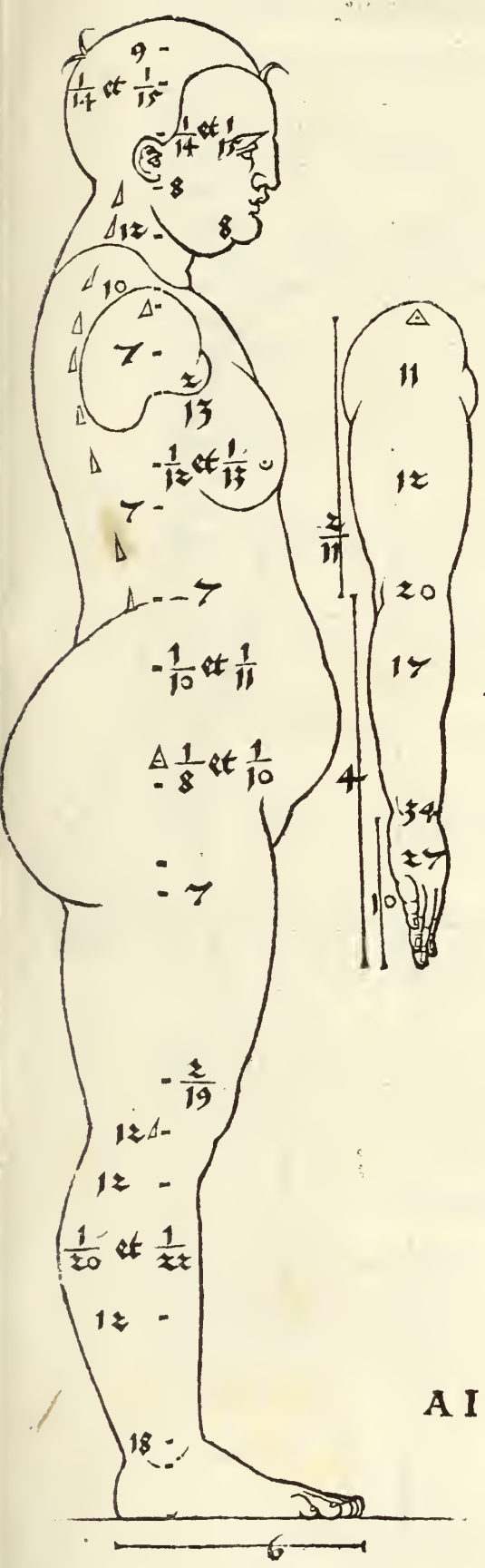
Post hec describemus effigiem mulieris crassulæ valentulæq; ac agrestis cuius forma sit superius demonstrata virilis max. consimilis, ponaturq; et huius altitudo ipsius capitulum septem. Igitur superius traditam rationem sequere, secundum quam etiam huius corporis partes dimetiare. Ceterum in exemplis placuit latitudinum lineas transversas deinceps onnittere, solosq; numeros illius latitudinis indices inscribere, notatis tamē locis omnibus punctulis appositis, quod quidem ideo putavi faciendum, ut odium crebritatis in lineationibus vitaremus. Membra ergo talis muliebris corporis ad talenti commensurationem formabis.

Inter sinciput et summos humeros esto vna decima et duce vigesima tertie
Atq; hoc item et inter iugula duce .11
Atq; hoc etiā inter et iunum mentū vna 7
Inter mentum et verticem vna 8
Inter mentum sursum et summam frontem vna 10
Quam qdem decimam diuides in partes æquales tris quarum summa habeat Frontem, media nasum, oculos/ aures, ima buccam et mentum
Ceterum sub mento carnosum quasi parlear circum duces
Inter iugula et lumbos vna 5
Inter iugula et vsq; infra mamas vna 7
Inter iugula et papillas vna. 9
Hæc q; ipsa inter et axillas vna 15
Hæc q; item inter et pectus vna 28
Hoc loco obseruabis alarū posteriores partes id est quæ a tergo sunt demissiores esse prioribus
Inter lumbos et umbilicum vna 22
Inter lumbos et coxendices siue summum femur vna 9
Eosdem inter et imam alium vna 8
Inter eosdem item et imam pubem due 11
Item inter eosdē et extremas nates vna 5
Inter plantam et conuexitatem pedis vna 20
Eam ipsam inter et talum exteriorē vna 28
Inter iunum talum et medium genu due 9
Vel sane facies hæc, quo modo fieri per æquatoreū solere ostendimus. Tum quidem genu paulo quam prius stabit inferi⁹, sed tu sequare vtrālibet rationem licet.
Inter medium genu et imam surā vna 8
Ceterum calces longos facies vnam 6

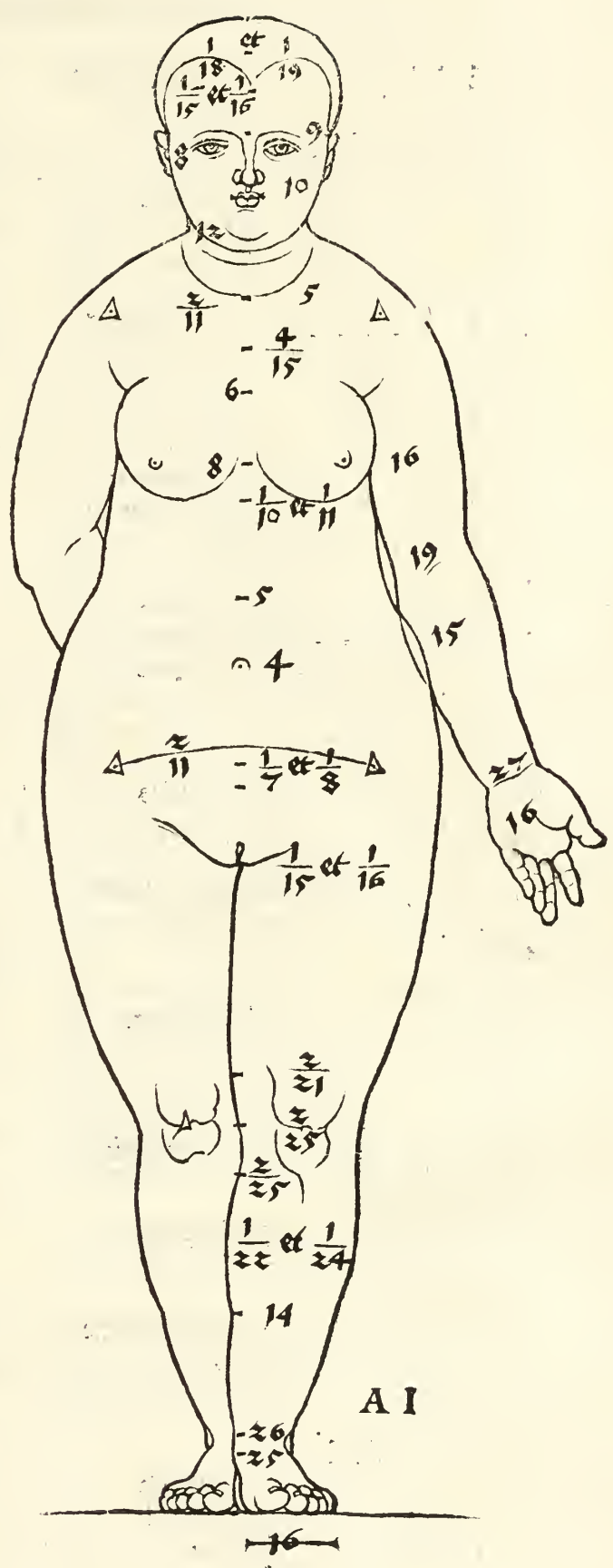
Deinceps longitudinem brachij a summo humero vsq; ad cubitum extendes duab: 11
A cubito vsq; ad extremos digitos vna 4
Inde vero retro vsq; ad manus iuncturā vna 10
Atq; ita designata mēbrorum altitudine, consequenter latitudinem notabis. Et quidem primum obliqui corporis hoc modo
Caput obliquum per verticem addensabis vna 9
Cum verticem vel quam aliam partem nominino in exemplis, fac ad illarum puncta respicias ita res tibi erit plana
Per frontem vna 14 et 15
Per supercilia similiter vna 14 et vna 15
Per nasum vna 8
Per mentum et cerulem vna 12
Per iugula esto latitudo vnius 10
Per pectus id est supra mamas vnius. 7
Per axillas duarum 13
Per papillas vnius 12 et vnius 13
Per imas mamas vnius 7
Per lumbos id est infra costas vbi præcingunt vnius similiter 7
Per umbilicum vnius 10 et vna 11
Per coxendices vnius 8 et 10
Ipsū statim sub natib: femur vnam 7. latum sit
Supra genu latitudo esto duarum 19
Per medium genu vna 12
Infra genu similiter 12 vna
Per mediam suram vna 20 et vna 22
Per imam suram vna 12
Per imam tibiam vna 18
Ac deinceps brachij latitudinē ita notabis
Per humeros vt sit vna 11
Per musculos vna 12
Per nexum cubiti vna 20

Per musculos cubiti vna 7
Per iuncturam manus vna 34
Per ipsam dependentem manum vna 27
Postea similiter latitudinem muliebris ad
uersæ formæ ita facies
Caput p̄ verticem latum vnam 18 et vna 19
Per frontem vnam 15 et 16
Per supercilia vnam 9
Per aures vnam 8
Per nasum vnam 10
Per gulam sub mento vnam 12
Per lagula vnam 5
Vbi subsunt humeri ossa siue acetabula
inter se distantia duas 11
Per pectus quatuor 15
Per summam mammam intra alas vna 6
Infra papillas vnam 8
Per imas mammam vnam 10 et 11
Per lumbos id est infra costas vbi præci-
pue vnam 5
Per umbilicum vna 4
Per summum femur vnam 7 et vnam 8
Atq̄ ibidē intra coxendices facies duas 11
Per femur iuxta imam pubem vnam 15
et 16
Supra genu duas 21

Per medium genu duas 25
Per mediam suram vna 22 et vnam 24
Per imam suram vnam 14
Per imam tibiā vnam 26
Per talos vnam 25
Ipsam pedem p̄ digitos dilatabis vna 16
Et calcaneum vna 28
Iam auersam muliebrem effigiem per qui-
dem scapulas id est intra alas latam faci-
es vnam .5. in podice fissura obtinebit
spatium vnius 6
Verum brachium aduersum per humeri
musculos addensabis vna 16
Per nexum cubiti vna 19
Per musculos cubiti vna 15
Per iuncturam manus vna 27
Ipsam palmam vna 16
Atq̄ ita commensuratis omnibus partibꝫ
corporis formam aptam ac conuenientem
delineabis ac inscribes Ita vt in exemplo
a nobis factitatum videre potes diligenter
expressis omnibus flexibus et congruis due-
tibus delineationum pro loco vbiq̄ suo.
Sicq̄ confecta etiam muliebri effigie exem-
plum similiter notabis, veluti supra, vt vers-
bi causa, A. J.

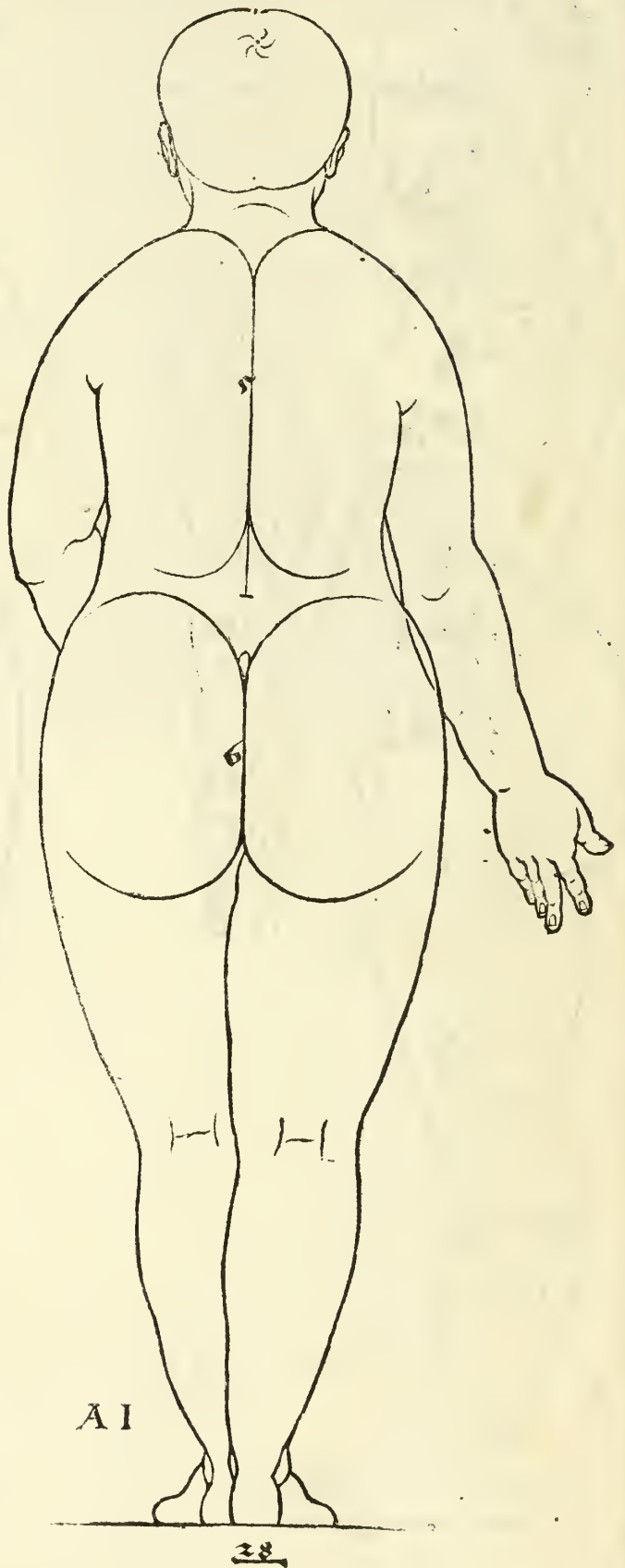
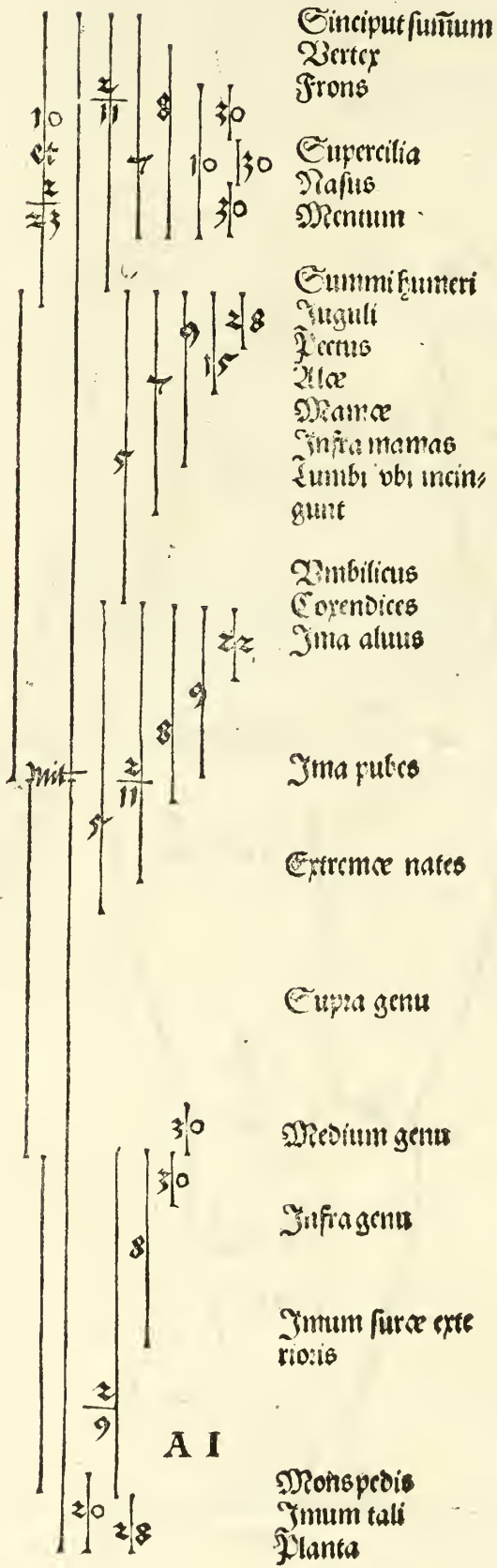

AI

AI

Altitudines membrorum Muliebrum.

Sequitur commensuratio membrorum virilis corporis, cuius altitudinis caput sit partis octauae. Vbi simili via procedes, ita ut altitudinem membrorum instituas isto modo.

Inter sinciput et iugula erit spacium vnius 6.

Inter sinciput et mentum imum vna 8

Inter imum mentum et summam frontem vna 10

Per hanc decimam, faciem in tres partes diuides ut supra est ostensum.

Inter sinciput et lumbos ubi precingimur vna 3

Inter iugula et alas vna 14. ceterum a tergo alae sunt demissiores

Inter iugula et mammas vna 10

Inter sinciput et ubi in pedes corpus finitur vna 2

Inter lumbos et umbilicum vna 29

Inter lumbos et sinus coxarum vna 18

Inter eosdem et coxendices vna 20. et vna 18

Inter item illos et pubem duce 13

Interq; eosdem et extremas nates vna 10 et 11

Inter extremas nates et imum scrotum vna 40

Indeq; etiam usq; ad medium femur vna 15

Inter plantam et exteriorem talum vna 27

Inter talum et ubi pes conuexus fieri incipit vna 21

Interq; eundem et medium genu vna 4

In genu etiam constituendo superius demonstratam per equatorem rationem sequi poteris

Inter medium genu et supra genu vna 30

Inter medium genu et infra genu vna 30 atq; his partibus genu includetur.

Inter medium genu et imum surae exterioris vna 9

Inter medium genu et imum surae interioris 15 et 16

Atq; ita ad brachium transibis.

A summo humero ad cubitum usq; vna 5

A cubito usq; ad extremos digitos vna 4

Ab extremis digitis ad iuncturam manus vna 10

Deinceps obliquae formae latitudinem aggrediere hoc modo.

Per verticem latam caput facies vna 10

Per supercilia facies vna 8

Per nasum vna 9

Per mentum et collum vna 10

Ipsam vero infra mentum collum vna 16 et paulo inferius vna 14

Corpus per iugula vna 12

Per pectus vna 7

Per mammas vna 7

Infra mammas vna 14 et 15

Per lumbos vna 16 et 17

Per umbilicum vna 17 et 18

Per sinus coxarum vna 8

Per coxendices vna 7

Per pubem seu nates et femur duabus 15 ipsum sub natis femur in vna 9 addensabis.

Per medium femur vna 19 et 20

Supra genu vna 14

Per medium genu vna 15

Infra genu vna 16

Per mediam suram vna 13

Per imam suram vna 17

Supra montem pedis vna 24

Ipsam calcem in vnam 6 produces.

Deinceps obliquum brachium sic dilatabis

Per humerum vna 13

Infra alas vna 17

Per nexum cubiti vna 24

Per musculos cubiti 22

Per manus iuncturam vna 10

Per ipsam ita manum pendentem vna 34

Post haec aduersae formae latitudinem notabis. isto modo.

Caput per frontem dilatabis vna 9

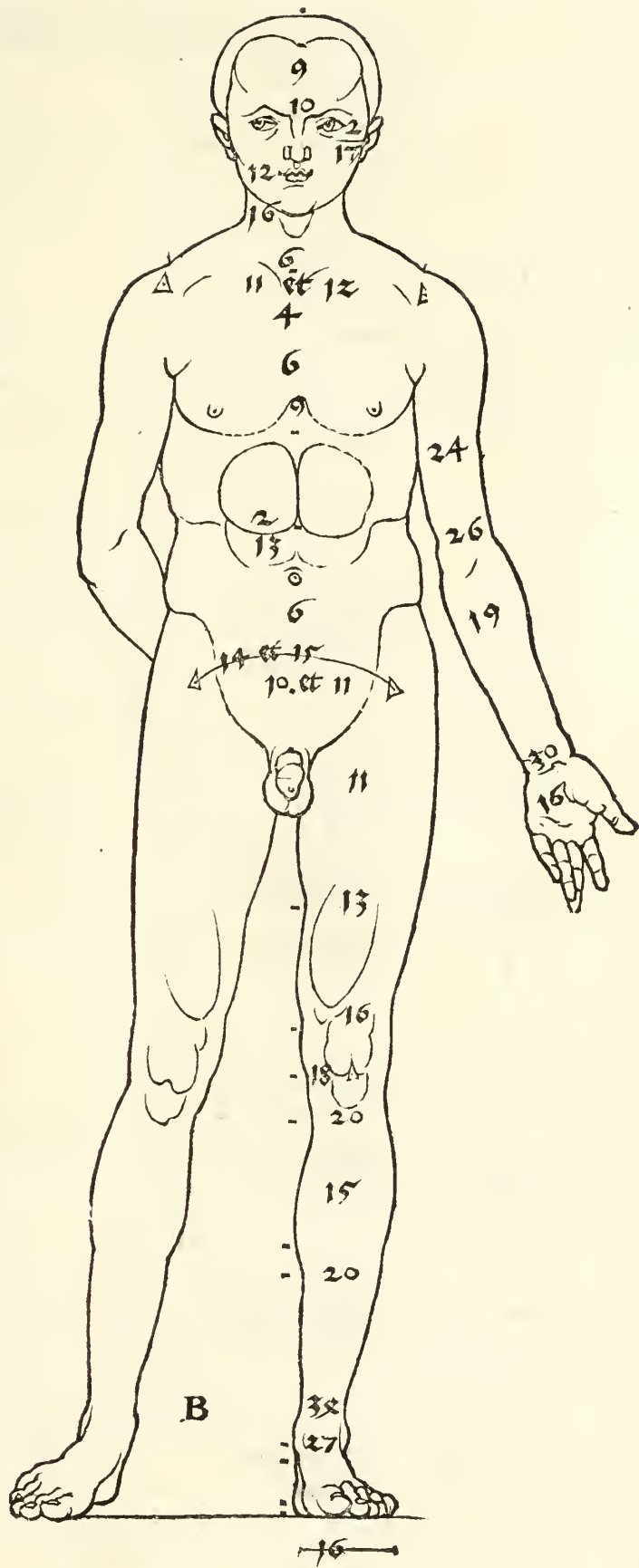
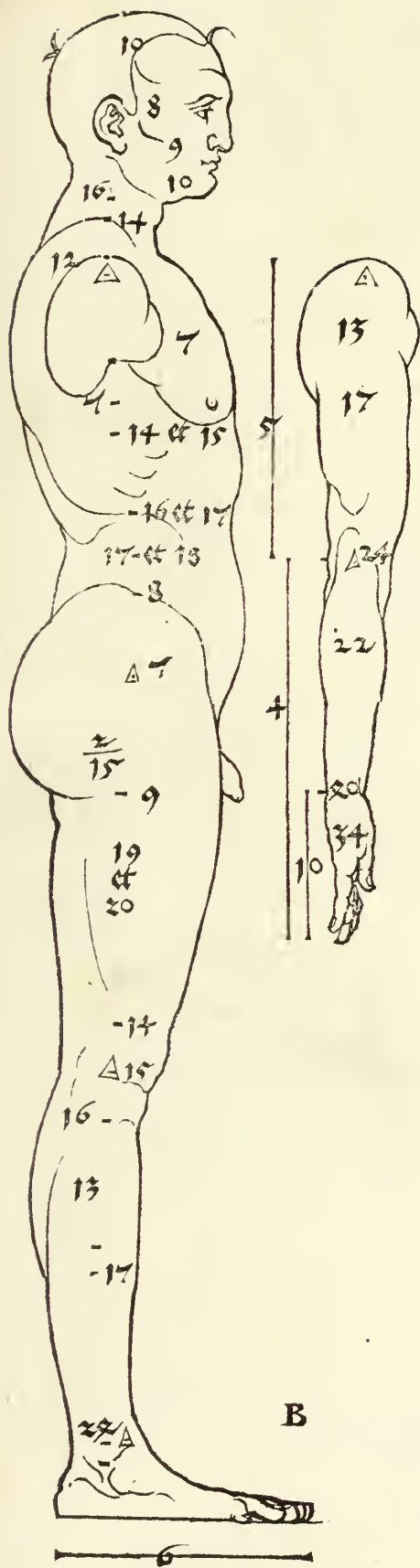
Per supercilia vna 10

Per aures duabus 17

E

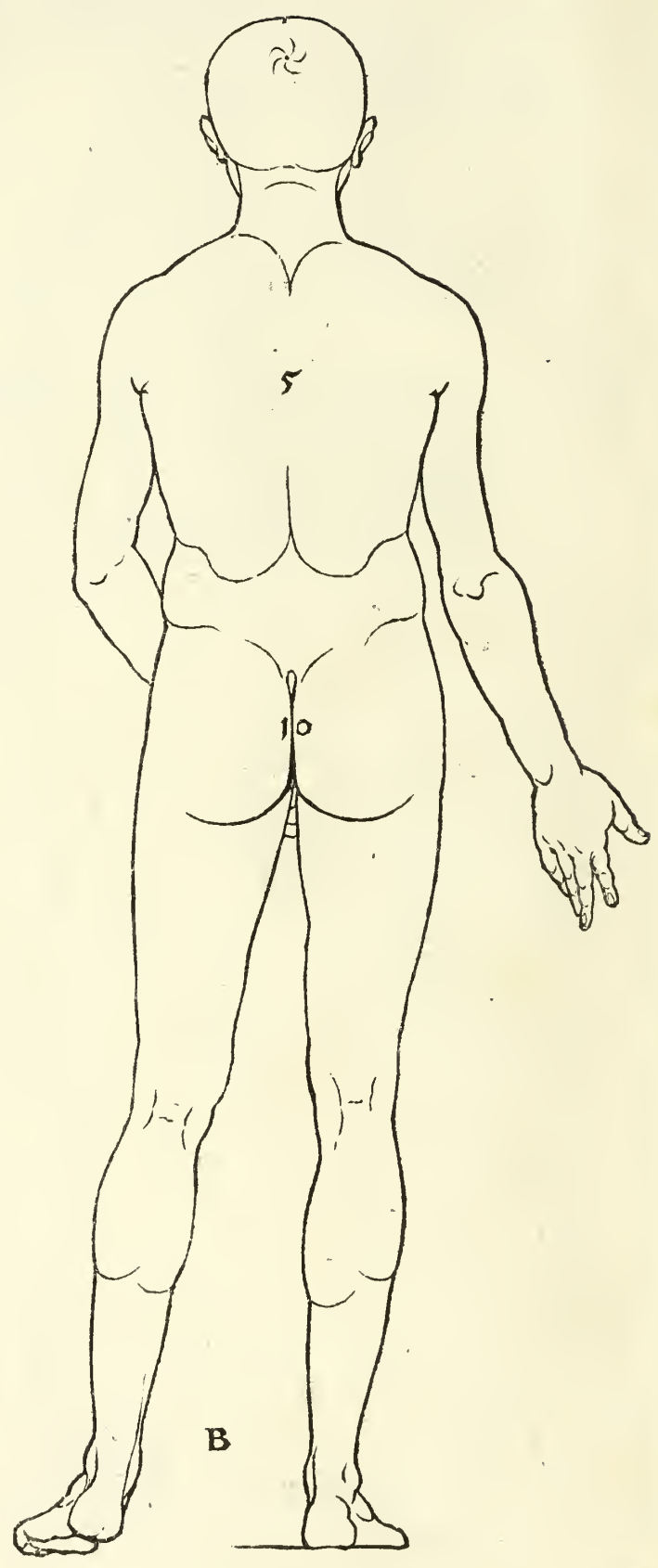
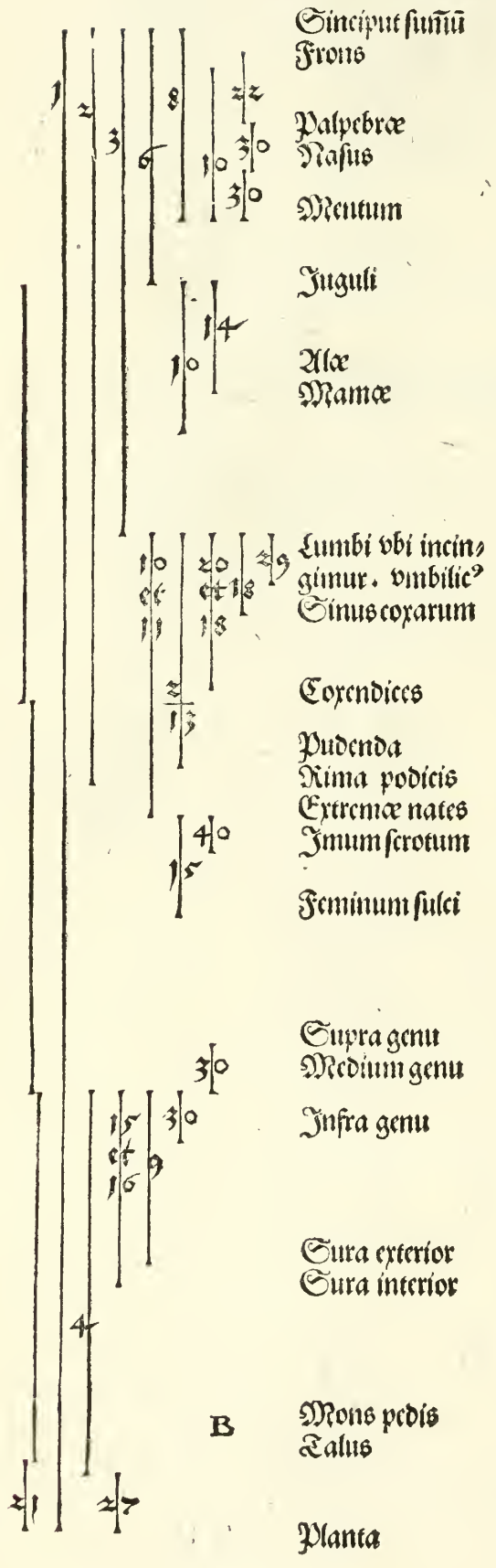
Per nasum vna 12
Ipsi colli sub mento latitudo erit vni⁹ 16
Truncum per iugula latum facies vna
sexta . ibiqz inter humerorū ossa pars
erit vna 11 et vna 12
Pectus humerosqz facies latos vnam 4
Spacium intra alas erit vnius 6
Intra mammas vnius 9
Per lumbos duarum 13
Per sinus coxarum vnius 6
Per minimum femur vnius. 10 et 11. Atqz
ibidem distabunt. Coxendices inter se
vnius 14 et 15
Ipsū sub natib: statim femur vnius 11
latitudine facies, medium id est sulcos
vnius 13
Supra genu vnius 16 erit.
Medium genu vnius 18
Infra genu vnius 20
Media sura vnius 15

Ima sura vnius 20
Ima tibia vnius 34
Per talos latitudo erit vnius 27
Pedis vero per extremos digitos vni⁹ 16
Atqz ita pergens ad brachium, per mus-
culos illud infra alas addensabis in
vnam 24
Supra cubitum vnam 26
Per cubiti musculos vnam 19
Per iuncturam manus vnam 16
Palmæ latitudo esto vnius 16
Auersam formam per scapulas latam
facies vnam 5
Xima podicis erit vnius 10
Calcaneus patefecit vna 28
Quibus obseruatis per cōmensurationes
effigiem exquisite describes. vt quidem
nos in exemplo facere studuimus.
Quod vt A. superius, sic litera. B.
poteris signare.

C ij

Altitudines membrorum Virilium.

Huic virili formæ adijciemus, sicut ante quoq; fecimus consimilem muliebrem, cui sit item altitudinis Caput partis octauæ. Eam igitur ita institues.

A summo capite vsq; ad iugula altitudo erit vnius 6

Atq; item inde ad inum mentū vnius 8

A mento sursum versum ad summum frontē vni^o. 10. Quam quidem decimā vni est supra ostensum in tria æqualia spacia diuides quæ tribuatur frōti, naso, mento.

A iugulis ad lumbos vnius 5

Atq; inde ad alas vnius 16

Itemq; inde ad mamas vnius 11

Indeq; etiam vsque infra mamas vni^o 9

A lumbis ad extremas nates vni^o. 11 et 12

Indeq; ad imam pubem vnius 13 et 14

Atq; inde ad summum femur siue coxam vnius 10

Indq; etiam ad umbilicum vnius 40

A plāta sursum versum ad talum vni^o 30

Atq; inde item ad cōueritatē pedis vni^o 21

Itemq; inde ad mediū genu vnius 8 et 9

Vel sane genu per æquatores impones, vt est traditum.

A medio genu vsq; supra genu vni^o 26. atq; ibi incipit genu existere.

A medio genu ad imam suram vnius 8

Post hæc ad brachium accedes. sic vt inter humerū et cubitū lōgitudō sit vni^o partis 5

A cubito ad extremos vsq; digitos vni^o 4

Ab extremis digitis vsq; ad iuncturam manus vnius 10

Atq; ita per latitudinem obliquæ formæ muliebris membra metieris.

Ea erit per frontem vnius 9

Per supercilia vnius 16 et 17

Per nasum duarum 19

Per mentum et ceruicem vnius 11

Ipsū sub mēto collū addēscbis in vnā 17

Per iugula vnius 14

Per pectus siue supra mamas vnius 9

Per papillas vnius 8

Infra mammas vnius 9

Per lumbos siue infra costas vbi præcingūt vnius 9

Per umbilicum vnius 8

Per summū femur siue coxam vnius 6

Per femur statim sub natib; duarum 17

Supra genu vnius 14

Per medium genu vnius 16

Per medium suram vnius 14

Per imam suram vnius 18

Per imam tibiam vnius 26

Per talos vnius 17

Ipsius calcis longitudo erit vnius 7

Brachiū autē p hūeros latum facies vnā 14

Infra alas vnā. 18 Supra cubitū vnā 26

Per musculos cubiti vnius 24

Per iuncturam manus vnā 40

Ipsam ita ppendentem manū vnā 36

Postea aduersæ formæ latitudinem exquiras, hoc modo.

Per frontem latitudo erit duarum 19

Per supercilia vni^o 10 Per nasum vni^o 12

Collum sub mento addensabit in vnā 17

Per iugula vnius. 7. Vbi paulo inferius notabis acetabula humeri distantia inter se vna 7. Per pectus vnius 9 et 10

Intra alas vni^o 7 Intra papillas vni^o 10

Per lumbos id est vbi præcingunt vni^o 7

Per umbilicum duarum 11

Per summum femur vnius 9 et 10. Vbi quidem impones coxendices distantes inter se vna 7

Per femina infra pubem vnius 10

Supra genu vni^o 15. Per mediū genu 18

Per medium suram vnius 16

Per imam suram vnius 19

Per imam tibiam vnius 34

Per talos vnius 29

Infra talos id est per cōuerū pedē vni^o 31

Ipsius quidem calcis erit per extremos digitos latitudo vnius 20

Eum brachium sic exequere.

Per humeri musculos latitudo habebit vnā 24. Supra cubitum vnā 28

Per musculos cubiti vnā 22

Per iuncturam manus vnā 34

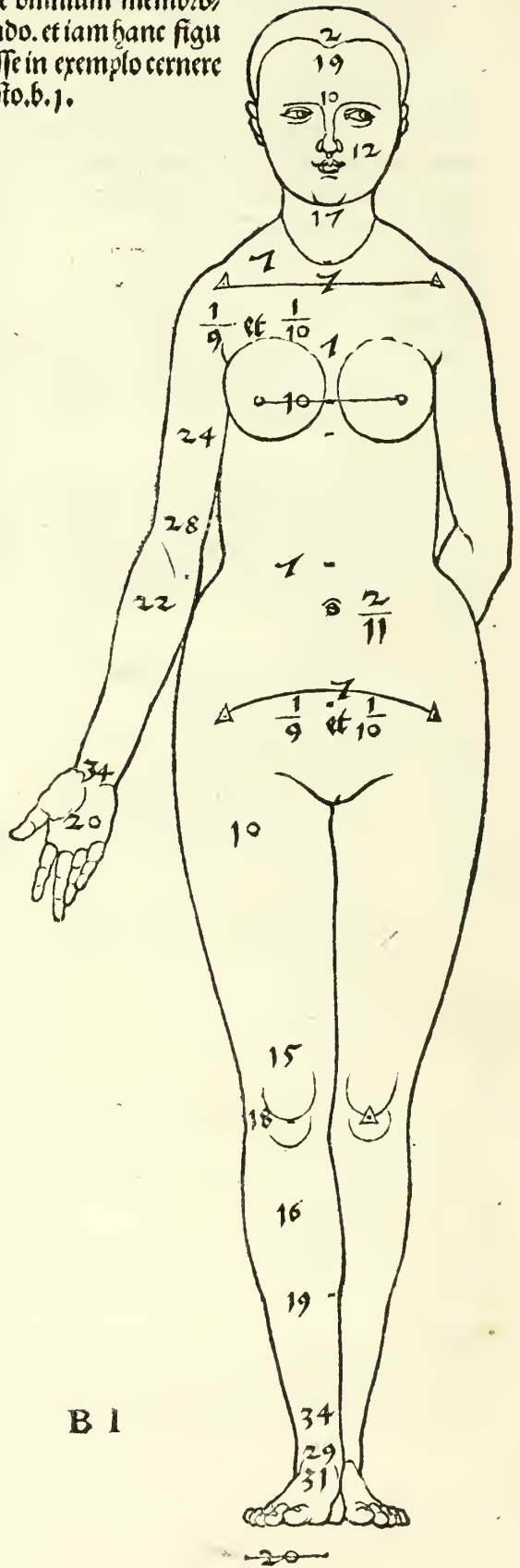
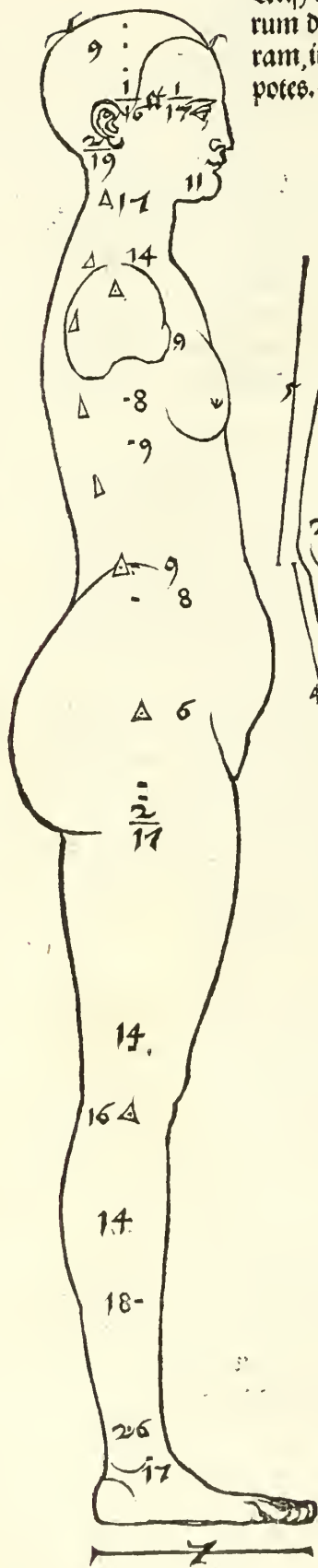
Ipsa palma explanabitur in vnā 20

Postremo auersam formā p scapulas hoc est intra a tergo alas latā facies duab; 13

In podice fissura erit vnius 9

Calcaneus patefiet vna 30

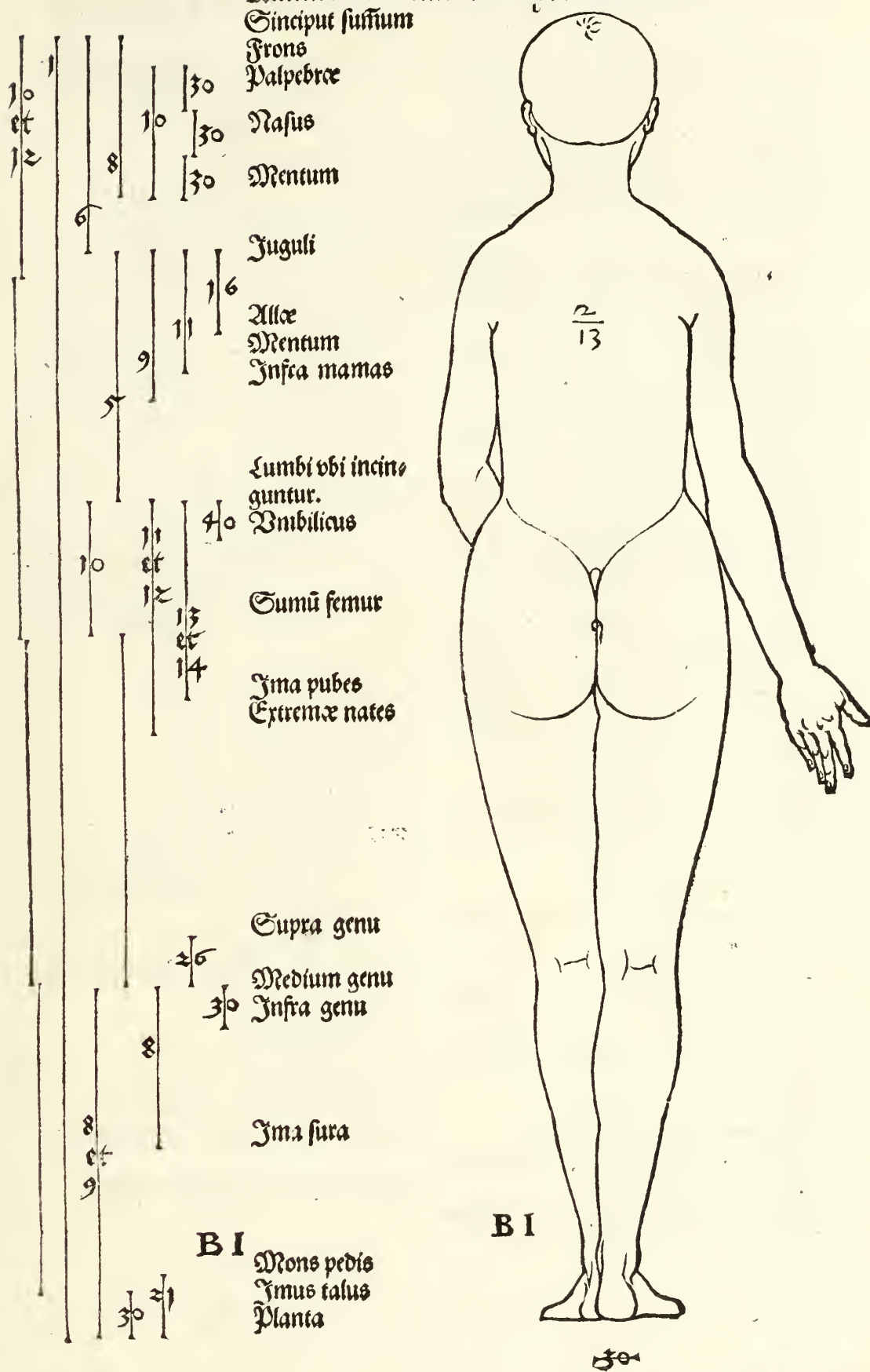
Atq; ita effinges apte omnium membro-
rum ductus persequendo. et iam hanc figu-
ram, ita vt nos studuisse in exemplo cernere
potes. quod quidem esto. b. j.

B I

B I

Altitudines membrorum Muliebrum.

Licet etiam has prox: descriptas effigies
alicubi mutes quo quidem modo sequit .

Ac primum quidem viri vsq; ubi in pedes
corpus findit altitudinem facies vni^o 2

Inter sineput et iugula duarum 11

Inter sineput et sumos humeros vni^o 7

Inter idem etimum mentum vnius 8

Inter innum mentum et sumam frontem
vnius 10

Quod quidem spatium in tria cequalia di
uides, ad frontem, nasum, et mentum,
vbi aliquoties iam est ostensum.

A iugulis ad lumbos duarum 11

Indeq; item vsq; infra mammas vnius 9

Itemq; inde ad mammas vnius 11

Atq; etiam inde ad alas id est vsq; supra
mammas vnius 16

A lumbis ad extremas nates vni^o 12 et 13

Itemq; inde ad pubem vnius 17 et 18

Indeq; etiam ad sumum femur vnius 10

Atq; inde item ad sinus coxarum vni^o 24

Atq; etiam inde ad umbilicum vnius 35

Ab extremis natibus vnius 40, sulcatur
femur ibi sub natibus. Ceterum ab ex
tremis natibus vnius 14 altitudine ille
in medio femine id est interius sulcus no
tabit, cuius scepe iam est facta mentio.

Ad planta ad Coueritatis initium vni^o 22

A planta ad innum talum vnius 32

Ab imo talo ad medium genu vnius 4

A medio genu vsq; supra genu exterius
quidem vnius 20

Verum interius vnius 30

Similiter a medio genu vsq; infra genu ex
terius quidem vnius 80.

Verum interius vnius 40

A medio genu vsq; ad innum sure exteri
oris vnius 10

A medio genu ad innum sure interioris
vnius 9

Longitudo calcis erit vnius 6

Longitudo autem brachij talis.

A iugulis vbi illis humerus annectitur ad
cubitum vnius 10 et 11

A nexu cubiti vsq; ad iuncturam manus

vnius 7

A iunctura manus ad extremos digitos
vnius 10

Post haec latitudinem etiam membrorum
paulo diuerstore modo notabis, ac pri
mum oblique fornice.

Per frontem quidem vnius 10

Per supercilia vnius 17 et 18

Per nasum et tempora duarum 19

Per mentum et ceruicem vnius 10

Ipsi^o sub mento colli latitudo erit vni^o 17

Per humeros vnius 15

Per iugula vnius 12

Per pectus vnius 8

Per alas id est supra mammas duarum 15

Per mammas duarum item 15

Infra mammas vnius 15 et 16

Per lumbos duarum 19

Per umbilicum vnius 9

Per sinus coxarum vnius 16 et 17

Per summum femur duarum 15

Ipsium sub natibus femur latum esto vna
19 et 20

Per medium femur id est sulcum feminis
vnius 10

Supra genu exterius vnius 27

Supra genu interius vnius 14

Per medium genu vnius 16

Infra genu exterius vnius 17

Infra genu interius vnius 16

Per mediam suram vnius 14

Per innum sure exterioris vnius 16

Per innum sure interioris vnius 16

Per imam tibiam id est supra coueritate
pedis vnius 26

Per conuexitatem vnius 20

Eum brachium resumes, faciesq; per hu
meros latum vnam 14

Infra alas vnam 19

Per nexum cubiti vnam 26

Per musculos cubiti vnam 25

Per iuncturam manus vnam 44

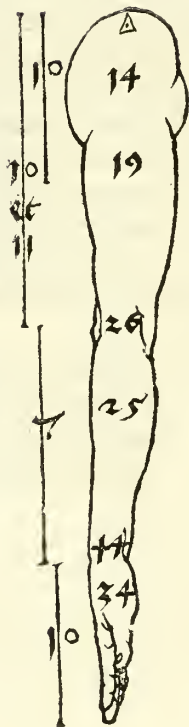
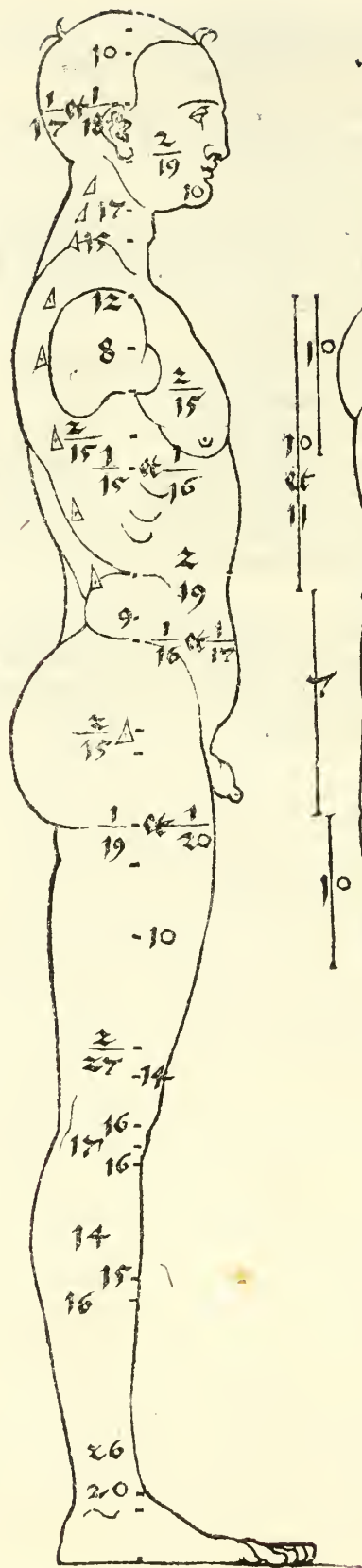
Ipsam ita dependentem manu vna 34

Atq; ita ad effigie aduersam accedes.

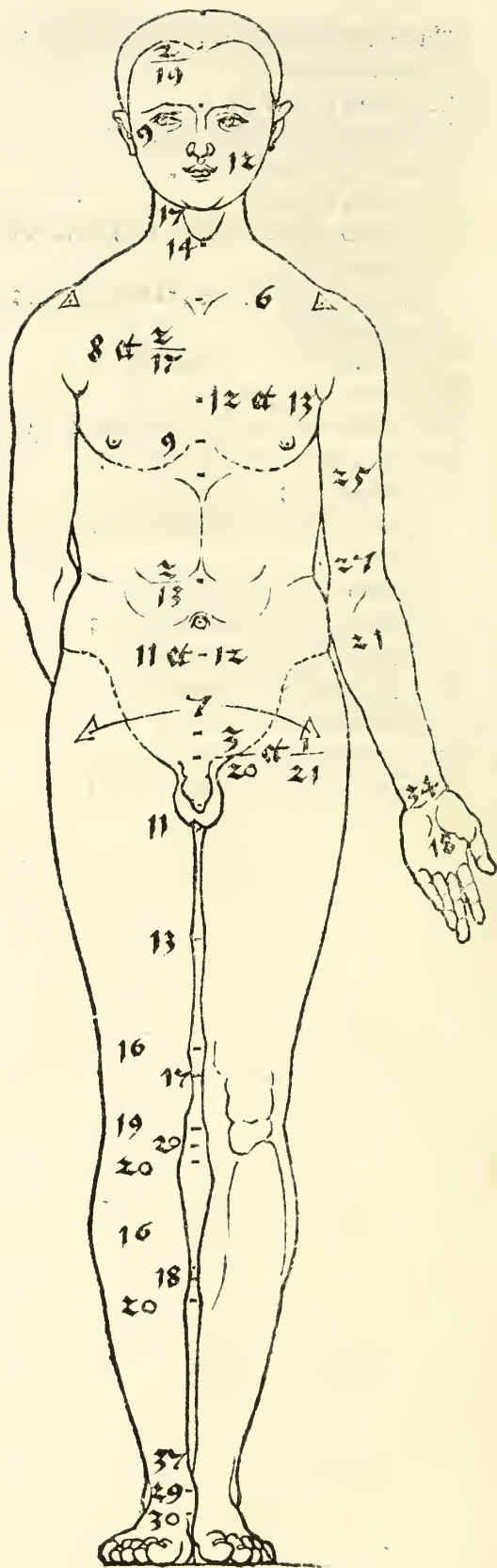
Illam facies per frontem latam duas 19
Per aures vnam 9
Per nasum vnam 12
Per collum sub mento vnam 17
Supra iugula vnam 14
Per iugula vnam 6
Vbi paulo inferius humeri ossa inter se
distabant vna 6
Infra iugula per pectus et humeros vna
8 et duabus 17
Intra alas vna 12 et vna 13
Per mamas vna 9
Per lumbos vbi incingimur duabus 13
Per sinus coxarum vna 11 et vna 12
Per femora trib: 20 et vna 21
Ibiq; coxendices inerunt distantes inter
se vna 7.
Per femur infra nates vna 11
Per illum femoris sulcum vna 13
Supra genu exterius vna 16
Supra genu interius vna 17
Per medium genu vna 19
Sub genu exterius vna 20
Sub genu interius vna item 20

Per medium suram vna 16
Per inum suræ exterioris vna 18
Per inum suræ interioris vna 20
Per imam tibiam vna 37
Per talos vna 29
Sub talis vna 30
Latitudo extremæ calcis p digitos vna 17
Brachium aduerse imaginis sic mutabis
Per musculos latum esto vna 25
Ante nexum cubiti vna 27
Post nexum vbi latiss: est cubitus vna 21
Per iuncturam manus vna 34
Palmam ipsam latam facies vnam 18
Aduersam imaginē hacten⁹ demutabis,
vbi intra alas lata sit duas 11. Atq; po
dicis rima habeat lōgitudinem vni⁹ 11
Calcem facies latam vna 33

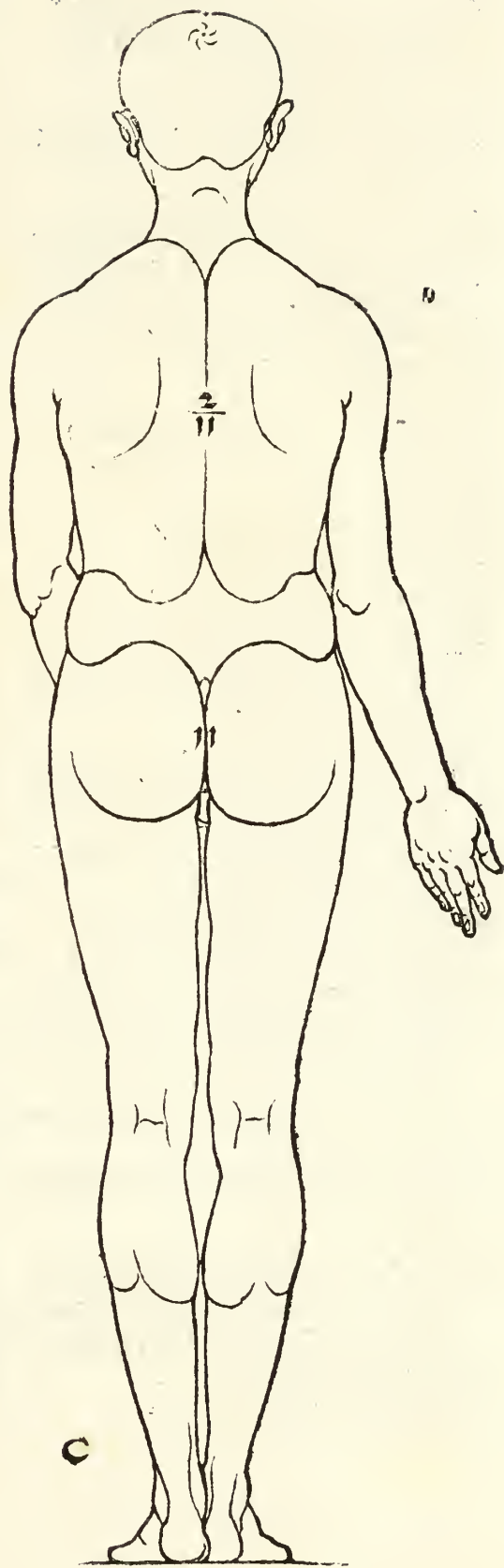
Quibus confectis diligenti studio lineas
formationis inscribes vt supra monui.
Atq; harum omnium rationum exemplo
subiecta sunt.

C

<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p> <p>6</p> <p>7</p> <p>8</p> <p>9</p> <p>10</p> <p>11</p> <p>12 et 13</p> <p>14</p> <p>15</p> <p>16</p> <p>17 et 18</p> <p>19</p> <p>20</p> <p>21</p> <p>22</p> <p>23</p>	<p>30</p> <p>30</p> <p>30</p> <p>16</p> <p>11</p> <p>16</p> <p>3 1/2</p> <p>4 1/2</p> <p>10</p> <p>40</p> <p>40</p> <p>130</p> <p>10</p> <p>9</p> <p>4</p> <p>3 1/2</p> <p>2 1/2</p>	<p>Sinciput</p> <p>Frons</p> <p>Supercilia</p> <p>Nasus</p> <p>Mentum</p> <p>Summi humeri</p> <p>Juguli</p> <p>Alae</p> <p>Mamas</p> <p>Infra mamas</p> <p>Lumbi ubi inclin- gimur.</p> <p>Umbilicus</p> <p>Sinus coxarum</p> <p>Femur</p> <p>Pudenda</p> <p>Extremas nates</p> <p>Culcus femina</p> <p>Supra genu exte- rius</p> <p>Supra genu inte- rius</p> <p>Medium genu</p> <p>Infra genu exte- rius. Infra genu interius</p> <p>Innum sure exteri- oris</p> <p>Innum sure inte- rioris</p> <p>Mons pedis</p> <p>Tali</p> <p>Planta</p>
--	--	---

Sed muliebrem effigiem ita mutabis.

- A sinicipite ubi capilli discernuntur vsqz
ad iugula erit altitudo duarum 11
Ad scapulas vnus 7
Adimum mentum vnus 8
Ab imo mento vsqz sursum ad verticem
vnus 9
Ab eodem ad frontem vsqz vnus 10
Atqz hanc 10 distribues secundum demō-
stratam supra rationem, pro positu
or̄is siue faciei.
A iugulis infra alas vnus 17
Ad mammas vnus 11
Intra mammas vnus 9
Ad lumbos ubi incingunt duarum 11
Inde vsqz ad umbilicum vnus 40
Ad femur vnus 10
Ad imam aluum duarum 17
Ad pubis initium vnus 7
Ad imam pnbem duarum 13
Ad imas nates vnus 11 et vnus 12
Præterea ab ima planta sursum versū ad
mōtem vsqz pedis altitudo erit vni⁹ 23
Ad talum vnus 35
Ad medium genu vnus 4
Poteris etiam beneficio æquatoris genu
suo in loco constituere.
A medio genu vsqz supra illud vnus 25
Intra genu vnus 36
Ad imum talum exteriorem vnus 11
Ad imum talum interiorem vnus 9
Longitudo pedis esto vnus 12 et vnus 13
Sequitur brachium illud longum esto a
summo humero vsqz ad nexum cubiti
duarum 11
A cubiti nexu vsque ad extremos digitos
vnus 4
Hinc retro vsque ad iuncturam manus
vnus 11

Sequit̄ mutata effigies muliebris per la-
titudinem. Primum quidem obliqua, ea
esto lata per frontem vna 18 et vna 19
Per supercilia vna 9
Per genas et nasum vna 10

- Per mentum et gulam vna 11
Collum sub mento latum esto vnam 18
Per summas scapulas esto latitudo vni⁹ 16
Per iugula vnus 14
Per mammas vnus 18 et vnus 19
Per papillas vnus 16 et vnus 17
Intra mammas vnus 18 et vnus 19
Per lumbos ubi incingunt vnus 9
Per umbilicum vnus 8
Per femora vnus 6
Per aluum duarum 13
Femoris sub natibus vnus 9
Supra genu vnus 13
Per medium genu vnus 16
Intra genu vnus 17
Per mediam suram vnus 16
Per inum surce interioris vnus 17
Etiam supra calcem facies lata vna 26
Per montem pedis vna ducetur 24

Oblique imaginis brachium aliter quā
supra demonstratum est ita licet facias.

- Sub alis latum esto vnam 18
In cubiti nexu vnam 26
Proxime hunc per cubitum vnam 24
Per manus iuncturam vnam 24
Palma latitudinem habeat vnus 36

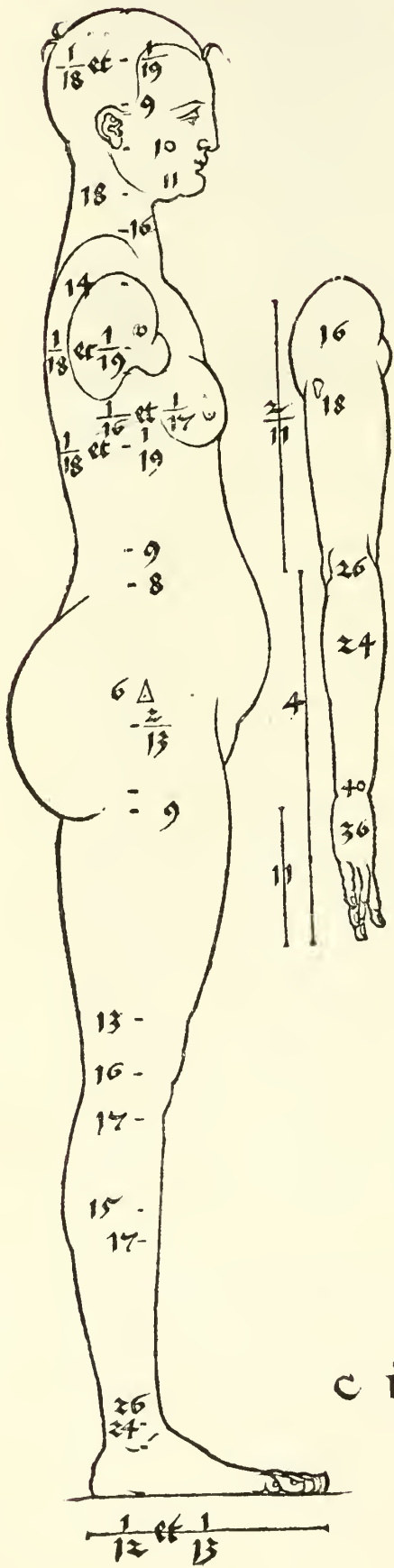
Sed aduersæ formæ hæc ostendatur mu-
tatio.

- Caput aduersum per frontem latum esto
vna 19 et 20
Per aures vna 9
Per nasum vna 12
Gulam sub mento dilatabis in vnam 18
Per summas scapulas vna esto 19
Ossa humerorum siue acetabula iuxta
iugula inter se distincta sint vna 7
Per pectus et humeros latitudo esto dua-
rum 6
Intra alas duarum 15
Intra mammas vnus 10
Per lumbos ubi incingunt vnus 7
Per umbilicum duarum 11
Per coxas siue femur summum vnus 5

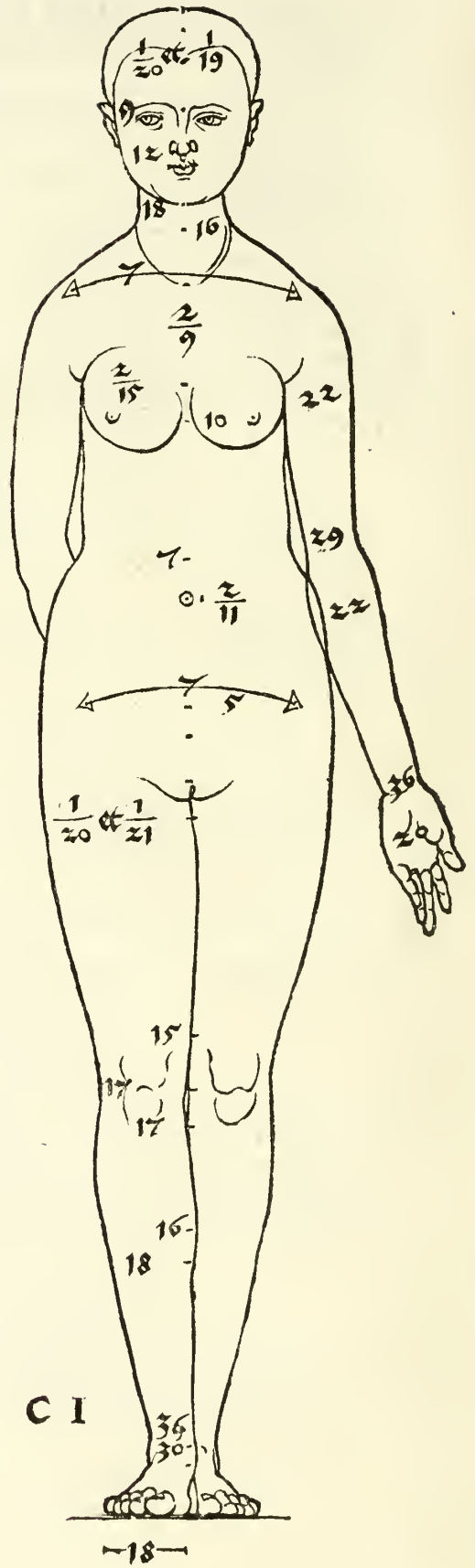
Per coxas siue femur summum vnus 5
Atq; ibidem inter se distantes coxendices
facies vna 7
Femur sub natib: latum esto vnam 20
et vnam 21
Supra genu latitudo ducatur vnus 15
Per genu medium vnus 17
Infra genu similiter 17 vnus
Per imam suram exteriorem vnus 16
Per imam suram interiorem vnus 18
Per imam tibiā vnus 35
Per conuexum pedem et talum vnus 30
Calcis extremitas id est digiti occupent spa
cium vnus 18

Brachium vero secundum hęc rationem
sub alis quidem dilatabis in vnam 22
Supra nerum cubiti vnam 29
Infra eundem per cubitum vnam 22
Per iuncturam manus vnam 36
Sed manus ipsa lata esto vnam 20
Postremo auersam huiusmodi effigiem
intra alas latam facies vnam 6
Podicis rima longa sit vna 9
Calcaneus vni⁹ 34 latitudinem obtineat
Atq; ita institutam imaginem formabis
omnibus in partib: suis conuenienti deline
atione, Exemplum etiam nostrum subie
cimus.

D

ci

CI

1
 2
 7
 8
 9
 10
 30
 30
 30

Incipit ubi est
 capilli discretio
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summa scapulae
 Juguli

9
 11
 17
 2
 11

Alae
 Mammae
 Infra mamas

40
 7
 10
 2
 13
 2
 17
 11
 12

Lumbi ubi incin-
 gunt
 Umbilicus
 Summum femur
 sive coxa
 Ima alius
 Summa pubes
 Ima pubes
 Extremae nates

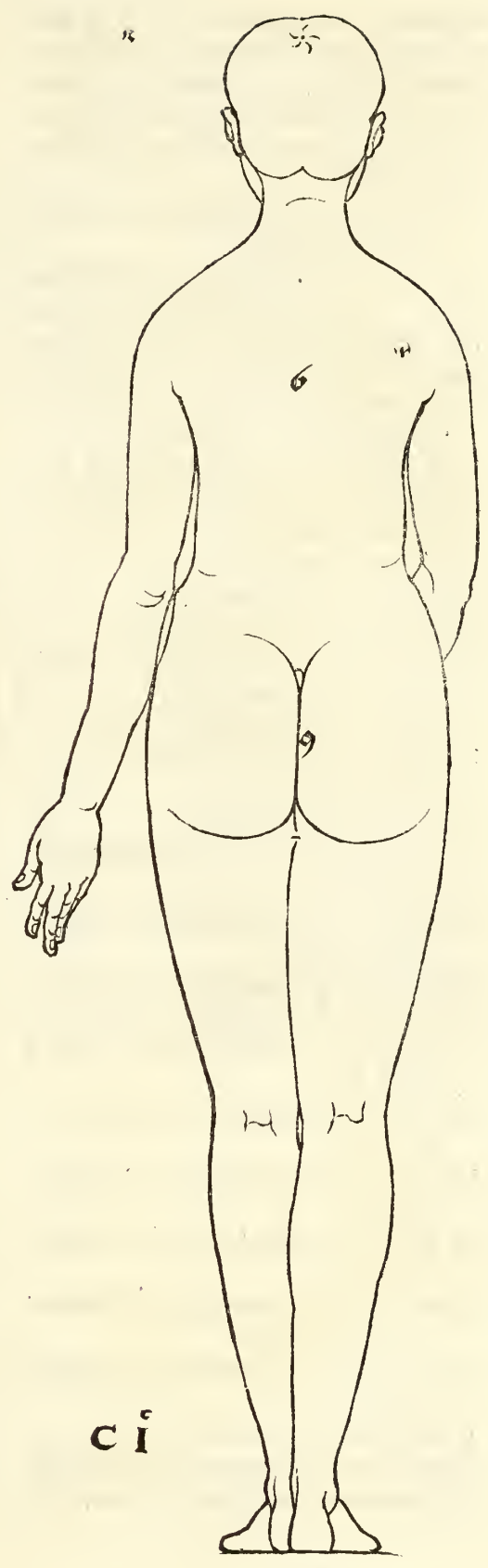
25
 36
 9
 4

Supra genu
 Medium genu
 Infra genu
 Immum surae exteri-
 oris
 Immum surae inte-
 rioris

C i

37
 23

Conuexus pes
 Ima tibia
 Planta.

C i

37

D ii

Sequitur commensuratio Corporis viri-
lis cuius longitudinis totius caput sit nona
pars. Eius similis ratio tradet atq; sumus
in superiorib; secuti. Nam huiusmodi ima-
ginem ita p partes suas metieris, primūq;
longitudinis.

A sinicipite sumo vsq; ad innum mentum
altitudo esto vnus 9

Hinc sursum uersum vsq; ad frontem vni-
us 10 Atq; hec ipsa altitudo erit verticis
quoq;. In hancq; item 10 faciem distribu-
es secundum supra ostensam rationem.

A sinicipite vsq; ad summas scapulas alti-
tudo esto vnus 15 et unius 16

Atq; item inde vsq; ad iugula vnus 6

A iugulis ad vsq; sumum pectus vni⁹ 28

Infra alas vnus 14

Ad mamas vnus 12

Infra mamas duarum 19

Ad lumbos vbi incingimur vnus 6

Hinc vero usq; ad umbilicum vnus 26

Ad sinus coxarum vnus 22

Ad sumum femur siue coxas vnus 9

Ad extremum uentrem vnus 8

Ad pubem vnus 7

Ad extremas nates vnus 6

Ab extremis natib; vsq; ad feminum sul-
cos vnus 11

A planta usq; ad conuexitatem summam
pedis vnus 23

Atq; item inde vsq; ad talum vnus 35

Ab imo talo ad medium genu vnus 4

A medio genu vsq; supra ipsum exterius
vnus 20

A medio genu usq; supra ipsum interius
vnus 30

A medio genu vsq; infra ipsum exterius
vnus 80

A medio genu usq; infra ipsum interius
vnus 40

Itemq; a medio genu vsq; ad imū talum
exteriorem vnus 10

Itemq; illinc vsq; ad innum talum interi-
orem vnus 9

Calcis vero longitudo sit duarum 13

Post hoc brachij longitudinem notabis sic
ut ea ducatur ab humero usq; ad cubiti nex-

um duarum 11

A nexu cubiti vsq; ad extremos digitos
vnus 4

Ab extremis digitis retro ad iuncturam
manus vnus 10

Designata autem partium altitudine la-
titudinem quoq; notabis. Primumq; obli-
quice imaginis hoc modo.

Caput per frontem latum esto vnam 12

Per supercilia vnam 9

Per nasum vnam 10

Per gulam et mentum ducito duas 23

Per collum sub mento vnam 18

Per summas scapulas vnam 17

Per iugula vnam 12

Per summum pectus vnam 8

Iuxta alas vnam 15 et vnam 16

Per mamas vnam 8

Infra mamas vnam 16 et vnam 17

Per lumbos vbi incingimur vnam 18 et
vnam 19

Per umbilicum vnam 18 et vnam 20

Per sinus coxarum vnam 18 et vnam 19

Per coxas siue sumum femur vnam 15 et
vnam 16

Per extremum uentrem et nates vnam 8

Per pubem vnam 16 et vnam 17

Ipsum femur sub natib; vnus 10 habeat
latitudinem

Atq; inferius per sulcum vnus 11

Supra genu exterius latitudo sit vni⁹ 15

Supra genu interius duarum 31

Per medium genu vnus 18

Infra genu exterius vnus 19

Infra genu interius vnus 18

Per mediam suram vnus 15

Per imam suram exterius vnus 16

Interius vnus 18

Imce tibie vnus 28

Per montem pedis vnus 24

Sequitur descriptio brachij obliquice ima-
ginis

Per humeros brachium latū facito vnā 15

Sub alis vnam 20

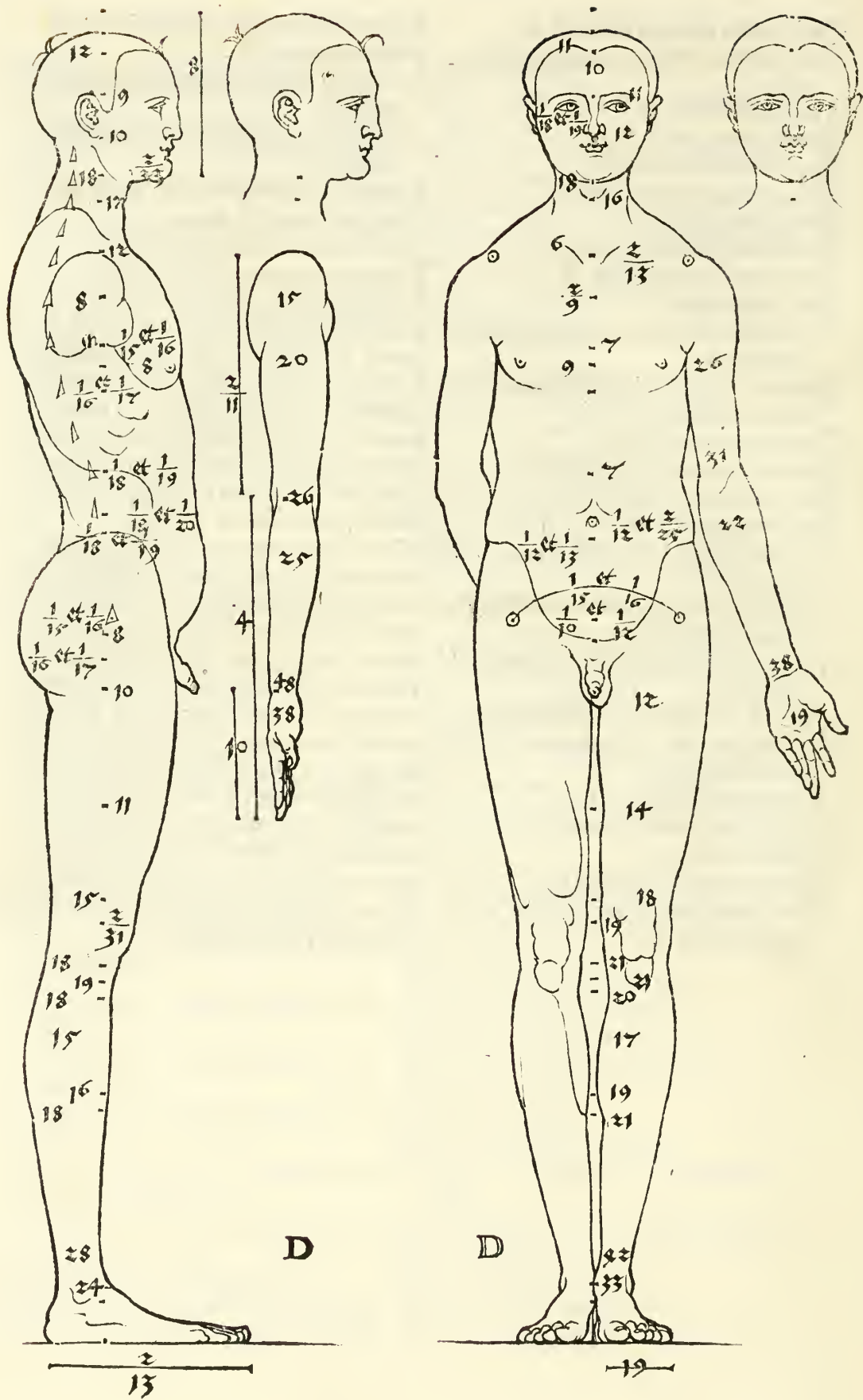
Per nexum cubiti vnā 26

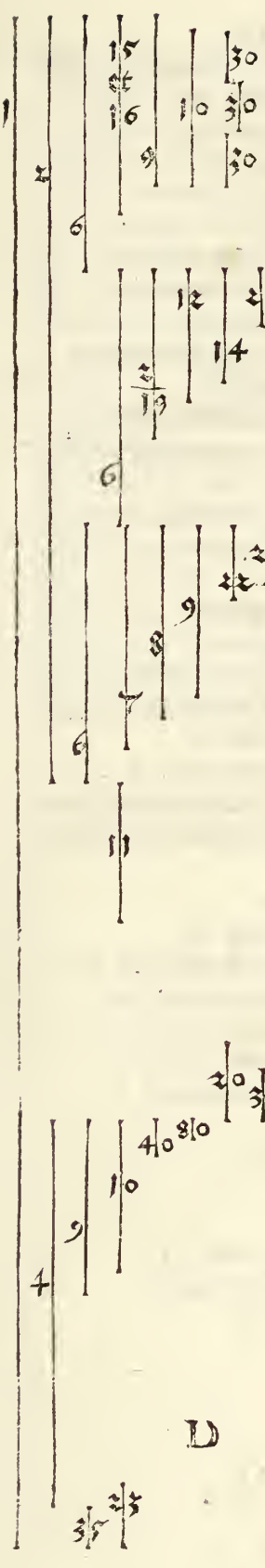
Supra illum vnā 25

Per manus iuncturam vnā 48

Ipsa palma dilatetur in vnam 38
 Sed aduersæ imaginis latitudines sic no-
 tabis
 Per frontem vnius 11
 Pauloq; inferius vnius 10
 Per Supercilia vnius 11
 Per aures vnius 18 et vnius 19
 Per nasum vnius 12
 Per collum sub mento vnius 18
 Per sumas scapulas vnius 16
 Per iugula vnius 6
 Sub quib; ossa humeri inter se distabunt
 duabus 13
 Per pect⁹ et humeros latitudo esto duarū 9
 Intra alas vnius 7
 Intra mamas vnius 9
 Per lumbos ubi incingimur vnius 7
 Per umbilicum vnius 12 et duarum 25
 Per sinus coxarum vnius 12 et vni⁹ 13
 Per summa femora seu coxas vnius 10 et
 vnius 12
 Atq; ibidem desingnentur coxendices di-
 stantes inter se vna 15 et vna 16
 Femur sub natibus habebit latitudinem
 vnius 12
 Idemq; per sulcum feminis vnius 14
 Supra genu exterius latitudo erit vni⁹ 18
 Interius vnius 19
 Medium genu vnius 21
 Infra genu exterius vnius item 21
 Interius vnius 20
 Per mediam suram vnius 17
 Per imam suram exterius vnius 19
 Interius vnius 21

Per imā tibiā ubi est coactissima vni⁹ 42
 Per talos vnius 33
 Per digitos pedis id est extremam calcem
 vnius 19
 His adiungatur latitudo brachij aduersæ
 imaginis
 Erigitur illud sub alis latum vnam 26
 Supra nerum cubiti vnam 31
 Infra illum per cubitum vnam 22
 Per iuncturam manus unam 38
 Per palmam vna duectur 19
 Postremo effigiem auersam intra alas in
 vnam 6 dilatabis. Ipsum calcaneum
 in vnam 35 Nime autē podicis erit vna 11
 Atq; his spacijs ita ut ostensum est punctis
 numerisq; desingnatis formam eosequens
 ter imaginis propositæ congrua delinea-
 tione exprimes. Cuius rei exemplum subie-
 cinus notatum littera D.
 Quod si forte caput huius effigiei maius-
 culum et altiusculum facere collibitum tibi
 fuerit, licet sumas totius longitudinis a ver-
 tice vel quo rectius ut hoc in argumento lo-
 quar, a sincipite vsq; ad plantam, partem
 octauam, et secundum illā caput a mento
 sursum eminentiusculum facias, reliquis
 omnib⁹ immutatis. Sic autem fiet vt ver-
 ticis locus ea in altitudine inueniatur qua
 erat prioris capitis sinciput. Conuenietq;
 in obliqua effigie frontem supra supercilia
 prominentiusculam describere. Atq; hoc
 modo erit huius corporis tota longitudo
 fere octuplex caput. Quod et ipsum sub-
 iectis exemplis declaratur.

Cinciput
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summe scapulae

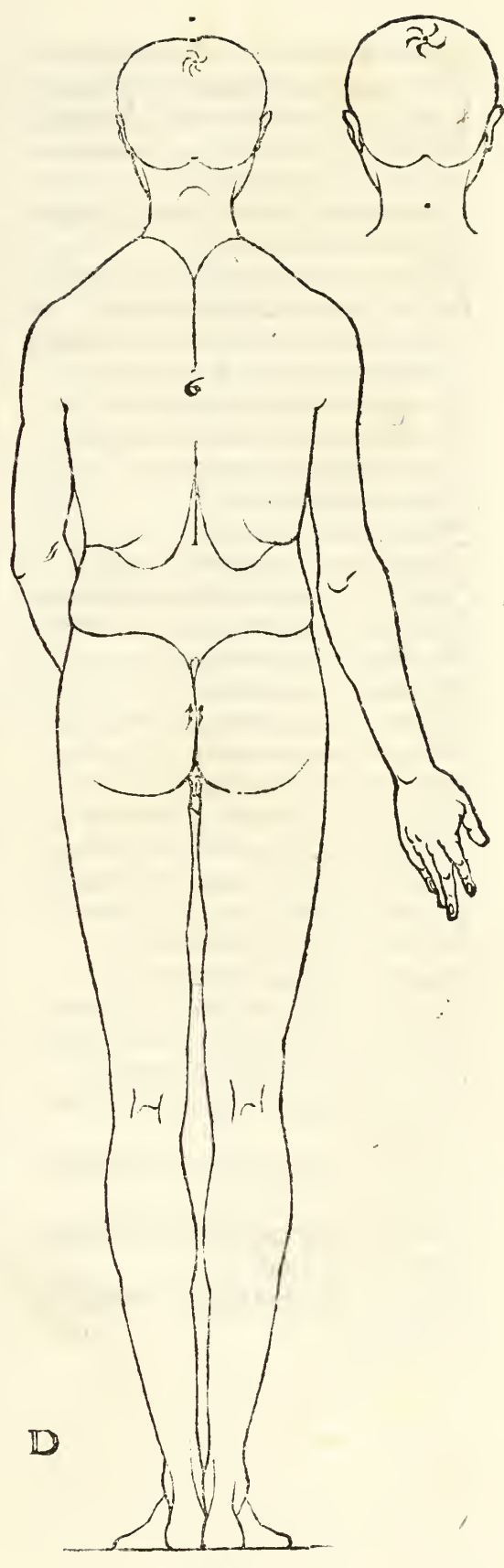
Jugula
 Summum pectus
 Axillae
 Mammae
 Infra mamas

Lumbi ubi incingimur
 Umbilicus
 Sinus coxarum
 Summum femur
 siue coxa
 Ima alius
 Pubes
 Extremae nates

Culcus feminis

Supra genu exterius
 Supra genu interius
 Medium genu
 Infra genu exterius
 Infra genu interius
 Immum surae exterioris
 Immum surae interioris

Mons pedis
 Ima tibia
 Planta

D

D

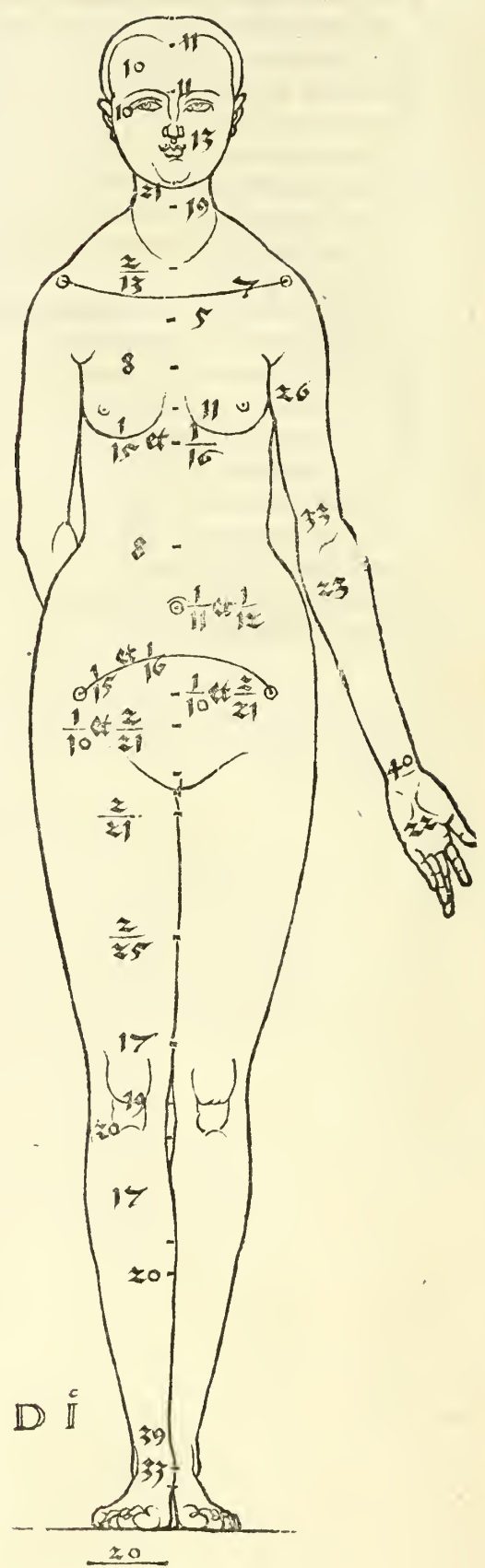
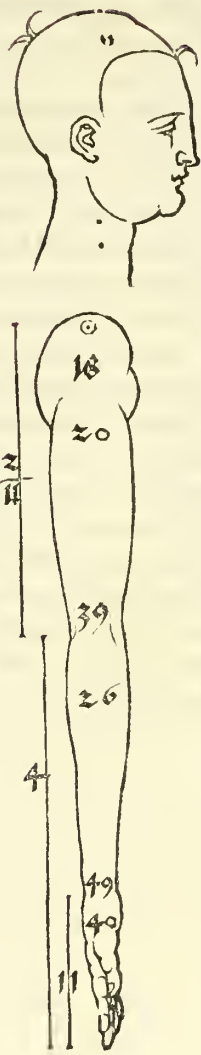
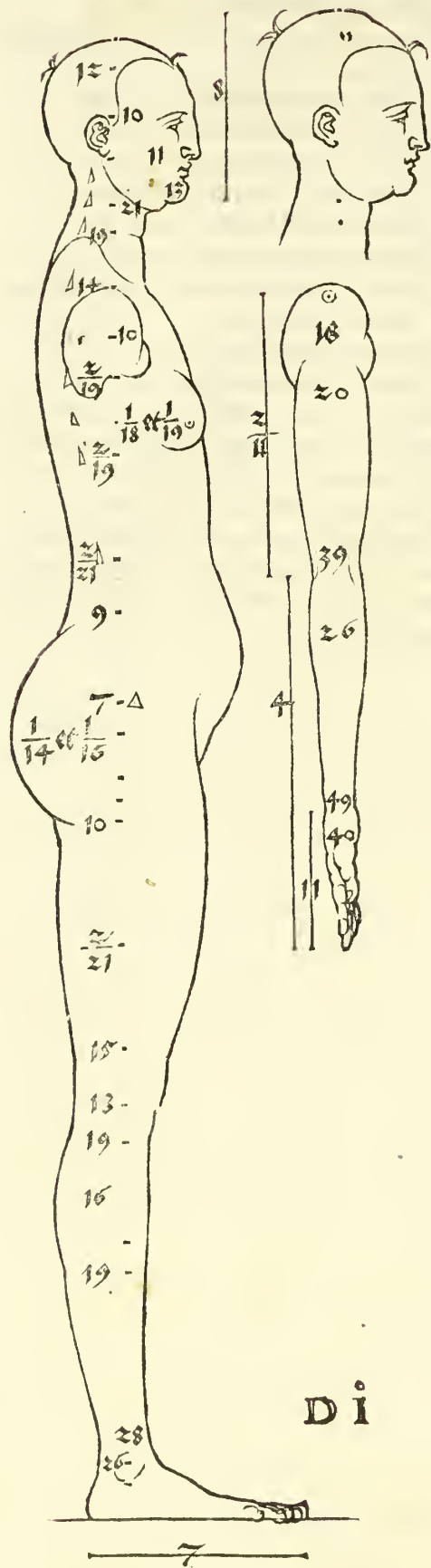
D III

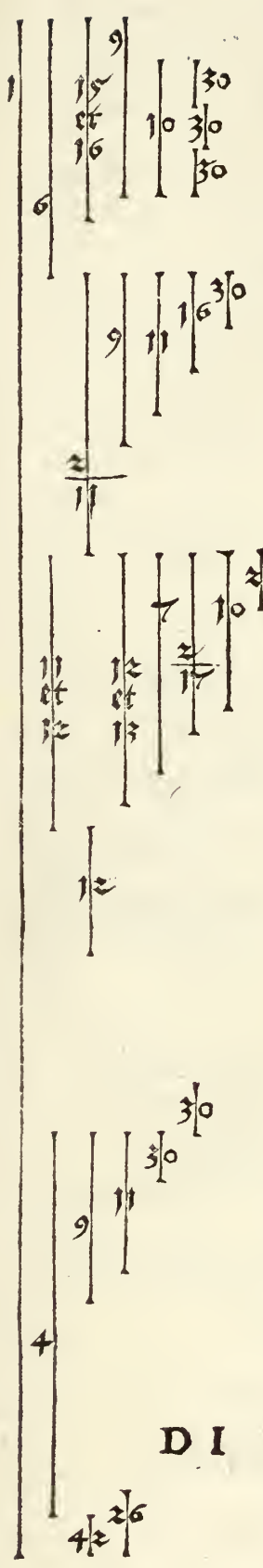
Hinc virili corpori addat conueniens mens
licbre, cuius et ipsius altitudinis sit caput
pars nona. Quam per partes ita metieris.
A Sincipite summo vsq; ad inum mens
tum longitudo esto vnus 9
Ab imo mēto sursum versum usq; ad sum
mam frontem vnus 10
Ab hac 10 tria illa œqualia spacia pro ore
siue facie petes, vt sœpe ostensum est.
A sincipite vsq; ad summam scapulas esto
altitudo vnus 15 et vnus 16
Ab eodem vsq; ad iugula vnus 6
Atq; ab his vsq; ad pectus vnus 30
Sed vsq; infra alas vnus 16
Ad mamas vnus 11
Intra mamas vnus 9
Ad lumbos vbi incingunt duarum 11
Illinc vero vsq; ad umbilicum vnus 26
Vsq; ad summum femur siue coxã vni⁹ 10
Ad imam aluum duarum 17
Ad pubis initium vnus 7
Ad imam pubem vnus 12 et vnus 13
Ad extremas nates vnus 11 et vnus 12
Inde vero vsq; ad medium femur vni⁹ 12
A planta vsq; ad montē pedis vnus 42
Atq; inde usq; in medium genu vnus 4
E medio genu usq; supra illud vnus 26
E medio genu vsq; infra illud vnus 30
Ad inum surcæ exterioris vnus 11
Ad inum surcæ interioris vnus 9
Calcis vero ipsius longitudo esto vnus 7
Brachij vero longitudo a summo humero
ad nexum vsq; cubiti erit duarum 11
E neru cubiti usq; ad extremos digitos
vnus 4
Hinc vero retro vsq; in iuncturam manus
vnus 11
Imaginem vero obliquæ fornicæ ita p sua
membra dilatabis.
Caput per frontem habeat latitudinem
vnus 12

Per supercilia vnus 10
Per nasum vnus 11
Gula et mentum vnus 13
Collum sub mento vnus 21
Cũnce scapulæ vnus 19
Iuguli vnus 14
Pectus vnus 10
Juxta alas spatium sit duarum 19
Per papillas vnus 18. et vnus 19
Intra mamas duarum 19
Per lumbos vbi incingunt duarum 21
Per umbilicum vnus 9
Per summum femur siue coxã vnus 7
Per imam aluum perq; nates vnus 14
et vnus 16
Per femur sub natis: vnus 10
Per medium femur duarum 21
Supra genu vnus 15
Per medium genu vnus 18
Intra genu vnus 19
Per mediam suram vnus 16
Per imam suram interiore vnus 19
Per imam tibiam vnus 28
Per montem pedis et talum vnus 26
Hisq; adicies brachij quoq; obliqui latitu
dines illudq; facies per humerum latum
vnam 18
Sub alis vnam 20
Per nexum cubiti vnam 39
Intra eundem per cubitum vnam 26
Per iuncturam manus vnam 49
Palma autem occupabit vnam 40
Sed aduersam effigiem sic facies
Summam frontem latam vna 11
Mediam vna 10
Per supercilia vna 11
Per aures vna 10
Per nasum vna 13
Per collum sub mento vna 21
Per summam scapulas vna 19
Per iugula duabus 13

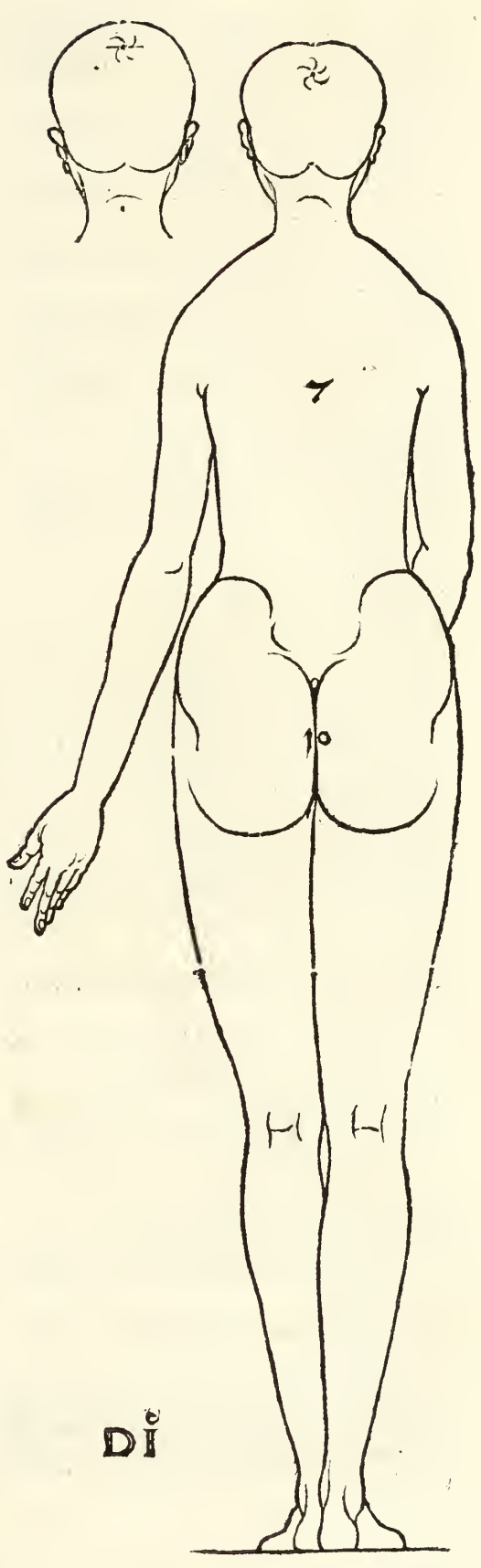
Sub hoc loco ossa humeri notabis inter se
distantia vna 7
Perpectus vna 5
Intra alas vna 8
Intra papillas vna 11
Intra mamas vna 15 et vna 16
Per lumbos ubi incingunt vna 8
Per umbilicum vna 11 et vna 12
Per summum femur siue coxam vna 10
et duab: 21
Atq; ibidem designentur coxendices dis-
stantes inter se vna 15 et vna 16
Per imam aluum vna 10 et duab: 21
Per femur sub natib: duab: 21
Per medium femur duab: 25
Supra genu vna 17
Per medium genu vna 19
Intra genu vna 20
Per mediam suram vna 17
Per imum surae interioris vna 20
Per imam tibiā vna 39

Per montem pedis et talos vna 31
Calcis p.c. extremos digitos latitudo esto
vnius 20
His accedat et consimile brachium.
Sub alis quidem latum vnam 26
Supra nerum cubiti vnam 33
Intra illum per cubitum vnam 23
Per manus iuncturam vnam 40
Palma autem lata erit vnam 22
Cæterum auersum corpus intra alas las-
tum facies vna 7
Nimiam vero podicis vnius 10
Calcaneus autem patefiet vna 37
Atq; ita omnib: membris notatis formam
describes conuenientem vt sæpe monuim⁹
et in subiecto exemplo cernere est a nobis
facilitatum, quod quidē signet littera D.s.
Jam si lubet caput grandiusculum huius
modi corpori imponere, in proxima ante
hanc effigie demonstratam rationem se-
quere.

Sinciput ubi crines discernuntur
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summa scapulae
 Juguli
 Summum pectus
 Axillae
 Papillae
 Infra mammas
 Lumbi ubi incinguntur
 Umbilicus
 Summum femur
 siue coxa
 Ima alius
 Initium pubis
 Ima pubes
 Extremae nates
 Medium femur
 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu
 Immum sure exteriorius
 Immum sure interiorius
 Mons pedis
 Immum tali
 Planta

DI

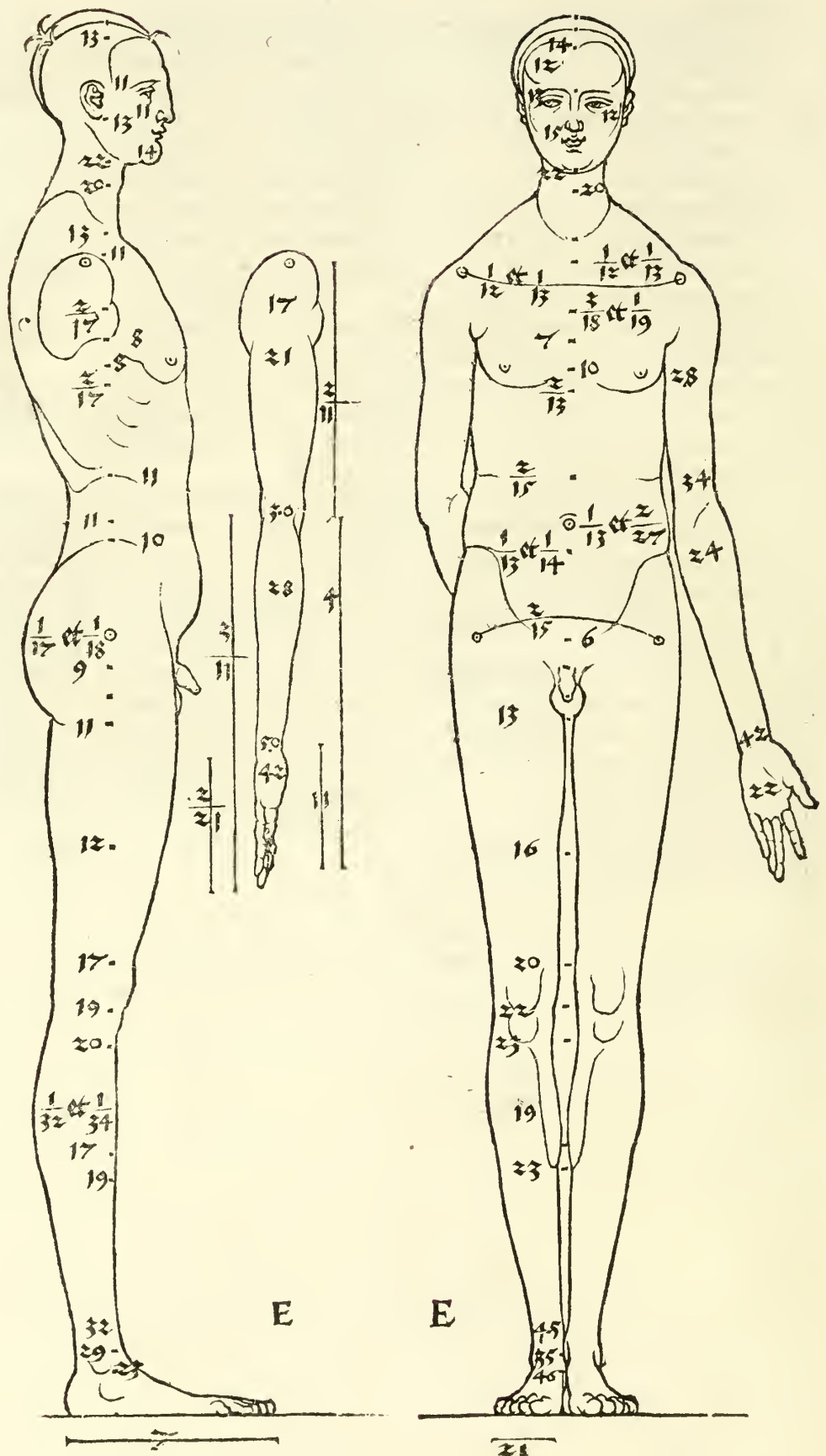
Vnam ad huc proponam gracilem et pro
ductioris stature effigiem cuius longitudo
nis sit caput vna 10
Virile autem corpus prius facere docebo,
illius altitudo talis erit.
A Sincipite vsqz ad inum mentum esto
vna 10
Inde vero sursum versum usqz ad sum-
mam frontem vna 11
In hoc spacium oris siue faciei forma in-
scribetur.
A sincipite usqz ad summam scapulas
duce 17
Ad iugula vna 13 et vna 14
Vsqz ad humeros vna 6
Ab humeris usqz ad summum pectus
vna 25
Sub alas una 17
Ad mamas vna 13
Infra mamas duce 21
Ad lumbos vbi praeceingimur duce 13
Hinc vero usqz ad umbilicum una 30
Vsqz ad sinus coxarum vna 21
Ad summum femur seu coxam vna 8
Ad pudenda vna 14 et vna 15
Ad extremum scrotum duce 13
Ad extremas nates duce 11
Hinc vero usqz ad sulcum feminis vna 11
Inter extremas nates et plantam medium
geni impones.
A planta sursum versum ad inum talum
vna esto 35
Inde etiam vsqz ad montem pedis vna 26
A medio genu supra genu vna 30
Infra vero vna 40
A medio item genu vsqz ad imam suram
exterius vna 10
Interiorius vna 9
Calcis ipsius longitudo erit vnus 7
Brachij autem longitudo deinceps ita
metieris
Ab humeri nexu vsqz ad cubiti nexum
duas facies 11
Longitudinem quae est a nexu dupliciter no-
tabis. Vel enim facies a nexu totam vsqz
ad extremos digitos quae sit 4 vni⁹, et ab ex-

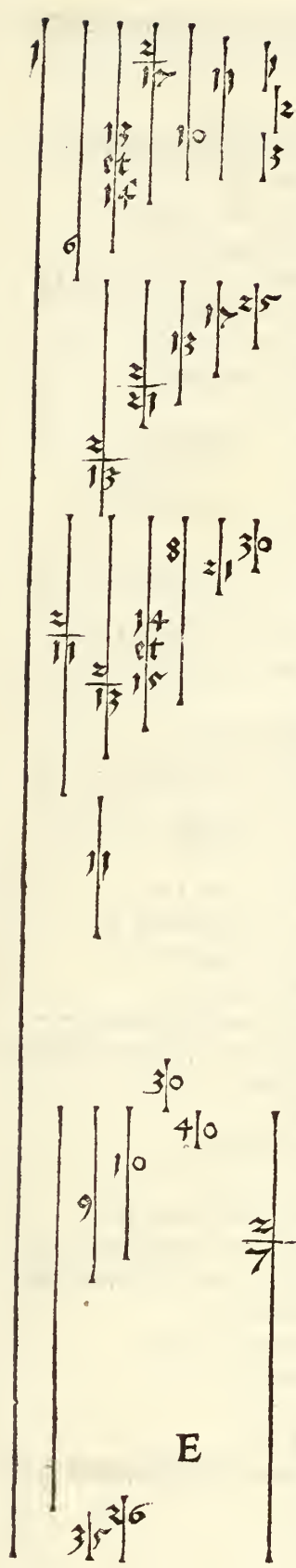
tremitis digitis retro vsqz ad iuncturam ma-
nus vniam duces 11 Vel a nexu vsqz ad ex-
tremos digitos duces 11 tres. et ab extremis
digitis retro vsqz ad iuncturam manus
duas 21
Post haec latitudines quoqz primumqz effi-
gici obliquae notabis iuxta puncta altitudi-
nis tali via.
Per frontem latitudo esto vnus 13
Per supercilia vnus 11
Per nasum et tempora vnus 11
Per buccam et ceruicem vnus 13
Per mentum et gulam vnus 14
Per collum sub mento vnus 22
Per summam scapulas vnus 20
Per iugula vnus 13
Per summos humeros vnus 11
Per summum pectus duarum 17
Iuxta alas vnus 8
Per mamas vnus similiter 8
Infra mamas duarum 17
Per lumbos vbi praeceingimur vnus 11
Per umbilicum vnus itidem 11
Per sinus coxarum vnus 10
Per summum femur vnus 17 et vni⁹ 18
Per pudenda vnus 9
Ipsam sub natis: femur addensatur in
vniam 11
Femur medium id est sulcus in vniam 12
Supra genu esto latitudo vnus 17
Per medium genu vnus 19
Infra genu vnus 20
Per mediam suram vnus 32 et vni⁹ 34
Per imam suram exteriorem vnus 17
Per imam suram interiorem vnus 19
Supra montem pedis vnus 32
Per summum montem vnus 29
Per eundem medium id est infra talum
vnus 23
Brachium autem obliquum hanc mensu-
ram habebit
Per humerum vnus 17
Sub alis vnus 21
Per nexum cubiti vnus 30
Supra illum vnus 28
Per iuncturam manus vnus 50

Ipsa palma erit vnius 24
Sequitur latitudo aduersæ imaginis. Eam
latam facies.
Per frontem vna 14
Per summa tempora vna 12
Per supercilia vna 13
Per aures vna 12
Per nasum vna 15
Per collum sub mento vna 22
Per summam scapulas vna 20
Per humeros vna 12 et vna 13
Ibidemq; infra notabuntur ossa humero
rum distantia inter se vna 12 et vna 13
Per pectus et humeros tribus 18 et vna 19
Intra alas vna 7
Intra mammam vna 10
Intra mammas duabus 13
Per lumbos ubi incingimur duabus 15
Per umbilicum vna 13 et duabus 27
Per sinus coxarum vna 13 et vna 14
Per summum femur vna 6
In hoc spatio distabunt coxendices inter
se duabus 15
Femur sub natibus latum esto vna 13
Per sulcum feminis vna 16
Supra genu latitudo sit vnius 20
Per medium genu vnius 22
Intra genu vnius 23
Per mediam suram vnius 19
Per inam suram interius vnius 23
Per tibiam vnius 45

Per talos vnius 35
Intra talos vnius 46
Latitudo calcis per extremos digitos vni⁹ 21
Brachium vero aduersum sub alis latum
facies vna 28
Supra nexum cubiti vna 34
Intra hunc per cubitum vna 24
Per iurcturam manus vna 42
Palma lata esto vnam 22
Aversa autem imago intra alas lata esto
vnam 12 et vnam 13
Podicis rima occupet spatium vni⁹ 11
Calcaneum pandes vna 37
Atq; ita dispositis omnibus partibus, deline
ationibus: congruis has imagines effinges
ut nos in exemplis studuisse facere cernere
potes.
Ceterum si forte libuerit huius corporis
grandiusculum caput efficere sumes par
tem vnam 9 eiusq; punctum inferius faci
es esse menti, et superius sinciput, ita alti
tudo capitis aliquantulum exerescet. Quam
consequetur quoq; ut par est maiuscula la
titudo. reliqua autem facies in demonstrata
forma remanebit. Quod nos et ipsum in
exemplis expressimus. verum tum non ma
gis erit stature huius corporis caput vni⁹
10 sed ferme vnius 9. Esto huius imagi
nis nota. E.

E

Cincipue
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Imum mentum
 Cūmce scapulce
 Juguli
 Humeri
 Pectus
 Ale
 Mamce
 Infra mamas

 Lumbi ubi incin-
 ginur
 Umbilicus
 Sinus coxarum

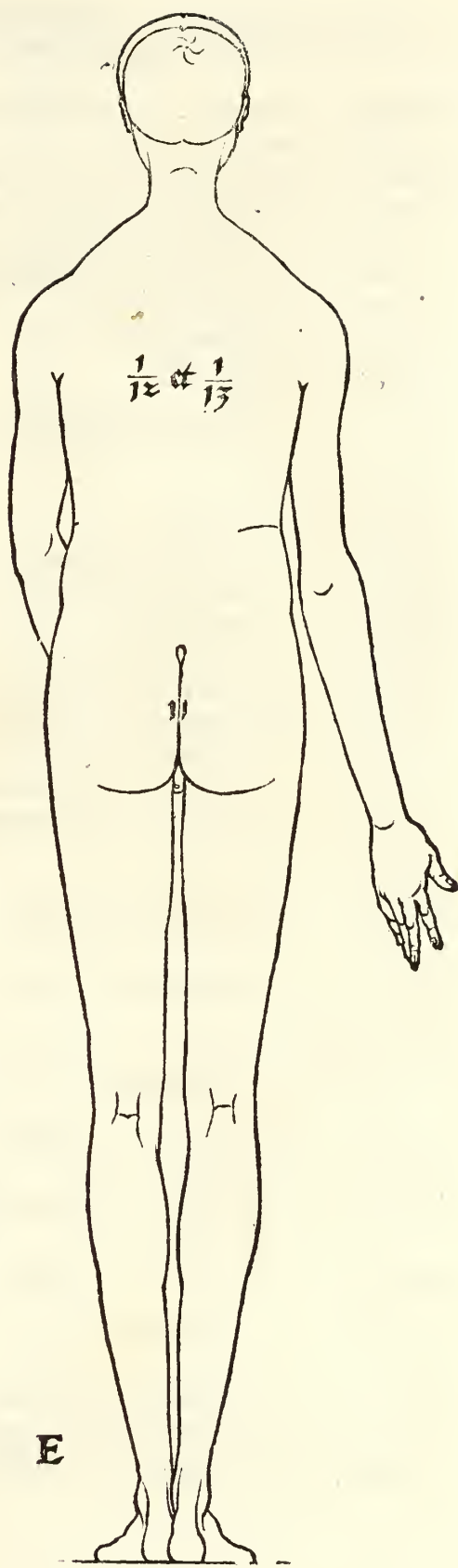
 Cūmum femur
 Pudenda
 Imum scrotum
 Extremitate nates

 Culcus feminis

 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

 Ima sura exteri
 Ima sura interi

 Mons pedis
 Ima tibia
 Planta.

$\frac{1}{12}$ et $\frac{1}{13}$

11

14 14

E

37

E II

Consequenter exponam commensurationem muliebris corporis conuenientis descrip-
te imaginu virili. Illius igitur altitudo erit talis.

A stincipite ubi crines discernunt vsqz ad
inum mentum vnus 10
Hinc vero vsqz ad summum frontē vni⁹ 12
Inqz hanc 12 facies vel positus totius oris
distribuetur. vt sepe est ostensum.
A stincipite vsqz ad illud quasi palear sub
mento vnus 18 et vnus 19
Ad summam scapulas vnus 8
Ad iugula duarum 13
Ad humeros vnus 6
Ad humeros ad summum pectus vni⁹ 22
Infra alas vnus 16
Ad papillas vnus 11
Infra mammas vnus 9
Ad lumbos ubi incingunt duarum 11
Hinc vero ad umbilicum vnus 40
Ad summum femur vnus 10
Ad inum aluum due ducantur 17
Ad pubis initium vna 13 et vna 14
Ad imam pubem vna 12 et vna 13
Ad extremas nates vna 11 et vna 12
Hinc vero vsqz ad medium femur vna 12
A planta vsqz sursum ad medium genu
due sunt 7
Vsqz ad inum talum vna 38
A medio genu vsqz ad montem pedis
vna 4
Vsqz ad imam suram interius vna 9
Exterius vna 10
Infra genu vna 30
A medio item genu vsqz supra illud vna
30
Longitudo autem calcis vni⁹ 14 et vni⁹ 15
Brachij autem longitudo hæc erit.
Ab humero vsqz ad nexum cubiti duce po-
nantur 11
A nexu cubiti vsqz ad extremos digitos
vna 4
Hinc vero retro ad iuncturam vna 11
Atqz ita disposita altitudine membrorum
et ubiqz notata locis suis, ipsa latitudi-
nis quoqz spatia singnabis. Ac obli-
quæ primum imaginis.
Per frontem igitur esto latitudo vnus 13
Per supercilia vnus 11
Per nasum et supercilia vnus 12
Per gulam et mentum vnus 14
Collum sub mento facies latum vnā 24
Per summam scapulas vna erit 22
Per iugula vna 17
Per summos humeros vna 13
Per pectus vna 10
Per papillas vna 19 et vna 21
Infra mammas vna 20 et vna 21
Per lumbos ubi incingunt vna 11
Per umbilicum vna 10
Per summum femur seu coxam vna 14
et vna 15
Per inum aluum vna 15 et vna 16
Per pubem summam et nates vna 16 et
vna 17
Femur sub natib: vna 10
Atqz ibidem inferius per sulcum duce 23
Supra genu vna 17
Per medium genu vna 19
Infra genu vna 20
Per mediam suram vna 17
Per imam suram exterius vna 18
Per imam suram interius vna 19
Per imam tibiam vna 32
Per conuexum pedem et talos vna 27
Sed brachium tale erit. Per humerum
vnus 19 latitudine.
Sub alis vnus 23
Per nexum cubiti vnus 34
Supra illum vnus 30
Per iuncturam manus vnus 60
Palma quidem dilatabitur in vnā 45
Sequuntur latitudines aduersæ imaginis.
Per frontem esto vna 13
Per summa tempora vna 13
Per supercilia vna 13
Per aures vna 12
Per nasum vna 16
Collum sub mento latum esto vnā 25

Per summas scapulas ducatur latitudo
vnius 22

Per iugula duarum 17

Per summos humeros vnius 7. Ibidemq;
prope imponetur ossa humeri distantia
inter se duabus 15

Sed per pectus et humeros ducantur
duce 11

Inter alas vna 9

Intra papillas vna 12

Intra mamas vna 8

Per lumbos ubi incingunt vna similiter 8

Per umbilicum duce 13

Per summum femur duce 11. Ibidemq;
prope distabunt Coxendices inter sese
vna 8

Per imam alium duce erunt 11

Per femur sub natib: vna 12

Per feminis sulcum duce 27

Supra genu vna 19

Per medium genu vna 22

Intra genu tantundem

Per mediam suram vna 19

Per imam suram exterius vna 21

Interius vna 23

Per imam tibiam vna 48

Per montem pedis et talos vna 43

Inferius cutem vna 46

Ipsius calcis per extremos digitos latitudo
esto vnius 22

Ad hanc autem imaginem pertinens brachium
latum erit sub alis vna 28

Supra nerum cubiti vna 34

Intra hunc vna 26

Per manus iuncturam vna 46

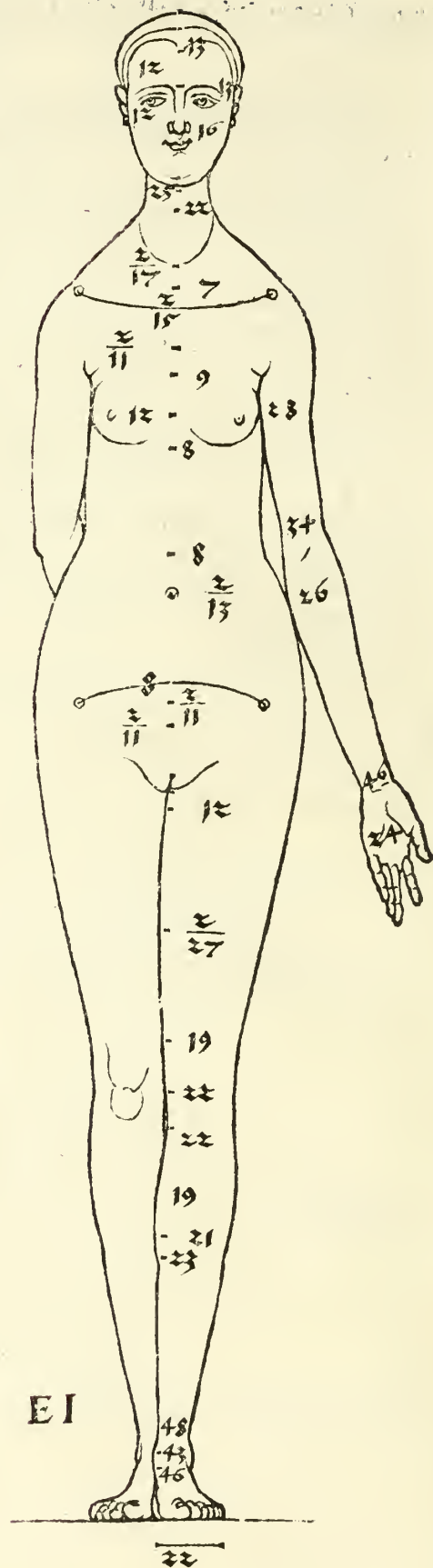
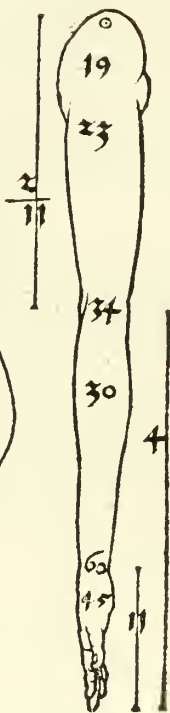
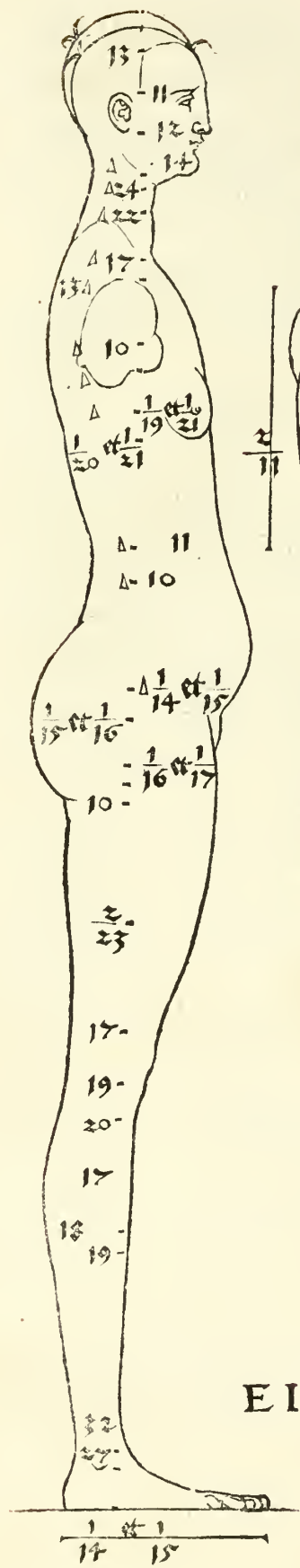
Palma autem deducetur in vnam 24

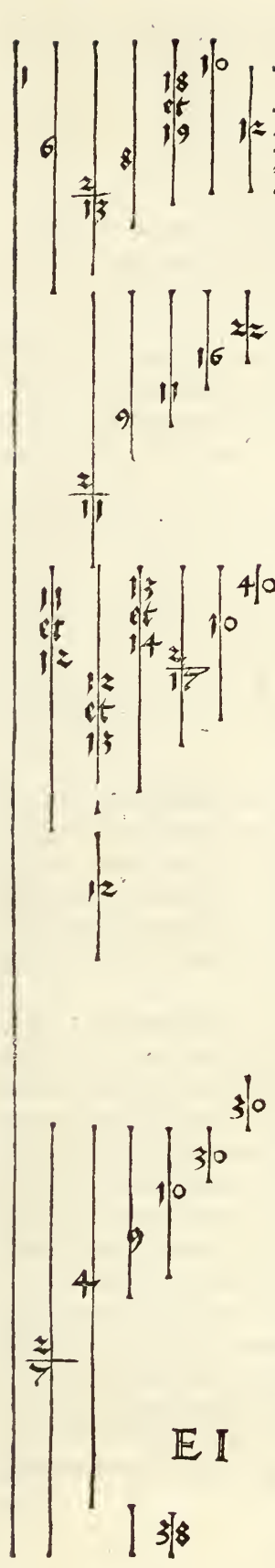
Auersæ vero imaginis latitudo intra alas
erit duarum 15

Alma podicis vnius 10

Calcaneus vnius 40

Sum vero ut sæpe dictum est formam
his notationib: circum inq; scribes conuenientem
vnicuiq; faciei, obliquæ, aduersæ, auersæ.
Quod si grandiusculum facere volueris huius
corporis caput, ita facies ut in virili corpore
docuimus, et nostrum exemplum quod subiecimur
indicat. Estq; huius imaginis nota E.1.

Incipit ubi crines discernunt
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Sub mento
 Summe scapulae
 Humeri
 Juguli
 Pectus
 Alae
 Papillae
 Infra mamas

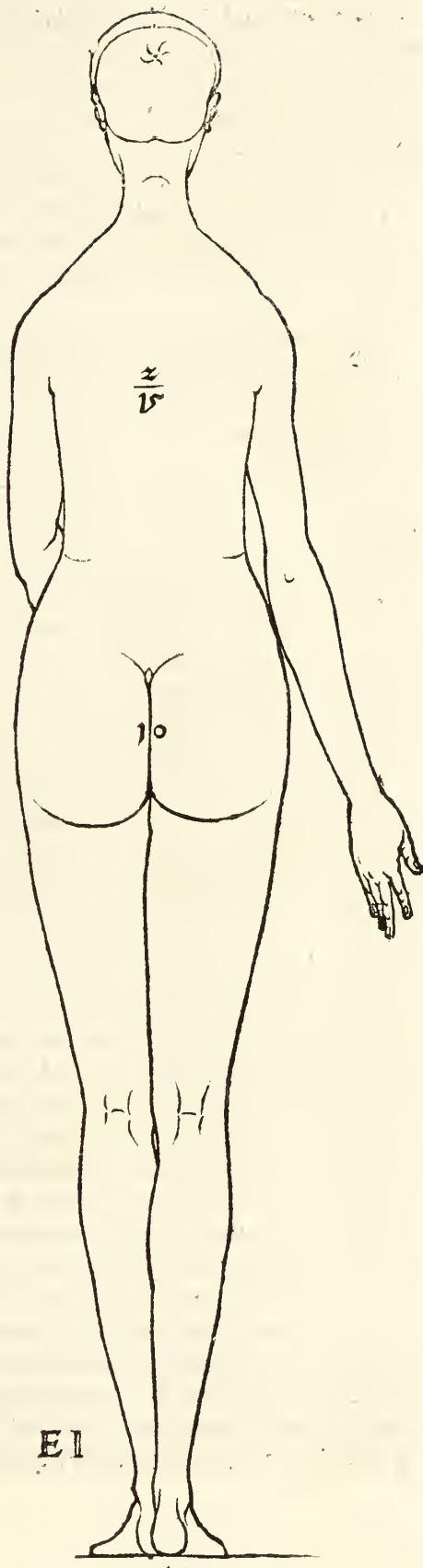
 Lumbi ubi incingunt
 Umbilicus

 Summum femur seu coxa
 Ima alius
 Initium pubis
 Ima pubes
 Extremitates nates

 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

 Ima sura exterior
 Ima sura interior

 Mons pedis
 Ima tibia
 Planta.

Has prescripta ratione depictas imagines in spina et aliorum membrorum compagib: quomodo flectende sint, et si legentib: hæc prius notū esse par erat, tamen quo illorum cognitioni omnia expeditiora essent quæ a nobis fuissent precepta, in supra depictis exempli loco obliquis imaginib: per spine longitudinem et flexum, in posteriore semper lati corporis quarta parte, notulis triangulis designauimus. Similiter et in aduersis imaginib: non nihil artuum circulis alicubi notatum cernes.

Quamq̃ autem supra imagines eque longas omnes secundum vnā propositam regulam quo res minoris esset negotij, dimensi sumus. Si quo tamen in opere componenda hæc fuerint non est ignorandum graciliorum quarumq̃ staturas prolixiores esse debere.

Jam si viri forte ac foemine imagines vnius seu potius conuenientis modi constituende erunt, Linea quæ femine longitudinem metiatur breuior esse debet parte vna 18 q̃z viri. Nam si hoc negligeretur maior viro femina appareret, propterea quod harum nuda corpora carnosiuscula et habitiora, q̃z virorum delineanda sunt. Virilia vero q̃z illa compactiora et solida magis minusq̃ carnea.

Hanc vero tam remotam supra depictarum imaginum rationē, a grandissima ad exiliss. eo prescripsimus, ut vnicuiq̃ facultas suppetere copiose et varie pro vt collibuisse, aliquod institutum opus tractare. Qua de re in sequentib: a nobis verbosius disputabit.

Supra quidem, vt intellectum est, quatuor humanorum corporum discrimina designauimus. Nunc autem deinceps vnius partis idest capitis et primū quidem virilis compositionem et lineamenta diligentius et exactius perquiremus. Sequemur tamen superiorem rationē, tantum modo ad longiorem regulam, quam in præ depictis imaginib: usus sum hanc descriptionem exigam, propterea quod minutiores partes indicande erūt cui rei regulæ breuitas obscuritatem allatura fuerat.

Proposita igitur virilis capitis obliqua figura ex corporis totius longitudine partis. 8 describes vndiq̃ æquale quadrilaterum, idest quadratum, Quo constituto latus illud quod nasum spectet facies esse. a. posterius. b. superius. c. inferius. d. Quib: confectis capitis vniuersas particulas per longitudinem dimetieris easq̃ lineis paralelis transuersis describes, quib: singulis appones suas litterarum notas, ita facile totius capitis omnium partium mensurationem colliges, sicut nos etiam in exemplis subiectis ob oculos posuimus. Ratio autem talis inbitur.

Lineam transuersam. e. duces a latere. d. remotā vna 10 sicut faciendum supra quoq̃ in imagine virili longa spaciōrum capitis sui octo, ostensum est. Ea linea diuidet capillum et frontem. Sed verticem altiorem facies vna 3 inter. e. e. postea diuides. e. d. duabus lineis. f. g. in tria equalia spacia, atq̃ harum superior. f. supercilia tanget et summas aures. Interior. g. in unum nasum imasq̃ aures. Ibidemq̃ occiput in collum deprimitur. Deinceps diuides. e. f. punctis duob. in æqualia tria spacia, et in puncto infimo duces lineam transuersam. h. Ea linea tanget frontis initium supercilijs iminēs, vnde frontis pro curfus ad radicem vsq̃ capilli rotundabitur. Deinceps diuides. f. g. punctis duob. in tria spacia equalia quorum supremum abscindes linea transuersa. i. atq̃ ita intra. f. i. oculus includetur, et oculi vterq̃ angulus id est interior et exterior in medio. f. j. porrigetur. item. f. g. diuides punctis trib: in æqualia spacia quatuor, quorum infimum abscindes linea transuersa. k. Hæc tanget superius eminentiam narium. auricula etiam ima intra. k. g. comprehendetur. Deinceps diuides. g. d. linea transuersa. l. in duo equalia spacia, quæ quidem linea tanget summum mentum, sicut in unum. d. deinceps diuides. g. l. lineam. p. medium, quæ linea transibit buccam mediam. Cumq̃. g. m. fueris partitus in tria

æqualia spacia, infimū occupabit labrum superius, reliqua duo dabuntur illi, quæ sub naso cernitur, quasi cannulæ. Cum autem fueris partitus. l. m. in duo æqualia spacia, vnum quod supra erit occupabit labrum inferius, alterum illam inter labrum et mentum quasi conuallem, quam nympham dicunt. Atq; ita habebis præcipuas partes capitis secundum altitudinem quæ supra quæq; infra visuntur notatas transuersis lineis. sequitur vt latitudinem densitate ve, siue, vt nostri loquuntur profunditatem capitis persuas partes ostendam. Quod quidem per lineas perpendicularares facimus. profunditatem autem accipies, quicquid a priore parte, in qua nasus est retro deducitur.

Duo latera. a. b. diuides perpendicularib: lineis sex. n. o. p. q. r. s. in septem æqualia spacia. Linea. n. tanget pupulam oculorum et buccæ angulos. Sed interiorem angulum oculorum vt nunc loquimur id est temporib. proximū terminabis in medio. n. o. Hec autē bifariam accipientur id est vtroq; uersum, pro eo ac spectabit facies huc vel illuc.

Post hæc duces diagonion id est obliquā lineam inde ubi angulum facit transuersa c. et perpendicularis. n. ad angulum quem facit. a. f. et notabis litera. t. postea duces aliam obliquam ex angulo item. c. n. ad angulum quem faciunt. a. g. apponesq; notā. v. Per lineam qdem. n. t. frons curuabit, p lineam vero. n. v. nasum figurabis. Jam qua transuersa. e. obliquam. n. t. secat describes supra frontem radicem capilli. Deinceps duces inter perpendicularares. a. n. interq; transuersas. d. g. vnam perpendiculararem. x. quæ tanget labri superioris et menti extremitates. Deinceps diuides. n. x. intra transuersas. m. d. duabus perpendicularib: in tria æqualia spacia, quarum linearum prior tanget inferioris labri extremitatem, posterior illam quam supra dicebam sub hoc labro quasi conuallem. Supercilia deduces propemodum ad. o. sic vt media extumescant paulisper ultra transuersam. f. Intra vero perpendicularares. q. r. et transuersas. f. g. comprehendes aurem totā. Innam tamē auriculam collocabis in spaciū dimidiati priorē partem, quod est inter. q. r. et. f. g. verticem capitis pones intra. s. b. et. c. e. iuxta quidem huius spaciū partem tertiam tam quæ erit proxime. s. et item tertiam prox: transuersam. e. In transuersa. g. intra. s. b. in huius spaciū parte 4 prox: s. caput in collum statues. His ita dispositis lineamenta obliqui capitis per istos linearum tanq; cancellos describes, sic vti summum caput tangat. c. inter. p. q. postremumq; b. inter. h. f. sic quidem circumductum in hoc quadrilatero vsq; ad collum, quod porro et ipsum ad inferius latus perueniet.

Postea sinciput a summo ad frontem deduces, et consequenter hanc et nasum et buccam figurabis. Extremus nasus tanget. a. inter. f. g. Hoc modo totum caput in quadratum illud inclusum singula eius latera attinget. Cæterum maxillam sursum uersum retroq; post aurem abduces, Et aures ac palpebras suis locis exprimes. Frontis autem totum ambitum subter radices capillorum et sinciput deduces per. e. intra. p. q. interius quidem ad mediam aurē vsq;. At gulam de linea. d. deorsum, intra. o. p. describes sumpto initio spatij parte quarta prox: o. collum autem si lubebit vel vnam 14 uel duas 27. latum facere poteris. Qui has res tractabis magna diligentia obseruato lineamentoz ductus, quod qui neglexerit cito aliqua deformitate opus uitiabit, et si linearum supra demonstratarum iuncturæ et cancelli non longe aberrari patiuntur.

Hac uia obliqui capitis forma perquisita, sequitur vt aduersi eodem modo demonstramus, in quadrilaterum rectangulū et ipsum constituentes quod quidem erit altera parte sui longius æque altum quidem sed minus latum.

Lineas transuersas secundum eam rationem q̄ in obliqua facie secutus es, ordine produces per quadrilaterum propositum, ab. c. ad vsq; d. iuxta dispositas litterarum notas.

De his lineis animaduertes summas imasqz faciei partes. postea easdem perpendicularibus: transcendes de quib: latitudo appareat.

Duas perpendiculares .a. b. adiunges vtrinqz transversis propositis, quæ inter sese distant vna parte 10 Deinde hoc spatium diuides alijs perpendicularibus. quatuor .c. d. e. f. equaliter. In medio. d. e. constitues sinciput intra transversas. c. e. Postea nasum sic inscribes vt uarium eminentia attingat vtrinqz. d. e. intra transversas. f. g. Buccæ vero angulos adduces per transversam .m. ad. d. e. interqz easdem et mentum figurabis. At oculos sic collocabis vt quatuor suis angulis pertingant ad. c. d. e. f. intra transversas. f. g.

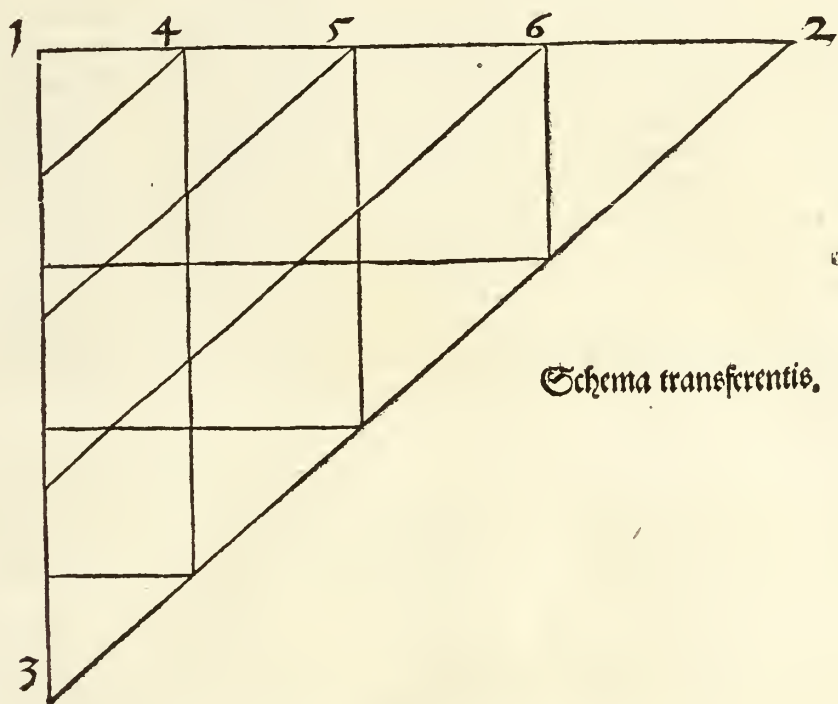
Post hæc diuides perpendiculares. a. c. et. f. b. duabus alijs perpendicularibus: g. h. p. medium. has duas lineas tangēt vtrinqz summe genæ, per transversam. f. Cæterum supercilia desinent vtrinqz inter. g. c. et. f. h. sub transversa. f. Præterea diuides. a. g. et. h. b. per medium duab: item perpendicularibus: i. f. Atqz his separabit quasi apertum œquor frontis a radice capillorum vtrinqz inter transversas. e. f. Porro tempora has vtrinqz lineas transcendent sic vt dimidium aurium contegatur et subducatur conspectui, intra transversas. f. g. At aures afformabis vtrasqz inter. a. i. et. f. b. et transversas. f. g. ita vt supra excedant perpendiculares. a. b. infra tendant ad perpendiculares. i. f.

His omnibus perfectis lineamenta addes sic vt ubi summum caput transversam c. tangat intra perpendiculares. d. e. inde vtrinqz rotundetur. a. b. versus perpendiculares, et transversam. h. indeqz ad aures iuxta transversam. f. vtrinqz inter medias. a. i. et. f. b. Deinceps patentē frontem nec non maxillas duces per. g. h. perpendiculares et transversam. m. ac mento concludes. Itemqz ab. m. transversa collum deduces ad infimā transversam. d. et latum facies vna 15 vel paulo plus. Mox faciem, oculorum, nasi, buccæ menti et aliarum partium expressione congruenter insignies.

Postremo peruenies ad tertium quadrilaterum rectangulum, inqz illo describes aures sum caput. Quod secundum descriptionem et ambitum linearum capitis aduersi exprimes, et verticem constitues loco suo quaqz infra parte caput rotundatur ibi apte et compositè in cervicem collocabis.

Caput vero ista quam præscripsimus, ratione effectum, proiecturus sic vt illius partium omnium circumductus et fines ac superficies per transversas lineas appareant, veluti si caput cuius picturam demonstraui e cera forte fictum, per aliquam transversarum linearum quæ indicate sunt, amputaretur, iam qualis huius amputationis planities futura esset, sciretur, quod quidem verbo sibi vsitato pictores hodie in fundamentum deprimi vocant. Hec igitur aggressurus triangulo te instrues vti docebo. per quem, quoniam id quod est propositum, in aliud transferri mutariue poterit seruata proportionis rectitudine, placuit transferentem nominare. Hunc ita parabis. triangulum cuius vnus rectus sit angulus notabis, vt his numeris 1 2 2. Rectus autem omnino, vt dixi angulus vnus erit; vt vsus quoquo versus esse possit, seu æqualia, siue inæqualia, longa vel breuia latera contineat. Huius trianguli latus vnum quodlibet, nihil enim refferet, punctis discernes, vt verbi gratia, in presentia, 4 5 6. Ex quibus æquedistantes lineas ad alterum trianguli latus deduces quibus: similiter et ipsum diuidatur, ex cuius diuisionis nouis punctis duces alias æque distantes in nondum diuisum latus reliquum, quo facto et illius similiter diuisio facta erit.

Ex hoc schemate multarum rerum discrimina proferte poteris, quod prius subiecitimus delineatum, quam quomodo ad capitis depressionem quam diximus, accomodari possit, docere aggredemur.

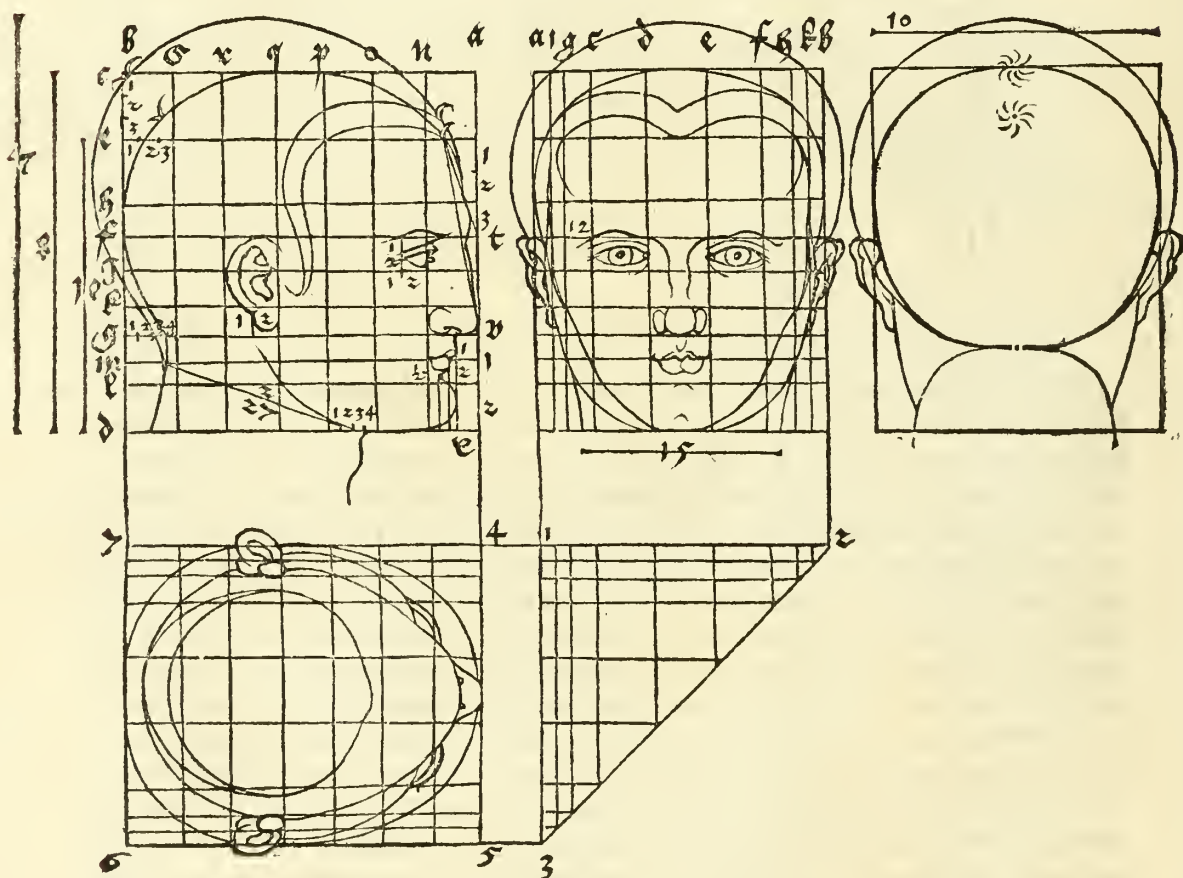

Schema transferentis.

Ad illam igitur depressionem sicut vocamus, hunc transferentem, sic accomodabis. Capitis tam obliqui quàm aduersi supradicto modo coniectas in suis quadrilateris formas propones, Tum ex quadrato obliqui capitis deduces lineas perpendiculares omnes .a.n.o.p.q.r.s. eo usque deorsum quo usus poscet. Similiter ex quadrilatero aduersi capitis deduces perpendiculares omnes .a.i.g.c.d.e.f.h.k.b. posthæc per omnes hoc pacto protractas lineas infra capitum memoratorum formas, transversam rectam lineam æqualiter duces, Quo facto notabis qua parte hæc transversa linea secet perpendiculares .a.b. capitis aduersi et iuxta lineam .a. scribes .1. iuxta .b. 2. Deinde de nota .1. deorsum versus metieris spacium quantum aduersi capitis latitudo continet, inque sine illius spacii ascribes .3. et .2.3. obliqua id est hypotenusæ linea iunges, et triangulum quem ego transferentem nominavi absolueris. Post hæc animaduertes ubi obliqua linea .2.3. secet perpendiculares ex capitis aduersi figura protractas, eque illius sectionis punctis transversas equedistantes duces per eas perpendiculares quæ sunt protracte ex capite obliquo, Quoque in loco transversa linea .2.1. et linea .3. transibunt perpendiculares duorum laterum obliqui capitis .a.b. illis appones priori in loco notas .4.5. posteriore vero .6.7. Hoc erit quadrilaterum oblongum, in qua comprehendetur capitis, quam dixi, depressio.

Qua confecta et notata numeris. 4. 5. 6. 7. adminiculo præparati trian. zuli, indu-
ctis lineis aduersi et obliqui capitis, ita de inclusis quadrangulis quæ in illo cernes, indis-
cabitur quo omnium capitis partium quasi defecturæ cadant, Nam singula illa quadrã
gula minutiora suarum partium loca obtinebunt, veluti oculorum, nasi, buccæ, menti,
aurium, colli, et ut dicam semel, lineamëtorum totius capitis. Subiecimus autem horum
quoq; omnium exempla, capitis obliqui, aduersi, auersi, et depressi, ut nos loqui, diximus.
Per quæ uale est hæc explorata et partium planas superficies, sic ut dixi, cognitæ habere.

Exterum si cui magis libeat caput ita describere, ut longitudinis corporis totius sit
pars septima, cum nos in hac depictione octauam fecerimus, Is cõseruatis alijs omni-
bus partibus, caput primum obliquum ad illam saltem mensuram producet et dilatabit.
Collum faciet latum duas 27. Similiter et aduersum caput conuenienter distendetur
ut spatium per frontem sit quasi duarum. 17. iuxta uero aures rursus contrahetur, quæ et
ipse iam magis eminebunt. Item capillorum radices et frontis quasi campus longius.
aperietur, quæ omnia in subiectis exemplis licet studiosi harum rerum contemplantur
Sane ignorandum non est corporis cuius longitudinis totius caput una sit. 7. exquisi-
tam commensurationem, neuti quæ esse contemnendam.

Qua uero ratione carue in fundamentum deprimi debere docui, eadem totam
imaginem siue rectam siue aliquo in gestu deprimere poteris.

Nunc etiam palmam viri ualidi exactius per omnes suas particulas describā eamqz ita ut supra posui facio longā vna. 10. Lineas duas transuersas duces. c. d. et eas perpendicularari discludes cuius vnus. 10. sit altitudo, et notæ. a. b. Itemqz altera perpendicularari mediocri spacio ab illa distantia. e. f. Sum. a. b. diuides punctulis seu signis. 18. in æqualia spacia. 19. sed. e. f. ita collocabitur ut mediam transeat palmā, tendens ab extremitate medij digiti vbi tangat. c. ad lineam. d. quæ manus cum cubito compagem id est carpon. findat. Deinceps ex puncto. i. produces transuersam lineam. g. ea tanget extremum digiti cum qui est minimo proximus Græci vocant parameson. Deinceps scribes inter. 1. 2. medium punctum ex quo produces transuersam. h. ea tanget extremitatem indicis. Deinceps ex puncto. 4. duces lineam transuersam. I. ea tanget extremitatem digiti minimi. postremo duces ex puncto. 7. transuersam. k. ea tanget extremitatem pollicis.

Postea qz summitates digitorum notatas habueris itas quoqz illorum partes et quæ si radices vnde e manu enascantur constitues. hoc modo. Ex puncto. 11. duces lineam transuersam. l. ea transibit per imos articulos indicis et medij digiti, quorum positura in manu ex æquata cernitur. Atqz ita fiet medius digitus longior, quā inferior reliqua pars tota manus. Vbi vero linea. l. perpendiculararē. e. f. secuerit, illic inscribes. m. et circini vnū brachium impones in punctum. f. alterum in. m. Inde qz promouebis recta per manum a medio digito minimū versus, quatenus vsus indigebit. inqz huius lineæ flexum inscribes imos articulos minimi digiti et proximi huic id est paramesi. Horum enim positura quam priorum demissior est. Post hæc duces ex signo. 14. lineam transuersam. n. quæ per inferiorem pollicis articulum curret.

Jamqz emetitus manus digitorumqz altitudines consequens erit ut articulorum omnium situs ordines hoc modo.

Ex signo. 10. lineam transuersam duces. o. quæ pollicis articulum superiorem percurreret. Deinceps inter. h. l. linea transuersa medium indicē diuides, ea transibit per eius medium articulum. Ab hoc quantū supra digiti est id punctis. 6. distingues in æqualia spacia. 7. Sum e puncto. 3. transuersam duces lineam, ea transibit per summum articulum indicis. linea vero transuersa. p. ducta e puncto. 6. transibit articulum medium digiti medij. Item spacium inter. c. p. transuersas, distingues in partes. 7. punctis. 6. æqualiter, et lineam transuersam duces e puncto. 3. ea transibit articulum summum medij digiti. Linea vero transuersa. k. cernetur transire medium articulum paramesi. Inde quantum supra huius digiti est. 8. punctis in. 9. æqualia spacia distingues, et ex puncto. 4. lineam transuersam duces ea transibit summum articulum digiti eiusdem.

Digiti minimi longitudinem vel relinques ita ut secundum superiorem rationem cecidit, vel sane facies eam quæ est a medio articulo digiti medij ad illius inum. Sed hanc longitudinem distingues punctis. 10. in æqualia spacia. 11. eqz puncto. 6. transuersam duces, ea transibit medium articulum minimi digiti. Nox huius longitudinis spacium superiorum punctorum. 6. de integro punctis. 10. distingues in. 11. æqualia spacia. Et ex puncto. 8. duces transuersam ea per digiti minimi articulum summum transibit. Inter hæc fac animaduertas qui numeri quæqz mensuræ, assumantur e perpendicularari. a. b. quæ ve ex alijs minutiorib: spacijs.

Unquium altitudinem facies singulorum digitorum eam, quæ habeat dimidium eius spacij, quod a sui digiti extremitate est vsqz ad primum id est summum articulum.

Præterea aduertendum, ab vtraqz medij digiti parte digitorum scissuram in manus media longitudine inueniri, sed eam quæ inter minimū et hinc proximum est aliquanto inferius, hæc etiam inferius eam quæ est pollicis.

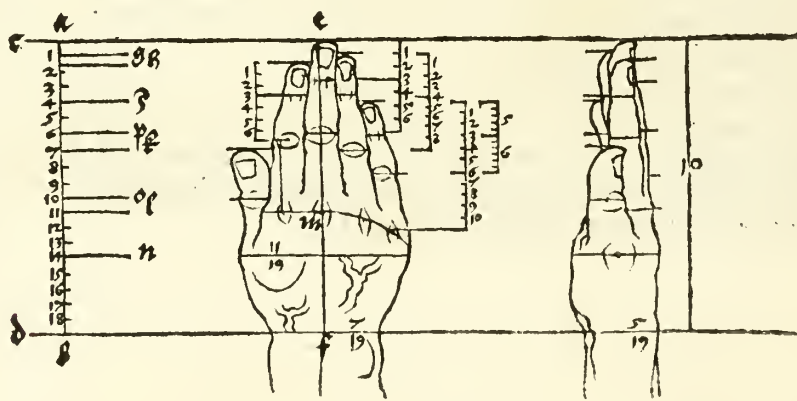
Vbi vero tam manus illiusq; partium altitudinem constitueris, latitudinem quoq; deinceps perquires. Cæterum rationem quam supra in imaginum picturis sequendam proposui, nempe vti primo loco figuræ obliquæ habitudo vestigaretur, eam hoc loco rei proprietate seruata tenere non poteris. Itaq; priore loco palmæ explicatæ quæ oblique stature non est latitudines, per suas partes dispones hoc modo. Palmam per iuncturam vbi cum brachio committitur facies in transversa. d. latam septem. 19. cuius longitudinis quæ est in spacio. a. b. Palmam vero per transversam. m. facies vndecim. 19. huiusmodi partib: Nam per pollicis articulum latiss: esse debebit. Cæterum eam latitudinem man⁹ quæ sit ab extremo indice per lineam transversam. l. per q; imos digitorum articulos, eius cuius supra facta est mentio circinationis fragmentum versus, iuxta radicem minimi digiti, eam inq; latitudinem indicis longitudine metieris. Medium digitum qui longiss: est, in sua sui parte latam facies vna. 5. parte proprie longitudinis. Summa vero sui parte, eam latitudinem coactiorē facies subducta vna. 4. Indicem inum tam latam facies quam medium digitum feceras, Summum vero paulo contractiorē. Digitum minimum huicq; proximum singulos latos facies imos vna. 5. proprie longitudinis, sed ab hac latitudine detrahes summis vnam. 4. pollicem medium vna. 3. suæ longitudinis dilatabis.

Digiti inu in manu ita infixi sunt vt singulorum radices in eorum latitudinum media penetrent, quod ipsum in exemplis parvulis circulis notatum expressimus.

Considerandum, hoc loco nullum digitum in manu alteri similiter et conformem inueniri, quod cuius inquirenti facile apparebit. Etiam hoc animaduertendum, palmæ totius non esse directam extensionem sed iuxta minimi digitum hanc quasi extrauagari.

His confectis etiam obliquæ manus latitudinem siue densitatem exquires. ea esto per compagine vbi cum brachio coniungitur lata quinque. 19. longitudinis. a. b. Per pollicis inum articulum et transversam. n. dimidium duces eius latitudinis quam palmæ explicatæ esse debere supra demonstraui. Tantum duces et iuxta volam per pulpulam. Sed quia illa parte manus in volam quasi concauatur intus conuergentib: imis partibus pollicis et minimi digiti, fit vt obliquæ manus tanta densitas non sit atq; apparet, et extremæ lineæ expriment. Per priorem articulum facies pollicem ita densum vti spacium est minimi digiti a summo articulo sursum, sed infastigio contrahes subducta ex hac densitate vna. 4. Rursus qua ad inferiorem articulum tendit bene crassulum facies digitorum omnium ea forme erit obliqua latitudo id est densitas, quam ostendimus in explicata palma. in articulis tantum alicubi hoc fallit.

Atq; hoc modo notata manus longitudine, latitudine, et densitate consequenter formam illius in scriptis conuenienter lincis effinges, cuius rei exemplum a nobis subiectum vides. Quod si quis imitari uolet, ei magna censo diligentia allaborandum nequid deprauet neue in linearum ductib. deliret. Quandoquidē has congruenter depingere non vulgaris opere neq; ingnanæ manus est.

Nunc deinceps pedem siue calcem hominis validi exactius et perquisitius describā,
vt de manu feci, ducta similiter ratione ad longitudinem corporis cuius caput inueniatur
vna. 8.

Huius igitur vna .6. pedi dabitur, qui dilatabitur in vnā. 17. Quod spatium in
vnum quadrilaterum includito, quod pro rei natura oblongum sit, Quod qua parte su-
periore sui erit longius ad eam ascribes notam .a. ad huic respondentem inferiorem lon-
giorem partem. b. laterum vero breuiorum prius hoc est dextrum qua digiti spectant, si-
gnato littera .e. posterius iuxta calcaneum. d. In hoc quadrilaterum depingetur pes sic,
vti planus depressusq; positus omnia latera ipsius attingat. Huius autem quadrilateri
longitudinem diuides primum inter .e. d. lineis duabus. e. f. in æqualia spatia tria, ita vti
e. præponatur. Quo loco obseruandum, quamuis litterarum notæ promiscue positæ fue-
rint, tamen priores censei semper, quarum uomina priora sint prolata. Atq; ita istis spa-
cijs dispositis, In primū inter .e. e. constituēs digitos pedis, In mediū inter .e. f. quicquid
est pedis patentis inter digitos et talos ubi sunt ossa et nerui. In postremū calcaneum et
iuneturam cruris cum pede. Postea diuides lineam. d. punctis sex. g. h. i. k. l. m. In septem
æqualia spatia, et ex puncto. g. rectam lineam duces ad lineam. e. ubiq; illa hanc attigerit
scribes notam. n. Vbi uero sciderit perpendicularē. f. scribes. o. Postea diuides. l. m. per
mediū puncto. p. ex quo puncto ducetur parallellos ad perpendicularē. f. ubiq; eam attig-
erit, eo pones. q. Atq; inde mox ad. k. obliquam lineam duces. Postea punctum. r. collo-
cabis in medio latere. e. medium inter. a. b. ac mox. r. b. diuides duobus punctis. S. T. in
æqualia tria spatia. Postea diuides. b. e. punctis duobus. v. x. in tria æqualia spatia. Atq;
etiam diuides. c. f. lineis duabus. y. z. in æqualia tria spatia. Etiamq; diuides. f. d. punctis
duobus. st. s. in æqualia tria spatia. Mox ubi lineam. g. uideris secantē lineam. e. ibi
ascribes notam. s. Postea ex puncto. h. duces transversam lineam, ad lineam. f. Vbiq;
attigerit ascribes. a. j. Postea diuides. r. s. punctis duobus. j. 2. in tria æqualia spatia. Di-
uides etiā. x. e. duobus punctis. j. 2. in tria æqualia spatia. Ac deinde diuides. f. d. punctis
quatuor. j. 2. 3. 4. in quinque æqualia spatia. Etq; puncto. 3. lineam duces perpendicularē
ad transversam. h. a. j. ubiq; appones notam. b. j. Hoc loco sciendum, secundum hanc no-
stram rationem breuiorū linearum notas omnes reperiri inscriptas transversæ lineæ. a.
Vnde deducantur et obliquæ aliquot, vna. e. n. diagonios. Item vna. r. s. Itemq; vna
a puncto. 2. inter. r. s. ad punctum. y. Item vna. t. 3. Itemq; vna. b. o. et ipsa diagonios.
Item vna. v. a. j. Postea duces a puncto. st. rectam lineam ad obliquam. k. q. ubiq; attige-
rit, ascribes. e. i. Postea circini pedem vnū infiges puncto. s. attingente altero punctū. n.
Hunc igitur in illo vt dictum est fixo in. s. circumages deorsum uersum ad obliquam vsq;
lineam. r. s. Atq; ita etiam num retento fixo pede illo circini circumages ulterius ab obli-
qua. t. 3. ad obliquam. b. o. Proeterea eodem in loco fixo vno circini pede, paululum ad
duces alterum vt attingat punctum. 2. in linea. b. intra. x. e. atq; inde prorsus circum-
ages vsq; ad obliquā. b. o. Deinceps adhuc quidem illum vnum pedem circini infixum
relinques puncto. s. uerum paululum diduces circinum, vti pes alter tangat punctum. r.
atq; inde circumages deorsum uersum ad vsq; obliquam. t. 3. Atq; his curuis lineolis
digiti pedis illorumq; extremitates notabuntur. Quorū quidem imi articuli, et cū pede
iuncturæ ita disponentur, punctum statues in linea. e. mediū inter obliquas. b. o. et. v. a. j.
Vbidemq; collocabis digiti pedis qui minimo est proximus imū articulum. Postea cir-
cini vnum pedem infiges puncto. 3. et alterum in istum iam factum punctum in linea. e.
Et fixo illo pede in. 3. circumages hunc sursum uersum vsq; ad transversam. g. n. ubiq;

illam circini circumactus pes attigerit, ibi locus erit articuli inferioris, digiti pedis maximus. *Mox* in sursum uersum hac modo ductam curuam lineam impo- res puncta duo media intra obliquas. *S. y. E. 3. b. o.* Ibidemq; collocabis articulos imos digiti medij in pede, et eius qui est proximus maximo. Quorum loca in exemplo indicata circulis oblongulis subiecta cernes. Minimi digiti in unum articulum puncto notabis posito super linea. e. medio inter transversam. b. et obliquam. v. a j. Maximi autem digiti in pede in quo articuli duo insunt priorem partem animaduertes esse longiusculam. Digitos tres medios diuides per spacia quae sunt intra ipsorum articulos, ita ut imum quodq; reliqua duo aequet longitudine sua. Ceterum summa horum spacia excedent una. 4. media spacia, quod fit propter illam sub unguibus carnis quasi excrecentiam. Minimo digito iuxta unum articulum appones valentiusculum callum, et illius extremitate definies ad lineam. x. imam: etiam partem huius facies q̄ reliquas longiusculam. Ungues singulos digitorum facies dimidominus longos q̄ est eius partis spacium cui insunt. Post haec circini unam pedem constitues in punctum. y. alterum vero paulo supra punctum imi articuli, digiti minimi super linea. e. Atq; ita hinc circumagens sursum uersum annotabis paruos tuberculis, ubi pes in digitos findi incipiat.

Ceterum retro aequanto longius fissurae formas, et quasi excauationes abduces. Post haec animaduertes lineam. f. attingere pedis supremam partem, ubi cruri agglutinatur, nunc montem vocant. Verum sectionis siue abscissionis, id est, plantae hac in parte figura, inferius excedet lineam. f. duabus. 3. uersus lineam. 3. Postremo diuides. f. d. quatuor punctis, in tria aequalia spacia: Ex puncto. 3. duces rectam lineam perpendiculariter, ea attinget popliteum iuxta calcem, quem graeci tenonta vocant.

Atq; ita dispositis transversis paralelis, perpendicularibus, item obliquis, diagonibus et curuis lineis, quibus habitus ita proiecti in planum pedis describeretur: Consequenter exprimes figuram, tali quodam modo.

Digitum maximum ab linea. e. paululum supra lineam obliquam. e. n. extendes, sicuti illius inferior articulus prominet. *Mox* inflectes paululum infra lineam obliquam e. n. Ac rursus, ubi illius superior articulus utrinq; prominet, reflectes sursum ad lineam. e. n. Inde recta produces illum, dum in praenotatam curuaturam includatur, intra. n. r. Atq; totum retro duces super linea. r. s. usq; eo ubi pes in digitos finditur.

Postea similiter in praescriptas suas digitos singulos curuaturas, intra productas obliquas lineas includes. Quo loco obseruabis maximum digitum, non recta protendi in bene composito pede, ut in quibusdam inuenistis corporibus fit. Quod quo melius intelligeretur, sius digitorum per illas obliquas lineas in exemplo descripsi, quibus digiti plus minusue deprimerentur, pro eo ac uenustas et ratio compagum exigeret. Itaq; animaduertes inter maximum digitum, illiq; proximum spacium relictum, Cum reliqui omnes ad minimum uerant, minusq; in aduersos nitatur, super obliqua linea. v. a j. Cum autem minimum digitum longum facies una tertia parte lineae. b. ducta mensura a puncto. c. ubi stat illius imus articulus.

Velim diligenter cognoscas et contemplere singulorum digitorum facies inter se dissimiles, articulorumq; tuberculos, et aliarum partium formas quas nominatim omnes dicere uosset nemo. Quare ad exemplum, ubi et debere et potuere exprimi, te dimitto. Post haec ab imo digito minimo retrouersus pedis, quasi excessum rotundabis ad angulum. b. y.

Pedis autem interiora lineameta duces peculiariter, deflecta ad lineam. y. Intra trans

ticsas. a. et. n. g. et retro longe repanda ad lineam. f. Intraqz. f. o. reflexa, usqz ad calcaneū. Eumqz hanc incipies rotundare donec pertingat ad lineam. d. et punctum. h. Unde porro calcanei imparilem curvaturā deduces usqz ad obliquam. f. q. Et iuxta lineam. st. sursum versus curvaturam inscribes. Sed a puncto. q. perges formare pedem, dum ad illum, quē dixi, quasi excessum perveniatur, qui secundum minimum est digitum, ad. y. b. Plantam seu uestigium in exemplo animadvertes signatum certis quibusdam punctulis. Jam pedis quasi cœsuræ ibi ubi cum calce crus cōmittitur, siue ubi pes conuexus sit, intra utrumqz talum, in linea. st. spacium erit unius. 26. Infra vero talos unius, 31. Et illius quasi, quam diximus, cœsuræ formam, produces ultra lineam. f. duabus. 3. versus lineam. 3. Talum etiam interiorē facies planiusculū, exteriorē acutiūsculū. Itemqz interiorē longiuscule distantem a calcaneo q̄ exteriorē. Ita erit illa intra talum interiorē et popliteū, iuxta calcaneum siue tenonta concavitas planior et longior. q̄ ea quæ est inter hunc et interiorē. Post hæc in pedem illum, quasi singularem callum a linea. f. ad lineam. 3. quo fiat aspectu venustior, illumqz etiam callum minimi digiti inscribes, per lineam. p. retroducens usqz ad dimidiatum spacium quod est inter. y. et. 3. Inter hæc diligenter dabis operam, ne detortis lineamentis species deprauctur.

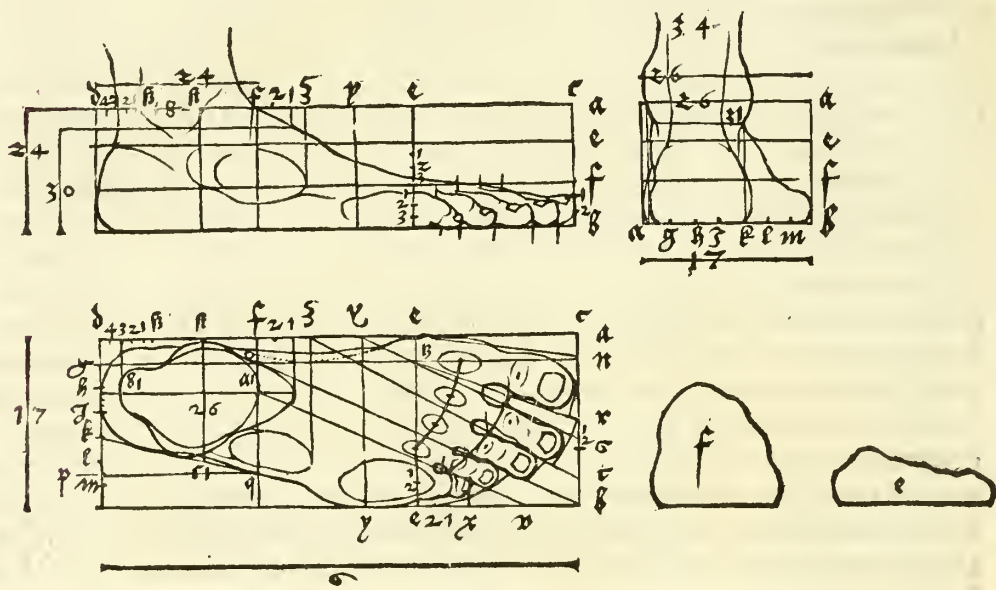
His ita perfectis, ne illas quidem quasi cœsuras, per. e. itemqz per. f. quales in plano appareāt, seorsim figuratas, proponere neglexi, quo melius nostra tota hæc ratio p̄ sp̄s creetur. Nam quo ego modo has duas præcisiones perscripsi: Eo cœsuras omnium partū totius corporis uestiges licet, quamēqz informam eadant seu rectam siue obliquam.

Nunc uero deinceps pedem iacentem in planicie, et quasi pressum extructurus, ut oblique effigiei fiat, ita facies. Locum notabis, ut a me factum videbis in exemplo, supra spazio unius. 24. Ibi educes ex descripta forma secundū transferentē lineas. e. e. y. 3. f. d. et alia, quæ huc pertinebunt, ordine simili et modo superioris descriptionis. Has lineas perpendiculariter eductas, duabus transuersis claude: Ita spacium quadrilaterū altera parte sui longius effeceris, longitudine quidē ut dictum est, in superioris pedis forma, altitudine uero unius. 24. Atqz huic inscribes hanc pedis extructionem. Postmodolatus a. b. diuides duabz transuersis. e. f. in spacium æqualia tria. Ita illæ perpendiculares lineæ. indicabunt tibi situs omnium partium pedis in longitudinem, utpote digitorum extremitates, deinde articulos ac fissuras, mox unguium postus. Postremo totius pedis faciem, quomodo, ut dixi, quasi extruatur: Et illius cœsuram, ubi tibia siue crus in calcem desigitur. Verum transuersæ, altitudinem quæ est in hoc loco densitatis, tibi demonstrabunt hoc modo. Plantam siue uestigium in lineam. b. plane colloca. Mox latus. c. intra transuersas. f. b. diu. de punctis duobus. 1. 2. in tria æqualia spacium. Postea perpendicularē. e. diuide in quatuor æqualia spacium, punctis tribus. 1. 2. 3. intra transuersas. e. f. Præterea transuersam ducto aliam intra transuersas. a. e. et perpendiculares. 3. d. Atqz ita secundum has notas lineamenta pedis inscribito, ordiens ab angulo. a. f. producere montem pedis usqz ad perpendicularē. e. in punctum. 3. Abhinc illam inferioris articuli in maximo digito prominentiā, deflectes ad transuersam. f. Ac inferius paulo iuxta punctum. f. terminabis maximum digitum. Sed inferiorē articulum in minimo digito illiusqz prominentiam sursum obduces in quartam partem spacii quod est inter. f. b. Cæterum relis quos digitos dabis operam, ut decenter inscribas, ita ut in ordine quisqz longior, densitate quoqz proximū sibi excedat, ita sit ut minimi extremitas valde attenuanda sit. Verū huius circa interiorē articulum excessum, et quasi euagationē retro sane abduces ultra lineam. y. Jam illum alterum et singularem callum pedis, supra quidem ad transuers

fam.e. adduces: Infra vero adprimū ex tribus spacijs designatis intra transfuersas. f. b. Qua vero digitos spectat, attigere debet angulum transfuersæ. f. et recte. 3. Calcaneū autem versus, excedere rectam. s. intra transfuersam. e. f. Post hæc calcaneum ita rotundabis ut in transfuersa. f. attingat per perpendicularē. d. Et supra adduces ad angulum qui efficit linea de puncto. 3. decedente in transfuersam. e. intra. f. d. in transfuersa. a. In denueruum tibiæ seu tenonta sursum educes. Talum exteriorem, id est, qui apparet, duces a puncto. f. infra paulo lineam transfuersam, eam quæ sit media intra transfuersas. a. e. et supra quidem pedis montem, ac talum latitudo siue densitas erit vnus. 24. Tibiaq; describetur sursum a perpendiculari. f. utrinq;. Calcanei autem formam in pede et subtalo produces prosum deorsumq; a transfuersa. e.

Consequenter etiam auersi pedis descriptionem proponemus. Hic includetur et ipse in quadrilaterum congruum pedis altitudini siue densitati, itemq; latitudini, secundum transferentem vero lineæ et puncta inducentur, quibus omnes pedis partes discernantur et declarentur. Sed in figuratione seruabitur situs diuersus talorum: interior enim erit elatior, exterior depressior. Latitudinem vero in monte per talos facies vnus. 26. per lineam uero mediam intra transfuersas. a. e. vnus. 31. Verum tibiā supra talos diduces in vnā. 34.

Simili ratione et aduersum pedem poteris exprimere. Quæ quidem omnia, ita ut a nobis præceptis sunt comprehensa, studiuimus depicta quoq; omnibus lineamentis suis subijcere oculis, cupientium hæc cognoscere, quo præceptis quasi lumen quoddam inferretur. Quanto pere enim cognitionē exempla instruere possint, constat compertūq; est.

Explicata etiam pedis ratione, in sequentibus caput muliebre exactius q̄ supra descri-
bam. Ingreddiar autem eam viam qua superius capitis virilis exquisitiorē vestigauit.

Sicut igitur in imaginibus altum te facere alicubi iussimus muliebre caput vnā. 8.
Ita nunc quoq; facies, inq; hac exactione quantitatem accomodabis ad virilis capitis
accuratum modum. Tota autem res ita peragetur.

Quadrilatera tria collocabis, transferentis vsus ad miniculo: Horum vnumquodq;
altitudinem habebit vnus. 8. Primum etiam similem latitudinem, sicq; erit quadratū,
Reliquorum vtriusq; latitudinem facies vnus. 10. Quadratum dabitur obliquo capiti.
Et reliquis vnum aduerso, alterum auerso ascribetur. Vna vero latera litteris insignies,
dextrum quidē qua nasus osq; spectat litteræ .a. nota, sed sinistrum litteræ .b. Deinceps
lineis perpendicularib; alijs, intra .a. b. totam discernes capitis latitudinem, siue vt dixi-
mus profunditatem, omnium partium quas ab aspectu ordiens retroq; quasi abiens,
notabis. Eas singulas appositis notis in signies, mensurationis autem numeri, erunt
particulæ e totius imaginis longitudine. Itaq; primam lineam .c. pones post .a. spacio
vnus. 80. Quam attinget pars ea supra frontē vbi capilli radices sunt, attingent etiam
extrema supercilia, quæ supra nasum non debent coniungi. Eandem attinget et superi-
labrum. Deinceps aliam lineam pones .d. vna ab .a. 64. eam lineam extremæ palpe-
bræ tangant. Item labrum inferius. itemq; extremū mentum. Deinceps pones lineam
aliam .e. ab .a. vna. 56. Ad eam attinget illa supra palpebras quasi concauitas, et extres-
mitas pupillæ. item narium intima eminentia. angulusq; etiam buccæ, et ea quam dixi-
mus nympham. Deinceps pones aliam lineam .f. vna ab .a. 40. eam tangent oculorum
anguli iuxta tempora. Deinceps lineam pones aliam .g. vna ab .a. 32. eam tangēt inti-
ma supercilia iuxta tempora, et illi sub maxillis quasi recessus. Deinceps lineam po-
nes aliam .h. vna ab .a. 22. eam tanget extremum collum. Deinceps pones aliā lineam
i. vna ab .a. 14. eam tanget enascens auris. Deinceps pones aliam lineam .k. vna ab .a. 11
ad quam extrema auris pertinet, sed ima auricula intra hāc et .i. appendetur. Deinceps
pones aliam lineam .l. vna ab .a. 9. eam tanget capitis vertex et commissio occipitij cum
cervice. Quam etiam hinc deorsum abduces. Postremo lineam .m. pones ab .a. duabus
.17. hęc definiet medicæ cervicis extremitatem.

Deductis autem perpendicularib; omnibus, et notatis partib; quæ quas attingere de-
beant, consequenter altitudinē, id est caput supra ac infra discernes, quod fiet lineis trans-
uersis paralelis.

Quarum primam, quæ erit lateris superioris, facies .n. ad eam summum caput attin-
get. vltimam, et lateris inferioris .y. facies. Deinceps duces transuersam .o. vna infra .n.
80. eam tanget vertex. Deinceps duces transuersam .p. vna ab .n. 30. eam tanget supra
frontem capillorum origo. Deinceps duces aliam lineam .q. vna ab .n. 16. eam summe
palpebræ tangant. Item summe aures. inq; eadē supercilia iacebūt, in medio sui pau-
lis per sursum excurrentia. Deinceps aliam duces .t. mediam intra .q. .y. eam tanget imus
nasus, et incidet in eandem, commissura cervicis cum occipitio. Deinceps aliam duces .r.
qua defecabitur suprema pars .z. æqualiter diuisi spatij quod est intra .q. t. eam tangant
palpebre siue genæ inferiores. Sed angulum oculi vtrunq;, itemq; pupillam in medio
constitues, intra .q. r. Deinceps lineam aliam duces .s. qua defecabitur infima pars .4.

æqualiter diuisi spacij intra .q. t. eam tangent summæ eminentiæ ille narium, et ima auricula. Deinceps diuide .t. y. linea .x. per medium, eam attinget summum mentum. Deinceps diuides .t. x. linea .v. per medium, quæ transibit per buccam mediam. Deinceps diuides .t. v. in tria æqualia spacia, in quorum infimum pones labrum superius. verū alijs duobus inscribes illam sub naso quam diximus quasi cannulam, a græcis phyltrum dici inuenio. Itidem .v. x. diuides in partes duas, quarum superiori labrum includes inferi, inferiori dictam nympham illam intra labrum et mentum valliculam.

Post hæc obliquam duces diagonion ex angulo quem faciunt lineæ .c. p. ad angulum a. y. quam intra quidem .p. q. frons transcendet, nasus autem subter descendet intra .q. t.

His ita confectis, prox: constitutum quadrilaterū aggrediere illud et ipsum insignies transversis lineis indicio transcendentis, et duorum quidem laterum longiorum vnum litera n. iabis. a. alterum litera .b. Deinceps perpendiculares inscribes nouem, quib. totum illud spacium intra .a. b. diuides in decem æqualia spacia, hæcet ipsa totidem literarum notis discernentur, nempe, d. e. f. g. h. i. k. l. m. Deinceps diuides .a. d. et .m. b. alijs duabus lineis .c. n. vtrasq; per medium.

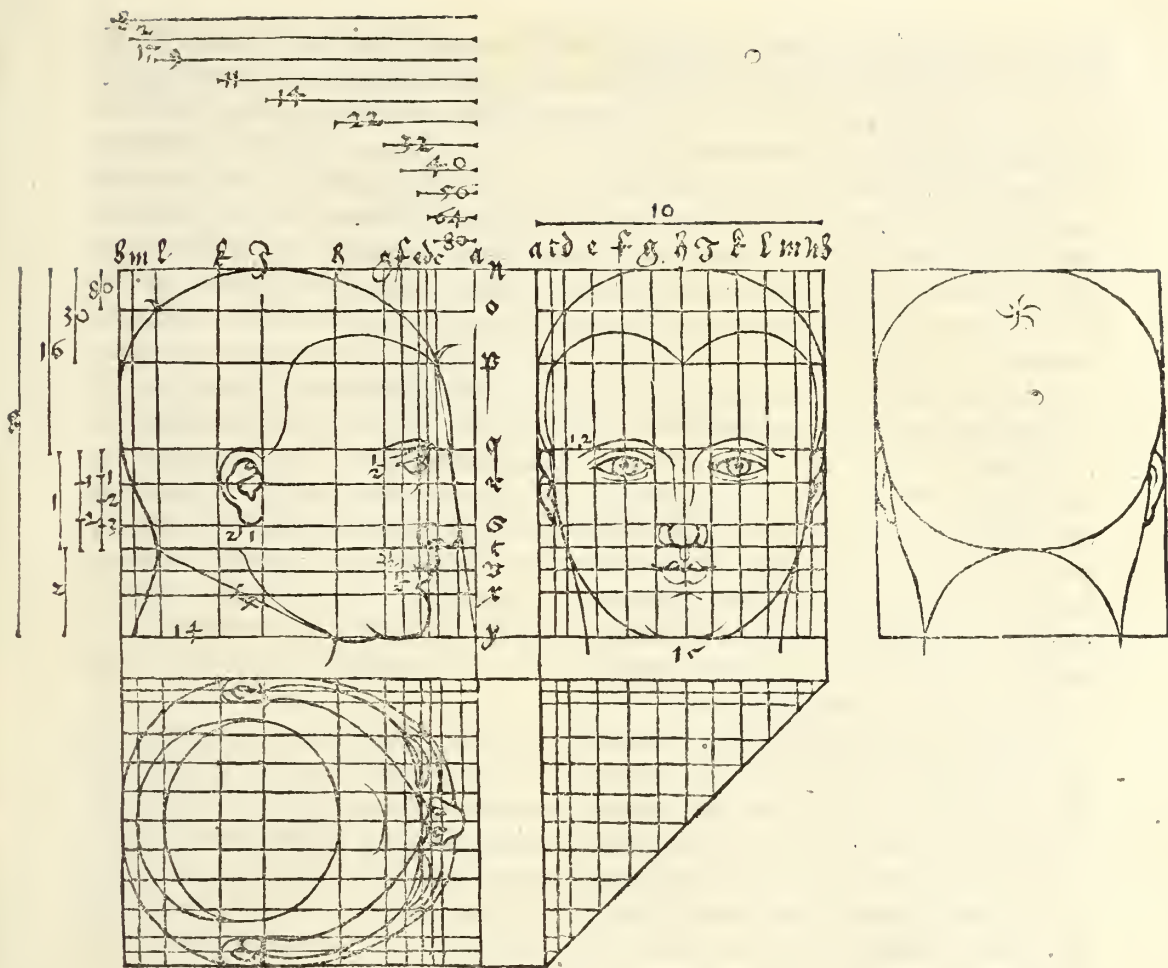
Atq; ita omnibus dispositis et designatis partib. faciei, in præparata quadrilatera formam consequenter exprimes, sed tenuiorib. lineamentis et quasi molliorib. minusq; validis q̄ suere virilium imaginum. Primum obliquum caput ita deduces, vti summum attingat lineam transversam .n. iuxta perpendicularem. J. vtrq; occiput incumbat in latus .b. intra .p. q. Tum deinceps inscribes, sinciput, frontem, nasum, buccam, mentum, genas, aures, oculos, patentem frontem, singula suis ante notatis sedibus collum autem addensesbis in vnā .14.

Prox effinges etiam aduersum caput. sic vti summum mediam lineam .n. radat. tempora autem descendant ad .a. b. latera, quibus vtrinq; applicentur intra .p. q. postica deducetur maxillarum rotundatio ab perpendicularib. c. n. Sub transversa .x. dum in mento coeat. Ambæ aures exprimantur intra .a. c. et .n. b. et transversas .q. s. Sed imæ auriculæ decliuusculæ hinc vltra .c. illinc vltra .n. porrigantur. Tum deinceps collū ab aurib. deducatur, ad inferius vsq; latus .y. ibidemq; latitudinem habeat vnus .15. Postea aperiat frons vtrinq; intra perpendiculares .a. c. et .n. b. et transversas .p. q. Radices autē capillorum describantur ex angulo .h. p. vtrinq; sursum in medio .p. o. transversarum. Oculi sic imponantur vt angulos definiant lineæ .e. g. et .i. l. Supercilia in .f. k. transcendant media transversam .q. et vtrinq; iuxta tempora desinant intra perpendiculares .d. c. et .l. m. Deinceps nasus inscribatur, sed narium eminentes vtrinq; quasi tubuli, cohibeantur a perpendicularib. g. i. hinc et illinc, ad quas quidem anguli buccæ penitus attingent.

Post hæc, inq; illud, quod restat quadrilaterum, simile isti in quo aduersum est caput effectum, impones capitis auersi figuram, et formationem. Atq; ita tandē ad illam projectionē in planum, et superficies singularum altitudinis partium exquirendas accedes, ea prorsus via quā ingrediendū tibi esse supra ostendimus, in tractatione capitis virilis.

Atq; hæc vniuersa ea diligentia et attentione studui in exemplis pponere, vt sine scriptura quoq; præceptionum facile intelligi a modo non penitus excordib. posse confidam.

Cæterum in exaltando muliebri capite, sequere quidem supra in virili ostensam rationem, sed eam tamen moderabere, pro eo ac debent minus grandia apparere huius sexus omnia.

His imaginib: utriusq; sexus adultorum corporū adiciam et tenellæ id est infantilis
 ætatis corpusculi descriptionē. Cuius ratio erit superiorum similis. Nam ad effigies tres,
 ut ante ostendi, ita etiam hoc loco proponendæ erunt longitudinis tres linee, quarū una
 sit formæ obliquæ, altera aduersæ, auersæ, tertia. His supra infraq; transversæ duce
 linee apponentur, quarum superioris nota esto. a. inferioris. 3. Atq; ita deinceps altitudi-
 nes corpusculi transversis lineis discernentur hoc modo Propositæ linee longitudinis
 cum spaciū occupent corpusculi a summo capite ad imam plantam, ut summi capitis
 sit. a. plantæ. 3. primum incipere a summo capite, quod sinciput diximus, unam. 4. abiq;
 duces transversam unam. b. hæc scindet inum collum a capite per iugula. Hoc spaciū
 includes in quadratum quo caput comprehendatur, quod placuit exactius per omnes
 suas partes describere priusq; ad alias mēsuraciones accedrem. Esto autem huius qua-
 drati latus rectum illud qua nasus spectat siue prius, itidem. a. alterum siue posterius. b
 Exquires autem primum altitudines partium notatione transversarum, ut de superior-
 ribus quoq; imaginib: præcepimus, ducesq; una ab. a. transversa. 2. 4. transversam aliā,
 ea tanget summam extremamq; frontem. Mox ab. a. una. 16. ducitur transversa. c. ea
 transibit per capitis verticem. A qua una. 6. ducito aliam transversam. d. quæ tanget
 inum mentum et commissionem occipitij cum ceruicæ. Et ad hanc etiam extumescet
 summe scapulæ. Nam ita fit de circumductione colli, cum illud curvis lineolis expris

mendum sit. post hæc diuides .a. b. punctis duob⁹ inæqualia spacia tria, quorū infimū abscindes linea .e. cui incumbet illud sub mento palcarculū, atq; ita vides huiusmodi corpusculorum colla breuissima describi. præterea diuides .a. b. linea. f. per medium. Huic insistent extremitates superciliorum, eandēq; in medio sursum paululum transcendunt. Eadem attinget summas aures. Et in hac occipitium inclinabitur in latus. b. præterea diuides. f. d. linea. g. per medium, eam attingent inæ nares et ima auricula. Præterea f. g. diuides lineis duab. h. i. in tria æqualia spacia, harum superior. h. transibit oculi pupillam et ambos angulos. Totus autem oculus includetur intra transversas. f. i. ipsaq; linea .i. eminentes supra narium quasi tubulos tanget. Ima vero auricula cōprehenditur intra .i. g. postea diuides. g. d. quatuor transversas. k. l. m. n. in quinque spacia equalia, harum linearum. k. tanget labrum superius. l. transibit buccam. Tum. l. m. per medium diuides, supraq; impones labrum inferius, infra vsq; ad. m. illa vallacula id est nymphula inscribetur. Ceterum in linea. l. occiput singulariter incuruabitur, quod in exēplo certius cognoscēs. Linea .n. per medium vadet mentū vbi illud quasi canulum cernitur. Itemq; imas malas, et suūm collum. Deinceps per transversas has lineas perpendiculares ducentur indices partium omnium latitudinis siue vt dixi, profunditatis, hoc modo. In medio laterum. a. b. inscribes perpendicularē. c. Ea transibit enascentem aurem, et insistet in medium trunculum corporis. Aliam deinde duces inter .a. c. lineā. d. Hæc descendet per extremitatem supercilij et tempusculum iuxta frontem, vsq; eo dum collum incipiens designet.

Post hæc diuides. a. d. quatuor lineis .e. f. g. h. in quinque spacia equalia. Linea .e. tanget labrū superius, nasum q; vbi illa supra depressulus cernitur. Linea .f. tanget extrēa supercilia nasiq; eminentiam, malarum etiam lunulam iuxta bucculam, et illā supra mentum quam diximus nymphulam. Linea .g. radet capillum supra frontem, itemq; cauulum palpebrarum, item pupillam oculi, et inuim intinūq; mentum. Linea .h. tanget angulum oculi iuxta tempora. Sed alter medius erit intra .g. f. Post hæc diuides a. e. linea .i. per medium, ea tanget extremam frontem, hanc nasus paululum excedet. Post hæc diuides. e. f. alia perpendiculari. l. d. per medium, ea tanget extremitatē labij inferioris et menti. Post hæc constitues ab. a. interuallo trium. 20. lineam. k. ea finietur auris, sed ima auricula describet in altera parte spacij inter. c. k. ea quæ quidē erit. c. proxima. præterea pones ab. a. interuallo vnius. 5. lineam. l. Hæc attinget ad inuim occiput vbi illud cum quasi subsidente ceruice cōstituitur. Cernix autem finietur in medio spacio k. l. postremo diuides. l. b. punctis trib: in equalia spacia quatuor. quorum tertium desingnabit verticem. Atq; ita notatis omnibus partib. capitis in constituto quadrato, altitudinum et latitudinum, priusq; eas expressas, subiciam reliquorum partium cōmensurationem huius stature imaginulæ itemq; aduersæ auersæq; persequar.

Primū infra .b. vna .60. summi notentur humeri.

Sed ad suūm pectus esto vna 16

Sub alam vna 10

Ad mamulas vna 9

Iuxta easdem vna 7

Ad lumbulos vbi incingimur vna 5

Hinc vero vsq; ad umbilicum 21

Ad sinus coxarum vna 14

Ad summum femur vna 15

Ad inam aluum vna 6

Ad virgulam vna 10 et vna 11

Ad extremos testiculos duce 9

Ad extremas nates vna 4

Atq; hinc inferius vna 50. incipies femina corrugare. Nam ita est hæc ætas impariter fartula. Postea iterum supra genu corrugabis, a natib. vna 18

Intra femur summum seu coxam et plantam
medium genu inscribes.

A medio genu vsq; ad imos talos inter
rius esto vna 36

Itemq; inde ad imam suram vna 9

A planta sursum vna. 20. esto locus summi
montis in pede. Brachium autem sic
describitur.

Ab humero vsq; ad nexum cubiti ducan-
tur duce 11

A nexu cubiti vsq; ad extremos digitos
vna 4

Hinc vero retro vsq; ad iuncturam manus
vna 9

Sequuntur notaciones partium p latitudi-
nem oblique imaginis, quae sunt cras-
situdines.

Per humeros sunt duce 15

Per summum pectus vna esto 6

Per mamulas duce 11

Intra easdem vna 11 et vna 12

Per lumbos ubi incingimur vna 6

Per umbilicum duce 11

Per sinus coxarum vna 10 et vna 11

Per summum femur vna 9 et vna 10

Per imam alium et nates vna 5

Per extremos testiculos vna 6

Ipsius femoris statim sub natib. densi-
tas esto vnus 7 et paulo inferius vnus
14 et vnus 15

Supra genu esto vnus 8

Per genu medium vnus 10

Intra genu vnus 11

Per mediam suram vnus 10

Per imam suram vnus 12

Supra montem pedis vnus 16

Calcis autem longitudo erit vnus 13 et 14

Sed obliqui brachij partes sic dilatabun-
tur.

Per humeros esto vna 10

Sub ala vna 12

Per nexum cubiti vna 16

Per cubitum proxime nexum vna 15

Paulo ulterius vna 18

Paulo supra manum vna 23

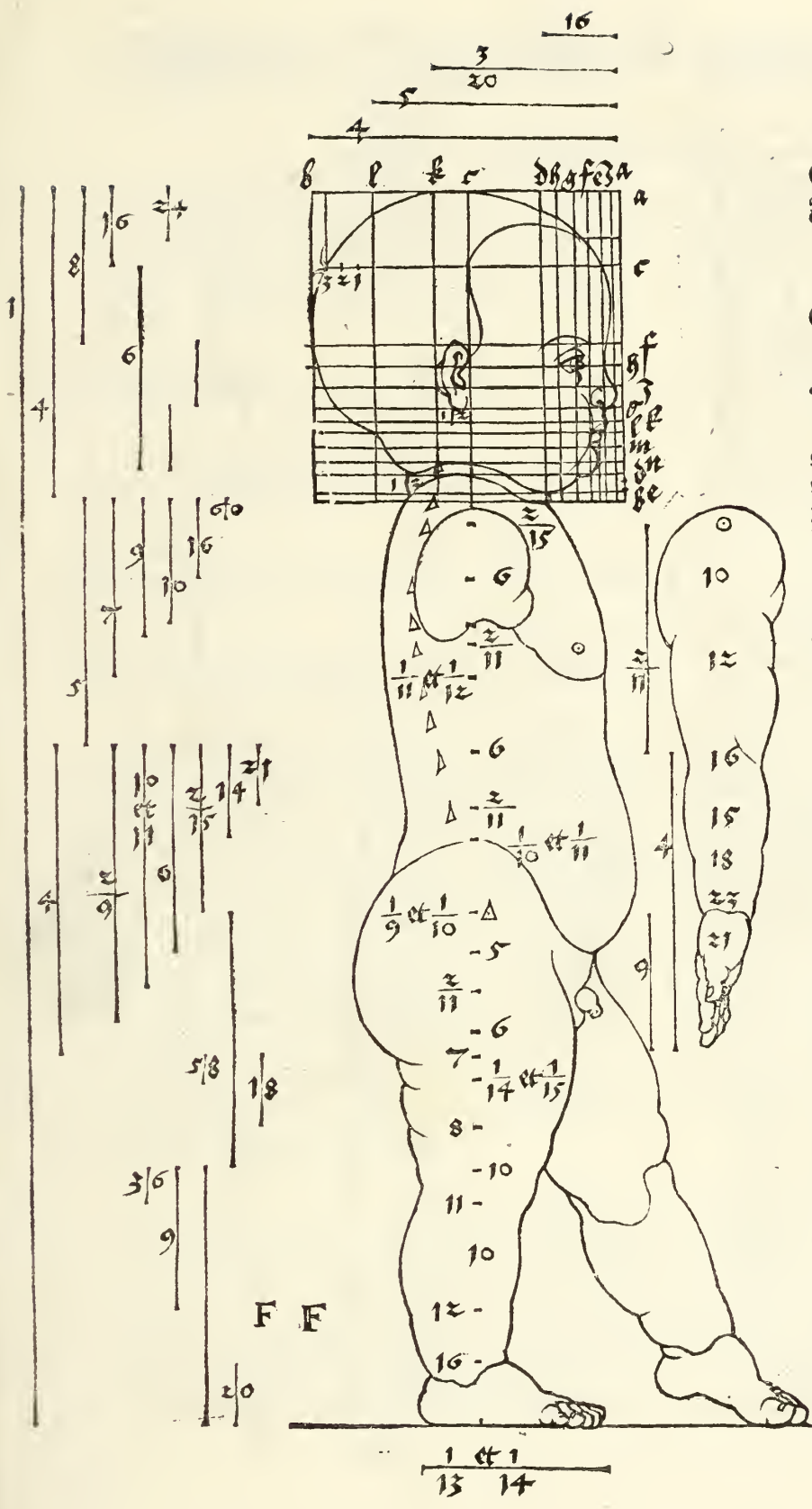
Sed Palma addensabitur in vnam 21

Atq; ita omnib. partib. obliqui corporis
notatis, transibis ad locum aduersae ima-
ginis, eoq; deduces ex obliquo corpore per
transferentem omnes lineas longitudo-
nis. Atq; ita deinceps latitudines quoq; scruta-
bere. Ac primum quidem in capite exacti-
vestigabis constituto hic quoq; quadrilate-
ro, quod iam tamen quadratum esse desinet,
nam latitudo erit duarum. 9. atq; ita alii-
quanto breuior quam longitudo. Huius quadri-
lateri altitudinis latera idest recta, notentur li-
teris. p. b. Tum diuides perpendiculari linea
c. per medium, quae quidem transibit p sinu-
put, nasum, buccam et mentum. Postea
diuides. a. c. et. c. b. duab. lineis. d. e. utraq;
spatia per medium. Haec duae lineae defini-
ent extrema supercilia iuxta tempora. Itemq;
collum. Postea diuides. d. e. duab. lineis. f. g.
in tria aequalia spacia. Huc attingent an-
guli oculorum iuxta nasum, Eminentiae
extremae narium, anguli buccae, atq; his
etiam mentum definitur. post haec diui-
des. a. d. lineis duab. h. i. in spacia aequalia
tria. Itemq;. c. b. lineis totidem. k. l. in totis-
dem aequalia spacia. Lineae. h. l. latitudinem
faciei definient in transversa. h. Aures
quidem sic inscribentur, ut summae tendant
utrinq; ad. a. b. Imae vero auriculae ut de-
cliuces cadant intra. h. l. Duae perpendiculares
i. k. tangent lunulas malarum. idest quasi
inflatas bucculas. Post haec diuides. a. h.
itemq;. l. b. utrasq; in quinque aequalia spa-
cia punctis quatuor. Et utrinq; de duab.
punctis proximis. a. et. b. perpendiculares
duas deduces. m. et. n. Haec latitudinem
capitis definient intra transversas. c. f.
frons autem aperietur utrinq; ultra. h. l.
intra. c. f. transversas. Supercilia utrinq;
definient intra. i. d. et. c. k. infra transuersas
f.

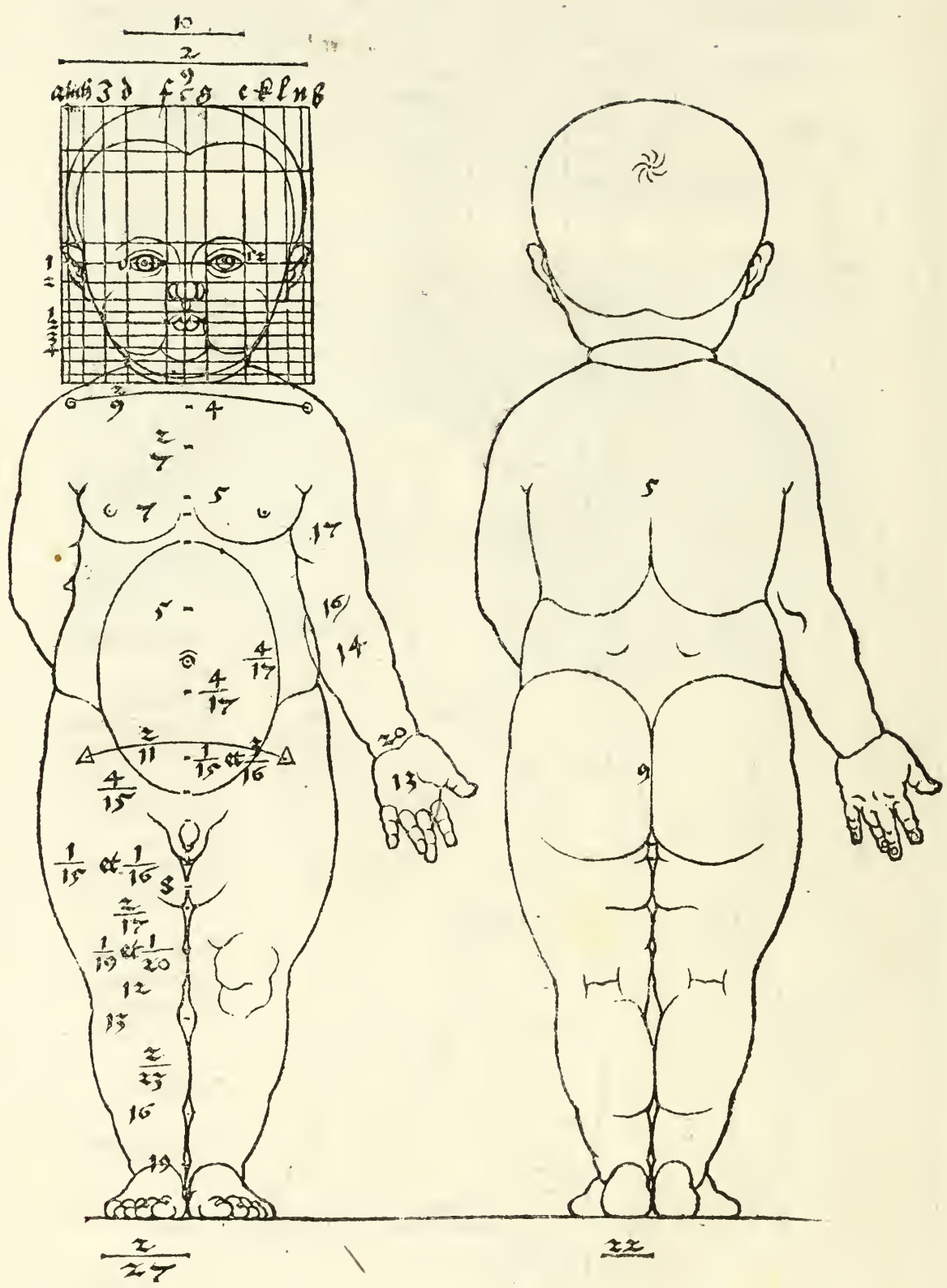
Atq; ita disposita et in hoc quadrilatero
 omnium partium notatione, progrediere
 ad vestigandas latitudines reliquas huius
 corpusculi. Idq; facies latum per hume-
 ros vna. 4. Atq; ibidem impones humeri
 ossa, distantia inter se duabus. 9
 Per summum pectus erit latitudo duarum. 7
 Intra alas vnus 5
 Intra mamulas vnus 7
 Per lumbos vbi incingimur vnus 5
 Per umbilicum quatuor 17
 Per finis coxarum tantundem.
 Per coxam vni. 15 et trium. 16. Atq; ibi-
 dem distabit coxendices inter se duab. 11
 Per imam aluum quatuor 15
 Juxta extremos testiculos latitudo erit fe-
 moris vnus 15 et vnus 16
 Per extremas nates vnus 8
 Per sulcum feminis duarum 17
 Supra genu vnus 19 et vnus 20
 Per genu medium vnus 12
 Infra genu vnus 13
 Per suram mediam duarum 23
 Per imam suram vnus 16

Per tibiā supra monticulū pedis vni. 19
 Calcis autem per extremos digitos latitu-
 do erit duarum 27
 Brachium autem accomodabitur tale.
 Sub ala latum vnā 17
 Per nerum cubiti vnā 16
 Infra illum vnā 14
 Per iuncturam manus vnā 20
 Palma autem lata esto vna 13

Huius autem modi corpusculi tota lon-
 gitudo sit pars tertia longitudinis corpo-
 ris materni. Quo sicut prescriptum est
 dimenso, consequenter forma conueniens
 exprimi debet, obliquo, aduersoq; atq;
 etiam auerso. Quemadmodum non mi-
 nus, q̄ scriptura, atq; etiā aliquanto cui-
 dentius subiectis exemplis ostēdimus. V-
 bi et illi spine flexus et reliquorum arti-
 um situs, sunt indicati. Ceterū auersum
 corpusculum extremas lineas easdem ha-
 bebūt quas aduersum. Intra alas vero la-
 titudo erit paulo diductior quam vnus. 5
 Sed rima podicis obtinebit vnā 9
 Calcaneus patecet vna 22.

- Incipit
- Frontis
- Supercilia
- Nasus
- Mentum
- Palpeculum sub mento
- Juguli
- Summi humeri
- Summi pectus
- Uter
- Mamille
- Infra mamillas
- Lumbi ubi incin-
gimur
- Umbilicus
- Sinus coxarum
- Summum femur
seu coxa
- Ima alius
- Virgula
- Extremi testiculi
- Extremæ nates
- Supra genu
- Medium genu
- Infra genu
- Ima sura
- Summus mons
pedis
- Planta

Alberti Dureri de Symmetria liber secundus.

Hic secundus liber commensurationum membrorum humani corporis continebit eandem quidem rem quam in superiori tractauimus, sed aliam viam ostendet qua ad conuenientes magnitudines partium in humano corpore perueniatur. Erit autem hæc aliquanto exquisitior, pageturque mensuraria pericula, et illius distinctionibus hoc modo.

Periculam parabis cuius longitudo sit pars tertia totius stature cuius imaginem esse volueris. huius in præceptionibus nostris signum vel notam fecimus talem. — †

Hanc distingues in decem spatia æqualia. quorum quidem vnumquodque numerus dicatur et hoc signo notetur. — E

Deinceps numerum quem dixi partiire in decem itidem spatia æqualia. Et horum sane vnumquodque portio nominetur. habeatque tale signum. — L

Harum postremo portionum vnā diuides in æqualia spatia tria. Quorum vnumquodque appelletur frustulum et hoc signo intelligatur. — %

Hæc autem via sic incedes. Cum opus aggredi volueris, habebis ad manum aptam tabellam. In qua quasi columnulas rectis lineis quinque duces, ita erunt columnularum quæ dixi spatia quatuor. Illis sigulis sua signa ascribes. Primo quidem periculæ tale †. Secundo numeri ita E. Tertio portionis. sic. L. Quarto frustuli hæc modo. %. Cumque cœperis exquirere altitudines, latitudinesque ac crassities corporis per omnes partes suas et mēbra, Singulis illis per scriptis addes notis numerorum cōuenientem mensurationem, inscriptam suo spacio, in quodcumque illa incidit, seu periculæ, siue numeri, siue portionis, siue frustuli. Si quod autem forte in spaciū nihil ceciderit, notabis ita. o. progredieris autem in cōmensurationibus ordine superius demonstrato. Lineasque tres propones longitudinis totius stature faciende imaginis. Quorum vna deferuiat obliquo corpori, altera aduerso, tertia auerso. His super sumis appones subiciesque imis transversas duas protractas lineas. Postea desines omnes partes altitudinis in obliquo primum corpore transversis paralellis lineis, vnde produces et in aduersum, quas res postulabit. nam altitudinis est simplex ratio.

Hæc uti ante quoque fecimus et faciemus ubique, exemplis subiectis declarauimus. in quibus cernes singulis obliquis corporibus: adiectas in margine longitudinum siue altitudinē mensuras extractas de singulis transversis lineis indicibus, ut dictum est, illarum. Habebunt autem mensuræ signationes vna queque suas, ex illis quas memorauimus. periculæ. numeri. portionis. frustuli. Similiter videbis et latitudinum siue crassitudinis notata spatia. His igitur præmissis et explanatis pergam mensurarum rationem subsicere. precipiens usurpato modo. ac primum altitudinis.

	pericula	numerus	portio	frustula		pericula	numerus	portio	frustula
	1	0	1	0		1	0	1	0
Eam facies a principio ad					Atq; hinc vsq; ad extremos				
verticem	0	0	5	0	digitos	0	6	5	0
Ad frontem	0	0	1	6	0	0	0	0	0
Ad inum mentum	0	0	8	5	0	0	0	0	0
Ad iugula	1	0	0	6	0	0	0	0	0
Ad summam scapulas	1	1	1	6	0	0	0	0	0
Spacium quod intra sum-					Verum latitudines siue den-				
ma frontem erit et inum me-					sitates obliqui corporis ta-				
tum diuides lineis duabus in-					les facies.				
tria equalia spatia, eorumq;					Per verticem	0	5	0	0
supremo patentem frontē in-					Per frontem	0	7	0	0
scribes medio nasum, infimo					Per supercilia	0	8	2	0
buccam et mentum.					Per nasum	0	7	5	0
A summis scapulis vsq; ad					Per labrum	0	7	0	0
pectus	0	2	3	0	Per mentum et ceruicem	0	7	0	0
Ad alam auersam	0	4	0	0	Ubi quidē colli crassitudo erit	0	5	0	0
Ad mamas	0	5	4	0	Per iugula	0	6	0	0
Infra easdem	0	6	9	0	Per pectus	0	9	7	0
Ad lumbos ubi precingimur	1	5	0	0	Juxta alam	1	0	4	0
Hinc vero vsq; ad umbilicū	0	1	5	0	Per mamas	1	0	3	0
Ad sinus coxarum	0	3	0	0	Infra easdem	0	9	7	0
Ad summū femur seu coxam	0	6	7	0	Per lumbos ubi incingimur	0	8	6	0
Ad verenda	0	8	0	0	Per umbilicū	0	8	4	0
Ad extremum scrotum	1	0	6	0	Per sinus coxarum	0	9	5	0
Ad extremas nates	1	1	0	0	Per femur summū seu coxā	1	0	4	0
Ab extremis natib. ad sulcum					Per verenda	0	9	6	0
feminis	0	4	5	0	Juxta extremas nates crassi-				
Supra genu	0	8	0	0	tudo esto femoris	0	7	6	0
Ad medium genu	1	1	0	0	Proxime sub natibus	0	7	3	0
Hinc autem vsq; infra genu	0	1	6	0	Juxta sulcum feminis	0	7	5	0
Ad imam suram exterius	0	6	0	0	Supra genu	0	5	7	0
Interius	0	7	2	0	Per medium genu	0	5	3	0
Ad summum montem pedis	1	2	6	0	Infra genu	0	4	5	0
Ad inum talum exteriorem	1	4	0	0	Per mediam suram	0	5	4	0
Ad imam plantam	1	5	9	0	Per imam suram exterius	0	5	3	0
Sed calcis longitudo erit	1	0	3	0	Per imam surā interius	0	4	5	0
Brachiū autē ita permitteris					Per imam tibiā ubi coactiss. est	0	3	2	0
Ab humero vsq; ad nexum					Per montem pedis	0	3	5	0
cubiti	1	0	6	0	Per inum talum exteriorem	0	5	3	0
A nexu cubiti ad iuncturam					Sequitur brachii obliqui la-				
manus	0	7	6	0	titudines.				
					Hoc erit per humeros latum	0	5	5	0
					Per musculos humeri	0	4	7	0
					Per nexum cubiti	0	3	5	0
					Per cubitum	0	3	6	0

	pericula	numeris	portio	frustula
	1	2	3	4
Per iuncturam manus	0	2	1	0
Palma aut addenscitur in	0	2	3	0
Post haec iuxta propositaru linearum sequentem, quam ferire aduerse imagini dixi- mus notabis latitudinum spa- cia linearum hoc pacto.				
Caput per verticem habeat	0	5	5	0
Per frontem	0	7	2	0
Per tempora	0	7	8	0
Per supercilia	0	7	3	0
Per aures	0	8	0	0
Per nasum	0	6	0	0
Gulce autem esto latitudo	0	4	3	0
Per inum mentum	0	6	6	0
Per iugula	1	4	3	0
Per humeros	1	5	8	0
Atqz ibidem impones ossa hu- merorum distantia inter se	1	2	4	0
Per pectus	1	8	0	0
Intra alas	1	2	3	0
Intra mamas	0	8	2	0
Per lumbos ubi incinguntur	1	1	4	0
Per ombilicium	1	2	7	0
Per sinus eoxarum	1	2	8	0
Per sumum femur siue coxa	1	4	6	0
Atqz ibidem insigentur coxen dices distates inter se	1	0	5	0
Per pubem	1	4	5	0
Femur sub natib.	0	6	7	0
Per sulcum feminis	0	6	0	0
Supra genu	0	4	6	0
Per medium genu	0	4	4	0
Infra genu	0	4	0	0

Per mediam suram
 Per imam suram exterius
 Interius
 Per imam tibiam
 Per montem pedis et talos
 Infra talos
 Extremi digiti patefcent
 Sed brachium aduersum
 facies latum.
 Sub ala
 Supra nexum cubiti
 Infra eundem per cubitum
 Per iuncturam manus
 Palmce autem erit latitudo

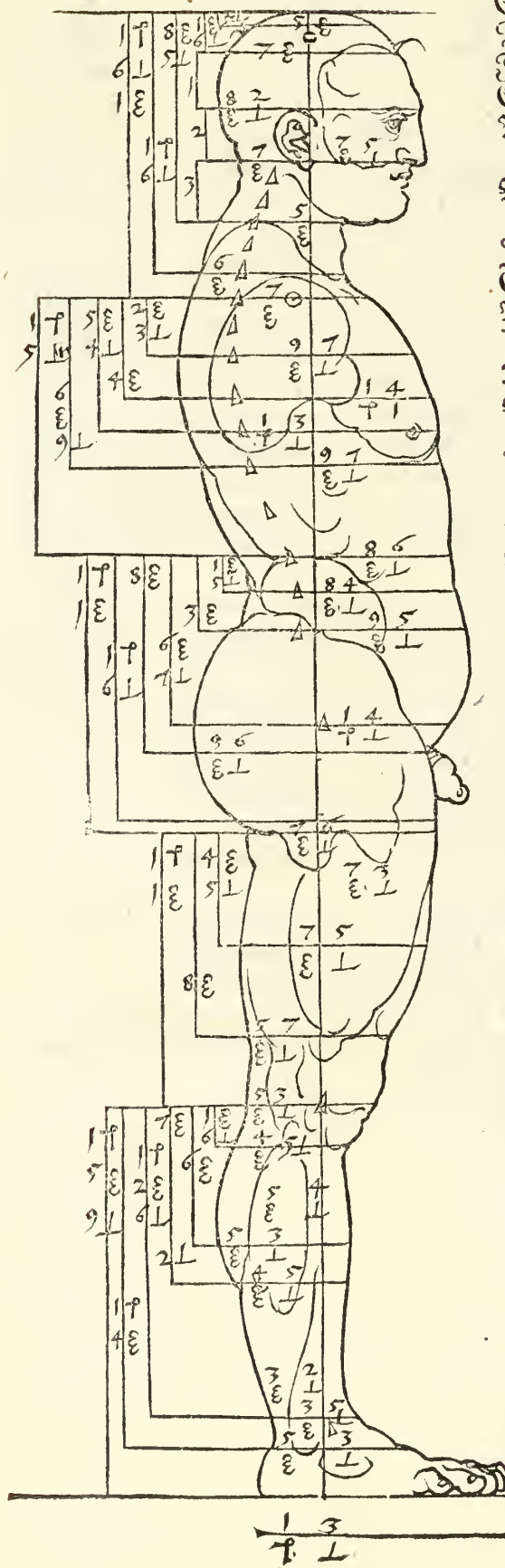
Atqz ita omnib. partibus
 comensuratis conuenientem
 forma vtriqz corpori inscribes,
 posteaqz progressus ad tertiã
 lineam destinata auersce
 imagini, accomodabis illi ex-
 tremas easdem lineas quam
 auersce circumdedisti.

Sed intra alas latam facies

Atqz tali in figura idest auer-
 sa eu sint demissiores alce qua
 in auersa, ideo pones a sumis.

Humeris ad alas
 Podicis autem rimce dabit
 Calcaneus patefcent
 Quce omnia subiecta exem-
 pla ob oculos ponent.

	pericula	numeris	portio	frustula
	1	2	3	4
Per mediam suram	0	5	0	0
Per imam suram exterius	0	4	6	0
Interius	0	3	9	0
Per imam tibiam	0	2	2	0
Per montem pedis et talos	0	2	7	0
Infra talos	0	2	4	0
Extremi digiti patefcent	0	4	2	0
Sed brachium aduersum facies latum.				
Sub ala	0	3	5	0
Supra nexum cubiti	0	3	4	0
Infra eundem per cubitum	0	4	0	0
Per iuncturam manus	0	2	4	0
Palmce autem erit latitudo	0	4	3	0
Atqz ita omnib. partibus comensuratis conuenientem forma vtriqz corpori inscribes, posteaqz progressus ad tertiã lineam destinata auersce imagini, accomodabis illi ex- tremas easdem lineas quam auersce circumdedisti.				
Sed intra alas latam facies	1	3	7	0
Atqz tali in figura idest auer- sa eu sint demissiores alce qua in auersa, ideo pones a sumis.				
Humeris ad alas	0	5	0	0
Podicis autem rimce dabit	0	6	7	0
Calcaneus patefcent	0	3	0	0
Quce omnia subiecta exem- pla ob oculos ponent.				

Summitus sinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus

Mentum

Juguli
 Summi humeri
 Pectus

Alae auresce
 Mammæ
 Infra mamas

Lumbi ubi incin-
 guntur
 Umbilicus
 Sinus coxarum

Summitum femur
 seu coxa
 Berenda

Extremum scrotum
 Extremitates nates

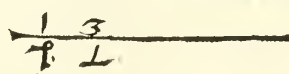
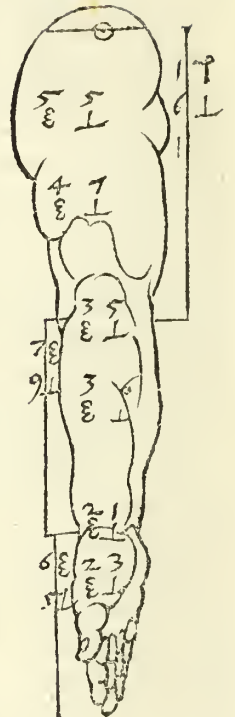
Culcus femuris

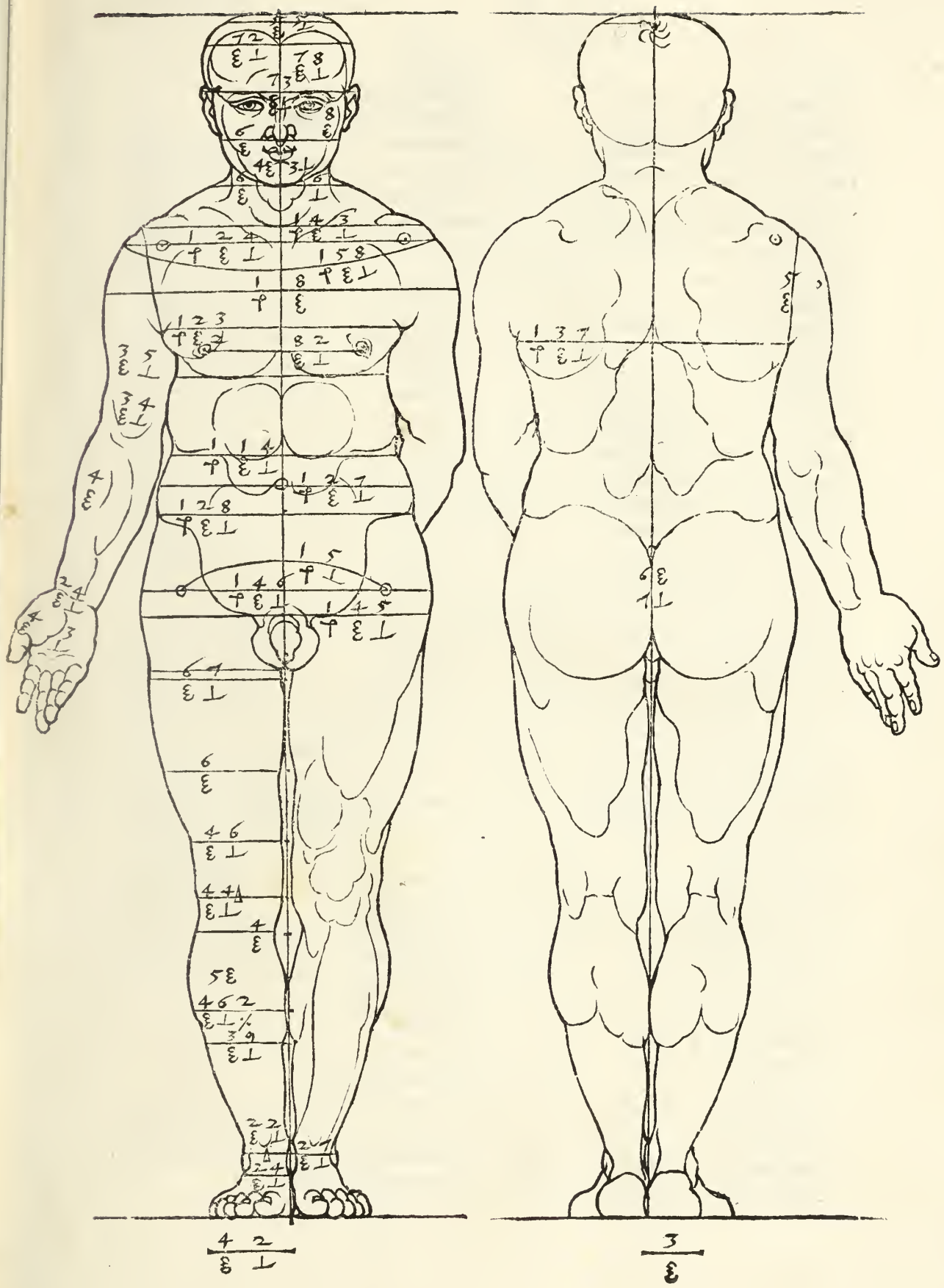
Supra genu

Medium genu
 Infra genu

Innum sure exteri
 oris
 Innum sure inter-
 rioris

Mons pedis
 Innum tali exte-
 rioris
 Planta

	verticula └	numerus 8	portio └	frustula %		verticula └	numerus 8	portio └	frustula %
Huic corpori virili adiscia- tur cōsimile muliebri. In quo dimetiendo superiore modum tenebis. primumq; partes alti- tudinis notabis.					Ab hūero vsq; ad nexū cubiti	1	0	2	0
A summo sincipite vsq; ad verticem capitis	0	0	8	0	Ab eodem vsq; in iuncturam manus	0	7	6	0
Ad frontem	0	1	6	0	Manus autem obtineat	0	6	8	0
Ad innum mentum	0	8	3	0	His apponantur mensuræ latitudinis obliqui corporis quæ est densitas. Hæc igitur				
Ad scapulas summas	0	9	0	0	Per verticem	0	5	3	0
Ad iugula	1	1	4	0	Per frontem	0	6	9	0
Sed spacium a summo fronte ad innum vsq; mentū partiere in tres æquales partes lineis duab; Supreme dabit frōs proxime nasus, oculi, aures. Infimæ bucca et mentum.					Per supercilia	0	8	1	0
A sumis iugulis ad humeros					Per nasum	0	7	0	0
Ad summum pectus	0	0	6	0	Per labrum	0	6	5	0
Ad alam aduersas	0	2	7	0	Per mentum	0	6	0	0
Ad alas auersas	0	4	4	0	Atq; ibidem dabitur collo	0	4	0	0
Ad papillas	0	4	8	0	Per summas scapulas	0	4	4	0
Infra mamas	0	6	7	1	Per iugula	0	5	5	0
Ad lumbos ubi incingunt	0	8	2	0	Per humeros	0	6	6	0
Ad lumbis vero vsq; ad umbi- licum	1	2	5	0	Per pectus	0	8	3	0
Ad summum femur seu coxam	0	1	6	0	Per alam	0	9	2	0
Ad innum aluum	0	5	6	0	Per papillas	0	9	0	0
Ad pubis initium ubi sit bifur- dum corpus	0	7	2	0	Infra mamas	0	8	5	0
Ad imam pubem	0	9	0	0	Per lumbos ubi incingunt	0	8	0	0
Ad extremas nates	0	9	5	0	Per umbilicum	0	9	3	0
Ab extremis natib; vsq; ad femoris sulcum	1	1	1	0	Per summum femur seu coxam	1	2	0	0
Hinc vero vsq; supra genu	0	3	5	0	Per imam aluum	1	1	0	0
In medium genu	0	7	2	0	Per pubis initium femurq; ac nates	1	4	0	0
A medio genu vsq; ad illud	0	9	5	0	Per imam pubem	1	0	3	0
Ad imam suram exterius	0	2	0	0	Femoris autē iuxta extremas nates erit	0	8	5	0
Interiorius	0	6	4	0	Per sulcum feminis	0	7	8	0
Ad montem pedis	0	8	2	0	Supra genu	0	6	4	0
Ad innum talum exteriorem	1	2	6	0	Per medium genu	0	5	0	0
Ad plantam	1	3	6	0	Infra genu	0	5	0	0
Calcis autem lōgitudō erit	1	5	5	0	Per mediam suram	0	5	2	0
Sed brachiū facies longum	1	0	0	0	Per imam suram exterius	0	5	0	0
					Interiorius	0	4	2	0
					Per imā et coactissimā tibiā	0	3	1	0
					Per montem pedis	0	3	1	0
					Per innum talum exteriorem	0	5	7	0
					Calcem autem muliebrem min ⁹ facies quam virilem crassulum. Sed brachium obliquum ita addenseatur.				

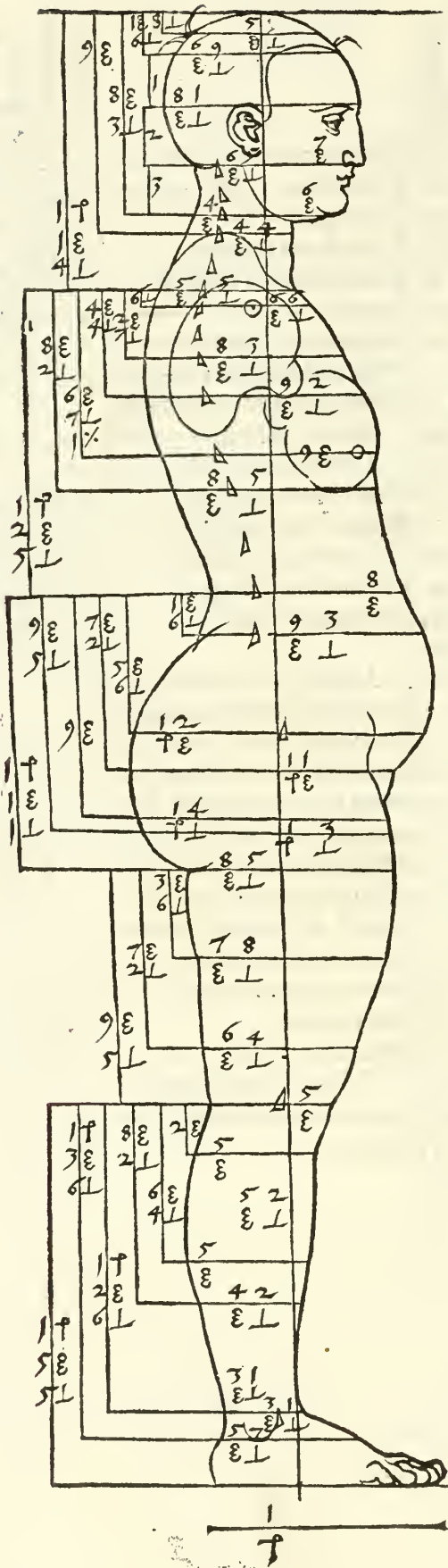
	pericula	numerus	portio	frustula		pericula	numerus	portio	frustula
Per humerum	0	5	3	0	Supra genu	0	5	3	0
Per musculos humeri	0	4	5	0	Per medium genu	0	4	5	0
Per cubiti nexum	0	3	3	0	Infra genu	0	4	5	0
Infra eundem	0	3	7	0	Per mediam suram	0	5	0	0
Paulo etiam inferius	0	2	7	0	Per imā suram exterius	0	4	5	0
Per iuncturam manus	0	2	0	0	Interiorius	0	3	8	0
Palmae autem mensura erit	0	2	4	0	Per montem pedis	0	2	5	0
Consequenter notabis et aduersi corporis latitudines.					Infra talos similiter	0	2	5	0
Per verticem esto	0	5	2	0	Calcis autē per extremos digitos latitudo erit	0	4	0	0
Per summam frontem	0	6	9	0	Brachij vero talis.				
Per mediā et apertam frontē	0	7	5	0	Sub alis per musculos	0	3	4	0
Per supercilia	0	7	2	0	Supra nexum cubiti	0	3	0	0
Per aures	0	8	0	0	Infra eundē per cubitū	0	3	8	0
Per nasum	0	5	6	0	Per iuncturam manus	0	2	4	0
Gulae sub mento latitudo erit	0	4	0	0	Palma autē patebit	0	3	9	0
Per sumas scapulas	0	4	2	0					
Per iugula	1	1	0	0					
Per sumos humeros	1	2	2	0					
Ibidemq; distabunt ossa humerorum inter sese	1	0	1	0					
Per pectus et humeros	1	4	8	0					
Intra alas	0	9	6	0					
Intra papillas	0	7	2	0					
Per lumbos ubi praecingunt	1	0	2	0					
Per umbilicum	1	3	7	0					
Per summum femur seu corā	1	5	2	0					
Atq; ibidem distabunt inter sese coxendices	1	1	1	0					
Per imam alui	1	5	4	0					
Per pubis initium	1	5	6	0					
Per imam pubē	0	7	6	0					
Per extremas nates similiter	0	7	6	0					
Per sulcum feminis	0	6	9	0					

His perfectis tum vero deinceps delineationib. congruis forma effingetur tam obliqui q̄ aduersi corporis. Quersum autem comprehendetur iisdē extremis lineis, quibus aduersum inclusum est. Alae autem inferiores demissiores cū sint, supra est indicatum spacium intra has et humeros. Intra alas vero latitudo erit

Xima podicis

Calcaneus patefcet

Quae in exemplis expressa summa diligentia oculis subieciimus.

Sinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus

Mentum
 Summa scapulae
 Juguli
 Summi humeri
 Pectus
 Alae aduersae

Papillae
 Infra mammas

Lumbi ubi incin-
 gunt
 Umbilicus

Summū femur
 seu coxa.
 Ima alius
 Initium pubis
 Ima pubes
 Extremæ nates

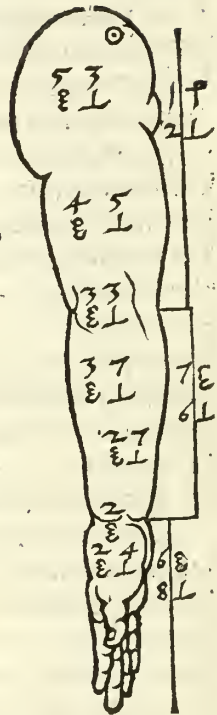
Eculus feminis

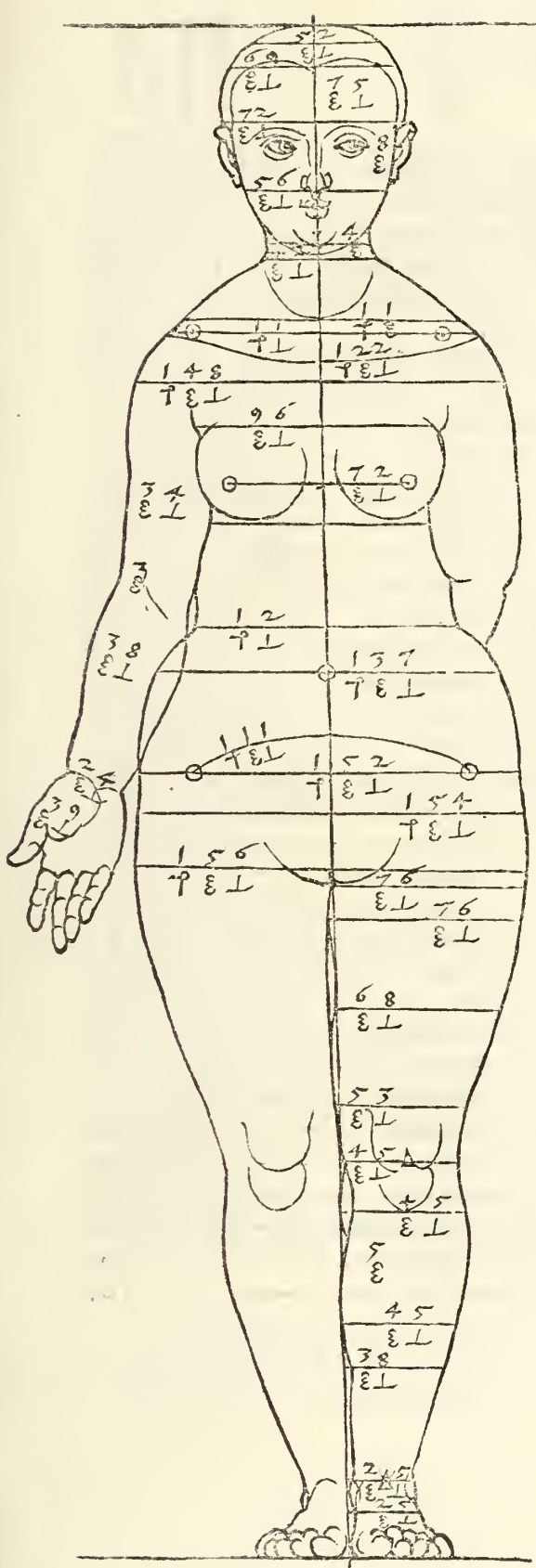
Supra genu

Medium genu
 Infra genu

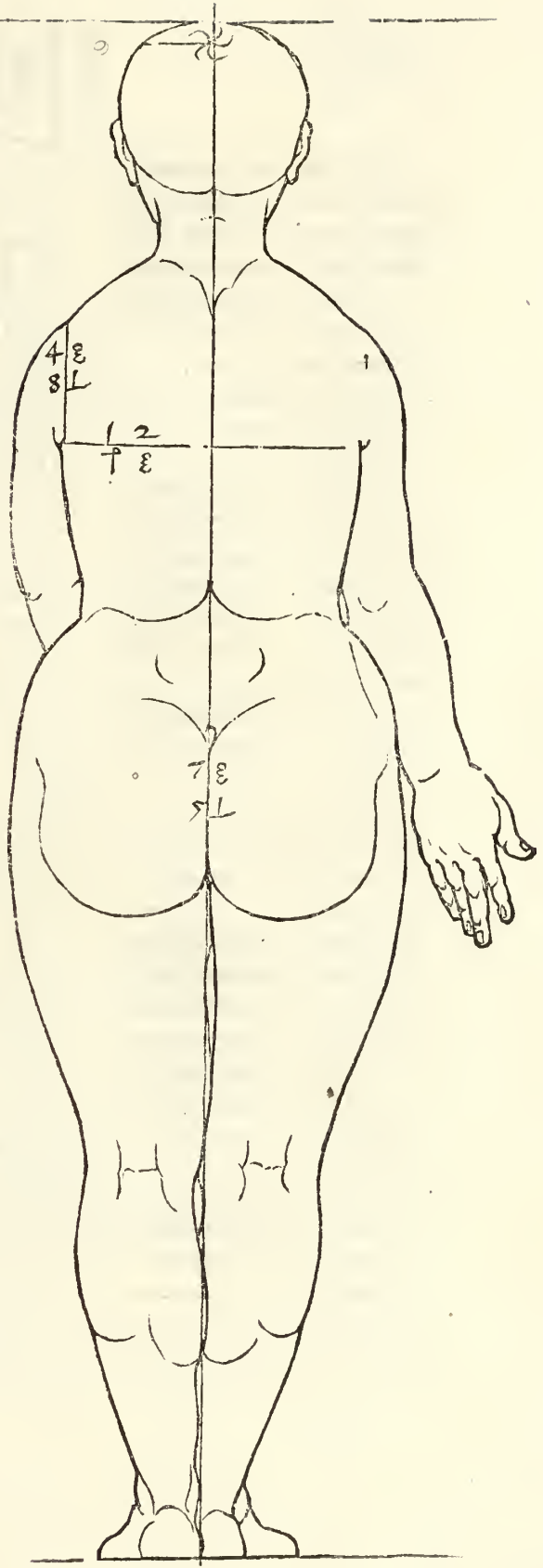
Inum surae exte-
 rioris
 Inum surae inte-
 rioris

Mons pedis
 Inum tali exteri-
 oris
 Planta

$\frac{4}{3}$

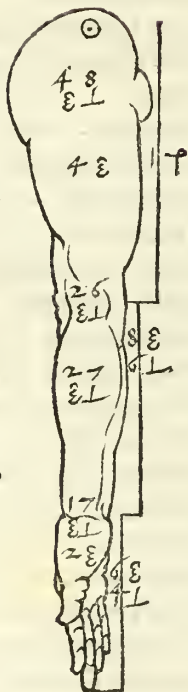
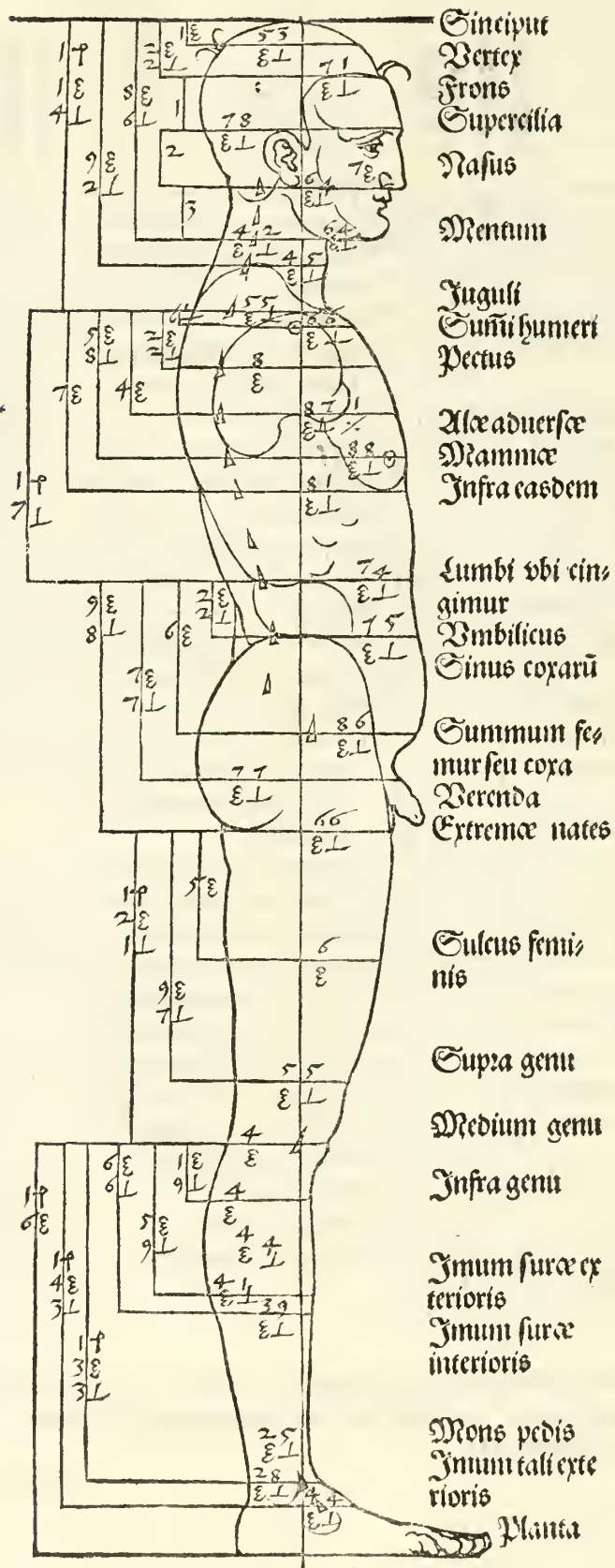

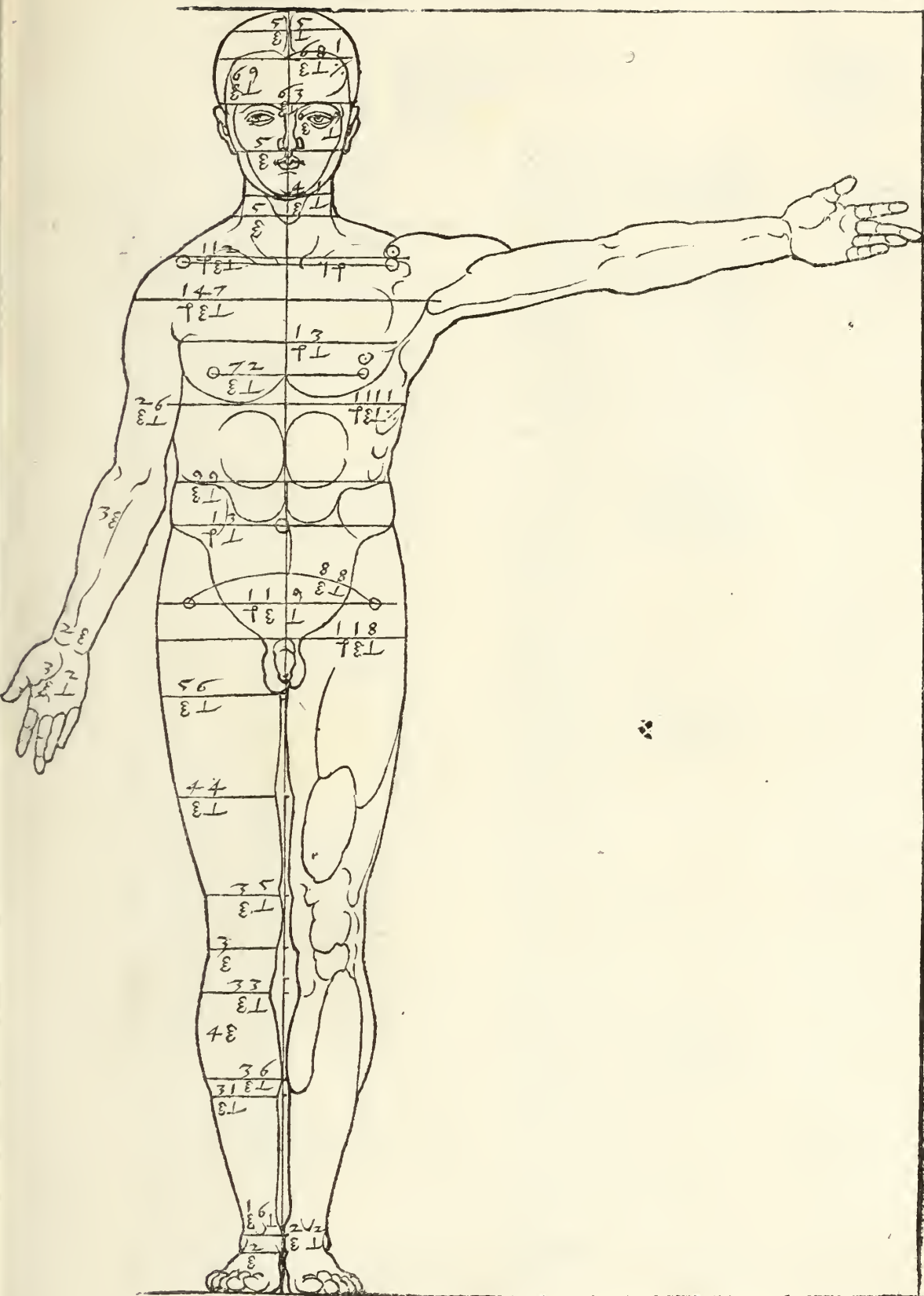
$\frac{25}{3}$

	pericula	numerus	partio	frustula		pericula	numerus	partio	frustula
Sequitur alia commen-					Ad montem pedis	1	3	3	0
suratio virilis corporis modo					Ad unū talum	1	4	3	0
supra ostenso et seruato. Pri-					Ad imam plantam	1	6	0	0
imumq; longitudines metiere.					Calcis autem longitudo erit	1	0	0	0
Aincipite vsq; ad verti-					Sed brachium sic mensu-				
cem facies esse	0	1	0	0	rabitur.				
Ad fr. ntem	0	2	2	0	Ab humero vsq; ad nexum				
Ad inum mentium	0	8	6	0	cubiti	1	0	0	0
Ad summas scapulas	0	9	2	0	A nexu vsq; in iuncturam				
Ad iugula	1	1	4	0	manus	0	8	6	0
A summa fronte ad vsq;					A iunctura vsq; ad extremos				
inum mentium fient duabus					digitos	0	6	4	0
lineis cequalia tria spacia, quo-					Post hæc notabuntur obli-				
rum vni inscribetur frons, al-					quæ latitudines, hoc modo.				
teri, nasus, oculi, aures. Ter-					Per verticem esto	0	5	3	0
tio bucca ac mentium, postea					Per summam frontem	0	7	1	0
perges mensurare.					Per supercilia	0	7	8	0
A summis iugulis ad hu-					Per nasum	0	7	0	0
meros	0	0	6	0	Per labium	0	6	4	0
Ad pectus	0	2	2	0	Per gulam et mentium	0	6	4	0
Ad alas aduersas	0	4	0	0	Collum quidem erit latum				
Ad alas auersas	0	5	0	0	hoc loco	0	4	2	0
Ad mammas	0	5	8	0	Per summas scapulas	0	4	5	0
Intra easdem	0	7	0	0	Per iugula	0	5	5	0
Ad lumbos vbi incingimur	1	0	7	0	Per humeros	0	6	6	0
Hinc vero vsq; in umbilicum	0	2	2	0	Per pectus	0	8	0	0
Ad femur summum seu corā	0	6	0	0	Per alam	0	8	7	1
Ad verenda	0	7	7	0	Per mammas	0	8	8	0
Ad extremas nates	0	9	8	0	Intra easdem	0	8	1	0
Hinc autem vsq; ad sulcum					Per lumbos vbi incingimur	0	7	4	0
feminis	0	5	0	0	Per umbilicum	0	7	5	0
Supra genu	0	9	7	0	Per coram	0	8	6	0
In medium genu	1	2	1	0	Per verēda	0	7	7	0
E medio genu vsq; infra illud	0	1	9	0	Femoris sub natibus erit	0	6	6	0
Ad imam suram exterius	0	5	9	0	Per sulcum feminis	0	6	0	0
Interius	0	6	6	0	Supra genu	0	5	5	0

	per ticularia	numerus	partio	frustula		per ticularia	numerus	partio	frustula
	†	8	1	1/2		†	8	1	1/2
Per medium genu	0	4	0	0	Per umbilicum	1	3	0	0
Infra genu	0	4	0	0	Per coxam	1	1	9	0
Per mediam suram	0	4	4	0	Ibidēq; distabunt coxendices inter se	0	8	8	0
Per imā suram exterius	0	4	1	0	Per verenda	1	1	8	0
Interiorius	0	3	9	0	Femur iuxta extremas nates latum erit	0	5	6	0
Per imam et coactissimā tibiā	0	2	5	0	Per sulcum	0	4	4	0
Per montem pedis	0	2	8	0	Supra genu esto	0	3	5	0
Per inum talum exteriorē	0	4	4	0	Per medium genu	0	3	0	0
Sed brachium ita increas- sabitur.					Infra genu	0	3	3	0
Per humerum	0	4	8	0	Per mediam suram	0	4	0	0
Per musculos humeri	0	4	0	0	Per imam surā exterius	0	3	6	0
Per nerum cubiti	0	2	6	0	Interiorius	0	3	1	0
Infra eundem	0	2	7	0	Per imā ac coactissimā tibiā	0	1	6	0
Per iuncuram manus	0	1	7	0	Per montem pedis et talos	0	2	2	0
Palma vero obtinebit	0	2	0	0	Infra talos	0	2	0	0
Atq; ita perges ad proxi- mam lineā corporis aduersi. Atq; illius etiam latitudines perscribes tali ratione.					Sed calcis latitudo per exte- mos digitos erit	0	3	5	0
Per verticem esto	0	5	5	0	Brachium autem sic di- latabitur.				
Per summam frontem	0	6	8	1	Per musculos humeri esto	0	2	6	0
Per supercilia	0	6	3	0	Infra nerum cubiti	0	3	0	0
Per aures	0	6	9	0	Per iuncuram manus	0	2	0	0
Per nasum et genas	0	5	0	0	Palma autem patebit	0	3	2	0
Collū iuxta mentū latum erit	0	4	1	0	His designatis cōsequen- ter figuratio congrua accom- modabitur obliquo aduerso- q; corpori. Auersum autem circundabitur extremis lineis aduersi. Latitudoq; erit.				
Per summam scapulas	0	5	0	0	Infra alas	1	1	5	0
Per iugula	1	1	2	0	Alma podicis erit	0	6	3	0
Ubi suberūt ossa humeri di- stantia inter sese	1	0	0	0	Calcaneus pandetur	0	2	0	0
Per pectus	1	4	7	0					
Intra alas	1	3	0	0					
Intra mammam	0	7	2	0					
Infra mammam	1	1	1	1					
Per lūbos ubi cingimur	0	9	9	0					

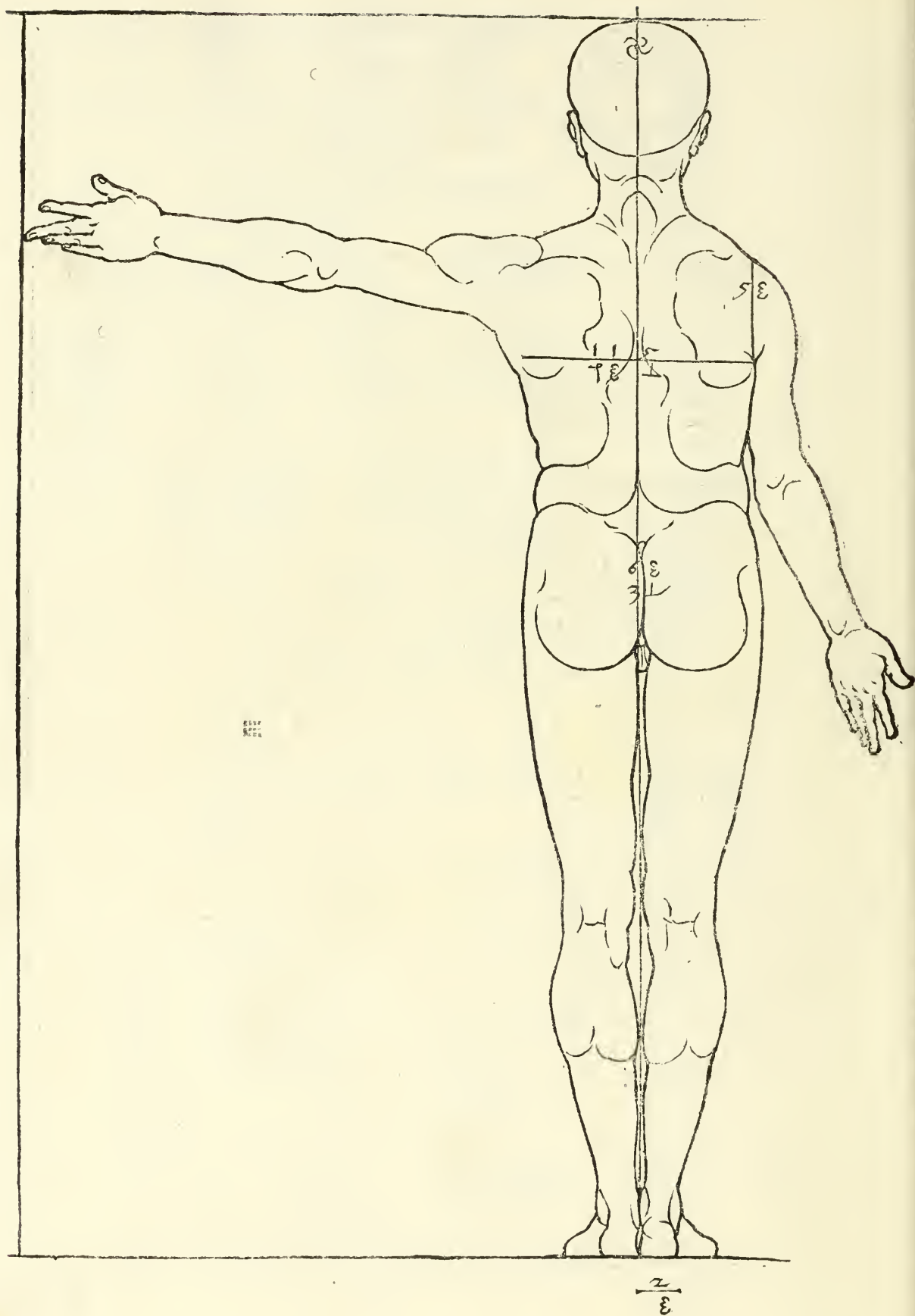
Hoc corpus si quatuor lineis inclusis quadratis ad normam, attinget pedibus, et ex passis manibus singula latera. Ita secundum hoc quadratum describi poterit, sicut et ipsum in exemplis annotatum cernes.

35
 31

5 iii

Huc corpori virili in sequē-
tibus adiungam conueniens
muliebre. Quod quidem et
ipsum simili ratione iuxta pri-
mam propositarum trium li-
nearum per longitudinē me-
tere hoc pacto.

A principio vsqz ad verticē esto
Ad frontem summā
Ad inum mentum
Ad summos humeros
Ad iugula

Intra summam frontem
et inum mentum designabis
tria aequalia spacia lineis du-
abus, horū supremo includes
frontē, medio nasum, et oen-
los, infimo buccam et mentū.
Atqz ita mensurare perges.

A iugulis ad summū pectus
esto

Ad alas aduersas
Ad alas auersas
Ad papillas
Infra manūmas
Ad lumbos ubi praecingunt
Hinc vero vsqz ad umbilicum
Ad summum femur seu coxā
Ad pubis initiū ubi fit bifidū
corpus
Ad imam pubē
Ad extremas nates

Sed hinc vsqz ad sulcum fe-
minis

Supra genu
In medium genu
Hinc autem vsqz infra genu
Ad imā suram exterius
Interiorius
Ad montem pedis
Ad inum talum
Ad imam plantam
Longitudo autem calcis erit

pericula
numerus
portio
frustula

Sed brachium ita mettere
Ab humero in cubiti nexū esto
E nexu vsqz in iuueuram
manus

E iūctura ad extremos digitos

Atqz ita notatis partium
altitudine transuersis lineis
iuxta primam quidē propost-
tam oblique staturæ lineā,
traductisqz et in aduersam et
auersam ex illis quantū qui-
dem requiretur, tum deinceps
et latitudines notabunt,
primumqz oblique imaginis
quæ sunt densitates. Esto igitur
latitudo.

Per verticem

Per frontem

Per supercilia

Per nasum et ceruicē

Per superius labiū itēqz ceruicē

Collum iuxta mentū habeat

Per summos humeros

Per iugula

Per pectus

Per alam

Per papillas

Infra mammas

Per lumbos ubi incingūt

Per umbilicum

Per coxam

Per pubis initiū

Per imā pubem et nates

Femur sub natibus habeto

Per sulcum feminis

Supra genu

Per medium genu

Infra genu

Per mediam suram

Per imam suram exterius

Interiorius

Per imam et coactissimā tibiā

pericula
numerus
portio
frustula

1 0 0 0

0 7 6 0

0 6 2 0

0 4 6 0

0 7 1 0

0 7 2 0

0 6 5 0

0 6 0 0

0 4 0 0

0 5 0 0

0 5 5 0

0 7 0 0

0 8 0 0

0 8 2 1

0 7 4 0

0 6 4 0

0 8 0 0

1 0 4 0

0 9 0 0

0 8 5 0

0 7 2 0

0 7 1 0

0 5 1 0

0 4 1 0

0 4 0 0

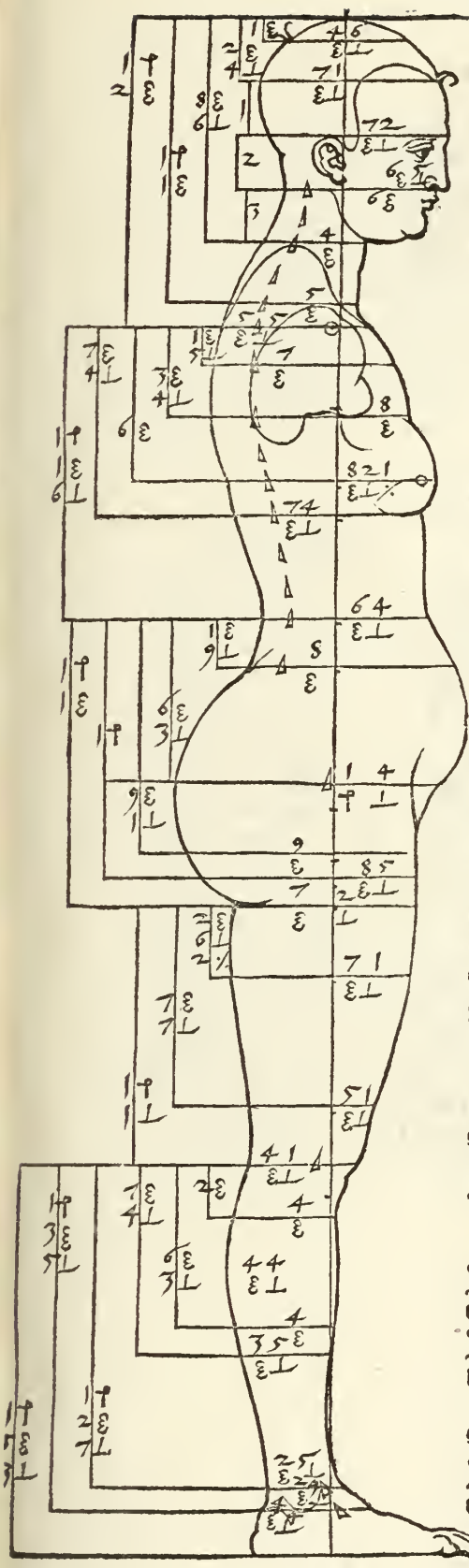
0 4 4 0

0 4 0 0

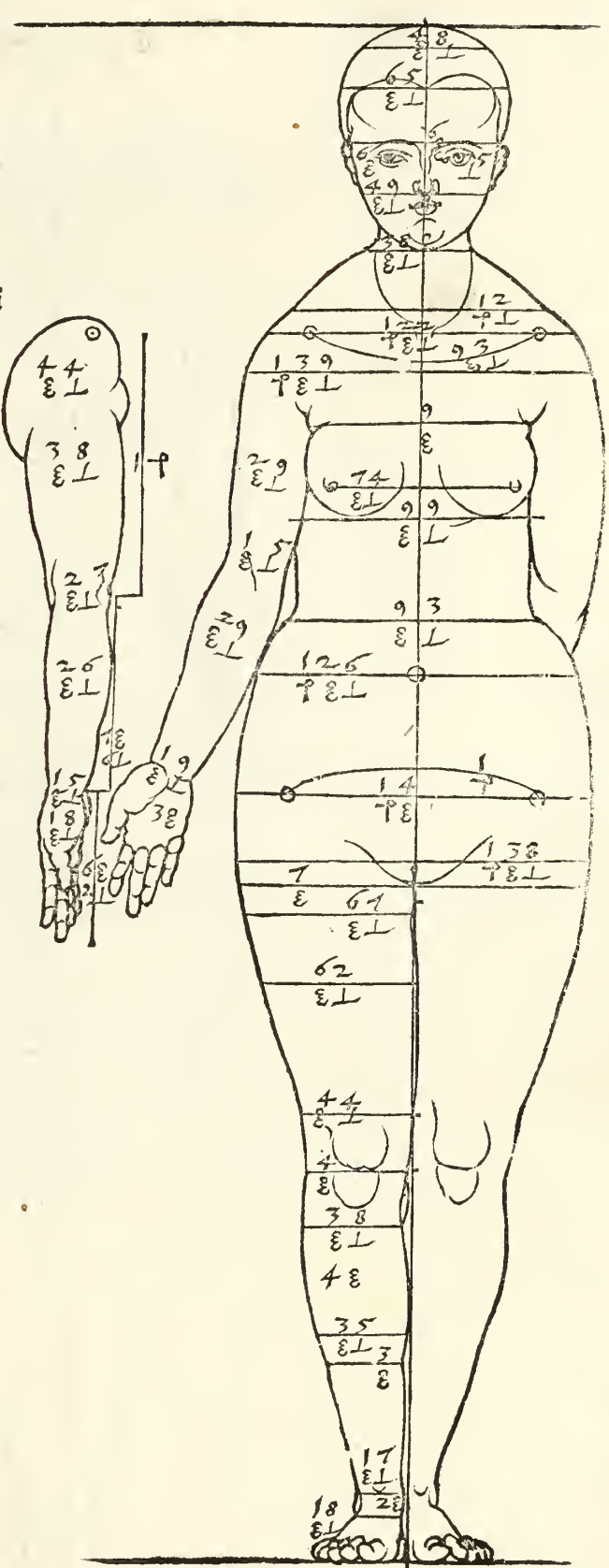
0 3 5 0

0 2 5 0

	per tenua	numerus	partio	fractura		per tenua	numerus	partio	fractura
	+	8	1	%		+	8	1	%
Per montem pedis	0	2	9	0	Femur iuxta iniam pubem la-	0	7	0	0
Per talum inuē exterius	0	4	4	0	tum erit	0	6	7	0
Brachij autē latitudo erit talis.					Idem iuxta extremas nates	0	6	2	0
Per humerum	0	4	4	0	Per sulcum feminis	0	4	4	0
Sub alis per musculos	0	3	8	0	Supra genu	0	4	0	0
Per nexū cubiti	0	2	7	0	Per medium genu	0	3	8	0
Infra illum per cubitum	0	2	6	0	Infra genu	0	4	0	0
Per manus iuncturam	0	1	5	0	Per mediam suram	0	3	5	0
Palma autē habebit	0	1	8	0	Per iniam surā exterius	0	3	0	0
Post hæc iuxta secundam propositam lineam aduersæ imaginis latitudines sic de- scribes.					Interiorius	0	1	7	0
Per uerticē latitudo ducatur	0	4	8	0	Per iniam et coartissimā tibio	0	2	0	0
Per frontē	0	6	5	0	Per talos	0	1	8	0
Per supercilia	0	6	0	0	Infra eosdem	0	3	4	0
Per aures	0	6	5	0	Calcis autem latitudo per ex- tremos digitos erit	0	1	9	0
Per nasum et genas	0	4	9	0	His addatur brachij aduer- si latitudines.	0	2	9	0
Collum iuxta inum mentum obtineat	0	3	8	0	Per musculos esto	0	1	5	0
Per summos humeros esto	1	0	2	0	Supra nexū cubiti	0	2	9	0
Per iugula	1	2	2	0	Infra eundem per cubitum	0	1	9	0
Atq; ibidem distabunt inter se humeri ossa	0	9	3	0	Per manus iuncturam	0	3	0	0
Per pectus et humeros	1	3	9	0	Palma autem explanabitur				
Intra alas	0	9	0	0					
Intra papillas	0	7	4	0					
Infra mānas	0	9	9	0					
Per lumbos ubi incingūt	0	9	3	0					
Per umbilicum	1	2	6	0					
Per summū femur seu coram	1	4	0	0					
Atq; ibi inter se distabunt corondices in perpendiculari su- pra talum exteriorē	1	0	0	0					
Supra pubem ubi sit corpus bisidum	1	3	8	0					
					His peractis figuratiōe huius etiam corporis notatio- nibus accommodabis, sicut de- cebit obliquā aduersamq; sta- turam. Sed auersam circū- duces extremis auersæ lineis. Cæterum spacium altitudi- nis intra iugula et alas auer- sas, supra indicatum est. Sed latitudo intra alas erit	1	0	8	0
					Sed podicis rima obtinebit	0	6	6	0
					Calcaneus patebit	0	1	8	0
					Hæc omnia et ipsa exem- plis subiectis explanauimus.				

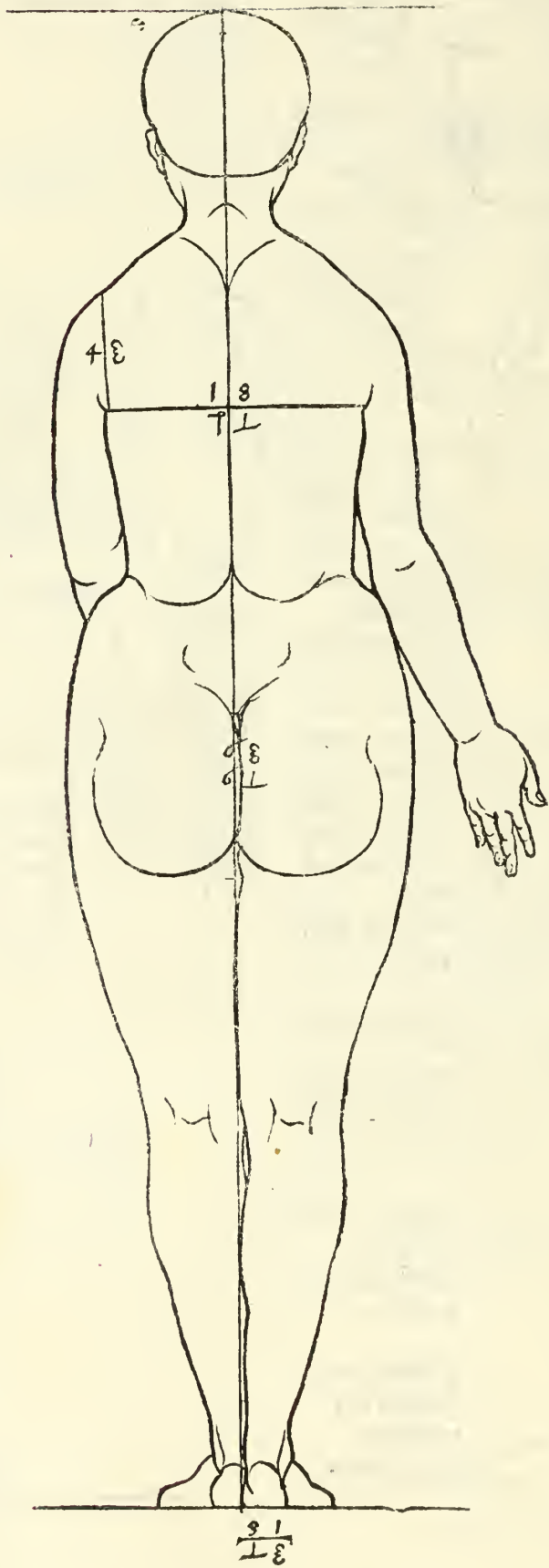

Cinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Cuius hūeri
 Juguli
 Pectus
 Alce
 Papillæ
 Infra mammas
 Ubi ubi in
 cingunt
 Umbilicus
 Sinus coxarum
 Initium pubis
 Infra pubes
 Extremæ na
 tes
 Sulcus femi
 nis
 Supra genu
 Mediū genu
 Infra genu
 Inmū surce
 exterioris
 Inmū surce
 interioris
 Mens pedis
 Innum tali
 exterioris
 Planta

98
 EL

34
 EL

In sequentibus aliud di-
uersumq; a superioribus cor-
pus virile a nobis describetur,
seruato modo superiori. Pri-
mumq; de longitudine partiū,
quæ est altitudo præcipiam,
conscribenda quidem iuxta li-
neam primam obliqui corpo-
ris, traducenda tamen et ad
alias quantum scilicet requi-
retur.

	pericula	numerus	portio	frustula
A sincipite vsq; ad verti- cem longitudo fiat.	0	0	7	0
Ad frontem	0	1	4	0
Ad inum mentum	0	7	8	0
Ad summam scapulas	0	8	4	0
Ad summos humeros	1	0	0	0
Ad iugula	1	0	6	0
Hinc autem ad pectus	0	2	7	0
Ad alas aduersas	0	3	5	0
Ad alas auersas	0	4	3	0
Ad mammas	0	5	0	0
Infra easdem	0	6	2	0
Ad inum thoracem	0	7	5	0
Ad lumbos ubi incingimur	1	1	0	0
Hinc vero ad umbilicum	0	1	9	0
Ad summū femur seu coxam	0	5	9	0
Ad verenda	0	7	3	0
Ad extremas nates	1	0	0	0
Ab extremis natibus ad sul- cum feminis	0	4	5	0
Ad vsq; supra genu	0	9	0	0

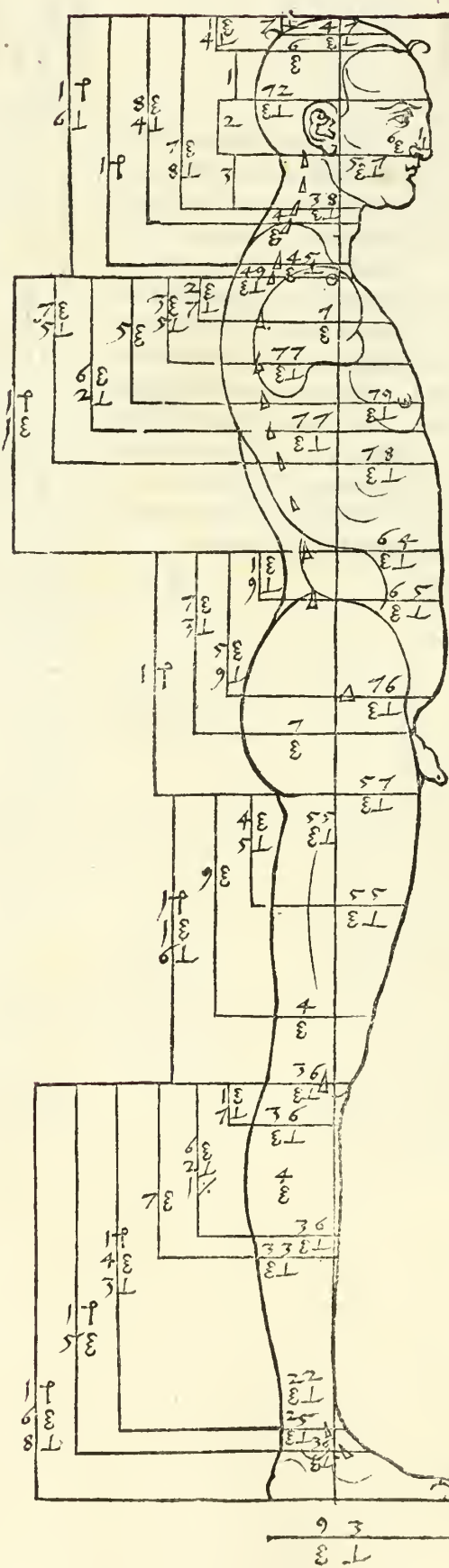
In medium genu	1	1	6	0
E genu medio vsq; infra illud	0	1	7	0
Ad inum surce exterioris	0	6	2	1
Ad inum surce interioris	0	7	0	0
Ad montem pedis	1	4	3	0
Ad inum talum exteriorem	1	5	0	0
Ad imam plantam	1	6	8	0
Calcis autem longitudo erit	0	9	0	0
Brachium autem facies tali longitudo				
Ab humero vsq; ad nexum cu- biti esto	1	1	2	0
E nexu vsq; in iuncturam manus	0	8	0	0
E iunctura ad extremos digitos	0	6	5	0
Atq; ita altitudine desi- gnata exquirentur et latitudi- nes ac densitates hoc modo.				
Caput oblique imaginis esto densum per verticem	0	4	7	0
Per frontem	0	6	0	0
Per supercilia	0	7	2	0
Per nasum et tempora	0	6	1	0
Per labrum superius et cer- uicem	0	5	7	0
Collum autē iuxta mentum obtineat	0	3	8	0
Per summas scapulas ducatur	0	4	0	0
Per summos humeros	0	4	5	0
Per iugula	0	4	9	0
Per pectus	0	7	0	0
Per alam	0	7	7	0

	pericula	numerus	percio	frustula		pericula	numerus	percio	frustula
	P	E	L	%		P	E	L	%
Per mammam	0	7	9	0	Per frontem medianam	0	6	2	0
Infra eandem	0	7	7	0	Per supercilia	0	6	0	0
Per inum thoracem	0	7	8	0	Per aures	0	6	4	0
Per lumbos ubi cinguntur	0	6	4	0	Per nasum et genas	0	4	8	0
Per umbilicum	0	6	5	0	Collum iuxta mentum occupabit	0	3	7	0
Per coram	0	7	6	0	Per summas scapulas esto	0	4	2	0
Per vereda	0	7	0	0	Per summos humeros	0	9	5	0
Femur sub natibus habeat	0	5	7	0	Per iugula	1	1	3	1
Pauloq; inferius	0	5	5	0	Ibidemq; ossa humerorum distabunt inter sese	0	9	6	0
Per sulcum feminis esto	0	5	5	0	Per pectus et humeros ducentur	1	4	0	0
Supra genu	0	4	0	0	Inter alas	0	9	7	0
Per medium genu	0	3	6	0	Intra mammam	0	6	5	0
Infra genu	0	3	6	0	Per inum thoracem	1	0	2	0
Per medianam suram	0	4	0	0	Per lumbos ubi incinguntur	0	9	2	0
Per imam suram exterius	0	3	6	0	Per umbilicum	0	9	7	0
Interiorius	0	3	3	0	Ecce intra lumbos et umbilicum caro nonnihil quasi extumescens describitur, erit igitur ibi latitudo	0	9	9	0
Per imam tibiā ubi fiet contractissima	0	2	2	0	Per coram	1	8	0	1
Per montem pedis	0	2	5	0	Ibidemq; corendices distabunt inter se	0	7	9	0
Per imam talum exteriorē Brachium autem sic addensabitur.	0	3	6	0	Per vereda latitudo signetur	1	0	7	0
Per humeros	0	4	1	0	Femoris aut sub natibus	0	4	8	0
Sub alis per musculos	0	3	6	0	Per feminis sulcum	0	4	0	0
Per nexum cubiti	0	2	5	0	Supra genu	0	3	2	0
Infra eundem per cubitum similiter	0	2	5	0	Per medium genu	0	3	0	0
Per iuncturam manus	0	1	4	0	Infra genu	0	3	0	0
Palma autem obtinebit	0	1	7	0	Per medianam suram	0	3	7	0
Post hæc describantur latitudines aduersi corporis.					Per imam suram exterius	0	3	2	0
Per verticem esto latitudo	0	4	5	0	Interiorius	0	2	8	0
Per frontem	0	5	8	0					

	pericula	numerus	partio	fractura
	o	o	o	o
Per imā et coactissimam tibiā	o	1	5	o
Per montem pedis	o	1	8	o
Per talos	o	2	o	o
Infra eodē	o	1	9	o
Sed calcis per extremos digi- tos latitudo erit	o	3	4	o
Sequitur brachij aduersi latitudo.				
Per musculos esto	o	2	5	o
Supra nerum cubiti	o	2	2	o
Infra eundem per latum cu- bitum	o	3	o	o
Pauloq; inferius	o	2	2	o
Per manus iuncturam	o	1	8	o
Palma autem explicabitur	o	3	4	o

Atq; ita altitudine et lati-
tudine partium notatis, con-
sequenter figuram obliquam
aduersamq; accurate effinges.
Aduersaeq; accomodabis ex-
tremas lineas aduersae, ut iā
saepe est dictum. Sed huius
Intra alas latitudo erit —
Hae vero quantum distent
a iugulis supra est ostēsum.
Rima podicis habeat —
Calcaneo vero detur —
Secundum haec exempla
confecta subiectimus.

pericula	numerus	partio	fractura
o	o	o	o
	1	1	5
	6	o	o
	1	8	o

Incipit
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus

Mentum
 Summæ scapule
 Cuius humeri
 Juguli
 Pectus
 Mammæ
 Infra mamas
 Imus thorax

Lumbi ubi incingimur
 Umbilicus

Summum femur, ea est coxa
 Verenda
 Extremitates

Sulcus feminis

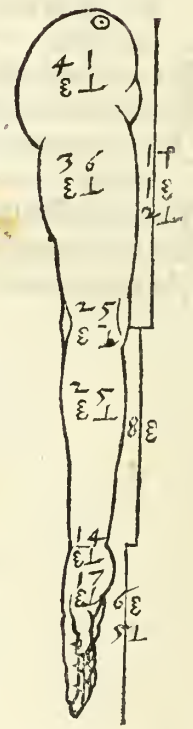
Supra genu

Medium genu

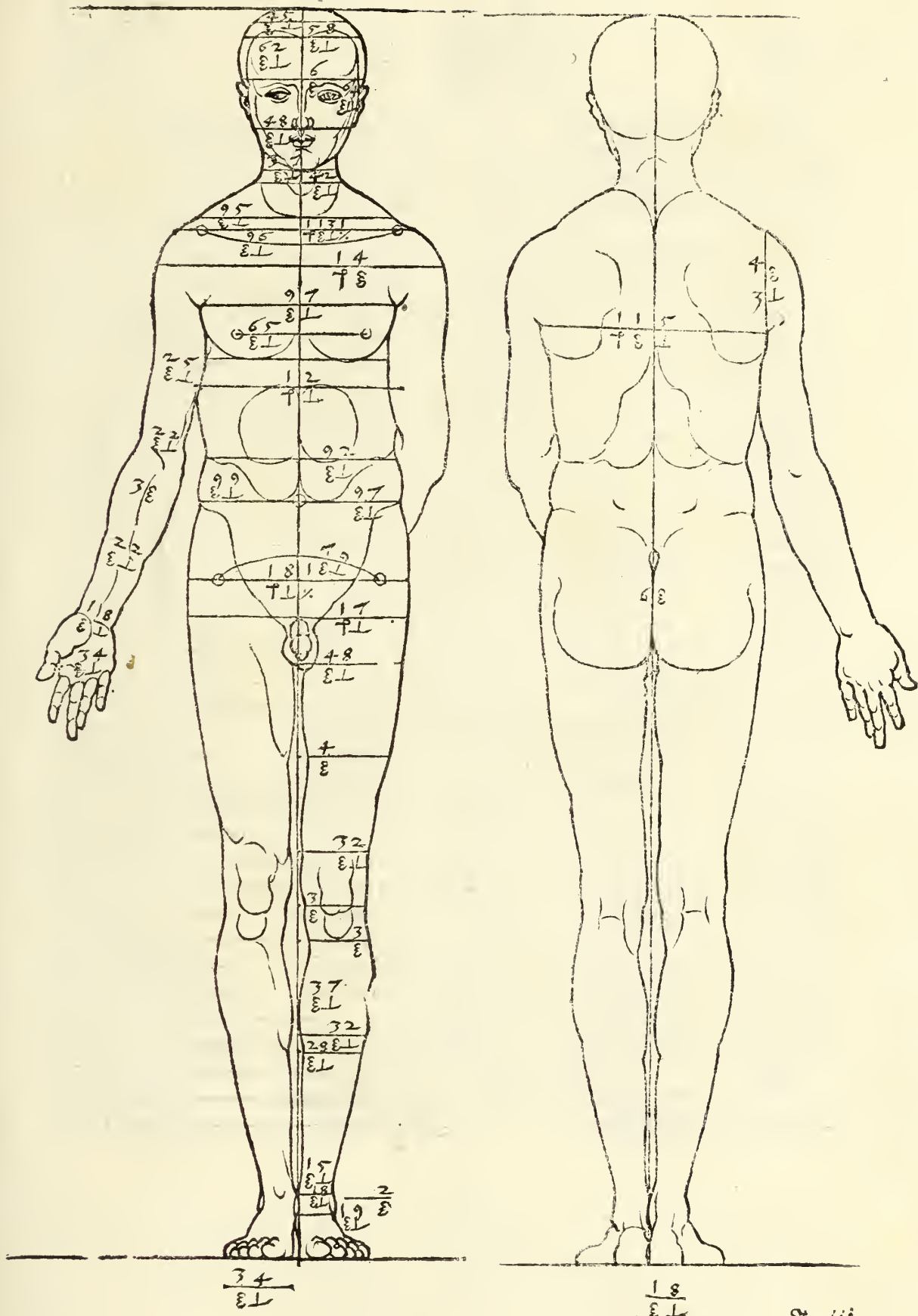
Infra genu

Ima sura exterior
 Interior

Mons pedis
 Imus talus exterior
 Planta

9 3
 E L

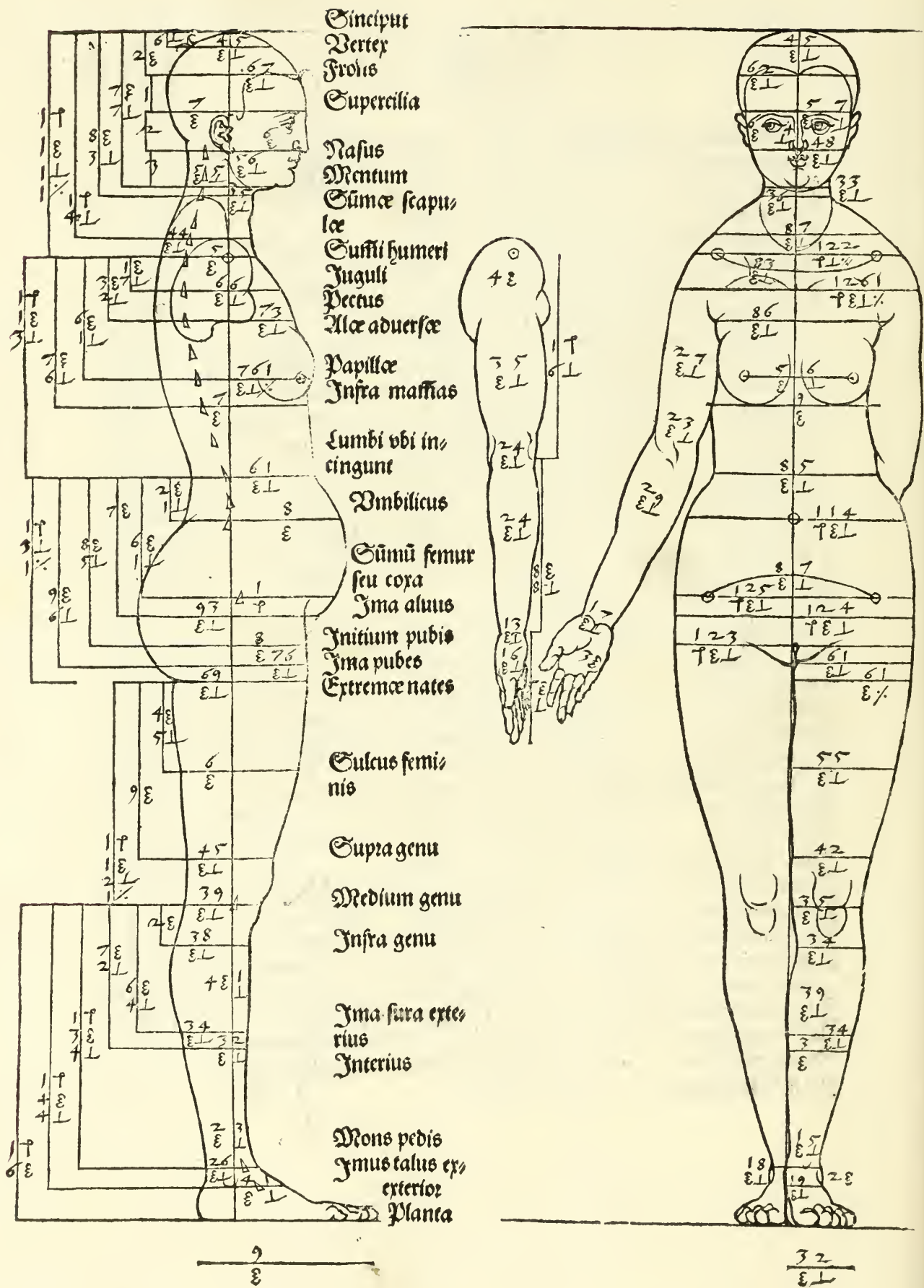
Hinc viro conueniens mu-
lier adiungatur. Cuius corpus
primum quidem vt alia ante,
per longitudinem metiere hoc
pacto.

	pericula	humerus	portio	frangula
A summo fincipite vsqz ad ver- tice[m] esto	0	0	6	0
Ad frontem	0	2	0	0
Ad inimum mentum	0	7	7	0
Ad summas scapulas	0	8	3	0
Ad summos humeros	1	0	4	0
Ad iugula	1	1	1	1
Hinc vero ad pectus	0	1	7	0
Ad alas aduersas	0	3	2	0
Ad alas auersas	0	4	0	0
Ad papillas	0	6	1	0
Infra mammas	0	7	6	0
Ad lumbos vbi incingunt	1	1	3	0
Alumbis vsqz ad umbilicum	0	2	1	0
Ad coxam	0	6	1	0
Ad imam aluum	0	7	0	0
Ad initium pubis vbi corpus fundi incipit	0	8	5	0
Ad imam pubem	0	9	6	0
Ad extremas nates	1	0	3	1
Hinc autem vsqz ad sulcum feminis	0	4	5	0
Supra genu	0	9	0	0
Medium in genu	1	1	2	1
Hinc vero vsqz infra genu	0	2	0	0
Ad imam suram exterius	0	6	4	0
Interius	0	7	2	0
Ad montem pedis	1	3	4	0
Ad inimum talum exteriorem	1	4	4	0
Ad imam plantam	1	6	0	0
Calcis autem longitudo po- natur	0	9	0	0

Sed brachium erit tale.
Ab humero vsqz in nexum cui

	pericula	humerus	portio	frangula
biti	1	0	6	0
Nexu vsqz in iuncturam ma- nus	0	8	8	0
Iunctura ad extremos di- gitos	0	5	8	0
His addantur latitudines primumqz corporis obliqui.				
Per verticem ducatur	0	4	5	0
Per frontem	0	6	7	0
Per supercilia	0	7	0	0
Per nasum	0	6	0	0
Per labrum et ceruicem	0	5	6	0
Per mentum et collum	0	5	5	0
Ibidemqz collum occupabit	0	3	5	0
Per summos humeros	0	4	4	0
Per iugula	0	5	0	0
Per pectus	0	6	6	0
Per alam	0	7	3	0
Per papillas	0	7	6	1
Infra mammas	0	7	0	0
Per lumbos vbi incingunt	0	6	1	0
Per umbilicum	0	8	0	0
Per coxam	1	0	0	0
Per imam aluum	0	9	3	0
Per initium pubis	0	8	0	0
Per imam pubem	0	7	6	0
Per femur iuxta extremas na- tes	0	6	9	0
Per sulcum feminis esto	0	6	0	0
Supra genu	0	4	5	0
Per medium genu	0	3	9	0
Infra illud	0	3	8	0
Per mediam suram	0	4	1	0
Per imam suram exterius	0	3	4	0
Interius	0	3	2	0
Per imam tibiā vbi est coar- ctissima	0	2	3	0
Per montem pedis	0	2	6	0
Infra talum	0	4	1	0

	per ticiu la	num eris	por tio	fr ustula		per ticiu la	num eris	por tio	fr ustula
Brachium autem obliquū ita addensabitur.					Infra genu	0	3	4	0
Per humerū esto	0	4	0	0	Per mediam suram	0	3	9	0
Per musculos	0	3	5	0	Per imam suram exterius	0	3	4	0
Per nexum cubiti	0	2	4	0	Interius	0	3	0	0
Infra hunc	0	2	4	0	Per imam et coactissimam tibia	0	1	5	0
Per iuncturā manus	0	1	3	0	Per montem pedis	0	1	8	0
Ipsi Palmæ dabitur	0	1	6	0	Per talos	0	2	0	0
Latitudines autem aduers se imaginis erunt tales.					Infra eosdem	0	1	9	0
Per verticem latitudo esto	0	4	5	0	Calcis autem latitudo per ex tremos digitos erit	0	3	2	0
Per frontem	0	6	2	0	Brachium vero aduersum ita facies.				
Per supercilia	0	5	7	0	Per humeri musculos latum	0	2	7	0
Per aures	0	6	4	0	Supra nexum cubiti	0	2	3	0
Per nasum et genas	0	4	8	0	Infra illum per cubitum	0	2	9	0
Collum iuxta imum mentū habeat	0	3	3	0	Per manus iuncturā	0	1	7	0
Per summas scapulas	0	3	6	0	Palma autem patebit	0	3	0	0
Per summos humeros	0	8	7	0					
Per iugula	1	0	2	2					
Ibidemq; distabunt inter se humerorum ossa	0	8	3	0					
Per pectus et humeros	1	2	6	1					
Intra alas	0	8	6	0					
Intra papillas	0	5	6	0					
Infra maninas	0	9	0	0					
Per lumbos ubi præcingunt	0	8	5	0					
Per umbilicum	1	1	4	0					
Per coram	1	2	5	0					
Ibidemq; distabunt inter se coxendices	0	8	7	0					
Per imam alium erit	1	2	4	0					
Per initium pubis	1	2	3	0					
Femur iuxta imam pubem ob tineat	0	6	1	0					
Juxta extremas nates	0	6	0	1					
Per sulcum feminis	0	5	5	0					
Supra genu esto	0	4	2	0					
Per medium genu	0	3	5	0					
					His omnibus hoc modo constitutis forma etiam corpo rum exprimet, ita ut obliqua aduersaq; statura postulat. Et erunt etiam lineamenta bel lula, quomodo debent esse in corpore muliebri. Cæterum auersum corpus extremas li neas habebit easdē cum auer so. Intra alas autem erit spa cium	1	0	0	0
					Auersas autem alas q̄z ad uersas demissiores esse dixi mus, harumq; distantia a iu gulis supra indicauimus.	0	6	5	0
					Sed podicis rima obtinebit	0	1	7	0
					Calcaneusq; patecet	0	1	7	0
					Hæc in exemplis contem planda vniuersa subiecimus.				

Cinciput
 Vertex
 Fronis
 Supercilia

Nasus
 Mentum
 Cūmce scapulae
 Cuffi humeri
 Iuguli
 Pectus
 Alae aduersae

Papillae
 Infra mastias

Umbilicus

Cūmū femur
 seu coxa
 Ima alius

Initium pubis
 Ima pubes
 Extremitate nates

Sulcus feminis

Supra genu

Medium genu

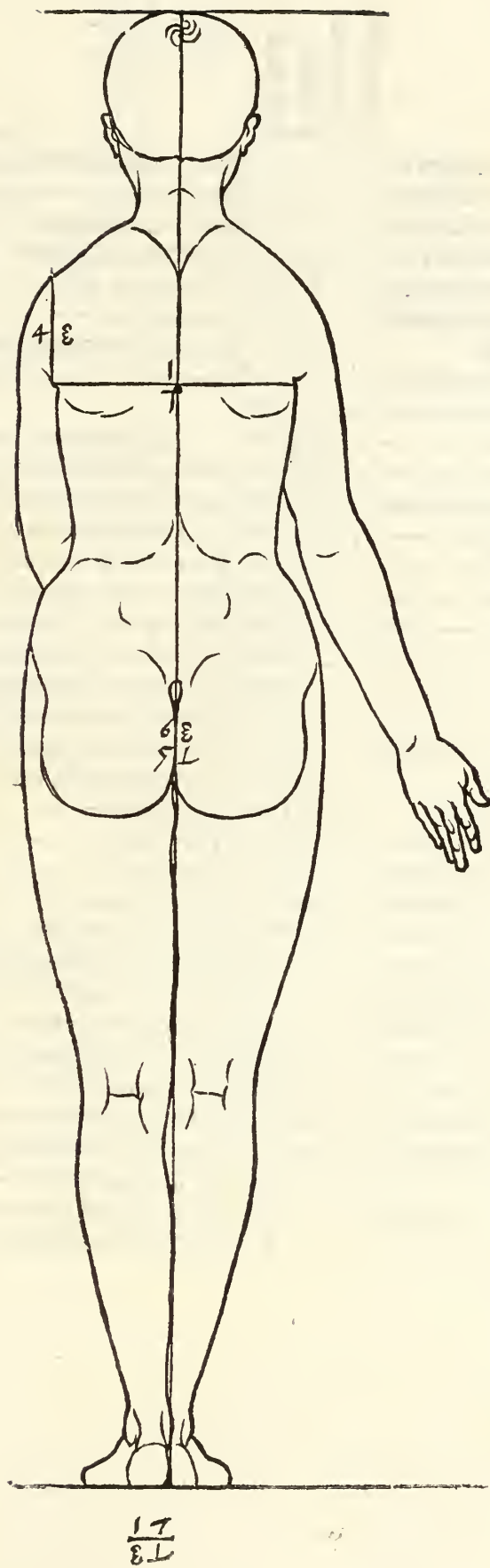
Infra genu

Ima fura exteriūs
 Interius

Mons pedis
 Imus talus exterior
 Planta

9
 E

32
 EL

In sequentibus conserua-
to quidem superiore ordine et
modo aliam commensuratio-
nem exponam muliebris cor-
poris, adiungendi proxime de-
scripto virili. Cuius quidem
longitudo sit talis.

	pericula	numerus	partio	fractus
A sinepice sumo vsqz ad ver- ticem esto	0	0	5	0
Ad frontem	0	1	9	0
Ad inani mentum	0	7	6	0
Ad summas scapulas	0	8	6	0
Ad summos humeros	1	0	2	0
Ad iugula	1	1	0	0
A iugulis ad pectus	0	2	0	0
Ad alas aduersas	0	3	3	0
Ad alas auersas	0	4	0	0
Ad papillas	0	6	2	0
Infra mammas	0	7	3	0
Ad lumbos seu latera ubi cin- gunt	1	1	4	0
Hinc vero ad umbilicum	0	1	9	0
Ad summum femur	0	6	7	0
Ad pubis initium ubi corpus fit bifidum	0	8	6	0
Ad imam pubem	0	9	7	0
Ad extremas nates	1	0	4	0
Ab extremis natibus vsqz ad sulcum feminis	0	4	4	0
Supra genu	0	8	9	0
Ad medium genu	1	1	1	0
E medio genu vsqz infra illud	0	2	2	0
Ad imam suram exterius	0	6	3	0
Interius	0	7	1	0
E medio genu vsqz ad mon- tem pedis	1	3	5	0

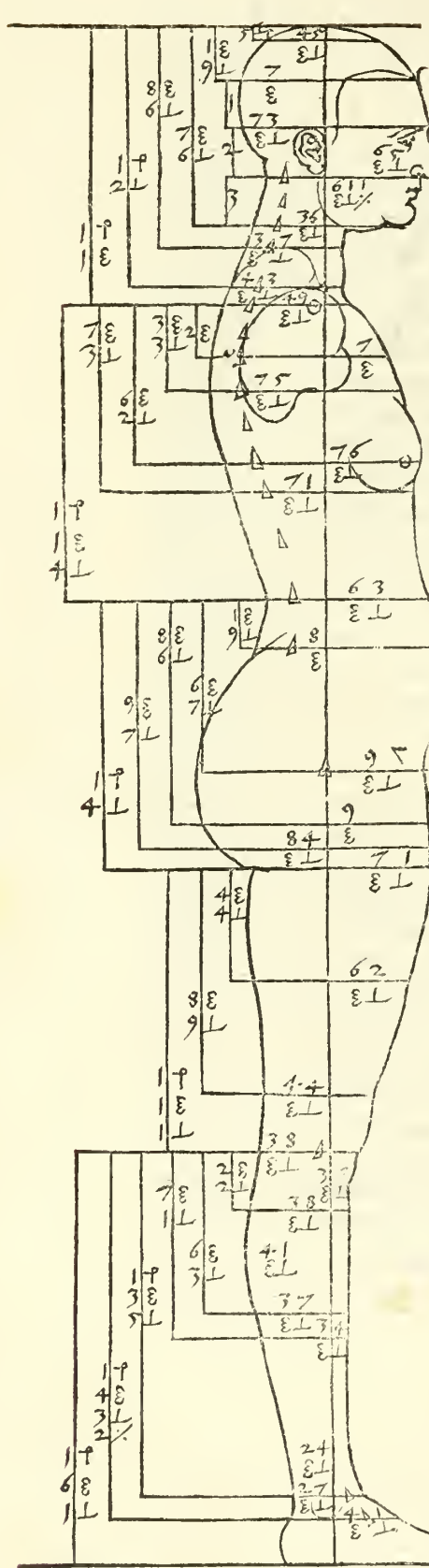
Ad imam talum exteriorem
Ad plantam
Calcis autē longitudini detur
Sed brachiū fiat hoc modo.
Ab humeris vsqz ad nexum
cubiti esto
Eneru ad iuncturam manus
E iunctura ad extremos digitos

Posthæc per has transuer-
sas longitudinis lineas, nota-
buntur et latitudines, primū
qz oblique tali pacto.

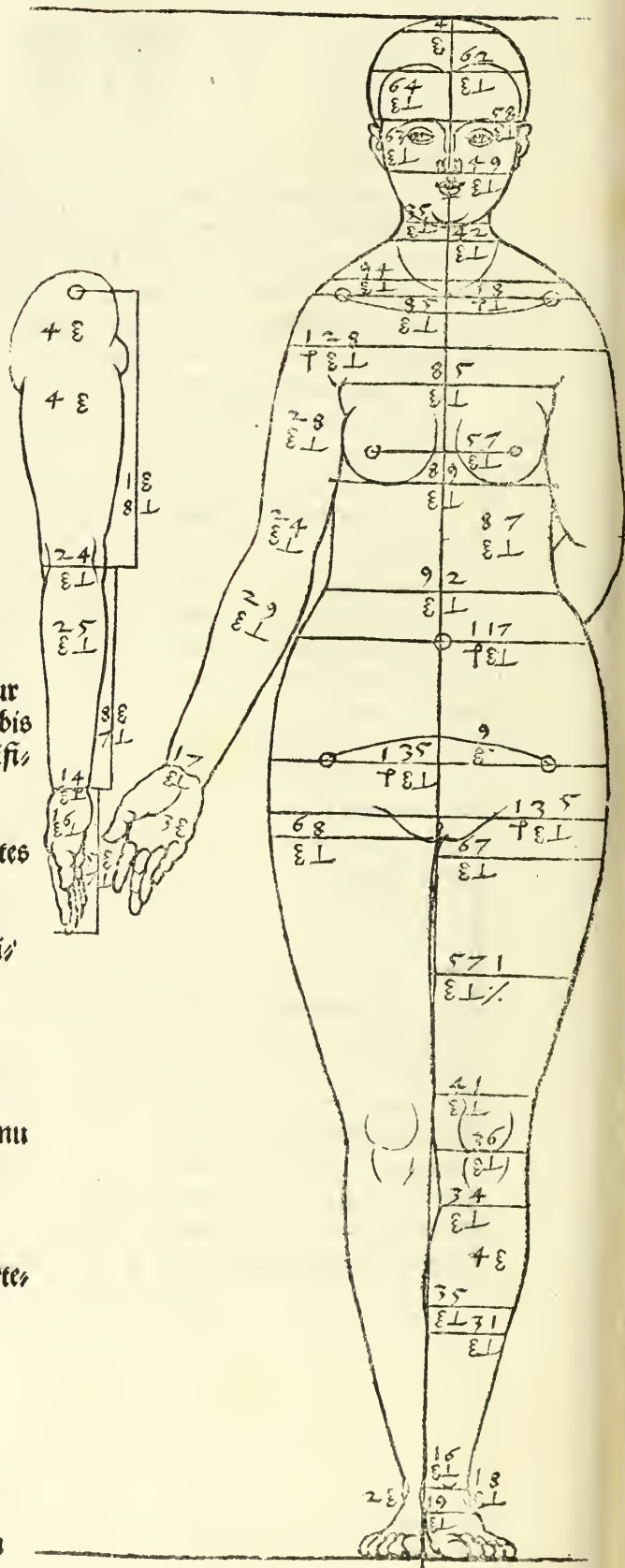
	pericula	numerus	partio	fractus
Per verticem dueatur	0	4	5	0
Per frontem	0	7	0	0
Per supercilia	0	7	3	0
Per nasum	0	6	5	0
Per labrum superius et ecruicē	0	6	1	1
Collum iuxta mentū habeat	0	3	6	0
Per summas scapulas esto	0	3	7	0
Per summos humeros	0	4	3	0
Per iugula	0	4	9	0
Per pectus	0	7	0	0
Per alam	0	7	5	0
Per papillas	0	7	6	0
Infra mammas	0	7	1	0
Per lumbos ubi cingunt	0	6	3	0
Per umbilicum	0	8	0	0
Per summum femur	0	9	7	0
Per pubis initium	0	9	0	0
Per imam pubem	0	8	4	0
Femur sub natibus obtinebit	0	7	1	0
Per sulcum feminis	0	6	2	0
Supra genu esto	0	4	4	0
Per medium genu	0	3	8	0
Juxta imam patellam	0	3	7	0

	verticula	numerus	portio	fractura
	L	S	L	%
Inferius	0	3	8	0
Per mediam suram	0	4	1	0
Per imam suram exterius	0	3	7	0
Interiorius	0	3	4	0
Per imam tibiam	0	2	4	0
Per montem pedis	0	2	7	0
Per imū talum	0	4	1	0
Sed brachium obliquum facies latum.				
Per humerum	0	4	0	0
Per musculos sub alis	0	4	0	0
Per nexum cubiti	0	2	4	0
Infra eundem	0	2	5	0
Per iuncturam manus	0	1	4	0
Palme assignetur	0	1	6	0
Sequuntur latitudines ad uersi corporis, quæ iuxta secū- dam lineam ex propositis tri- bus, ut sæpe dictum est, nota buntur hoc modo.				
Per verticem esto	0	4	0	0
Per frontem	0	6	2	0
Per mediam frontem	0	6	4	0
Per supercilia	0	5	8	0
Per aures	0	6	3	0
Per nasum et genas	0	4	9	0
Collum iuxta mentum habeat	0	3	5	0
Per summas scapulas	0	4	2	0
Per summos humeros	0	9	4	0
Per iugula	1	0	8	0
Ibidemq; distabunt ossa hu- merorum inter se	0	8	5	0
Per pectus esto	1	2	8	0
Intra alas	0	8	5	0
Intra alas auersas	1	0	0	0

	verticula	numerus	portio	fractura
	L	S	L	%
Intra papillas	0	5	7	0
Infra mannnas	0	8	9	0
Pauloq; inferius	0	8	7	0
Per lumbos id est cinctū	0	9	2	0
Per umbilicum	1	1	7	0
Per summum femur	1	3	5	0
Ibidemq; distabunt inter se coxendices	0	9	0	0
Per initium pubis	1	3	5	0
Iuxta imam pubem femur habeat	0	6	8	0
Sed iuxta extremas nates	0	6	7	0
Per fuleum feminis esto	0	5	7	1
Supra genu	0	4	1	0
Per medium genu	0	3	6	0
Infra genu	0	3	4	0
Per mediam suram	0	4	0	0
Per imam suram exterius	0	3	5	0
Interiorius	0	3	1	0
Per imam tibiam	0	1	6	0
Per montem pedis	0	1	8	0
Per talos	0	2	0	0
Infra eosdem	0	1	9	0
Calcis quidem per extremos digitos latitudo erit	0	3	3	0
Calcaneus autem obtinebit	0	1	7	0
His omnibus præparatis formæ corporum apte expris- mentur, singulæ iuxta suas li- neas, ut sæpe monuimus. si- militer et includetur auersa extremis aduersæ lineis, ubi quidē podicis rimæ dabitur	0	5	7	0
Quarum rerum exempla confecta subiicimus.				

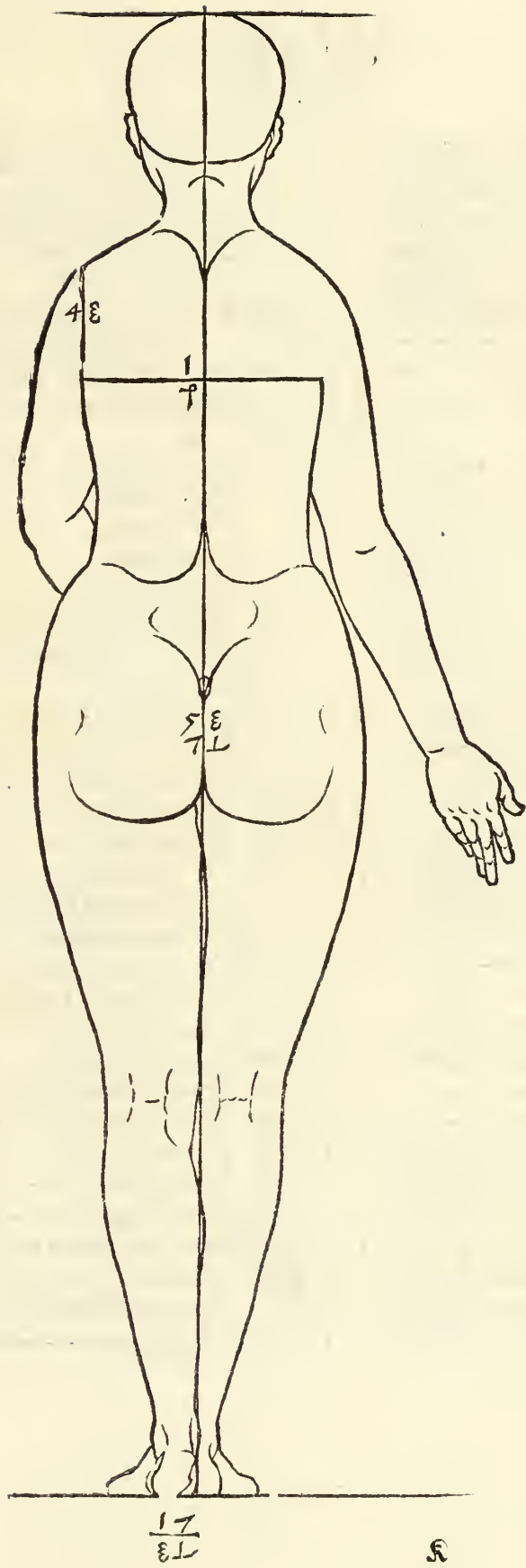

Cinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summe scapus
 Ice
 Summi humes
 ri
 Juguli
 Pectus
 Papillae
 Infra mammae
 Lumbi idest cin
 ctus
 Umbilicus
 Summū femur
 Initium pubis
 ubi corpus bifid
 um fit
 Ima pubes
 Extremitates
 Culus femis
 nis
 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu
 Ima sura exte
 rius
 Interius.
 Mons pedis
 Imus talus
 Planta

92
 8L

33
 8L

Nunc deinceps alterius cō
 mensurationis corpus virile
 subyciam, seruans supra vsur
 patum ordinem, primumq; ex
 ponens altitudinē. Quæ erit
 a summo vsq; ad verticem
 Ad frontem
 Ad imum mentum
 Ad summās scapulas
 Ad iugula
 Sum inter summam fron
 tem et imum mentum duab.
 lineis æqualia spacia tria de
 signabis. Quorum in supre
 mo frontem collocabis, in me
 dio nasum, oculos, aures.
 In summo buccam et mentum.
 Atq; ita perges metiri.
 A iugulis ad caput humeri
 Infra alas aduersas
 Infra alas auersas
 Ad mammas
 Infra easdem
 Ad lumbos idest cinctum
 Hinc autem ad umbilicum
 Ad summum femur
 Ad imam aluū
 Ad verenda
 Ad extremas nates
 Hinc vero ad sulcū in femure
 Supra genu
 In mediam genu
 E medio genu vsq; infra illud
 Ad imum talum exteriorē
 Ad imum talum interiorē
 Ad montem pedis
 Inde vsq; ad plantam imam
 A planta vero sursum ad ta
 lum exteriorē

Per
 verticula
 numerus
 portio
 fustula

Longitudo autem calcis erit
 Sed brachyialis.
 Ab humero ad nexum cubiti
 E nexu osq; in iuncturam ma
 nus
 E iunctura ad extremos digitos
 His designatis adiciantur
 et latitudines primumq;
 obliqui corporis quæ est crassi
 tudo.
 Per verticem esto
 Per frontem
 Per supercilia
 Per nasum
 Per labrum superius et ceruicē
 Collum iuxta mentum habeat
 Per summās scapulas ducaur
 Per iugula
 Per summos humeros
 Per alam
 Per mammas
 Infra easdem
 Per cinctum
 Per umbilicem
 Per summum femur
 Per imam aluū
 Per nates et verenda
 Femoris iuxta extremas na
 tes densitas erit
 Pauloq; inferius
 Per sulcum in femine
 Supra genu esto
 Per medium genu
 Infra genu
 Per mediam suram
 Per imam suram exteriorē
 Interiorē
 Per imam et coactissimam ti
 biam

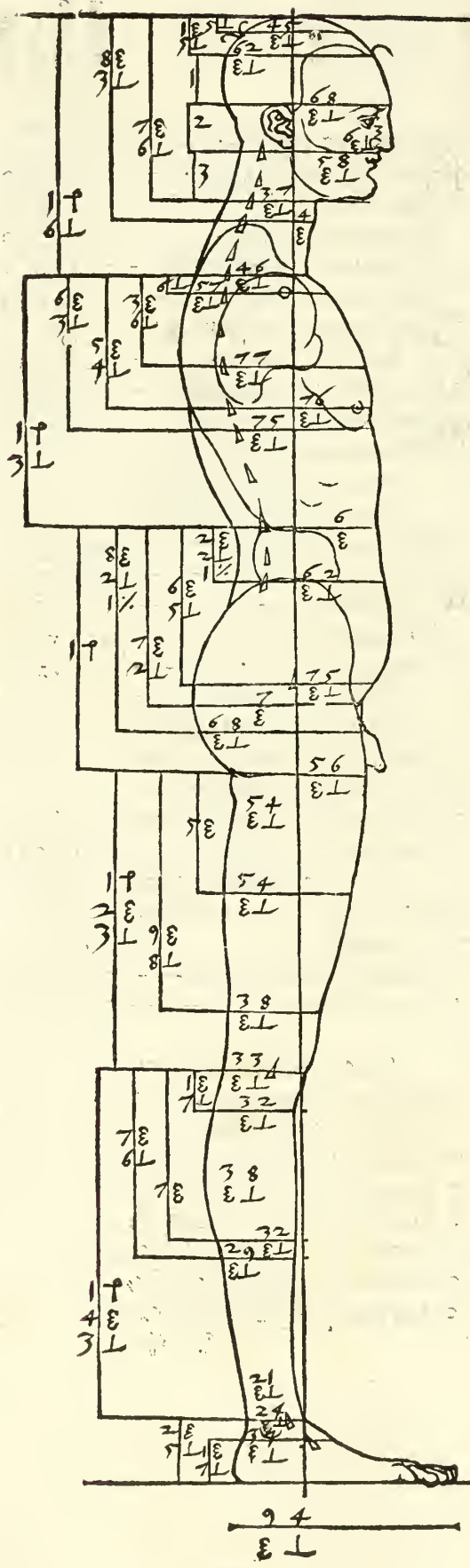
Per
 verticula
 numerus
 portio
 fustula

0	0	5	0
0	1	5	0
0	7	6	0
0	8	3	0
1	0	6	0
0	0	6	0
0	3	6	0
0	4	2	0
0	5	4	0
0	6	3	0
1	0	3	0
0	2	2	1
0	6	5	0
0	7	2	0
0	8	2	1
1	0	0	0
0	5	0	0
0	9	8	0
1	2	3	0
0	1	7	0
0	7	0	0
0	7	6	0
1	4	3	0
0	2	5	0
0	1	7	0

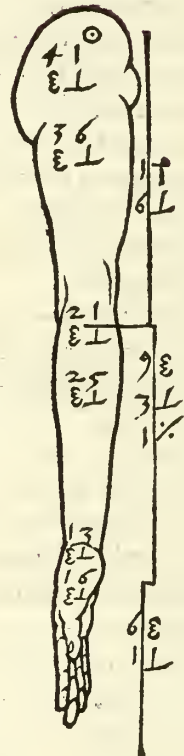
0	9	4	0
1	0	6	0
0	9	3	1
0	6	1	0
0	4	5	0
0	6	2	0
0	6	8	0
0	6	3	0
0	5	8	0
0	3	7	0
0	4	0	0
0	4	6	0
0	5	7	0
0	7	7	0
0	7	6	0
0	7	5	0
0	6	0	0
0	6	2	0
0	7	5	0
0	7	0	0
0	6	8	0
0	5	6	0
0	5	4	0
0	5	4	0
0	3	8	0
0	3	3	0
0	3	2	0
0	3	8	0
0	3	2	0
0	2	9	0
0	2	1	0

	pericula	numerus	portio	frustula		pericula	numerus	portio	frustula
	↓	Σ	↓	↓		↓	Σ	↓	↓
Per montem	0	0	4	0	Supra genu esto	0	3	1	0
Per innum talum exterius	0	3	7	0	Per medium genu	0	2	8	0
His adijcies et brachij cras-					Infra genu	0	2	8	0
itudinem.					Per mediam suram	0	3	3	0
Per humerum esto	0	4	1	0	Per imam suram exterius	0	2	6	0
Juxta alam denussiorē qua					Per imam suram interius	0	2	4	0
tergum spectat	0	3	6	0	Per imam et coactissimam ti-				
Per nerum cubiti	0	2	1	0	biam	0	1	4	0
Infra eundem	0	2	5	0	Per montem pedis et talos	0	1	8	0
Per iuncturam manus	0	1	3	0	Infra talos	0	1	8	0
Sed palmæ dabitur	0	1	6	0	Sed calcis per extremos digi-				
Sequuntur latitudines ad-					tos latitudo erit	0	3	2	0
uersi corporis.					Tum brachium facies latū.				
Per verticem esto	0	4	1	0	Per musculos humeri	0	2	5	0
Per frontem summam	0	5	5	0	Supra nerum cubiti	0	2	0	0
Per mediam frontem	0	6	0	0	Infra eundem	0	2	7	0
Per supercilia	0	5	5	0	Per iuncturam manus	0	1	7	0
Per aures	0	6	4	0	Palma explanabitur	0	3	2	0
Per nasum et genas	0	4	4	0	Posthæc accurate viriles				
Colli autem iuxta innum					imagines obliquam aduer-				
mentum latitudo erit	0	3	4	0	samq; suo quamq; loco effin-				
Per summam scapulas	0	4	0	0	ges. Auersamq; includes ex-				
Per iugula	1	1	4	0	tremis aduersæ lineis. Et in-				
Sed intra ossa humerorum					tra alas facies latam	1	0	2	0
spacium sit	0	9	5	0	Sed alæ quantum a iu-				
Per pectus esto	1	3	5	0	gulis abesse debeant indica-				
Intra alas	0	8	8	0	tum est.				
Intra mammas	0	6	3	0	Dima podicis obtinebit	0	5	5	0
Infra mammas	0	9	9	0	Calcaneus vero	0	1	6	0
Per cinctum	0	8	2	0					
Per umbilicum	0	9	0	0					
Per summum femur	1	0	2	0					
Ibidemq; distabunt coxendi-									
ces inter se	0	7	3	0					
Per imam aluum	1	0	1	2					
Per verenda	1	0	1	0					
Femur iuxta extremas nates									
habeat	0	4	8	0					
Per sulcum in femine	0	4	0	0					

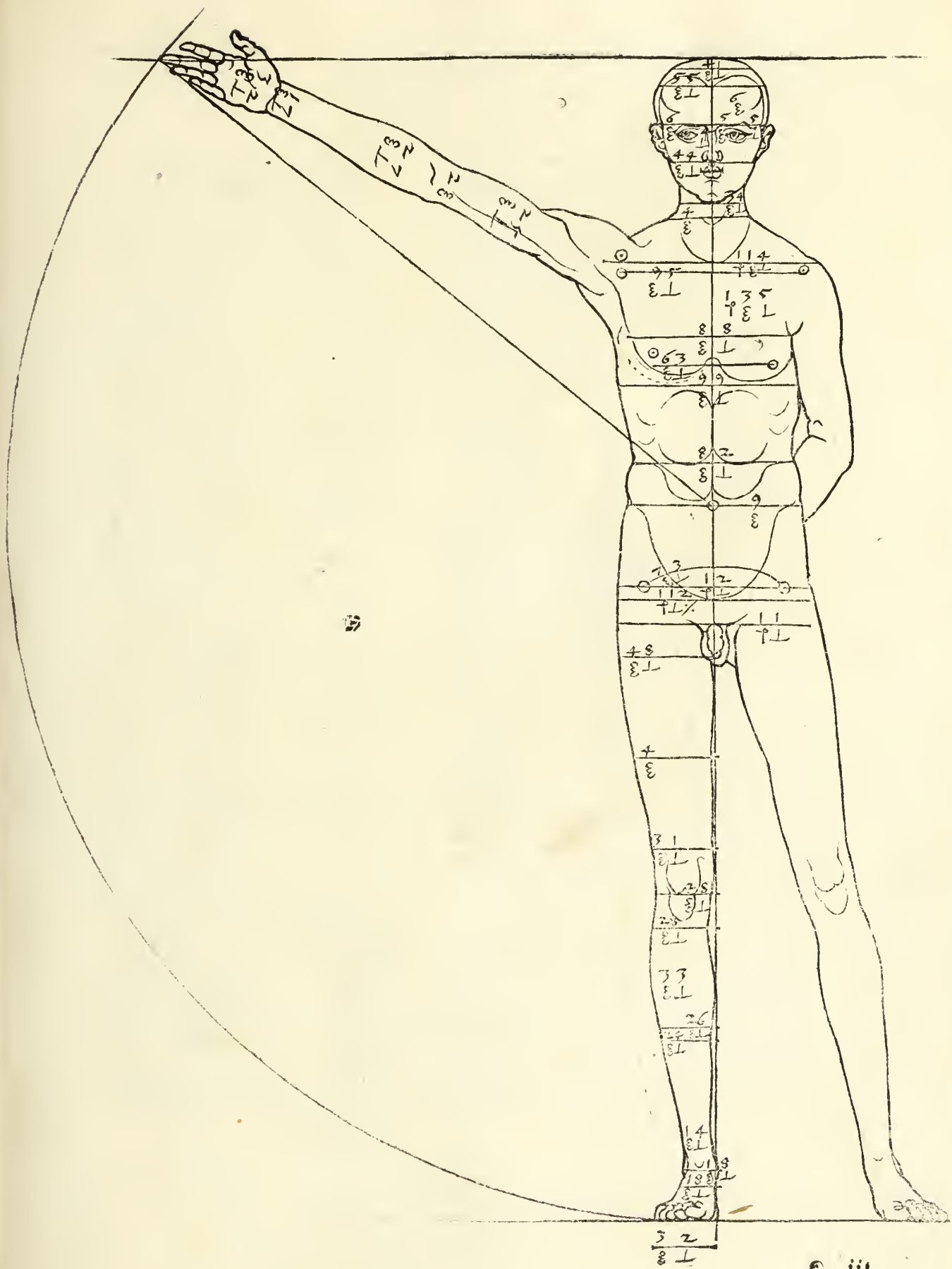
Huic corpori si circini pes-
dem in umbilicum vt centrum
desixeris, rotundationis li-
nea quæ pedis extensi digitos
tanget, manus etiam, expansis
brachijs et sursum elatis, ex-
tremos digitos radet. Quæ
omnia contemplananda subie-
ctis exemplis proposuimus.

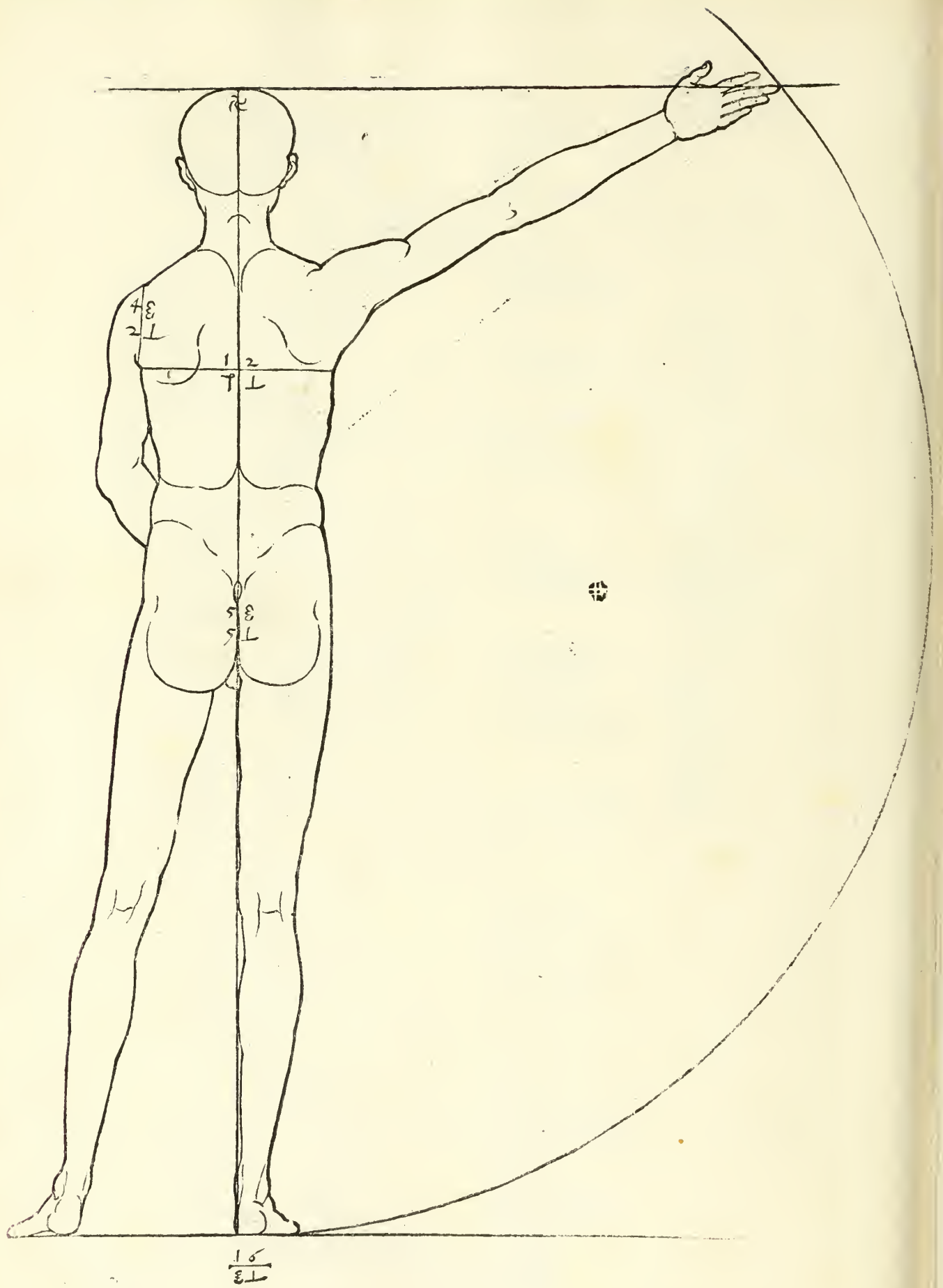
- Cincipue
- Vertex
- Frons
- Supercilia
- Nasus
- Mentum
- Cūmce scapulae
- Juguli
- Caput humeri
- Alae aduersae
- Mammæ
- Infra easdem
- Cincus
- Umbilicus
- Cūmū femur
- Ima alius
- Verenda
- Extremæ nates
- Culcus in femine
- Supra genu
- Medium genu
- Infra genu
- Imū surcæ exterioris
- Imum surcæ interioris
- Mons pedis
- Imum tali exterioris
- Pianta

94
E L

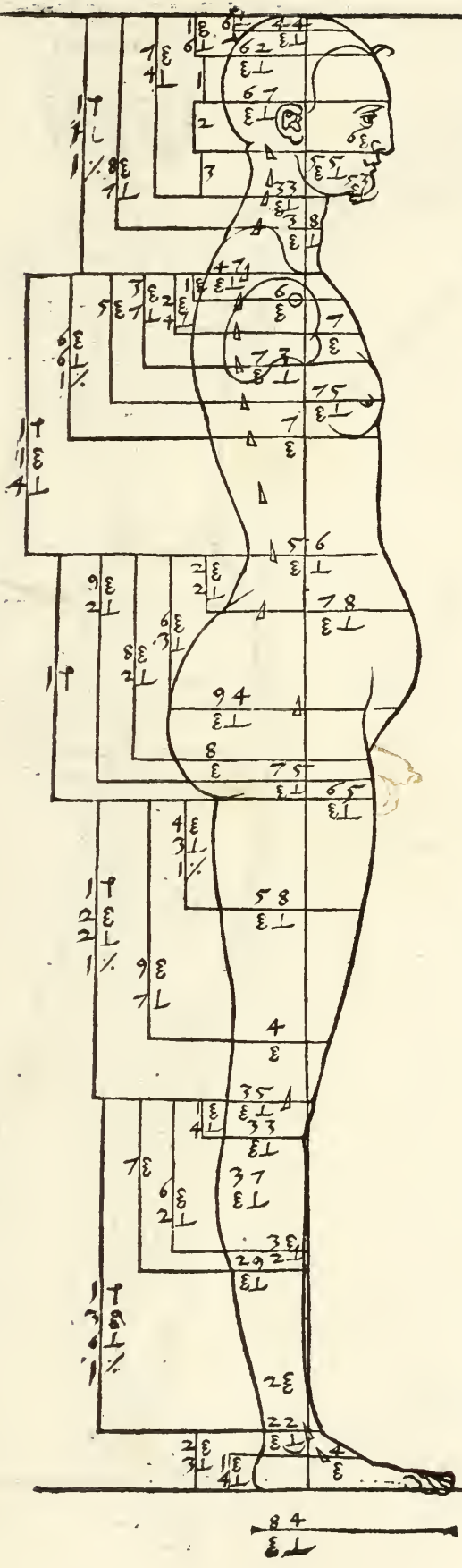

2 iii

	per ticularia	num eris	por tio	fr ustula		per ticularia	num eris	por tio	fr ustula
Tali viro conformis mu lier addatur, cuius corpus tri sariam supra seruato modo de scribemus. Longitudines igit ur ita sese habebunt.									
A summo id est sinapite ad ver ticem	0	0	6	0	A monte ad imam plantam	0	2	3	0
Ad frontem	0	1	6	0	A planta sursum ad talum ex teriozem	0	1	4	0
Ad inum mentum	0	7	7	0	Calcis autem longitudo erit	0	8	4	0
Ad summas scapulas	0	8	7	0	Sed brachium sic facies.				
Ad iugula	1	4	0	1	Ab humero ad nexum cubiti	0	9	6	0
Quod intra frontem sum mam inumq; mentum erit, id diuides lineis duabus in ce qualia spacia tria, quoru pri mo comprehendatur frons, Secundo nasus, oculi, aures. Tertio mentu et bucca. Tum mensurare perges.					Encru ad iuncturam manus	0	9	1	0
A iugulis ad humeros	0	1	0	0	Eniunctura ad extremos digitos	0	5	9	0
Ad summum pectus	0	2	4	0	His constitutis latitudines adiicies, faciesq; obliquu cor pus.				
Ad alas aduersas	0	3	7	0	Per verticem	0	4	4	0
Ad alas auersas	0	4	4	0	Per frontem	0	6	2	0
Ad papillas	0	5	0	0	Per supercilia	0	6	7	0
Infra mammas	0	6	6	1	Per nasum	0	6	0	0
Ad cinctum	1	1	4	0	Per labrum superius	0	5	5	0
Hinc autem in umbilicum	0	2	2	0	Per collum et mentum	0	5	3	0
Ad summum femur	0	6	3	0	Ibidemq; collo dabitur	0	3	3	0
Ad pubis initiu	0	8	2	0	Per summas scapulas	0	3	8	0
Ad imam pubem	0	9	2	0	Per iugula	0	4	7	0
Ad extremas nates	1	0	0	0	Per humeros	0	6	0	0
Hinc vero usq; ad sulcum feminis	0	4	3	1	Per pectus	0	7	0	0
Supra genu	0	9	7	0	Per alam	0	7	3	0
In genu medium	1	2	2	1	Per papillas	0	7	5	0
In medio usq; infra illud	0	1	4	0	Infra mammas	0	7	0	0
Ad imam suram exterius	0	6	2	0	Per cinctum	0	5	6	0
Interiorius	0	7	0	0	Per umbilicum	0	7	8	0
Ad montem pedis	1	3	6	1	Per summum femur et nates	0	9	4	1
					Per pubis initium	0	8	0	0
					Per imam pubem	0	7	5	0
					Sed femur iuxta extremas nates esto	0	6	5	0
					Per sulcum feminis	0	5	8	0
					Supra genu	0	4	0	0
					Per medium genu	0	3	5	0
					Infra genu	0	3	3	0
					Per mediam suram	0	3	7	0
					Per imam exterius	0	3	2	0
					Interiorius	0	2	9	0

	pericula	numerus	portio	frustula		pericula	numerus	portio	frustula
	0	0	1	0		0	0	1	0
Per intam tibiā ubi coactissima est	0	2	0	0	Per extremas nates	0	6	1	0
Per pedis montem	0	2	2	0	Per sulcum feminis	0	5	6	0
Infra talos	0	4	0	0	Supra genu	0	3	7	1
Postea brachium obliquū ita addensedis.					Per medium genu	0	3	2	0
Per humerum esto	0	3	9	0	Infra genu	0	3	1	0
Per musculos	0	3	5	0	Per mediam suram	0	3	7	0
Per nexum cubiti	0	2	5	0	Per imam suram exterius	0	3	1	0
Infra eundem	0	2	6	0	Interiorius	0	2	9	0
Per manus iuncturam	0	1	3	0	Per tibiā	0	1	2	0
Sed palma obtinebit	0	1	6	0	Per montem pedis	0	1	7	0
Sequuntur aduersæ latitudines.					Infra talos	0	1	8	0
Per verticem esto	0	4	2	0	Et calci per extremos digitos dabitur	0	2	9	0
Per summā frontem	0	5	4	0	Brachium autem ita fiet.				
Per mediam frontem	0	6	0	0	Per musculos humerus latus	0	2	5	0
Per supercilia	0	5	8	0	Supra nexum cubiti	0	2	0	0
Per aures	0	6	2	0	Infra eundem	0	2	6	0
Per nasum et genas	0	4	8	0	Per iuncturam manus	0	1	6	0
Collum iuxta inum mentū habeat	0	3	3	0	Palma aperietur	0	2	9	0
Per sinimas scapulas ducatur	0	3	7	0	His designationibus partium triplicis stature corporū muliebrium conuenientes suo cuiq; in loco figuras accomodabis. Quersam etiam, quod scepe monuimus, circūscribes iisdem, quas auersa habuerit, extremis lineis. Sed rima pedicis obtinebit	0	5	7	0
Per summos humeros	1	1	2	0	Et calcaneus	0	1	5	0
Ibidemq; distabunt coxendices inter se	0	8	5	0					
Per pectus et humeros	1	3	0	0	Hoc corpus extensis pedibus et manibus sursum expansis, si in umbilicum circini pedem fixeris, ita poteris circumagere ut extremitates digitorum manus et calcis, orbis circuli attingat. Sicut et ipsum in exemplis declarauimus.				
Per alas aduersas	0	8	5	0					
Sed per illas auersas	0	9	4	0					
Intra papillas	0	6	5	0					
Infra mammas	0	8	5	0					
Per cinctum	0	7	8	0					
Per umbilicum	1	1	0	0					
Per summum femur	1	1	9	0					
Ibidemq; coxendices distabunt inter se	0	8	6	0					
Per pubis initium	1	2	5	0					
Per pubem imam	0	6	2	0					

Cincipue
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summitas scapulae
 Juguli
 Summitas humeri
 Pectus
 Alae aduersae
 Papillae
 Infra mamas

 Cincus
 Umbilicus

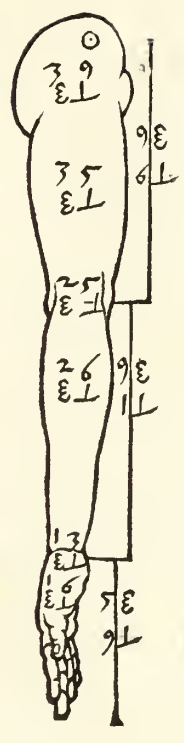
 Summitas femur
 Initium pubis
 Ima pubes
 Extremitas nates

 Culus feminis

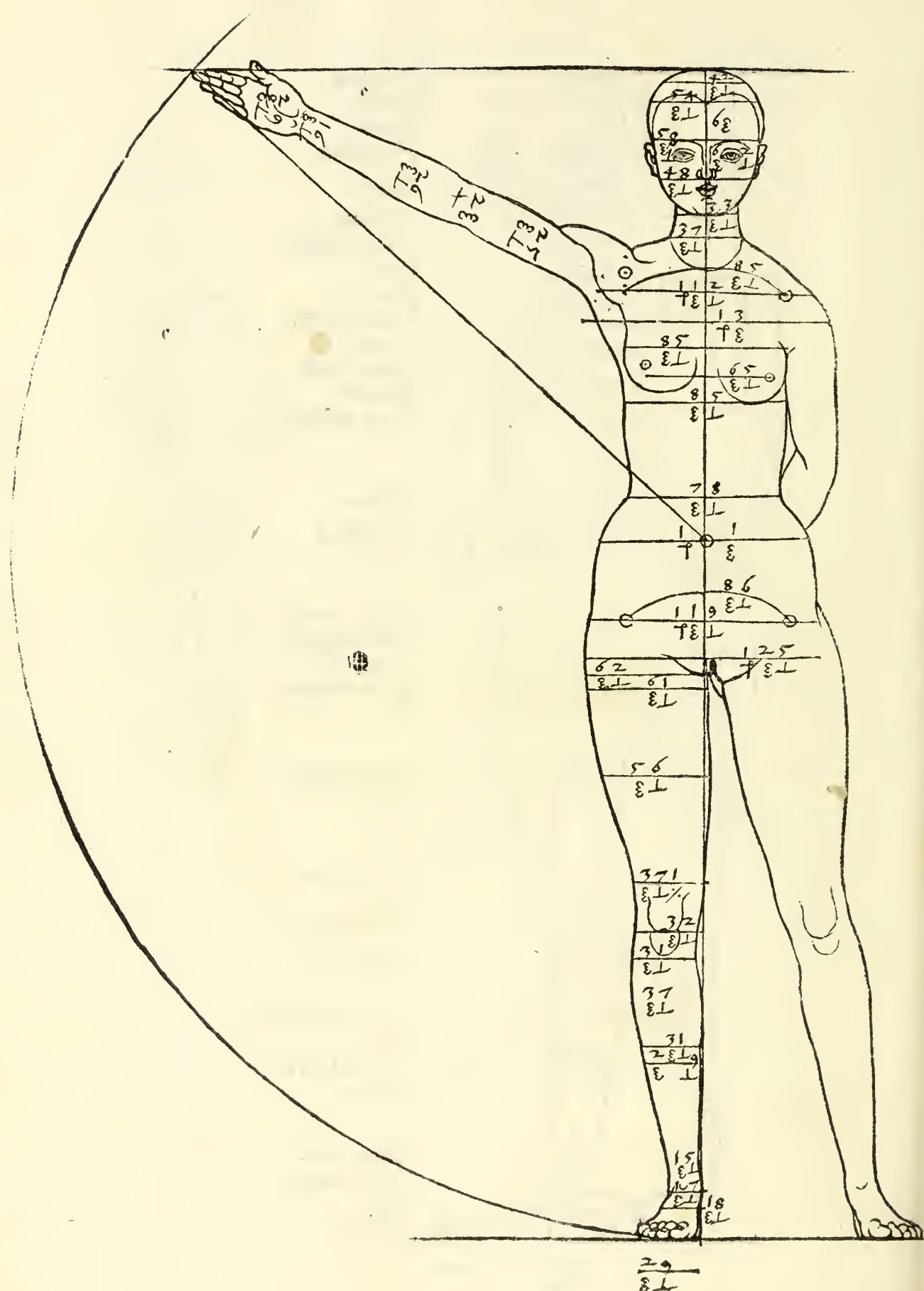
 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

 Initium surae exterioris
 Initium surae interioris

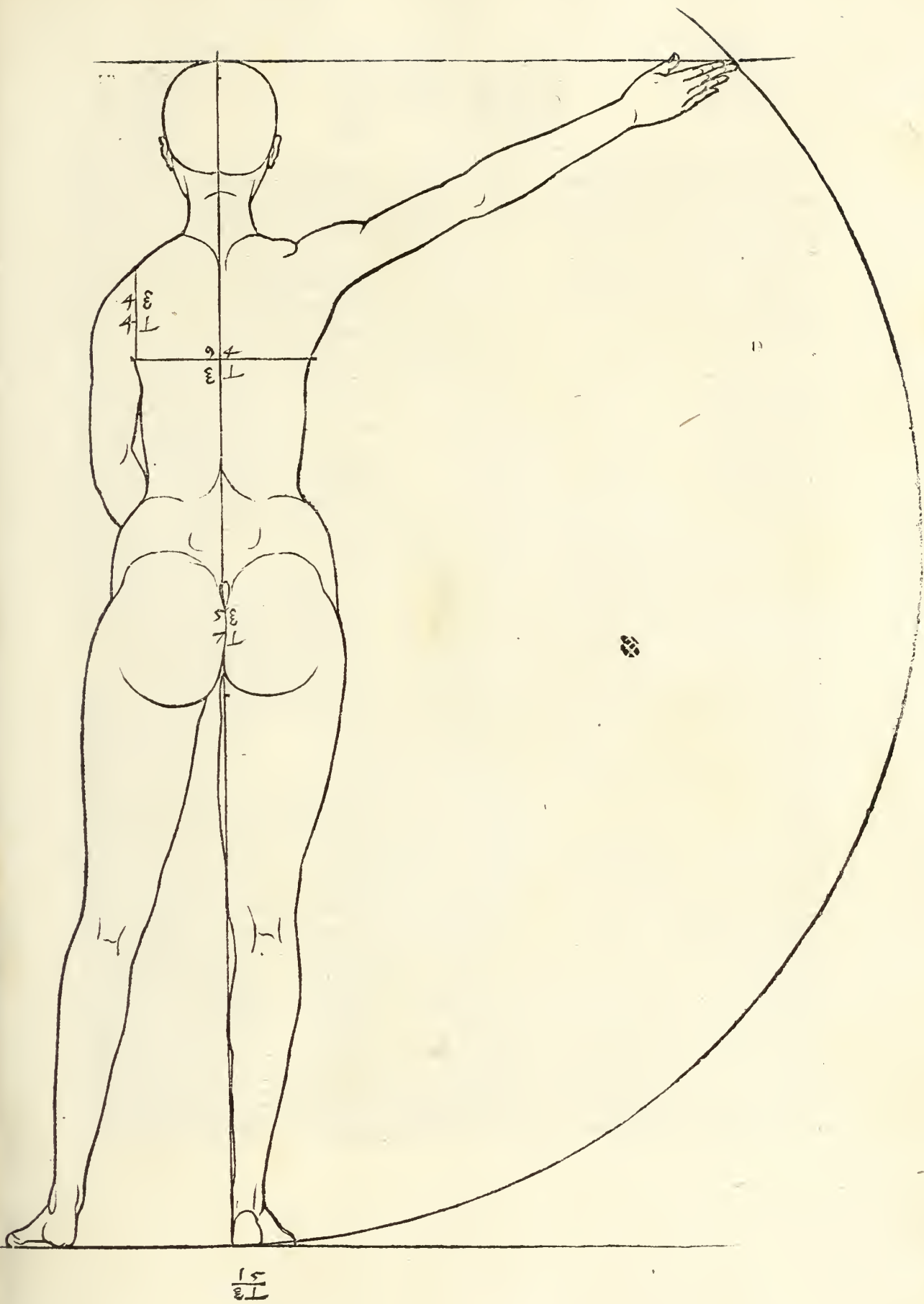
 Mons pedis
 Initium talus exterior
 Planta

84
 EL

29
 8L

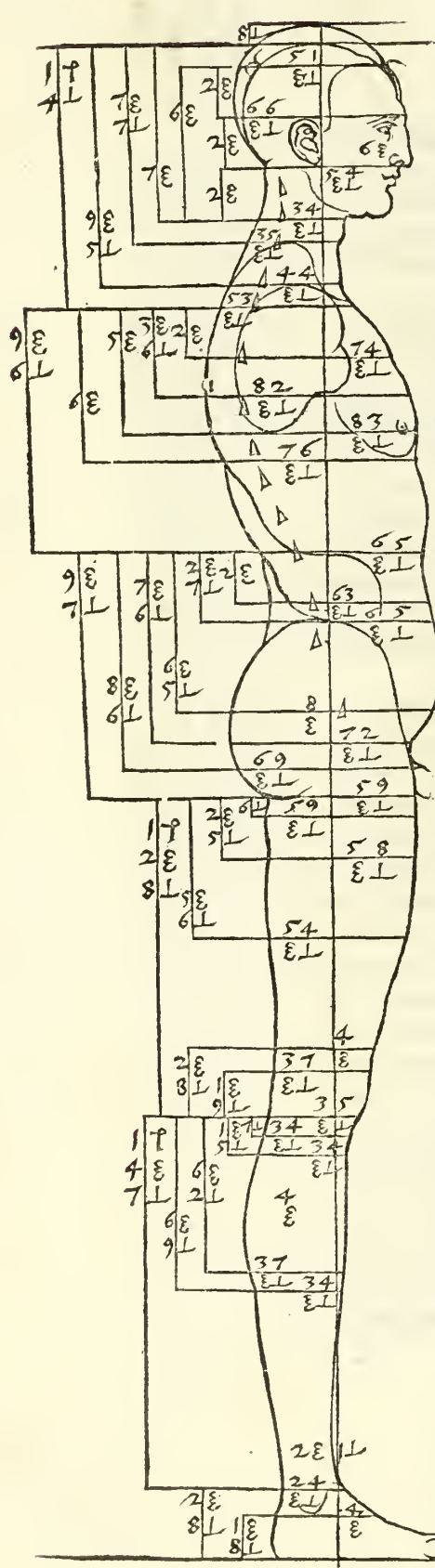

	pericula	numerus	portio	frustula		pericula	numerus	portio	frustula
Duo item corpora, viri unū et alterum mulieris describam primumq; altitudines partium, ut ante consuevi, exequar.					Ad montem pedis	1	4	7	0
In viri a summo sincipite ad inuicem mentium esto longitudo spatium	0	7	0	0	A monte ad imam plantam	0	2	8	0
Hinc vero sursum ad summam frontem	0	6	0	0	A planta sursum ad talum exterioriorem	0	1	8	0
A fronte summa ad supercilia	0	2	0	0	Sed calci longitudo dabitur	0	9	0	0
A supercilijs ad inuicem nasum	0	2	0	0	Brachio autem talis.				
A naso ad inuicem mentium	0	2	0	0	A summis iugulis ducatur longitudo spatium usq; in neryum cubiti	1	1	4	0
A summo sincipite itē ad summas scapulas	0	7	7	0	E nexu usq; in iuncturam manus	0	8	5	0
Ad summos humeros	0	9	5	0	Palme autem dabitur	0	6	0	0
Ad iugula	1	0	4	0	His subijciantur latitudines viriles, primūq; oblique.				
Hinc autem ad summū pectus	0	2	0	0	Per frontem esto	0	5	1	0
Infra alas	0	3	6	0	Per supercilia	0	6	6	0
Ad mammas	0	5	0	0	Per nasum et ceruicem	0	6	0	0
Infra mammas	0	6	0	0	Per labium et ceruicem	0	5	4	0
In cinctum	0	9	6	0	Per mentum et collū similiter	0	5	4	0
E cinctu ad ombilicum	0	2	0	0	Ibidemq; collū obtinebit	0	3	4	0
Ad sinus coxarum	0	2	7	0	Per summas scapulas	0	3	5	0
Ad coxam	0	6	5	0	Per summos humeros	0	4	4	0
Ad imam alium	0	7	6	0	Per iugula	0	5	3	0
Ad verenda	0	8	6	0	Per pectus	0	7	4	0
Ad extremas nates	0	9	7	0	Juxta alā	0	8	2	0
Hinc vero aliquantulum infra	0	0	6	0	Per mammas	0	8	3	0
Atq; hinc etiam inferius	0	2	5	0	Infra easdem	0	7	6	0
Ad sulcum in femine	0	5	6	0	Per cinctum	0	6	5	0
Ad medium genu	1	2	8	0	Per ombilicum	0	6	3	0
A medio genu usq; supra illud exterius	0	2	8	0	Per sinus coxarum	0	6	5	0
Interiorius	0	1	9	0	Per coxam	0	8	0	0
A medio item genu usq; infra illud exterius	0	0	7	0	Per imam alium	0	7	2	0
Interiorius	0	1	5	0	Per verenda et clunes	0	6	9	0
Ad imam suram interioriorem	0	6	2	0	Femori autem dabitur iuxta extremas nates	0	5	9	0
Ad imam suram exterioriorem	0	6	9	0	Infraq; aliquantum	0	5	9	0
					Atq; etiam inferius	0	5	8	0
					Per sulcum in femine	0	5	4	0
					Supra genu exterius esto	0	4	0	0

	per tucula	num erus	por tio	frus tula		per tucula	num erus	por tio	frus tula
Interius	0	3	7	0	Per coxam	1	1	3	0
Per medium genu	0	3	5	0	Ibidemq; distabit coxam dices inter se	0	8	5	0
Infra genu exterius	0	3	4	0	Per imam alium	1	1	4	0
Interius similiter	0	3	4	0	Per verenda	1	1	3	0
Per mediam suram	0	4	0	0	Per femur iuxta extremas na tes	0	5	5	0
Per imam suram exterius	0	3	7	0	Infraq; aliquantum	0	5	1	0
Per imam suram interius	0	3	4	0	Pauloq; etiam inferius simi liter	0	5	1	0
Per imam tibiam	0	2	1	0	Per sulcum in femine	0	4	2	0
Per montem pedis	0	2	4	0	Supra genu exterius	0	3	2	0
Infra talos	0	4	0	0	Interius similiter	0	3	2	0
Sequuntur brachij obli qui latitudines siue densitates.					Per summum genu	0	2	9	0
Per humeros esto	0	4	5	0	Per medium genu	0	2	9	0
Infra alam per musculos	0	3	3	0	Tantundem latitudinis habebunt et duo inferius no tata spacia. Sed cum figura bitur corpus cum erunt hac in parte delineationes curuulce.				
Per nexum cubiti	0	2	4	0	Per mediam suram esto	0	3	5	0
Infra eundem	0	2	4	0	Iuxta suram exterius	0	3	0	0
Pauloq; inferius	0	1	7	0	Iuxta suram interius	0	2	8	0
Per manus iuncturam	0	1	4	0	Per imam tibiam	0	1	4	0
Sed palma obtinebit	0	1	5	0	Per talos et montem pedis	0	1	9	0
Sum latitudines aduersæ designentur hoc modo.					Infra talos similiter	0	1	9	0
Per summam frontem esto	0	5	1	0	Calcis per extremos digitos latitudo erit	0	3	0	0
Per frontem mediam	0	5	8	0	Sed brachium sic fiet.				
Per supercilia	0	5	5	0	Brachij aduersi per musculos sub alis latitudo erit	0	2	5	0
Per aures	0	6	0	0	Supra cubiti nexum	0	2	1	0
Per inum nasum	0	4	6	0	Infra eundem	0	3	0	0
Collum iuxta inum mentum habeat	0	3	3	0	Pauloq; etiam inferius	0	2	2	0
Per summam scapulas esto	0	4	0	0	Per manus iuncturam	0	1	6	0
Per summos humeros	0	9	2	0	Manus autem obtinebit	0	3	1	0
Per iugula	1	2	4	0	Sum deinceps et muliebris corporis commensurationem exequere faciesq; primum altis				
Ibidemq; distabunt ossa hu merorum inter se	0	9	7	0					
Per pectus et humeros	1	4	4	0					
Intra alas	1	0	2	0					
Intra mammas	0	7	0	0					
Per cinctum	0	9	0	0					
Per umbilicum	1	0	2	0					
Per sinus coxarum	1	0	0	0					

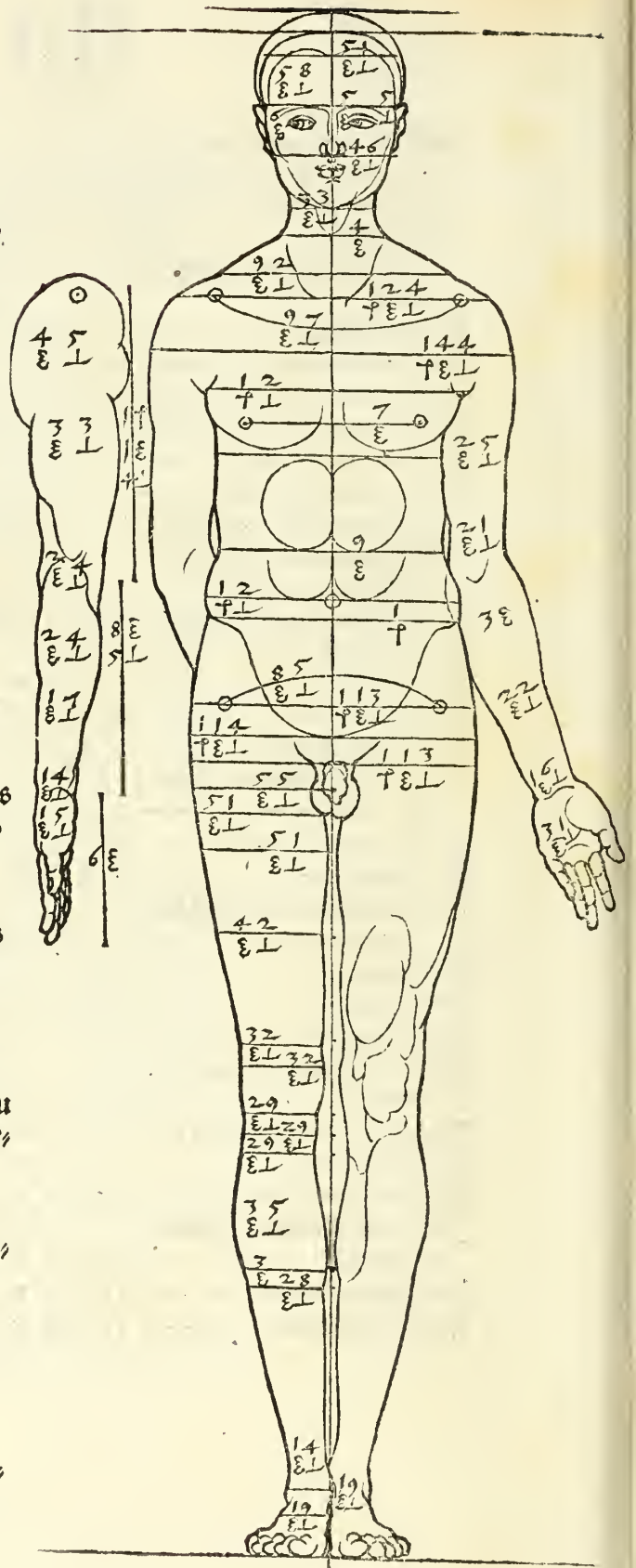
	pericula	numerus	portio	frustula		pericula	numerus	portio	frustula
tudines ita.					Brachium autē sic facies.				
A sincipite ad summum col- lum esto	0	7	0	0	Ab humeris quæ altitudinis gulorum est ponatur vsq; ad nexum cubiti	1	1	5	0
Hinc vero sursum vsq; ad sum- mam frontem	0	6	0	0	Eneru vsq; in iuncturam ma- nus	0	8	5	0
A fronte summa ad supercilia	0	2	0	0	Spacium palma obtinebit	0	5	8	0
A supercilijs ad imum nasum	0	2	0	0	Post has altitudinum no- tationes describes et latitudi- nes. Ecce erunt obliqui corporis tales.				
Hinc ad collum similiter	0	2	0	0	Per frontem densum esto caput	0	5	1	0
Atq; inde mentū sursum paululum circumducendum erit.					Per supercilia ponatur	0	6	3	0
A sincipite ad summam sca- pulas	0	7	9	0	Per ceruicem et nasum	0	5	5	0
Ad iugula	1	0	0	0	Per labrum et ceruicem	0	5	2	0
A iugulis ad summum pectus	0	2	1	0	Per mentum et collum simili- ter	0	5	2	0
Infra alas	0	3	7	0	Sed ibidem collum obtinebit	0	3	2	0
Ad papillas	0	5	5	0	Per summas scapulas	0	3	3	0
Infra mammas	0	7	0	0	Per iugula	0	4	0	0
Ad lumbos ubi incingunt	1	1	2	0	Per pectus	0	6	2	0
Hinc vero in umbilicum	0	1	5	0	Juxta alam	0	6	8	0
Ad summum femur	0	6	0	0	Per papillas	0	7	0	0
Ad imam aluum	0	7	0	0	Infra mammas	0	6	6	0
Ad pubis initium ubi corpus bifidum fit	0	8	8	0	Per lumbos ubi incingunt	0	5	5	0
Ad imam pubem	0	9	6	0	Per umbilicum	0	6	8	0
Ad extremas nates	1	0	4	0	Per summum femur	0	9	0	0
Ab extremis natibus aliqua- to inferius	0	2	3	0	Per imam aluum	0	8	6	0
Ad sulcum feminis	0	4	3	0	Per pubis initium	0	8	0	0
Supra genu	0	9	2	0	Per imam pubem	0	7	5	0
Medium in genu	1	1	3	0	Per femur iuxta extremas na- tes	0	6	5	0
E medio genu vsq; infra illud	0	2	0	0	Inferiusq; paulo	0	6	0	0
Ad imam suram exterius	0	6	0	0	Per sulcum in femine	0	5	4	0
Interius	0	7	2	0	Supra genu	0	4	0	0
Ad montem pedis	1	4	5	0	Per medium genu	0	3	5	0
Hinc vero ad imam plantam	0	2	6	0	Infra genu	0	3	5	0
A planta sursum ad talum ex- terioriorem	0	1	8	0	Per mediam suram	0	3	9	0
Longitudo calcis erit	0	8	5	0	Per imam suram exterius	0	3	6	0

	perficula	numerus	portio	frustula		perficula	numerus	portio	frustula
	0	1	2	3		0	1	2	3
Interius	0	3	2	0	Juxta imam pubē dabitur se-	0	6	2	0
Per imam tibiā	0	2	0	0	mori	0	6	1	0
Per mōtem pedis	0	2	2	0	Per extremas nates	0	6	0	0
Infra talos	0	3	5	0	Pauloq; inferius	0	5	3	0
Sed brachium ita dense-					Per fuleū feminis	0	3	8	0
bitur.					Supra genu	0	3	5	0
Per humerum	0	4	4	0	Per medium genu	0	3	1	0
Infra alam	0	3	3	0	Infra genu	0	3	5	0
Per nerum cubiti	0	2	4	0	Per mediam suram	0	3	4	0
Infra eundem	0	2	4	0	Per imam suram exterius	0	3	0	0
Per iuncturam manus	0	1	3	0	Per imam suram interius	0	1	4	0
Manu autem dabitur	0	1	4	0	Per imam tibiam	0	2	6	0
Eum notabis iuxta pro-					Per montem pedis	0	2	6	0
ximam linea met aduersas la-					Infra talos similiter	0	2	9	0
titudines hoc modo.					Sed calcis per extremos digi-	0	2	7	0
Per summam frontem esto	0	5	1	0	tos latitudo erit	0	5	7	0
Per mediam	0	5	7	0	Eum brachiū accomodabis				
Per supercilia	0	5	3	0	huiusmodi.				
Per aures	0	5	8	0	Infra alas latum	0	2	4	0
Per nasum et buccas	0	4	5	0	Supra nerum cubiti	0	2	1	0
Collum iuxta mentum obtine-					Infra eundem	0	2	9	0
bit	0	3	0	0	Per iuncturam manus	0	1	5	0
Per summam scapulas	0	3	5	0	Sed palmam facies latam	0	2	8	0
Per iugula	0	8	7	0	His notationibus circum-				
Sub his ossa humero:um di-					scribes figuram virilis mulie-				
stabunt	0	8	5	0	brisq; corporis cōuenientibus				
Per pectus	1	2	2	0	et aptis flexibus, ut nos facere				
Intra alas	0	8	2	0	studuisse in exemplis poteris				
Intra papillas	0	6	0	0	cernere. Sed si volueris his cor-				
Thoracis infra mammas lati-					poris caput masculinum impo-				
tudo esto	0	8	4	0	nere, produces ipsum in altitu-				
Per lumbos ubi inciungunt esto	0	7	7	0	dinis linea.	0	0	8	0
Per umbilicū	1	4	0	0	Atq; ita prolongatum pa-				
Per summum femur	1	2	0	0	riter et densiusculū et latiuscu-				
Ibidemq; distabunt coxendi-					lum in obliquo aduersoq; cor-				
ces inter se	0	8	4	0	poris facies, ita ut et ante fieri				
Per imam aluum	1	1	3	0	debere ostendat a nobis in ex-				
Per pubis initium	1	2	4	0	emplis demonstratum est.				

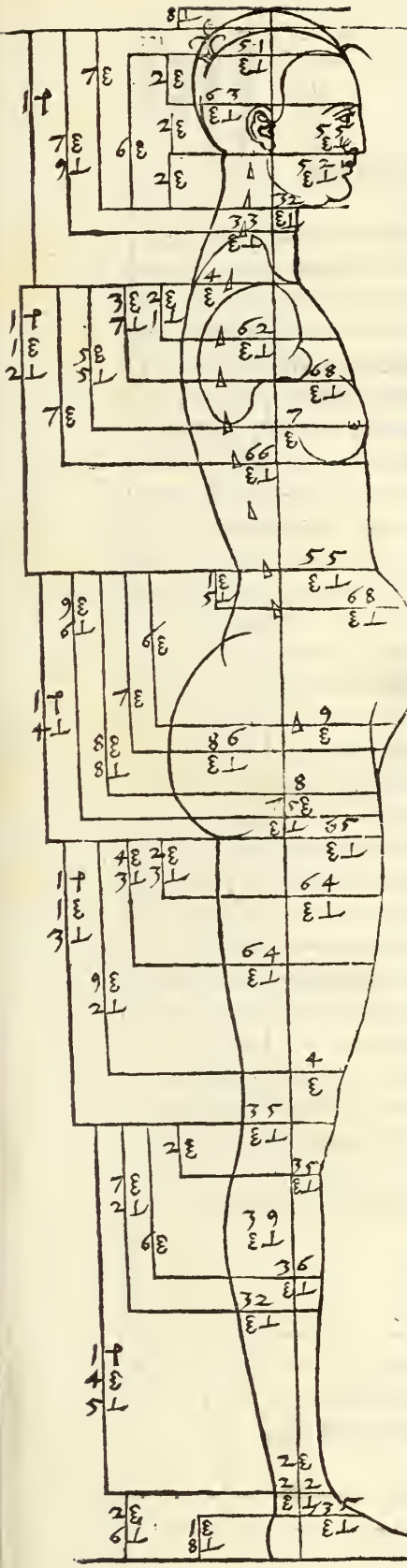

Cinciput
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summæ scapule
 Cūmū humeri
 Juguli
 Pectus
 Alce
 Mammæ
 Infra has
 Lumbi ubi incingimur
 Umbilicus
 Sinus coxarū
 Cūmū femur
 Ima aliis
 Berenda
 Extremitates nates
 Paulo inferius
 Itēq; inferius
 Femoris sulcus
 Supra genu
 exterius
 Interius
 Medium genu
 Infra genu exterius
 Interius
 Ima sura exterius
 Interius
 Mons pedis
 Ima talus exterius
 Planta

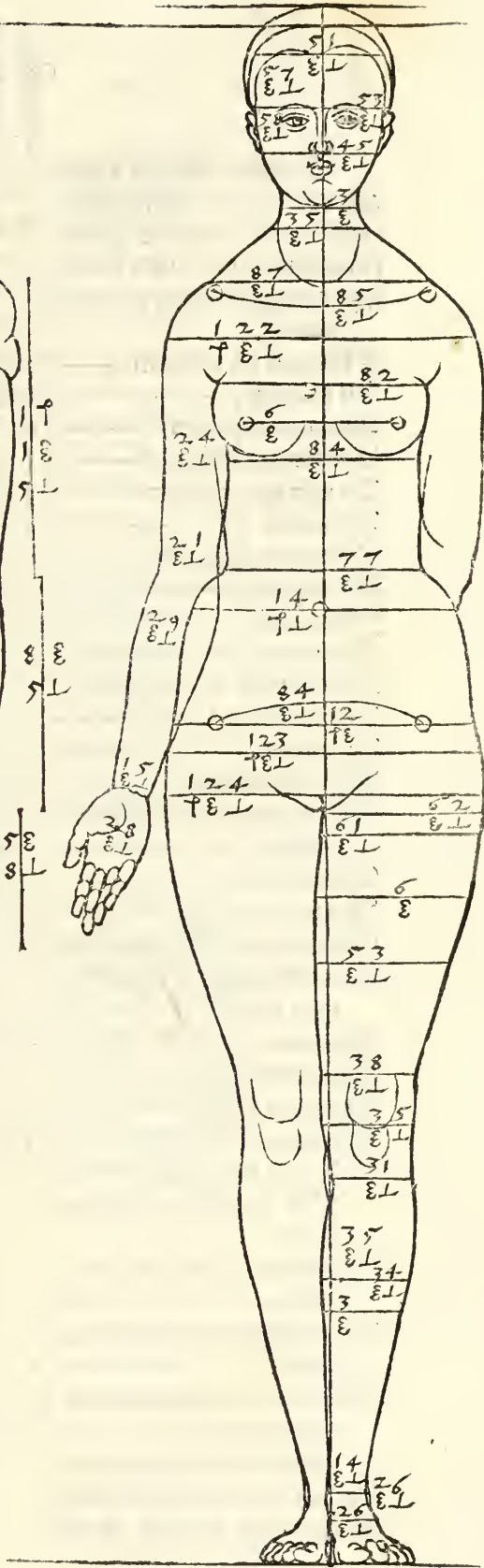
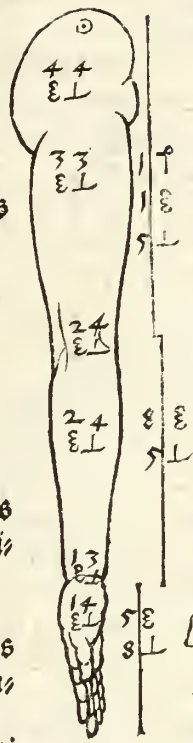
2
 ———
 E

3
 ———
 E

Sinciput
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Cūm scapula
 Juguli
 Pectus
 Alae
 Papillae
 Infra mamas
 Lumbi obliqui
 gunt
 Umbilicus
 Cūm femur
 Inna alius
 Initium pubis
 ubi fit copus bifidum
 Inna pubes
 Extremitates nates
 Ibidemq; paulo inferius
 Culcus in femine
 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu
 Inmū surae exterioris
 Interioris
 Mons pedis
 Innus talus exterior
 Planta

8 5
 E L

29
 E L

Sequitur alterius virilis corporis mensuratio. Cuius latitudinis præcipue partes seu membra iuxta primam obliquæ effigiei lineam ita notabuntur.

	pericula	numerus	portio	frustula
A sincipite ad verticem	0	1	0	0
Ad frontem	0	2	2	0
Ad inum mentum	0	8	4	0
Ad summos humeros	1	0	1	0
Ad ossa humerorum	1	1	0	0
Ad iugula	1	1	5	0
Hinc vero usq; sub alam	0	2	1	0
Ad mammas	0	4	0	0
Intra easdē	0	5	3	0
In cinctum	1	0	0	0
Hinc autem in umbilicum	0	2	3	0
Ad summum femur	0	7	5	0
Ad verenda	0	8	5	0
Ad extremas nates	1	1	0	0
Ab extremis natibus ad sulcū feminis	0	3	2	1
Supra genu	0	7	4	0
In medium genu	1	0	5	0
E medio genu usq; infra illud	0	1	6	0
Atq; inde quoq; ad imam suram exterius	0	6	8	0
Interiorius	0	7	7	0
Ad montem pedis	1	4	6	0
Ad imam tibiam	1	5	4	0
Ad imam plantam	1	7	0	0
Calcis autē longitudo dabitur	1	0	0	0
Sed brachium huiusmodi erit.				
Ab humero ad nexum cubiti esto	1	0	0	0
A nexu usq; in manus iuncturam	0	9	0	0
A iunctura manus ad extremos digitos	0	6	0	0
Atq; ita designatis altitudinibus partium primum obliqui corporis densitas, deinde				

et latitudo aduersi exquiretur.

Densitas ita.

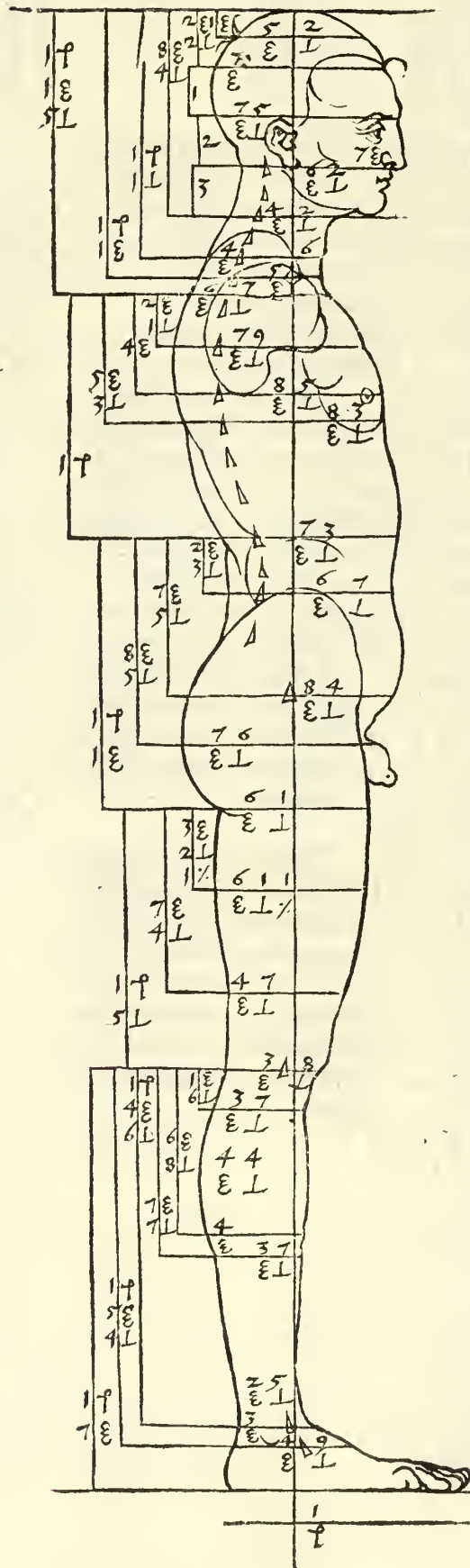
	pericula	numerus	portio	frustula
Per verticem esto	0	5	2	0
Per frontem	0	7	0	0
Per supercilia	0	7	5	0
Per nasum	0	7	0	0
Per labium superius et ceruicē	0	6	2	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	4	2	0
Per summos humeros	0	4	6	0
Per ossa humerorum	0	5	0	0
Per iugula	0	6	7	0
Per alam	0	7	9	0
Per mamas	0	8	5	0
Intra easdem	0	8	3	0
Per cinctum	0	7	3	0
Per umbilicum	0	6	7	0
Per summum femur	0	8	4	0
Per verenda	0	7	6	0
Per femur iuxta extremas nates	0	6	1	0
Per sulcum feminis	0	6	1	1
Supra genu	0	4	7	0
Per medium genu	0	3	8	0
Intra genu	0	3	7	0
Per mediam suram	0	4	4	0
Per imam suram exterius	0	4	0	0
Interiorius	0	3	7	0
Per imam tibiam	0	2	5	0
Per montem pedis	0	3	0	0
Intra talos	0	4	9	0
Brachium autē accomodabis tale.				
Per humerum densum	0	5	0	0
Per musculos	0	7	3	0
Per nexum cubiti	0	2	6	0
Intra eundem	0	2	8	0
Inferiusq; etiam	0	2	0	0
Per iuncturam manus	0	1	6	0
Sed palmæ densitas erit	0	1	9	0
Aduersæ latitudines hæc erunt.				
Per verticem esto	0	5	5	0
Per frontem	0	6	6	0

	per tūcula	num erus	por tio	fr ustula
Per supercilia	0	5	8	0
Per aures	0	6	5	0
Per nasum et buccas	0	4	8	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	4	0	0
Per summos humeros	1	0	0	0
Sed inter ossa humerorum re linquetur spacium	1	0	0	0
Per pectus et humeros iuxta iugula	1	5	0	0
Intra alas	1	0	0	0
Intra alas auersas	1	1	8	0
Intra manūas	0	7	6	0
Intra manūas	1	1	6	0
Per cinctum	0	9	6	0
Per umbilicum	1	0	0	0
Per sinus corarum	1	1	7	1
Ibidemq; distabunt coxendi ces inter se	0	8	5	0
Per verenda	1	1	9	0
Per femur iuxta extremas na tes	0	5	4	0
Per sulcum feminis	0	4	5	0
Supra genu	0	3	5	0
Per medium genu	0	3	1	1
Intra genu	0	3	0	0
Per mediam suram	0	3	8	0
Per imam suram exterius	0	3	4	0
Int erius	0	3	0	0
Per imam tibiam	0	1	6	0
Per montem pedis	0	2	0	0
Intra talos	0	2	2	0
Sed calcis per extremos di gitos latitudo erit	0	3	9	0

Tum deinceps et brachij la
titudines describentur.

	per tūcula	num erus	por tio	fr ustula
Per musculos humeri esto	0	2	6	0
Supra nexum cubiti	0	2	3	0
Intra eundem	0	3	0	0
Inferiusq; etiam	0	2	3	0
Per iuncturam manus	0	2	0	0
Palma obtinebit	0	3	2	0
Utq; ita effinges scite con uenientibus delineationibus obliquum aduersumq; corpus vt saepe monuimus, et a nobis facilitatū cernere est. Itemq; circumdabis auersum corpus extremis aduersi lineis. Nima autē podicis obtineat Calcaneusq; patefecet	0	6	0	0
Sed alce in auerso corpo re hoc est a tergo demittende erūt vt saepe diximus, Erit igit tur a summis iugulis ad alas auersas.	0	2	2	0
	0	4	5	0

In hoc corpore extenso bra
chio vt extremi digiti altitudi
nem summis capitis cequent,
et imposito circini pede in um
brilicū rotundationis linea ad
extrema in capite manibus et
pedibus attinget, quod et ips
sum licet in exemplis contem
plere.

Cinciput
Vertex
Frons
Supercilia

Nasus
Mentum
Summū humeri
Ossa humero-
rum
Juguli
Ala aduersa
Mammæ
Infra mamas

Cinctus

Umbilicus

Summū femur

Berenda

Extremæ nates

Culcus femi-
nis

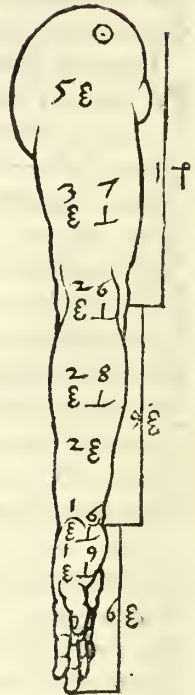
Supra genu

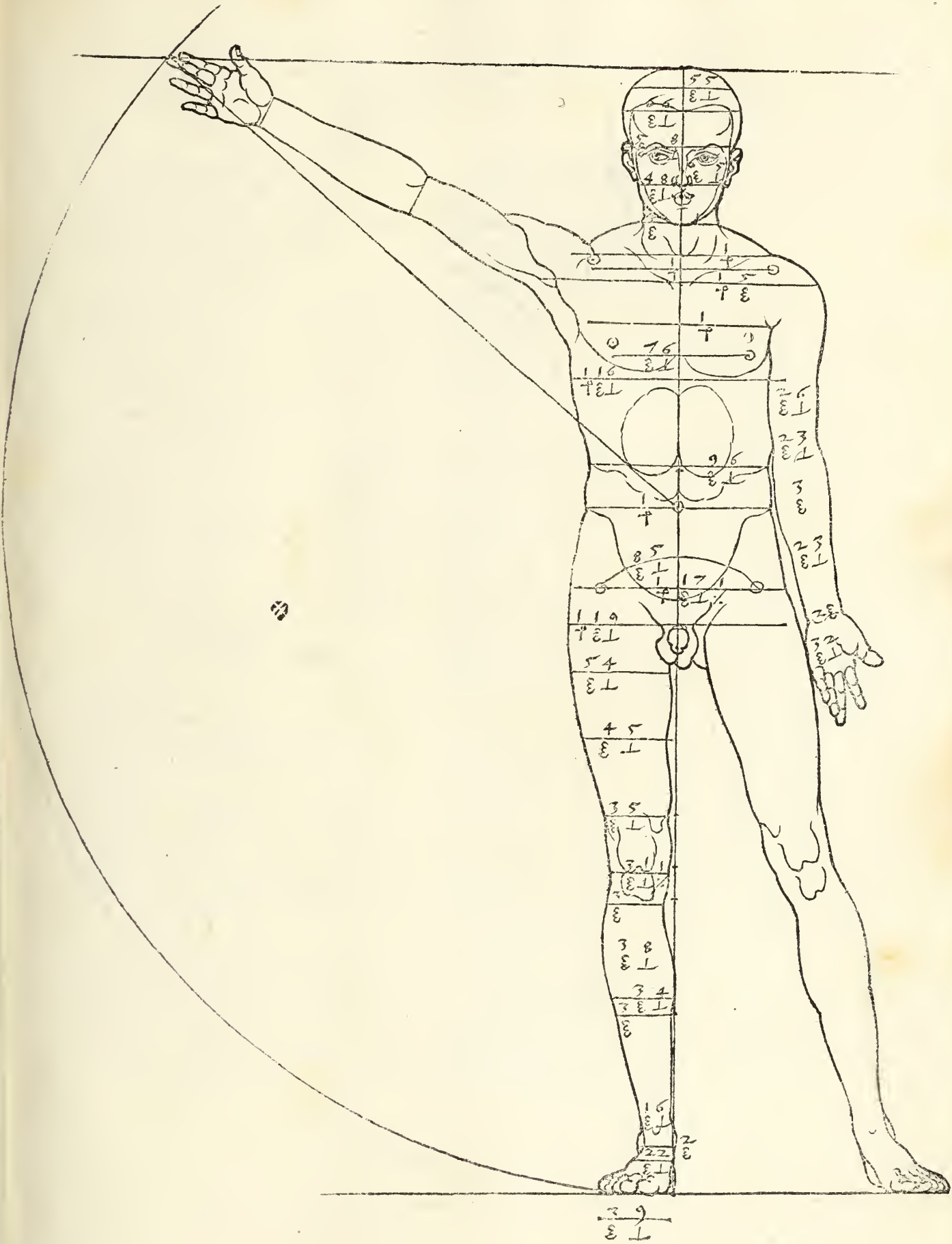
Mediū genu

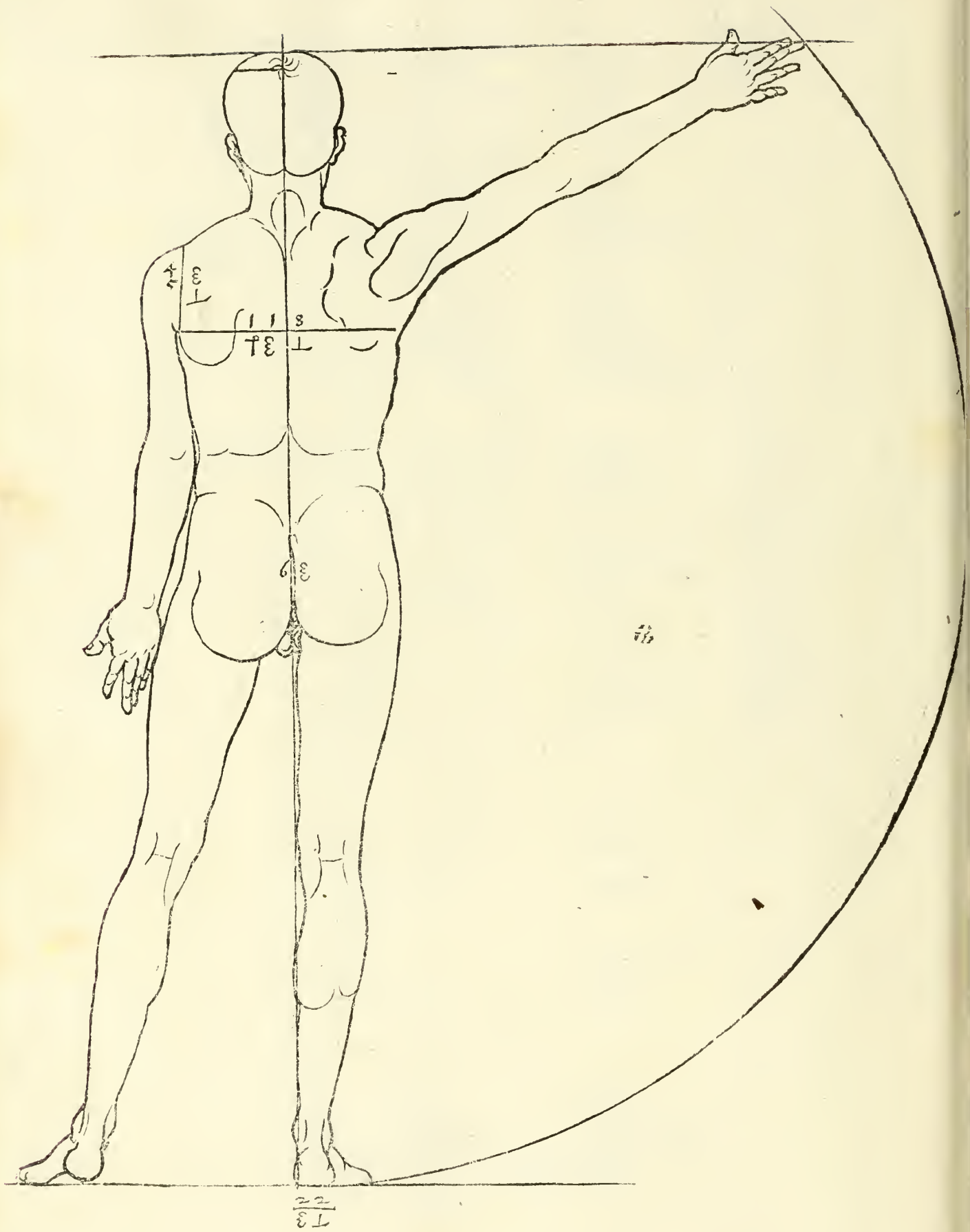
Infra genu

Ima sura ex-
terius
Interior

Mons pedis
Imus talus ex-
terior
Planta

pericula
 humeris
 portio
 frustula

Descriptio virili corpori ad
 datur et muliebri. Cuius alti-
 tudinem supra ostenso modo
 metiere iuxta primam lineam
 obliqui corporis ita.

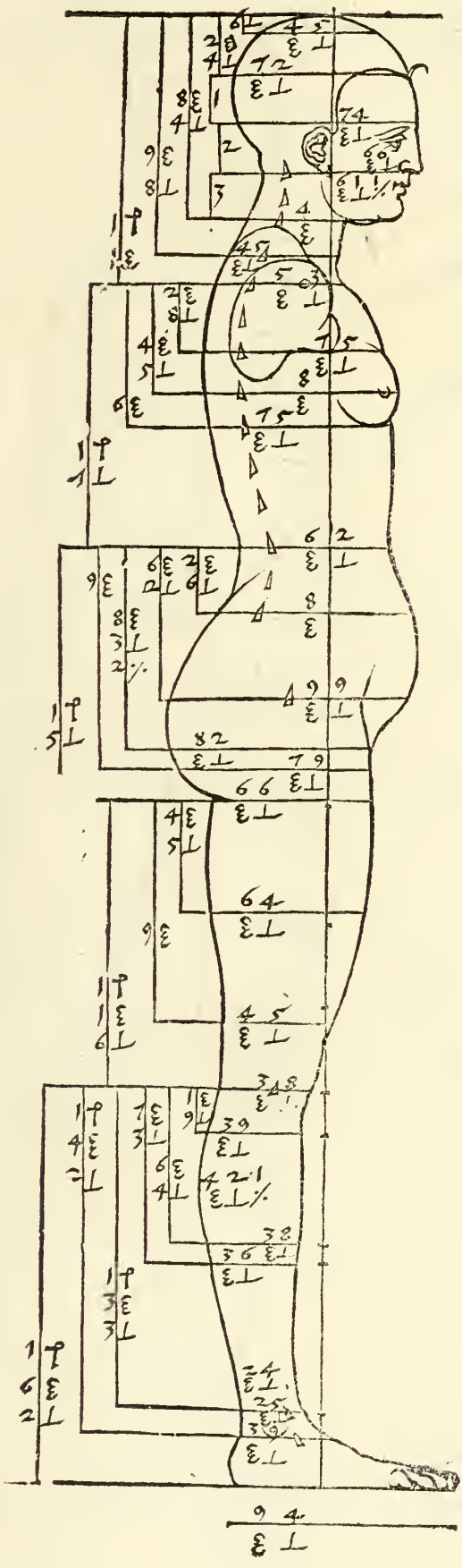
A sinicipite ad verticē esto	0	0	6	0
Ad frontem	0	2	4	0
Ad inum mentum	0	8	4	0
Ad summos humeros	0	9	8	0
Ad iugula	1	1	0	0
Hinc autem vsqz ad alam	0	2	8	0
Ad alam vero a tergo	0	3	7	0
Ad papillas	0	4	5	0
Infra mammas	0	6	0	0
Ad cinetum	1	0	7	0
E cineta in umbilicū	0	2	6	0
Ad summum femur	0	6	2	0
Ad pubis initium	0	8	3	2
Ad imam pubem	0	9	0	0
Ad extremas nates	1	0	5	0
Hinc autem ad sulcum in fe- mine	0	4	5	0
Supra genu	0	9	0	0
Ad medium genu	1	1	6	0
E genu medio vsqz infra ipum	0	1	9	0
Ad imam suram exterius	0	6	4	0
Interius	0	7	3	0
Ad montem pedis	1	3	3	0
Ad imam tibiā et talum	1	4	2	0
Ad plantam	1	6	2	0
Sed calcem longum facies Sequitur brachij longi- tudines.	0	9	4	0
Ab humero ad nexum cubiti esto	0	9	4	0
Enxu vsqz in manus iunctu- ram	0	8	4	0
E iunctura ad extremos digi- tos	0	6	1	0

pericula
 humeris
 portio
 frustula

Post notatas vt indicatce
 sunt altitudines partium ap-
 pones illis et densitatum et la-
 titudinum mensuras, densitas
 tes quidem obliqui corporis ta-

les. Per verticem esto	0	4	5	0
Per frontem	0	7	2	0
Per supercilia	0	7	0	0
Per nasum	0	6	6	0
Per labium superius et ceru- icem	0	6	1	1
Collum iuxta mentum erit	0	4	0	0
Per summos humeros	0	4	5	0
Per iugula	0	5	3	0
Per alam	0	7	5	0
Per papillas	0	8	0	0
Infra mammas	0	7	5	0
Per cinetum	0	6	2	0
Per umbilicum	0	8	0	0
Per summum femur	0	9	9	0
Per pubis initium et clunes	0	8	2	0
Per imam pubem	0	7	9	0
Per femur iuxta extremas na- tes	0	6	6	0
Per sulcum in femine	0	6	4	0
Supra genu	0	4	5	0
Per medium genu	0	3	8	0
Infra genu	0	3	9	0
Per mediam suram	0	4	2	0
Per imam suram exterius	0	3	8	0
Interius	0	3	6	0
Per imam tibiā	0	2	4	0
Per montem pedis	0	2	5	0
Per imū talum	0	3	9	0
Brachium post hæc obli- quum ita facies.				
Per humerum densum	0	4	6	0
Per musculos	0	3	6	0
Per nexū cubiti	0	2	8	0

	per ticula	numerus	portio	frustula		per ticula	numerus	portio	frustula
Per manus iuncturam esto	0	1	4	0	Per mediam suram	0	3	8	0
Palmæ autem detur	0	1	8	0	Per imam suram exterius	0	3	2	0
Latitudines vero aduersi tales.					Interiorius	0	2	8	0
Per verticem esto	0	4	8	0	Per imam tibiam	0	1	6	0
Per frontem	0	6	4	0	Per talos	0	1	9	0
Per supercilia	0	5	8	0	Infra talos	0	1	9	0
Per aures	0	6	2	0	Per extremos digitos erit cal: cis latitudo	0	3	4	0
Per nasum et buccas	0	4	8	0	Sequitur brachij descrip: tio, hoc erit latum.				
Collo iuxta mentum assigne: tur	0	3	9	0	Per musculos humeri	0	2	7	0
Per finios humeros	0	9	5	0	Per nerum cubiti	0	2	4	0
Per iugula	1	1	8	0	Infra eundem	0	2	8	0
Ibidemq; ossa humerorum distabunt	0	9	5	0	Inferiusq; etiam	0	2	1	0
Intra alas erit spacium	0	8	7	0	Per manus iuncturam esto	0	1	7	0
Sed a tergo	1	0	4	0	Palmæ autem detur	0	2	8	0
Intra papillas	0	5	7	0	Atq; ita partium altitu: dinibus et latitudinibus desi: gnatis inscribetur conueniens				
Per mamas et humeros	1	3	2	0	obliquo aduersoq; corpori suis in locis forma. Sed auersum				
Infra mamas	1	0	2	0	includetur in extremas lineas aduersi.				
Per cinctum	0	9	4	0	Rima autem podicis obtinebit	0	6	2	0
Per umbilicum	1	1	7	1	Sed calcaneus patebit	0	1	9	0
Per summum femur	1	2	4	0					
Ibidemq; distabunt corendices	0	9	0	0	Hoc similiter corpus ex: passis manibus propositum				
Per pubis initium	1	2	8	0	ut de virili diximus, in circuli lineam includere poteris sicut				
Per imam pubem	0	6	1	0	in exemplis fecimus.				
Per extremas nates	0	6	1	0					
Per sulcum in femine	0	5	2	0					
Supra genu	0	3	9	0					
Per medium genu	0	3	2	0					
Infra genu	0	3	1	0					

Cinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia

 Nasus
 Mentum
 Cūmi humeri
 Juguli
 Infra alas ad
 uersas
 Papillae
 Infra mamas

 Cinctus
 Umbilicus

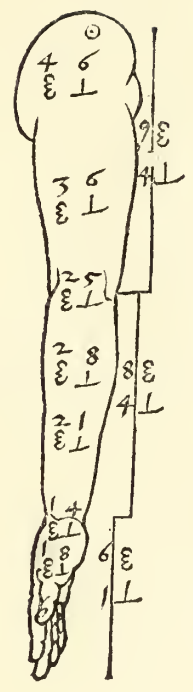
 Cūmū femur
 Pubis initium
 Ima pubes
 Extremoe nates

 Culcus in femi
 ne

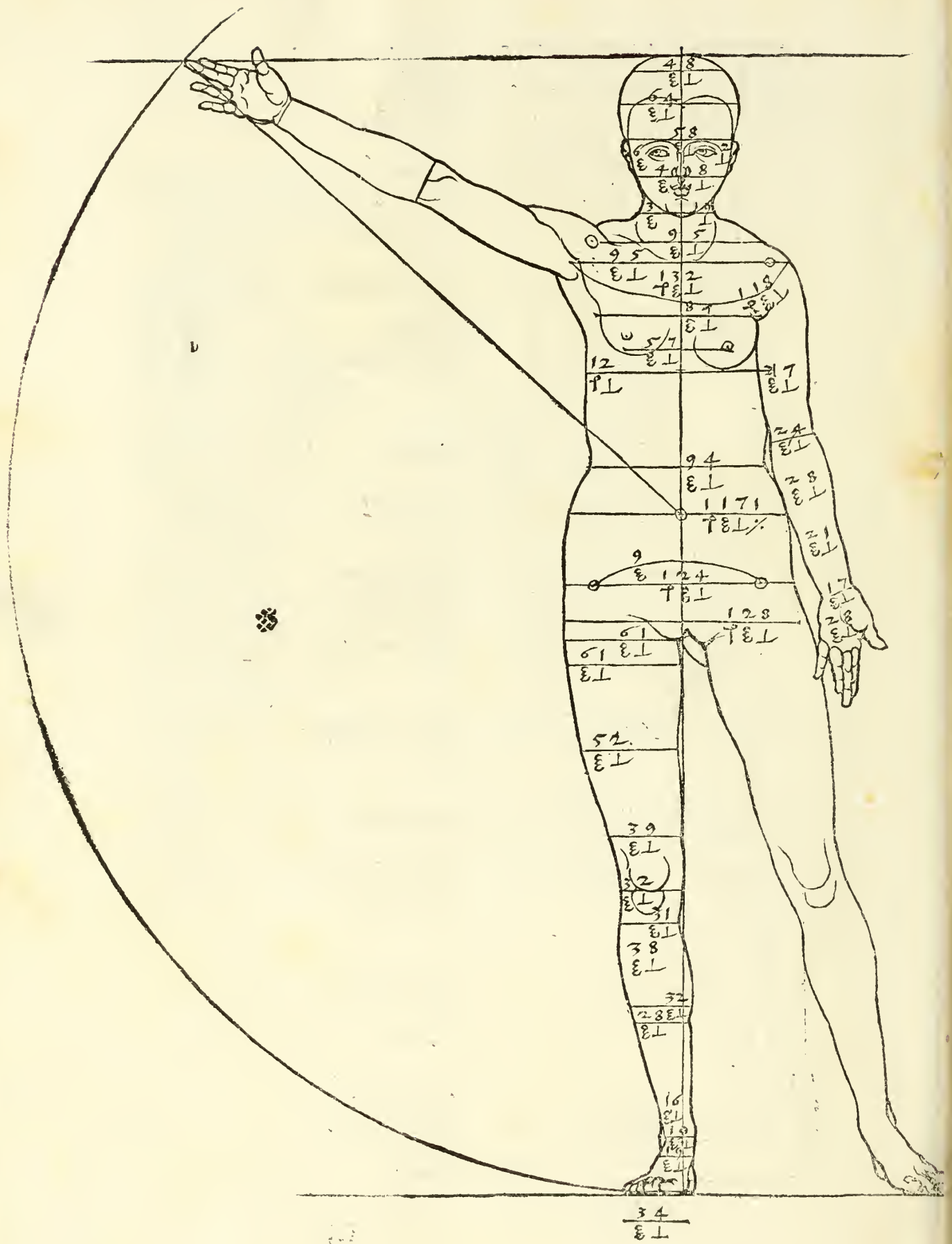
 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

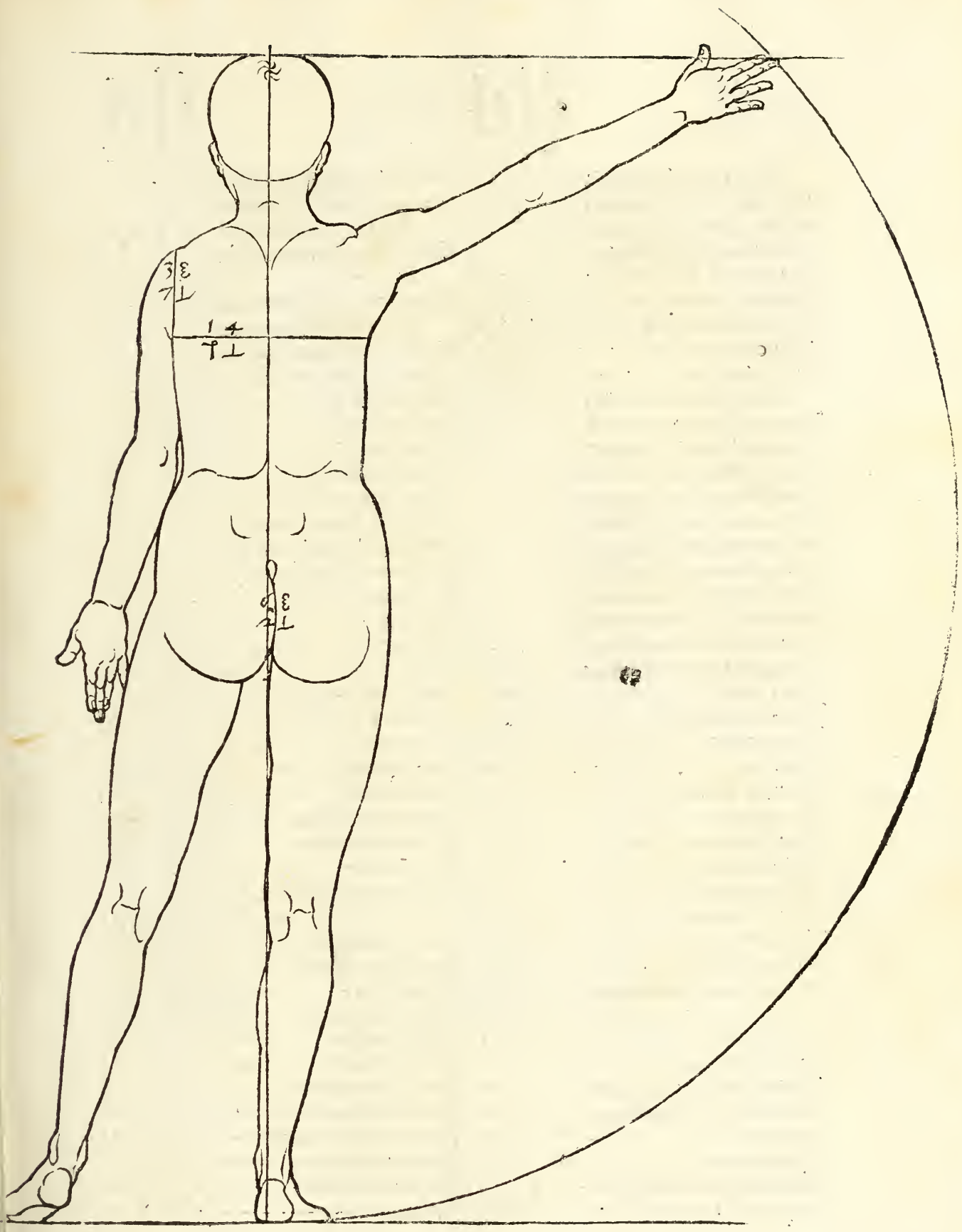
 Ima sura exte
 rius
 Interiorius

 Mons pedis
 Imus talus ex
 terior
 Planta

M

$\frac{61}{73}$

ii 38

Iterum describam virile corpus qua ratione alia supra facienda ostendi. Cuius quidem sit commensuratio talis.

A sinu ad verticem
Ad inum mentum
Ad summam scapulas
Ad surmos humeros
Ad iugula

Sum quicquid erit intra summam frontem et inum mentum diuides in spacia cequalia tria lineis duabus. Supremodabitur frons, prorimo oculi, nasus, aures, Infimo bucca et mentum. Atq; ita facie vbiq; in imaginibus effingere rectum est, nos non vbiq; meminimus. Tu tamē ex vno transferre in omnia poteris.

Ad iugulis ad summum pectus
Infra alam
Infra alas auersas
Ad mammas
Infra has
Ad inum thoraca
Ad cinctum
Hinc vero in umbilicum
Ad sinum coxæ
Ad summum femur
Ad imam alium
Ad verenda
Ad extremas nates
Hinc autem ad sulcum feminis
Supra genu
In medium genu
E medio genu vsq; infra ipsum
Ad imam suram exterius
Interius
Ad montem pedis
Ad talum inum exterius
Ad imam plantam

Particula
Numerus
Portio
Fustula

0	1	0	0
0	7	6	0
0	8	6	0
1	0	6	0
1	1	5	0
0	2	0	0
0	3	9	0
0	4	2	0
0	5	1	0
0	6	1	0
0	7	1	0
0	9	2	0
0	2	9	0
0	4	7	0
0	6	9	0
0	7	9	0
0	8	6	0
1	1	5	0
0	4	4	0
0	9	1	1
1	1	0	0
0	2	5	0
0	6	4	0
0	7	2	0
1	3	9	0
1	4	7	0
1	6	8	0

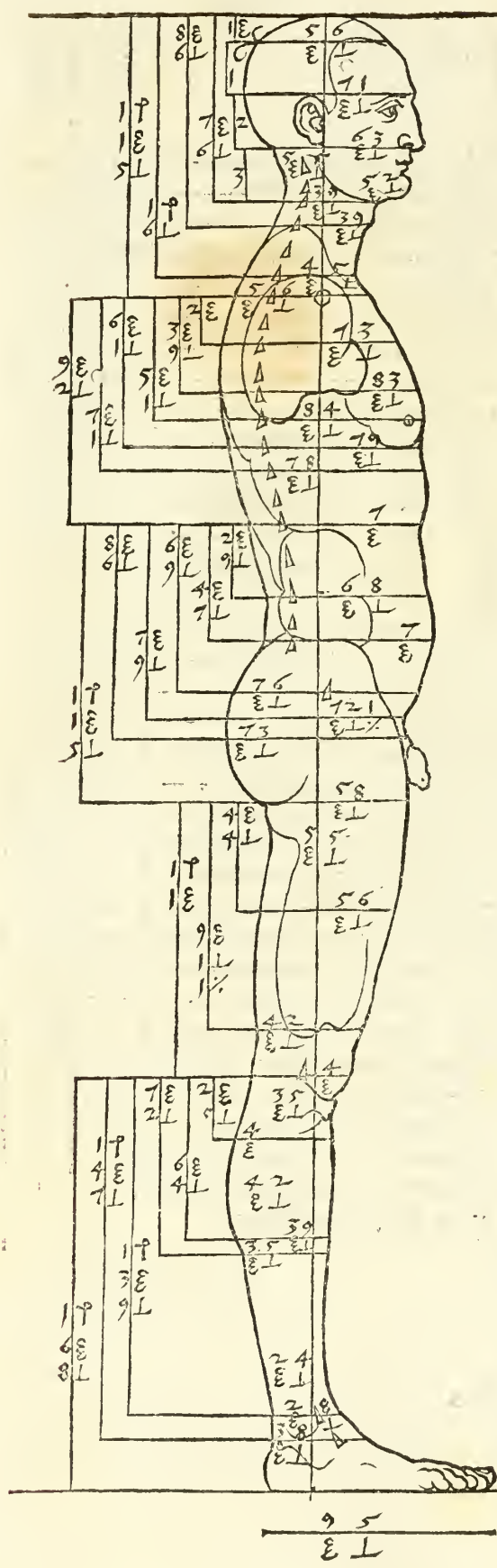
Longitudo autem calcis erit Sed brachij talis, Ab humero vsq; in nexum cubiti esto Enexu vsq; in iuncturam manus
E iunctura ad extremos digitos
His ita dispositis altitudinibus addes et latitudines primumq; obliquas ita.

Per verticem esto
Per supercilia
Per nasum
Per labrum superius
Per mentum et collum
Ibidemq; collum obtinebit
Per summam scapulas similiter
Per summos humeros
Per iugula
Per pectus
Per alam
Per mammas
Infra has
Per inum thoracem
Per cinctum
Per umbilicum
Per sinum coxæ
Per summum femur
Per imam alium
Per verenda
Per femur iuxta extremas nates
Pauloq; inferius
Per sulcum in femine
Supra genu
Per medium genu
Infra patellam
Per altitudinem infra genu
Per mediam suram
Per imam suram exterius
Per imam suram interius
Per imam tibiam
Per montem pedis
Infra talos

Particula
Numerus
Portio
Fustula

0	9	5	0
1	0	4	0
0	8	3	0
0	6	6	0
0	5	6	0
0	7	1	0
0	6	3	0
0	5	5	0
0	5	2	0
0	3	9	0
0	3	9	0
0	4	5	0
0	5	6	0
0	7	3	0
0	8	3	0
0	8	4	0
0	7	9	0
0	7	8	0
0	7	0	0
0	6	8	0
0	7	0	0
0	7	6	0
0	7	2	1
0	7	3	0
0	5	8	0
0	5	5	0
0	5	6	0
0	4	2	0
0	4	0	0
0	3	5	0
0	4	0	0
0	4	2	0
0	3	9	0
0	3	5	0
0	2	4	0
0	2	8	0
0	3	8	0

	pericula	numerus	portio	frustula		pericula	numerus	portio	frustula
Brachium autem obliquū sic fiet.					Per extremas nates	0	5	3	0
Per humerum latum	0	5	0	0	Per sulcum in femine	0	4	4	0
Per alam a tergo	0	3	8	0	Supra genu	0	3	5	0
Per nexum cubiti	0	2	5	0	Per medium genu similiter	0	3	5	0
Infra eundem	0	2	6	0	Infra genu	0	3	1	0
Pauloq; etiam inferius	0	2	0	0	Per mediam suram	0	3	8	0
Per iuncturam manus	0	1	4	0	Per imam suram exterius	0	3	2	0
Sed palma obtinebit	0	1	7	0	Interiorius	0	3	0	0
Latitudines autem aduersus sæ huiusmodi notabuntur.					Per imam tibiam	0	1	7	0
Per verticem esto	0	6	0	0	Per talum et montem pedis	0	2	2	0
Per mediam frontem	0	6	6	0	Infra talos per pedem	0	2	1	0
Per supercilia	0	6	2	0	Calcis per extremos digitos la- titudo esto	0	3	7	0
Per aures	0	6	8	0	Brachium autem tale fa- cies.				
Per nasum et buccas	0	5	2	0	Per musculos humeri latum	0	2	6	0
Collum autem iuxta mentum detur	0	3	5	0	Supra nexum cubiti	0	2	4	0
Per summas scapulas	0	4	0	0	Infra eundem	0	3	0	0
Per summos humeros	1	0	7	0	Inferiusq; etiam	0	2	4	0
Per iugula	1	3	4	0	Per iuncturam manus	0	2	0	0
Ibidemq; ossa humeroꝝ di- stabit	1	0	8	0	Palma autem obtineat	0	3	4	0
Per pectus	1	5	2	0	Post hæc forma apta locis suis virillum corporum hoc est obliqui aduersiq; describetur.				
Intra alas	1	0	4	0	Sed auerso accomodabunt extremæ lineæ aduersi. Et ri- ma podicis tenebit	0	5	5	0
Intra alas auersas	1	1	8	0	Calcaneusq; patefecet	0	2	2	0
Infra mammas	1	0	9	0	Hoc etiam corpus in cir- culi lineam includes, quæ ex- tensas manus extremas iteq; pedes radat, centro constituto in umbilico, ut supra et in alijs ostēdimus et expressimus quo- q; subiectis exemplis.				
Per cinctum	0	9	0	0					
Per umbilicum	1	3	0	0					
Per sinum coxæ	1	0	7	0					
Per summum femur	1	1	5	0					
Ibidemq; distabunt coxendi- ces inter se	0	8	5	0					
Per imam aluum	1	1	4	0					
Per femur iuxta verenda	0	5	5	0					

Cincipue
 Vertex
 Supercilla

 Nasus
 Mentum
 Summa scapulae
 Summi humeri
 Juguli
 Pectus
 Ala aduersa
 Mamme
 Infra illas
 Imus thorax

 Cinctus
 Umbilicus
 Sinus coxae

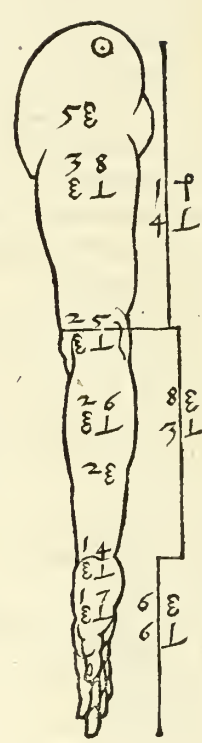
 Summi femur
 Ina alius
 Perenda
 Extremitate nates

 Sulcus in femine

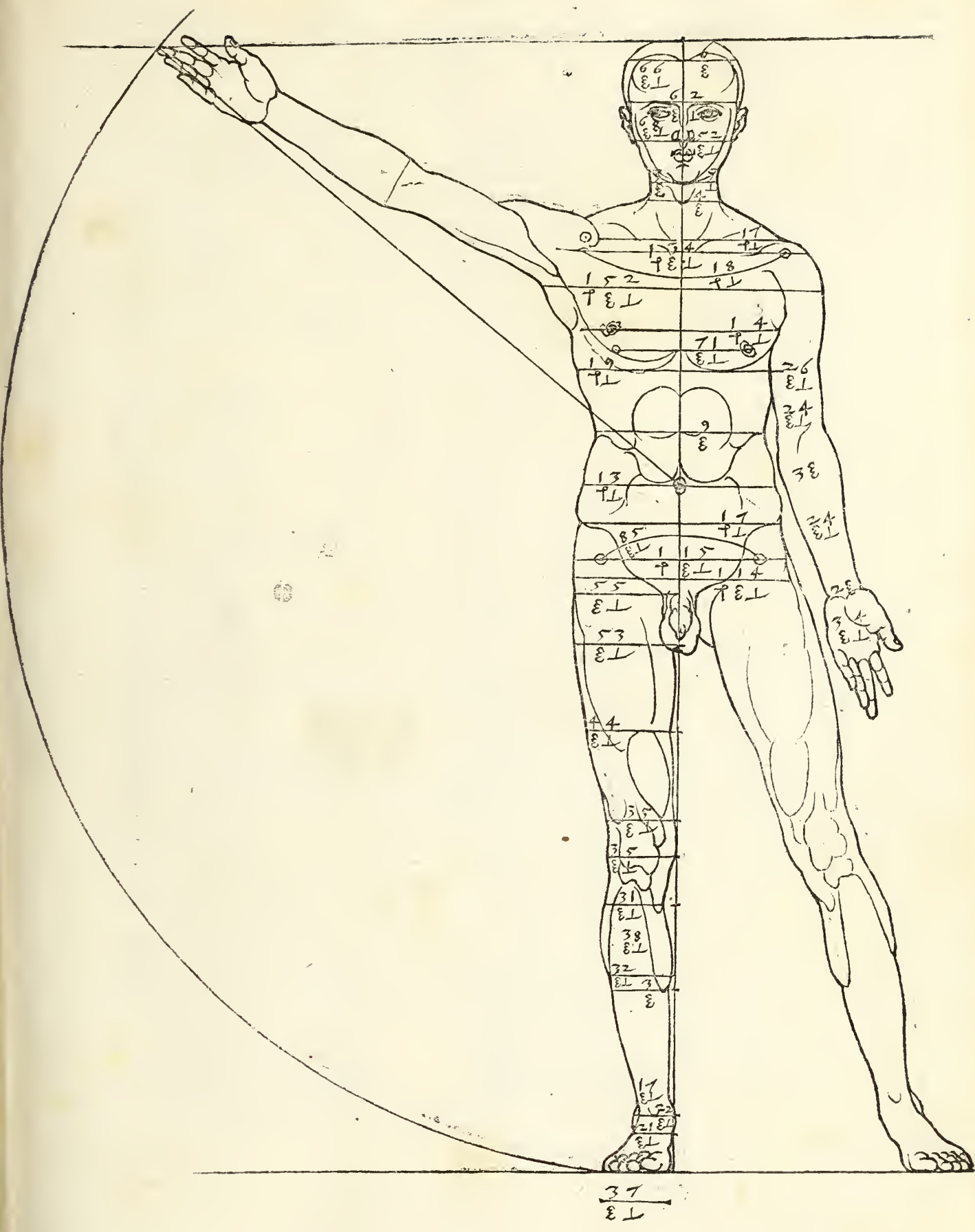
 Supra genu
 Mediu genu
 Infra genu

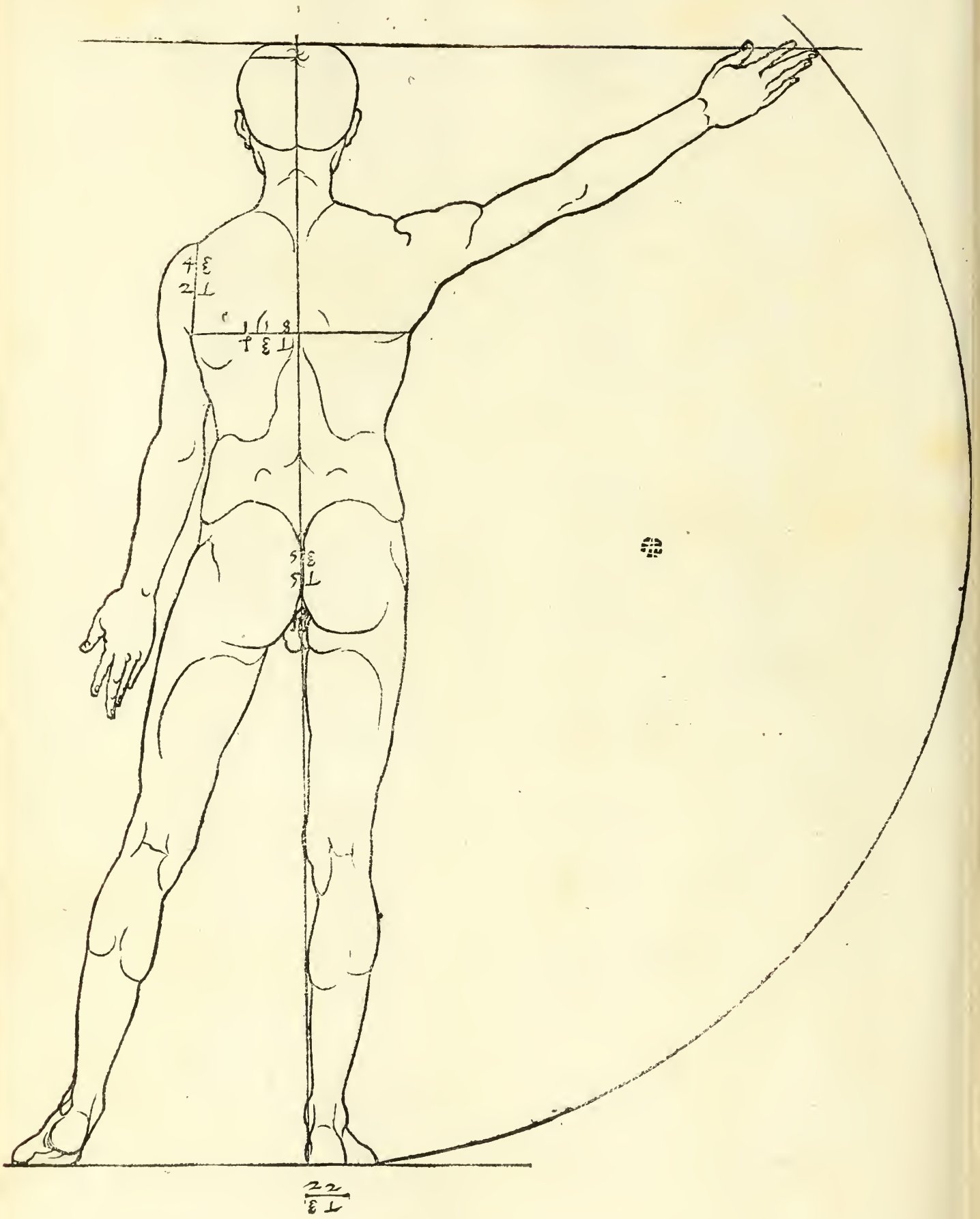
 Ina sura exteriorius
 Interiorius

 Mons pedis
 Talus imus exteriorior
 Planta

9 5
 E L

Describamus et muliebre
congruē staturę corpus. Esto
igitur altitudo a sincipite.

	per tūcula	num eris	por tio	fr ustula
Ad verticem	0	0	9	0
Ad frontem	0	1	8	0
Ad imum mentum	0	7	5	0
Ad summas scapulas	0	9	0	0
Ad iugula	1	1	0	0
Hinc vero ad summos hume ros	0	0	5	0
Ad pectus	0	2	8	0
Ad alam aduersam	0	3	7	0
Ad alam auersam	0	4	6	0
Ad papillas	0	5	6	0
Infra mammas	0	7	2	0
In cinctum	1	1	8	0
Et cinctu in umbilicum	0	1	2	0
Ad summum femur	0	6	1	0
Ad imam aluum	0	7	0	0
Supra pubem	0	8	4	0
Ad pubis initium	0	9	5	0
Ad imam pubem	1	0	2	1
Ad extremas nates	1	1	1	0
Hinc ad sulcum in femine	1	3	8	0
Supra genu	0	7	9	0
Medium in genu	1	0	0	0
Et medio genu usq; infra illud	0	1	0	0
Ad imam suram exterius	0	6	0	0
Ad imam suram interius	0	7	0	0
Ad montem pedis	1	3	1	0
Ad talum exteriorē	1	4	0	0
Ad imam plantam	1	6	1	0
Longitudo autem calcis erit	0	9	0	0
Brachij vero talis.				
Ab humero ad cubiti nexum	1	0	0	0
A nexu in iuncturam manus	0	8	3	0
Et iunctura ad extremos digi tos esto	0	5	8	0

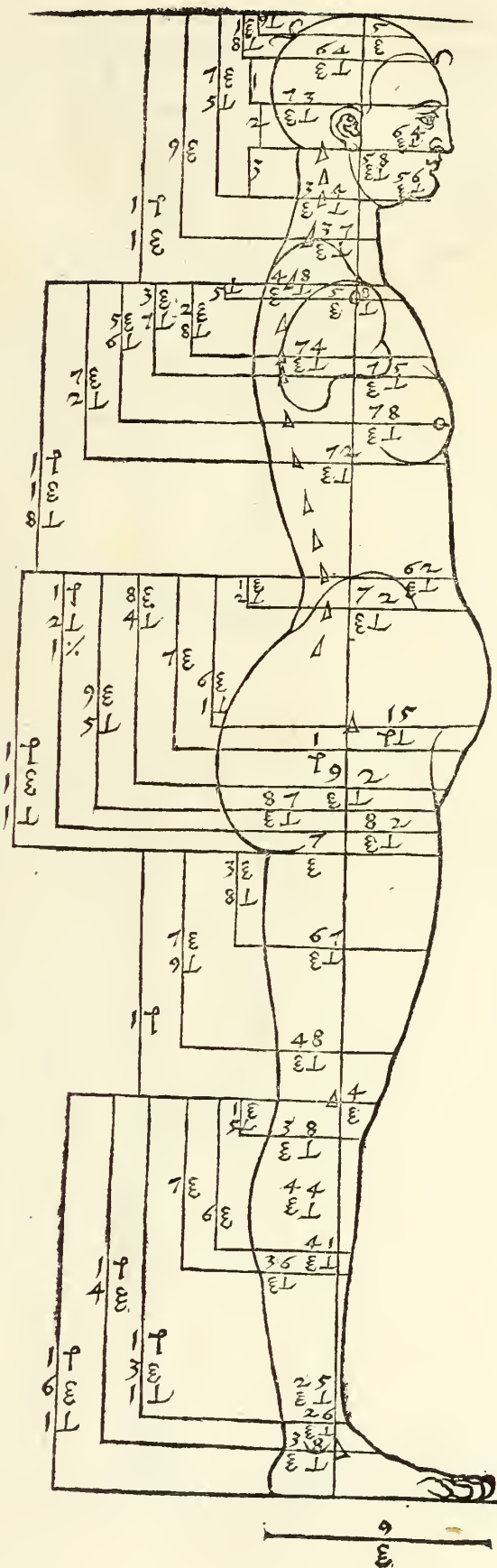
Post hæc notabuntur den
sitates et latitudines corporis.
Densitates iuxta primam li
neam obliqui corporis ita.

per
tūcula
num
eris
por
tio
fr
ustula

	per tūcula	num eris	por tio	fr ustula
Per verticem esto	0	5	0	0
Per frontem	0	6	4	0
Per supercilia	0	7	3	0
Per nasum	0	6	4	0
Per superius labrum	0	5	8	0
Per mentum et collum	0	5	6	0
Collum ibidem obtinebit	0	3	4	0
Per summos humeros	0	3	7	0
Per iugula	0	4	8	0
Iuxta ossa humerorum	0	5	8	0
Per pectus	0	7	4	0
Iuxta alam	0	7	5	0
Per papillas	0	7	8	0
Infra mammas	0	7	2	0
Per cinctum	0	6	2	0
Per umbilicum	0	7	2	0
Per summum femur	1	0	5	0
Per imam aluum	1	0	0	0
Supra pubem	0	9	2	0
Per pubis initium	0	8	7	0
Per imam pubem	0	8	2	0
Per femur iuxta extremas na tes	0	7	0	0
Per sulcum in femine	0	6	7	0
Supra genu	0	4	8	0
Per medium genu	0	4	0	0
Infra genu	0	3	8	0
Per mediam suram	0	4	4	0
Per imam suram exterius	0	4	1	0
Per imam suram interius	0	3	6	0
Per imam tibiam	0	2	5	0
Per montem pedis	0	2	6	0
Per imos talos et pedem	0	3	8	0
Brachium obliquum ita facies.				
Per humerum densum	0	4	4	0
Per musculos	0	3	8	0
Per nexum cubiti	0	2	6	0
Infra eundem	0	2	7	0
Inferiusq; etiam	0	2	0	0
Per iuncturam manus	0	1	5	0
Sed palmæ dabitur	0	1	8	0

per
tūcula
num
eris
por
tio
fr
ustula

	pericula	numeris	portio	frustula		pericula	numeris	portio	frustula
	0	1	2	3		0	1	2	3
At latitudines iuxta alteram lineam aduersi ita.					Per medium genu	0	3	8	1
Per verticem esto	0	5	0	0	Infra genu	0	3	7	0
Per summam frontem	0	6	4	0	Per mediam suram	0	4	3	0
Per mediam frontem	0	6	5	0	Per imam suram exterius	0	3	9	0
Per supercilia	0	6	0	0	Interiorius	0	3	4	0
Per aures	0	6	5	0	Per montem pedis	0	1	7	0
Per nasum et buccas	0	5	0	0	Per imos talos et pedem	0	2	1	1
Collo iuxta mentum dabitur	0	3	2	0	Sed per extremos digitos calcis latitudo erit	0	3	5	0
Per summas scapulas	0	5	6	0	Tum brachium tale ad iunges.				
Per iugula	1	0	6	0	Per musculos humeri latum	0	2	9	0
Per ossa humerorum	1	2	0	0	Supra nexum cubiti	0	2	4	0
Ibidemq; distabunt ipsa inter se	0	6	5	0	Infra eundem	0	3	0	0
Per pectus et humeros	1	3	7	1	Atq; etiam inferius	0	2	4	0
Intra alas	0	9	1	0	Per manus iuncturam esto	0	1	8	0
Intra alas a tergo	1	0	5	0	Per palmam	0	3	0	0
Intra papillas	0	6	8	0	Tum deinceps his ita perfectis forma muliebris vtriusq; corporis modi bellula et scitula describetur. Deq; auerso facies vt saepe monuimus includens extremis lineis aduersi. Podicisq; assignans rimae Et pandens calcaneum				
Infra mammas	0	9	7	0	Hoc corpus in circuli lineam centro facto in umbilico includes, vt aliquoties iam de alijs diximus, et in exemplis nostris conspiciere est.				
Per cinctum	0	8	8	0					
Per umbilicum	1	1	2	2					
Per summum femur	1	3	0	0					
Ibidemq; coxendices distabunt	0	9	5	0					
Per imam aluum	1	3	2	1		0	6	0	0
Supra pubem	1	3	5	0		0	2	0	0
Per pubis initium	1	3	4	0					
Per femur iuxta imam pubem	0	6	6	1					
Iuxta extremas nates	0	6	6	0					
Per sulcum in femine	0	5	6	0					
Supra genu	0	4	2	0					

Principue
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus

Mentum
Summe scapulae
Summi humeri
Osse humeroru
Pectus
Ala aduersa
Papillae
Infra mamas

Cinctus
Umbilicus

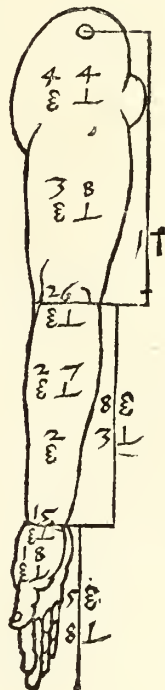
Summi femur
Ima alius
Supra pubem
Initium pubis
Ima pubis
Extremitate nates

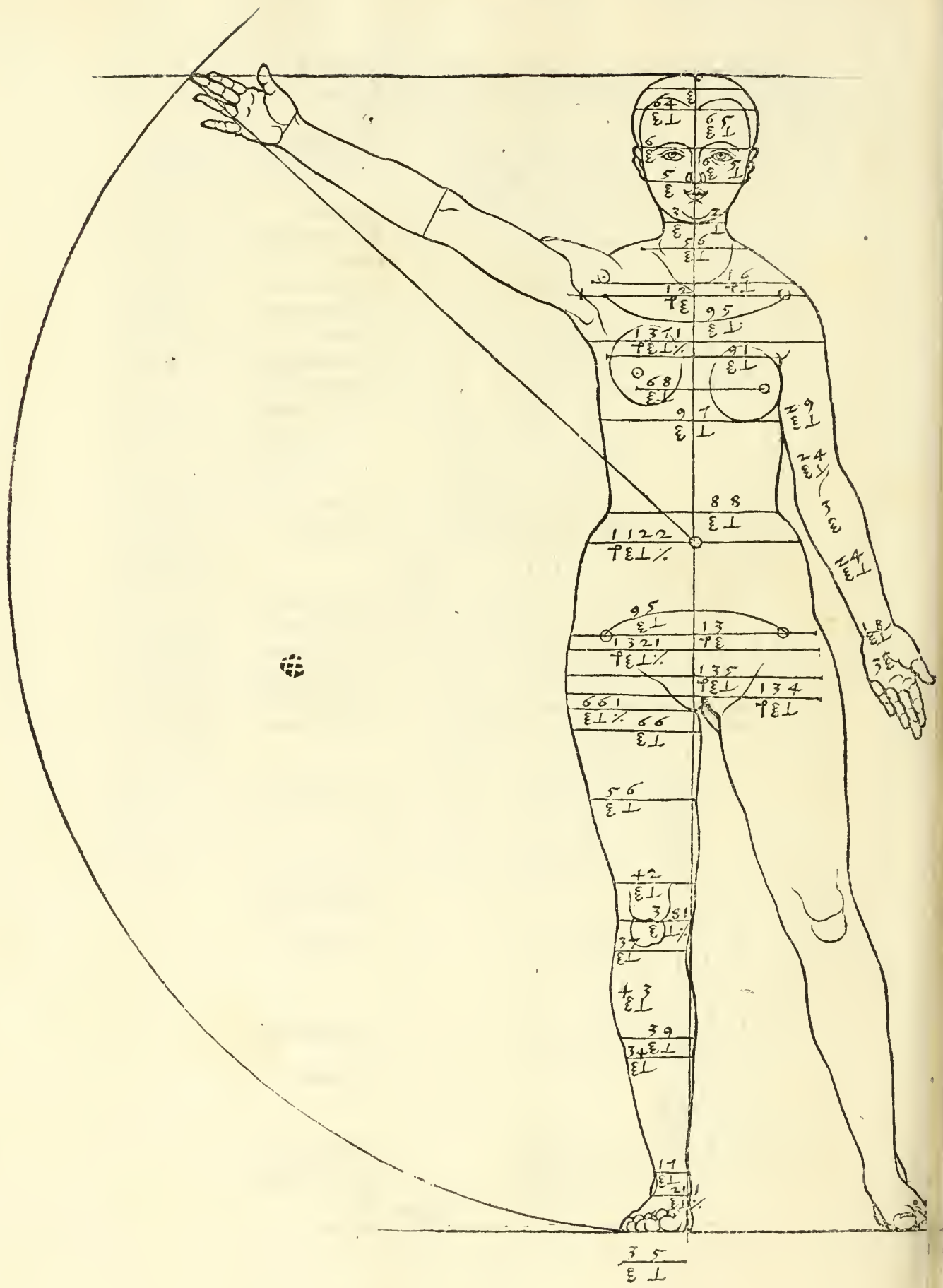
Sulcus feminis

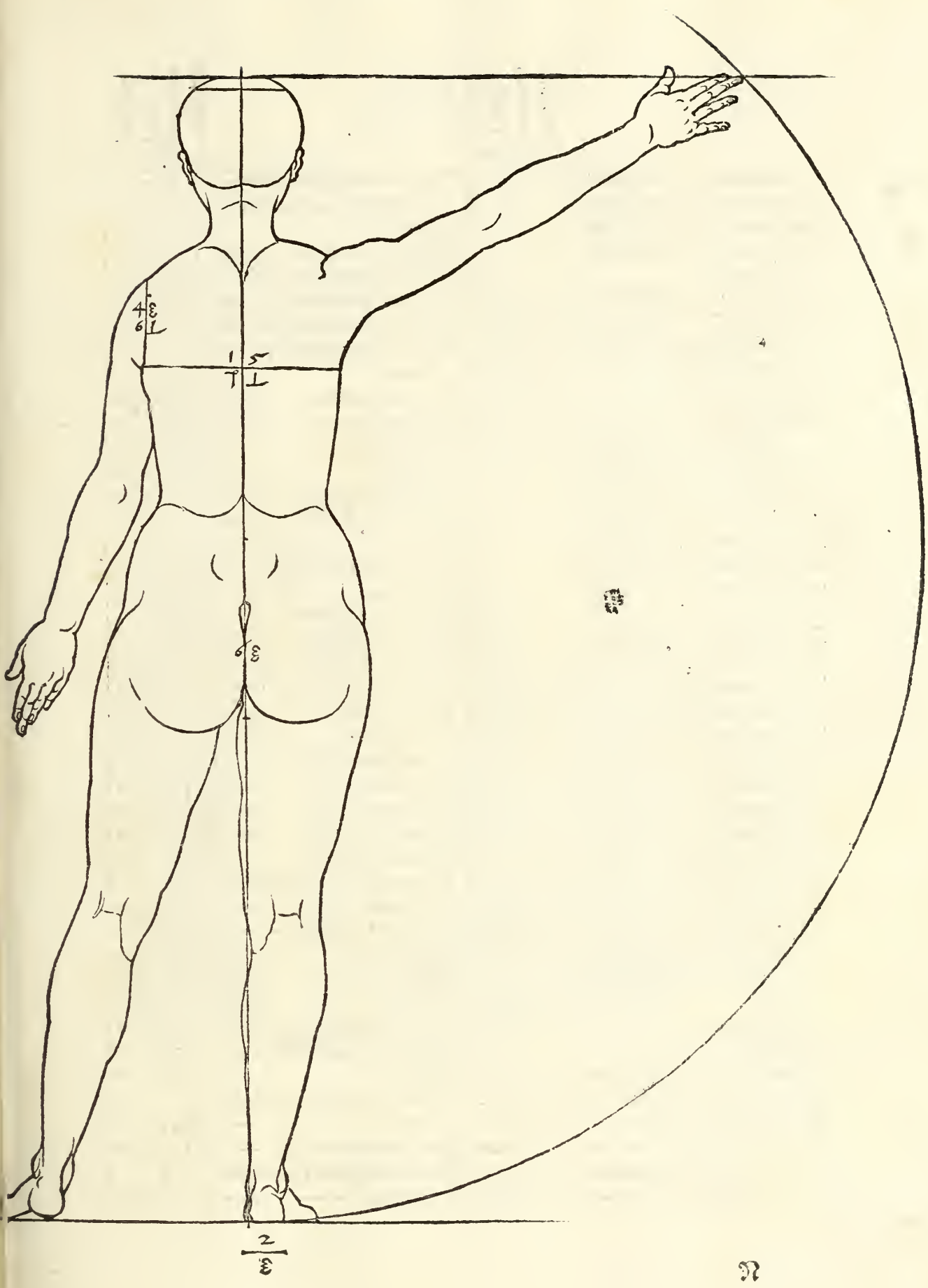
Supra genu
Medium genu
Infra genu

Ima sura exteriorius
Interiorius

Mons pedis
Imus talus exteriorior
Planta

Sequitur alterius mulie-
bris corporis descriptio congru-
entis cum superius descripto
virili. Eius igitur altitudines
tales erunt.

A sincipite ad verticē esto —
Ad frontem —
Ad inil. m. mentum —
Ad summas scapulas —
Ad iugula —
A fronte ad supercilia —

Postea per medium vna
transuersa linea diuides super-
cilia a mento, ita descriptis du-
obus spacijs cequalibus supe-
riori atribues nasum, oculos,
aures. Altero buccam et men-
tum. Atq; ita mensurare per-

ges.

Angulis ad summos hume-
ros —
Ad ossa humerorum —
Ad alam aduersam —
Ad alam auersam —
Ad papillas —
Infra mammas —
In cinctum —
Inde vero in umbilicum —
Ad summum femur —
Ad imam aluum —
Ad pubis initium —
Ad imam pubem —
Ad extremas nates —
Atq; hinc vsq; ad sulcum in
femine —
Supra genu —
In medium genu —
E medio genu vsq; infra illud —
Ad imam suram exterius —
Ad imam suram interius —
Ad montem pedis —
Ad inum talum exteriorē —
Ad imam plantam —

pericula
numerus
partio
frustula

0 0 7 0
0 1 6 0
0 6 4 0
0 8 7 0
1 0 2 0
0 2 2 0

0 0 8 0
0 1 5 0
0 4 7 0
0 5 7 0
0 6 5 0
0 8 0 0
1 2 5 0
0 1 6 0
0 6 5 0
0 7 5 0
0 8 7 0
0 9 6 0
1 0 8 0
0 4 5 0
0 8 7 0
1 0 9 0
0 1 5 0
0 5 8 0
0 6 7 0
1 3 0 0
1 3 9 0
1 5 6 0

Sed calcis longitudo erit —
Brachium autem huius
modi.

Ab humero ad nexū cubiti esto
Nexu in iuncturam manus
E iunctura ad extremos digitos
Cum primum densitatem
notabis in obliquo corpore ta-

lem.
Per verticem esto —
Per frontem —
Per supercilia —
Per nasum —
Per superius labrum et cernicē

Sed collum iuxta mētum ha-

beat —

Per summas scapulas —
Per iugula —
Per summos humeros —
Per ossa humerorum —
Per alam aduersam —
Per papillas —
Infra mammas —
Per cinctum —
Per umbilicum —
Per coram —
Per imam aluum —
Per initium pubis —
Per imam pubem —

Juxta nates extremas femori
dabitur —

Per sulcum in femine —
Supra genu —

Per medium genu —
Infra genu —

Per mediam suram —
Per suram imam exterius —

Interius —

Per imam et coactissimam ti-

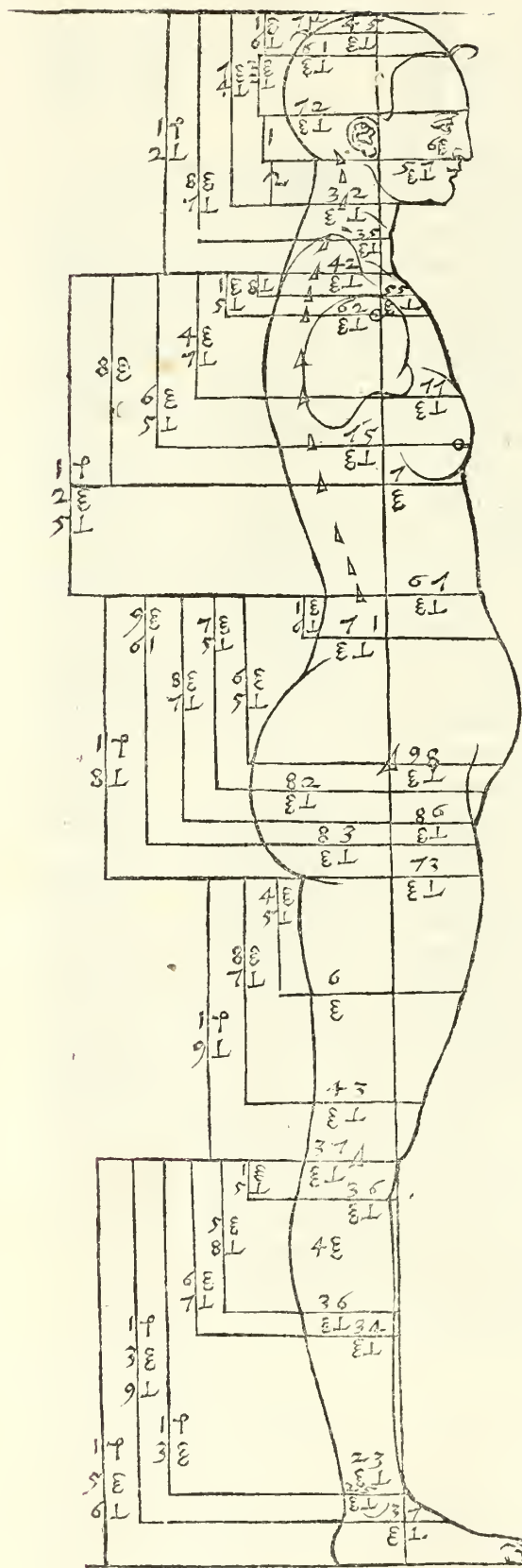
biam —
Per montem pedis esto —
Per inum talum exteriorē
et pedem —

pericula
numerus
partio
frustula

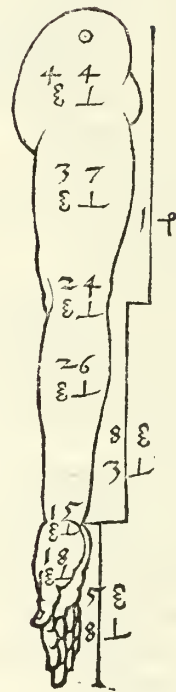
0 9 0 0
1 0 0 0
0 8 3 0
0 5 8 0
0 4 5 0
0 6 1 0
0 7 2 0
0 6 0 0
0 5 7 0
0 3 2 0
0 3 5 0
0 4 2 0
0 5 5 0
0 6 2 0
0 7 7 0
0 7 5 0
0 7 0 0
0 6 1 0
0 7 1 0
0 9 8 0
0 9 2 0
0 8 6 0
0 8 7 0
0 7 3 0
0 6 0 0
0 4 3 0
0 3 7 0
0 3 6 0
0 4 0 0
0 3 6 0
0 3 4 0
0 2 3 0
0 2 5 0
0 3 7 0

	pericula	numerus	partio	frustula
Sequitur brachium id fa- cies densum.				
Per humerum	0	4	4	0
Per musculos	0	3	7	0
Per nexum cubiti	0	2	4	0
Infra eundem	0	2	6	0
Per iuncturam manus	0	1	5	0
Manus ipsa obtinebit	0	1	8	0
Deinde latitudines aduer- sas ita notabis.				
Per verticem esto	0	4	9	0
Per summam frontem	0	6	3	0
Per mediam	0	6	5	0
Per supercilia	0	6	0	0
Per aures	0	6	5	0
Per nasum et buccas	0	4	8	0
Collum iuxta metum habebit	0	3	3	0
Per summam scapulas	0	4	0	0
Per iugula	0	8	2	0
Per summos humeros	1	0	5	0
Per ossa humerorum	1	2	2	0
Interq; hæc spacium fiet	0	9	6	0
Intra alas	0	8	9	0
Intra alas auersas	0	9	9	0
Supra vero per pectus et hu- meros esto	1	3	5	0
Intra papillas	0	6	4	0
Infra mammas	0	9	4	0
Per cinctum	0	8	4	0
Per umbilicum	1	1	1	2
Per coxam	1	2	8	0
Ibidemq; distabunt inter se corendices	0	9	1	0
Per imam alium esto	1	3	0	0
Per pubis initium	1	2	9	0
Juxta imam pubem habeat femur	0	6	4	0

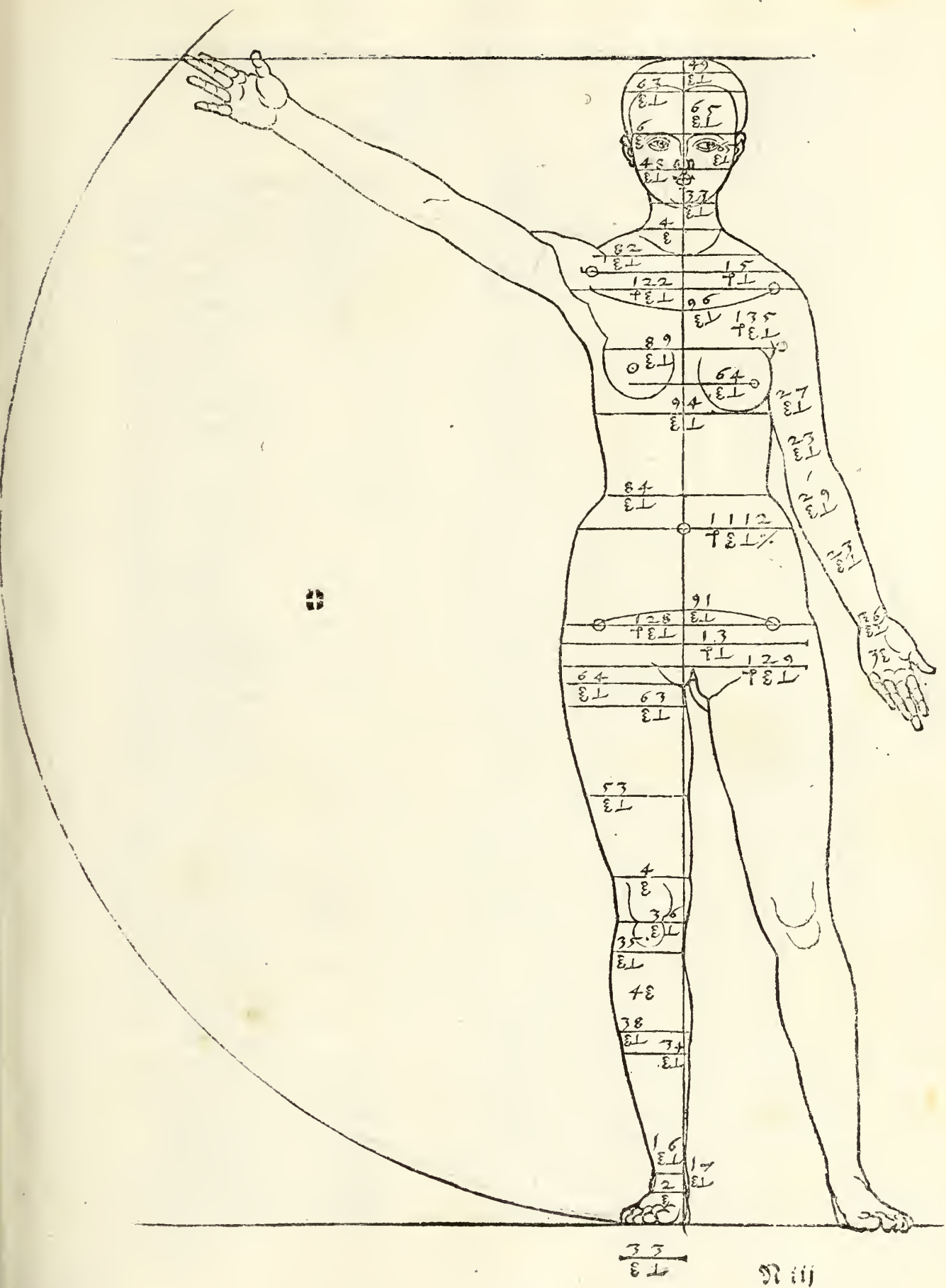
	pericula	numerus	partio	frustula
Juxta extremas nates	0	6	3	0
Per sulcum in femine	0	5	3	0
Supra genu	0	4	0	0
Per medium genu	0	3	6	0
Infra genu	0	3	5	0
Per mediam suram	0	4	0	0
Per imam suram exterius	0	3	8	0
Per imam suram interius	0	3	4	0
Per imam et coactissimam ti- biam	0	1	6	0
Per montem pedis	0	1	7	0
Infra talos per pedem	0	2	0	0
Sed per extremos digitos erit latitudo pedis	0	3	3	0
Brachij autem talis esto.				
Per musculos humeri	0	2	7	0
Supra nexum cubiti	0	2	3	0
Infra eundem	0	2	9	0
Inferiusq; etiam	0	2	3	0
Per iuncturam manus	0	1	6	0
Palme autem dabitur	0	3	0	0
Atq; ita deinceps aecomoz dabis præscriptis notatiõibus tenui ductu muliebrem effigie locis suis obliqui aduersiq; cor- poris. Auersum autem habeat extremas lineas aduersi. Sed ibidem rima podicis	0	6	8	0
Caleaneus autem	0	1	9	0
Hoc item corpus in rotun- dationis lineam circini, quæ extremitates manuū pedumq; attingat includi poterit, ut et de alijs supra aliquoties di- ctum, et a nobis in exẽplis ex- pressum est.				

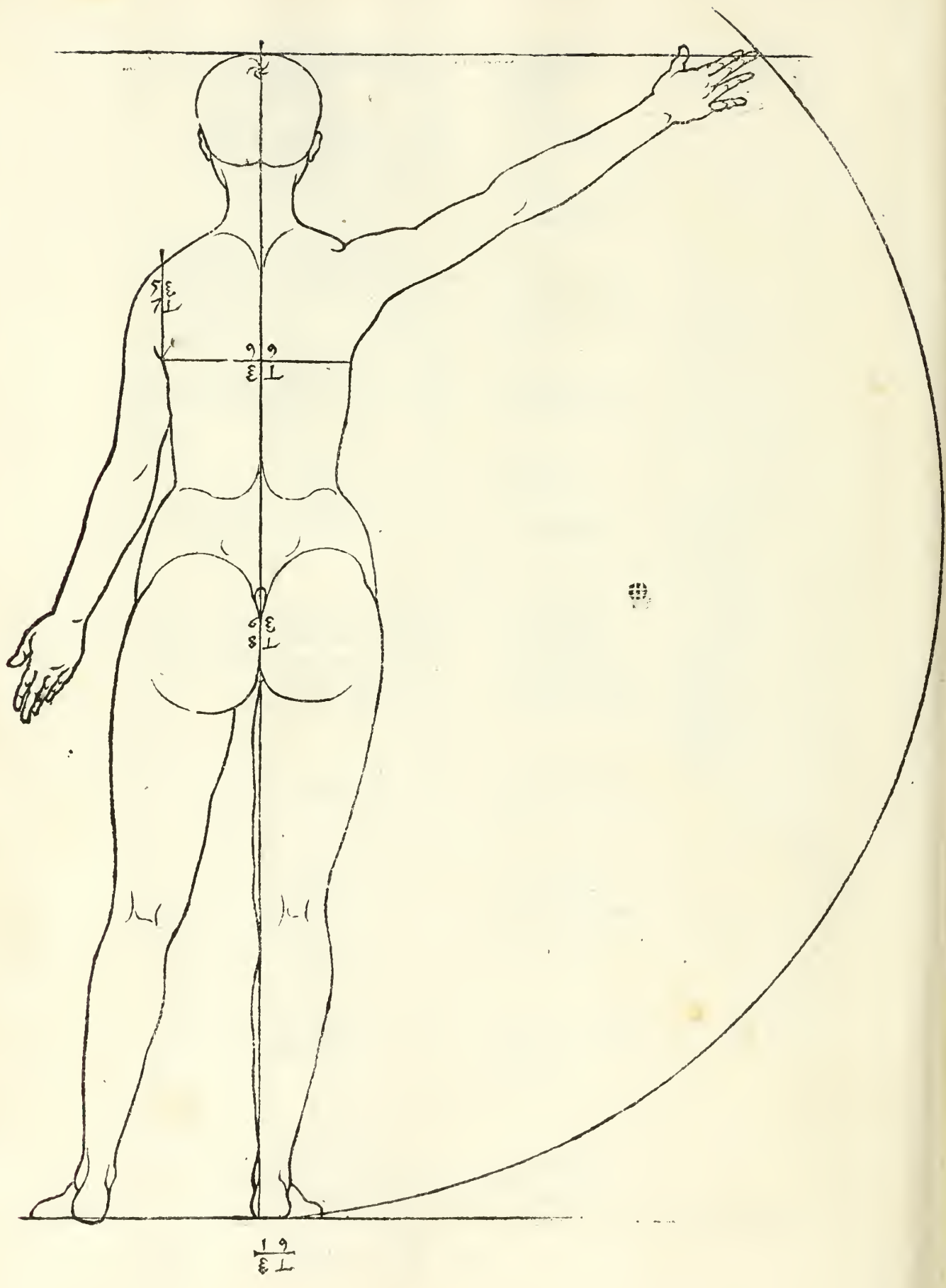
- Capitulum
- Vertex
- Frons
- Supercilia
- Nasus
- Mentum
- Summa scapulae
- Jugula
- Summi humeri
- Ossa humerorum
- Alae
- Papillae
- Infra mamas.
- Cinctus
- Umbilicus
- Superius coxae
- Infra alius
- Pubis initium
- Infra pubes
- Extremae nates
- Sulcus in femine
- Supra genu
- Medium genu
- Infra genu
- Infra sura exterioris
- Interioris
- Mons pedis
- Imus talus
- Planta

9
E

92 III

In sequentibus describam
effigiem viri bene longa statu-
ra et gracilis quae exemplo esse
possit volenti logisculum cor-
pus depingere. Huius igitur
commensuratio talis erit.

	pericula	numerus	portio	frustula
A sinapite ad verticem esto	0	0	7	0
Ad frontem	0	1	8	0
Ad inum mentum	0	7	0	0
Ad summas scapulas	0	8	0	0
Ad summos humeros	1	0	0	0
Ad iugula	1	0	9	0
Hinc vero ad summum pectus	0	1	9	0
Infra alam	0	3	3	0
Infra alam aduersam	0	3	8	0
Ad mammas	0	4	4	0
Infra has	0	5	5	0
Ad inum thoracem	0	7	0	0
In cinctum	1	0	0	0
Hinc autē in umbilicum	0	2	0	0
Ad sinum coxae	0	2	5	0
Ad summū femur seu coxam	0	5	9	0
Ad verenda	0	7	5	0
Ad extremas nates	1	0	0	0
Atq; hinc vero ad sulcum fe- minis	0	4	5	0
Supra genu	0	9	1	1
Medium in genu	1	1	8	0
Sed hinc infra genu	0	1	6	0
Ad inam suram exterius	0	6	2	0
Interius	0	6	8	0
Ad montem pedis	1	4	8	0
Ad inum talum exteriorem	1	5	6	0
Ad inam plantam	1	7	3	0
Sed calcis longitudo erit	0	8	5	0
Brachij vero talis.				
Ab humero ad cubiti nexū esto	1	0	6	0
Enexu in manus iuncturam	0	8	5	0
Eiuctura ad extremos digitos	0	5	4	0
His altitudinibus ita ut de- monstratum est notatis, desig- nabuntur et obliqui corporis et aduersi latitudines, primūq; obliqui.				

Esto per verticem	0	4	7	0
Per frontem	0	6	1	1
Per supercilia	0	6	7	0
Per nasum	0	5	8	0
Per labrum superius	0	5	2	0
Sed collum iuxta mentū ob- tineat	0	3	4	0
Per summas scapulas	0	7	7	0
Per summos humeros	0	4	3	0
Per iugula	0	5	0	0
Per pectus	0	7	1	0
Juxta alam	0	7	5	0
Per mammas	0	7	6	1
Infra has	0	7	1	0
Per inum thoracem	0	7	0	0
Per cinctum	0	5	8	0
Per umbilicum	0	5	8	0
Per sinum coxae	0	6	0	0
Per coxam	0	7	7	0
Per verenda et clunes	0	7	0	0
Ibidemq; femori dabitur	0	5	4	0
Per sulcum feminis	0	5	2	0
Supra genu	0	3	8	0
Per medium genu	0	3	2	0
Infraq; ipsum	0	3	0	0
Per mediam suram	0	3	6	0
Per inam suram exterius	0	3	4	0
Interius	0	3	0	0
Per inam tibiā	0	2	0	0
Per montem pedis	0	2	3	0
Per inum talum exteriorem et pedem	0	3	5	0
His addes et brachium hu- iusmodi.				
Per humerā esto	0	4	0	0
Per musculos	0	3	0	0
Per nexum cubiti	0	2	1	0
Infra hunc	0	2	2	0
Per manus iuncturam	0	1	2	0
Sed palma obtinebit	0	1	4	0
Aduersas vero latitudines facito tales.				
Per verticem esto	0	4	4	0

	pericula	numerus	portio	frustula
	↓	Σ	↓	Σ
Per frontem	0	5	5	0
Per supercilia	0	5	2	0
Per aures	0	5	8	0
Per nasum et buccas	0	4	3	0
Per collum iuxta mētum	0	3	1	0
Per summās scapulas	0	3	6	0
Per summos humeros	0	8	8	0
Per iugula	1	1	2	1
Atq; ibidem distabunt ossa hu- merorum	0	9	4	0
Per pectus et humeros esto	1	3	2	0
Intra alas	0	9	0	0
Intra alas a tergo	1	4	0	0
Intra mamas	0	7	0	0
Intra has	0	9	6	0
Per imum thoraca tantum	0	9	0	0
Per cinctum	0	8	1	0
Per umbilicum	0	9	1	0
Per sinum coxæ	0	9	0	0
Per coxam	1	0	0	0
Ibidemq; coxendices distabūt	0	7	5	0
Per verenda esto	0	9	9	0
Per femur iuxta nates extre- mas	0	4	7	0
Per sulcum feminis	0	3	7	0
Supra genu	0	2	8	0
Per medium genu	0	2	6	0
Infra ipsum	0	2	6	0
Per mediam suram	0	3	2	0
Per imam suram exterius	0	2	8	0
Interius	0	2	5	0
Per imam tibiam	0	1	2	0
Per montem pedis et talum	0	1	6	0
Intra talos per pedem	0	1	5	0

Sed calci per extremos digitos
dabis

Brachium autem sic fiet.

Per musculos humeri latum

Intra nexum cubiti

Per iuncturam manus

Palma autem habebit

Atq; ita consequenter effi-

giem delineationibus congru-

is exprimes, triplicis corporis,

ut scēpe monuimus et nos feci-

mus subiectis exemplis. Quæ-

sum etiam corpus aduersi ex-

tremis lineis comprehendens,

dabis.

Dimæ podicis

Calcaneo vero

In huiusmodi commen-

surationibus animaduertent

harum rerum studiosi, Obli-

quas latitudines quæ sunt de-

sitates, per totū corporis trun-

cum minores esse aduersis, sed

per totum pedem id est femur

et crura maiores. Præterea sci-

endum non magni negotij fu-

turum si cui effigies descriptas

libro priorū numerorum partiū

mēsuris, libeat etiam hoc mo-

do exquirere. Memineris et va-

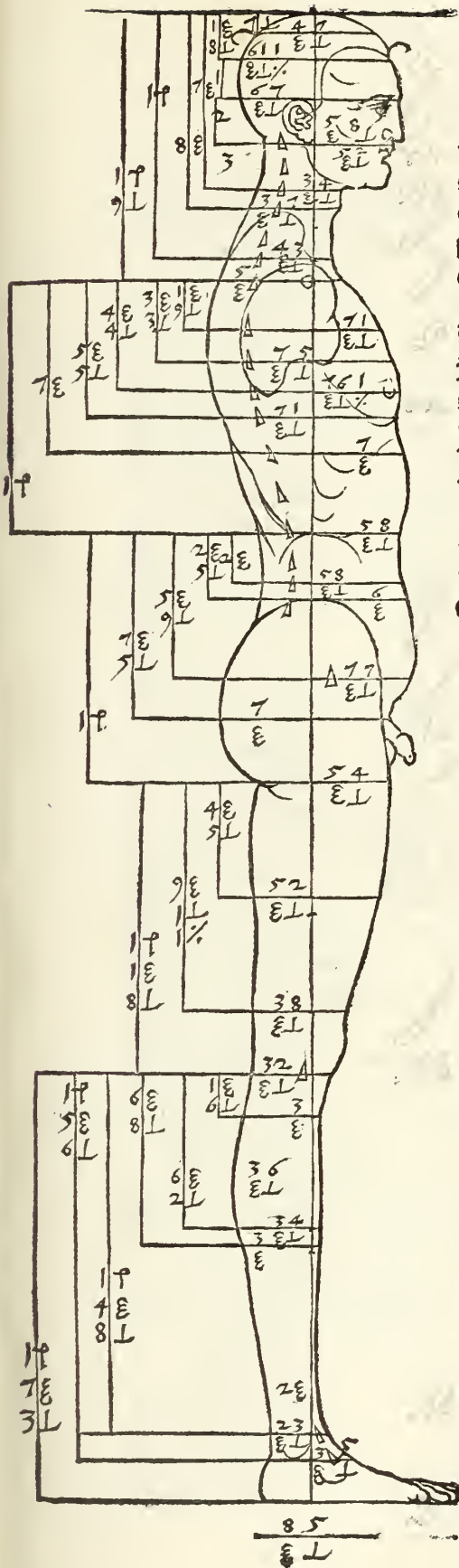
riationis capitū quā aliquo-

ties exposui, nam cum caput

aliter sit tota effigies corporis

diuersa apparet.

pericula	numerus	portio	frustula
↓	Σ	↓	Σ
0	3	0	0
0	2	2	0
0	2	5	0
0	1	4	0
0	2	5	0
0	5	8	0
0	1	6	0

Cincipue
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Cūmce scapu-
 lœ
 Cūmihumeri
 Juguli
 Pectus
 Ala aduersa
 Mammæ
 Infra has
 Imus thorax

Cincus
 Umbilicus
 Sinus coxæ

Cūmū femur
 Verenda
 Extremitate nates

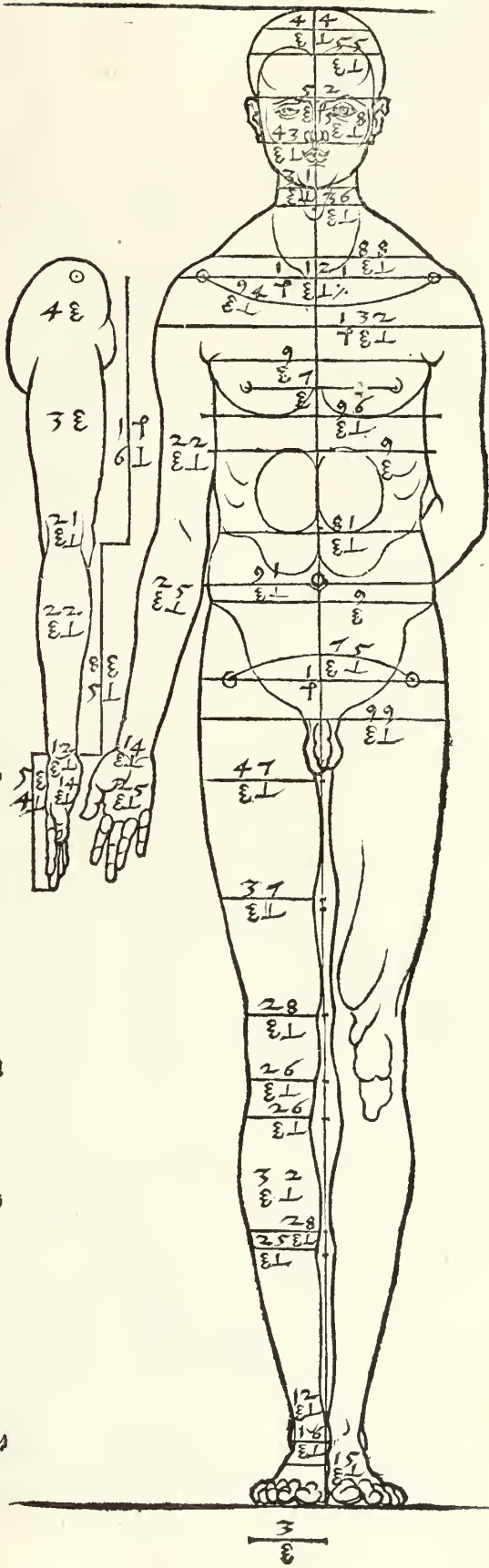
Culeus semis
 nis

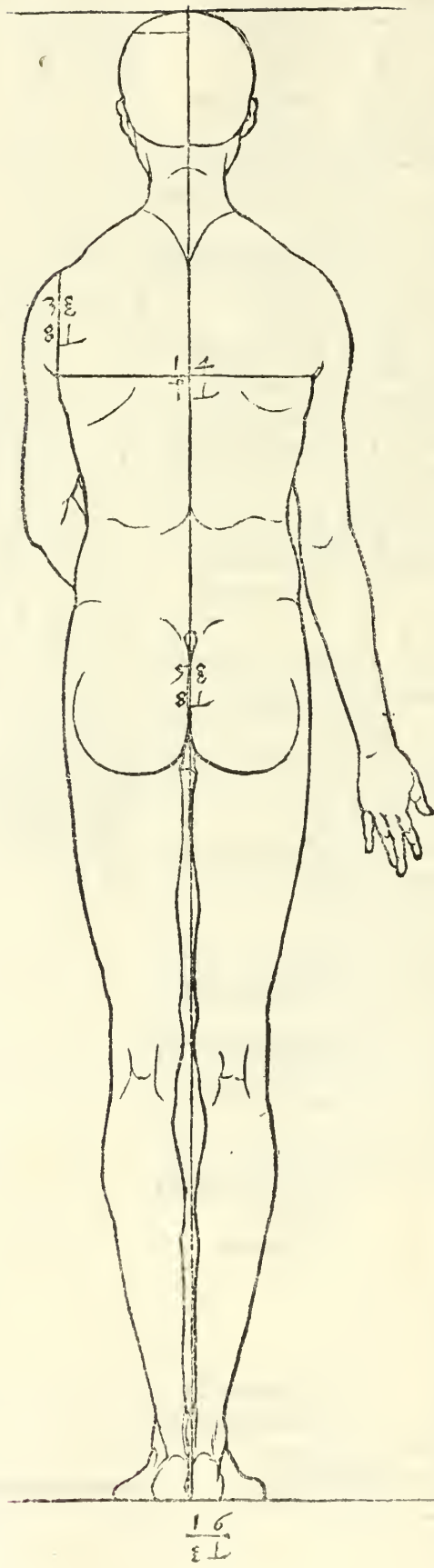
Supra genu

Medium genu
 Infra ipsum

Imū surce exte-
 rius
 Interius

Mons pedis
 Imus talus ex-
 terior
 Planta

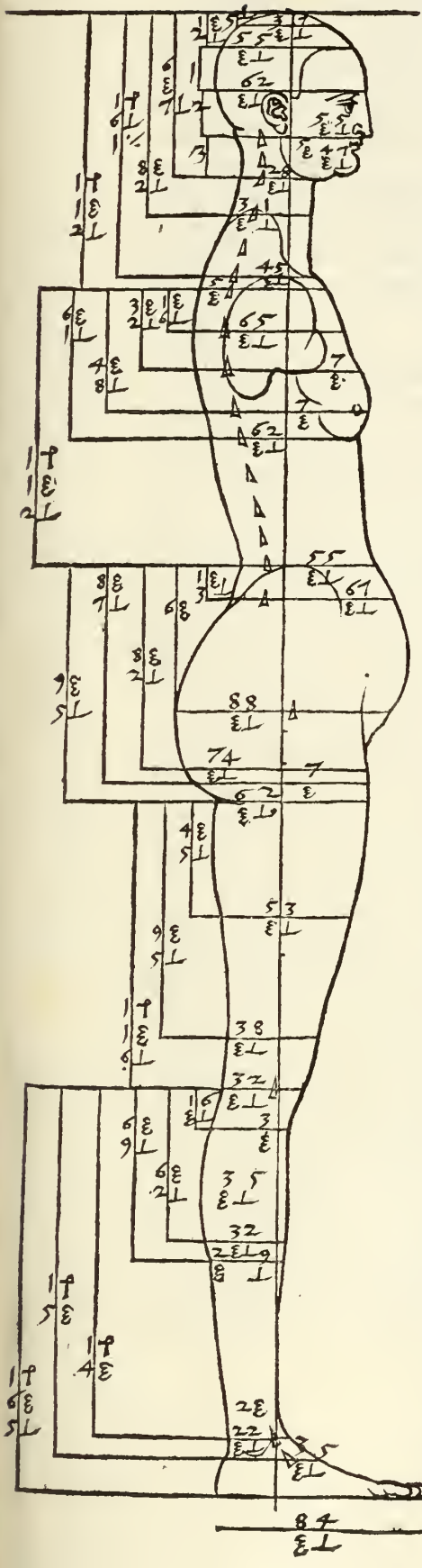

a

	per ticular	co numerus	por tio	fr ustula		per ticular	co numerus	por tio	fr ustula
Prædescripto corpori virili conueniens in sequentibus nu liebre adiciam cuius altitudi nes sunt huiusmodi.									
A sincipite ad verticem	0	0	5	0	Per superius labrum et ceruicē	0	5	0	0
Ad frontem	0	1	2	0	Per mentum et collum	0	4	7	0
Ad innum mentum	0	6	7	0	Ibidemq; obtinebit collum	0	2	8	0
Ad summās scapulas	0	8	2	0	Per summās scapulas	0	3	1	0
Ad summōs humeros	1	0	6	1	Per summōs humeros	0	4	5	0
Ad iugula	1	1	2	0	Per iugula	0	5	0	0
Hinc vero ad summum pectus	0	1	6	0	Per pectus	0	6	5	0
Infra alam	0	3	2	0	Iuxta alam	0	7	0	0
Infra alam a tergo	0	3	9	0	Per papillas	0	7	0	0
Ad papillas	0	4	8	0	Infra mammas	0	6	2	0
Infra mammas	0	6	1	0	Per cinctum	0	5	5	0
In cinctum	1	1	2	0	Per umbilicum	0	6	7	0
Hinc autem ad umbilicum	0	1	3	2	Per coram	0	8	8	0
Ad summum femur seu corā	0	6	0	0	Per pubis initium	0	7	4	0
Ad pubis initium	0	8	2	0	Per inam pubem	0	7	0	0
Ad inam pubem	0	8	7	0	Femori iuxta extremas nates deur	0	6	2	0
Ad extremas nates	0	9	5	0	Per sulcum feminis	0	5	3	0
Sed hinc ad sulcum feminis	0	4	5	0	Supra genu	0	3	8	0
Supra genu	0	9	5	0	Per medium genu	0	3	2	0
Medium in genu	1	1	6	0	Infra illud	0	3	0	0
Ex medio genu infra illud	0	1	6	0	Per mediam suram	0	3	5	0
Ad innum suræ exterioris	0	6	2	0	Per innum suræ exterioris	0	3	2	0
Ad innum suræ interioris	0	6	9	0	Interioris	0	2	9	0
Ad montem pedis	1	4	0	0	Per inam et coactissimam ti biam	0	2	0	0
Ad innum talum exteriorē et pedem	1	5	0	0	Per montem pedis	0	2	2	0
Ad inam plantam	1	6	5	0	Per innum talum exteriorē et pedem	0	5	3	0
Sed calcis longitudo erit	0	8	4	0	Tum brachium accomo dabis.				
Brachij vero talis.					Per humerum densulum	0	3	6	0
Ab humero ad nexū cubiti esto	0	9	7	0	Per musculos	0	3	3	0
Ex nexū ad iuncturam manus	0	9	0	0	Per nexū cubiti	0	2	1	0
Et iunctura ad extremos digitos	0	5	4	0	Infra eundem	0	2	3	0
Post hæc describes et lati tudines primumq; obliqui cor poris quæ sunt vt sæpe dixi mus densitates.					Per manus iuncturam	0	1	2	0
Per verticem esto	0	3	7	0	Sed palma obtinebit	0	1	4	0
Per frontem	0	5	5	0	Atq; ita perges ad latitudi nes corporis aduersi, faciesq; ita.				
Per supercilia	0	6	2	0	Per verticem esto	0	3	6	0
Per nasum	0	5	5	0	Per summam frontem	0	5	1	0
					Per mediam	0	5	5	0

	per tucula	numerus	portio	frustula		per tucula	numerus	portio	frustula
Per supercilia	0	5	2	0	Infra genu	0	2	8	0
Per aures	0	5	6	0	Per mediam suram	0	3	3	0
Per nasum et buccas	0	4	5	0	Per imam suram exterius	0	2	9	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	2	8	0	Interiorius	0	2	7	0
Per summas scapulas	0	3	0	0	Per imam et coactissimam ti- biam	0	1	2	0
Per humeros	0	8	5	0	Per talos et montem pedis	0	1	6	0
Per iugula	0	9	8	0	Infra eodem et pedem	0	1	5	0
Ibidemqz distabunt inter se coxendices	0	8	4	0	Sed calci dabitur per exte- mos digitos	0	2	9	0
Sed per pectus et humeros esto	1	1	5	0	Verum brachium tale fiet.				
Intra alas	0	7	3	0	Per musculos latum	0	2	2	0
Intra alas a tergo	0	9	0	0	Supra nerum cubiti	0	2	0	0
Intra papillas	0	7	0	0	Infra eundem	0	2	5	0
Infra mammas	0	8	0	0	Per iuncturam manus	0	1	3	0
Per cinctum	0	7	3	0	Palma autem habebit	0	2	4	0
Per umbilicum	0	9	9	0	Atqz ita deinceps congru- entes et locis suis et sex ut effigi- es exprimes, Auersumqz cor- pus in extrema aduersi inclu- des, assignabisqz.				
Per coxam	1	1	2	0	Podicis rimce	0	5	5	0
Ibidemqz relinquetur intra coxendices	0	8	0	0	Calcaneo vero	0	1	6	0
Per pubis initium	1	1	4	0	Duce omnia licet subiectis in exemplis contemplere.				
Per imam pubem	1	1	3	0					
Iuxta extremas nates dabit femori	0	5	8	0					
Per sulcum feminis	0	4	8	0					
Supra genu	0	3	5	0					
Per medium genu	0	3	0	0					

Cinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summæ scap
 pulcæ
 Cuncti humeri
 Juguli
 Pectus
 Ala aduersa
 Papillæ
 Infra mamas

Cinctus
 Umbilicus

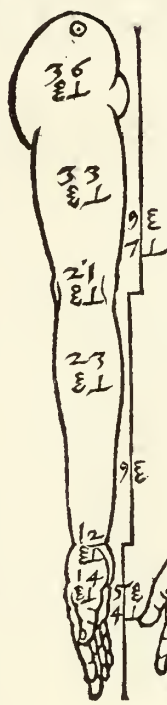
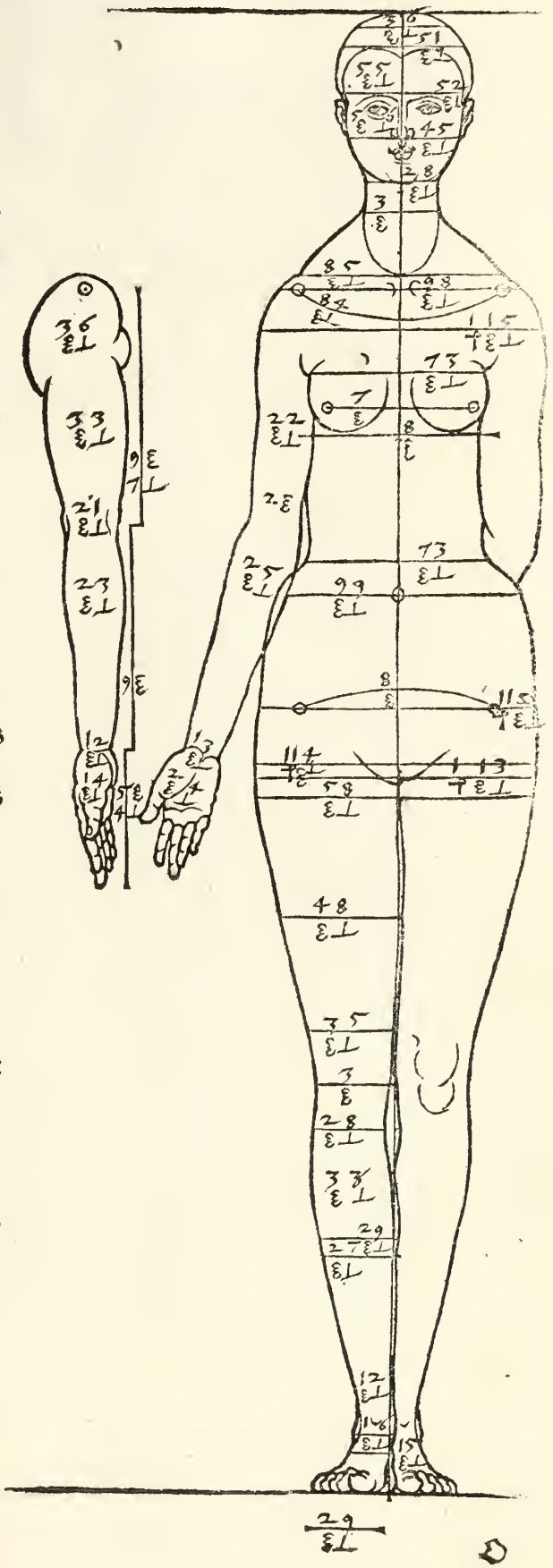
Coxa
 Initium pubis
 Ima pubis
 Extremitates nates

Sulcus femi
 nis

Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

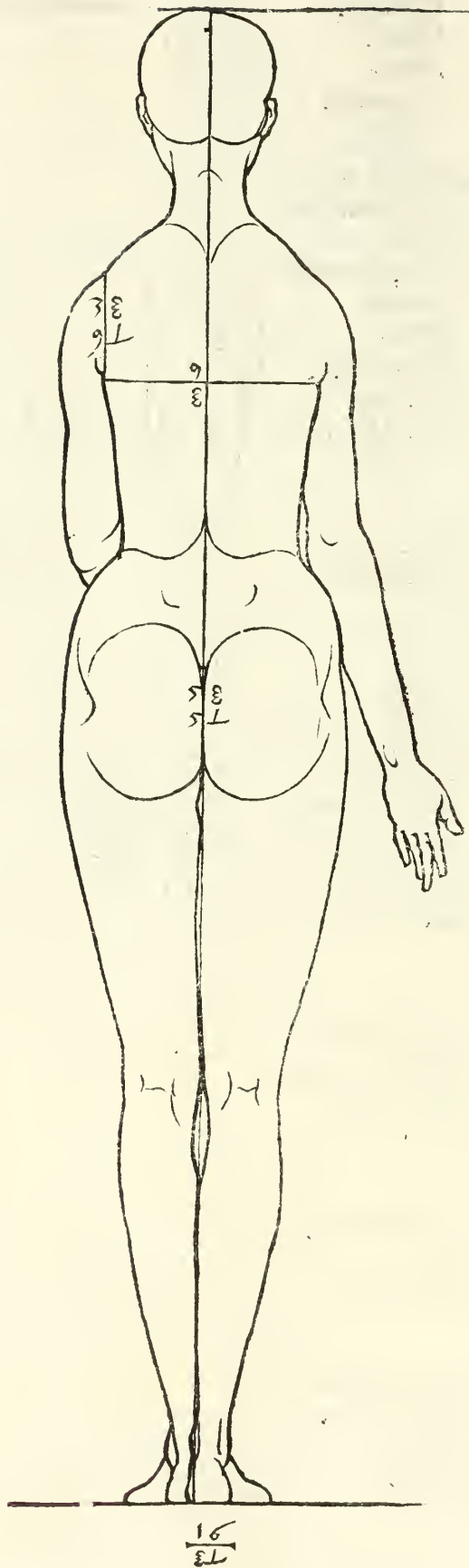
Imū surce exte
 rioris
 Interioris

Mons pedis
 Imum tali ex
 terioris
 Planta

84
 1/2
 L

29
 1/2
 L

In fine huius libri propositis duobus capitibus virilibus, illorum figuracionem exquisitius et certius quam hactenus feci, docebo. hoc modo.

Principio quadratum constitues ut superiori libro precepimus hoc seruet obliquo capiti. Sed huius laterum spacia erunt vnius partis septimæ de altitudine totius imaginis. Poteris tamen et octauæ partis facere omnibus similiter conseruatis, quæ de septima parte præcipientur. Atq; ita notabis quadrati constituti latus recum prius signo. a. posterius. b. Latus vero superius transuersum. c. Inferius. d. Tum deinceps septimam illam partem quam diximus diuides in æquales partes. 8. id est numeros quos ut meminisse debes hæc nota innuimus E. et numerum in decem portiones huius notæ. L Atq; his mensurationes partium in capite exequemur, primum perpendiculares designantes lineas isto pacto.

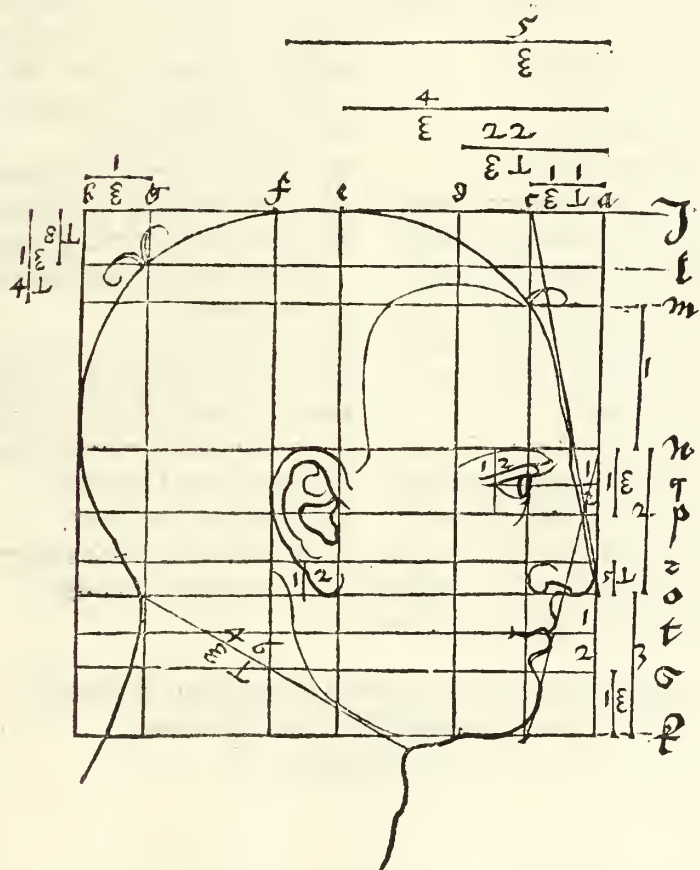
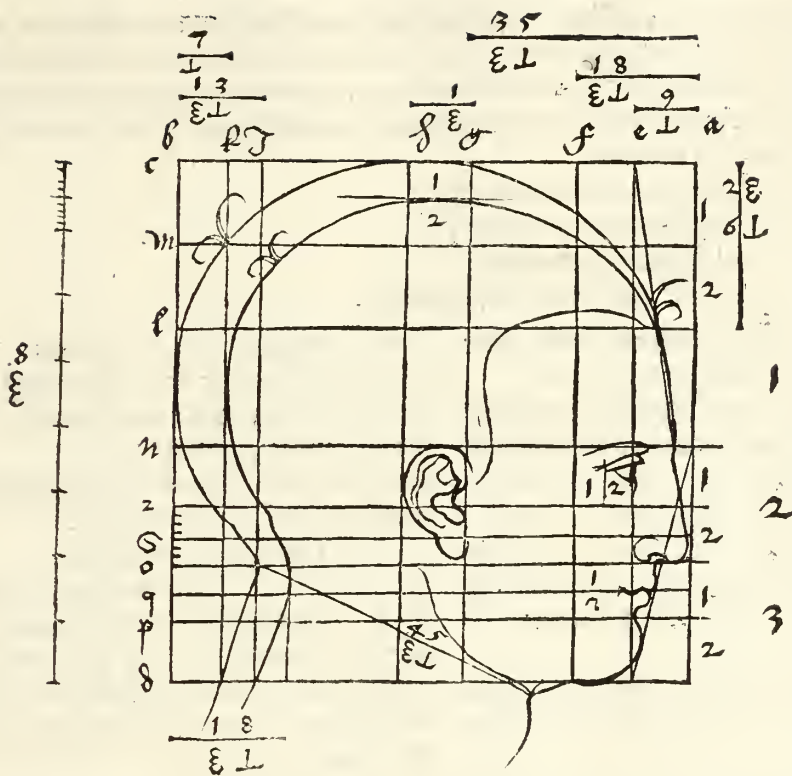
Ab .a. lineam perpendiculariter retroduces E. .o. L. 9. Ea esto. e. tangatq; extremam pupillam et intimas nares. Postea pones lineam. f. ab. a. E. .1. L. 8. Ea tanget extrema supercilia iuxta tempora. Sed oculi proximus angulus constituetur in medio e. f. Tum pones tertiam perpendicularem eaq; esto. g. ab. a. retro. E. .3. L. 5. Hæc definit aurem iuxta tempora. At quarta quæ sit. h. ab. g. retro postea. E. .1. L. 0. extremam aurem describet. Post hæc pones lineam quæ sit. i. pro: sus ab. b. E. .1. L. 3. Juxta hanc insidet in ceruicem occiput. Tum. k. produces ab. b. E. .0. L. 7. Hæc tanget supra verticem et infra ceruicem iuxta transuersam. d. Ac transuersas parallelos quidem ita deinceps impones. Infra. c. E. .2. L. 6. ponatur linea transuersa. l. hæc designabit radicem capilli supra frontem. Tum diuides. c. l. alia transuersa. m. per medium. Ea q; transibit iuxta perpendicularem. k. per verticem. postea diuides. l. d. duabus lineis. n. o. in tria æqualia spacia. Linea quidem. n. per supercilia curret et summam attinget aurem. Sed o. in unum nasum inamq; aurem. Postea diuides. o. d. linea. p. per medium. hæc tanget summum mentum. Postea diuides. o. p. per medium linea. q. Ita superius labrum intra o. q. stabit. et inferius intra. q. p. transibitq; linea. q. buccam mediam id est oris synarmonogen. Postea diuides. n. o. linea. r. per medium. Inq; superius spacium totum oculum impones. Tum. r. o. diuides in septem spacia æqualia, et infima tria abscindes linea. s. Hæc attinget ad summam narium eminentias. Sed ima auricula comprehendetur intra. s. o. Tum oblique duæ lineæ ducentur, vna ex angulo qui clauditur linea perpendiculari. e. et transuersa. c. in angulum perpendicularis. a. et transuersæ. o. Supra hanc frons deducitur intra transuersas. l. n. Sed nasus infra, intra transuersas. n. o. Altera obliqua descendet ab angulo lateris recti. a. et transuersæ. n. retro ad angulum perpendicularis. e. et transuersæ. d. hæc definitur vtrumq; labrum itemq; extremum mentum. Atq; his confectis capitis forma deinceps exprimetur. Ita ut summum caput ad. h. perpendiculararem et latus. c. rotundet. Occipitiū autem intra transuersas. l. n. ad latus. b. Colli autem decliuus erit densitas id est ab occipitij et ceruicis commissura ad guttur. E. .4. L. 5. Quæ omnia diligentissime studuimus oculis in sequentibus exemplis subicere. Sed fieri possit ut tale caput alicubi maiusculum videatur quam latura sit propositæ imaginis ratio. Poteris igitur facere minus hoc modo. Sinciput in medio transuersarū c. m. rotundetur iuxta perpendiculares. g. h. Et occipitiū ad. k. in medio transuersarum l. n. Tum iuxta occipitij commissuram curuabis ceruicem in linea. o. facta distantia ab latere. b. E. .1. L. 8. Tum retro abduces ad latus. d. et perpendiculararem. i. Velim vtran-

qz rationem diligenter cognoscas, nō enim temere huiusmodi variationem exposuimus. Atqz hæc esto vnius capitis descriptio.

Alterius vero talis.

Quadratum similiter constitues vt supra monui faciens rectorum laterum prius. a. posterius. b. Sed transversorum superius esto. i. inferius. f. Hoc quadratum primum per perpendicularibus lineis insignies, ponesqz vnā ab. a. ductā retro. E. 1. L. 1. quæ sit. e. Hæc tanget extremam pupillam et intimas nares. Iterum duces retro ab. a. E. 2. L. 2. lineam. d. hæc supercilia definiet, et super lineā. f. intimum mentum. Oculorum autem anguli iuxta tempora terminabuntur in medio. e. d. Iterum pones retro ab. a. E. 4. L. 0. lineam. e. Hæc attinget aurem vbi e temporibus enascitur, iuxtaqz illam sinciput radit latus. i. Iterum duces lineam. f. retro ab. a. E. 5. L. 0. Hæc terminabit aurem. Tū pones lineam. g. profus a latere. b. E. 1. L. 0. hæc tanget ceruicem, describetqz commissuram occipitij cum ceruice. Transuersas autem parallelos vt diximus sic facies. Ab transversa. i. deorsū E. 0. L. 5. ponatur alia trāuersa. l. hæc tanget verticē iuxta perpendicularē. g. Iterum pones infra. i. lineam transversam. m. E. 1. L. 4. hæc tanget radicem capilli supra frontem. Postea diuides. m. f. duabus lineis. n. o. in tria æqualia spacia. Linea quidem. n. transibit per supercilia et summam aurem. Sed lineā. o. tanget innum nasum et aurem. Iuxtaqz hanc occipitium in ceruicem insidet. Eritqz hinc collum densum vsqz ad guttur. E. 4. L. 6. Iterum duces lineam. p. infra. n. E. 1. L. 0. Interqz. p. n. totus oculus comprehendetur et anguli stabunt in medio. Iterum pones lineam. r. supra. o. E. 0. L. 5. hæc tanget summam narium eminentias, at ima auricula peculiariter exprimetur intra. r. o. Iterum pones lineam. s. supra. f. E. 1. L. 0. Hæc tanget summum mentum. Eum diuides. o. f. lineā. t. per medium, hæc transibit per mediam buccam. Atqz ita et duas obliquas duces. Vnam ex angulo perpendicularis. c. et transversæ. i. ad angulum perpendicularis. a. et transversæ. o. Alteram vero ex angulo perpendicularis. a. et transversæ. n. ad angulum perpendicularis. e. et transversæ. f. Suprà priorem deducetur frons intra. m. n. Infra autem nasus, intra. n. o. Iuxta alteram exprimetur labrum, bucca, mentum. Atqz ita omnibus partibus rectis lineis notatis, tum deinceps formam capitis inscribes, ita vt nos subiecto exemplo declarauimus. Neqz ignorandum similiter posse omnium membrorum mēsuraciones singulatim exquiri de eorū altitudinibus. vt, exempli causa, Ponatur crus a medio genu ad innum talum. hæc erit altitudo. de hac exquires latitudines, vt verbi causa, Curam facies latam parte vna. 4. altitudinis, huiusqz quartæ dimidium duces per talos. Ita vt dixi arbitrio tuo facere in singulis membris et exacte omnia exquirere licebit.

Atqz hic esto finis libri secundi, comensurationum rectorum formarum. Vbi a lectoribus veniā petere libuit erratorum si qua forte in picturis exemplorum occurrerint. Neqz enim nos celaturæ vitia, neqz typorum ligneorum deprauationem præstare aut æquum aut vtrium nostrarum fuit. Sed de scriptura tamen poterint et illa emendari quam omni studio et diligentia qz emendatissime curauimus edi, correctis inter relegendum excusorum peccatis. Lector bonus et æquus gratam vt spero operam nostram acceptamqz habebit, malignos et obrectatores non curat vt Græci aiunt Hippocrides.

Rogo te qui hæc leges, ne alicubi inter excudendum admissis erratis offendare, max. que ex subiecta correctione emendare liceat. Hanc autem veniam a te debet exorare cū chalcographo insueta res, Dum interpretis in tanta varietate distractus cogitationibus animus, presertim cum neq; illi neq; huic laboris socius cōtigerit, Nam, vt apud Ho- merum est Diomedis sententia.

Duo cum socias operas iungere manusq;
Multipli vnum consilio præuenterit alter
Vtiliter, sed solius est peccusq; animusq;
Eardior, atq; acies infirmæ improvida mentis.

Charta. B. facie posteriori versu a fine septimo lege minus longa, A medio.

B. ij. p. st. impressam scripturā hæc desunt.

Atq; ita constituto genu loco suo in propo- sita imagine, quæ super sunt, ita metiere.

E genu medio vsq; supra illud esto vna. 21

Infra vero vna. 40. Atq; ita genu cōclu- dit

Medio, et quod supra et quod infra est.

Ad imam suram exterius duæ sunt 19

Interioribus vna 8

Sed prius quam in hoc opere pergam sub- iiciam trianguli, cuius mētionem feci, figu- rationem.

B. iij. facie priori, itemq; columnula versu 3. lege verticem infra.

Ver. 5. lege summam frontem.

Ver. 21. malo per pudenda.

Coli. 2. ver. 24. le. vnam 10

ver. 25. lege quasi, vt diximus,

A tergo ver. 4. ab vltimo lege coxendices.

E iij. fa. col. q3. priore ver. 6. lege summam.

ver. 18. lege indeq; ver. 29. lege A cubito

ver. tertio ab vltimo le. vnius. penultimo le.

coxam. ver. 5. col. secunda lege mediam.

fa. posteriore ver. 2. persequendo etiam.

E iij. vocem. 8. fac. Alce

In posteriore. f. col. prima ver. 14. lege item

ver. 23. lege sulcaturq; peculiariter femur.

E. v. f. et col. prima ver. 8. lege distabunt.

Col. secunda. v. l. mediā. ver. 14. l. Auersam.

E. vltimo a tergo. col. pri. ver. 20. le. pubem

D. vltimo ver. penultio lege Infra illum

E. fa. et col. prima ver. 7. lege vna

E. ij. f. 2. col. 1. ver. 5. lege infra illum

F. fa. 1. ver. 8. ab vltimo lege puncto. 6

ver. penultimo lege huic prox.

fa. 2. ver. 8. ab vltimo lege. Digitorum.

ver. sequente lege ea ferme erit.

F. ij. fa. 1. ver. 18. lege parallelos

F. iij. f. 2. ver. 7. ab vltimo lege latitudinē

G. fa. 2. ver. 1. lege in æqualia spatia

ver. 9. lege auricula. ver. 15. lege summum

collum. ver. 20. lege designet. vert. 22. lege

ubi ille sup. ver. 25. lege expressas subij-

ciam, reliq.

G. ij. fa. col. q3. 1. ver. 15. lege notatiōes. col.

2. ver. 14. lege. a. b. A tergo col. 1. ver. 3. lege

vestigandas latitudines. ver. ab vltimo

quarto quintoq; lege vnius. col. 2. ab vltio

ver. 7. lege artuum sit.

G. iij. fa. 1. ver. 17. lege singulis. A tergo

col. 2. ver. ab vltio 5. lege sequuntur.

G. 5. fa. 1. col. 1. ver. 7. dele linearum.

A tergo. vox. 10. esto alce aduersæ. 20. l.

sulcus femoris.

G. 6. a tergo col. 1. ver. 20. lege aduersam.

ver. 28. le. imam. ver. 8. ab vltio le. ad illud

imum. Col. 2. v. 11. ab vltio. le. genu.

H. 5. fa. 1. col. 2. ver. 12. lege requiratur. fa.

poster. col. 2. v. 11. l. coactiff.

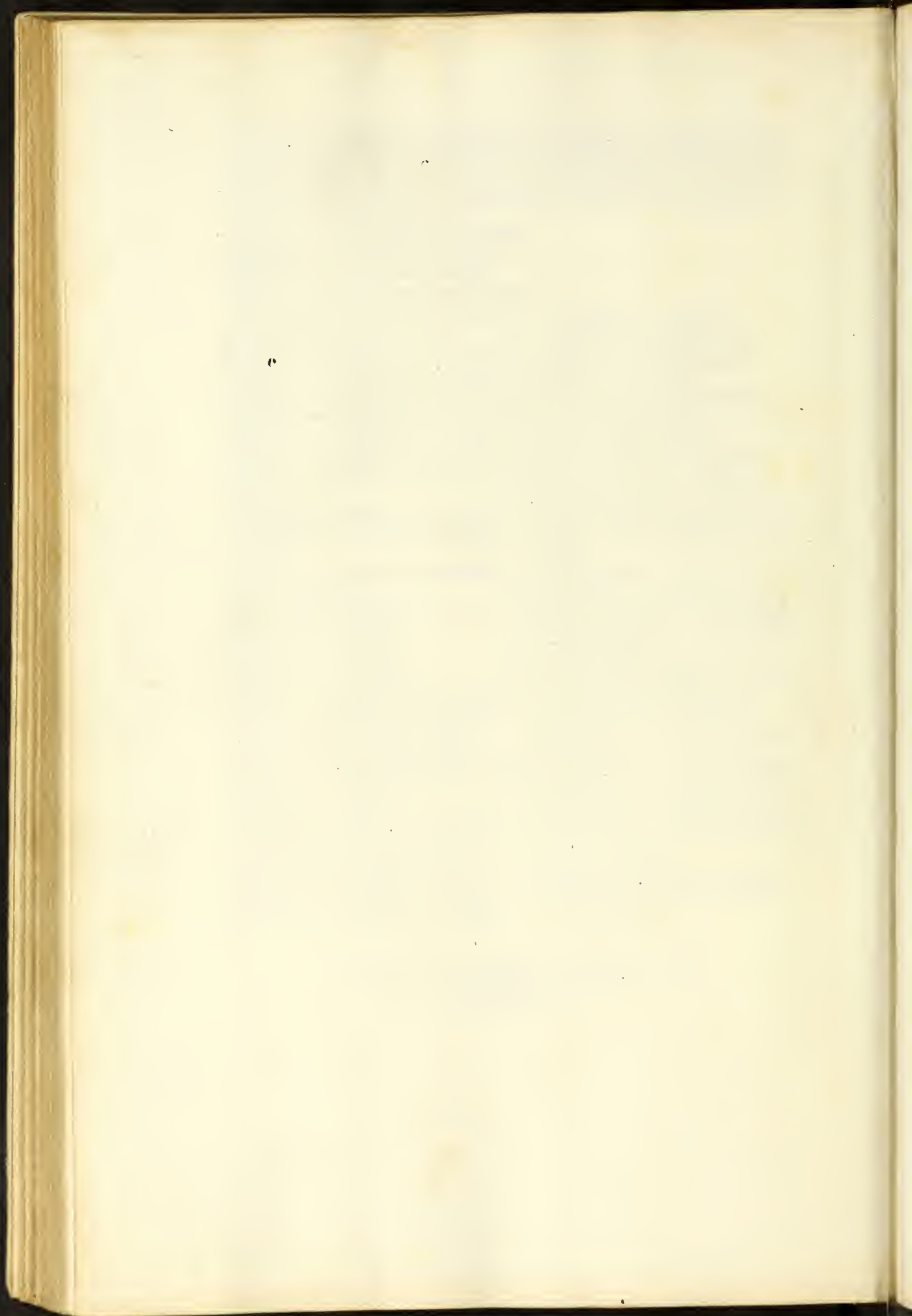
E. iij. voce. 12. l. cingunt.

E. iij. fa. pri. col. 2. v. ab vltio. 7. l. sumi cap

v. 4. l. in coaptatis manib.

Norimbergæ excudebatur opus æstate Anni A Christo
seruatore genito M. D. xxxij. In ædib.
viduæ Durerianæ.

Clariss. Victoris et Geometrae
Alberti Dureri / de varietate fi-
gurarum et flexuris partium ac
gestib. imaginum / libri duo / qui
priorib. de symmetria quon-
dam editis / nunc primum
in latinum conuersi
accesserunt .

Anno M. D. XXXiii.

Ad lectores in sequentes libros prefatio.

Cum de artificio picturæ cōpositos libros ab Alberto Dureto, partim voluntate erga ipsum mea adductus, partim etiā coactus amicorū precibus quæ imperij vim habere viderent, in manus accepissem conuertendos in linguam Latinam, Senti fortunam successus non sane respondere studio meo, eoq; singulari cum mihi tum illis satisfaciendi qui nobis hunc laborem imposuissent. Neq; id adeo mirum mihi cogitanti visum, quod non satis explorato pondere subissem sub materiam cui ferendæ parū sufficerent vires meæ. Id me siue in cupiditate gratificandi petentibus a me hoc opus, siue negligentia mea principio sane fugerat. Quare fuimus eo maiore anxietate in processu quo minus et prouisa grauitas et integrū iam erat abijcere semel susceptum onus. Quod ipsum si facere licuisset, expedita via fuerat qua nos cura molestiaq; liberare potuissemus. Atq; in hac hœsitatione et depressione nostra, ut fieri sole, progressi sumus lentiore gradu, et quasi pedetentim. Itaq; libros primos duos tanq; recedentes, separatim Latinos factos emisimus, Simul ut daremus specimē industriæ nostræ lecturis, simul ut hac in parte decursi spatij paulisper acquiesceremus. Simul etiā, quia esset in reliquis maiore attentione opus, quod sciremus primum quidem librum ab authore diligenter recognitum, ipsoq; illum viuo typis excusum fuisse, cum reliquorum editioni et castigationi morte præcepius decesserit. Atq; utinam Deo visum esset, ut illo superstite nobis hæc prouintia data esset, gerere et cupide et ut confido, cum laude voluissemus. Nunc illius desiderio, et fuit non nullum tædium, et occasio certe laudis morte ipsius amota est. Hoc autem cum opto, non modo respicio ad me et res meas, sed potius etiam ad illum et famam mortui, a quo sensi me valde diligi, quemq; ego merito ipsius feci maximi. Nec non studiosis quoq; harum rerum utilia vota facio. Extarent enim profecto hæc scripta ab authore ipso edita, non minima parte sui sed vniuersa, ad eum modū composita, ut maxime et doctis admirationi, et studiosis omnibus fructui essent. Nunc etsi neq; illi parumpendere, neq; hi parum adiuuari poterunt. Tamē illa excellentia curæ et elaborationis fortasse requiratur, qua nihil est pulchrius neq; præstabilius. Videre etiam hoc amici Dureri nostri, qui inchoata iam excusione operis, et absoluto primo libro cū auctor diem suū obisset, perduxere ad finem hunc laborem, cū accurata admonitione, authorem editiōni non affuisse. Hæc ego etiam hoc loco, in quo, ut dixi, quasi posito onere aliquantulum acquieuit, recepturus illud duxi lecturis significandum, ut scirent quid a Dureto tantum modo informatū, quid per politum haberent. De nobis deque opera nostra supersede debimus in præsentia verba facere. Neque enim cum laudem nullam affectemus, metuendū ut opinor, ne quis qui reprehendere velit, futurus sit. Ut enim ille apud Virgilium ad maximam spem natus puer, imbelles feras nihil moratur.

Spumantemque dari pecora inter inertia votis.

Optat aprum, aut fuluum descendere monte Leonem.

Ita libenter prætereunt huiusmodi scripta facileque patiuntur latere Aristarchi, a quibus non celebratum sed obscuratum iri nomen suum perspiciant. Quid est autem hoc genere scriptorum, quod ad orationem quidem attinet, non solum Ieiunius, sed penæ dixerim infelicius, ut misericordia digni, si quid ad hæc forte cōpulsī sint, esse videantur, inuidiæ certe obnoxij esse non possint. Sed hæc ipsa pluribus memorauis

mus quam necesse fuerit. Quod autem de miseria horum scriptorum dixi quæ tali argumento taliq; fortuna sua traductore plane serui accipiunt, si quis minus esse verum putat, licet periculum paucis ipse versibus faciat, nimirum intelliget multo me, quam res sit, parcius locutum. Quod superest si qui illa priora forte legis, facite et hæc cognoscatis. Quæ profecto sunt ab arte instructissima, quo etiã nomine si quid compositioni defuerit, facile compensari pati debetis. Et, si nihil ad hoc usque tempus vidistis in lucem emissum his de rebus melius, æquum fuerit hactenus quidem optima gratis animis amplecti nihil vidisse autem certum habeo. Ut enim restare huius artis eximia quædam ad huc præcepta veterum, neque funditus illa deleta esse. Ita etiam summa cum cura asseruari arbitror, magis quam villam Virginem, quas tamen poeta magister morum custodiri iubet multifariam communitis in thalamis. Quod si quando horum prodierit, Deo bene volente, aliquid, etsi, quicquid fuerit relinquet, etiã Duræriana non nullo in numero. Tunc tamen licet antiquitati venerabili priores iure optimo deferatis. Interea cum quod præ Durærianis petat, nihil extare compertum habeamus, officium vestrum feceritis si hæc ut optima amplecti, meliora cum vestigare tum sperare non desinatis. Quas profecti ille etiam cum obscuracione suorum vellet mortuus. Cum enim facile præstiterit multa variaque rerum scientia reliquis, tamen hæc etiã ipsam vicit illo in viro animi probitas, ingenitas, liberalitas, moderatio, sanctitas. De quibus etsi rei magnitudinis exuperante, multo minus, multoq; exilius quam par erat, cum a nobis alibi dictum sit, nunc quidem verba facienda non putauimus. Ceteræ hanc doctrinam non poterint, ut opinor, contemnere eruditi, cum enim est arte exulta, tum in usu iucunda, non hoc modo operce et manuum, sed intelligentiæ potius et iudicii. Quis est enim tam rusticus aut alienus ab omni elegantia sensu, qui non libenter bonam pulchramq; picturam cõtemplari soleat. Sed inter spectatores discrimen est ingens. Nam imperiti artis nihil neq; exquisite neq; cõcertitudine aliqua cognoscunt. Sed coloribus et nitore tabularum tantummodo capiuntur, horum etiam humaniores argumento. Docti vero etiam particulas et singulatum omnia percensent, iudicioq; suo discernunt et perspiciunt. Ut illi eorum qui magnam hominum turbam simul salutent, hi autem eorum qui singulos appellent, similes esse videantur. Sed quoniam existimo statim ubi huic opus erit futurum aliquos qui in ipsum quasi irruant, subq; sua præla abstrahant. Quantum quidem interfuerit studiosorum illud hinc accipere quam aliunde ubi secundum nostram expressum fuerit. Non tam dicere facile est atq; ipsa re declaratur. Cum enim pene maior claritas et certitudo consistat in exemplis quã præceptis, neque fieri possit, ut illa traductionibus crebris non violent, siue ipsis typis vitiatas, siue negligenter explicans, ut usum et scientiam concedam maximam iis qui transferre velint, quis non videt quam in procliu errores pendeant, cum nobis compertum sit ab iisdem typis ipsis, expressas iterum fauras diuersas exiisse. Corrupti autem aliorum authorum scripta sola in scriptione consuevere, huiusmodi in pictura etiã. Quo in genere quoq; sunt cosmographica illa phenomona et Geographica. Sed de hoc ipsi viderint, ne si in hac parte immoremur, magis distractioni librorum, quam legentium comodis voluisse consulere videamur. Atq; hinc igitur deinceps Alberti doctrinam exponere aggrediemur.

Alberti Dureri mathematici et pictoris. De figurarum varietate libri duo.

Hoc in libro qui de pictura tertius a nobis instituitur, propositum est demonstrare rationes quasdam, quibus superius descriptæ figuræ corporum secundum membrorum et suam et inter se convenientiam variari pro arbitrio vniuscuiusq; possint, Sive cui opus grandius seu magis exilius forte placeat, Ita quidem ut omnia, alia quam dudum, et diuersa, neq; figuram neq; iam commensurationem pristinam retinere videantur. Atq; hæc similiter in virilibus ac muliebribus nec non puerorum imaginibus exponere decreuimus.

Principio notum intellectumque esse debet, Quibus de rebus figurarum variationes existere soleant, Harum genus est vnum in commensurationibus contrarietas. Cum autem contraria iunguntur magis illustria fiunt, quod in similibus non accidit. Huius generi hæc subiiciuntur.

Magnum.	Paruum.
Longum siue prolixum	Breue seu curtum.
Distensum seu dilatatum	Contractum.
Crassum	Gracile.

Quæ quidem differentie quantitatis sunt, Et in adiiciendo detrahendoue in multo ac modico versantur.

Alterum est genus qualitatis in quo sunt differentie ætatum ut iuuentæ, Senectæ. Constitutionis corporis et modi ut macilentum pingue, durum, leue, Forme ut venustum amabile, Turpe ingratum, Itemque habitus ut curuum, rectum, æquale, inæquale, sublime siue excelsum, humile seu demissum, Rotundum, Angulosum, Acutum hebes, similiter et erectum, Transuersum, Obliquum, item positus vno dextrum, Læuum, aduersum, Auersum, supra, infra.

Per hæc discrimina diuersitates figurarum exquiri poterunt. Quarum nunc deinceps exempla subiiciemus quibus præcipua ac pene sola harum rerum doctrina continetur. Ac primū proponatur differentia magni et parui. De qua dupliciter cogitandum. Primū quatenus hæc est totius erga totum, Quæ vñ magnum dicatur, paruum alterum, in quibus similitudo tamen et quasi eadē facies cōstare potest. Ita in quibus eadem ratio et conuenientia partium ponitur, grandia possunt vel parua describi. Ut in delineationib; fieri videmus. Volūt enim similes vel Regias edes de forma adumbrata in cartis, extrui ita et globum longioris diametri similitudinem habere cum altero cuius diameter multo sit breuior, nemo non dicit et sentit. Sed cum hæc differentia animaduertitur in partibus tum consequitur dissimilitudo totius erga totum. Ut si quis truncū corporis constituat grandiusculum, inferiora autem minuscula. Hocque ipsum vsurpari poterit omnibus in membris, Quæ variationes sunt infinite. Atq; his appellationibus magni ac parui vtimur respectu earum rerum de quibus rebus ille ponuntur inter se.

Proxima erat differentia proposita longitudinis et breuitatis. Volet igit aliquis certam effigie producere aut corripere, ut, exempli gratia, illā quæ virilis in primo libro et loco a nobis descripta est, is igitur animaduertet in prolixitate gracilitatē et contractionem, in breuitate vero crassitiem et distensionem secundum propriam com-

mensurationem, Atque hæc cum fiunt utraque in ratione latitudinis et densitatis, spacia quæ in principali figura notata cernuntur, retinenda erunt, Si uero utraque effigies illa in quibus producta et correpta hæc, accomodata fuerit ad altitudinem principalis imaginis, Tum illa latitudinis et densitatis spacia pro utriusque constitutione, longe diuersissima erunt, At altitudinis spacia iam congruentia maximam dissimilitudinem præ se ferent, propterea quod a principali figura hinc ad proceritatem illinc ad humilitatem discessum, Deque illa gracilliora omnia et contractionora cum hac crassiora et distensiora facta fuerint. Atque hac uia singularum partium altitudines in corpore conuenienter produci aut corripri poterunt intra notatas transuersas lineas designatrices altitudinis partium, Quarum si maiora inter ualla feceris effigies productior sunt minora correptior erit, Quibus, ut dictum est, ratio densitatis et latitudinis non uariatur, Sed illud productum et hoc correptum unam ab altera effigie discerni, Quarum postea in noua commensuratione a principali descriptione longe abitur, Id ipsum uero minutim perque singulas partes in producendo ac corripiendo exquirere et nimium laborem et tædij haberet plurimum, Quare tota in hanc rationem certa doctrina sumus complexi de qua ministerio unius trianguli hæc quæ dixi recte et facile perficiantur. Hoc ita describes.

Lineam unam punctis duobus designabis, secundum quam altere duce longitudinis et breuitatis describantur. Hæc esto. a. b. tantæ altitudinis quanta fuerit primæ uirilis figuræ in primo libro. Hanc diuides per altitudinem spacijs linearum transuersarum, Nam illis scis ostendi altitudines partium. Ab huius lineæ punctis a. b. deduces in propositum alium ad dextram punctum c. lineas duas quæ in illo concurrerent, triangulum describant de basi. a. b. et similiter in eodem puncto c. productæ altitudinē omnium partium lineæ concurrent postea iuxta hanc mediam lineam παραλλήλιος unam prolixitatis f. g. ad sinistram constitues, alteram decurtationis d. e. ad dextram uersus punctum c. Quorum quæ a media uel hanc uel illam remotius posueris, hoc erit maius prolixitatis uel decurtationis discrimen. per has igitur et ipsas transcurrentes ille altitudinis medie lineæ diuidet et ipsas pro unius cuiusque ratione conuenienter, itaque uti res fieri postulat. Huius trianguli figuram expressam subiicimus manu nostra. utile futuram multis et uarijs usibus Estoque nomē illi uarianti, Nam uariantur huius ad iumentum partes renū et admirabiles mutationes efficiuntur uel augmentatione staturarum uel diminutione, ut si proposita aliquam effigiem cuius altitudo complectatur spacia quæ essent illius capitis septena ad altitudinē capitis spacijs octonū nouenū, denū uel producere libeat adiacentes nimirum altitudinē quæ fuerit intra caput summum et plantam imam unius, du utrumue capitum spacia Quod idem et diminuenda statura accipiendū. Sed si staturam forte ut diximus prolongaris, accomodabis iam etiam productiusculū caput pro eo ac forma eriget proposita imaginis, ut conuenientia et decor custodiatur, idem pro natura rei et in decurtatione seruabitur, Sed tum si metiri uelis, altitudo non paria spacia capitum atque prius habebit, Hoc loco moneo uolentes usurpare hanc a nobis demonstratam rationem mutationis, ut in manibus et pedibus separatim a nobis superius descriptis cum magna diligentia et attentione, ut in re neuiquam facili uersari uelint.

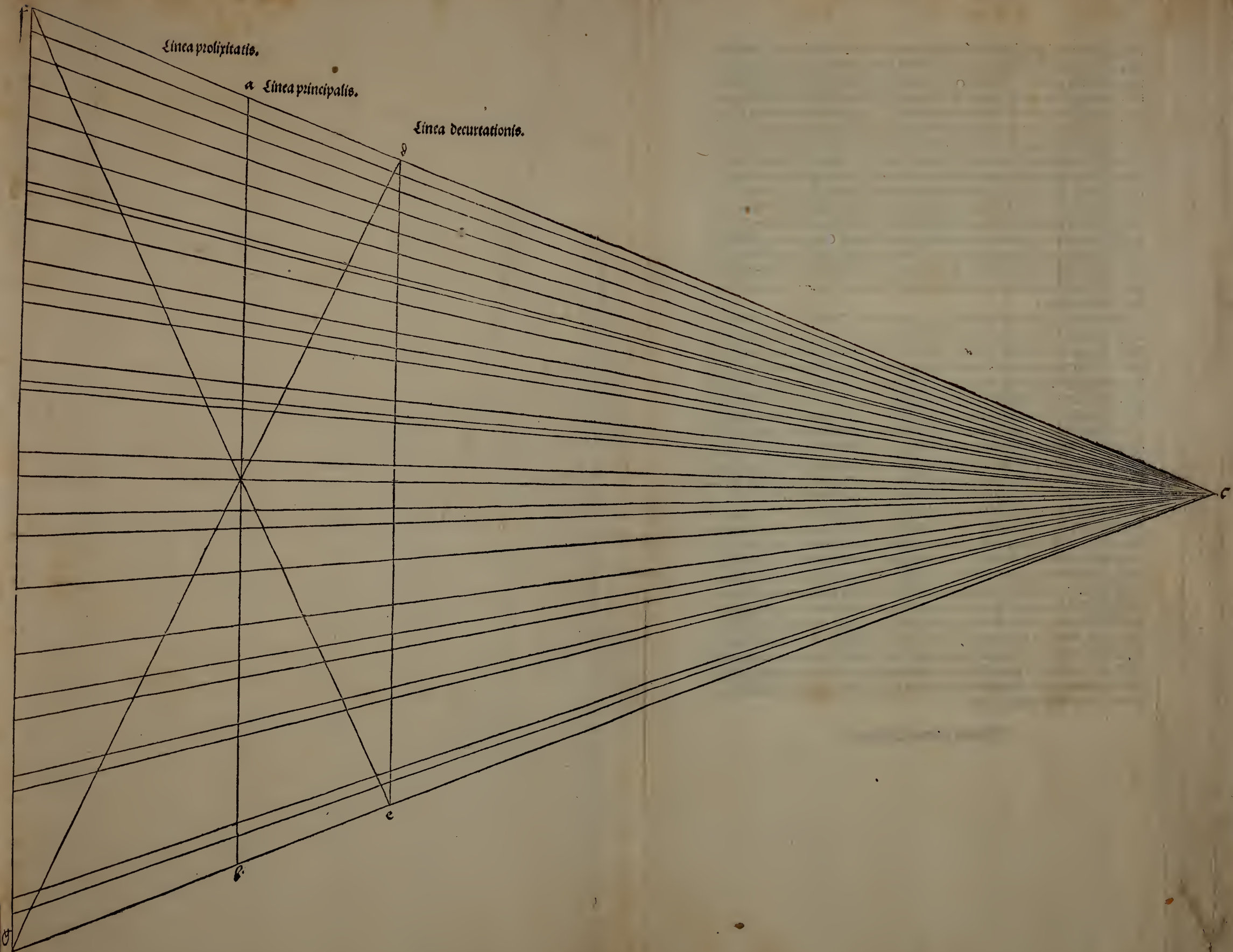
Sequitur forma. Variantis.

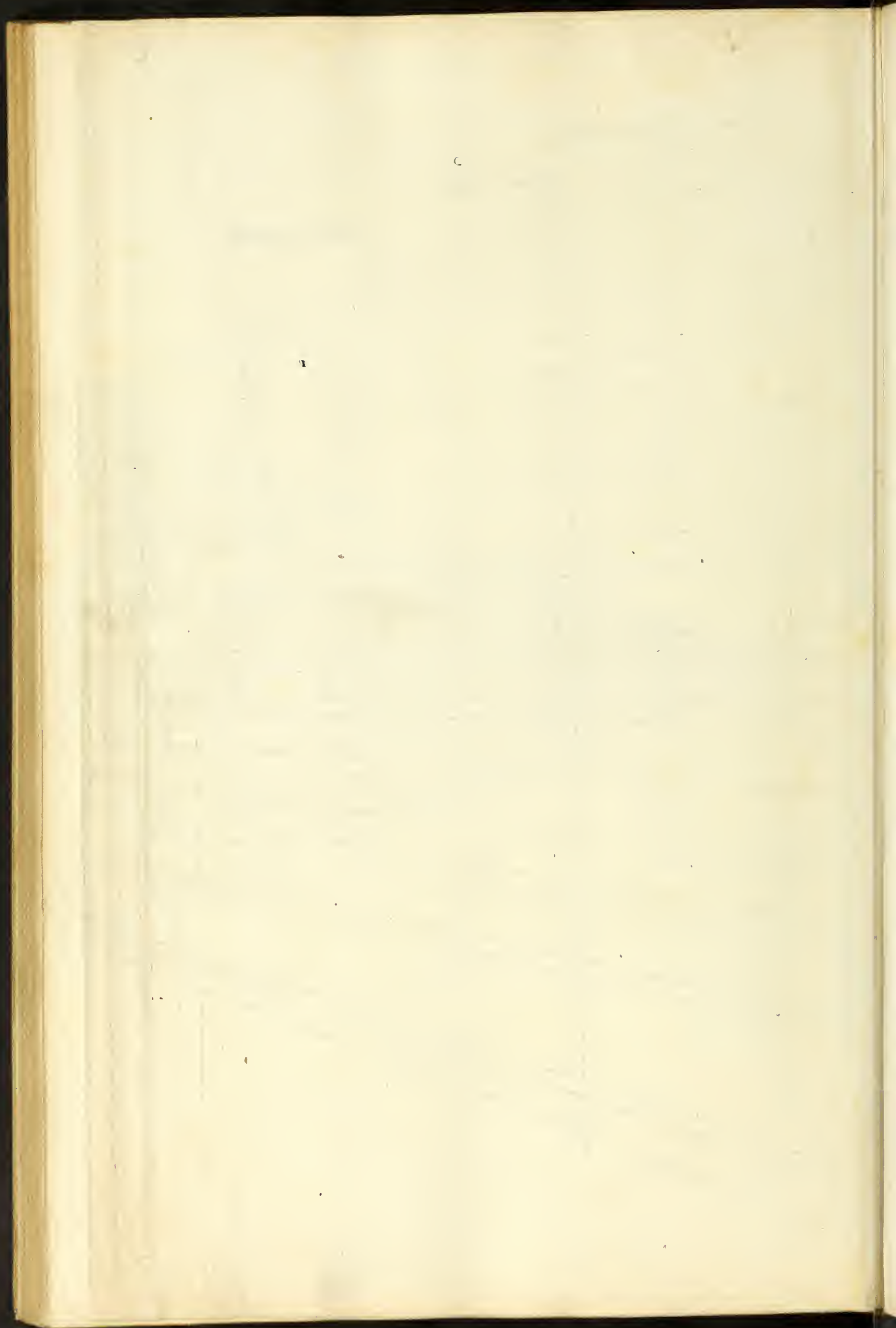

Linea prolixitatis.

a Linea principalis.

Linea decurtationis.

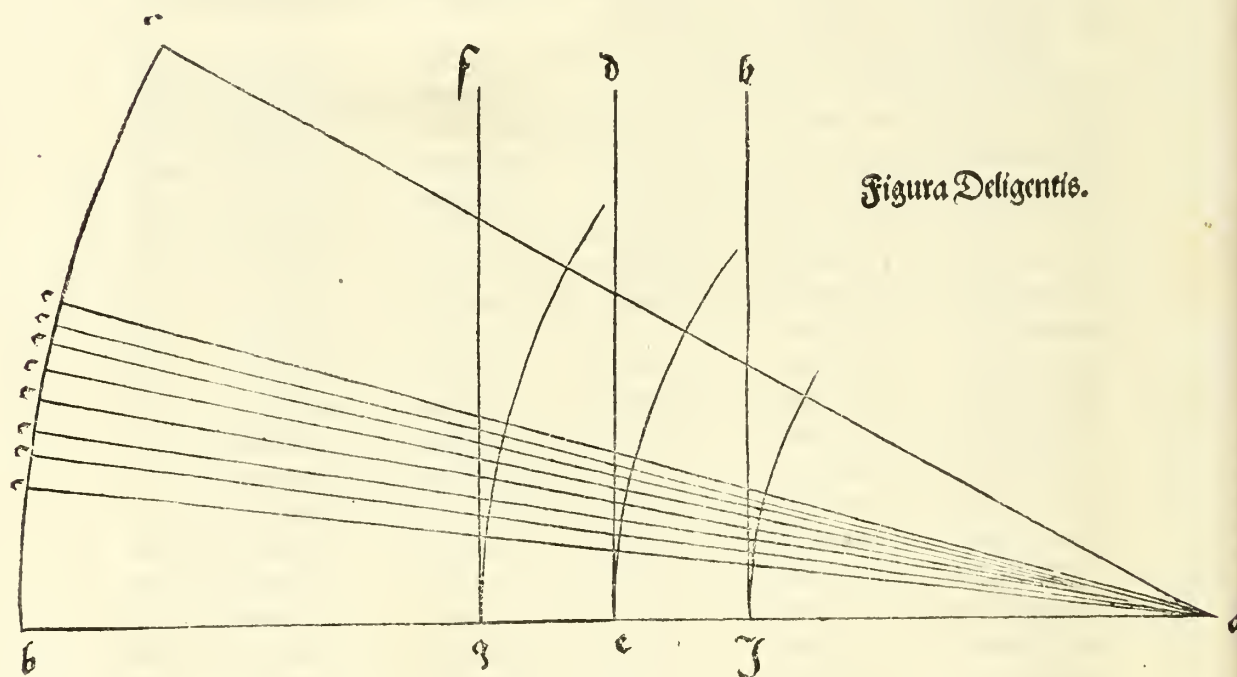

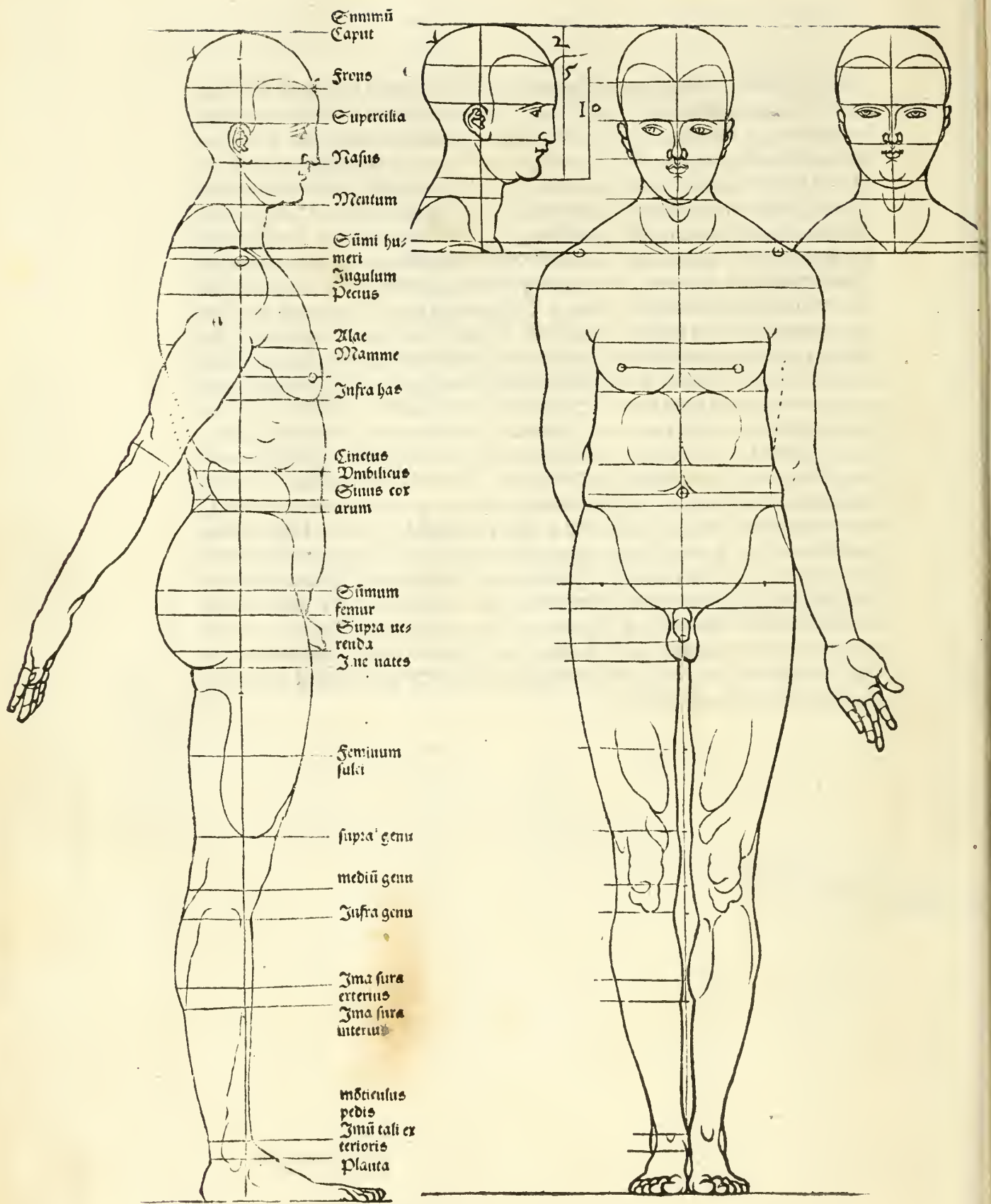
Ita igitur distinctis his omnibus lineis ut est præceptum, deinceps forma imaginis sua cuiusque inscribetur, Quod nos in præscriptis linearum exemplis ob cartæ paruitatem facere non potuimus, Sed fecimus per æqualia et congruentia altitudinis spacia in sequentibus, conseruatis debitis commensurationibus singulorum, hac via et ratione quæ exponitur, qua in omnibus volentes mutationibus vtantur licebit. Figura autem efficta ad lineam. f. g. erit gracilior et contractior, ad lineam autem d. e. crassior et distensior. Nec minus vsus erit huius variationis in illis gracilitatis ac crassitudinis, et contractionis ac distensionis modis, quæ in his prolixitatis ac breuitatis. Non autem est ab re et inconsentaneum, cunctas imagines quasi æquali in exemplis altitudine describi, hoc est, ut vnius altitudo tantum cartæ occupet quantum alterius, quæcumuis staturæ dissimiles sint. Ita enim in comparatione omnia illustriora et magis euidentia futura sunt. Hac eadem ratione poterit aliquis et in separatis partibus imaginum vti, sic vti aliquid illarum variet, aliquid non variet, Et ut. ac quidem quicquid vni detrahatur, alteri adijciatur necesse est. Idem intelligendum de singulis etiam in imaginis altitudine transuersis lineis, Et iuxta has attenuationis aut densationis, itemque contractionis aut distensionis. Quoties enim iuxta vnam propositam et principalem lineam in Variante hinc atque illinc alias duas statueris, declaratur omnibus in locis permutatio conueniens, illinc in prolixitate hinc in breuitate. Sed nunc deinceps, quo quisque modo officinam suam hoc triangulo instruere illoque si res poscat vti possit ostendam.

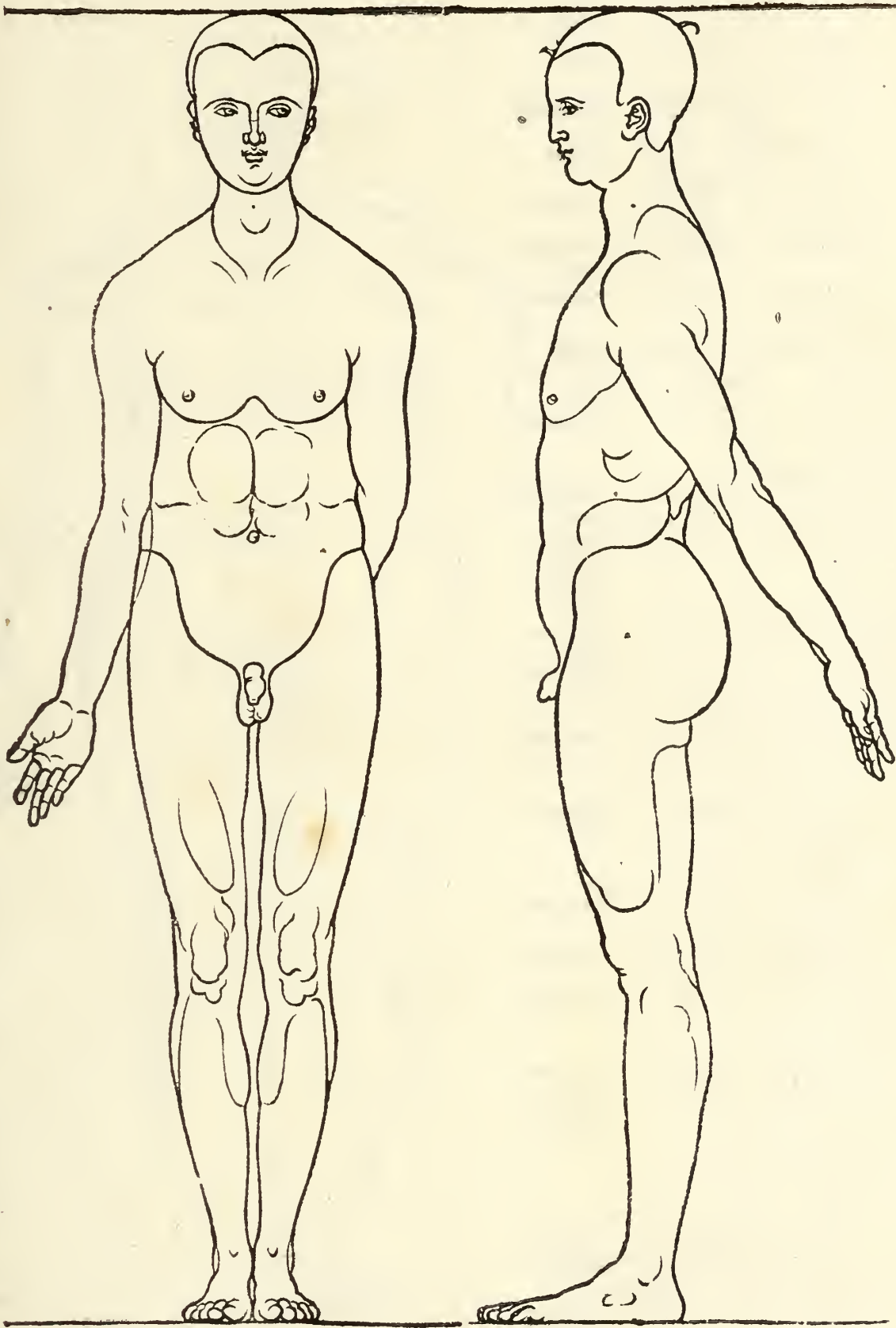
Principio ducatur linea transuersa de puncto. a. in punctum. b. quæ certo loco fixa sit. Ex huius puncto. a. producet alia. a. c. quæ quidem fixa sit illo in puncto. a. sed ab altero puncto. c. mobilis, ita ut cum transuersa. a. b. in eodem loco iungatur, ab puncto vero. c. remoueat propius aut longius. Neque quisquam suspicatus sit me nunc sic de lineis ac punctis loqui, quemadmodum Geometræ consueuerunt, quibus hæc omnia cogitatione modo complectenda proponuntur. Nos enim nunc manu operibus consilimus, Sed nihil tamen minus, quam exprimi hæc omnia velimus, debebunt ipsa ad illorum quæ indiuidua et vnica sola mente intelliguntur, exactam et inuariabilem certitudinem referri. Sed eorum quæ diximus talis vsus erit. In tabella huic rei comparatæ transuersam lineam. a. b. inscribes, et in puncto. a. acum seu clauiculum firmiter affiges, huic annexes filum æquabile et validiusculum ut ferium, illudque intendes in altero puncto. c. quod representet illam ab eodem puncto c. mobilem lineam. Post hæc impones perpendicularem. d. e. in mediam transuersam a. b. His ad hunc modum præparatis scito in linea perpendiculari. d. e. statuentem propositam partem quam producere aut corripere velis, ita ut finiatur in solidam lineæ transuersæ. a. b. postea filum quod est pro linea. a. c. intendes, ut supra attingat summitatem constitutæ partis in linea. d. e. Deinde quantum volueris prolixiorem illam partem facies. Hoc pacto. Ante lineam. d. e. prolixitatis quæ sitæ lineam duces similiter perpendicularem quæ supra extento filo lineæ. a. c. infra transuersam. a. b. definiatur. Hæc sit exempli causa. f. g. si correptiorem facere volueris propositam partem, consequeris hoc ipsum de breuitatis linea, quæ perpendiculariter et ipsa statuetur in transuersam. a. b. post perpendicularem. d. e. versus. a. et supra definiatur filo lineæ. a. c. Sitque hæc, verbi gratia, h. J.

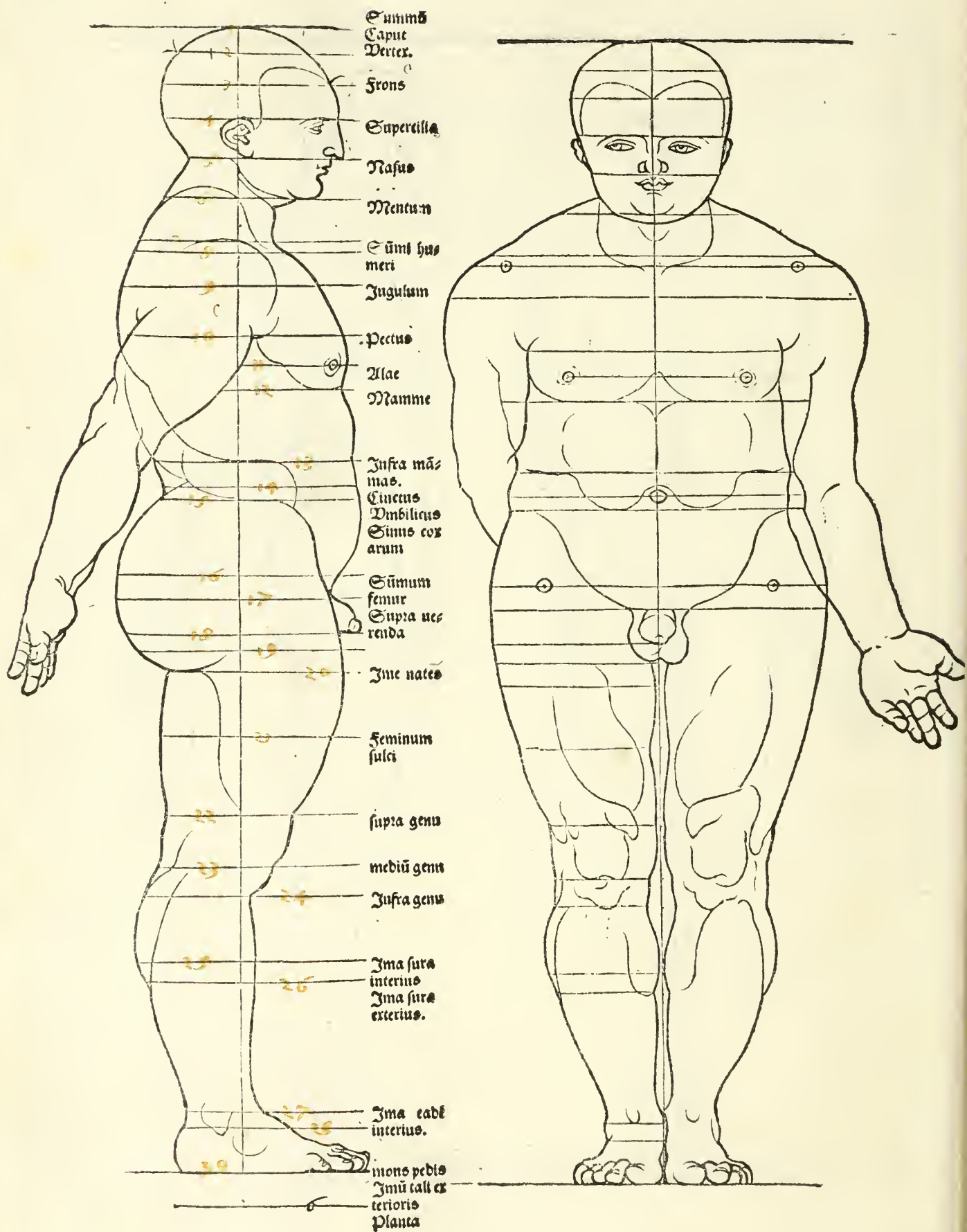
Hoc pacto tribus perpendicularibus ordine in transversam subiectam impositis, Statuetur in media. d. e. propositæ et principalis longitudinis spacium, In eiteriore f. g. illud ipsum productum, In ulteriore. h. i. correptum. Atq; hæc ipsa conuenienter utrumq; designat linea fili. a. c. cum ad summitatem lineæ. e. d. intenditur. Horū usus esse poterit in rebus innumerabilibus, etiã ubi spacioꝝ nomina dici nõ poterunt. Ut si nõ sit nominabile quota quæq; alicuius nota longitudinis pars sit, veluti vna 2. vna. 2. 5. 6. Huius præcepti exẽplũ expressim⁹ inferius, vt oculis etiã legentiũ doctri- na nostra subiceretur, Atq; huic instrumento nomen placuit indere Deligenti, quod seruiat delectũ eoz quæ in quaq; proposita re maiora aliquis minoraue facere velit. Atq; ex his præceptis et huius Deligenti aduinculo descriptæ sunt paulo post ex- pressæ figuræ viriles gracilitatis et crassitudinis. In his variationibus animaduertendum, omnia corpora in productione, addensatione, dilatatione grandescunt, partes habere distantiores et quasi vastiores, contra quæcumq; corripantur concur- rentes magis et propinquas. Itaq; graciliores staturas aspectu etiam molliores ex- istere crassioribus. Hoc instrumentum quadrantis plane figuram modumq; præ se fert, quod nos et ipsum curuis lineolis designauimus.

Sed sequentium imaginum productoris staturis sciendū adiectum esse ipsarū
altitudinis partem vnam 4. Etiam si quis vti hac ratione volet, is debet caput pau-
lo argutius accommodare, quo neglecto tota figura apparebit inuenustior. Cursum
igitur versum mento leuato, aut supra aliquantulo de capitis summitate dempto, deli-
gentis beneficio partes cōmensurabuntur. Nos in exemplis de summitate nihil dem-
psimus, sed inde ad inum vsque mentum fecimus spacium duarum 75. ab summo
autem mento ad summam vsq; frontē vnam. 10. distributis deinceps beneficio deli-
gentis omnibus altitudinis partibus, latitudo em̄ iam inducta et densitas retinetur.
Huiusmodi etiam capitum ipsorum exempla iuxta effigies exemplorum, apposui-
mus. Spaciū pedis feci obtinere duas. 13. Nam exierat breuiusculus iusto, similiter
et monticulū pedis non nihil cōplanauimus. Exigebat etiā figure venustas vt cru-
ra quæ ratio variationis subiecerat nūc etiam gracilliora et contractiuscula describer-
entur. Et huius imaginis densitatis commensurata spacia minus habent spacio
principalis imaginis parte vna. 5. Hæc autem omnia quomodo recte fieri posse pu-
tarim, omnibus in partibus ac locis, diligenti et studiosa manu in exemplis delinea-
uimus, quo non verbis modo, sed re etiam ipsa instruerem legentes. De figura autē
correptione monere hoc est visum. In descriptione Variantis per constitutam lineam
principalis altitudinis a. b. duxi lineas duas obliquas, quæ in medio lineæ a. b. se
mutuo scinderent, Ex igitur productæ a linea prolixitatis f. g. supra et infra, attin-
gunt lineas c. f. et c. g. atq; ex huius attingentice punctis ducta est decurtationis linea
d. e. Cuius decurtationis figura si ad principalem altitudinem effingatur admodum
crassescet, sicut hoc Deligentis instrumento efficitur. Capitū tamen et altitudo et las-
titudo ac densitas minuenda est, siquidem ad humanum modum respondere volu-
mus. Pedis autem spacium vnam. 6. obtinebit. Horum et ipsorum subieciimus exem-
pla, De quibus itemq; nostra doctrina facere quisq; poterit quod libuerit, seu produ-
ctiora siue correptiora placuerint.

Summū
Caput
Vertex.

Frons

Supercilla

Nasus

Mentum

Summū hū-
meri

Jugulum

Pectus

Ulae

Mammae

Infra mās
mas.

Cinctus

Umbilicus

Sinus cox-
arum

Summū
femur

Supra ves-
reida

Inne nates

Femur
sulci

supra genu

mediū genu

Infra genu

Inna sura
interius

Inna sura
exterius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

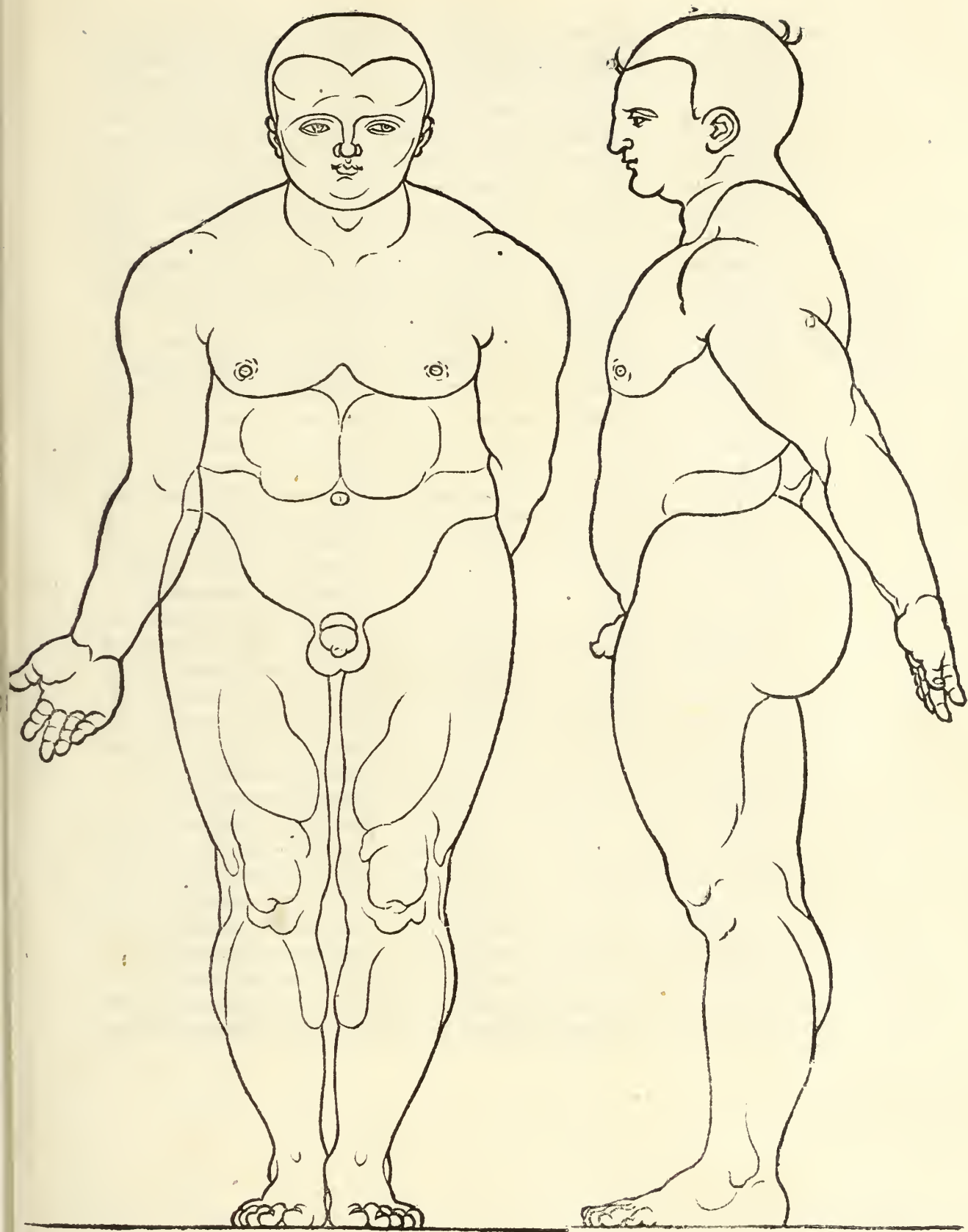
Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

Inna eade
interius.

De differentia prolixitatis et breuitatis visum est, nunc quoque tractare supra in libro primo descriptum caput in cubico quadrilatero per transversas et perpendiculares res dispartitum lineas. Hoc est, si illud intelligatur in cubo, qua ratione hic extendi, hoc est altior depressione reddi, nec non cognosci possit, quid accedente altitudine, latitudinis decedat spacijs, et illa decedente, quid his accedat. Hæc communi voce *ερεος μιν χιματα* dicuntur, Nos distinguimus, docendi causa, ob longo et prominente.

De his talis esto doctrina. Proponatur cubus quadratus, id est, æquilaterum quædrangulum solidum concipiatur animo, huius enim cubi propria est appellatio, Sed altitudo esto spaciium altitudinis supra in primo libro descripti capitis, quod caput principale nominamus. De cubo autem prius seorsum non nihil explicandum quam ad descriptionem capitis perueniatur. Esto autem positum in vniuscuiusque arbitrio, quantum attollere ac deprimere quantumue producere illum velit.

Sciendum cu-
bium nominari
omne
ερεος μιν
id est solidum
quadrangulum
ab auctore.

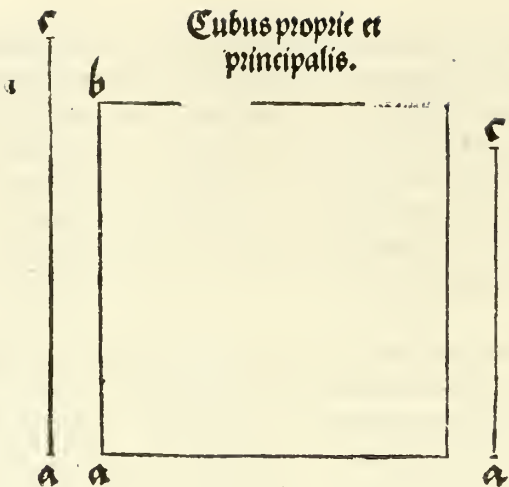
Principio propositi cubi recti lateris primorem lineam notabis infra litera. a. supra. b. hanc ipsam lineam quantum libebit attolles, quodque iam altius factum fuerit insignies notis. a. c. postea lineam. a. c. transversam collocabis, et impones in illam perpendiculariter a. b. ita ut norma hac constitutione linea *z* describatur, et angulum. a. contineat, mox de puncto. a. retrosum produces lineam. a. c. cuius productionis terminalis punctus sit. d. Ita in transversa. d. a. c. imposita perpendicularis. a. b. ad rectos utrinque angulos apparebit. Tum obliqua linea supra triangulum concludes. Postea gnomoni seu cenci siue lignei modo ne fallacis, vnum latus accomoda ad obliquam lineam. b. c. ita ut angulus gnomonis attingat punctum. b. deinde normalem lineam ex angulo gnomonis deducito, quam ubi videris ad normam ut dixi deductam scindere transversam. d. a. c. ibi normam ponito. e. Quibus perfectis iam repletam scito convenientem, id est, *αυαροσ* lineam ad lineam. a. b. et lineam. a. c. Ea est linea. a. e. Sed deinceps exquirenda linea est inter. a. b. et. a. e. hoc pacto. Ambas lineas. a. b. et. a. c. coniunge ut vniam transversam describere videantur. Ea sit. e. a. b. Deinde constitue perpendiculariter vniam lineam in punctum. a. et instige circum pedem in mediam lineam. e. a. b. et alterum pedem colloca ad punctum. e. atque inde circumage vsque ad punctum. b. ut semicirculus describatur, cuius circumferentia ubi fecerit perpendiculariter in punctum a demissam lineam, ibidem appone normam. hoc erit spaciium laterum latitudinis cubi qui principalis altitudinem excesserit, qui excessus designatus sit linea. a. e.

Similiter facies compressurus principalem cubum ut prominentiusculus fiat, nisi si quod exeunt omnia a prioribus diuersa. Ut enim supra clatior fuit facta cubi altitudo ita fiet nunc humilior, Ut. a. b. describat iam lineam decurtationis. Sed latitudinem ita inuenies. Latus. a. b. accomodetur ad transversam decurtationis lineam. a. c. normaliter. Postea ultra punctum. a. deducatur retrosum linea. a. quæ deductio finiat puncto. d. Mox obliqua etiam trahatur. b. c. Et postremo gnomonem vno latere sui appone ad hanc ipsam obliquam. b. c. ita ut angulus normalis attingat punctum. b. Et lineam inde normalem deduc in transversam. d. a. c. Quam ubi hanc scindere videris, ibidem statue punctum. e. Ita prior inuenta erit convenientice linea,

Inter duas. a. b. et. a. e. eaq; esto. a. e. Sed alteram conuenientice lineam ita exquires. Duas lineas. a. b. et. a. e. coniunge ita ut vnā transversam. e. a. b. facere videantur, postea in punctum. a. perpendicularem immittes, Et pedem vnum circum figes in mediam lineam. e. a. b. et altero pede ex puncto. e. semicirculum de. e. ibes. Et huius circumferentiam ubi cernes transcurrere perpendicularem impositam in punctum a. ibidem ascribito notam. f. Erigatq; hæc ipsa linea longitudo prominentice compressi cubi, cuius altitudo proposita fuit linea. a. c. Quorum omnium figuræ singulatim, necnon delineationes omnium partium capitis in suo quoq; cubo expressæ subiectæ sunt.

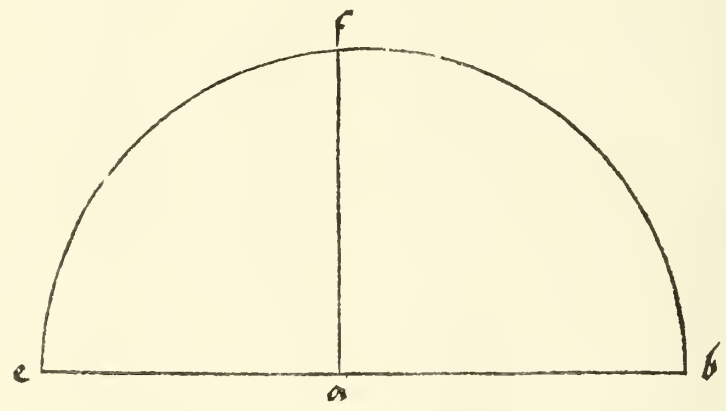
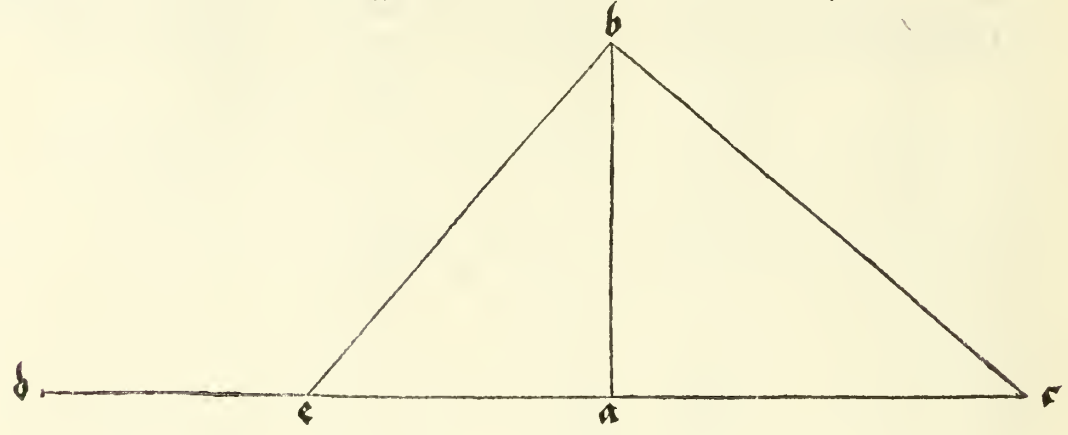
Sciendum in aduersa facie capitis effingenda, detrahendam latitudinis suæ vnā. g. pro eo ac commensuratio erigit. Vel licet sane sic facias. Propone latitudinem cubi prominentis ac compressi octies, Et diuide per decem æqualia spacia, Erigatq; horum decem spaciōrum vnum latitudo aduersæ faciei, ad quod contrahetur quadratura cubi, vnde oblongus et prominens factus fuit. Atq; ita formæ lineas admodum lo Deligentis distribues. Quam rationem sequeris per variationes in toto corpore.

Cubus proprie et
principalis.

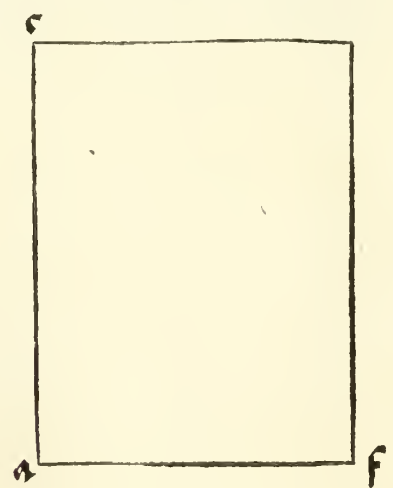

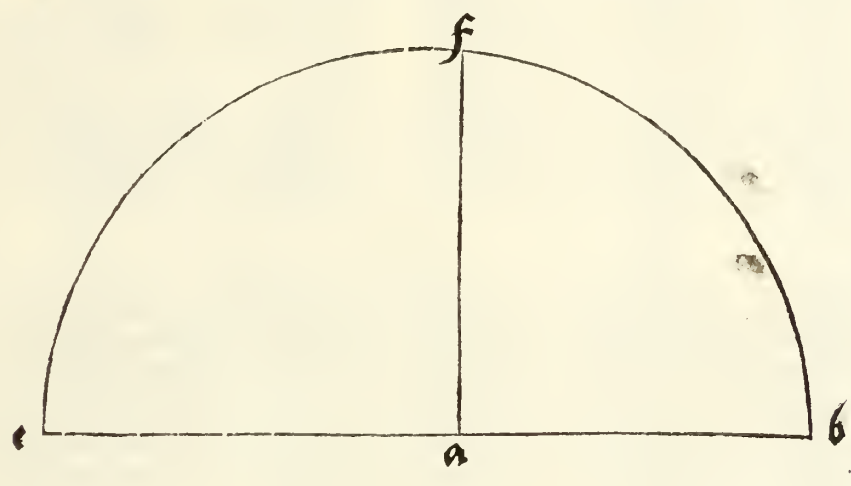
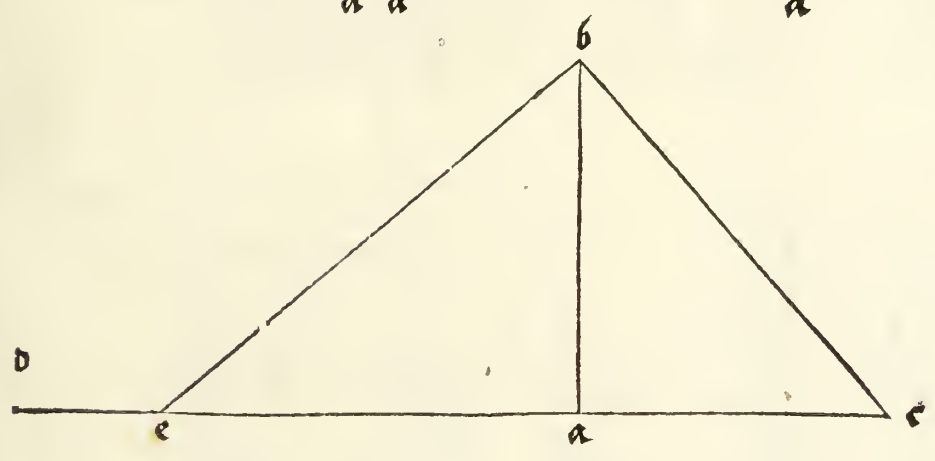
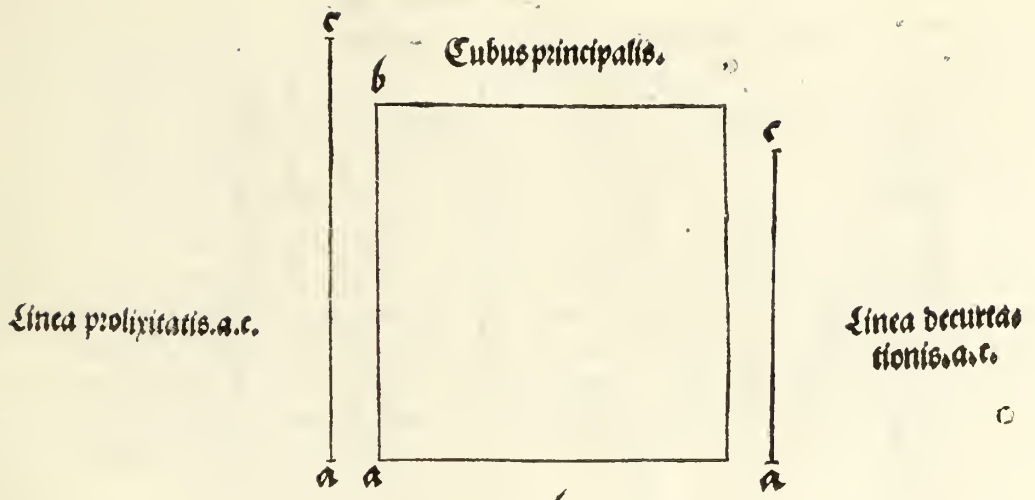
Linea prolixitatis. a. c.

Linea decurreas
tionis. a. c.

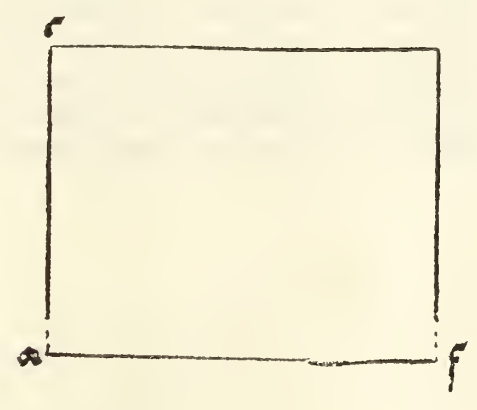

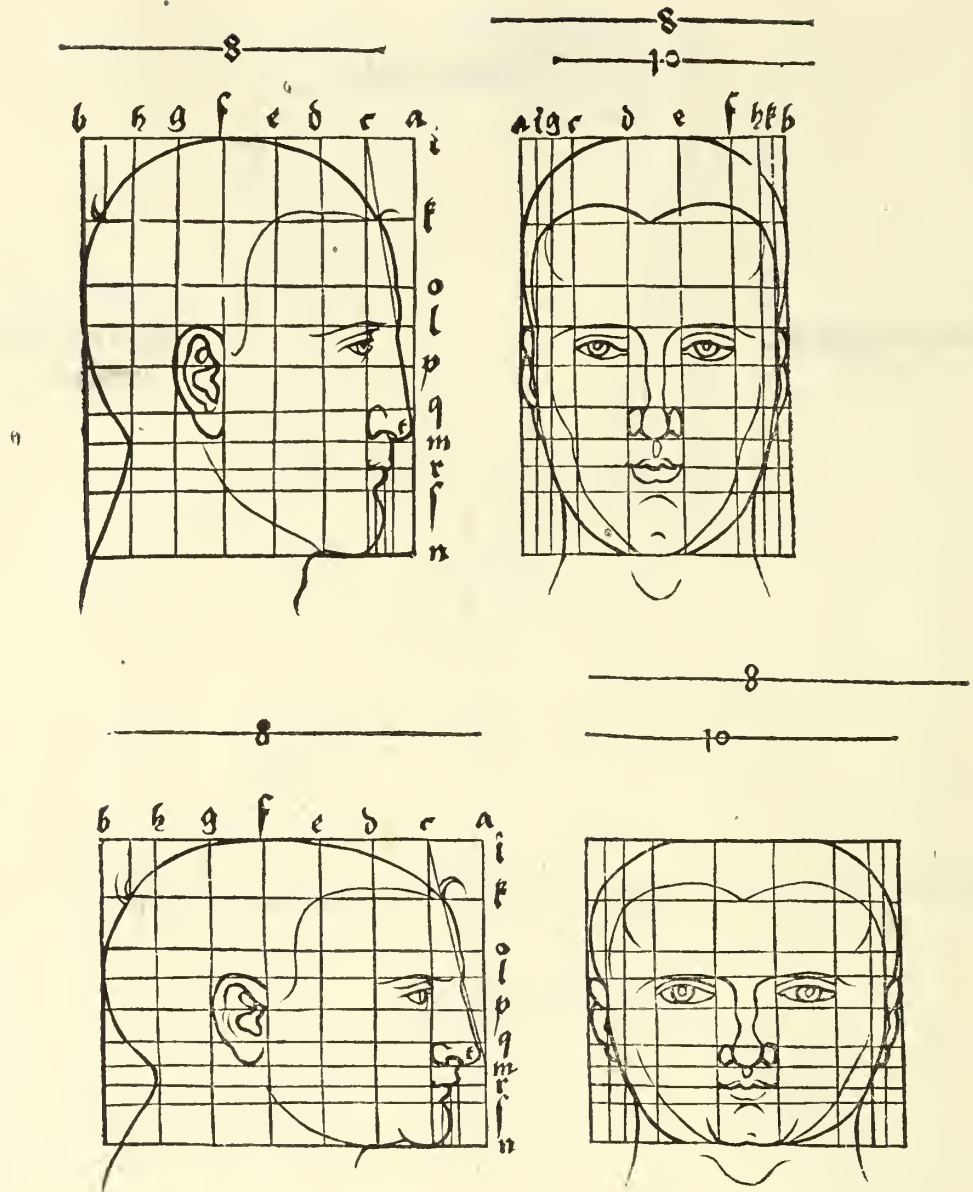
Cubus oblongus,
id est, elatus.

*Cubus prominens,
id est, compressus.*

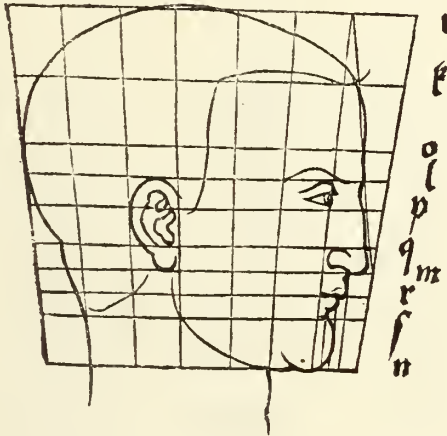

Sunt et alij cubi variationes, de quibus diuersitas in faciebus capitum existit huiusmodi. Primum si superiorem cubi superficiem quadratam constituas et dilataram, Infra autem tantum detrahas de quadrata superficie, quanto superior fuerit dilatatio. Idque etiam ipsum postea inuertere poteris. Et quanto fuerit infra cubus amplior, hoc sit supra angustior. Quibus constitutis postea linee partium induentur auxilio Deligentis, et deinceps congruentia formæ. Ita erit una facies capitis supra amplioris, infra angustioris. Altera autem supra angustioris amplioris infra. Cuius et ipsius rationis usus per totum corpus fuerit. Quemadmodum autem diximus bifariam superficiem cubi supra et infra variatam efficere diuersas facies, Ita hinc et illinc, id est, dextri ac sinistri lateris mutata superficies, diuersas facies reddit. Nam si prior, id est, quæ ad dextram est superficies dilatetur, posterior, id est, quæ ad sinistram contrahatur, Itemque contra, si hæc contrahatur, dilatetur illa. Et partium

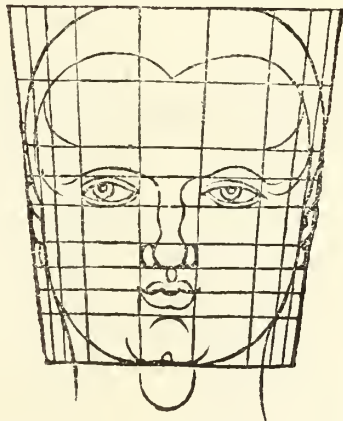
lineæ, item qz forme Deligentis ad miniculo congruenter inscribantur, Exit prioris
 modi facies, ante quidem seu a fronte amplior, post vero se. a tergo angustior, posteris
 oris autem modi facies, ante quidem angustior post autem amplior. Quæ omnia ut
 subiectis exemplis cernere licet. Sed de hac ratione poteris vel superne deminuerre, vel
 inferne quasi recidere quadraturâ cubi, sicut et nos hoc ipsum in exemplis effinximus.

Est et alia ratio si rhombum cubicum facias duobus angulis oppositis acutis, et
 alteris duobus oppositis obtusis. Hæc bifariam usurpari poterit. Primum ut angus-
 si acuti ad frontem et cervicem collocentur, caput posteriore parte sui ac mentum obtu-
 sis accipientibus. Secundo si hoc inuertatur. Quorum omnium exempla habes sub-
 iecta. Sed prior facies acutam frontem, altera caput posteriore parte sui acutum exhi-
 bet. Atqz hæc facies a principali pro: sus discrepant. Quicquid autem in cubo descri-
 ptum fuerit, id uniuersum, variato illo, mutatur, siquidem distributio partium cor-
 re-
 tens per Deligentem seu Variantem seruata fuerit.

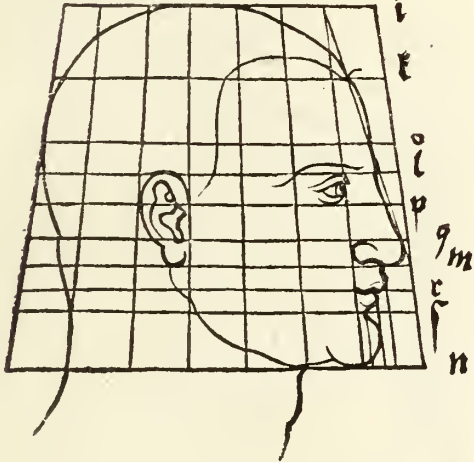
b h g f e d c a

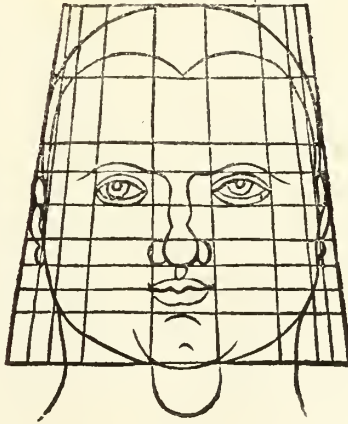
a i g e d e f h b

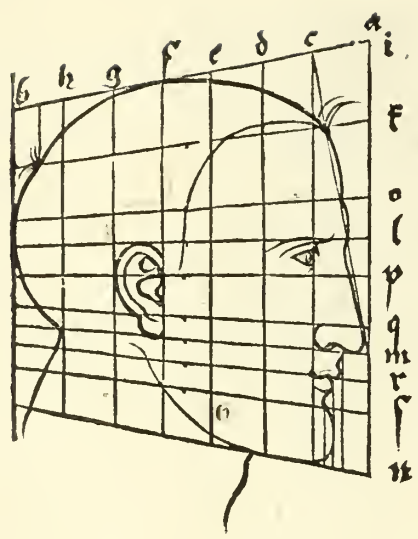

b h g f e d c a

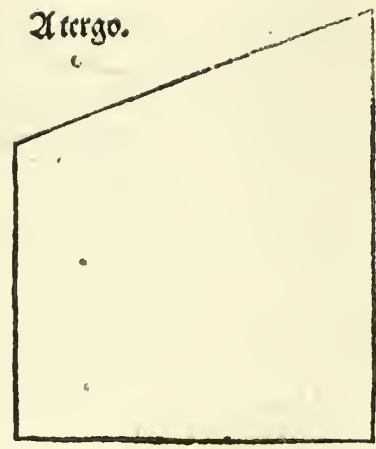

a i g e d e f h b

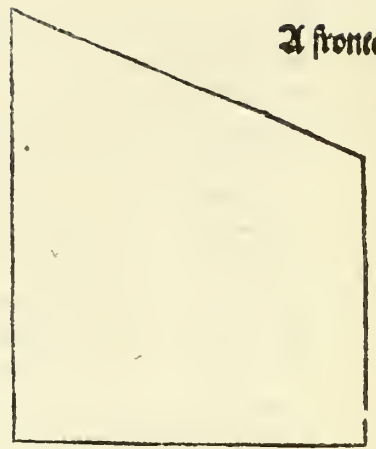

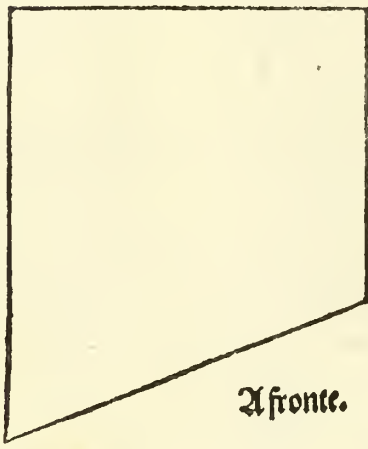
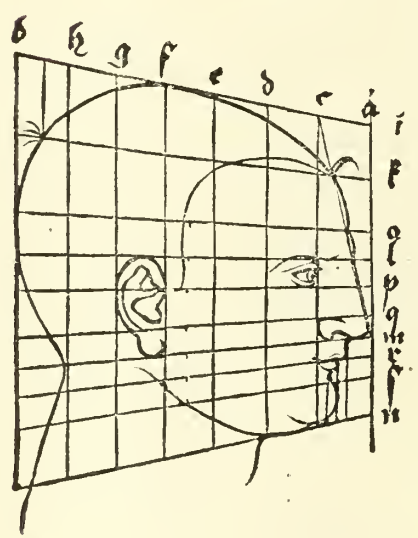
A tergo.

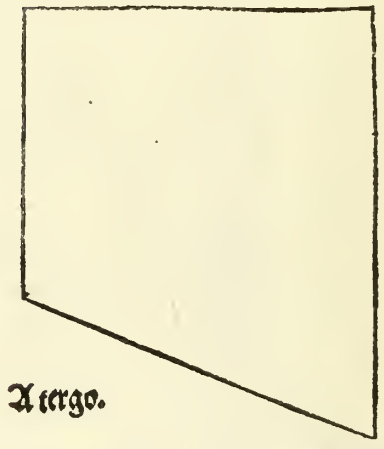
A fronte.

A fronte. A tergo.

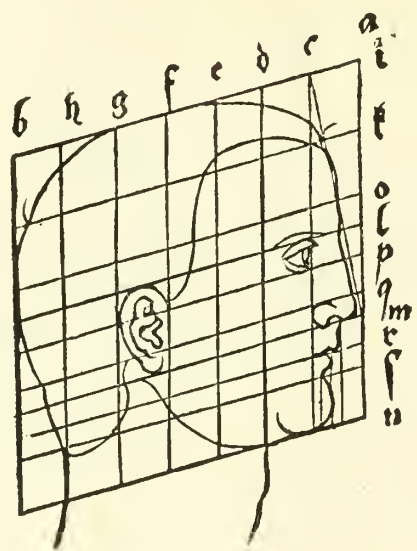
A fronte.

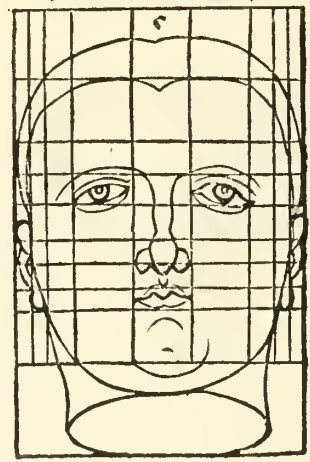
A tergo.

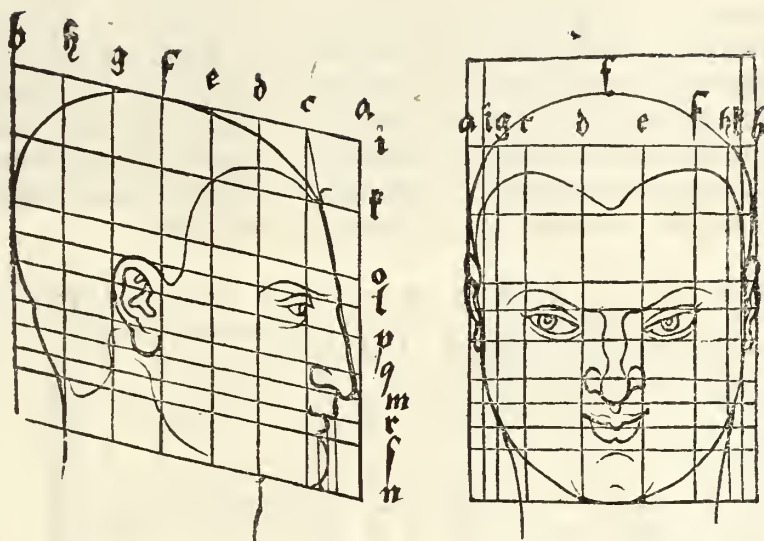
A tergo.

A fronte.

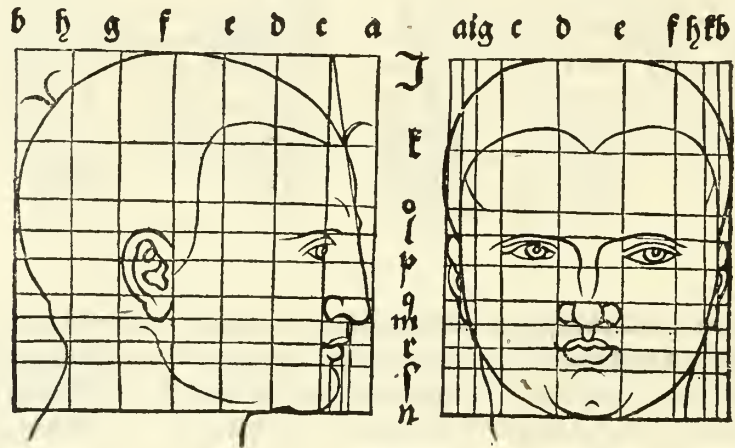
aige d e f h b

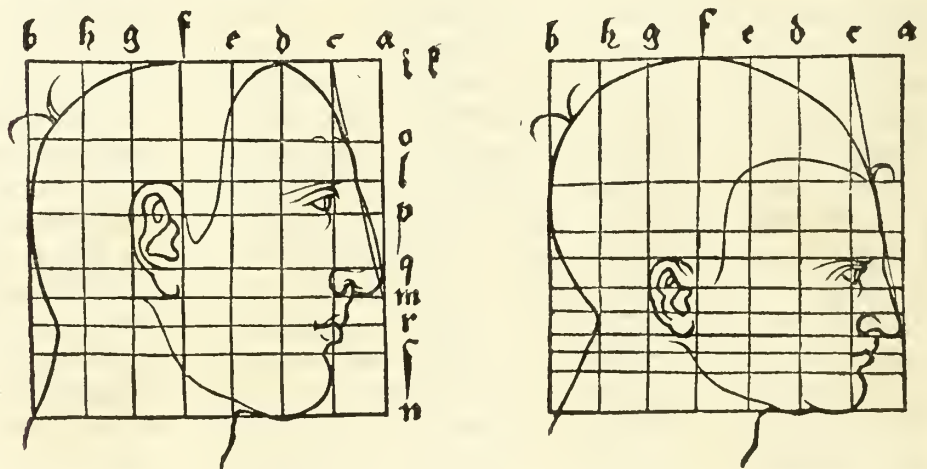

Variationes capitum supra positæ ex ipsius omnes cubi variatione ductæ sunt, in de principali facie mutatam, omnibus partibus Deligentis ministerio conuenienter expressis. In sequentibus autem alias quoque variationes demonstrabimus in ipsius principalis capitis cubo, Qui quidem remaneat idem et æqualis, sed partium positura diuersa, motis loco suo lineis transuersis ac obliquis, quibus illarum altitudines designari notum est. Quod ipsum tamen et in variato cubo fieri possit. Hæc via latissime patet ad innumerabiles differentias exprimendas. Sed ut ad rem veniamus. Proponatur principalis capitis facies, Inq; illo notentur primum præcipuarum partium altitudinis transuersæ lineæ, quæ sunt numero tres. Una. k. quæ est summa frontis. Altera. l. quæ transcurrit supercilia et supra radit aures. Sed tertia. m. nasum desinit. Hæc igitur lineæ cum loco suo mouentur sursum deorsumue interuallorum discrimina existunt, fiuntq; spacia altiora aut humiliora, Quicquid autem hac motione linearum vni spacio decesserit, id ipsum accedere alteri necesse est. Isto modo attollere vel comprimere singulas partes in facie quisq; poterit. Quod autem dictum est de motione trium nominatarum, Idem et de alijs. s. r. q. p. o. intelligendum, siue ordine illarum conseruato, id est, ut παράλληλοι maneat, Siue illis obliquatis, quo fit ut hinc ampliora, illinc angustiora spacia efficiantur. Secundum hanc rationem poterunt variari omnia, quæ de nominibus prolixitatis, breuitatis, distensionis, contractionis, crassitudinis, gracilitatis, diuersa intelliguntur. Singulæ autem transuersæ lineæ trifariam loco suo moueri solent, Sursum, deorsum, oblique. Licet etiam simul vniuersas sursum deorsumue, aut dimidium harum sursum, dimidium item deorsum, fermeq; in omnes partes pro arbitrio, et transuersas et perpendiculares moueas. Sed si quid mutaris, quod conueniens cum principali, id est, eo vnde mutatum fuit, esse volueris id Deligentis adminiculo componere debebis. Dici non potest quæ occurrant, quanq; admirabilia his occurrant qui in hæc rerum exquisitio cum studio et industria versentur. Proco autem ac faciem exprimendam proposueris, describes lineas rectas de quibus forma apta et respondens voluntati tuæ designetur. Diximus autem antea quoque, pro motione transuersarum interualla inæqualia existere, Vnde si propinquas illas feceris, in quibus hoc partibus acciderit eæ breuiusculæ fient, Si distantiores, hæc fient partes longiusculæ, Quæ ad verum modum efficitur iuxta perpendiculares in obliqua facie crassitudinis et gracilitatis discrimina afferunt.

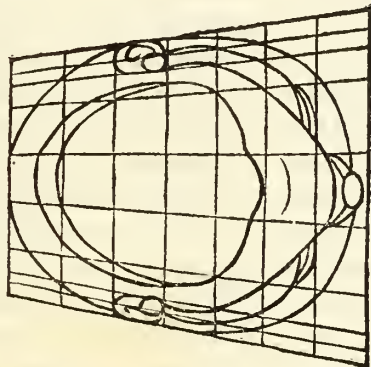
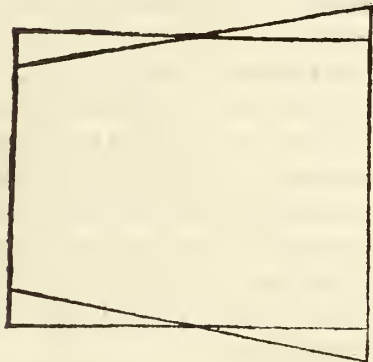
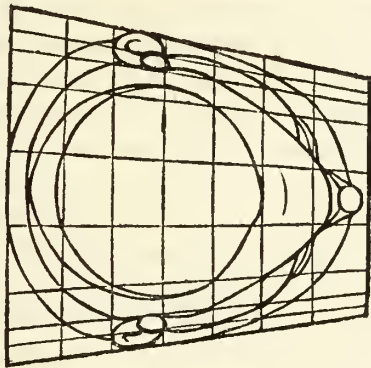
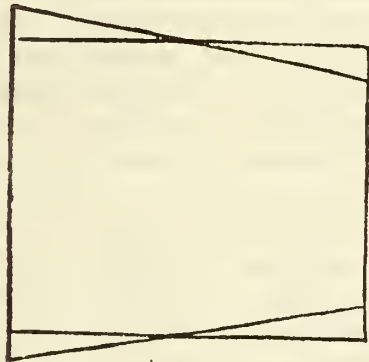
Sed qui hæc in manus tractanda suscepit, is etiam cogitabit quid quantumque sibi mutationis, rerum natura permittat. Horum ipsorum quæ dicta sunt tale esto exemplum. Proponatur principale caput, quod libro primo, primo loco descripsimus. Huius perpendiculares lineæ omnes relinquuntur immotæ, Sed cum transversis sic ages, ut tres lineas. f. l. m. distribuas intra. J. n. In quatuor æqualia spacia, quibus præcipuè partes includantur. Postea beneficio Deligentis, repones conuenienter reliquas lineas, nempe. o. l. p. q. r. s. Hæc forma mihi propter æqualitatem elegans est visa, Eamque obliquè aduersusque capitis subiecimus expressam.

Sed obseruandum faciem in capite alicubi longiusculã, alicubi vero breuiusculã esse. Quare scies si facies oris valde proluxa sit, capitis testam effici compressiorem. Donatur igitur in exemplo tanta altitudo in facie oris, ut linea. f. imponatur in lineam J. utque postea Deligentis adminiculo reliquæ Lineæ intra. f. n. nempe. o. l. p. q. m. r. s. conuenienter distribuantur. Videbis igitur per hanc elationem, radicis capillorum designationem excludi. Contra si faciem oris malueris breuiusculam, videbis testam altiozem, et exire acutulam. Sit igitur in iuxta posito differentie exemplo, Ea breuitas in facie oris ut linea. f. stet infra. J. vna parte. 3. totius altitudinis. J. n. Utque relictæ quæ lineæ. o. l. p. q. m. r. s. adminiculo Deligentis distribuantur, cernesque effici quod in subiecto exemplo apparet.

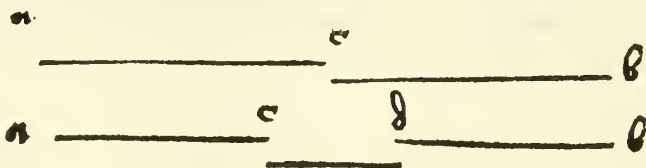
Est et talis capitum variatio. Ut quadrilaterum cubi, principalis ante, id est, ad dextram contrahatur, post, id est, ad læuam distendatur, it̄ q̄ ἀναλόγως, ut quantum vni loco decesserit tantum accedat alteri. Similis ratio est contrarij modi. Si ante distendas, post vero contrahas. Atq; in his ad hunc modum variatis quadrilateris, omnes partes conueniēter, ut fieri debet, distributæ, tales facies repræsentabūt, quales in depressis, ut loquimur, fundamentis binis subiecimus.

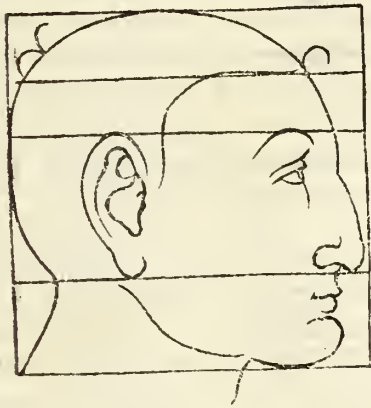
Hoc loco etiam sciendum omnes transuersas lineas, quadam certa quam paulo post explicabimus, ratione, posse dimoueri. Ita ut spacia supra fiant longiuscula, Quod ipsum et inueterereliceat, et in vtralibet dimidia parte faciei, et in quibusuis transuersis lineis vsurpare. Sunt autem maxime euidentes contrariæ. Ut si nunc deorsum trahas, quam prius sursum moueris vel transuersam vel perpendicularem lineam. Nunc igitur deinceps describam aliquot capitum facies ostensurus exemplis quo modo de præceptis nostris opus eleganter effingi possit. Quo ipso confido me studia cupiditatemq; multorum excitaturum ad alia et maiora et meliora inuenienda, q̄ nos demonstrauerimus. Sed ad rem. Primum sit hoc propositum mutare vniuersas lineas ita ut nulla in parte cōgruentia remaneat. Seu frontem longam

vel breuem, Seu nasum longum vel breuem, Siue mentum similiter longum vel
 breue esse velimus. Si igitur lineam transversam. l. multum sursum moueris vers
 sus lineam. k. Designabitur frontis spatium breue nasi autem longiusculum, intra
 l. m. contra si lineam. l. deorsum moueris versus lineam. m. includet spatium. k. l. fron
 tem longum. Sed. l. m. nasum breuiusculum. Si relinquatur linea. l. et moueatur
 sursum linea. m. Nasus quidem erit breuior in spacio. l. m. sed bucca et mentum lon
 gum. Sin linea. m. deorsum moueatur, Nasus erit longior in spacio. l. m. bucca vero
 et mentum astrictius. Jam fac vt distent longius inter se linee duce. k. m. Ita vt. k.
 prope. J. statuatur. m. vero prope. n. Tum erit caput summum et mentum ac bucca
 breuior, admodum autem frons et nasus longus. Fac contra vt. k. m. transversae mi
 nus longe distent inter se, et cernes caput summum et mentum cum bucca longiuscu
 l. m. euadere, sed breuem frontem ac nasum. Rursus moueantur sursum. k. l. et erit
 caput summum cum fronte breuius. Postea reliquis intra. l. n. lineis Deligentis ope
 distributis, exhibit nasus longus. Itemq; longum mentum cum bucca. Inuerte hoc
 ipsum et habebis excelsum in summo caput, frontemq; longiorem, Sed nasum bre
 uiorem sicut et buccam cum mento. Rursus esto elatior. k. ad. J. linea autem. m. demis
 sior ad. l. quae sit immota. His designabitur pressum supra caput, frons longa, labra
 mentumq; maiuscula. Inuertatur hoc ipsum, vt sit demissior linea. k. l. et linea. m. ad
 n. Designabiturq; supra caput arduum, frons breuis, nasus longior, bucca et men
 tum breuiusculum. Possem in harum rerum expositione per q; esse copiosus, sed visum
 est breuitati studere. Hoc obseruabis, qui haec usurpare voles, diligenter, Vt ita dimo
 ueas admoueasq; lineas inter se, ne rerum naturae effingenda? vis afferatur, vtq;
 facies institutae hominum humanum retineant modum. Sed quae diximus de line
 is tribus. k. l. m. eadem intelligi debent et de reliquis. o. p. q. r. s. Quin etiam perfectis
 his ad eum variationis modum qui cuiq; placuit. Sic tamen vt oes lineae $\pi\alpha\rho\lambda\lambda\omega\iota$ res
 manerent, licet in super aliquis variet propositas facies obliquandis iisdem lineis, vt
 vel a fronte vel a tergo declinent, seu vniuersae siue aliquot harum. Praeterea licet etiã
 mutetur positus lineae obliquae quae in principali capite vna descripta fuit a radi
 ce capillorum ad extremum nasum. Licet etiam mutilentur transversae particulis sur
 sum deorsumue, et perpendiculares iisdem prorsum aut retrosum motis. Quod ipsum
 et in obliquis fieri possit. Sed et post has omnes pro cuiusq; arbitrio institutas muta
 tiones liceat et spacia intra particulas transversarum, vbi mutilationes factae fue
 rint mouere sursum, deorsum, prorsum, retrosum. Haec autem perspicue satis dici
 nunq; possunt, quare ad exempla et opus cuiq; est accedendum.

Quia autem dixi lineas mutilari, vt intelligatur quid senserim, Sit exempli caus
 sa proposita linea. a. b. in qua vbiunq; lubitum fuerit notetur punctum. c. Vbi quasi
 fractae lineae frustula dimoueantur vnum sursum, alterum deorsum. Ita erunt duae
 particulae mutilationis in quas longitudo proposita quasi fracta fuit. Item scriban
 tur in proposita linea duo puncta. c. d. et rescindatur q; tum his duobus punctis longi
 tudinis occupatum fuit, eaq; quasi defracta particula sursum deorsumue moueatur.
 Exemplum subicimus de transversis, Sed eadem sunt de perpendiculis et obli
 quis etiam intelligenda, quarum similiter particulae prorsum aut retrosum mouean
 tur. Quo exemplo perspecto poteris et supra descriptas facies aspicere effectas secun
 dum descriptionem et sententiam nostram.

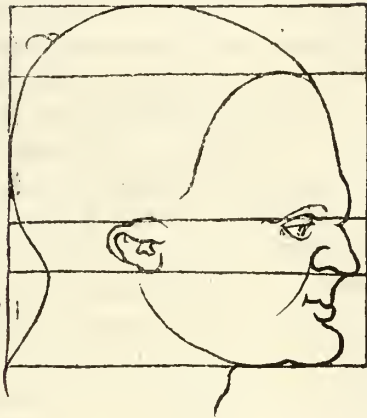

Hæc facies habet tantummodo
sursum elatum lineam. l.

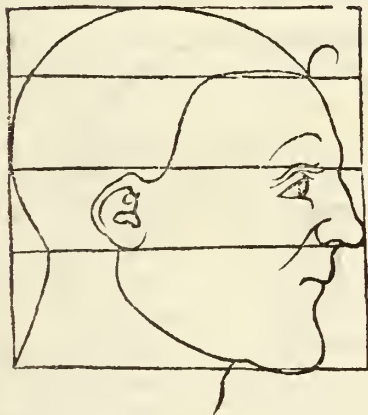
i
f
l
m
n

Hæc contra eandem so-
lam demissam.

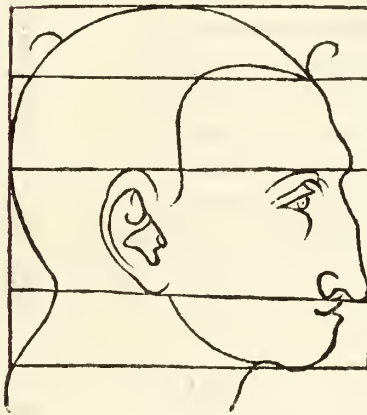
i
f
l
m
n

In hac facie sursum mota est
sola linea. m.

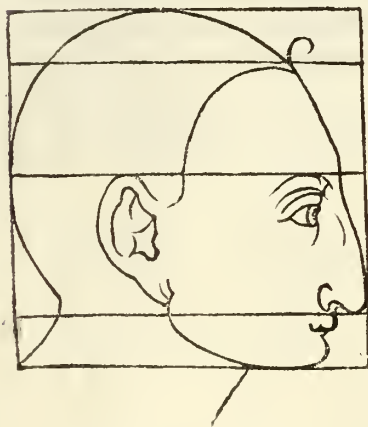
i
f
l
m
n

In hac eadem linea. m. sola
deorsum mota est.

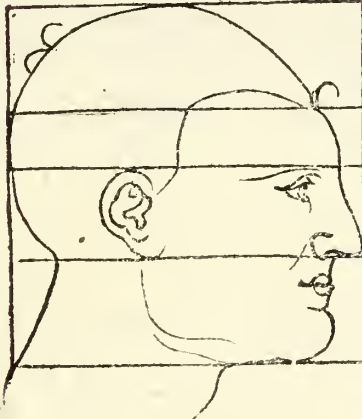
i
f
l
m
n

In hac facie linea. f. elatior. m.
vero demissior est.

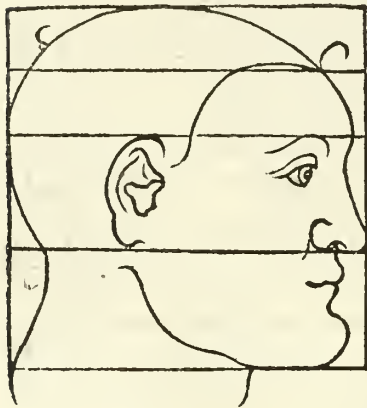
i
f
l
m
n

Contra in hac. m. elatior,
f. vero demissior.

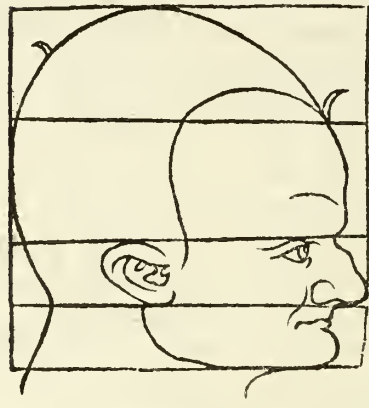
i
f
l
m
n

Hæc facies habet duas lineas
f.l. valde elatas, sed m.n. me-
dio. l. n. ponitur.

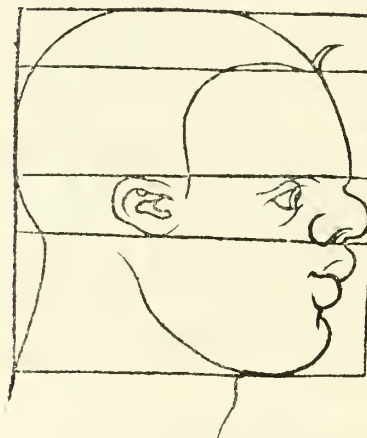
f
l
l
m
n

Hæc vero admodum demissis-
simam habet. l. et. m. sed. f. fiat in
medio. J. l.

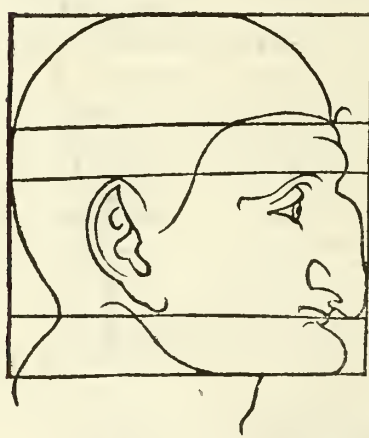
f
l
l
m
n

In hac facie est. f. et. m. sur-
sum mota.

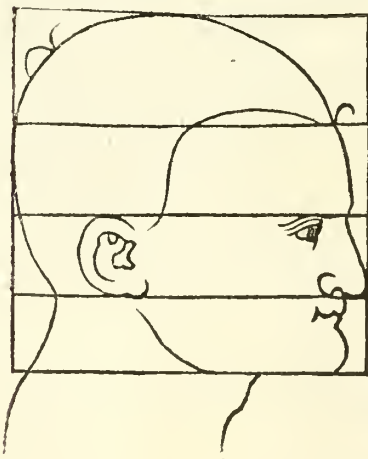
f
l
l
m
n

In hac contra. f. et. m. mota
deorsum.

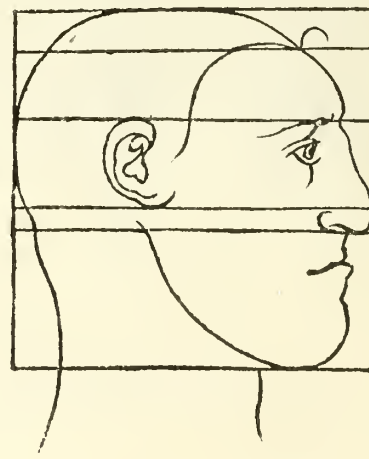

f
l
l
m
n

Sunt præter dictas motiones harum trium linearum. f. l. m. et hæc duæ prior, ut
summum spacium intra. J. f. sit altissimum, proximum autem intra. f. l. minus
altum, minus etiam sequens intra. l. m. minime vero imum intra. m. n. In altera
ta hæc m. ac. tuntur sed conuenienter, ut subiectis exemplis declaratur.

f
l
l
m
n

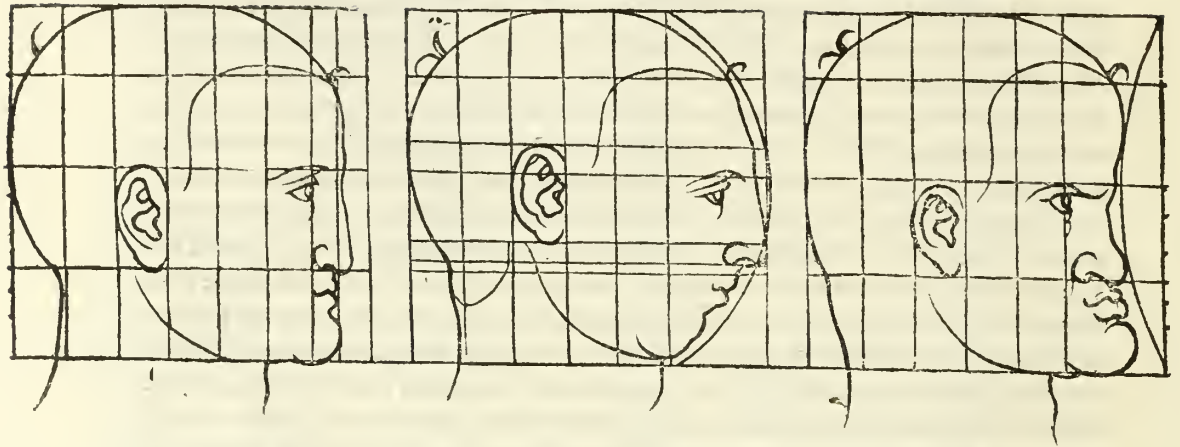
f
l
l
m
n

Maxime autem existunt varietates si lineæ rectæ παράλληλοι cum transversæ
 tum perpendiculares mutentur obliquentur. Quare ubi usus poscet hæc quæ dis-
 rimus mutilata et obliqua diligenter considerabuntur, quæ ut intelligi melius pos-
 sint. Exponemus sententiam nostram exemplo obliquationis. Nam transversæ sin-
 gulæ hinc vel illinc attolli demittiue poterunt, et perpendiculares supra vel infra pro-
 moueri retrahiue. Sed nondum rectæ tamen esse illos desierunt. Quare poscente re-
 tum insuper et curuabuntur in sursum deorsumue, prosum aut retrosum flexos ar-
 cus. Nec non et in alternantes illas et quasi reptiles curuaturas, mutilatione ne ipsa
 quidem præterita. Démonstremus hæc in frontis et superciliorum linea. Nam et illa
 hinc vel illinc attolli demittiue poterit. Et hæc quanta est intra perpendiculares de-
 fringiet sursum deorsumue moueri. Etiam ipsa in medio mutilari, atq; ita sursum
 deorsumue flecti in ipsius mutilationis loco, pro re enim nata oculum torquere in effi-
 ctione sursum deorsumue licet. Sed et angulorum linea quæta fuerit defringi, et hinc
 attolli illinc demitti solet, ut obliqua fiat. Sicut videmus in horariolis, quæ compas-
 sa vocant, singulam a linea meridiana oblique discedere, atq; hac ratione anguli in-
 teriores exterioresue profundi magis minusue efficiuntur. Frangatur nasi linea, ita
 narium eminentiæ attollentur demittenturue, quod ipsum debet et de bucca intelligi,
 et maxillis posteriore parte sui sursum deorsumue motis. Est etiam admodum diuer-
 sum in facieb. obliquis, collum propius admouere ad mentum, aut longiuscule retro
 abductum obliquare. Quarum illæ quasi humiles terram spectare, hæc sublime et re-
 ctum intueri videntur. Superest aurium locus qui et ipse similiter moueri poterit, sur-
 sum, deorsum, prosum, retrosum. Itemq; obliquari in utramq; partem pro cuius-
 uis arbitrio. Hunc etiam ipsum locum ampliusculum, angustiozem, breuiorem, lon-
 giozem, distensiozem, contractiozem, facere licebit. Est enim in humanis facieb. cer-
 nere alicubi aures quasi complanatas ad tempora alicubi erectas et eminentes. Ex
 his arbitro: facile studiosos lectores perspecturos sententiam nostram de mutationibus
 rerum propositarum, Nam cum viderint quibus rationibus recta et perpendiculata
 curuari obliquariue ac inæqualia fieri possint, sine labore magno inuenient, et altitu-
 dinum decurtationes. Et crassa quomodo gracilia faciant, et recta inflectant. In mu-
 tatas autem lineas sicut ostendimus, quis non intelligit, si forma deinceps describa-
 tur, quanta diuersitas futura sit inter hanc et illam vnde hæc fuerit mutata? Inter
 hæc faciat quisq; ut diligenter meminerit discriminum supra et initio memoratorū,
 ex quibus animaduertet triplicem maxime diuersitatem aspectuum in obliqua facie.
 Vnā rectā. Alterā procuruā et orbiculatā seu fornicatā, ut sint omnia tanq; in lepiscu-
 li ore quasi proiecta. Tertiam incuruā, id est, lacunatā siue repandā. Sed hæc procur-
 uationes et incuruationes nō modo curuis, sed etiā rectis lineis designari poterunt, nec
 integris modo verum etiam mutilatis. Quæ tota ratio versatur in additione et detra-
 ctione. Et hæc triplicis modi diuersitas, ut dictum est, ad infinitas mutationes fa-
 ciet. Jam ipsas has facies aut argutius et acutiuscule, aut contra spissius et planius-
 scule effingi poterunt. Hæc autem discrimina triplicis modi subiectis exemplis propo-
 sūmus.

Recta facies.

Orbicularis seu fornicata.

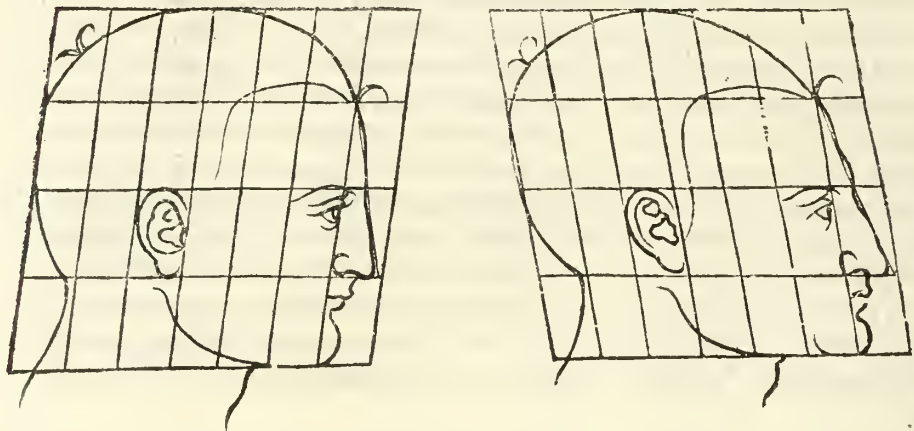
Lacunata seu repanda.

Sunt præterea duæ differentiæ obliquæ faciei quæ sic quasi in Rhombi figura designantur ut relinquatur transversa utraq; supra et infra *παράλληλος*, se duo recta latera obliquentur *πελάλιος* tamen et ipsa. Ita ut in comparatione laterum obliquo quorum lineæ supra concurrant infra discedant. Ita erit in priore a fronte angulus supra acutus infra obtusus, cui a tergo respondeat supra obtusus, ut infra acuto acutus. In altera erunt hæc inuersa. Quo facto debebunt de transversis omnes partes distribui. Sed tamen non quadrabunt ad perpendicularum demissæ per transversas lineæ. Verum obliquæ omnes existent. In prioreq; facie proniusculam formam in altera supinulam lineamentis inductis expriment, Sicut in subiectis exemplis apparet.

Facies prona.

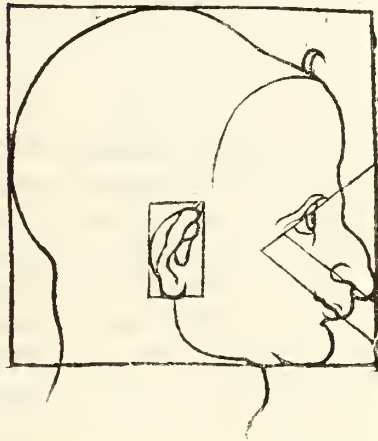
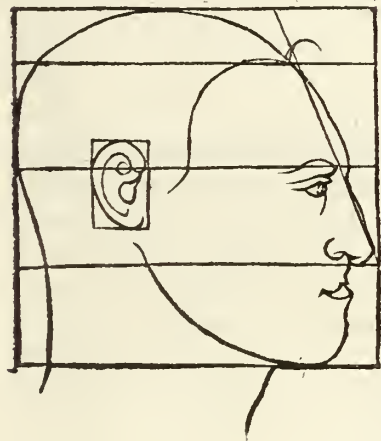
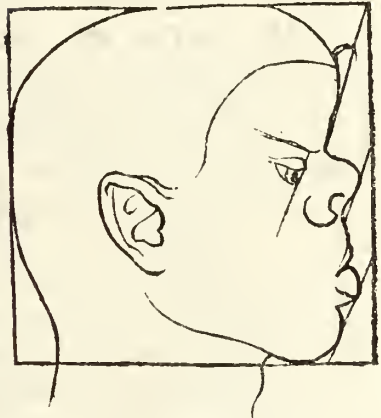
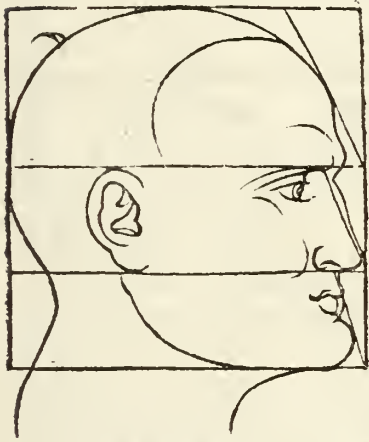
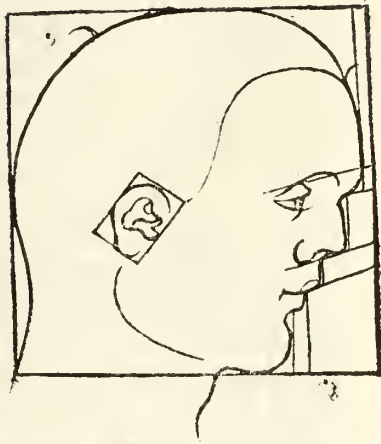
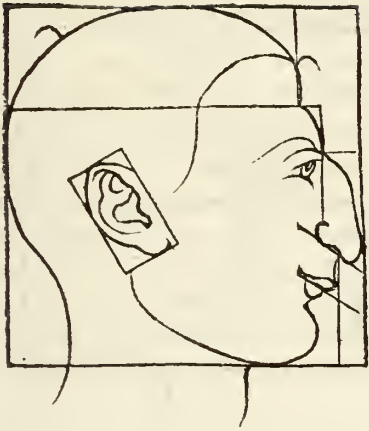
Facies resupinata.

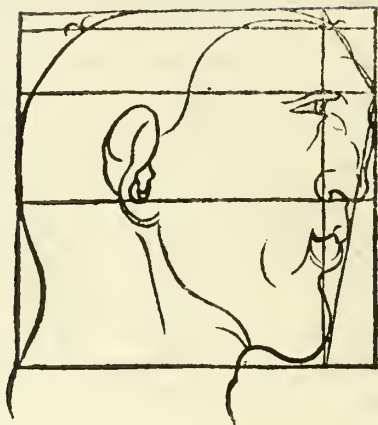
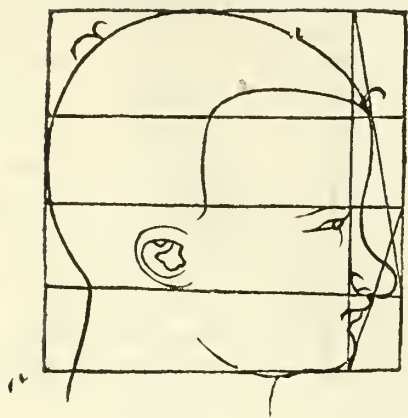

In his sic quemadmodum ostendimus mutatis faciebus, non secus atq; de superioribus tradidimus. Transuersæ omnes et per eas perpendiculariter aut oblique ductæ lineæ rectæ poterunt moueri locis suis. Sed et de motionibus earum linearum, quæ per transuersas perpendiculariter oblique ductæ, partium in latum et densum spacia demonstrant, nunc quoq; deinceps explicandum restat. Nam cum in proposito quadrilatero faciei aduersæ latus prius erectum. a. posterius. b. literæ nota insignitum, Interq; hæc distributio partium per lineas sex harum literarum notis c. d. e. f. g. h. in septem æqualia spacia collata fuerit, pro vniuscuiusq; arbitrio poterunt et hæc lineæ protrudi aut retrudi vel omnes vel aliquot, poterunt et ipsis inclusa singulis latim spacia prorsus moueri retrosumue. Atq; ita existent variationes latitudinum et densitatum, ut facies crassior, gracilior, distensior, contractione appareat, quemadmodum de transuersis longiores et breuiores partes fiebant. Itaq; similiter et hæc in rationem incidit addendi et demendi modus. Sed sciendum, quicquid de rectis et perpendicularibus præcipitur idem et de curuis et obliquis lineis accipi debere. Atq; hæc requirunt attentionem non mediocrem, Velut, hinc enim ordiemur, de frontis circumductione et procurfu quicquid demitur, nasi prominentiæ adijciendum. Eadem erit et inuersionis ratio. Sed hæc designari licebat per lineas curuas et arcuum huc et illuc cornibus versis, itemq; per rectas mutilatas. Atq; ita omnibus partibus facere poteris in facie obliqua. Vnde apparet in mutatione figuræ contraria semper concurrere. Et cum vnâ partem protruseris aliquam, alteram propinquam supra aut infra retrudi necesse sit. Deq; hoc efficiuntur discrimina partium ad crassitiem distensionemue, gracilitatē vel contractionē. Jam vero variatis partibus in facie, ut in toto, per transuersas lineas ductis perpendicularibus aut obliquis, Nō ignorandū vsum esse in singulis partibus etiā minutissimis nō secus ac in tota facie horū discriminiū qua de tota facie supra exposuimus. Rectā illā esse aut orbiculatā aut lacunatā. Et exempli causa si frontē rectā, id est, planā orbiculatāue aut lacunatā esse velis. Aut nasum, labra, buccam, mentum, similiterq; omnes partes alias. Sciendum etiam lineam qua capitis obliqui rotunditas designetur vario modo duci posse, Apparet enim in hominum figuris vnius caput planiusculum, alterius acutius, alicuius etiam quasi seruposum. Atq; omnino in tantonaturæ studio diuersa faciēdi omnia, infiniti sunt varietatis etiam istius modi. Dicamus deinceps de obliqua linea, quam nasi designandi causa duci ostendimus. Ea poterit supra reclinari ad lineam perpendiculararem. d. Et δ'α γ ω β ι ο z inde sit ad transuersam. m. Poterit et erectiuscula duci ex medio. a. c. poterit et proclinari supra ad perpendiculararem. a. In huiusmodi conuenientiam maxime probo, quæ venustatē complectitur, cum quasi aliena et prærupta omnia inusitata et admirabilia videantur. Ita licet, exempli gratia, Dicamus non esse venustam faciem cum elato aut presso vertice, quarum illa caput habet acutus, hæc planiusculum. Relinquitur tamen in medio conueniens rotunditatis caput, quale venustum esse omnes sentiunt. Quod ut dixi, exempli gratia nostræ doctrinæ a nobis est positum, non probationis, media omnia esse optima. Sed, ut nunc, hoc recte dicitur. Et autem in tota facie est inuenustum prolixam illam esse nimis aut minus curtā, Ita de partibus multa est deformitatis discrimina colligere. Veluti frontem esse longiorem, breuiorē, sinuosam, aut quasi scopulosam. Jam nasibus istis videmus esse longos, nodosos, propendulos nasos.

Contra alij nasus sunt breuibus, intortis, sinis, crispis, glomeratis, supraq; depressis alij, alij extantibus. At oculi alij paruuli et quasi delitescentes, alij sunt magni et exerti. Aliqui semi apertis quasi suillum obtuentur, coniuuentque magis superiore q̄ inferiore palpebra. Aliqui latissime penitus patentibus oculis aspiciunt. Sunt et quibusdam alta, quibusdam quasi incumbentia palpebris, non etiam nullis propendula supercilia, quæ et ipsa tenuia alij, alij densa insunt. Sed labronibus crassa, carnosâ, grandia, glomerata labra sunt. In alij arguta et gracilia. Aliquibus superius labrum elatius est inferiore, aliquibus contra hoc illo, crassius est etiam sæpe vnum altero. Sæpe intra nasum et labrum altiusculum spacium, alicubi hic in labrum insidere videtur. Præterea est vbi mentum obtusum magnumq; sit. Est contra vbi acutum et paruum. Est et alicubi mentum a collo longius distans, Est et quasi ad collum attritum, alicubi prolixum, alicubi curuum. Quæ suis lineis transuersis, vt indicatum est, designantur. Sunt etiam nonnullæ facies ad scalarum modum inæquales, idq; bifariam, Nam aut supra prominent maxime, Infraq; magis ac magis retrahuntur. Aut inferne prominentes gradatim sursum scandendo recedunt. Hæc mutilatis lineis designantur. De quibus quamuis multa tradi possent, quo pacto etiam in minimis partibus vsurpari possint, Sed hæc tamen ipsa studiosi experiundo facile inuenient.

Hoc loco sciendum permitti vnicuiq; plures facere numero q̄ nos fecerimus, aut etiam pauciores lineas transuersas perpendiculares et obliquas. Sine maioris certitudinis, seu vitandi laboris causa. Permittitur etiam rectas lineas, si res poscere videatur, vnicuiq; curuare pro arbitrio suo. Quæ omnia quo melius et rectius qua de sententia animi mei præscripta sint, intelligi possit, subijcere placuit varia exempla figurarum de quibus memorauimus. Harum diuersitates designatas apparet mutatis perpendicularibus transuersis, obliquis, mutilis lineis nonnullis et curuis, ad quas postmodo congruentia formæ expressa fuerit. Hæc multum proderint ijs qui absq; exemplo scripturam nostram non facile potuissent intelligere. Sed variationis huius infinita est ratio. Nam et vnius forma transferri in alteram, et misceri omnium a prima ad ultimam poterunt, omninoq; difficile dictu est quid his in rebus licentiae concedatur operi, quod quidem ipsum debet in frequentibus mutationibus versari. Sic cuti et nos in exemplis omnes perpendiculares et transuersas temere dimouimus, Itemq; easdem obliquauimus plane vt libido tulit audacissime. Tum deinde formam expressimus congruam vnde quid exterit licet inuenire. Sed non obliuiscendum, si quid oblique faciei de densitate detrahatur, id adijci latitudini aduersæ. Et contra, si si quid adijciatur, huic detrahi oportere. Non autem ignorandum has varietates magis seruire discriminibus q̄ venustati formæ, Quas plurimas designare vsus causa admodum profuerit. Neq; adeo venusta forma per se, et absq; comparatione ad inuenustam cognosci queat. Qui igitur sciet quid deceat, idem et quid deforme sit sciat necesse est.

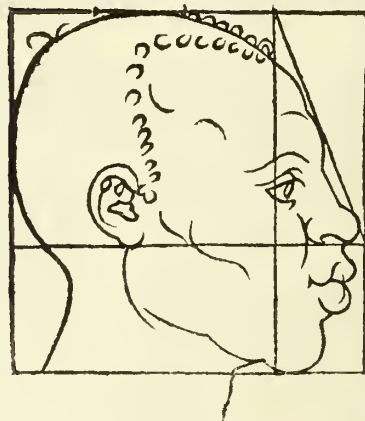
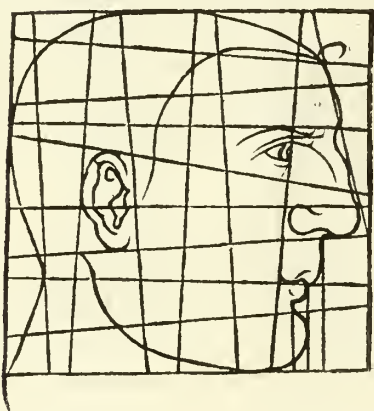

bh gf ed c a

1 2 3 4

i
f
o
p
q
m
r
f
n

Nestat ut de aduersarum facierum mutatione, deq; illarum varietatibus dicamus, Sed quia de omnibus obliquis faciebus in aduersas, traducendi transfuersas lineas vna ratio est, beneficij nimirum transferentis, Ideo de varietatibus transfuersarum nunc quidem verba facere superuacaneum fuerit. Tantum hoc monebo transfuersas et in aduersa facie obliquari posse, vel omnes vel aliquot. Nam ita facies distorquentur, similiter ut cum totius cubi vnum latus demittitur alterum attollitur. Pergamus igitur ad tractationem perpendicularium, quae cum intra latera. a. b. his notentur literis de doctrina nostra. J. g. c. d. e. f. h. k. Et praecipuas in facie partes designent, ut frontem, oculos, nasum, aures, buccam, mentum, Sciendum harum singulas aut aliquot simul, aut etiam vniuersas moueri locis suis posse, Ita quolongius inter se distabunt, eo erit partium latitudo maior, quo aberunt propius, eo erit illa minor. Sed et sic describuntur supra uti quasi concurrant, infra discedere a se videantur, aut contra.

Describuntur et flexæ, Tum desinunt perpendiculariter cadere, sed aut obliquæ aut curuæ sunt, De hac ratione in forma expressa cernes frontem distendi aut contrahi, oculorum inter angulos vastula aut angusta spaciola, interq; eosdem maiuscula aut minuscula interualla. Poterunt et inæqualiter magnitudine et loco designari oculi, palpebræ, supercilia, Cernes et nasum hic distendi illic contrahi, supra in qz vel infra Eundem et rectum et incuruum, glomeratulum aut acutulum, teretem aut nodosulum, qua parte nares subsunt angustiorum naribus ipsis amplis. Vel contra supra nares distensorem, naribus ipsis contractis, Idem licet dicamus de distensione aut contractione buccæ, menti, maxillarum. Idem et de singulis partibus quæ supra cõtrahantur, infra distendantur aut contra. Hac via inæqualis distributionis efficiuntur gibbosæ aut distortæ et aliæ multis modis facies, Veluti aut angusto aut spatio ore. Curuis, crassis, paruis, magnis labris, aut etiam inæqualibus. Maxillis distentis, contractis, acutis, obtusis, apparente iunctura aut minus, Hæc omnia et huiusmodi diuersitates studiosus et experiens lector debet enucleare, Unde multa admirabilia poterit eruere, quæ sub his latent. Hoc vero certo nihil est certius, Intelligentes deformitatis et turpitudinis facile perspicere, quid sibi in opere ad venustatem insituito vitandum sit. Quo quis autem longius a prauitate recesserit, hoc propius ad pulchritudinem accedat necesse est. Cui hæc erunt manifesta, Is quid a quo et qua ratione differat facile et plane intelliget, Idq; non solum in picuris, sed illis etiam operibus quæ celo et scalpello elaborantur accidere necesse est. Quæ qui tentarit hac ratione ignorata, quamuis aliquid concordans et æquale expresserit, tamen id fortuito non ex arte effectum constat.

Sed ad propositum reuertamur, Aliter apparet facies imposita collo procero et gracili, aliter breui et crasso, Præterea animaduertenda lineamenta oris, quæ alicubi sunt grandia et plena oculis, naso, mento, alicubi tenuia et pressula. Facies etiam aliter apparent, Si capillatum sit aut rasum caput, capillo crispo aut recto, denso aut tenui, promisso, tonso, cincinato, laxo, humido, siccio, Si barbatum sit os aut imberbe. Neq; barba eadem quæ de capillo diximus intelligenda, Horum nonnihil exemplis subiectis declarauimus, Cæterum virilis et muliebris capitis mutandi ratio eadem est, Tantum custodiri debet, ut sui sexus naturam utrumq; referat. Talibus etiam mutationibus percurri totum corpus poterit, et illius omnes partes perquiri. Sed quod monui, videndū ne virilis ac muliebris sexus confundatur, Neq; etiam ita mutabitur effigies viri, ut quasi virilitas ipsa effeminetur, neq; muliebris, ut ex illo genere imago in virile transeat, absq; enim etiam hoc latissima est mutationum via.

Cum autem omnes animantes in suo genere similes inter se reperiantur, Sexus tamen discrimen fere euidens est, ut in hominum genere et bestiarum. Præterea danda opera, ut hæc etiam sexus discrimina in imaginibus hominum humanum modum retineant, Sicut et omnes bestias naturæ suæ quendam modum retinere videmus. Nunq; enim Leo ita dissimilis est aliorum leonum, ut asinum referat, Neq; vulpecula, ut lupus esse videatur, Quare ubiq; generis et naturæ proprietates seruanda.

Quid autem dicunt? qui sic loquuntur, ut inquam leoninam aliquem tueri aut
 vesinum, Lupum esse vel vulpeculam, vel canem, Cum non certe quadrupedem esse
 sentiant, Neq; etiam simili corpore, aut membris similibus esse aiunt, Sed ita nos
 tant animorum quandam similitudinem, Dum significant sic se illos gerere ut ceru-
 torum animalium naturas ingenijs suis referant, Quod ipsum ad membrorum stas-
 tum minime pertinet, neq; permisceri hæc debent. Non autem negari potest quin ho-
 minum maxima sit inter ipsos dissimilitudo, Sed tamen ita ut generis similitudo
 sibi constet, Id ipsum in canum etiam genere apparet, Alij enim grandes, alij parui
 sunt, et sexcentis discriminibus inter se differentes, glabri, pilosi, diuersoꝝ colorum,
 Sed non ita tamen dissimiles inter se sunt, generis ut similitudinem amittant, utiue
 vulpes aut lupi esse videantur. Ex his patet mutationes et varietates rerum non
 statim etiam naturas illarum euertere neq; confundere, itaq; facile est canis figu-
 ram a feræ bestice figura internoscere, De qua differentia, ne iusto sim verboꝝ
 fioꝝ disputandi finem faciam. Sed redeo ad illa quæ initio monui, vnde q; hæc
 sunt nata vitandam confusionem sexus, et in muliere virilitatem formæ, in viro mu-
 liebritatem.

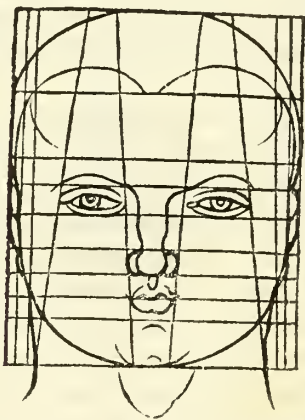
aig e d

e f hfb

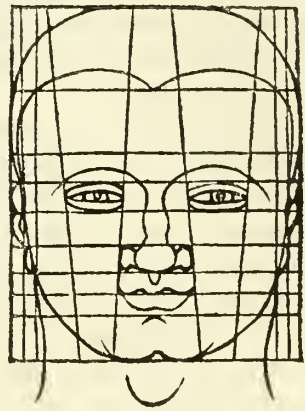
aigc

d e

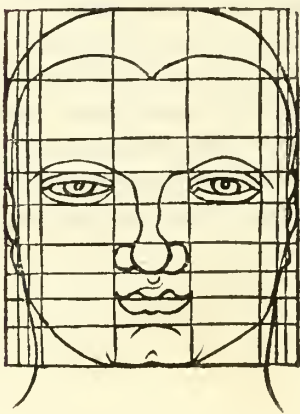
fhfb

aigc d e fhfb

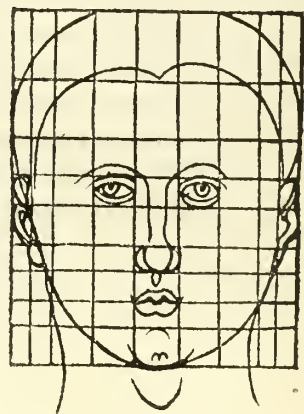

aig e d e f hfb

i
f
o
l
p
q
m
r
n

i
f
o
l
p
q
m
r
n

Nunc deinceps monstrabo aliam viam ad mensuram nouam propositæ imaginis. Si quis facere crassio rem gracilio remue, distensio rem vel contractio rem voluerit. Hæc duabus lineis continetur, quibus mutatio efficitur, quomodo supra de longitudine et breuitate ostendimus, sed aliter, hocq; modo. Si propositæ imaginis altitudinem habueris, vt illam quæ est eius vnde nouâ effingere voles factururus per transversas crassio rem aut gracilio rem, distensio rem contractio remue. Jam nota igitur est altitudinis habitæ linea. Aliam igitur constitues ad mensuram densitatis et latitudinis. Si quidem imaginem volueris exire amplio rem, erit ea linea longio r, breuio r autem si angustio rem, quam diuides in suas præcipuas partes beneficio Variantis, atq; ita mensurationes accommodabis ad mutationes imaginis propositæ. Ita conuenienter exhibunt de linea longio re omnia crassiuscula et distensio ra, de breuio re gracilia et contracta magis. Harum linearum duum figuram inferius expressimus. Indidimusq; nomen Geminis, propter modum vsusq; duplicis lineæ ad vnâ mensurationem. Hæc descriptio ita se habet. Primum Lineam statues rectam ad perpendicularum altitudinis notæ, quæ sit. a. b. hæc debet omnium partium suarum distinctione esse insignis. Tum infra transversam ad normam adiunges, ea q; erit breuio r aut longio r pro arbitrio tuo, sintq; huius notæ. b. c. Ita habebis trilaterum re, ctangulum designatum. a. b. c. Hac transversa, beneficio Variantis, aut sane diuis dentis cuius ratio in primo libro explicata est, de nouo distincta conuenienter secundû altitudinis lineam, figura iam erit Geminorum perfecta, qua poteris ad mensuratio nem omnium partium densitatis et latitudinis vii.

Geminorum etiam vsus ad mensurationem altitudinis pertinebit. Nam linea erecta. a. b. si prolixio r facta et beneficio Variantis de nouo distincta per altitudinem suam fuerit, Jam habebitur mensura longio ris imaginis sed gracilio ris. Vtra igitur cumq; harum duum linearum fuerit mutata, in mensuratione propositæ imaginis diuersitatem afferet. Si igitur voles suâ propositæ imagini altitudinem constare, sed gracilio rem aut crassio rem modo fieri, Transuersa mutata pro voluntate tua vtere. Sin densitatem et latitudinem retinere volueris, sed longio rem aut breuio rem staturam facere, vteris altitudinis linea ad expositum modum mutata. Ita vides vtrumq; latus Geminorum, rectum in q; et transversum, suas peculiâres sortiri diuisi ones, pro diuisi onis modo exposito initio statim libri primi, hoc etiam loco caue obliuiscaris harum particularum nimis et parum.

Hac in parte studiosum lectorem admonitum velim, vt animaduertat, sicut de vsus crebritate facile apparebit, q; admirabiles mensurationes de duarum linearum vnus breuitate, alterius longitudine perfici possint. Multoq; adeo si magis alterus tra in metiendo punctum moueatur, multoq; maxime si vtraq;. Perspicuû hoc erit pe rito architecto quod dico, Et mirifice difficultates, vt videntur, hac ratione facillime explicabuntur.

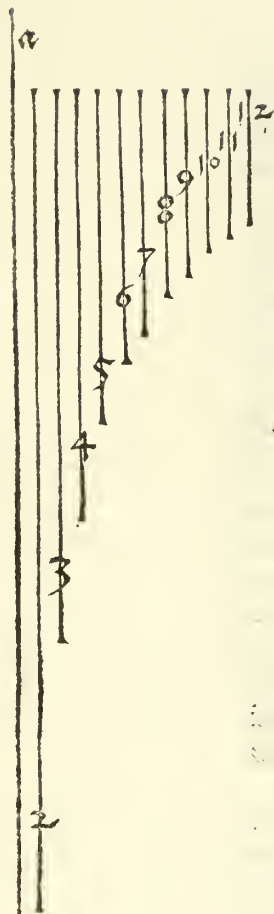
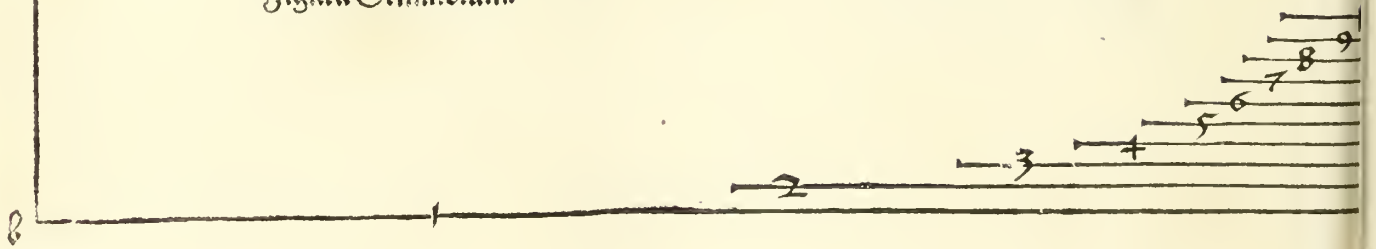
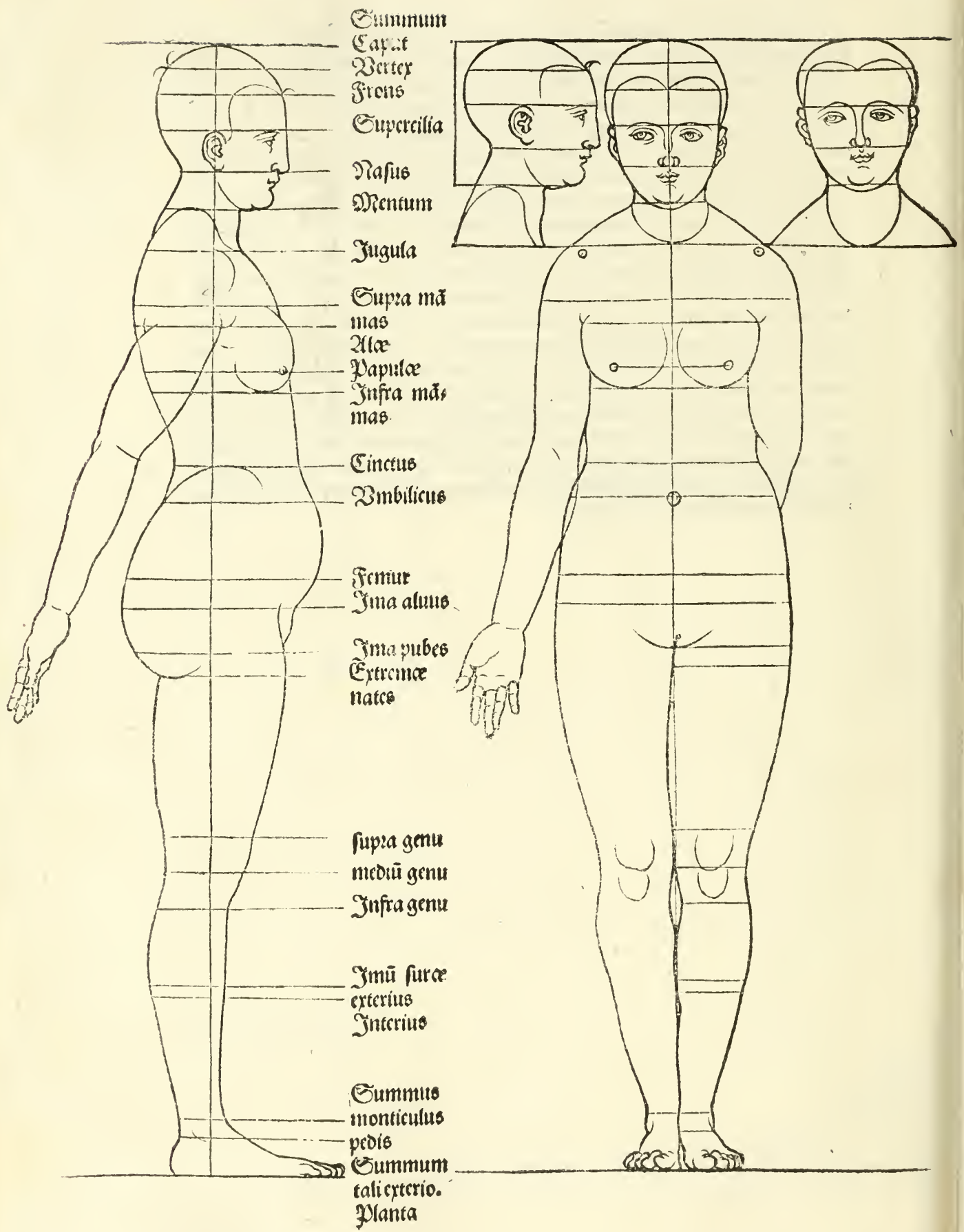
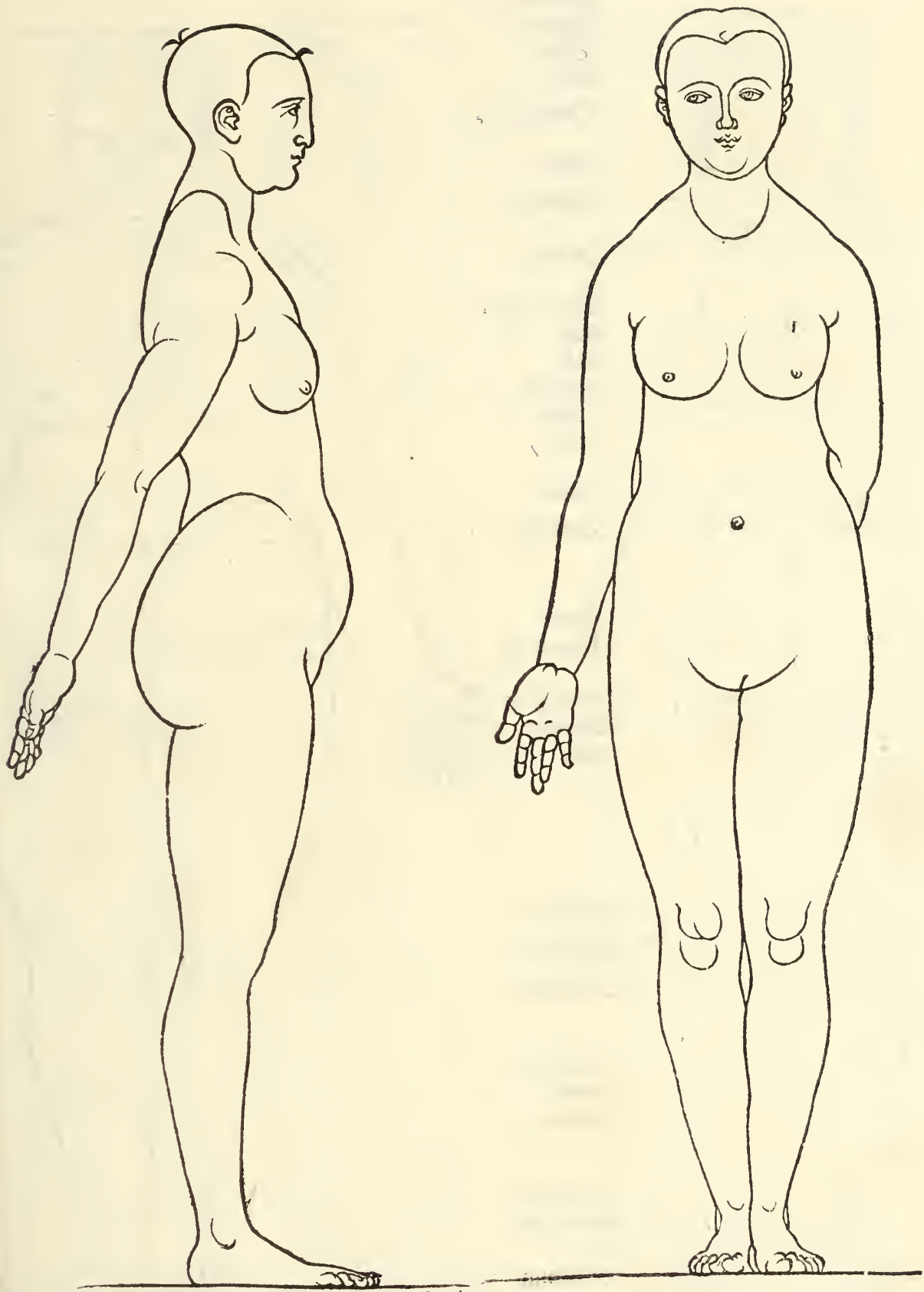

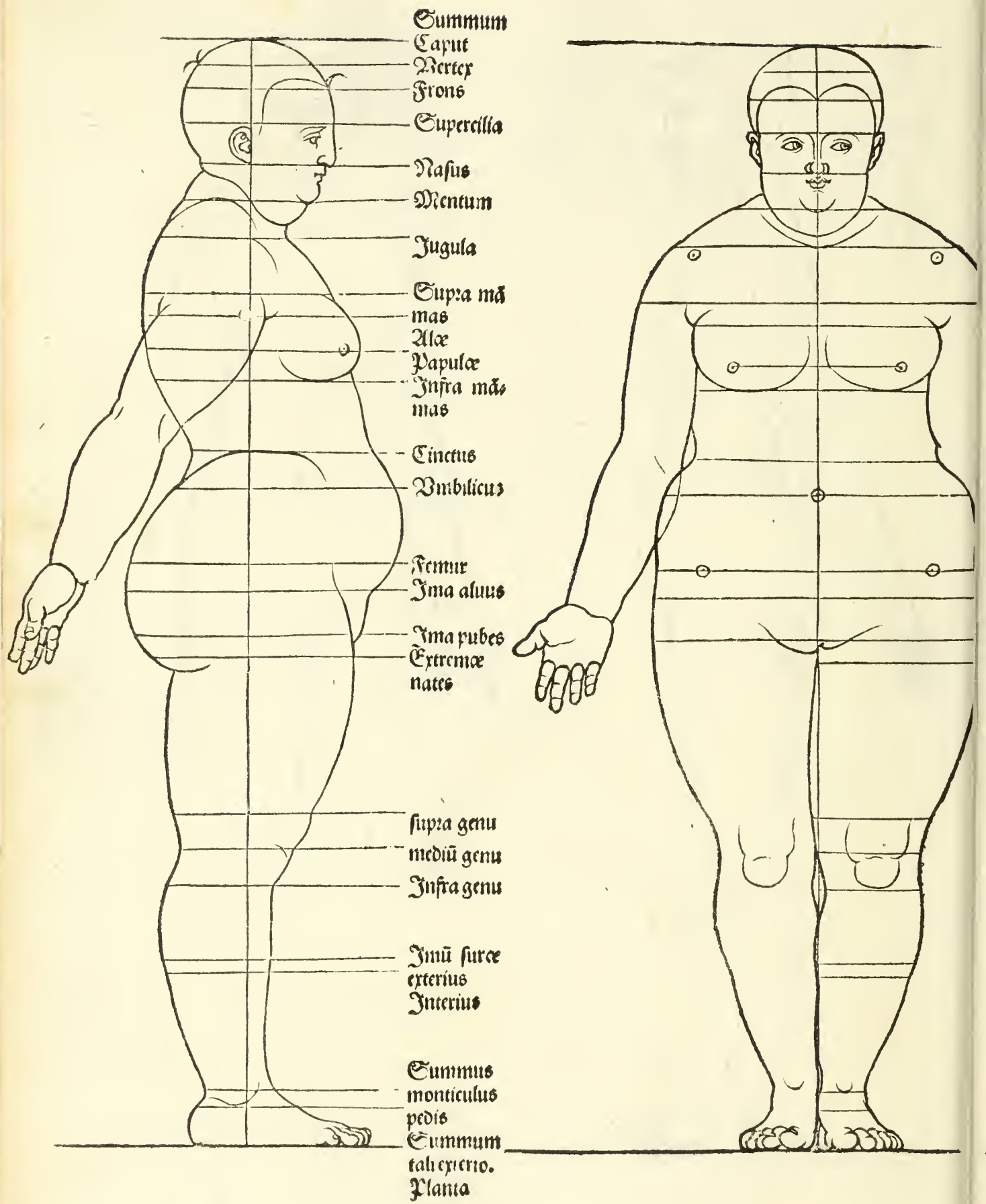
Figura Geminozum.

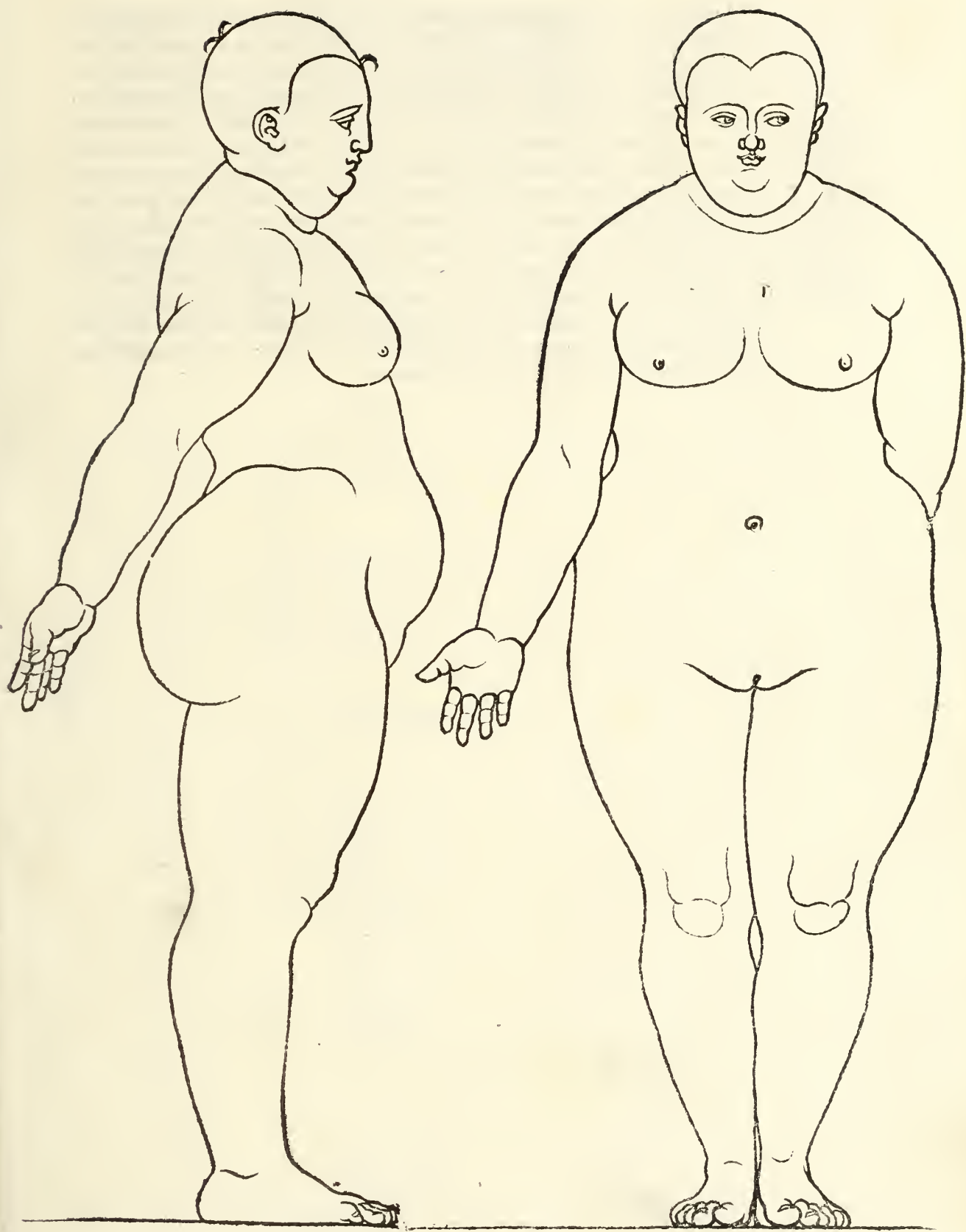

Donatur autem a nobis exemplum huius rei. Sitq; proposita effigies illa in libro primo muliebris post primam virilem efficta. Hanc igitur Geminoꝝ auxilio primum densitate et latitudine contractiorem, deinde extensioꝝrem facere propositum sit. Sed sciendum si his mutationibus figura humana nimium forte a vero alienata fuerit suumq; modum amiserit, ut si quæ partes densitate ac latitudine auctæ nimium, aut eisdem minutæ sint. Tum correctione harum corruptam figuram instaurari debere, addendo minuendoue, quod quale sit de supradictis planum esse confido. Sic ergo principalem illam effigiem ad gracilitatem et crassitudinem perfectam correximus, primum ut de capitis aliquantulum altitudine abscinderemus, Non quidem supra deminuendo, sed inferne sursum contrahendo, ut fieret a summo capite ad inum usq; mentum altitudo duarum. 15. Inq; hanc altitudinem partes faciei æqualiter distribuimus. Scapulas a linea menti ad humeros apte protraximus. Sed pedem cuius quadrilaterum esset hac ratione abbreviatum, produximus ad vnam. 13. et vnã 14. Femur etiã ac crus castigatiu scula accomodauimus. In exemplo crassioris imaginis reliquimus fere descriptionem principalis imaginis, Illud modo sub mento palæarculum maiusculū fecimus, Et scapulas sursum ab humeris ad collum abduximus, Sed et nates infra suam lineam aliquantulum rotundauimus, ne succinctiores iusto essent. Crura etiam obliqua nonnihil castigauimus. Similiter et aduersa iuxta talos. Pedis autem longitudo obtinet vnam. 6. Cæterum de capite idem facere poteris, quod de virili modo factum a nobis ostendimus, Vtriusq; autem modi gracilis inq; et crassi effigies subiecimus.

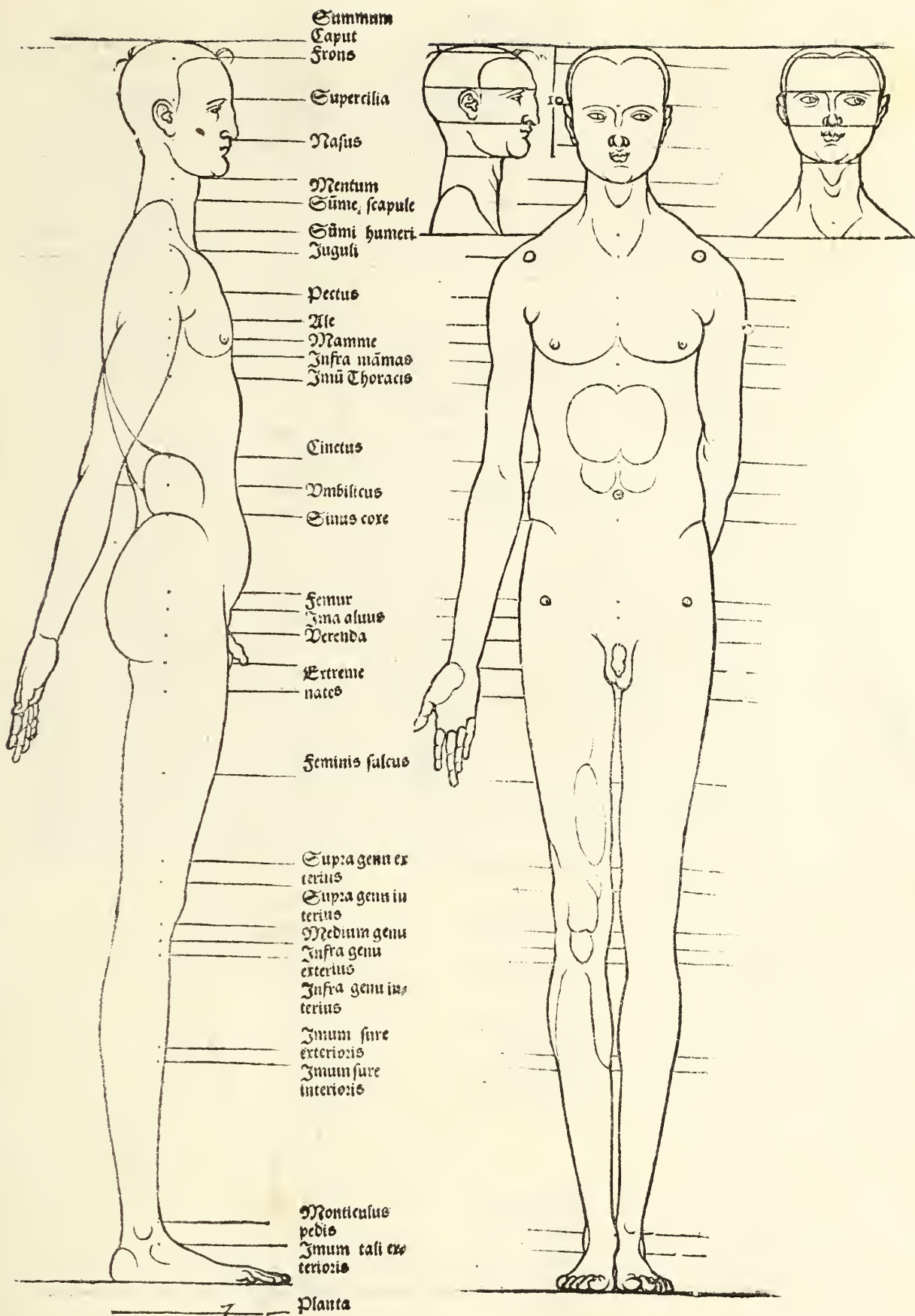

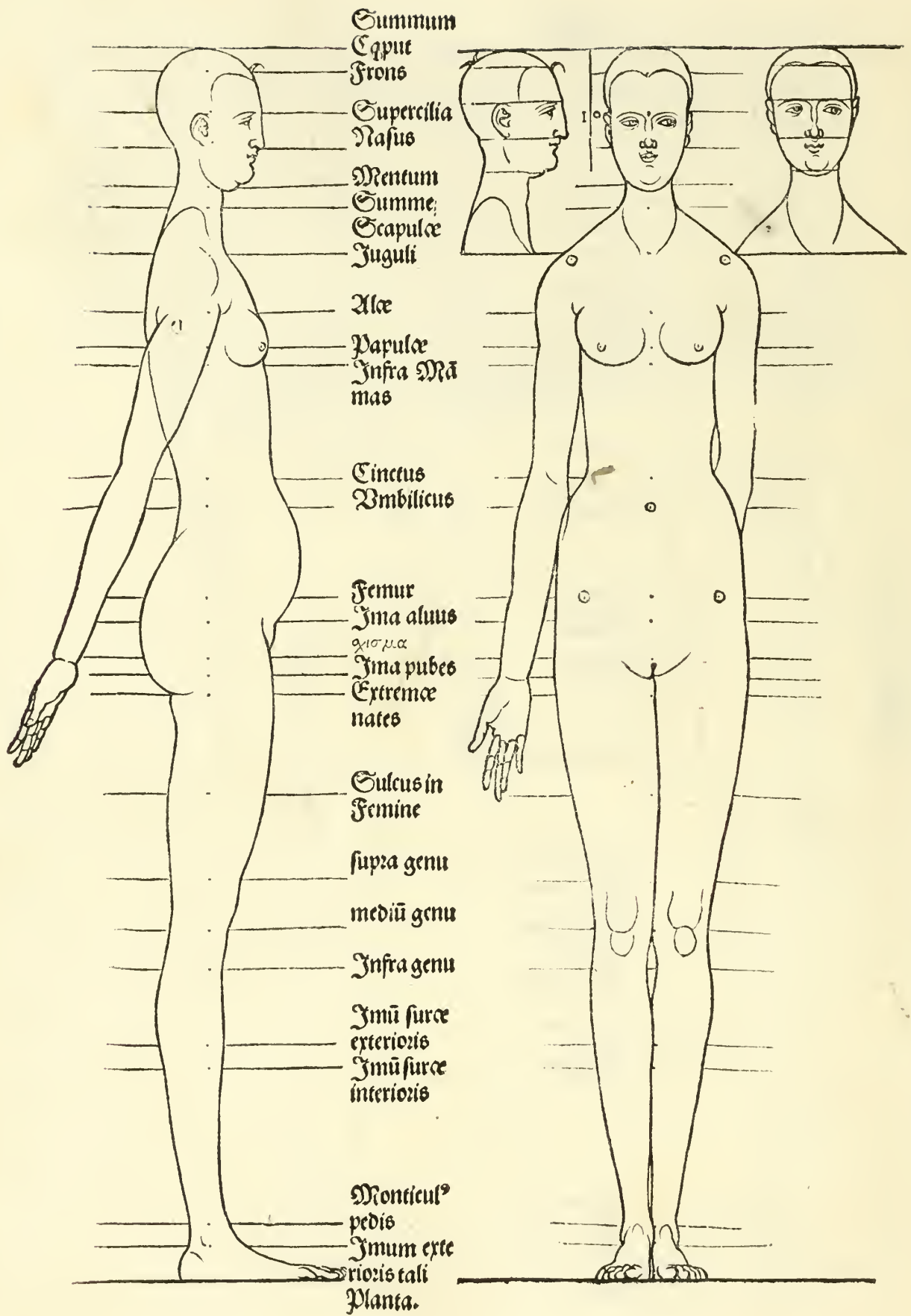

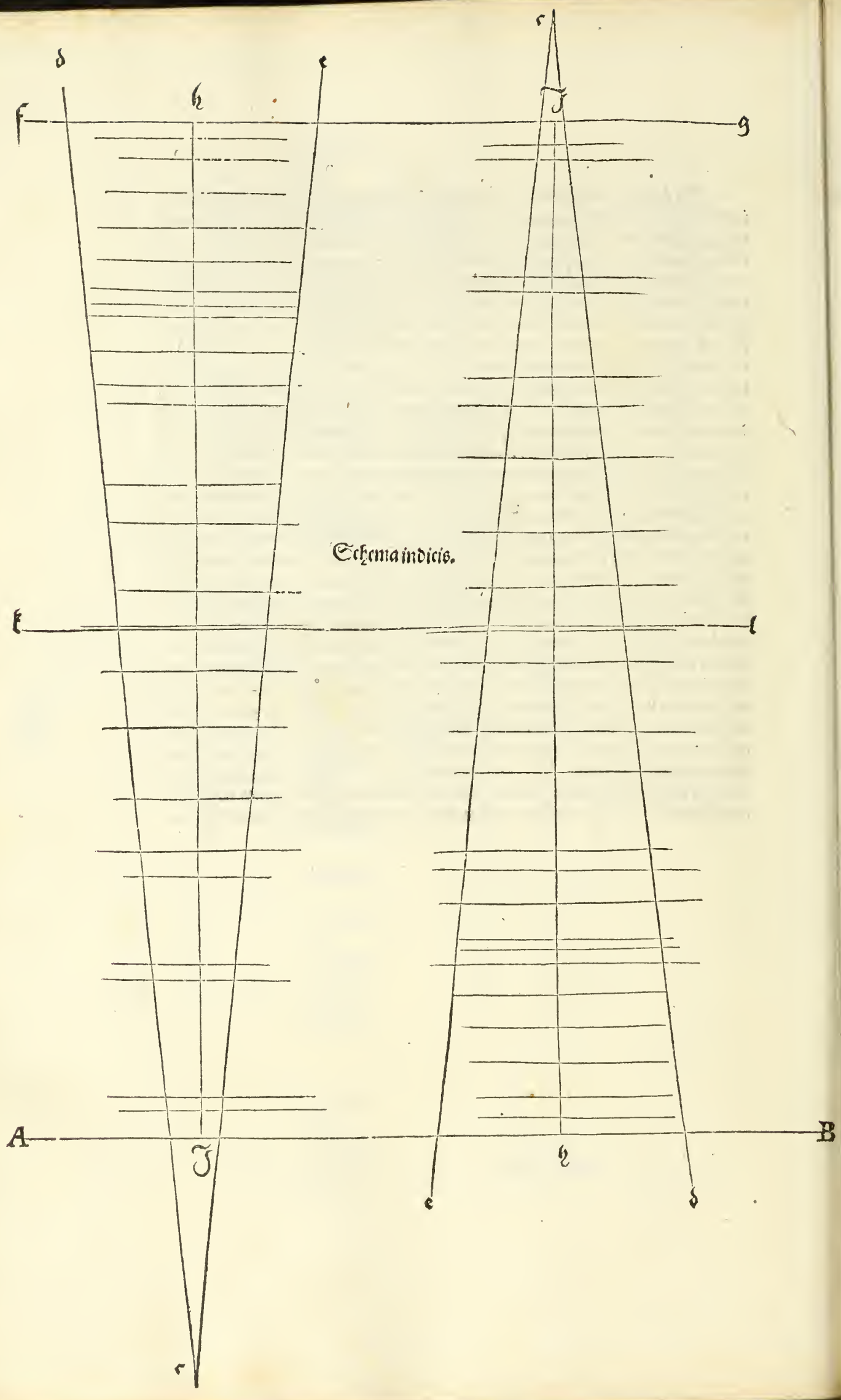
Item of-
fendat plu-
res nomina
ri transuer-
sas in exem-
plo hoc quā
in principali
propter illi-
proceritate
et si disertis
poterant hec
dici.

Ponam etiam exemplum gracilitatis alterum. Sit principalis effigies virilis il-
la quarto loco exposita in libro primo, Ad huius altitudinem adiunctam transuer-
sam, facies parte vna. 6. q̄z illa sit breuiorem, Atqz ita partiere de nouo beneficio var-
riantis. Altitudinis quidem per transuerfas distinctæ partes remanent, vt designa-
tæ sunt, Tantum alæ sursum nonnihil attrahentur, vt humerorum sit congruens
effictio, neqz nimia crassitudo. Pectoris etiam inferior linea omittetur et mamme in
alarum pristina describentur linea, vt superiuscule sint. Transuerfas etiam supra pes-
dem nonnihil deprimes, ne monticulus altior iusto existat. Atqz ita attribues imā-
gini de Geminis densitatem et latitudinem suam, eamqz gracilem et exilem effin-
ges. Quam si longam esse volueris capitum propiorum. 10. licet ita facias. Sed sic
vt frontis linea valde sursum moueatur, reliquis altitudinis huius æqualiter distribu-
t. s. Hoc vero modo summoto capite, erit admodum proceri colli effigies, pedis autem
longitudo esto vnius. 7. Quæ quo facilius assequi quisqz possit, secundum nostram
doctrinam expressa subiicimus. In muliebri etiam effigie fiet de motione et omissio-
ne in transuersis similiter, vt de virili ostendimus.

In sequentibus alium etiam modum ostendam mutandi imaginem propo-
sitam, qua illius altitudo, certa tamen ratione et via peruertatur. Ea-
que mensurationi in singulis partibus pro cuiusque voluntate, supra aut infra altitudines extollitur aut
astringuntur. Remanentibus densitatis et latitudinis per transversas spacia inua-
riatis. Posset tamen imago quæ esset supra facta elatior, convenienti etiam modo at-
tenuari et contrahi. Sicut quæ ibidem esset facta astrictior, densari et distendi. Quod
quidem quo pacto futurum sit primum exponemus. Ducatur linea transversa quæ
sit. a. b. Infra hanc ponatur punctum. c. Quod si volueris supra partes valde dilata-
re, facies esse. c. punctum propius lineam. a. b. Sin mediocriter voles dilatate facies
longius abesse. Scies autem lineam. a. b. designare plantam imaginis. Tum aliar-
duces transversam *παράλληλον*, Ita longe remotam ab illa inferiore. a. b. quantæ
volueris esse imaginem altitudinis, ea sit. f. g. Ex hac perpendiculariter demittetur in
inferiorem lineam, in qua distinctio partium altitudinis constituatur. Ea sit. h. j. Post
hæc transversam facies transire hanc perpendicularem, quæ erit media intra. f. g. et
a. b. sitque hæc. k. l. Quibus factis ducentur lineæ transversæ partium, per omnia pun-
cta distinctionis in perpendiculari. h. j. Deinde ex puncto. c. quod stet infra perpendi-
cularem educes sursum duas lineas tam longe quæ videbis ferre ipsam rem. Has oportet
sic se habere ut fixæ in puncto. c. supra discedant a se mutuo, mobiles enim esse des-
bent. His mensura amplitudinis et angustie continebit, hæc notæ sunt. d. e. Propos-
ita igitur parte quæ amplior angustiorve effingatur sic facies. Partis illius mutan-
dæ lineam transversam densitatis aut latitudinis, ubicunq; illa sita fuerit, sistes in
mediam. k. l. Ita ut. h. j. mediam secet transversam illam mutandæ partis lineam.
Postea utrinque mobiles illas lineas, quas diximus in puncto. c. fixas a se mutuo disce-
dere oportere. Illarum igitur utrinque unam applicabis ad extremum lineæ trans-
versæ partis mutandæ. Ita iacentis, ut est dictum in linea. k. l. Cum ergo illæ mobi-
les hanc transversam tetigerint utrinque, designabunt dilatationem partis in illo loco
qui erit propius huius transversæ cuius partem mutari volueris. Ita grandescunt
et minuantur omnes partes supra et infra lineam. k. l. Horum etiam inuersorum
usus esse poterit, tum scilicet et diuersa et contraria omnia existent, pro eo ut schema
quoque huius descriptionis nostræ expressum subieciimus, cui nomen fecimus Indici.

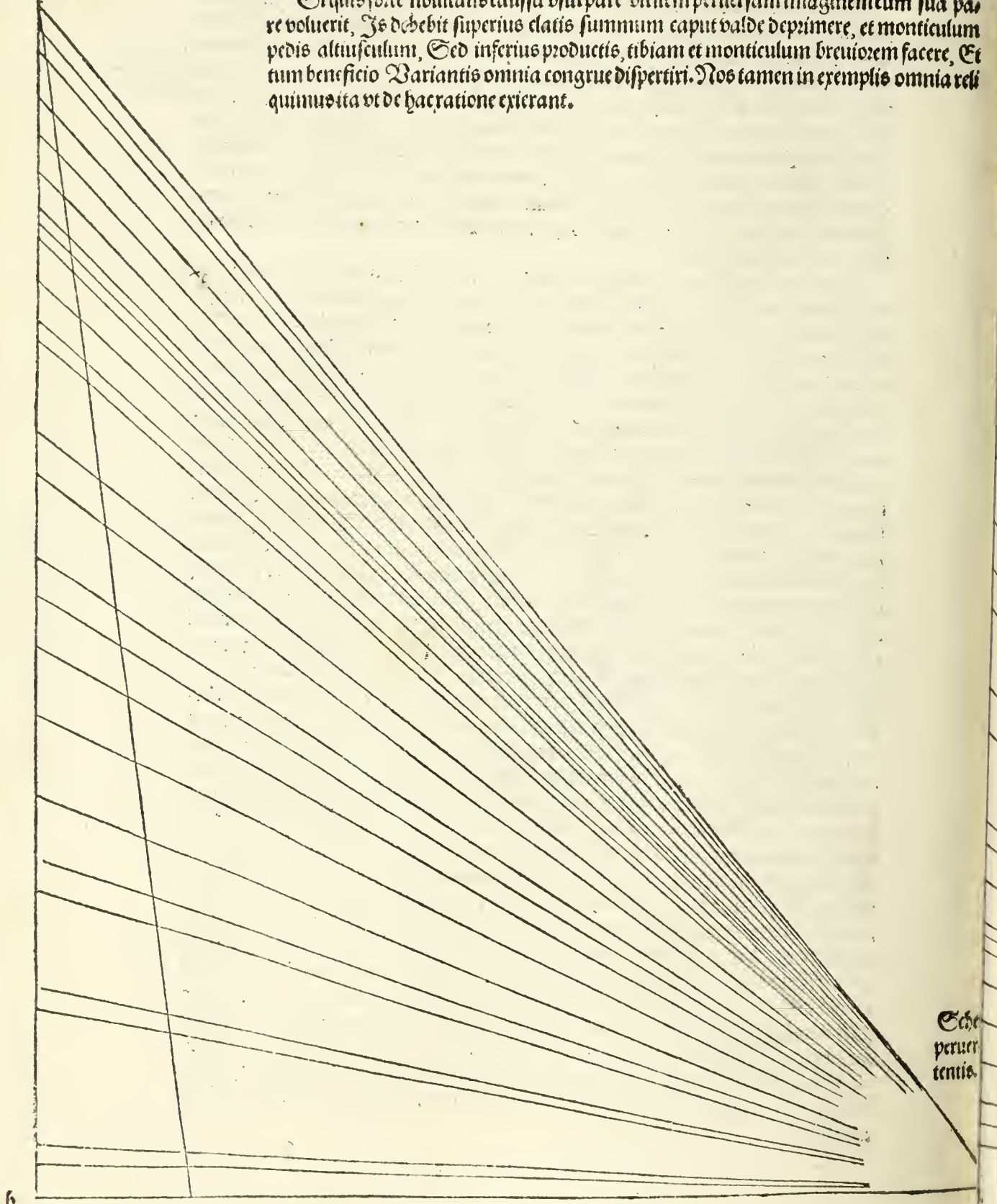
Sed ut redeamus ad peruersionem imaginis præpositæ, ad quam et Indictis eius figura et ratio exposita est, usus requiritur. Proponatur exempli causa Effigies virilis eidemq; adiuncta muliebris quinto loco expositæ in libro secundo. Harum ^{Quærenda} ^{num verius} ^{sit sexto loco} vtriusq; linea altitudinis insigniatur punctis distinctionum suarum partium, huiusq; notæ sunt. a. b. postea producat ex puncto. b. normalis, cuius sint apponatur punctum. c. postremo obliqua linea. a. c. latera iungantur. Tum vero de omnibus punctis distinctionum lineæ principalis deduces lineas recta in punctum. c. ubi omnes hæc concurrere debebunt. Itaq; erit instrumentum perfectum ad peruersionem imaginum, supra infraue extollendarum aut astringendarum. Hoc placuit nomine peruertentis appellare. Nam per ipsum dependente linea mensurationes peruertere consueuerunt. Sed usus erit talis.

Sumatur alia linea altitudinis eaq; sit. d. e. Hæc constituatur inferius cum puncto suo. e. in transuersam. b. c. punctumq; e. remotum sit ab angulo. b. vna parte. d. altitudinis effigiei faciendæ, supra autem debeat puncto suo. d. incumbere obliquæ. a. c. Ita cernes hanc nouam lineam et ipsam de nouo conuenienter distingui, per transuersas ductas ex punctis distinctæ altitudinis in linea principali, sed cum peruersione, partibus supra elatis, infra astrictis. Proponatur hæc igitur de nouo distincta linea, et transuersæ per singula puncta distinctionis trahantur densitatis et latitudinis principalis, et effingatur forma, et apparebit hæc, de qua loquimur, mutatio. Hoc instrumentum peruertentis infra bifariam figurauimus, priore quidem loco secundum monstratam rationem, posteriore vero inuersum. Nam si quis mutationem instituire velit contrariam expositæ, Is debeat et instrumenti contrario priori positi vti, cætera autem omnia facere similiter ut ostensa sunt. Subiicimus et exempla mutatiæ imaginis virilis ac muliebris, sed neq; supra neq; infra ampliora angustioraue fecimus, quod quomodo fieri soleret, schema componentes Indictis docuimus. Et sequi vnicuiusq; voluntati permittitur. Peruertente autem si quis appositæ et cum singulari diligentia usus fuerit, In cuius scilicet ratione discriminum supra expositorum omnium significationes necessariæ ad occulta artis inueniunt, Is in admirabilibus reb^{us} successum non poenitendum experietur. Sed in opere tam longe a vero additionibus et destractionibus, ut in exemplis factum est, discedere nemo debeat. Jam et has licet aliquis ita demutatas effigies de nouo et ipsas mensoria pericula dimittatur, et fere ut supra a nobis factum est describat, Corrigenda autem ubiq; deformitas quæ nimium abductis a veritate figuris extiterit. Hæc enim ad istum modum a nobis proposita non sunt quasi aliter fieri non debeant, sed magis docendi causa ut essent omnia tantopere abhorrentia a vero, notabiliora. Omnino autem sentiendum totius huius doctrine usum necessitatis comodo, non deprauationibus applicandum. Cauebis igitur ne vnq; illam pendulam lineam nouitatis, siue ut priore loco descripsimus, seu etiam inuersam, nimis longe remoueas ab angulo. b. Ne talis peruersio monstra pariat, Quantam autem vtilitatem rationis huius necessarius usus afferre poterit, tantam immittet prauitatē operi curiositas superuacanea, cum non curabitur Ne quid sine causa nimis. Sciendum autem tam solere usurpari hanc peruertentis rationem in partibus q; in toto. Cæterum de talibus mutationibus humane imaginis, perspicuntur et diuersitates nature Roboris, Imbecillitatis, celeritatis, tarditatis, alacritatis, pigritudinis. Quare q; non ignorari hæc, a studiosis huius artis debeant, cui dubium erit? maxime cum immensum quantum latius pateant atq; hoc loco explicatum fuerit.

Supra.

a d

Si quis forte nouitatis causa vsurpare virilem peruersam imaginem cum sua pa-
re voluerit, Is debet superius clatis summum caput valde deprimere, et monticulum
pedis altiusculum, Sed inferius productis, tibiā et monticulum breuiorem facere, Et
tū beneficio Variantis omnia congrue dispertiri. Nos tamen in exemplis omnia reli-
quimus ita vt de hac ratione exierant.

b

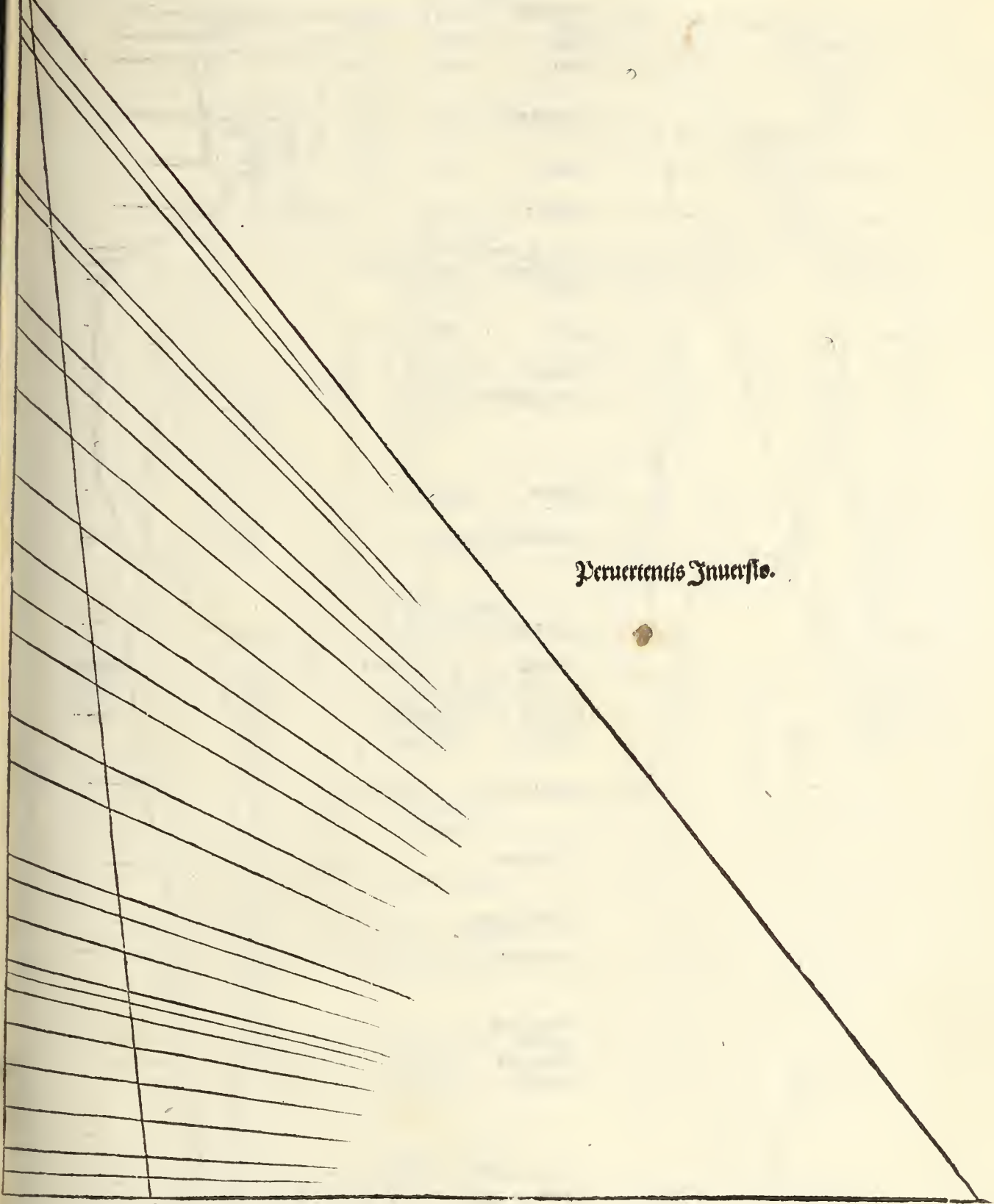
c

Eche
peruer
tentis.

Infra.

Infra.

P_c

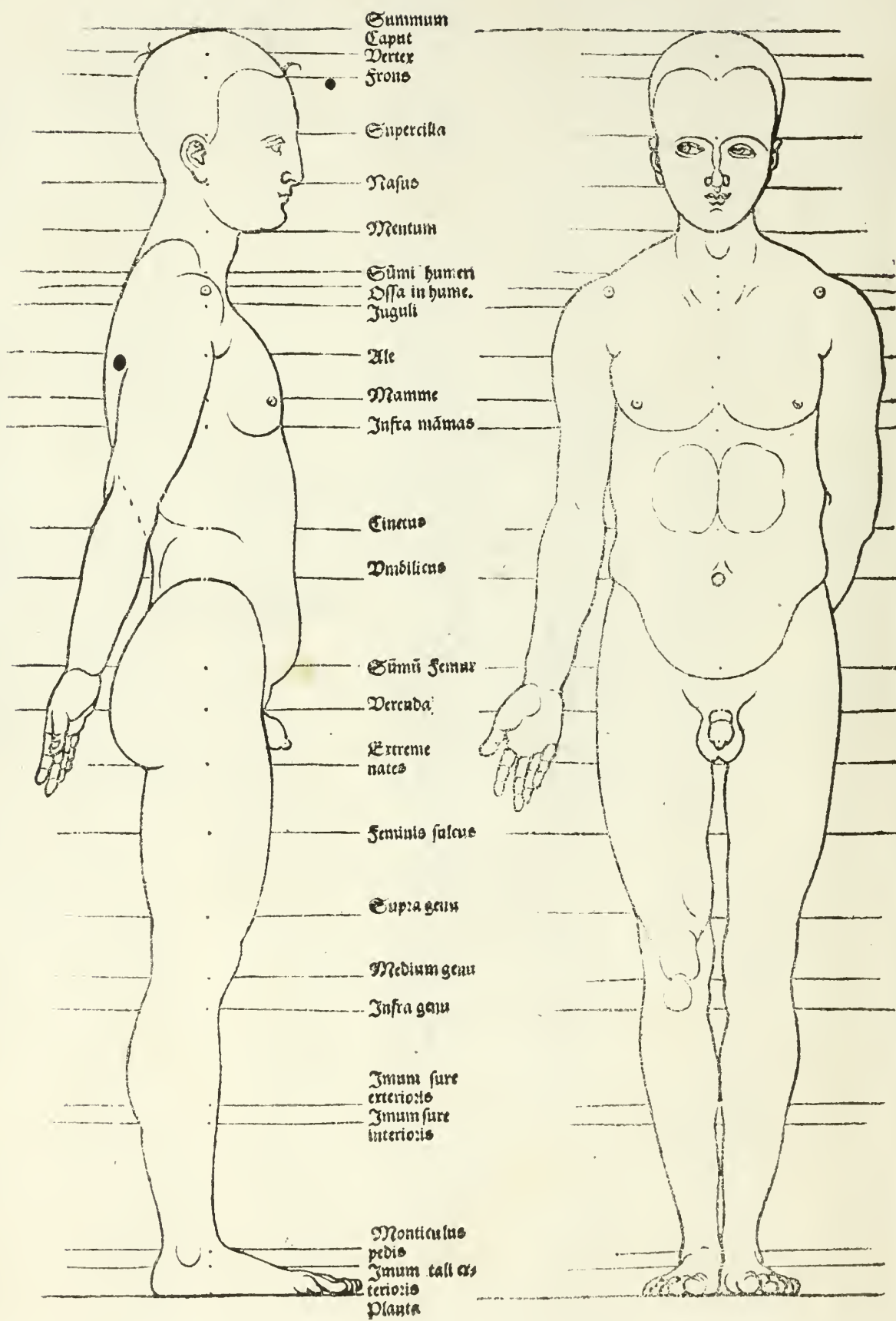

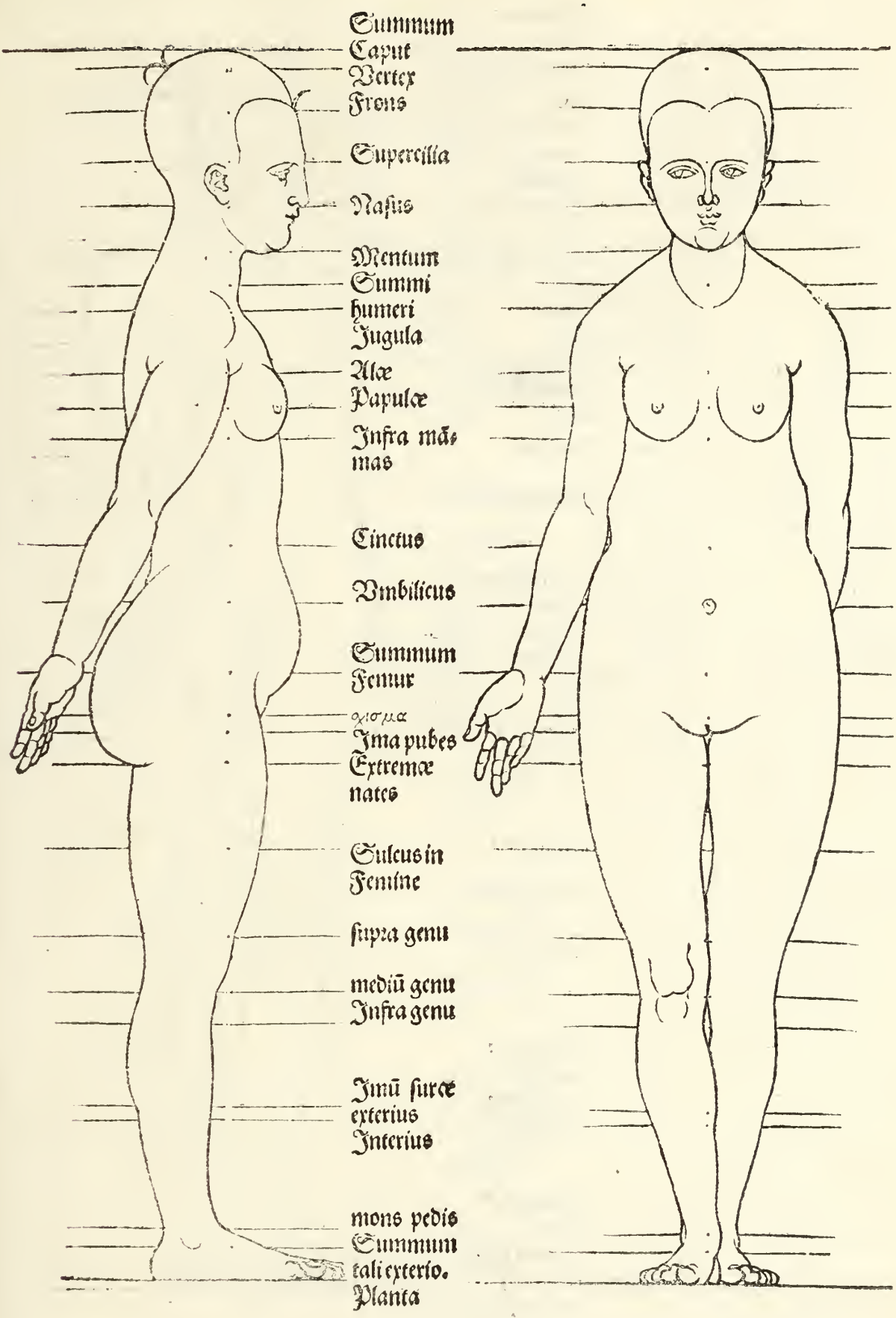
Peruertentis Inuersio.

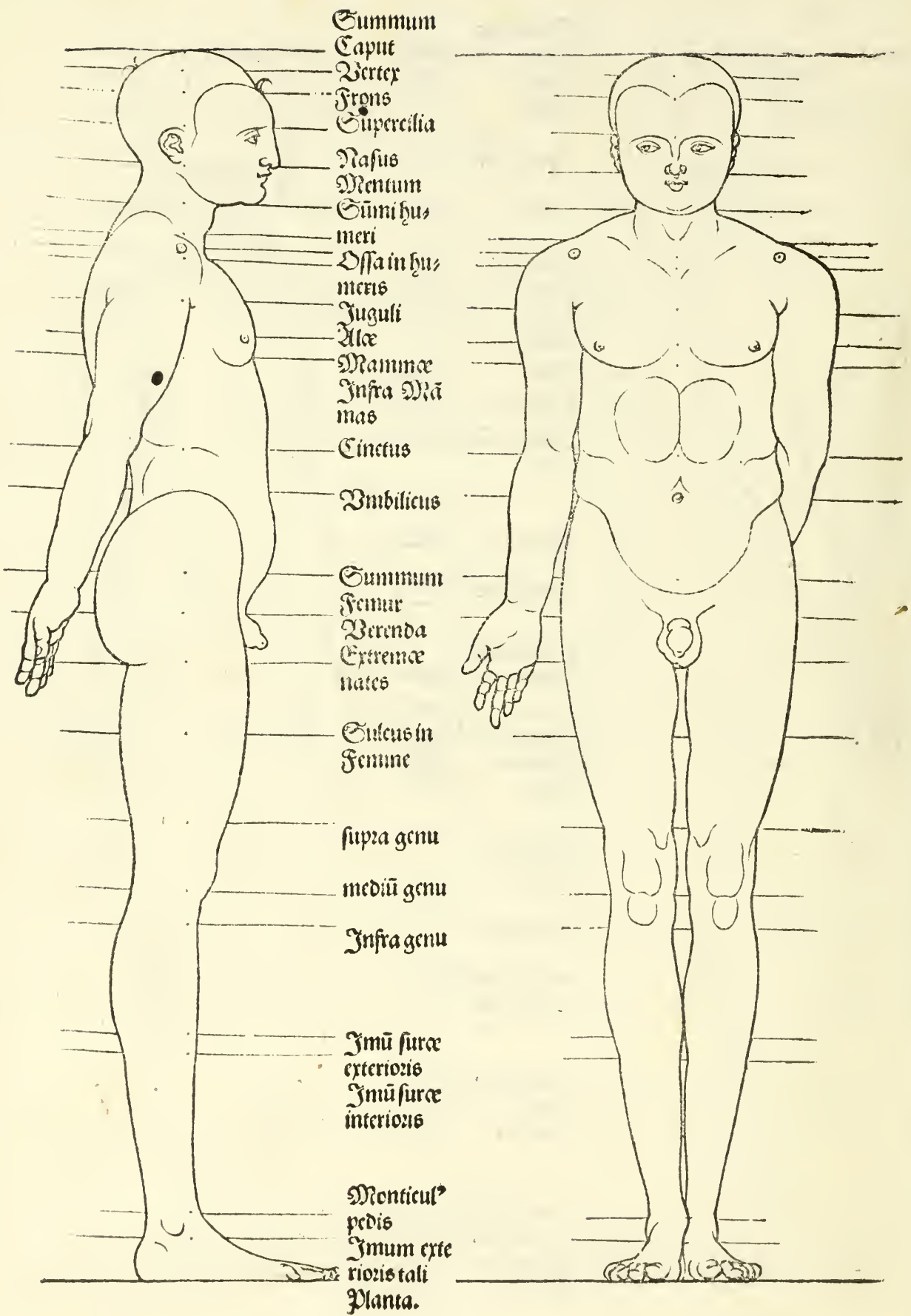
a
Supra.

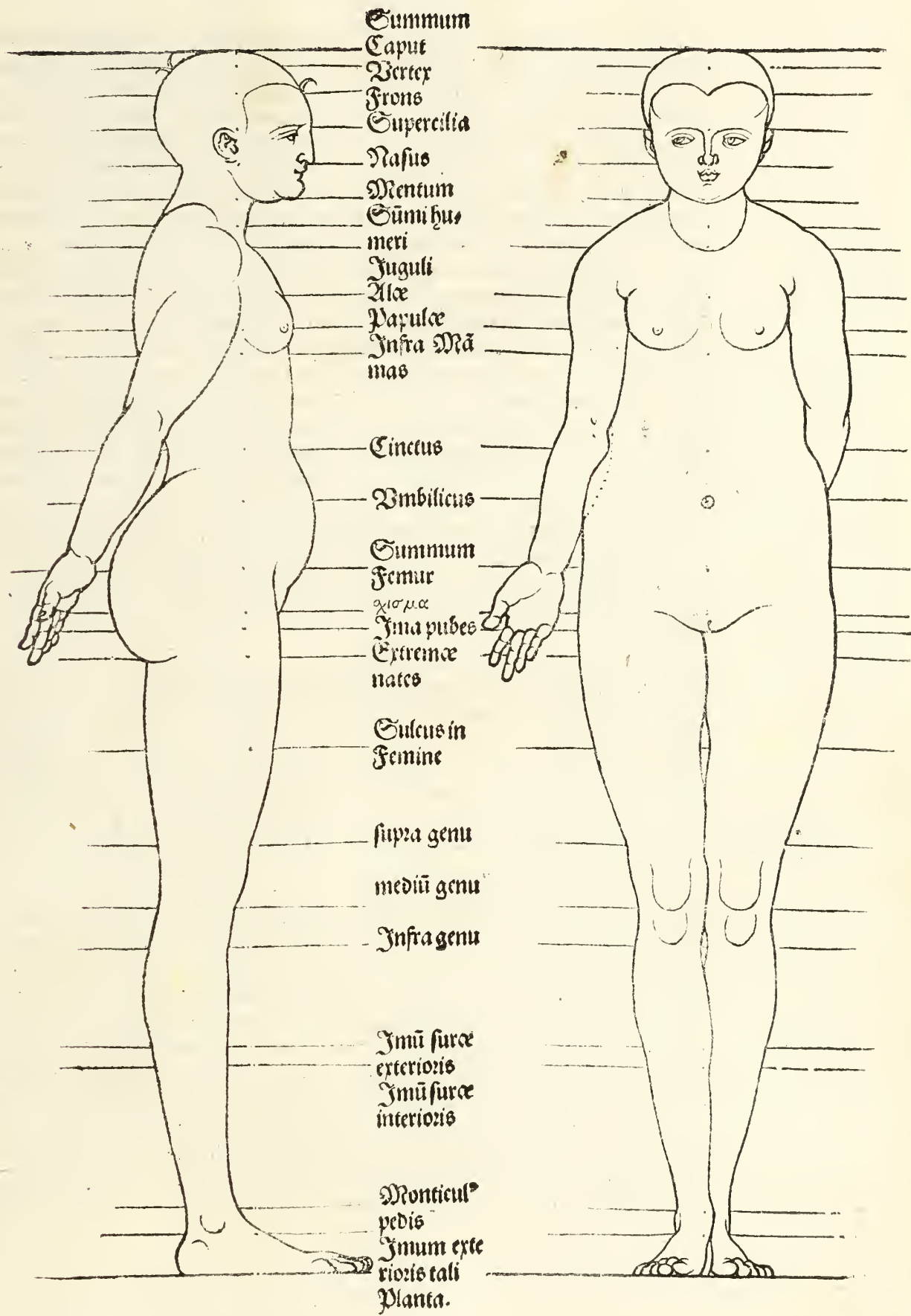
d

c 2

Superius demonstratis peruertenti humanas imagines rationibus etiam nunc
 vnā adiscemus, quā p̄positae imaginis altitudo varietur, Sed mutatio densitas
 ac latitudinis ducetur recte ex Deligente. Huius igitur peruertionis vbiq; esse vsus
 poterit, quae est duplex, Vna habet circuli segmentum in cuius mensurationes con-
 uero, Altera in cuius cauo colliguntur. Qua vtraq; in via q̄ quisq; longe voluerit
 progredietur. Qui autem perspexerit hanc doctrinam facile vsū horum cognoscat.
 Hincq; etiam aperitur causa propter quam in conuero speculi regula erecta arcua-
 ta videatur, In medioq; sui latiuscula, contractior in extremis flexuris, circulo enim
 vt et aliae res, obsequitur. Haec intelligat qui conuenientibus picturis testudines et la-
 cunaria insignire voluerit, necesse est. Esi perspectiue hoc scientiae nondum est, prope
 tamen accedit cum in speculo consideratur, Sed nos de mensurationibus per se ver-
 ba facimus. Peruersio enim ista quam exponere instituimus mensuram recti ad con-
 uerum aut concauum segmentum circuli complectitur. Cum vero quid de quoq; hac
 ratione efficiatur contuebere, causa quoq; statim apparebit, inq; se opere ipso profe-
 ret. Haec autem, quamuis mirifica in designatione et descriptione videantur, vsui
 accommodetur, Necessaria tamen est talium cognitio artificis, qui ex multiplici scien-
 tia deligat apta et conuenientia proposito ac voluntati suae, licet haec et praestantiora
 fortasse etiam imperiti derideant, Sed huius nunc deinceps peruertionis ratio expli-
 cetur, qua si quis scite vsus fuerit, multa de principali aliqua figura meliora facere po-
 terit. Dabitur ergo hac in parte quoq; diligens opera Ne quid nimis. Quod autem
 nostra exempla secundum praescriptū doctrinae expressa, quod nimium esset non fuge-
 runt, Non solum propter cartae paruitatem, sed etiam quo esset differentia mutatio-
 nis euidentior factum est, In magno igitur opere qui vsurpare volet, modum seruet,
 Sed ad rem.

Principio proponatur linea altitudinis imaginis principalis distincta punctis suis
 haec supra esto. x. infra. y. Seceturq; in medio puncto. c. Ex quo linea transversa ad
 angulos aequales protrahatur cuius extremum notetur littera. z. Postea claudatur tri-
 angulum $\iota\sigma\sigma\kappa\epsilon\lambda\epsilon\epsilon$. x. z. et. y. z. cuius acies sit. z. Mox protrahes lineas ex omnibus
 punctis lineae rectae. x. y. punctum. z. versus q̄ longe protrahis fuerit opus. Deinde
 constitues $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\lambda\lambda\eta\lambda\omicron\upsilon\mu$ post lineam. x. y. versus punctum. c. quā quidem longa vsus
 indiquerit, nam multo erit q̄ prior illa, id est basis trianguli altior. Post haec circuli
 pro ceruisculi vnum pedem figito in punctū. z. et altero describe arcum, qui radat pun-
 ctum medium lineae trianguli principalis altitudinis et iunctur ad $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\lambda\lambda\eta\lambda\omicron\upsilon\mu$ quam
 post illam lineam. x. y. trahi longe iussimus. Ad quam vbi se cornua huius arcus ad-
 iunxerint, ibi superius. S. inferius. t. notam exponito. Qua autem idem arcus secas-
 bit et quasi praecedet lineas ductas ex punctis altitudinis principalis versus punctum
 z. Ex illis omnibus sectionis punctis duces lineas transversas omnes $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\lambda\lambda\eta\lambda\omicron\upsilon\mu$ per
 lineam. s. t. ita illa de nouo distinguetur ex linea principali, sed diuerse. Nam et sit bre-
 uior, et habet circulum authorem distinctionis suae. Ita omnia sursum deorsumq; a
 medio puncto magis decurtantur. His peractis appones omnibus nouae distinctio-
 nis punctis suas quasdam notas, Primum superius ita. Summi puncti transversae
 a. proximi. b. mox. c. atq; ita deinceps. d. e. f. g. zc. vsq; ad punctum medium. Inde vero
 ad imam vsq; transversam notis numerorum vtere. Ea igitur ima sit. j. et ab hac sur-
 sum. 2. 3. 4. 5. zc. Haec erit igitur de nouo distincta altitudinis linea. a. j. Quam du-
 plicem propones vnā ad effigiem obliquam, alteram ad effigiem aduersam, sicut
 saepe praecipimus fieri, Et ita per distinctionum omnium puncta suas transversas

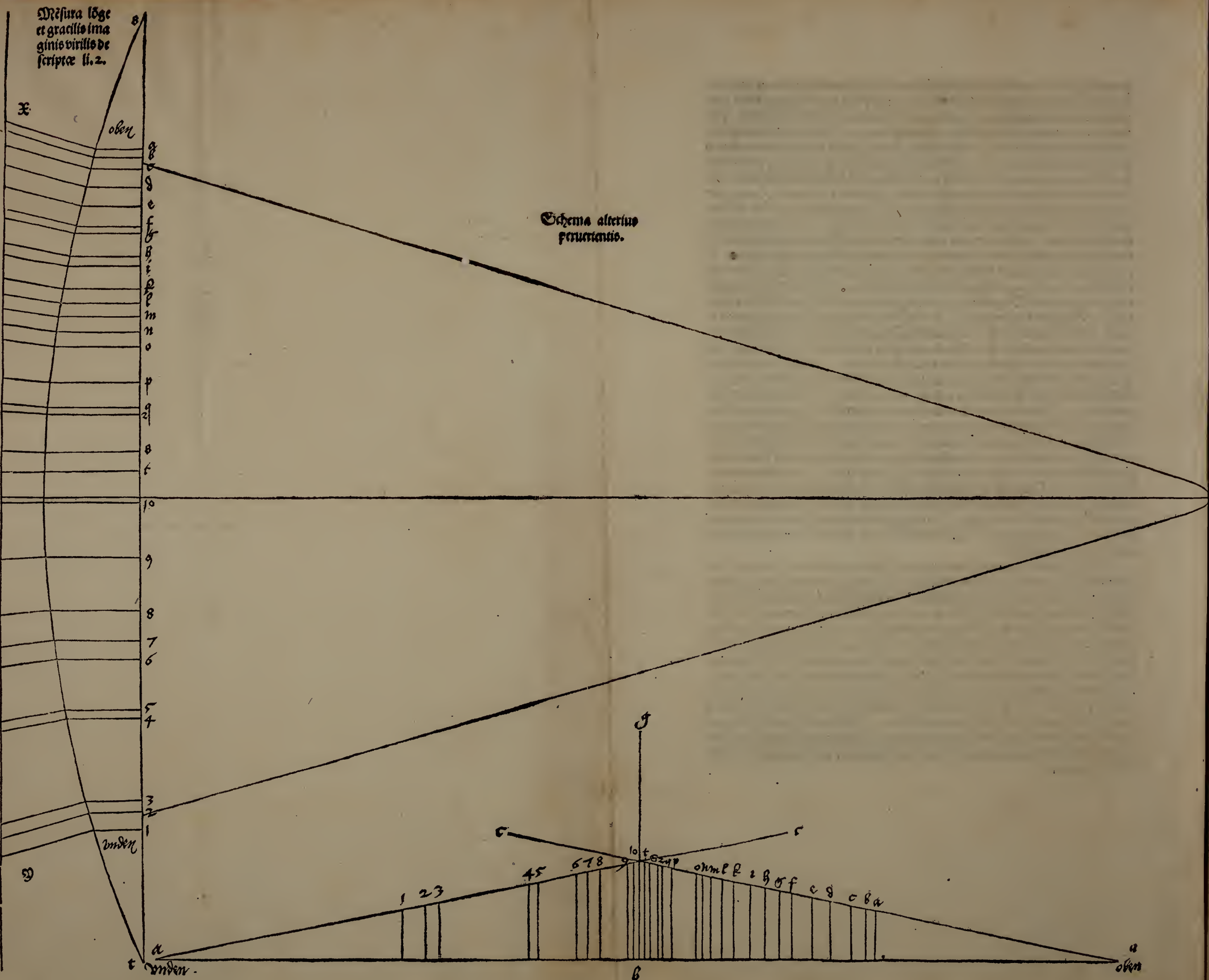
Indiserte
 hoc est dictū

protrahes, Sed inuentis altitudinis partibus restat exquirenda latitudo et densitas, quam constitues de ligentis beneficio de illius mobili linea, cuius utrimq; usum accipies, ut conuenientia superiora ac inferiora designari possint, ad hunc modum. Primum producat lineam transversam quæ finiatur notis. a. a. In hanc mediam demittes aliam perpendiculariter, hæc esto infra. b. supra. g. Tum deinde accommodabis utrimq; mobilem lineam. a. c. Quibus ita uteris. Excipe ex præscripto peruertente medice lineæ quæ recta, ut dictum est, tendit in punctum. z. longitudinē quanta est illius us maxi. intra lineam rectam eductam contra punctum. z. et arcum, Hanc igitur longitudinem, ut dixi, maximam, constitues rectā super transversam. a. a. in perpendiculari. b. g. et in summitate illius applica utrimq; mobiles. a. c. ut cancellatim ibidem disparentur. Post hæc eximes omnes longitudines superioris partis linearum transversarum intra arcum et rectam lineam, et notabis diligenter quibus quæ q; literis inscripta fuerit, easq; institues rectas in transversam Deligentis. a. a. sic ut omnes supra $\pi\alpha\rho\alpha\lambda\lambda\omega\epsilon$ attingant impositam lineam. a. c. Ita fiet ut breues omnes tendant ad punctum Deligentis. a. quemadmodū in arcus linea proxime fuerit puncto. S. Sed spacia intercedentia non manent eadem propter diuersitatem recti et curui. Ut autem præcepti in unam partem Deligentis imponendas longitudines partium notararum literis quæ essent superiores, ita simili modo et inferiores in eiusdem alteram partem constitues quas notari iussi numeris. Tum deinceps unam quancq; partium singularum principalis imaginis latitudinem impones rectam in mediam lineam quæ in Deligente erigitur notata literis. g. b. Sic ut infra insistat transversæ. a. a. Tum lineam mobilem siue filum. a. c. admoue ad hanc ut supra ipsam attingat, Ita fiet ut ordine omnes aliarum partium latitudines ad hanc consequentiam definiantur, Et quancunq; principalem latitudinem in hanc imposueris, Illius us mensura in suo loco literis numerisue notato conueniens mutationi siue reperietur, definita per memoratam impositionem in transversam. a. a. et accommodationē lineæ seu fili. a. c. Quæ ipsa qz potui euidentissime descripta subieci, Et ad hanc rationem binas viriles itemq; muliebres imagines effinri, quarum supra esset in fine libri secundi commensuratio exposita. In brachijs tantummodo et pedibus hinc disces si secutus congruentiam formæ, Nam peruersio hæc in summis et imis seductionem immodicam complectitur.

Hoc instrumentum peruertentis etiam cum inuertentis exhibit de usu imago in inferioribus et superioribus partibus productio, In medijs contractio, ut in superiori quoq; visum. Hæc inuersio sic fiat. Resumat lineam distinctionis altitudinis, Et postea apponatur productionis. S. t. ut ante. Postea constitue et punctum. z. Et ad iunge duas lineas. x. z. et. z. y. Mox producito lineas ex omnibus punctis distinctio nis lineæ. x. y. in punctum. z. Postea scribito et punctum. c. respondentem a sinistra puncto. z. Tum longioris circini ita pedem unum figito ante lineam. s. t. ut segmentum circuli describatur quod puncta. s. t. attingat, et arcuetur intra. x. y. et punctum. c. Quibus autē in locis cernes arcum transire lineas ductas in punctum. z. Ex illis ducentur lineæ $\pi\alpha\rho\alpha\lambda\lambda\omega\iota$, quæ in linea ducta per ipsas post arcum versus. z. Nouam et de integro comparatam distinctionem explicabunt. Quibus perfectis latitudines et densitates beneficio Deligentis exquirendæ sunt ratione superius demonstrata. Ad hanc peruersionem quisq; imaginem qui volet effingat, nos instrumentum expressisse se satis habuimus.

Mesura lōge
et gracilis ima
ginis virilis de
scriptæ li. 2.

- Incipue
- Vertex
- Frons
- Supercilla
- Nasus
- Mentum
- Summæ
- scapulæ
- Summi
- humeri
- Jugula
- Pectus
- Alæ
- Mammæ
- Infra mās
- mas
- Imus tho
- ray
- Cinctus
- Umbilicus
- Sim? coxæ
- Summum
- Femur
- Verenda
- Extremæ
- nates
- Sulcus in
- Femine
- supra genu
- mediū genu
- Infra genu
- Imū surcæ
- exterius
- Interiorius
- mons pedis
- Summum
- tali exteriorio.
- Planta

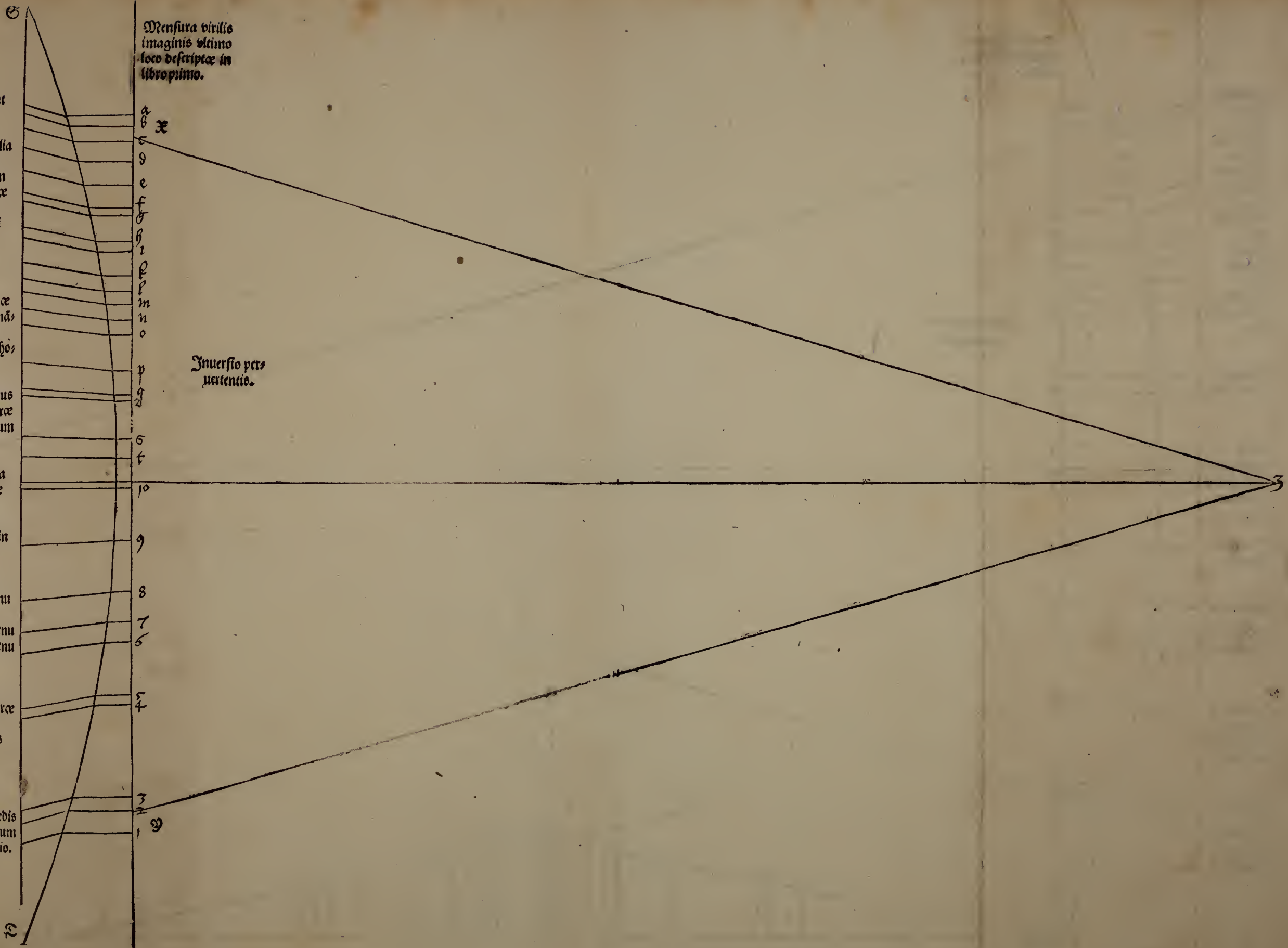
Schema alterius
peruvianis.

Mensura virilis
 imaginis ultimo
 loco descriptae in
 libro primo.

Incipit
 Vertex
 Frons
 Supercilla
 Nasus
 Mentum
 Summe
 Scapulae
 Summi
 humeri
 Jugula
 Pectus
 Alae
 Mammae
 Infra ma-
 mas
 Imus tho-
 rax
 Sinctus
 Umbilicus
 Sin⁹ corae
 Summum
 Femur
 Verenda
 Extremitates
 Sulcus in
 femine
 supra genu
 mediū genu
 Infra genu
 Imū surae
 anteriorius
 Interiorius
 Mons pedis
 Summum
 laterius
 Planta

a
 b
 c
 d
 e
 f
 g
 h
 i
 k
 l
 m
 n
 o
 p
 q
 r
 s
 t
 10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1

Inversio per-
 uertentis.

Gracilis imago
millebris secundum
libri.

- Incipue
- Vertex
- Frons
- Supercilla
- Nasus
- Mentum
- Summae
- scapulae
- Summi hu-
- meri
- Juguli
- Pectus
- Alae
- Papulæ
- Infra Ma-
- mas

- Cinctus
- Umbilicus

- Coxa
- initium pubis
- Ima pubes
- Extremæ
- nates

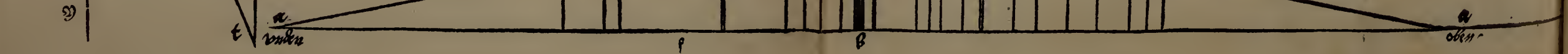
- Culcus in
- Femine

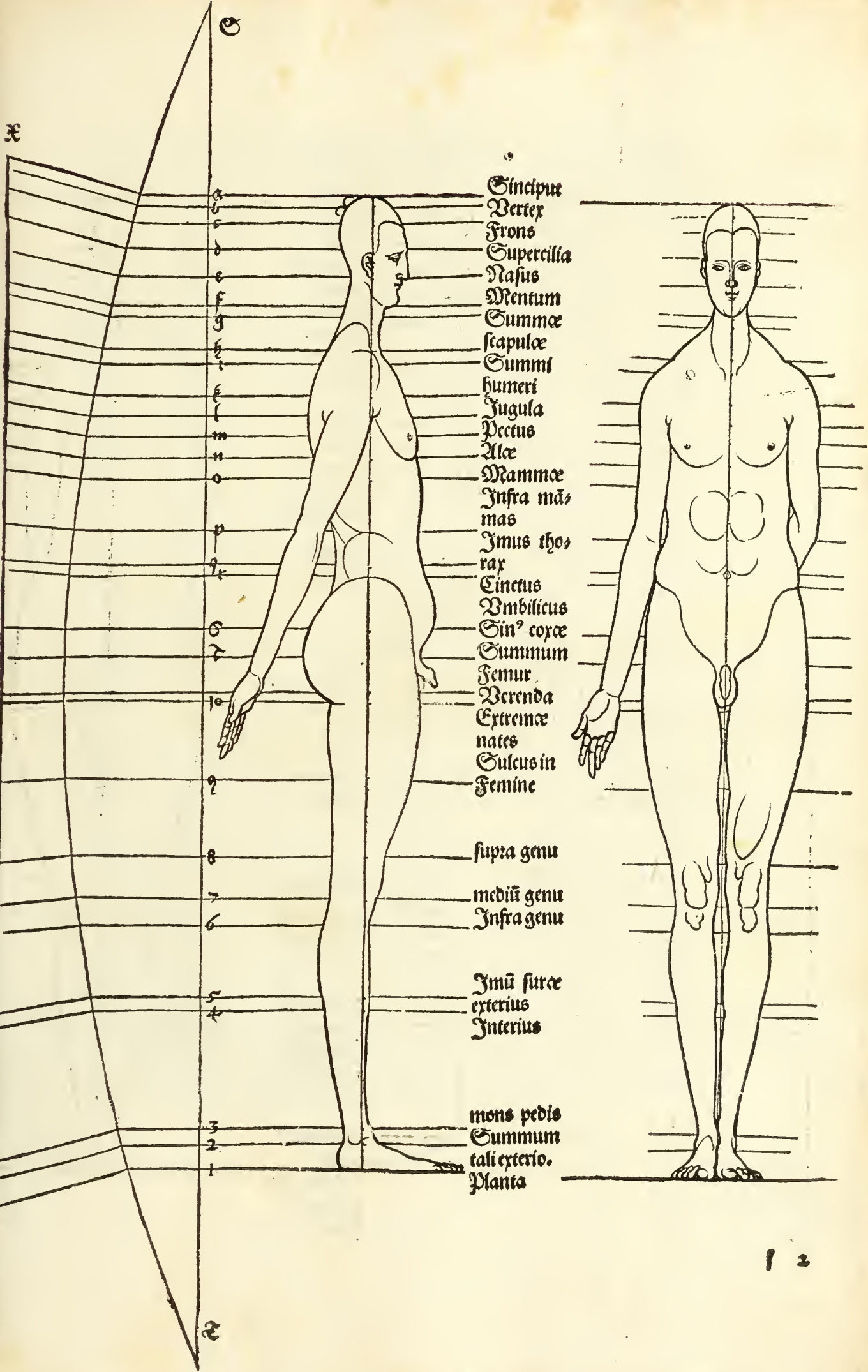
- supra genu
- medium genu
- Infra genu

- Imum surce
- exterioris
- Imum surce
- interioris

- Monticulum
- pedis
- Imum exte-
- rioris tali
- Planta.

Schema alterius
peruertentis.

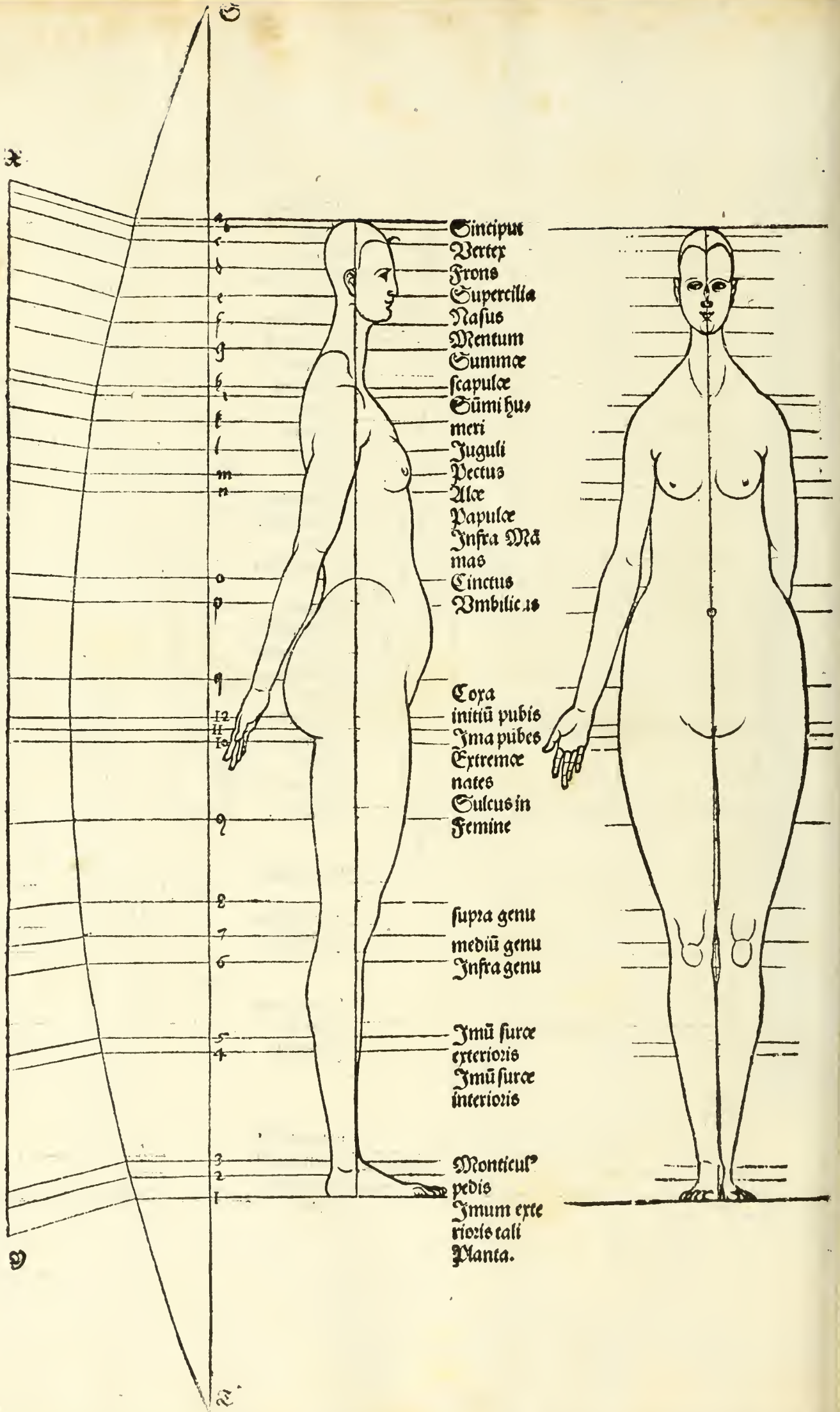

Cinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summit
 scapulae
 Summi
 humeri
 Jugula
 Pectus
 Alae
 Mammæ
 Infra mās
 mas
 Imus tho
 rax
 Cinctus
 Umbilicus
 Sin⁹ coxae
 Summit
 Femur
 Verenda
 Extremitates
 nates
 Sulcus in
 Femine

 supra genu
 mediū genu
 Infra genu

 Imū surce
 exterius
 Interius

 mons pedis
 Summit
 tali exterio.
 Planta

Atq; hæc quidem variationes ita se habent, vt exposuimus. Quas etiam ipsas ef-
 fectas vel per variantem vel Deligentem, Geminos Iudicem peruerentemue, con-
 ceditur vterius etiam variare, accomodanti siue totis imaginibus seu certis partibus
 illarum, Quin et diuersarum imaginum commensurationes miscere quis poterit,
 qua ratione rectissime hoc futurum iudicari, dum quod sibi quodq; alijs placiturum
 sit, exquirat. Sed euadent de huiusmodi misionibus monstrosa, Quare attentione
 erit opus, et magna cura forma in mensuratas partes altitudinis latitudinisq; ac den-
 sitatis inducatur. Nam in extrema notatione altitudinis itemq; per finientes illam
 transuersas indices latitudinis ac densitatis, omnia certam descriptionem obtinent.
 Sed intra has proclines sunt lapsus, quatenus aut interiora iusto aut exteriora linea-
 menta exprimentur, Vnde partium consequitur indebita crassities aut attenuatio,
 distensio aut contractio, quæ a nobis breuitati studentibus penitus explanata descri-
 ptione nostra non sunt, sicut manu ductione demonstrari possent. Venit inter hæc
 igitur nobis in mentem, aliquot imperitos tentantes a nobis ostensam viam ingredi,
 et in opere aberrantes, facturos vt nobis culpam ascribant, nostramq; doctrinam re-
 prehensuros, Et omnino intelligo volentibus hanc nostram rationem vsurpare pri-
 mum omnia difficilia visum iri. Verum his censeo faciendum vt tum viuum corpus
 ob oculos ponant q̄ maxime conueniens ad institutæ effigiei commensurationem,
 atq; ita contemplantes nature opus studeant artis ipse suum ad veritatem exprime-
 re, pro viribus et intelligentia sua, Laudantur enim imagines in quibus quasi vita
 agnoscitur, et similitudo in exemplari enitescit, præsertim si venustas quoq; affit, nã
 ita maxime apographa laudantur et magni fiunt vt merentur. Sed in illis discrimi-
 num appellationibus quæ sunt a nobis superius expositæ, Quisq; versetur vt lus-
 bet. Nam et artem sequi quæ veritatem complectitur, asuescere poterit, et absq; illa li-
 bertate quadam seducendi omnia vti, Qui labor intelligentibus ridiculus est, Vt
 contra bene et diligenter facta, Deo ipsi honori, vtilia hominibus, perq; se grata ac
 iucunda esse solent, Ille vero contemnendus labor prauitatis in arte culpandus et
 noxius, et odiosus tam in paruis q̄ magnis operibus inuenitur. Quare cum cura et
 ratione perfici ea par est quæ in lucem quisq; emittere cogitet. Videndumq; Nequid
 naturali veritati vel detrahatur vel apponatur intolerabile. Inuenias etiam qui va-
 riationes ac mutationes suas ita asringant, vt cægerime illæ appareant, quod cum
 sensum subterfugiat, non minus q̄ vbi excessu peccatur, improbandum videtur. Mes-
 dia igitur quæq; optima sunt. Nos vero quod in exemplis tantas contrarietates ex-
 posuimus. Eo consilio fecimus, quo esset in paruis euidetia maior et illustrior, quod
 ipsum in grandibus imitari velle non fuerit rectum. In ijs enim illa rigiditas corri-
 genda et mollicendi erunt ductus, vt feritas vitetur et artificiositas appareat. Quis
 autem differentias prauæ et absq; arte designatas animaduertat? Cæterum nemo
 miratus sit tot et tam diuersa artifici perito in mentem venire posse, quibus elaboran-
 dis non vitæ ipsius spacium sufficiat, quasq; cogat omittere breuitas illius. Sunt
 enim illa quæ incidunt innumerabilia, et animus artificum simulacris est referatus,
 Quæ omnia incoq̄nta prius cum in humanis tum aliarum rerum effractionibus,
 indices prolaturus sit, Si cui forte multorum seculorum vita, et ingenium ac studium
 artis huius vsusq; diuinitus contigerit. Diuino enim beneficio periticum huius tum
 allarum artium plurimum possunt. Sed cum de diuersitatibus ac variationibus

multum verborum fecerimus. Constat tamen et est in comperto, nullum opus nullamque omnino rem quam homines efficiant, inuariabilem similitudinem alterius operis aut rei obtinere, quin sua sponte discrepent, ut nemo viuat tam absolutus artifex, qui duo opera per omnia similia, et quæ discerni inter se nequeant, efficere possit. Nihil enim profus nostrarum rerum ad tantam similitudinem peruenierit, quantumuis annitiamur. Quin hoc videmus si in typum eundem unam cartam imprimamus, et mox alteram, aut in eandem argillam cæs fundamus, quæ creant in illis differentie notas inesse quibus discerni multis de causis possint. Quod si hoc usu venit in hac certitudine, quid in alijs accidere putandum. Verum de tali differentia non loquimur in presentia, Sed intelligi aliquam volo quam exprimendam aliquis sibi studiosè proposuerit, deq; hac superiora omnia sunt accipienda, Quotiens enim animo opus quis amplexus fuerit, subeunt statim simulacra differentie, non illius in evitabilis et necessarior, sed huius qua pulchra et turpia discernantur, Quam consequatur, de illis differentie vocabulis superius expositis. Perfecto autem opere sequitur contemplationem oculorum animi iudicium, In quo sententia diuersorum fere diuersæ sunt. Proinde in nostris tantum volo esse cuique concessum ut, si ita visum sit, mutet nostra et moueat omnia, de quo paulo post disertius loquemur. Hoc modo caueatur ne opus ad nimis alienum ac innaturalem modum adducat, nisi forte propositum sit monstrare et quasi somniorum gentem effingere, ubi omnium rerum naturæ confundantur. Sed ut ad institutum veniamus. Constituaturs principio Effigies distincta per transversas suas in spacia altitudinis, Illæ igitur transversæ sunt certo numero a nobis comprehensæ, Sed conceditur cuique plures paucioresue describere. Plures quidem facere exquisitioni et certitudini seruit, quod diligentis artificis fuerit. Pauciores vero qui fecerit laborem sane molestiamque minuerit, sed ad eximiam certitudinem non poterit peruenire, Jam licet valde exercitati ne lineas quidem ducant, sed punctis in distinctionibus solummodo utantur, si hoc ipsorum intellectus satis fuerit. Atque hæc una est linearis mutatio nostre rationis, Altera similis est mouendarum linearum per totum corpus, demonstrare a nobis in varietatibus fieri in capitibus. Eodem enim et illæ totius corporis transversæ aut admouebuntur propius, aut longius dimouebuntur. Quorum illud effecerit breuiiores partes, hoc elatioris idque totum differentie est breuitatis et longitudinis.

Nō autem negligenda densitatis et latitudinis differentia, quæ et ipsa cum per, tum intra transversas variat. Si enim transversas longiores feceris, per illas igitur aucta erit latitudo aduersorum corporum, et densitas obliquoium, Sin feceris breuiiores, erit utraq; imminuta. Idemque plane et intra illas partibus accidet ut maiores minoresue fiant. Sed hoc loco iterum moneo, Videas per omnia differentie vocabula Nequid nimis. His autem nostris præceptis si quis forte contigerit ingeniosus Lector ac usurpator, admirabiles perfecit mutationes et variationes figurarum. Atque ex illis hæc exeunt, Humeri lati, Astrieta ilia, et contracta femora, vel contracta, Aut breuiusculus truncus, crura longa, vel diuersa illa. Item recta corpora cum brachijs et cruribus vel distorta. Omnino per mensurationem natura hominum patet. Quare inde formæ et deformitatis ratio petitur, utque opus venustum aut inuenustum fiat. Debet igitur artifici priusquam admoueat tabulæ manum constitutum de liberatumque esse quid effingere velit, Ut cum fama quæretur opere, exquisitis optis

mis quibusq; et conuenientissimis ad illud absoluendū v̄atur. Et si peritus exercita-
 tusq; artifex in minime subtili ac in exiguo quoq; opere quid possit ingeniū et ars ma-
 gis ac melius probarit, q̄z alius in grandi et subtili. Hæc iniustata nouāq; alijs facile
 ac soli intelligent potentes intellectu et manu artifices. Vnde fit vt ab aliquo diurno
 spacio de pennula in cartam conijciantur, aut scalpello in surculo exprimantur, quæ
 laudabiliora melioraq; sint, q̄z alterius grande et annui laboris opus. Quod singula-
 re sane Dei donum putandum. Sæpe enim contigit alicui ingeniū et is successus
 operis, vt neq; ipsius seculo, neq; multis sequentibus similem habeat. Quod intelli-
 gi potest de veterum monumentis, quorum etiamnum fragmenta eruuntur. In quibus
 tantum est artis, vt nihil nostrarum rerum illis comparari possit. Sed si quis
 quærat quæ sit ratio pulchritudinis in Imaginibus. Dicent fortasse aliqui, Quæ in
 iudicia hominum approbent. Quod alij non concedent. Neq; mihi videtur, si homi-
 nibus imperitis iudiciū permittatur. Sed peritiā quæ sufficiat quis definiet?
 In ea enim ego sum opinione, Neminem viuere qui cōtemptissimū animantis sum-
 mam perfectionem cogitatione animi sui possit complecti, Quo minus hoc facturum
 quenq; putarim in homine, quem Deus singulari consilio et modo fabricatus, omni-
 bus alijs animantibus dominari voluit. Hoc non negauerim ab vno quam alio ele-
 gantiorē in imaginem animo sæpe concipi et exprimi manu, quod quare ita sit opti-
 mis rationibus demonstratur. Sed non ideo ad maximam perfectionem perueniunt
 fuerit qua melius fieri queq; nequeat. Hæc enim Ingenij humani viribus non com-
 prehendiatur. Diuina mens nouit, quæ sola humanam simili scientia instruere pos-
 set. Veritatis enim hæc est regula, Quæ forma quæq; mensurā pulcherrima et
 conuenientissima sit, ad quam vnum quiddam non multa congruere necesse est.
 Sed quærentibus hominibus multa et diuersa incidunt, sectariq; contingit pulchra
 non vna via, deformia tamen vbiq; se magis offerunt. Atq; in his nostris tantis erro-
 ribus, non inuenio quam demonstrare veri modi absolutamq; pulchritudinem pos-
 sim. Cum nihil æque cupiam quam ruditatem et deformitatem nisi forte consulto il-
 la affectetur a nostrorum hominum operibus recidi, ipseq; si quid possim adiuuen-
 ti afferre studiose facturum sim.

Sed nunc ad illud de quo aiebam hominū iudiciū reuerto, quibus quæ nunc
 imago maxime pulchra visa est. Et mox aliam anteponit. Is autem artifex laudem
 mereatur, qui singulorum iudicio probatam effigiem perficere possit, ad quod multum
 vsus et experientie requiritur. Neq; quicq; melius ad hoc contingere illi posset, quam
 habere animo comprehensum veritatis modum, vt rectam et aptam proposito suo
 mensuram intelligeret, quam vnā et simplicem esse oportet. Hanc se si quis tenere
 proficetur, rem maximam præstiterit si demonstrauerit. Quod mihi in his tenebris
 et palpationibus nostris vix posse fieri videtur. Quicquid tamen operis geometrica
 ratione explicatum confirmatumq; fuerit, Id tantum habet certitudinis, vt repre-
 hensionī nihil loci relinquatur, neq; enim illi contradici potest. Et talem artificem me-
 rito vt diuinum omnes venerabuntur, suntq; illæ explicationes auditu perq; iucun-
 de, sed opus spectatu multo iucundius est. Sed dixerit aliquis, Quin igit̄ in hac opti-
 morum a te inducta desperatione studium scientie ponimus? Inhumanum hoc,
 neq; par fuerit propositis bonis malisq;, non meliora capeffere, q̄zuis optima negata
 sint. Atq; vt quid melius sit in nostra re, id est, effigie quapiam demonstremus, facien-

dum ante omnia ut mensura omnium partium certa et conueniens exquiratur, qua constituta ordine suo ac modo, singulatim partes tam minimæ quæ maximæ cum magna cura et diligentia perpolientur, si forte vere aliquid pulchritudinis reperire, et propius ad metam pertingere possimus. Cum autem, ut dictum est, humanum corpus multis ex partibus collectum compositumque sit, quarum singulæ suum quendam rectitudinis habent modum, Magnopere annitemur ut intelligamus quid illi ipsi modo contrarium sit, quo melius vitare, et ad naturalem constitutionem quam proximè accedere concedatur, ad quam quasi recta via omnibus viribus contendemus. Et opus arte decorque conspicuum efficiamus, quæ omnia non mediocrem curam attentionemue vulgarem postulant. Primum enim animaduertat aliquis mihi illam separatam descriptionem faciei in capitibus superius expositam, certe subtilitatem deprehendet mirabilem, curuarum rectorumque linearum et aliarum notationum quæ de regulæ ductu non possint describi. Neque oscitantem perfecturum intelliget illas frontis, genarum, nasi oculorum, buccæ et menti, rotundationes ac quasi globulos aut lacunulas, vnde quid minutarum particularum omittat, quod non simili cum maximam cura tractet. Neque minorem diligentiam in singulis effingendis, quæ in vniuersorum compositione et quasi coagmentatione adhibeat. Sequitur collum, hoc quadrare ad caput debet, neque breuitate aut proceritate, crassitie aut gracilitate deformari. Atque ita consequenter videndum ut in pectoris, alui, tergi, natiui, item crurum pedumque, brachiorum et manuum lineamentis omnia diligenter et articulate effingantur. Quæ cum ipsa tum in his minutissima quæque omnibus suis numeris absolueda sunt diligentia maxima, neque enim audiendi qui dicant se properantes non solere insistere operi. Quod nisi in necessitate cum res ipsa aut studium petentium moram non fert, concedi non debet. Hoc autem si forte acciderit, tum festinationi ignoscendum, si tamen in hac ipsa vera ratio custodita sit, et artis cognitio eluceat. Itaque tota erit imaginis facies a vertice ad calcem consentanea, cuiuscumque illa modi sit instituta, Seu rigidi, siue leuis, carnosum seu macilentum, ne hac in parte carnibus exerescere, illa vero deficere videatur. Ut exempli causa, si brachijs tenuis, crura tumeant. Siue a fronte sunt omnia plena, a tergo vero minime, aut contra, partium enim volumus esse inter se consensum, non temere praeque illas coaceruari. Quæ enim conuenientia, eadem et pulchra videri solent. Quare etiam ætatis forma tenebitur. Neque caput iuuenis, pectus decrepiti, manus pedesque prouecta ætate hominis faciendum, Neque a fronte adolescens, a tergo senex exprimitur, aut contra. Quæ enim naturæ non respondent, praua iudicantur. Proinde rectum fuerit in omnibus ætatibus constitutis omnibus et modis custodire conuenientiam partium. In effigie, iuuenis, decrepiti, prouecta ætate hominis, macilentum, carnosum, rigidi, mollis. Erigitur adolescentiæ imago, nitida, succulenta, æquabilis. Senectæ vero rugosa, distorta, inæqualis, consumpta carne. Ad hæc cum laude perficienda, expedit prius quæ elaborentur ductibus et lineis ad mensurationem omnia describi, ut cognosci possit si quid forte rectitudini defuit. Hoc qui cum attentione et diligentia seruauerit, non illum facile poenitentia operis sui insequetur. Qua de re postulatur ab artifice, delineationum exacta notitia, hæc enim ad artem momenti plurimum habet. Quod si maxime vera mensuratio designata fuerit, nihil citius est factu quæ corrumpi rem, ab indocti alicuius delineationum manu, grassante temere per altitudinem latitudinemque ac densitatem Imagis

h

nis. At peritus harum bonam veramque mensuram nactus, rem etiam in exprimenda forma meliorem fecerit. Ceterum quo veritatem mensurationis aliquam adipisci, et quantum licuerit de illa in opera nostra pulchritudinem inducere possimus, Nihil ego quidem conducibilius inuenio quam multorum viua corpora ob oculos ponere, Et quos formosorum iudicio omnium mensuram colligere partium. Omnino enim artis intelligens non exquisiuerit nihil convenientiæ partium in magna hominum multitudine. Quis autem vnum aliquem ostenderit in quo ad vnguem, ut dicitur, omnia perfecta sint, ita ut nulla quicquam in parte requiratur? Sed hæc quoque in parte memineras, ne naturæ modos confundas, Sed ut omnia congruant, quod fieri debere paulo ante diximus, Utere ad iuuenum imagines obseruatione iuuenilium corporum, Et illi terque senilium ad seniles, Idemque de prouecta ætate accipiendum, ut et ad macilentos, carnosos, rigidos, molles, robustos, imbecilles, similes in viuis naturas conferes. Non est dubium quin per singulas partes huic rationi studentibus oblatura sese plura etiam sint quam quæsiuerint, et elaborare valeant. Nam formositatem rerum vix vnquam ars exprimit. Non iam dico eximiam et perfectam, sed exploratam nobis, et tamen exuperantem vires ingenij et effugientem gnauitatem manuum nostrarum.

Cum vero, ut diximus, diuersas ad imagines, diuersæ naturæ viuorum corporum exquirendæ sint, offerunt se hominum duo etiam quasi genera diuersitatis. Nostrorum inquam qui albi, et Australium qui nigri a Grecis Aethiopes perhibentur. Horum facies inter se dissimiles sunt, Neque Aethiopum corpora tam grata sunt aspectu quam nostra, propter in illis nasi tantam depressionem, et labrorum crassitiam, itemque manus, genua, tibias, pedes, nodositate deformes habentur. Sed ego vidi horum corpora alijs in omnibus partibus tantæ convenientiæ, et quæ tanto studio naturæ perpolitæ essent, ut nihil perfectius fieri posse iudicarem. Verum et in suo genere multæ se diuersitates offerunt formarum, utilis ad imagines obseruationis, pro constitutorum varietate. Ita robustiorum grandia sunt in trunco omnia, et quasi Leonina. At imbecilles leuia hæc habent, neque torosi sunt, perinde ut illi. Minime igitur robusti imagini mollitudinis, neque imbecillioris, lineamenta rigiditatis accommodabuntur. Est autem macilentæ ac carnositati interdum seruiendum, tamen huius rigiditatis et lenitudinis modus pro arbitrio cuiusque conseruari poterit. Horum veritas in natura et vita patescit, Quibus insistens et oculos intendens, neque inde ad tuas opiniones discesseris, quasi melius quid effecturus, scito enim futurum ut fallaris. Proxime enim in natura demersa est ars, quam si extrahere potueris, iam adeptus errores multos vitaueris in opere tuo, Cuius rectitudinem etiam magna ex parte Geometricis rationibus demonstrare poteris. Sed si quo illæ non accesserint, hoc communi hominum iudicio et sententiæ relinquendum est, Ita tamen ut usum plurimum posse sciamus. Nihil autem certius, quam quo propius ad vitæ similitudinem opus tuum peruenierit, eo maiorem illud esse rectitudinis laudem inuenturum. Quare aberit a te opinionis falsitas, Melius te facturum quicquam, quam fabricato a se Deus operi suo largitus sit. Ad hæc enim comparati conatus tui sine viribus inuenientur. Ex quibus colligi potest, Neminem posse vnquam de proprio sensu et excogitatione, formositatem exprimere. Sed necesse esse ut quod ex animo suo formositatis deprompserit, id totum ante in illum repositum fuerit, studio et sedula diligentique imitatione. Quod proprium putandum non est, Sed acquisitum ac comparatum studio diligentiaque artificium,

quod constem animo hos suos fructus protulerit. Atq; hinc ille reconditus in mente thesaurus, Et intus conceptæ species in opus producuntur, Qua etiam de causa exercitatis artificibus opus non est semper habere viua et animalia exempla ob oculos posita ad quæ imagines suas exprimant. Jam enim longo vsu ac studio tantum in animum illoꝝ confluit, vt hauriri inde quamuis multum possit. His sunt omnia in expedito, sed per paucis tanta intelligentia cõtingit, Cõtra aut sunt plurimi, quibus magna assiduitate prauitas elaboratur. Illi vero, quos aiebam, exercitati artifices, iam arte et meditando exculti, etiam ad nullum aspicientes exemplum præclarum opus facile effecerint, etsi profecto reddit omnia respectus ad vitam et naturam meliora. Verum indoctis ac imperitis talis successus desperandus est. Nihil est enim harum rerum fortuitum. Itaq; inuenire est aliquem interdum, qui per se deq; sola animi sui intelligentia, in nullum intucens oculis animale exemplum, præstantiores effingat tamen imagines, q̃z alij quamuis sedulo et studiose vitam et naturam coram contemplantes. Artis enim cognitio his deest. Laudem autem petenti cauendum est in primis ne qua deformitate opus implicetur, quam ob rem superuacua ab ijs imaginibus quas esse pulchras voluerit recidet, his enim illæ dedecorantur. Quod sic licet intelligas, cœcitas, debilitas, tabes, claudicatio, contorsio deformis est, propter defectum naturalis vsus, Sed non minus turpe fuerit ternis aliquem luminibus aut manibus pedibusue totidem conspici, non ob defectionem sed superfluitatem. Quo magis igitur huiusmodi vitæ proq; illis effinxis necessaria, recta, conspicua, valentia, quæ omnibus grata sunt et probantur, eo maiorem laudem conciliaris operi tuo. Ipsum quidem pulchrum in natura absconditum, nostra iudicia fere turbat. Inuenire igitur est duos aliquos per ambos pulchros et venustos, quorum tamen neutri quicq; cum altero cõmune sit, neq; mensuræ nec constitutionis, neq; tamen planum est vter pulchrior dici debeat. Ecce sunt tenebræ intellectus nostri, quis igitur pronuntiabit verum de formæ excellentia? Sed quamuis nobis non appareat, verisimile tamen est illorum peræque formosorum vnum certarum partium perfectione alterum antecedere.

Ex his conficitur Ingenioso artifice cauendum ne quod vnum modo genus in picturis sequatur, sed pertinere ad illum, vt multiplicibus et diuersis modis exercitatus sit. Vnde hoc consequetur vt cuiuscunq; constitutionis hominum imagines exprimere possit. Vt sunt iracundorum miciumq; aut alioꝝ quorumcunq;, quæ omnes in suo genere affabrefactæ probantur. Venit igitur aliquis et petit imaginem hominis infidi ac Saturnini aut Martialis, vel magis veneram amabilem et blandã, quid erit exercitato facilius, quam de supra expositis præceptis inuenire conuenientem et veram cuiusq; illarum imaginum mensuram? inuentamq; apta forma illustrare? Nam omnium ita naturæ effingi possunt, Quæ sint igneæ, aereæ, terreæ, moderante scilicet opus artis potentia. Neq; sane diu intuentib; manifesta est peritis artificibus operis laus et decus, sed et primo se momento ostendit, et in sui amorem incredibilem adducit intelligentes. Qui his in rebus multũ versati sunt, ijs perspicuum est quod dico, iidemq; scientiam veri vsus tenent. Scientia autem veritatem semper complectitur, cum opiniones sæpenuero ab illa aberrant. Quapropter nemo etiam sibi confidere nimium debet, ne hæc re in opere seduci ipsum contingat. Ideoq; fecerit studiosus huius artis precium operæ si multorum probatorum artificum opera

crebro contemplatus et depingendo imitatus fuerit, deq; illarum ratione artifices au-
dierit disputantes. Non tamen quemq; existimare velim in quamuis laudabili opere
non obseruandos errores si qui forte insint, quos et cognosci et emendari rectum fue-
rit. Neq; tibi quisq; persuadeat ut animum ad vnum certum genus et modum inas-
ginum astringas, quas aliquem artificem cognoueris fere facitasse. Fert autem na-
tura vt opus fere tale sit quale est iudicium animi et ratio. Sed ego te varia iubeo con-
templari, et ex multis eligere optima. Opinior enim falsitas nemini ferme non ob-
strepit. Et quis ausit dicere opus aliquod ita esse perfectum vt nihil melius fieri queat,
cum nemo pronunciare possit, q̄uis formosum hominem viderit, non illo tamen for-
mosiorem inueniri posse. Tutissimū autem iter ingredi optimum fuerit, siue de alio-
rum doctrina, siue propria ad animale exemplum exquisitiōe. Sed magistros illos
non probō qui de arte cum verba sine fine facere consueuerint, ipsi suum opus lauda-
bile nullum habent proferre, quales ego scio me vidisse non nullos. Nam hos si fueris
secutus, in errorem laberis. Quod me etiam tacente clamat prauitas operum ipso-
rum, Separata enim hæc sunt, de opere multum loqui, et illud facere. Non tamen
ideo veto quenq; admittere instructiones imperitorum quoq; fieri enim possit vt ru-
fici tibi demonstrent peccatū quodpiam operis tui, etsi qua ratione corrigas docere te
nequeant.

Hoc loco monitos velim ignaros huius artis et discere de nostra doctrina aggressi-
fos, vt diligenter cognoscant quæ a nobis tradita sunt, primumq; pauca proponat dis-
scenda et efficienda sibi, quibus comprehensis tum demum pergant ad alia. Debet
enim scientia vna cum vsu crescere, vt manus voluntati et intelligentiæ seruiat, vnde
tandem artis et vsus magna certitudo existit. Quæ duo et cōiungi debent, et separata
nihil valent. Jam imperiti et vulgus vt max. meliora a prauioribus discernere pos-
se videantur, Tamen nemo est qui vere iudicare possit, nisi peritus artifex, qui et ipse
sæpe laudem operibus suis consecutus fuerit.

Sed dicent aliqui, Tantum ne igitur laboris ac operæ ponetur in his mensuras
tionibus tantum impendetur temporis, vt singulatim omnes imagines ad hanc ras-
tionem exigantur? atqui paruo sæpe tempore faciendæ plurimæ incidunt. Non hoc
ne nos quidem præcepimus. Sed hoc doceo parandam studio et diligentia quandā
certitudinem quæ in his solum rationibus consistit, aq; illā adeptis, in manus qua-
dam infallibili libertate, nemo exegerit omnium corporum aut rerum mensiones.

Quin etiā de arte oculi instructi pro regula esse incipiunt, manus autem obsequiosa
est arti, quæ confidentiam parit et potentia sua errores depellit, et falsitatem excludit
operis. Tum et celeritas non deest, neq; scientia plenus diu queres quid facias, neq;
ductum punctumue temere proieceris. Talia opera artis laudem merentur, quæ et
amabilia, et libera, et minime anxia, rectaq; videantur. Talia probantur ab omni-
bus quod bonitatem diffusam per omnes partes suas contineant. Sed imperiti et
artis ignari nihil boni rectiq; vnq; elaborauerint, quamuis manus libertatem quæ
maxima esse possit consecuti fuerint. Quin illa tum libertas carcer putandus, cum
ad errores deuinciat. Nihil igitur hoc potest absq; arte, neq; hæc multum sine vsu effe-
cerit, coniuncta ergo, vt diximus, hæc esse debent. Vnde manifestum fit cognoscen-
dam studiosis harum rerum, mensurationum rationem, qua perspectæ admirabi-
les successus consequuntur. Neq; enim humanam effigiem regulæ aut circini vno

ductu designaris, quare singulatim punctis per partes suas, ut ostendimus, describi
neccesse est. Nihil autem quod mensurationis recitudine caret probari poterit.

Video accidere posse, ut haec nostra praecepta aliqui in grandibus imaginibus se-
cuti aberrent imperitia quidem ipsi sua, sed in me culpa translata, quasi de illis
parua quidem recte perficiantur, sed grandia non item. Sed hoc fieri non potest.
Nam si parua laudas, cur reprehenderis grandia? Si enim illa improba sunt, faci-
le concessero grandia reijcienda, haec enim dissimilitudinem illam bonitatis et prauitatis
non admittunt. Ut circulus non minus exiguus rotunditatem suam tuetur quam
ingens, et quadratum similiter breuibus et prolixis lineis recte clauditur. Congruunt
enim proportionum rationes in magnis non secus ac paruis, velut in cantibus quam
enim octauam vocant, vnius cuiusdam toni est, siue vox tinnula seu obscurior fuerit.
Postremo sciendum demonstratas imagines etiam insuper ac multipliciter quibus-
dem variari posse, sed ita ut mensuratio prorsus eadem et imperturbata relinquatur.

Finis libri Tertij.

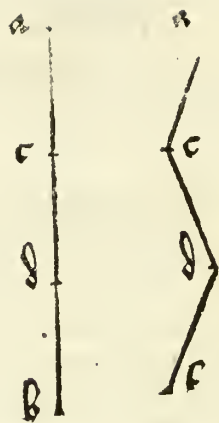
Alberti Dureri liber Quartus picturae de
flexionibus et gestu descriptarum
Imaginum.

Demonstratis superioribus tribus libris aliquot rationibus effingendi imagines ad certos et debitos, easdemque variandi ad diuersos modos. Superest ut indicetur etiam via flectendi illas pro cuiuscunque voluntate, et vertendi in iuncturis artuum, inque nexibus membrorum, sic quidem ut natura ferre videatur. Quis autem usus quæue pulchritudo inesset illis rectis et rigentibus formis sicut doctrina nostra superiorum librorum designatæ fuerunt? Cæterum quamuis scitum membrum aliquod corporis præstansue sit, tamen deformi gestu dehonestari, et ignobilius contemptiusque eleganti quasi compositione commendari solet. Jam membrorum tractatus, quæ admirabiliter a natura in se coagmentata et innexa illa sint, non est huius operis neque propositi nostri. Eumque relinquens anatomicis istis, nusquam nisi forte necessitate coactus attingam. Sciendum igitur sic quemadmodum docuimus factas imagines, quæ quidem obliquæ sint, flecti solere in spina tota a ceruice usque ad coxam per et intra omnes transuersæ ductas lineas. Ita tamen ut magis pronas quam supinas efficias. Hæc flexio vniuersa designari debet in vltima parte 4. densitatis versus tergum, per et intra omnes, ut diximus transuersas, præterquam ubi coxendicum flexura est in summi femoris media linea. Ipsum in sua linea genu, pes iuxta tali lineam, et si usus fuerit in medio sui, Digiti per articulos suos flectentur. Brachium flectes in humero, cubiti nexu, iunctura manus. Digtos autem in suis quosque articulis siue nodis. Sed imago aduersa vtrumque in latus flecti consuevit a collo per totam spinam dorso, quæ ut facilius animaduertentur flexionum notas in rectis imaginibus, suis ubique locis apposuimus figura paruulorum triangulorum aut orbiculorum. Quia vero simplex flexionum ratio non est, quo disertius omnia explicari possent, Differentias illarum aliquot proponendas duximus, de quibus pro intelligentia nostra totam hanc doctrinam exponeremus. Est etiam magna cum cura animaduertendum status ipse et facies imaginis quam velimus esse, siue seueram seu blandam, quarum illa horridior et asperior, hæc amabilior et suauior esse debet. Sed flexionis differentiarum hæc fere nomina sunt.

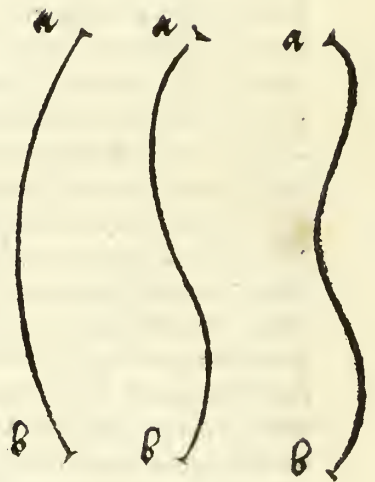
Inflexum	Directum
Curuatum	Contortum
Versum	Dimotum.
Implexum	

Secundum has differentias quas sex nominibus appellauimus corpus humanum flectitur, pluresque ac pauciores simul pro motu suo. De quibus quæ fuerit sententia animi mei lineis in sequentibus declarabo.

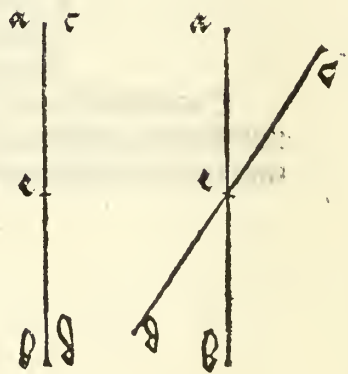
Primum igitur sciendum me sensisse, Inflexum aliquid dici ad talem modum. Est linea recta. a. b. inqz illa notentur duo puncta. c. d. in quibus si inflexeris de rectitudine sua lineam in quamlibet partem, sic tamen ut intra puncta designata particule non curuentur, sed ipsa quasi articulis punctorum fiat inflexio, inflexum te fecisse de nostra intelligentia scias.

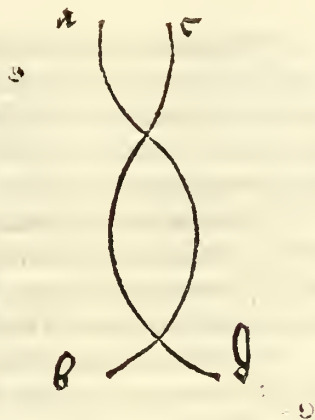
Secundo curuari aliquid accipiendum, quod rectitudinem suam prorsus amiserit quocunqz modo, late enim patet. Ut esto linea. a. b. circuli segmentum, aut supra ac infra, aut supra, in medio, et infra, proqz omnino unius cuiusqz arbitrio.

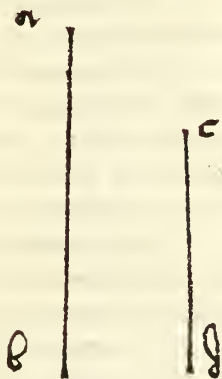
Tertio verum dicimus tale. Est linea. a. b. et. c. d. quarum una imponatur in alteram, ut ambœ una esse linea videantur. Postea notetur in medio illarum punctum. e. et in illo coherentes vertantur, sic vti supra atqz infra diuaricentur.

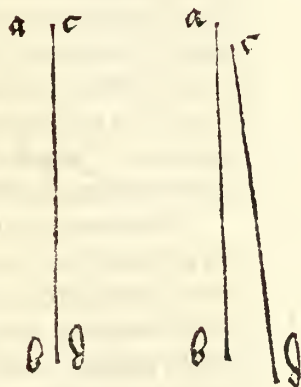
Quarto Implexum dico, vt. a. b. c. d. Implexas
descripsimus quasi terebellatim.

Quinto, Directum et contortum hoc voco, cum
linea vel explicatur et erigitur, vel quasi complicatur et
corripitur, vt fiat aut longior, aut breuior, quod aliter q̄
duabus lineis vna longiore, breuiore altera, ostendere
non potui.

Sexto, Dimoueri intelleximus, cum duce lineae in
se impostae vt vna viderentur, ita separatæ essent vt
neutra contingeret alteram. Quod ipsum diuersi mo-
di est, Nam in paralelis in omnes partes et vna obli-
qua et in curuis accidere, et separatio pro cuiusq; arbi-
trio institui potest. Huius rei exemplum apposuimus,
in designatis lineis. a. b. et. c. d.

Sed hæc ut in lineis demonstratur ita memineris et in superficie quam plantam et in mollibus corporibus quæ insuper lata densaq; intelligimus, accidere. Talia enim similiter ut lineæ, quas et ipsas complectuntur, inflecti, curuari, verti, implecti, dirigi, contorqueri, dimoueriq; solent. In humano autem corpore quomodo singulatum vsurpentur nunc deinceps docebo.

Primum quod inflexum nominauimus, Est in corpore artuum, id est, iuncturarum. In illis enim membra inflectuntur, quæ tamen retineant rectitudinem suam, ossa si flectere velis, frangas. Quare demonstrauius hoc de lineis mutilis quæ certis in punctis cohærent et essent rectarum particularum.

Secundo curuantur in humano corpore veri et carnes. Nam cum in latus, aut profus retroue corpus flectitur, Nervi etiam et caro curuatur, ut alibi cauula, conuersula alibi appareat.

Tertio de membris versionem nominauimus, ut cum caput vertitur, similiter et brachia et pedes, et truncus ipse, atq; adeo pleraq; omnia membra in corpore.

Quarto implexionem scies in neruis etiam et carne accidere in corporis versione, cum mollia implexa in corpore fiunt, ut in collo, trunco, brachio, pede.

Quinto notabis directionem et contorsionem in humano corpore per sepe vsurpari, quarum illa extenuat, hæc inspissat. Cuius rei tale detur exemplum. Si brachium extenderis ut directum sit, Nimirum intenduntur et nerui, et carnem in longitudine extenuant. Sed si idem contraxeris ut contortum sit, contorqueatur etiam et comprimatur, caro ad spissitudinem, idq; usu venit et aliis in partibus.

Sexto dicimus in corpore unam partem ab altera dimoueri, cum quasi separate discedere videntur in latus, aut profus, retro, susue. Itemq; in curuationibus et inflexionibus carnes dimouentur, et quasi a sese recedunt foras, inro, aut in latus.

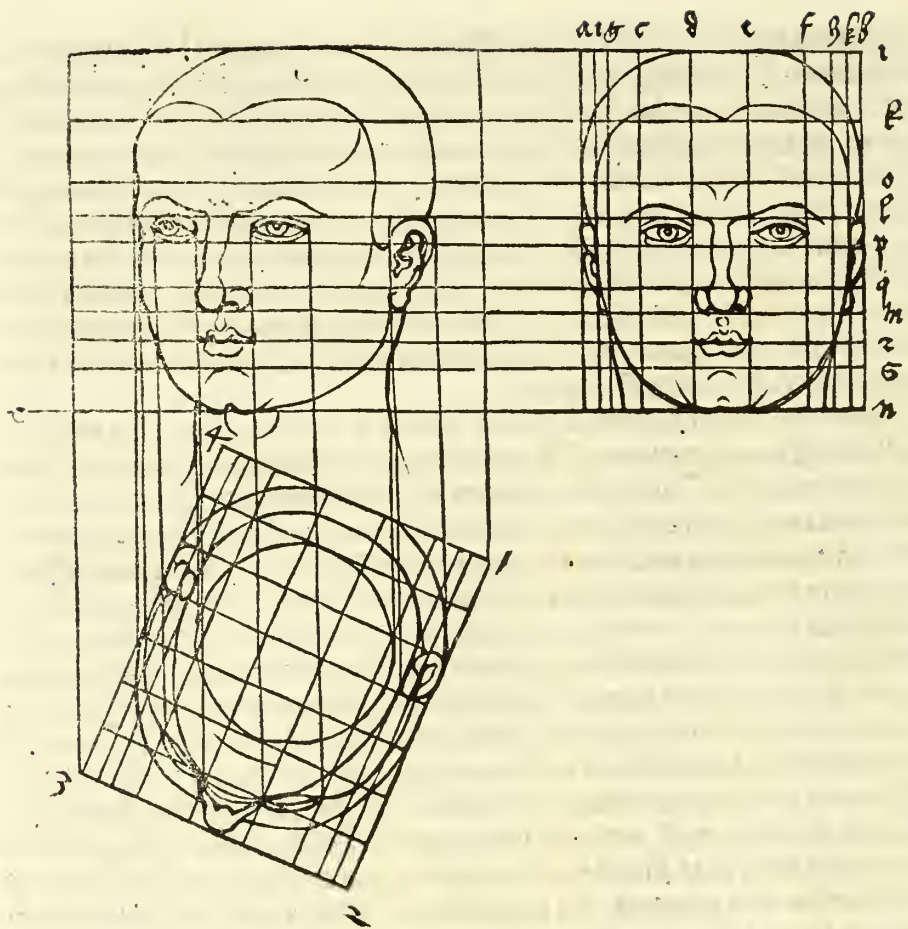
Cæterum sex istæ differentiæ possunt et semel omnes in corporis motu accidere, sic uti membra, inflecti, verti, et separari dicantur. Interea caro et mollia in corpore curuantur, implectuntur, contorquentur, parteq; a se mutuo naturaliter vrgeri cernuntur.

Ex his igitur quæ demonstrata sunt, suas quisq; imagines, in quo voluerit, et vere posset, gestu constituere poterit. Sed cauendum ne a naturali constitutione discedatur. Quibuscunq; autem rebus vis affertur, illas deformari necesse est. Vitabitur etiam hoc loco nimium et parum. Quibus aut furiosa aut somnolenta imago reddatur, quod est culpandum, nisi in proposito forte faciendi ad hunc vel illum modum imaginem. Intelligendum autem horum omnium usum esse in humanis et virilibus ac muliebribus, similiter et bestiarum, ut equorum et aliarum animantium imaginibus.

Sciendum etiam supra descriptas imaginum staturas, Non retinere in flexionibus omnium partium, neq; æquabilem mensuram latitudinis et densitatis, Nam in motu apparet vni parti quasi decedere aliquid spacij et accedere alteri, ita consequitur in opere mutatio, quæ ut rectius perficiantur, elaborandum est studiosis harum rerum in multis exemplis, quæ ad viuorum corporum similitudinem exprimant. Ita enim facile deprehendent omnium partium modum, qui notissimus esse debet, ne in opere erretur.

Præterea adquirendas flexionum effictiones, vna est maxime sculptoribus vtilis via de multis, Si in designationibus præcipue partes imaginis intra transuersas lineas, quadratis angularibus figuris includantur. Hæc fiunt apte in delineationibus et prima operis institutione. Eodem autem modo et capitis spatium comprehendendi solet, et colli, et particulatim totus truncus, vsq; in cinctum. Inde ad summum vsq; femur, et hinc vsq; ad genu, et consequenter tibice et calces, Idem et de brachijs intelligendum. Nam angularibus figuris aptissime declarari poterunt omnia omnibus in corporis partibus lineatim punctatimq; ut singulorum situs de parallelis lineis erectis et transuersis intelligatur. Sed illæ omnes quadratæ aut rectangulæ fieri nequeunt, suntq; lateribus ac angulis ad subiectas partes corporis adaptandæ, ut intelligentiæ veræ adiumento esse possint.

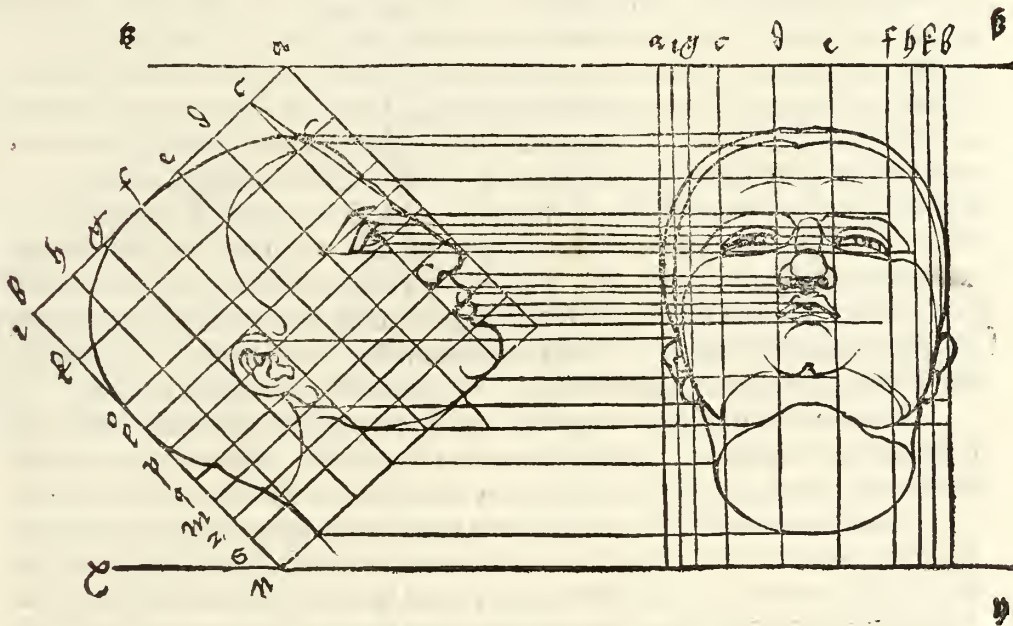
Verum ut præcepta flexionum exequar, faciam pro mea consuetudine, ut exemplis explicem. Proponatur igitur Effigies virilis primo libro ac loco descripta, *Geor.* sumq; primum caput. Quod quidem rectum ad perpendicularum in latus vertatur. Illam supra expositam depressam faciem constituens ita ut te spectet, sed quasi circumagendo in angulum propemodum collocabis, non tamē ita ut plane angulo insistat, quo facto cum cernas angulos notatos suis numerorum notis. 1. 2. 3. 4. ex ijs singulis sursum lineas *παράλληλους* duces quam altis illis vsus egere videbitur. Atq; ita descriptio latitudinis erisset quadrilateri in quod versa facies includatur. Postea subijcies erectis istis lineis vnā longam transuersam notatam punctis. x. y. In quam impones faciem aduersam supra dextramuersus, et beneficio transferentis deducto transuersas omnes aduersæ faciei per illas quatuor erectas, ut docuimus lineas. Has bebisq; iam in hac noui quadrilateri distinctione designata omnia loca, frontis, superciliorum, oculorum, nasi, aurium, buccæ et menti. Postea educito ex omnibus angulis depressæ faciei suas singularum partium lineas et ipsas *παράλληλους* sursum per transuersas iam inductas, Ita designabuntur et his, nasus, oculi, bucca, mentum, aures, frens, collum, capitis rotunditas, siue cranium. Apparebitq; in quibus et intra quas singulæ partes exprimendæ sint, quarum et expressione forma conueniens veræ faciei et quasi respicientis inducetur. At hæc ratio, ut error deuitetur, singularem poscit diligentiam. Nos ad certius omnia demonstranda ipsius descriptionis exemplum subiecimus.

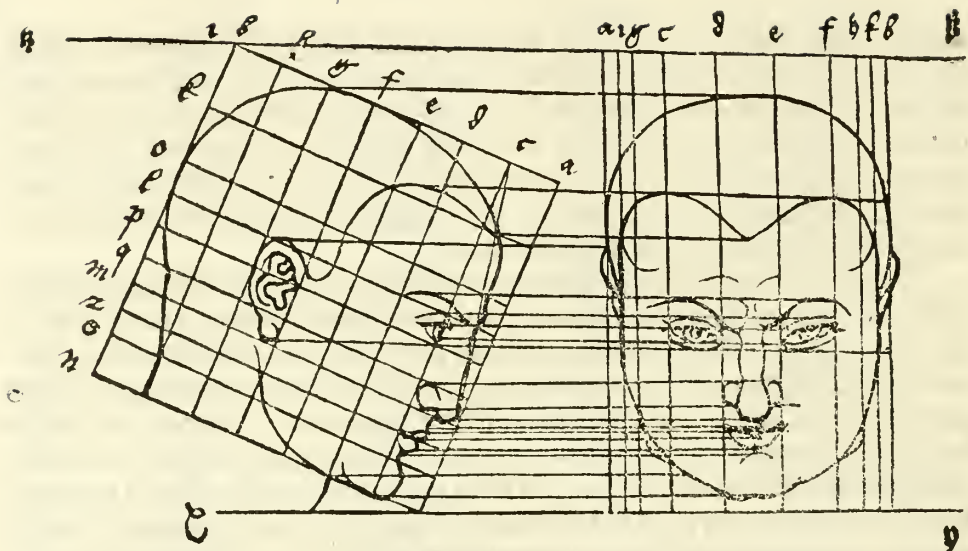

Eodem modo quo principalem faciem vertimus ut quasi respiceret, ita nunc deinceps ostendam rationem qua reclinata vertice et mento elato ita constituatur ille ut quasi suspiciat. Ea esto talis. Obliquae faciei quadratum instructum de superiorum scriptorum doctrina. Constitues in posterioris lateris inferiorem angulum in lineam transversam longiusculam. x. y. angulum autem inferiorem prioris lateris ubi mentum inest, eriges. Postea lineam transversam et ipsam longiusculam $\omega\alpha\zeta\lambda\mu\eta\theta\sigma$ ad lineam. x. y. impones supra ut eminentem angulum quadrati attingat, ea sit. h. f. Huic deinceps adicies aduersam faciem suspicientem hoc modo. Intra transversas illas duas longiusculas designabis totius faciei aduersae latitudinis spacium lineis perpendicularibus duabus. a. b. Et intra has etiam distribues reliquas lineas suis notis, ut in principali sunt positae, nempe. c. d. e. f. g. h. i. k. quibus ipsis latitudinis partes designentur. Dum deinde beneficio transferentis deducito ex obliqua facie omnes lineas transversas in quadrilaterum iuxta posteam aduersae faciei, summi

capitis, frontis, superciliorum, nasi, aurium, buccæ, mentis, colli, aliorumq; quibus opus fuerit. Ita cancelli isti facile ostendēt quas quibus locis partes suspicientis faciei imponere debeas, sed tuce diligentice fuerit in forme expressione, quæ in quem locum cadant infallibiliter animaduertere. Cæterum ut hac ratione quasi suspiciens facies ita et despiciens effingetur. Si ita feceris quasi despicientem, quadratum obliquæ faciei, Quæ quo melius declararentur, utramq; faciem suspicientem ac despicientem effictam ad nostram doctrinam subiecimus.

In utraq; etiam facie licebit usurpare versionem, id est, facere quasi in hoc gestu respicientes, Quod ipsum illas mutare, et in opere mirabile videtur. Huic quidem in utramq; partem rationi depressiones seruient, quæ fuerint harum facierum, suspicientis in q̄ et despicientis. In tali variatione depressionum, dictu mirum quantum artis comprehendatur, quantaq; omnium certitudo appareat. Neq; putandum his in faciebus solummodo locum esse, cum possint ad totum etiam corpus accomodari. Ut enim faciem docuimus deprimi, ita si res postulauerit, totius corporis depressionem faciemus. Sed hoc prius q̄ aggrediatur, imaginis gestus constituatur, flexusq; omnes pro voluntate cuiusq; componentur, atq; ita singulis e locis et partibus ad depressionem, demittentur perpendiculariter lineæ.

Ut autem rectius intelligi possit doctrina nostra flexionum, et quales exeant de his imagines, proponam nunc deinceps principalem imaginem virilem longam spaciorum capitis sui septem, flectendam ijs in locis in quibus flecti conueniens fuerit. Sumatur igitur descripta facies despiciens obliqua, et imponatur in aduersae effigiei truncum, apparebitq; respiciens sinistrum latus suum. Sed faciem despicientem aduersam impones in obliquae imaginis truncum, bifariam enim praeparata principalis effigies esse debet. Post haec flectes supra lumbos in latus sinistrum, et apparebit elatio: humerus dexter sinistro. Insuper flectes per spinam dorsii in aliquibus quidem transversis, ne in vna recta linea corpus inclinandum sit. Et sinistrum brachium diriges, sic ut protendi videatur. Infra lumbos coxam inflectes paululum in sinistrum latus. Et pedem sinistrum respondentem ad caput figes ut illi insistere videatur. Rectum autem diriges ut in dextrum latus paulisper protendatur. Ipsamq; tibiam infra genu reflectes quasi retrahens, ut hac parte digitis insistere videatur.

Ad hunc modum delineata imagine aduersa, tum deinceps accomodatur, et obliqua traductis beneficio transferentis omnibus transversis, quibus omnium partium loca clare demonstrantur. Secundum quae de nouo forma conueniens exprimi debet.

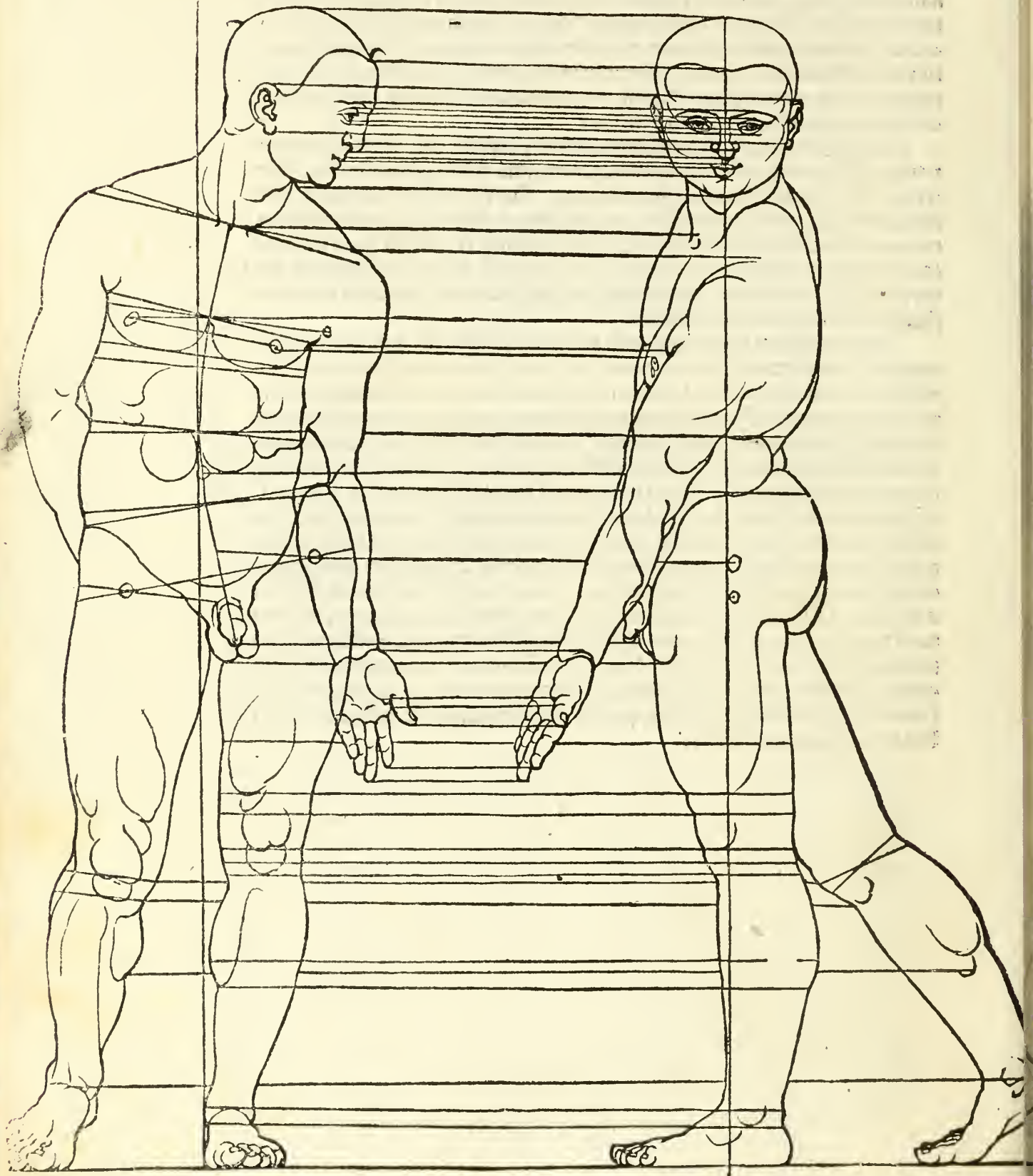
Similem rationem sequeris in flexione muliebris imaginis accomodate superioris virili, sed nos contrarium gestum exposuimus in exemplo. Hoc est suspicientis faciei. Quae tamen et ipsa in sinistrum latus spectet, ut illa viri. Cuius quidem corpus ut in idem latus flecti iussimus, ita praecipimus hoc muliebre flecti in diuersum hoc est dextrum, conseruata tamen muliebris constitutionis modo, quo facto in traducendis lineis, decurres ad transferentis opem, faciesq; ut faciendum in virili imagine ostendimus. Horum exempla articulate infra expressimus, quorum quisq; contemplatione instrui possit. Sed intelligendum non ad hanc tantum usus rationem haec pertinere, Sed viam etiam monstrare ad alia atq; adeo diuersa faciendi, ut cuiq; libuerit. Praeterea sciendum, flexas singulas partes in transversis lineis, pro rei conuenientia verti quoq; insuper posse. Ut verbi causa. Si humerus virilis sinister deflexus sit coxam versus, conuertere etiam eundem et quasi versare retro, Dextrumq; velut promouere poteris, ipsa illa corporis parte tanquam se vna mouente et subsequente gestum. Ita ubiq; facias, et copiosius quam pro scriptura hac usurpes omnia licebit.

Sed iam percurſa ratione flexionis aduerſæ imaginis in utrumq; latus, propoſi-
nam deinceps modum flectendi proſuſus et retroſuſus in obliqua imagine, quæ primū
conſtitui debet. Ut autem ſupra principali effigie ſum uſus deſcripta primo libro
ac loco, Ita nunc ſumatur flectenda eodem libro ſed loco ultimo deſcripta effigies vi-
rilis ac muliebris cuius altitudo conſiceretur ipſius capitum ſpacijs decem. Hæc con-
trarietas magnam euidentiã habebit, in comparatione breuitatis et denſitatis, et
altitudinis ac gracilitatis utriuſq; maximæ.

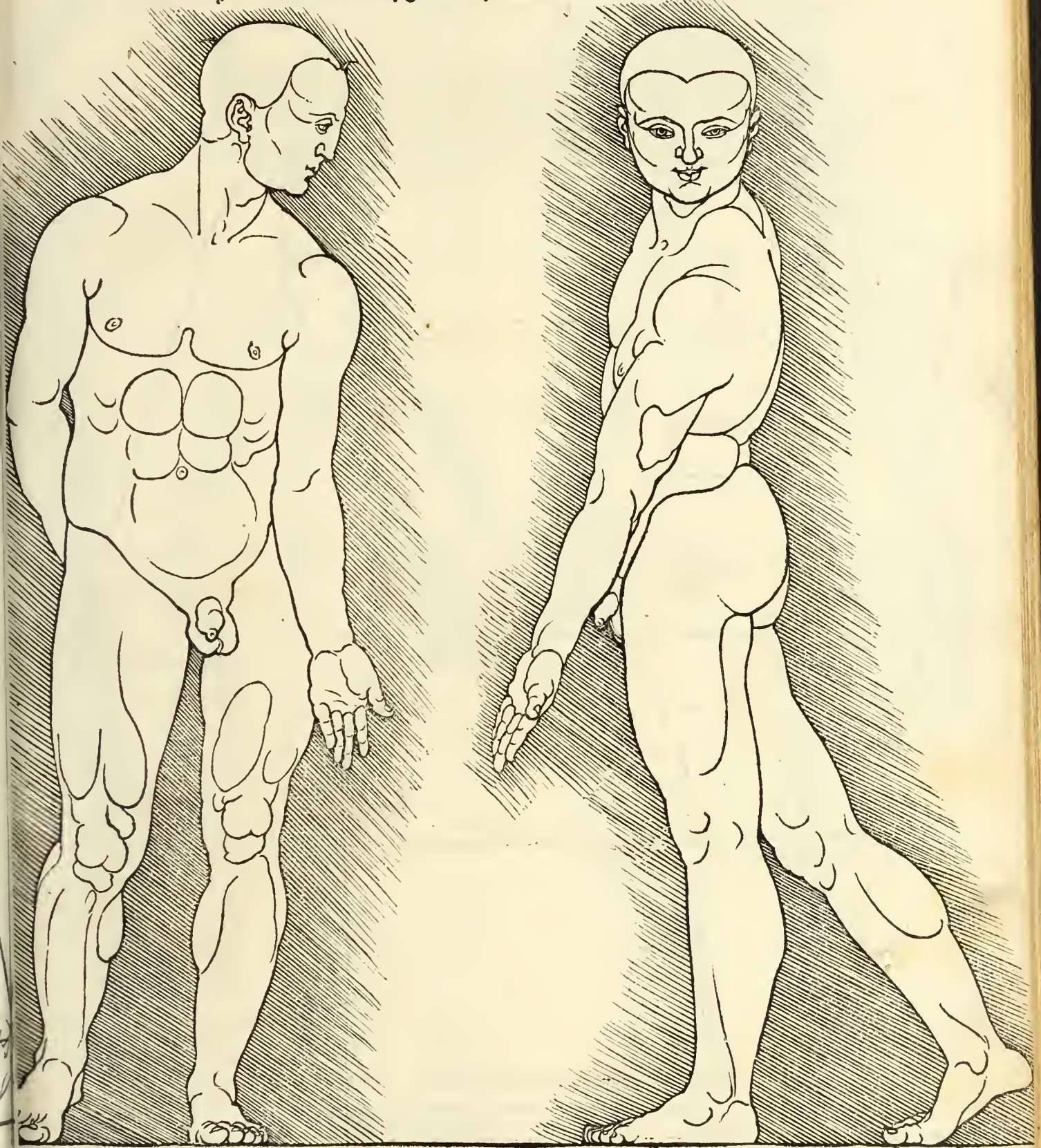
Principio hanc effigiem principaleſ facies quaſi inſiſtere pedi dextro, ſed leuum
retrahes quo cum ipſo vna etiam nates ſequentur, genu autem incuruato retrahetur
et tibia, vt hæc in parte digitis inſiſtere videatur. Poſt hæc in linea umbilici ordiere
ſpinam doſi flectere retro nonnihil incuruans, ſupraq; iuxta iugula producens cur-
uaturam vltra rectam lineam deſignatricem altitudinis, vt hæc ipſa flexio ſegmens
tum circuli plane obtineat. Tum collum bene incuruabis, vt caput demittatur et ſas-
cies ſit deſpicientis, vt autem ſtatus æquabilis et quaſi libratus maneat, ſit directione
ſiniſtri pedis et brachij dextri retroſum.

Virilis imaginis flexuram alicubi variabis in effigie ſua muliebri, ad hunc
modum. E cinctu retro inſlectes per totam ſpinam uſq; ad cervicem, et brachium dex-
trum retroſum diriges. Poſtea e cinctu uſq; ad ſummum femur nates retro flecten-
tur. In coxa dextra ita flectes vt femur genuq; dextrum prætereant lineam fixam al-
titudinis. Sed infra genu tibiam retrahes. Ita corpus libraueris, ſiniſtro pede vt di-
gitis inſiſtere videatur. Deinde cum tranſferente traduces tranſuerſas omnes lineas
quibus altitudinum initia et fines notatæ ſunt, ex aduerſa imagine in obliquam.
Et latitudinem ac denſitatem prædeſcriptam accomodabis, et coxas vertes in dex-
trum paululum latus, habebisq; hanc de nouo imaginem in geſtu deſignatam,
quam inductione formæ perficies, ſicut me feciſſe videbis. Hæc iterum moneo in ex-
emplis proponi a me vt generaleſ doctrinam, ne quis putet ad hunc vnum ſe modū
a me alligari. Flexiones enim imaginum pro ſuo arbitrio quiſq; uſurpare, et ſedens
tes ac cubantes, inq; omnibus aptis vno corpori geſtibus exprimere poterit, omnibus
modis ac generibus. Itemq; vt oſtendi quaſdam flexiones in duabus propoſitis ima-
ginibus vna breuitatis et craſſitudinis, altera longitudinis et gracilitatis, ita licebit
facere in omnibus alijs imaginibus, quarum commenſurationes in ſuperioribus li-
bris a nobis ſunt demonſtratæ.

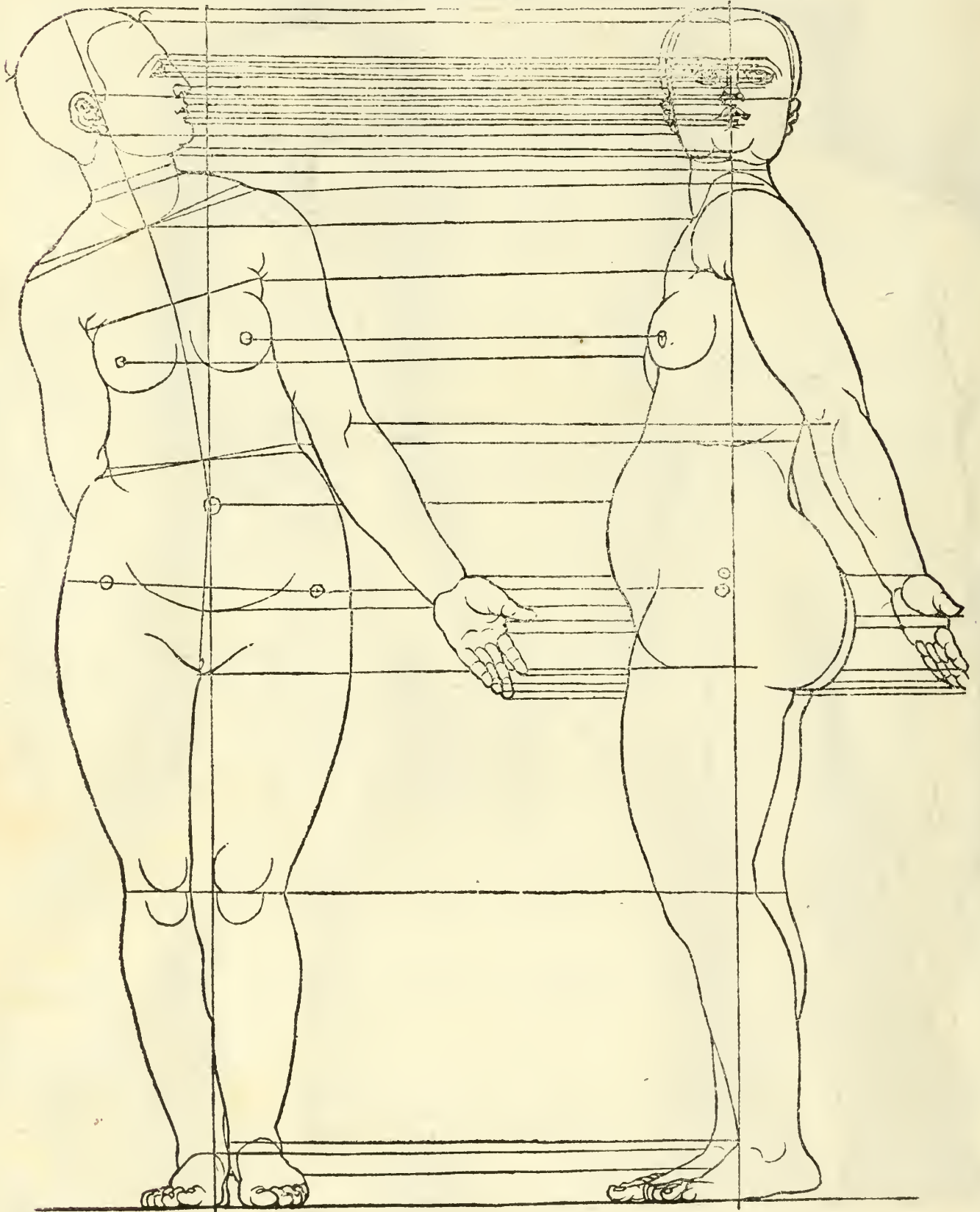
Inago virilis rustica, cuius altitudo continet septem capituli sui spatia.

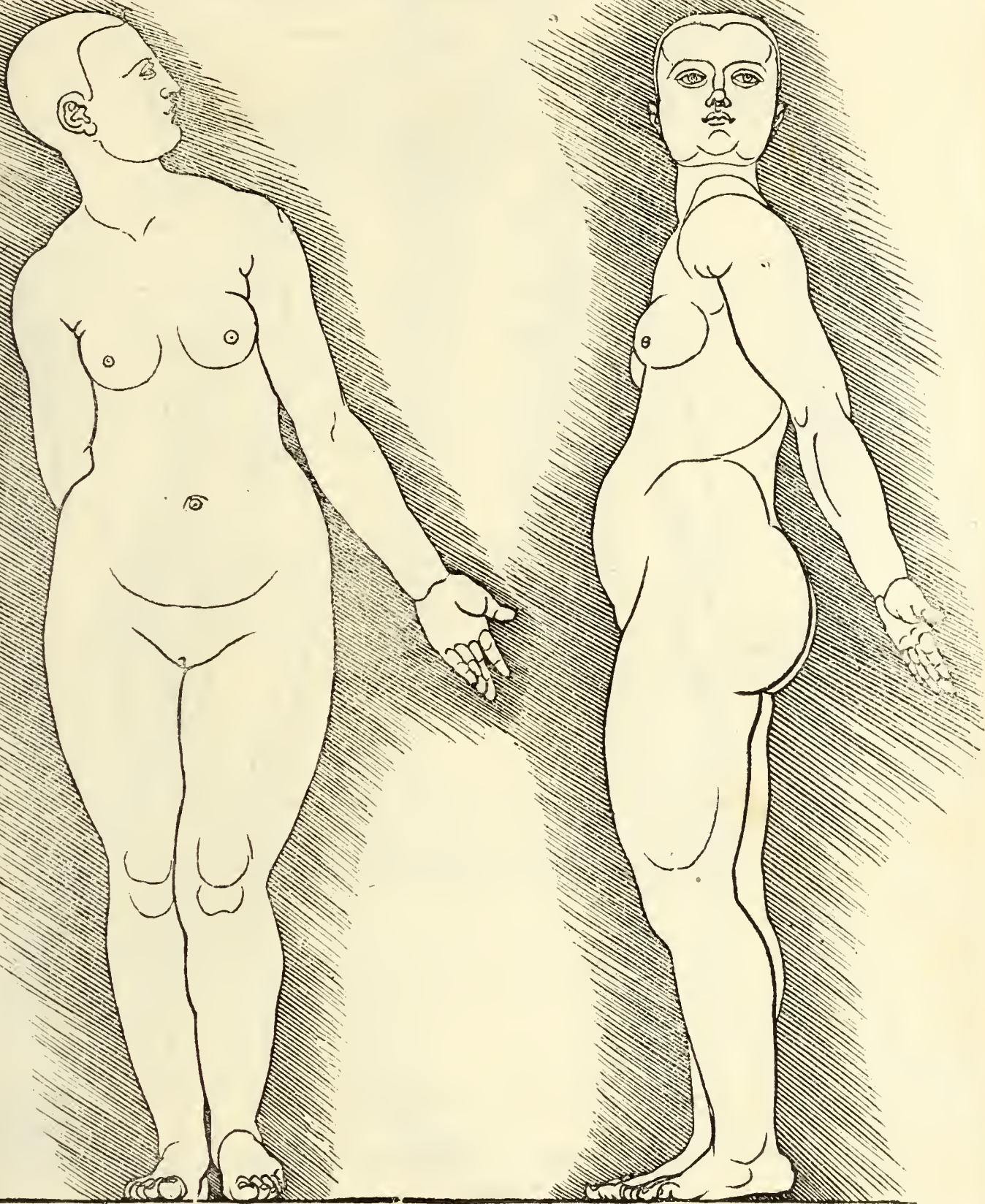
Hoc loco lineae rectae designatrices partium omiffae sunt.

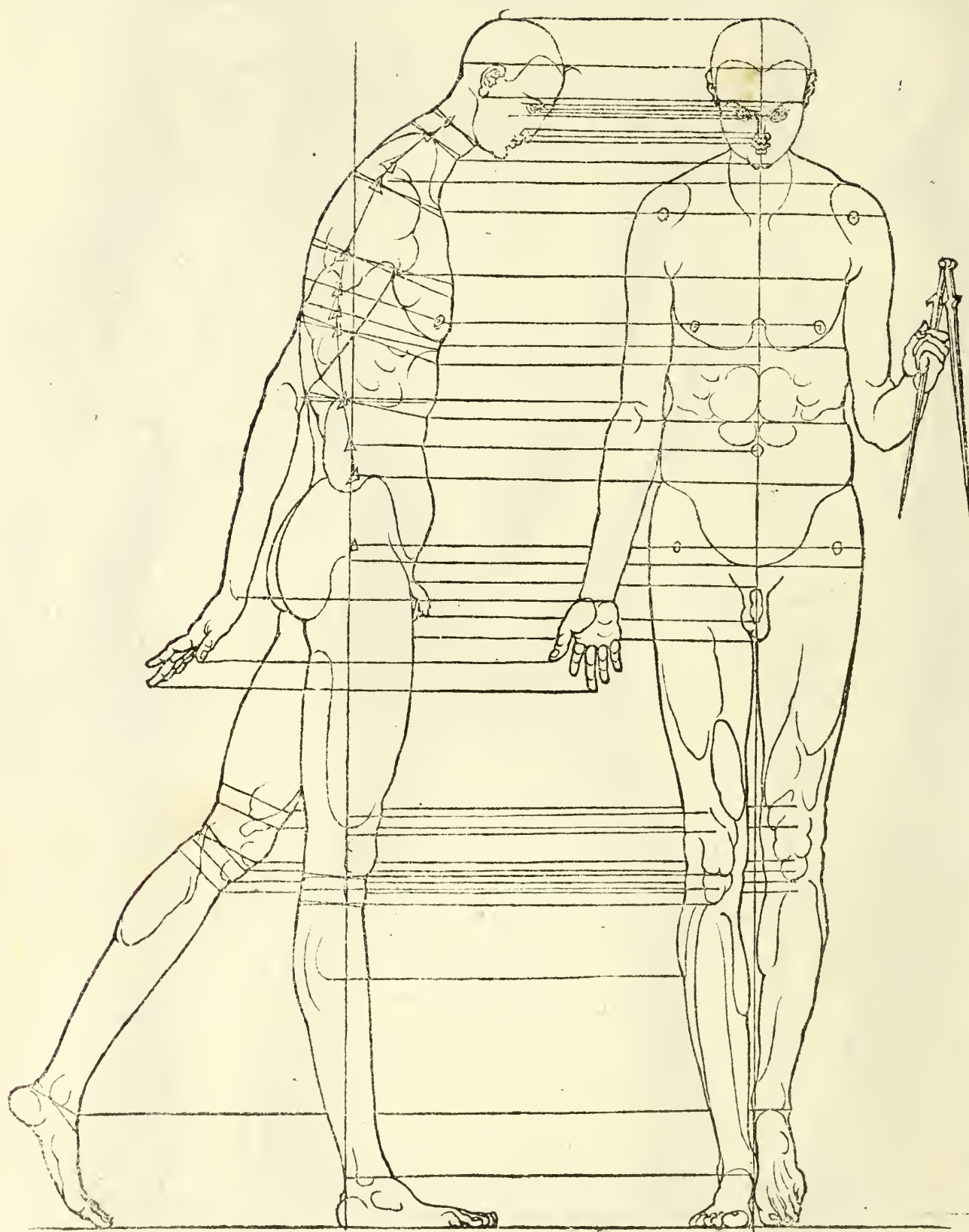

Imago muliebris rustica, cuius altitudo continet septem capituli sui spacia.

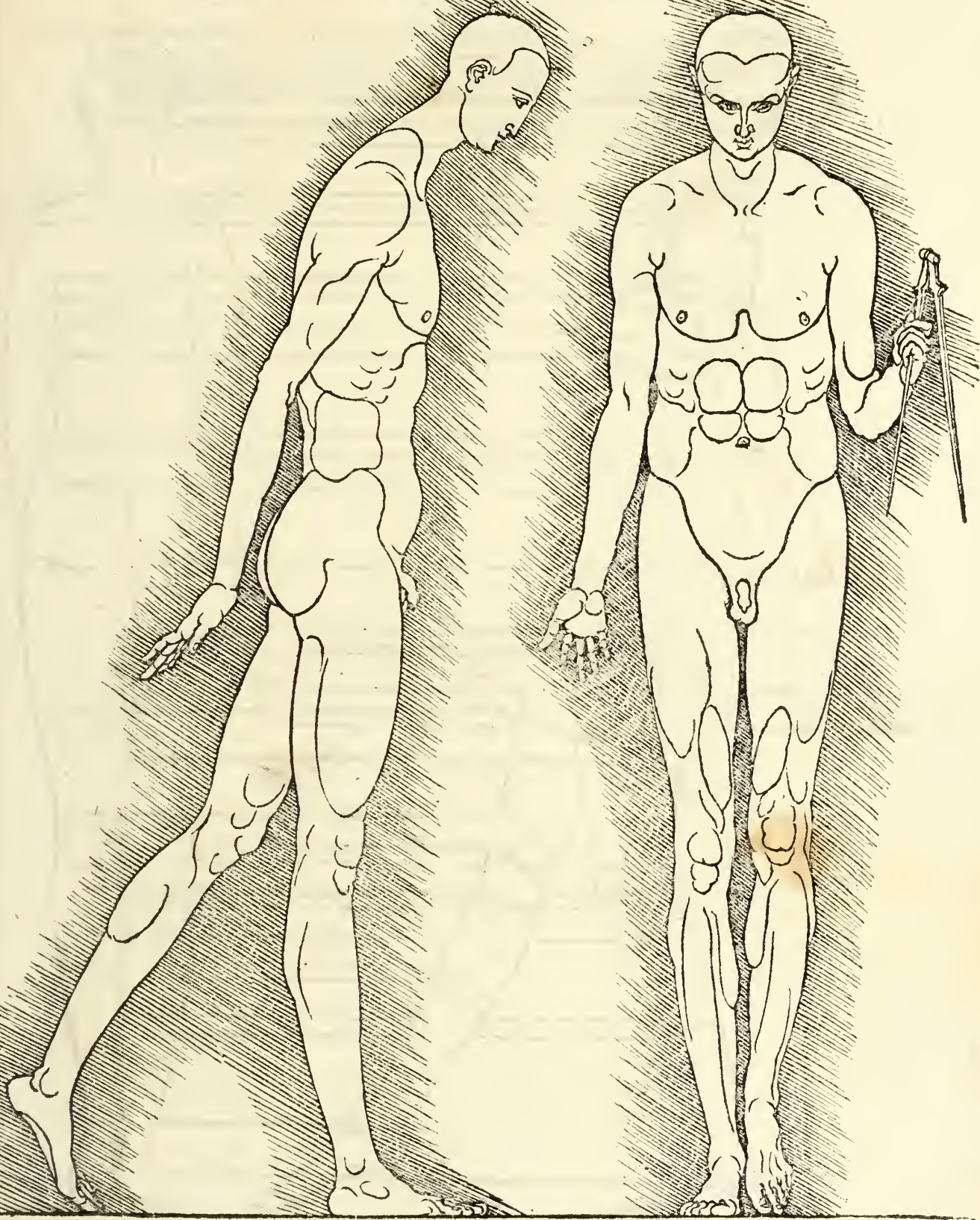

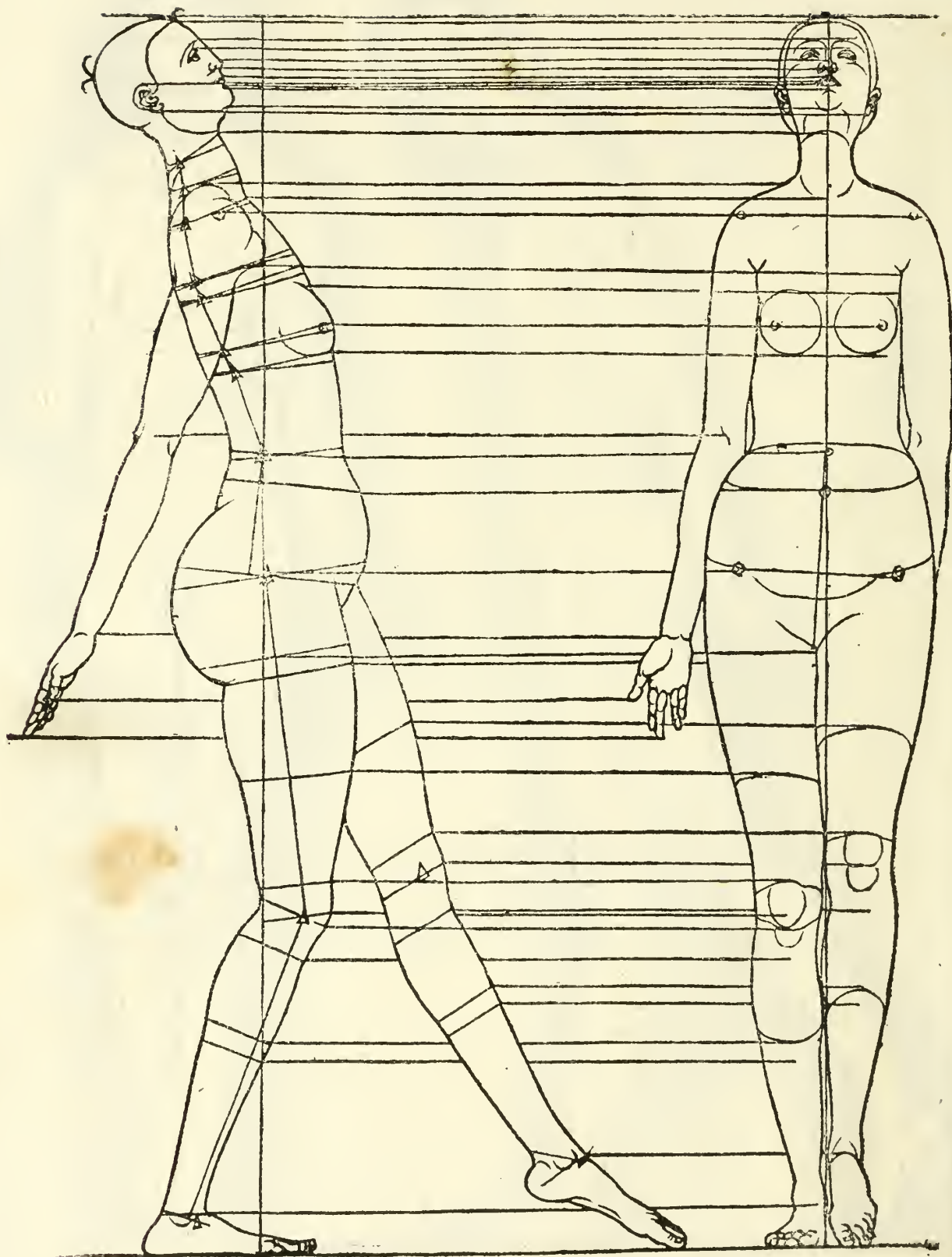
Hoc loco linee rectae designatrices partium omiffae sunt.

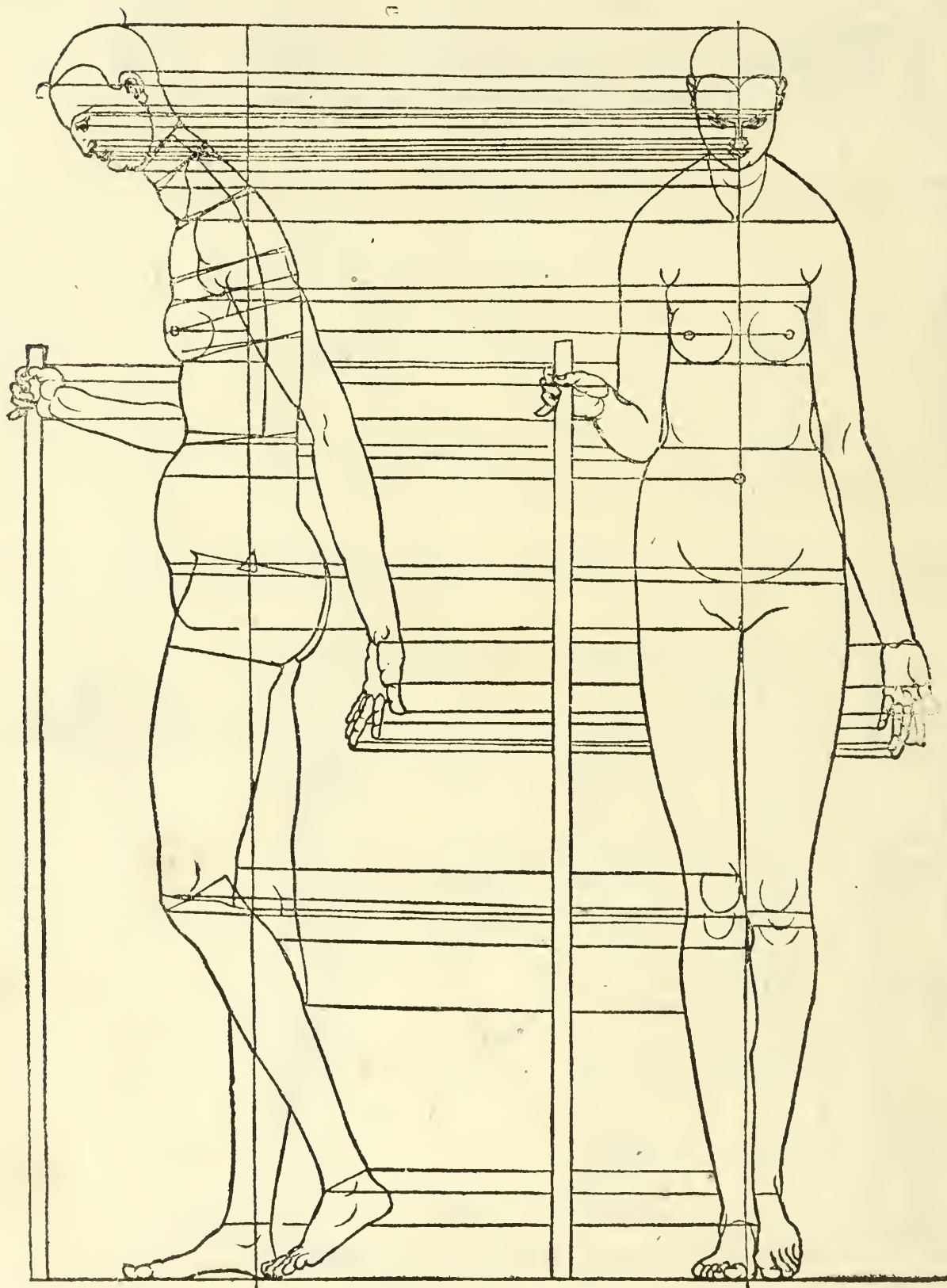
Hoc loco recte linee designatrices partium omiffæ sunt.

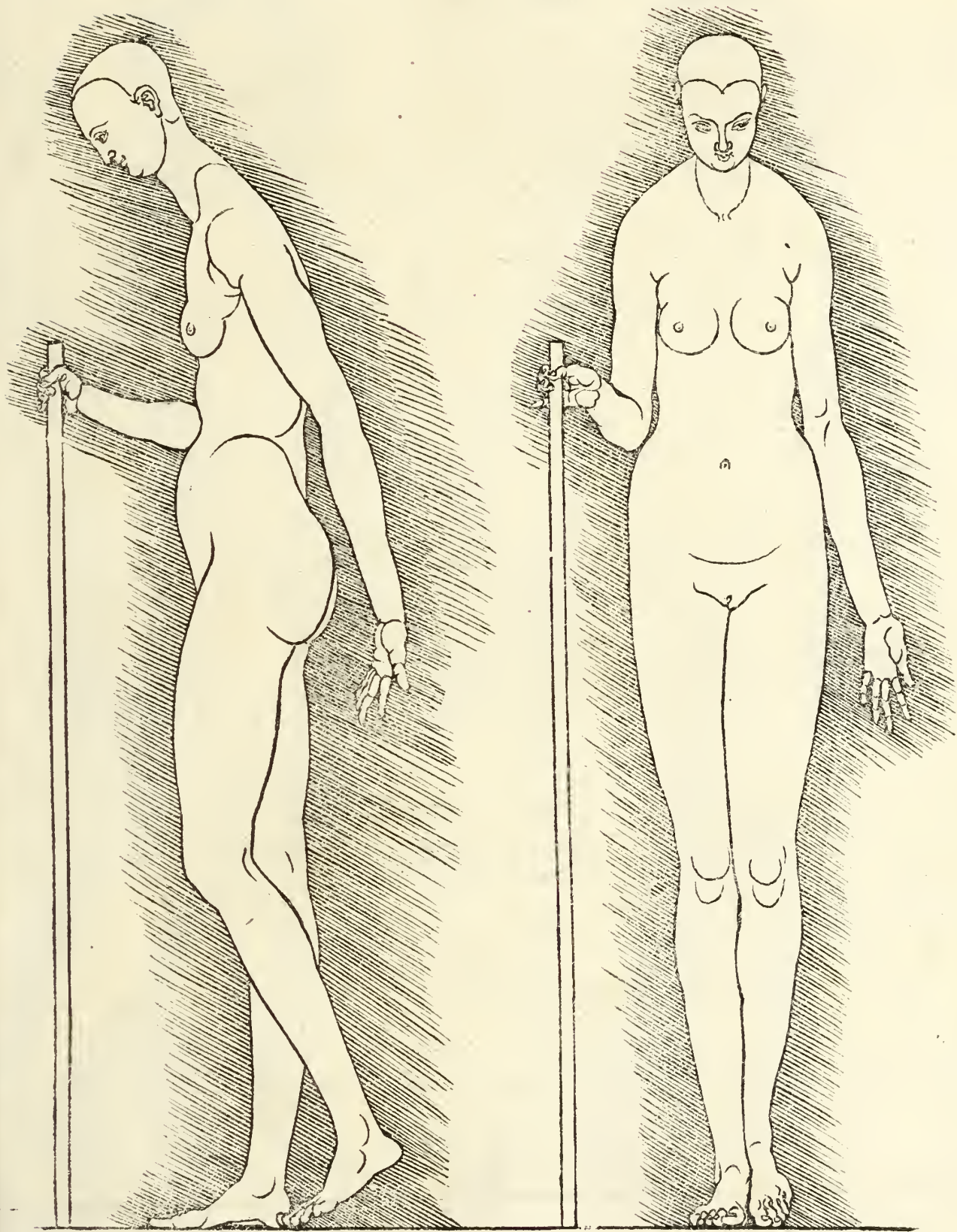

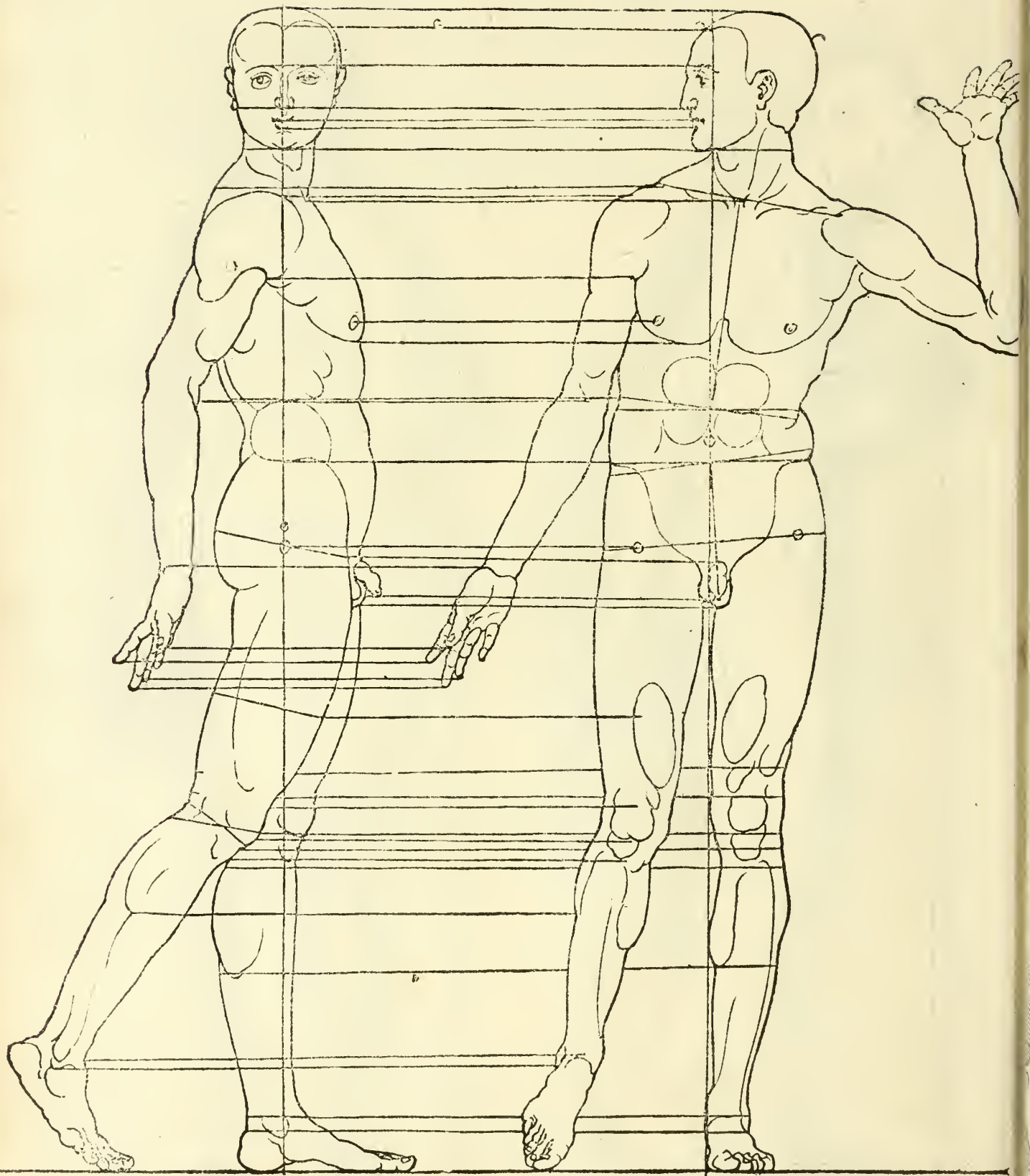

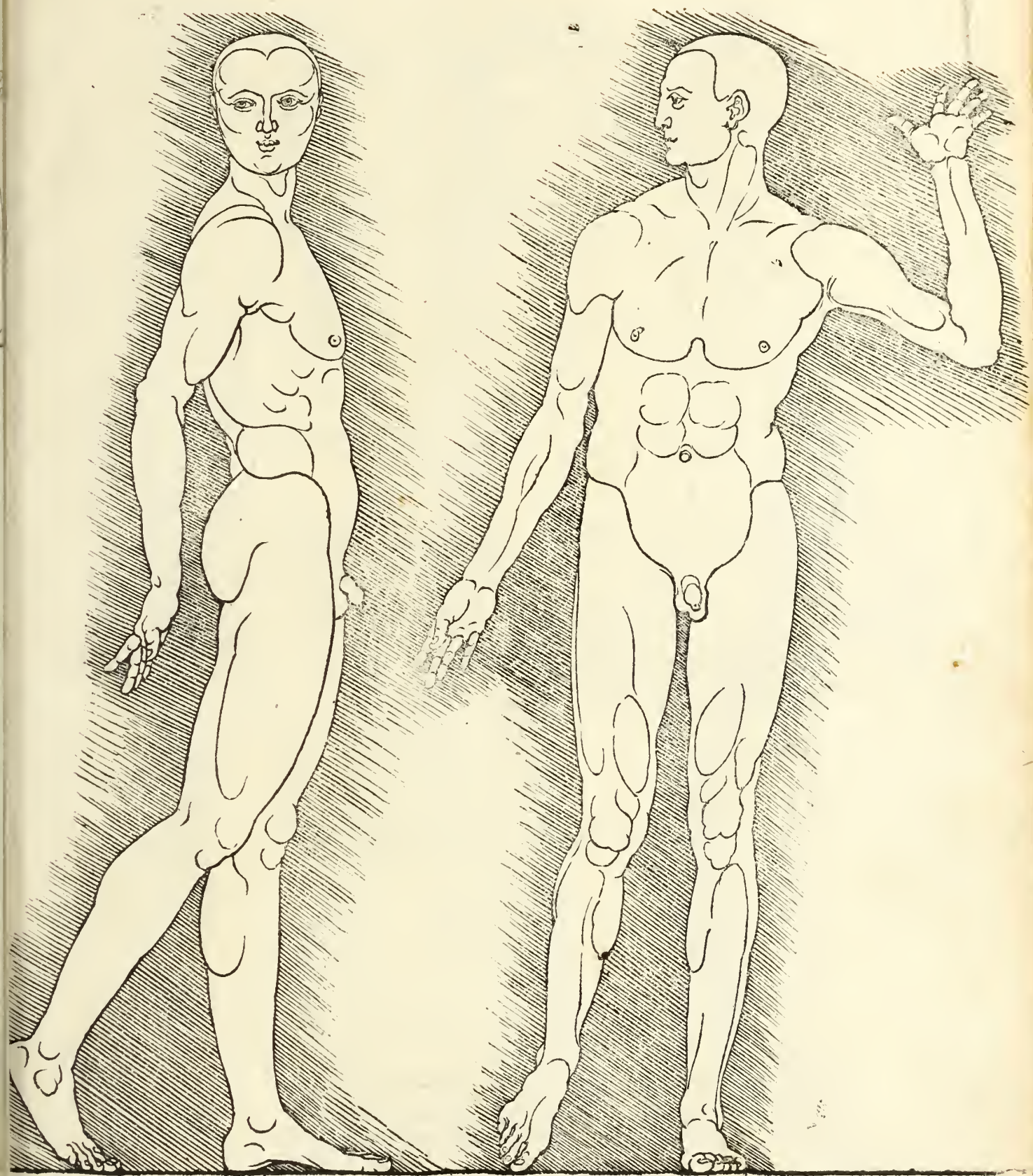

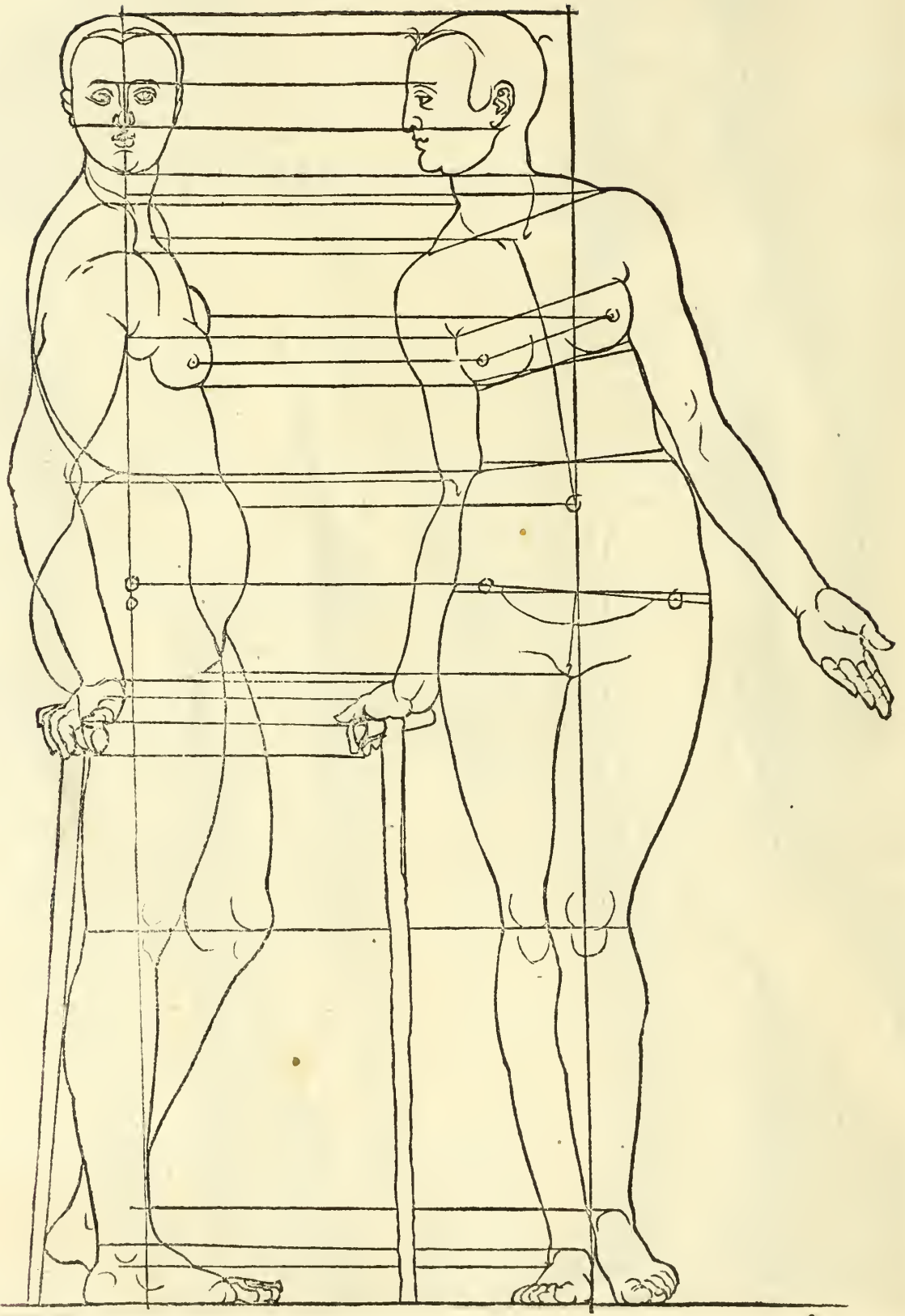
Sequentes imagines fere easdem flexuras quas ille priores acceperunt.

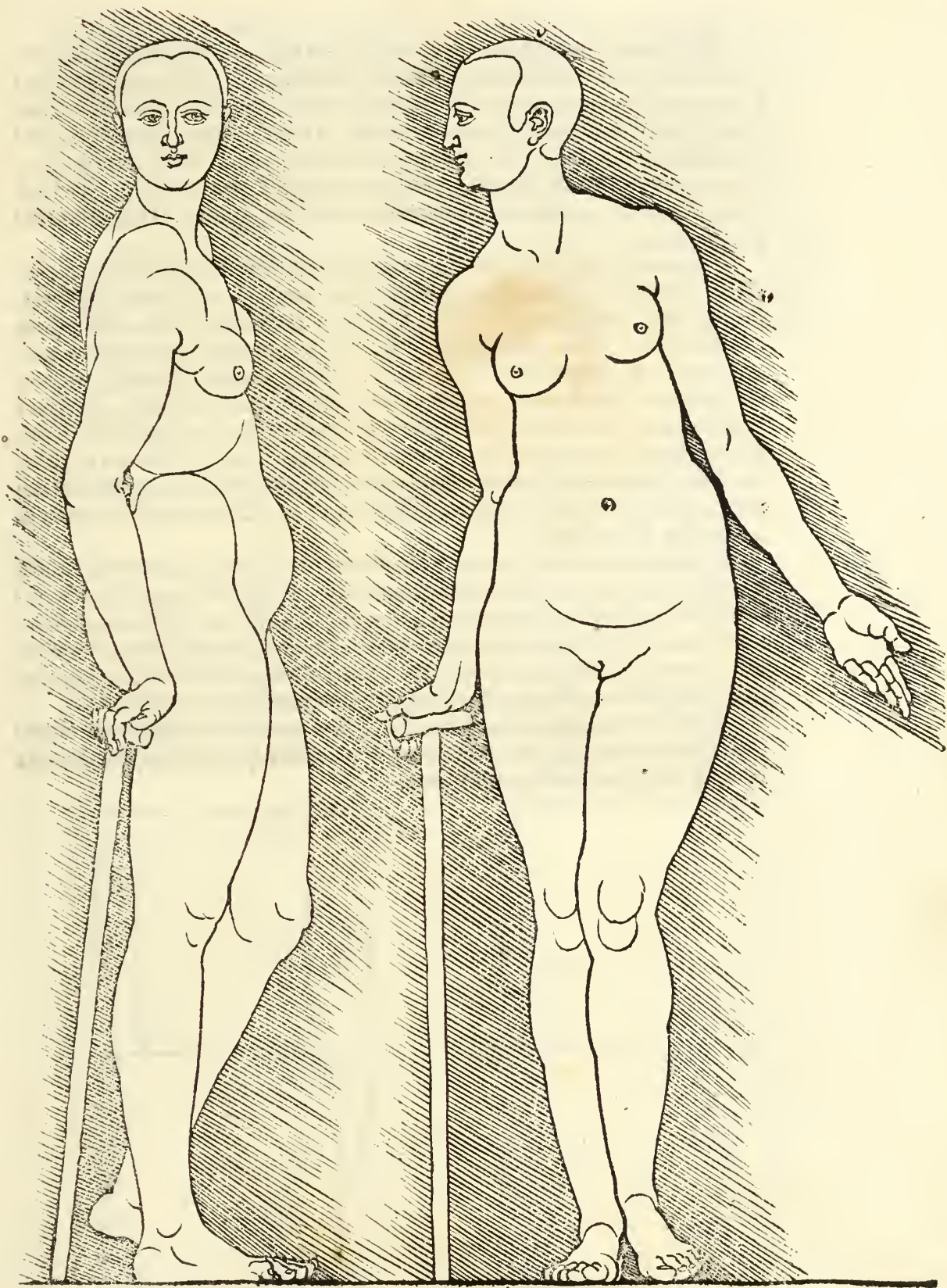

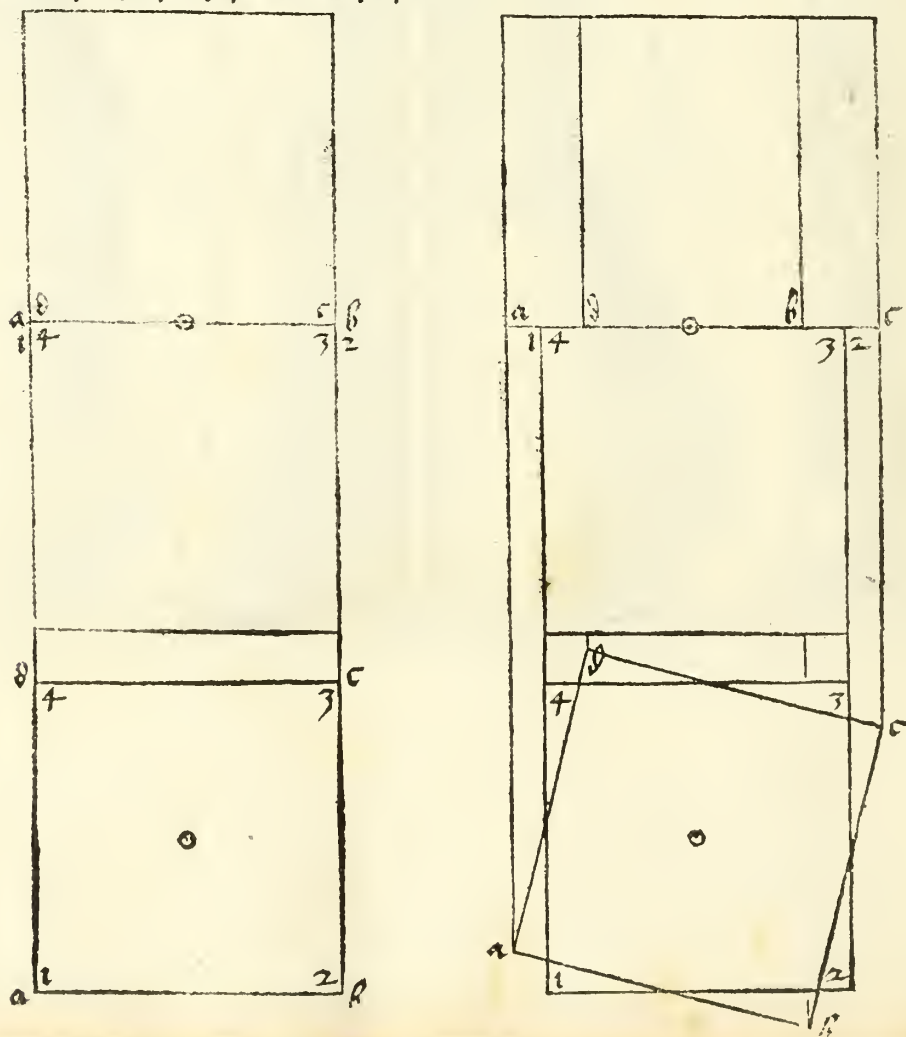

In sequentibus recipiam in manus rationem curuandi imagines, Itemq; dis-
 motionis, versionis, implexionis, directionis et cōtorsionis, ostensurus aliquem vsu
 horum, vt in flexionibus et versionibus supra fecimus. Hæc declarabo duobus corpo-
 ribus, ita enim rectissime intellectum iri confido, ea erunt quadrata impostumq; vni
 alteri. Meminerint autem lectores hæc in parte aliud esse superficiem, aliud corpus.
 Nunc igitur cōsideretur, si intelligas hæc corpora mollia esse, quomodo quasi diduci,
 dirigi, contorqueriue, et ad alios memoratos modos effingi queant. Horum demon-
 stratio esto talis.

Statuantur alicuius membri loco duo quadrata corpora, versusq; autem super-
 ficiem contiguam alterius notabis suis quibusdam punctis, vt discrimen illarū con-
 stet. Vt verbicaussa, angulos superficiæ inferioris corporis superioris notato literis
 quatuor. a. b. c. d. Et angulos superioris superficiæ corporis inferioris numeris qua-
 tuor. 1. 2. 3. 4. medius autem in his ambobus punctus ponatur. o. In quo semper iun-
 cta illa sint et ex quo nunquam excedant, in omnibus tractationibus suis. Post hæc
 subijcies his quadratum quod sit quasi fundamentum, et illa depressio figuræ de qua
 sæpe diximus, cuius et ipsius angulos notabis literis et numeris, sicut ratio exigit des-
 ductarum rectorum linearum transferentis beneficio, ita vnus angulus sortietur no-
 tas. a. 1. vnus. b. 2. Itemq; tertius. c. 3. et quartus. d. 4. Quæ omnia subieciimus li-
 neis notisq; suis expressa.

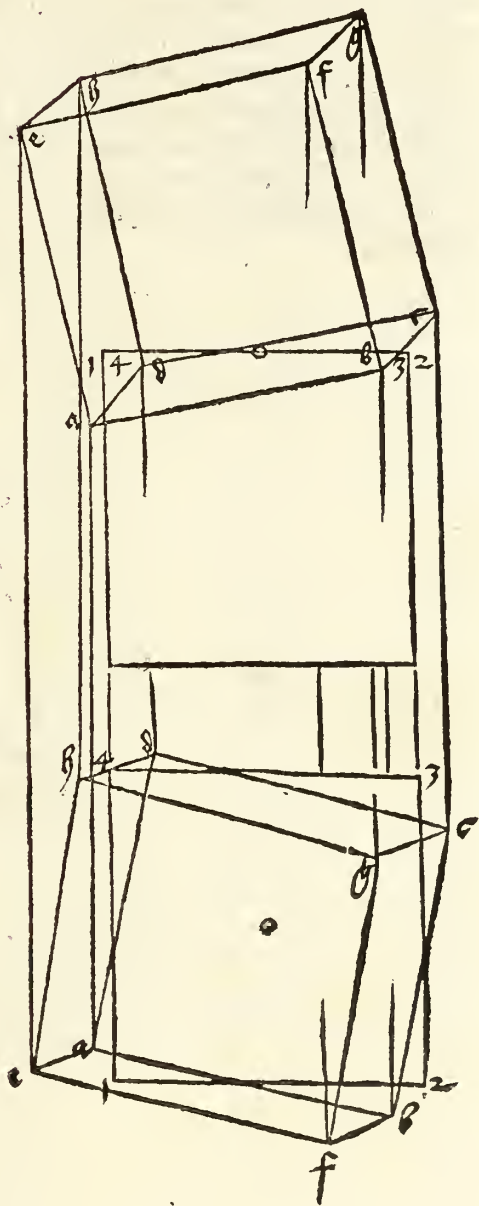
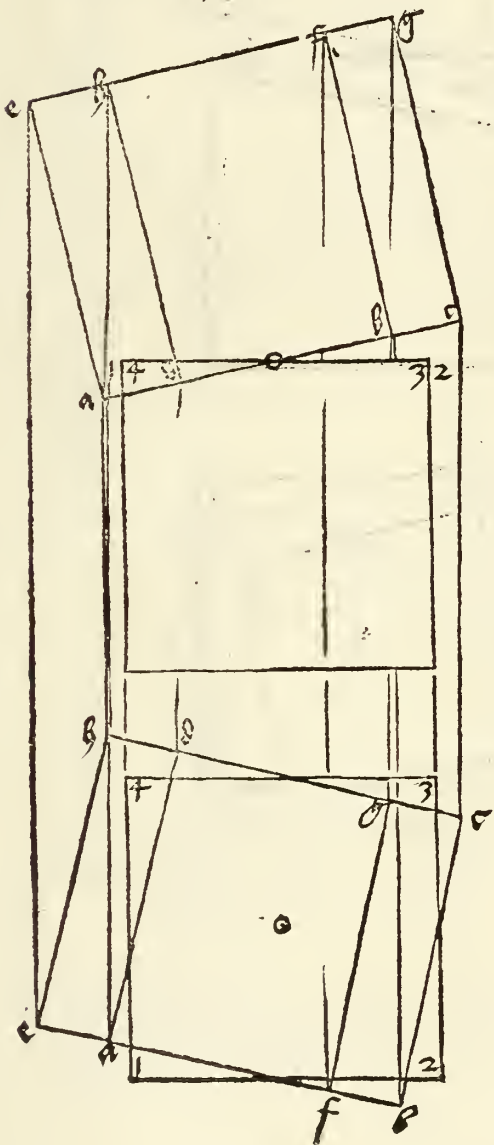
Sit nunc propositum superius corpus in latus vertere, qua versione omnes illius
 anguli dimoueantur ab angulis subiecti quadrati, igitur in fundamenti seu depressio-
 nis quadrato hæc fiat. Vt angulus. a. ab angulo. 1. et. b. ab. 2. c. ab. 3. d. ab. 4. discede-
 re videantur. Ex quibus dimotis angulis si sursum beneficio transferentis lineas eri-
 gas, apparebit statim superioris quadrati corporis versio, quemadmodū et ipsum hæc
 iuxta ipsa insistentia sibi corpora et subiectum fundamentum, clare effinximus.

Versionis huic rationi locus fuerit in omnibus transversis designatricibus par-
 tium humani corporis lineis, ad exprimendos naturales quosq; gestus, deq; hac ipsa
 ducta est descriptio superioris versæ faciei.

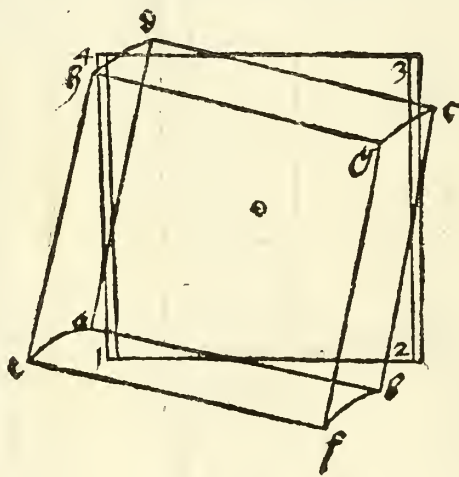
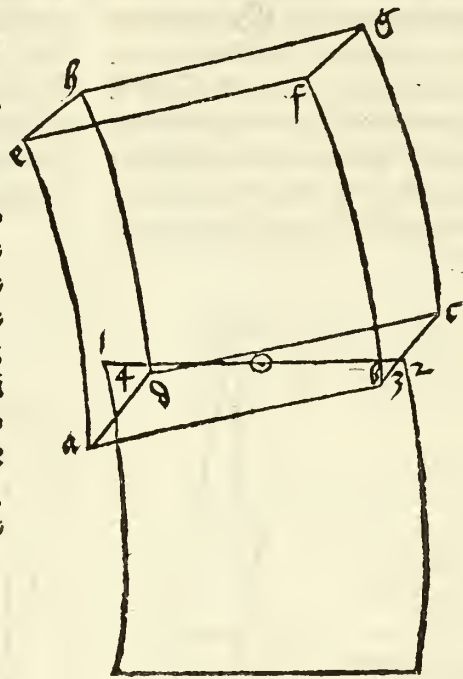
Sed ita verso superiore quadrato ut
 anguli dimoti fuerint, debet studiosus
 harum rerum etiam inclinationem expe-
 riri, ut latera obliquentur, et mox in fun-
 damento subiecto depressionem quoque
 tentare. Ut autem omnes anguli in hac
 depressione notabiles sint, apponantur
 superioris etiam quadrati superiori super-
 ficiei littere quaedam, Illae sunt. e. f. g.
 h. cum fuerint inferioris. a. b. c. d. Quae si
 rite perfereris, erit figura omnium tal-
 is, qualis est a nobis subiecta, explicata
 in fundamento rectis lineis variatione,
 quae perducitur beneficio transferentis con-
 sueverunt.

Deinde verso superiore quadrato ut
 ostendimus bifariam et in laus inclinas-
 to, tentetur tertia quaedam ratio proclina-
 tionis in aduersum superioris quadrati.
 Punctus autem. o. quem medium fecis-
 mus debet semper immobilis remanes-
 re, nisi forte aliquis necessarius usus com-
 mouerit. Ita vertetur quadratum illud
 inque latus ac prorsum simul flectetur, un-
 de cum fundamenti depressio beneficio
 transferentis experit, tum talis erit fi-
 gura qualem infra positum exemplum
 continet.

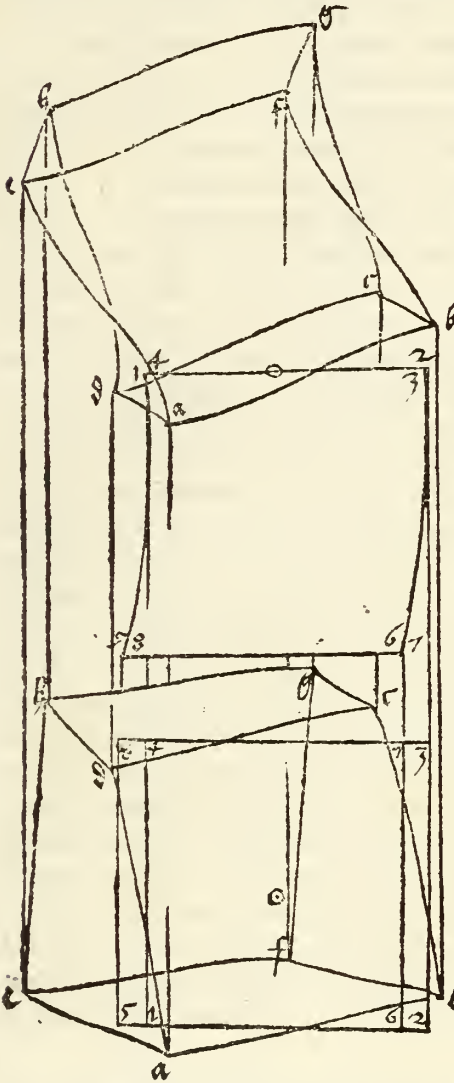

Sicut autem de superiore doctrina nostra, inpositis in se duabus quadratis, ratio versionis flexionisque in aduersum retrosumue, et in latus, intelligi potuit, ita sciendum et inferioris quadrati tractationem usurpandam, Vtq; vnum altero fixo moueri, ita et moueri verumq; licebit, pro eo atq; vsus et res tulerit. Sed hæc cum descripserit aliquis, tum mirabilis videtur quasi discursus laterum, angulorum, superficiesrum, in ipsis stantibus et depressis corporibus, vt videre licet. Nam alicubi corpora sibi quasi insinuantur, alicubi diduci et explicari videntur. Quæ cum in mollibus accidunt, Directiones et contorsiones e contrario animaduertuntur. Vnde fit, vt quæ vni parti demantur at tribuantur alteri, vt quæ decessisse putentur expleantur.

Præterea non est ignorandum, similem rationem quam flexionis et versionis demonstraui in rectis lineis, Iniri etiam posse in molli corpore cum lineis, lateribus ac superficiebus, pro voluntate cuiusq; curuatis. Quorum declarandorum gratia, subijciam superiorum flexionum et versionum aliquibus in lateribus et superficiebus curuationes, Ne quid intelligentiæ cuiusq; obstare possit.

Sed his etiam intellectis differentiis flexuræ et versionis aliorumque motuum demonstratis in quadratis illis corporibus, adhuc tamen restat implexio, cuius cognitio non est negligenda. Iplexio autem accidit lineis lateralibus ab angulo in angulum ductis, cum quibus una etiam superficiem simul implecti contingit. Quæ ratio non est diuersa ab illa supra indicata curuationum, nisi quod implexio lineas committet, cum illæ quasi terebellatim, vt dictum est ducantur. Iplexionis autem est cuiuslibet usurpatio, qua efficitur vt nihil priorum suam figuram retinere videatur. Idem et depressis iis quæ implexa fuerint aliud longe a priorè fundamentum apparet, quemadmodum in nostris subiectis effectionibus cernere licet. Accidit autem hoc necessario vt mutatio figuræ depressionem aliam pariat. Vbi sciendum ea quæ vertantur, in depressione vertenda esse, vnde figura erigatur, Quæ autem flectantur in figura esse flectenda, Vnde in depressionem demittantur.

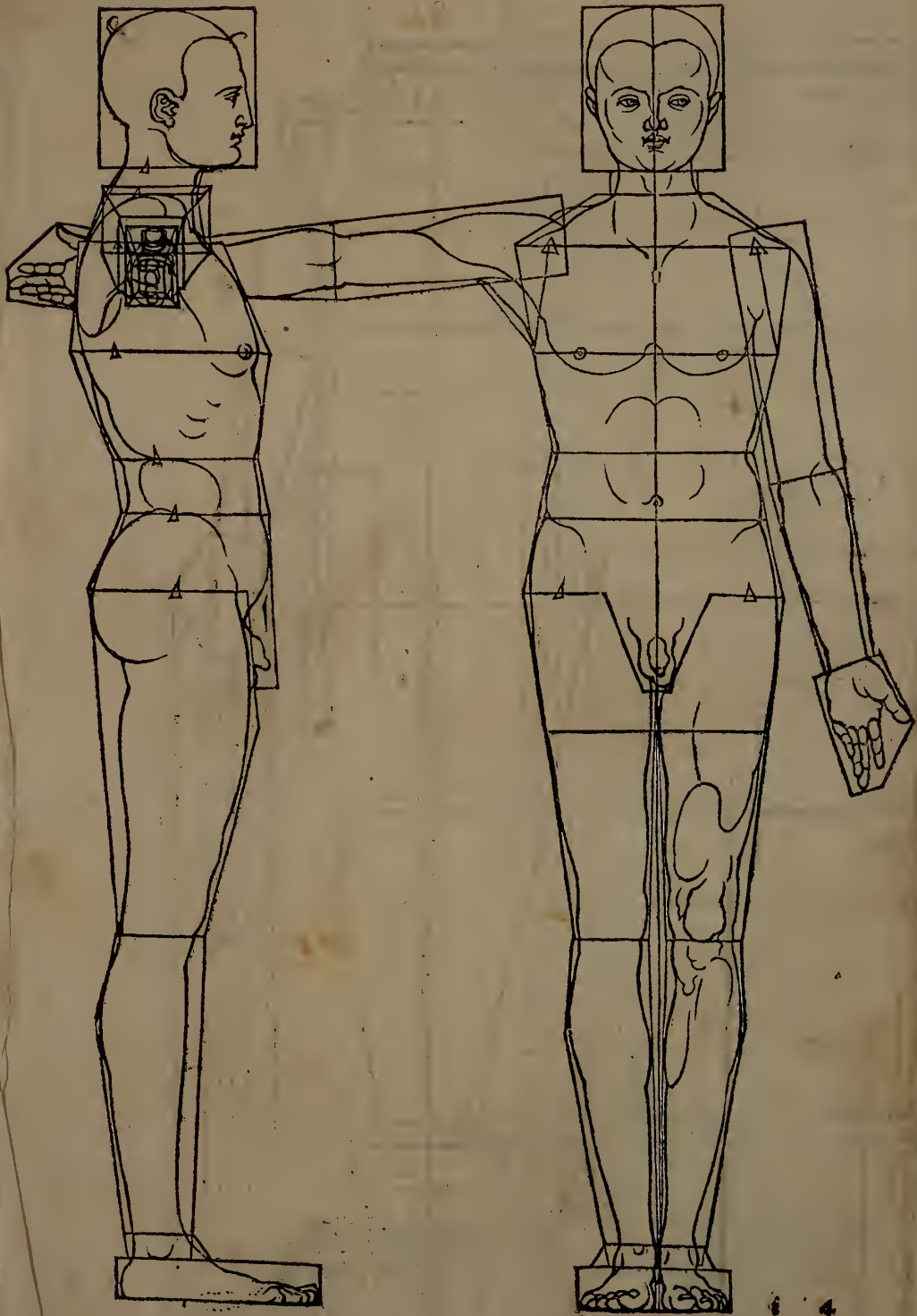
Quod autem duobus quadratis corporibus sim in harum rerum demonstrationibus usus, Nemo arbitratus sit non etiam alijs his figuris accidere. Poscunt enim hæc non quadrata semper, sed interdum elata prolongaue, id est, altera quavis parte longiora, nec non multorum laterum et polygonorum, pro erigentia partis et forme designandæ, quo ipso fit vt neq; latera neq; superficies neq; anguli æqualitatem aut rectitudinem retineant, neq; quicquid omnium sibi in aliquo corpore simile appareat. Hæc si quis tractanda in manus ceperit intelliget non frustra hanc mentionem a me habitam esse. Ceterum eadem plane est ratio mutatae quocumque modo figuræ flectendæ ac versandæ, cum ea quam de quadratis corporibus exposuimus. Totum autem humanum corpus poterit aliquis hæc sequens in angulari figurâ includere, sed in qua summa sit inæqualitas. Idemque usus fuerit in alijs plurimis rebus. Omnes enim naturales res in suo statu designatas poteris iuxta transfusas significatrices partium seu membrorum vertere ac flectere in latus aut prorsum retrosumue, Et loca quadratis vel angularibus figuris designare, gestumque effingere imaginis pro arbitrio tuo, stantis, sedentis, cubantis. Ita in proposita imagine licet partes omnes designes quadratis aut angularibus figuris, et postmodo de

tuo arbitrio exquiras flexus et versiones. Ita inuenientur illæ differentiæ supra memoratae dirigendi, contorquendi, curuationis, implexionis, vnde operis ratio et via aperiat, qua nihil vtilius ad certitudinem indicari possit studiosis artificij marmoræ aut lingnæ scalpandi.

Hinc enim deprehenduntur in quaque superficie angulari, ea quae reserari debeant, ne plus minusve relinquatur. Sed his non occupantur periti et exercitati artifices, nisi in grandibus et singularibus operibus. Solentque in descripta imagine flexus punctis notare, atque ita mox variatam mutatamque formam de nouo effingere. His de rebus nota me fugit quod difficile sit scriptis doctrinam complecti, quodque lectoris ac discipuli credulum esse possit in hac crebritate punctorum et notarum, et verbositate repetitionum. Verum compendia multa sunt quae in his sequentes minus fatigentur, et facile finem pertingant, absque quo foret. Difficultas huius artificij insuperabilis esse videatur.

Qui se igitur multum usu et experientia harum rerum exercere voluerit, cotidie inueniet aliquid expeditius et facilius. Cui operae nihil optabilius fuerit bono magistro, quae cum absque interprete discenda sunt, multipliciter maiorem laborem fatigationemque parere solent.

Horum quae diximus in imagine virili exemplum subiecimus effectum. Ea imago erit illa supra in secundo libro descripta cuius altitudo esset quidem ipsius capitis spationum nouem sed facto capite elatiusculo, non consisteret eadem mensura nouemnum capitum. Huius igitur imaginis formam obliquam aduersamque inclusimus vndique quadratis et angularibus figuris, quae ipsae quidem et elatiores et humiliores de transuersis distinctioribus ipsarum exeunt, sumque inaequalia propter formam partium quibus accomodantur. Huius imaginis etiam altitudinem nouem sectionibus distinximus in decem figuras angulares. Sectionum autem haec sunt nomina. Transuersa linea menti, Scapularum, Juguleum, Mammarum, Cinctus, Coxarum, Summi femoris, Vena, Imitati sub tibia. Sed maioris claritatis gratia, imaginis primum formam vndique inclusam quadrangularibus figuris linearum exposuimus obliquam et aduersam stantem et erectam absque flexu, protenso brachio dextro, sinistro dependente. Sed in parte altera carere tantum quadrangulares linearum figuras insistentes sibi, ommissa formae effigione. Postea haec ipsa quadrangula imposita in se, et incidentia imaginem, aspicias infra in fundamento depressa, beneficio transferentis, ita ut separatim de capite factum supra vidisti. Postea seorsum sectionum illarum singulas rotundationes consentaneas quadrangulis suis descripsimus, quod exquirendum est et in aduersa et obliqua effigie. Atque ex hoc apparet quid in singulis sectionibus quadrangulae superficiei decedere debeat. Hoc loco aduertendum, cum quadrangularis superficiei in eadem sectione una est superioris corporis altera inferioris quae in se imposita sunt. Tunc intelligetiam veriusque vnam et eandem circumductionem. Quadrangula etiam sectionum seorsum exposita cancellatim lineis distingimus, ut si quid versum flexumue fuerit, debite de his informari possit. Alicubi enim contingit quadrangula prolongari ut comprimantur alicubi Rhombos effici, cum igitur secundum haec partium formam debite rotundare oportebit, cum autem quadrangula Rhombi sunt consequenter et cancellatim lineae duce secundum eam figuram eadunt. Cum autem aliquid quod amplius non esset angustum factum fuerit, vere ad mimculo Variantis cuius in prioribus libro Schema expressimus. Postea has sectiones vniuersas depressas in fundamento quasi coaceruauimus, ommissis quadrangulis, ut perspicere posset qualis esset illarum in se incidentia, et quatenus vna alteram excederet.

Caput

Mentum
Scapulæ
Juguli

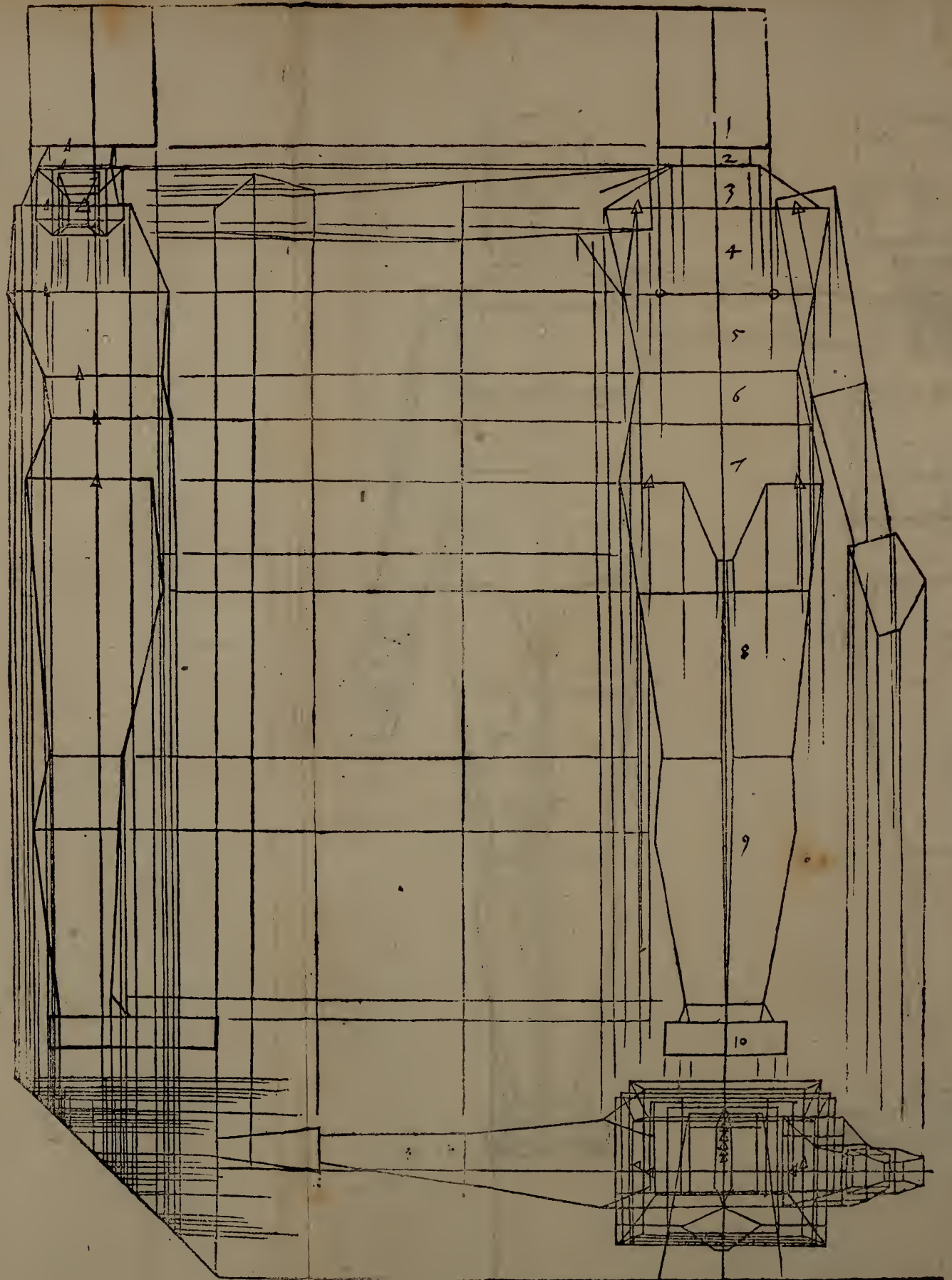
Mammæ

Cinctus
Coxa

Femur

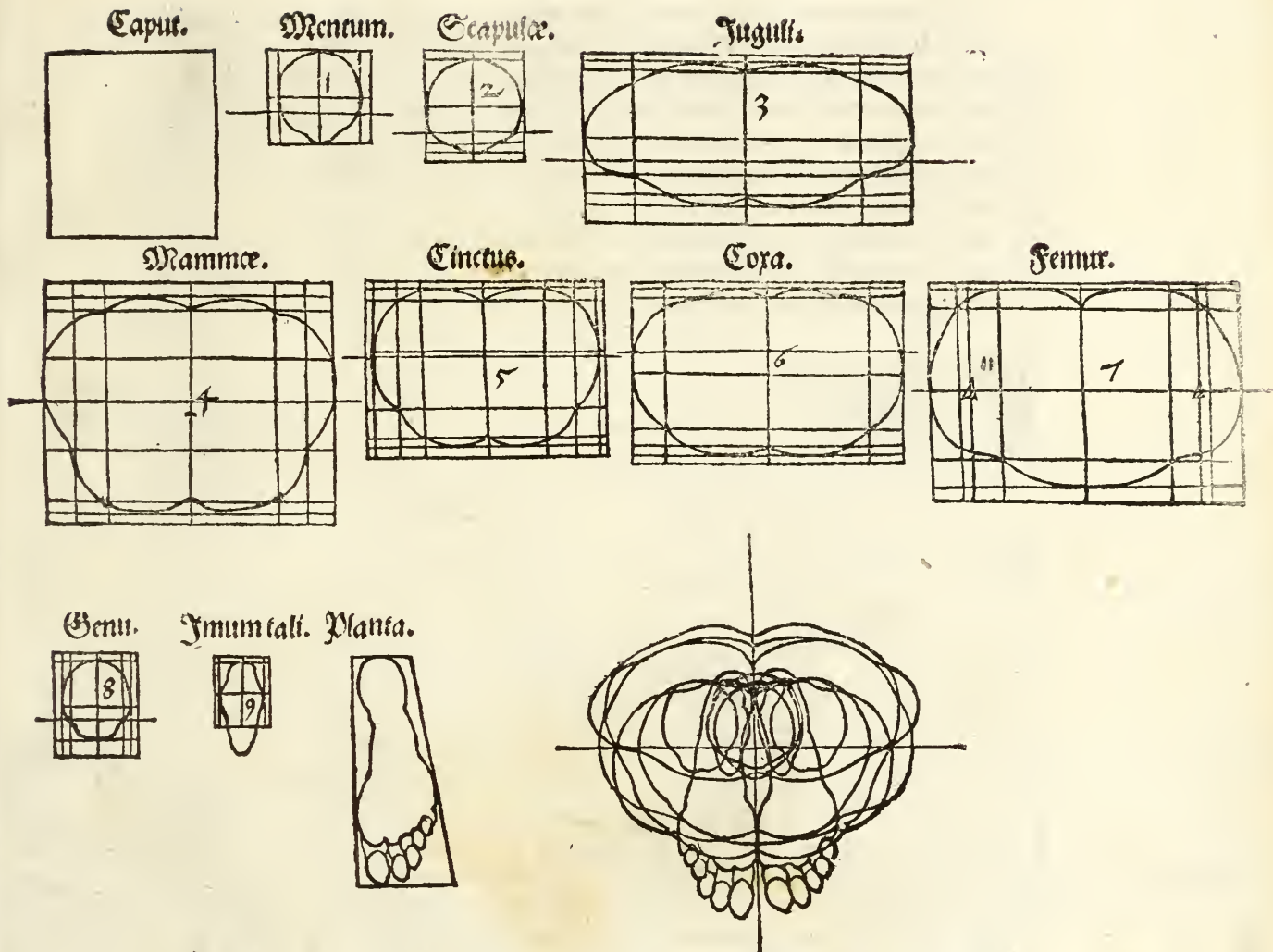
Genu

Innum tali
Planta

Faint, illegible text or markings, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Partial view of text from the adjacent page on the right, including a vertical line and some characters.

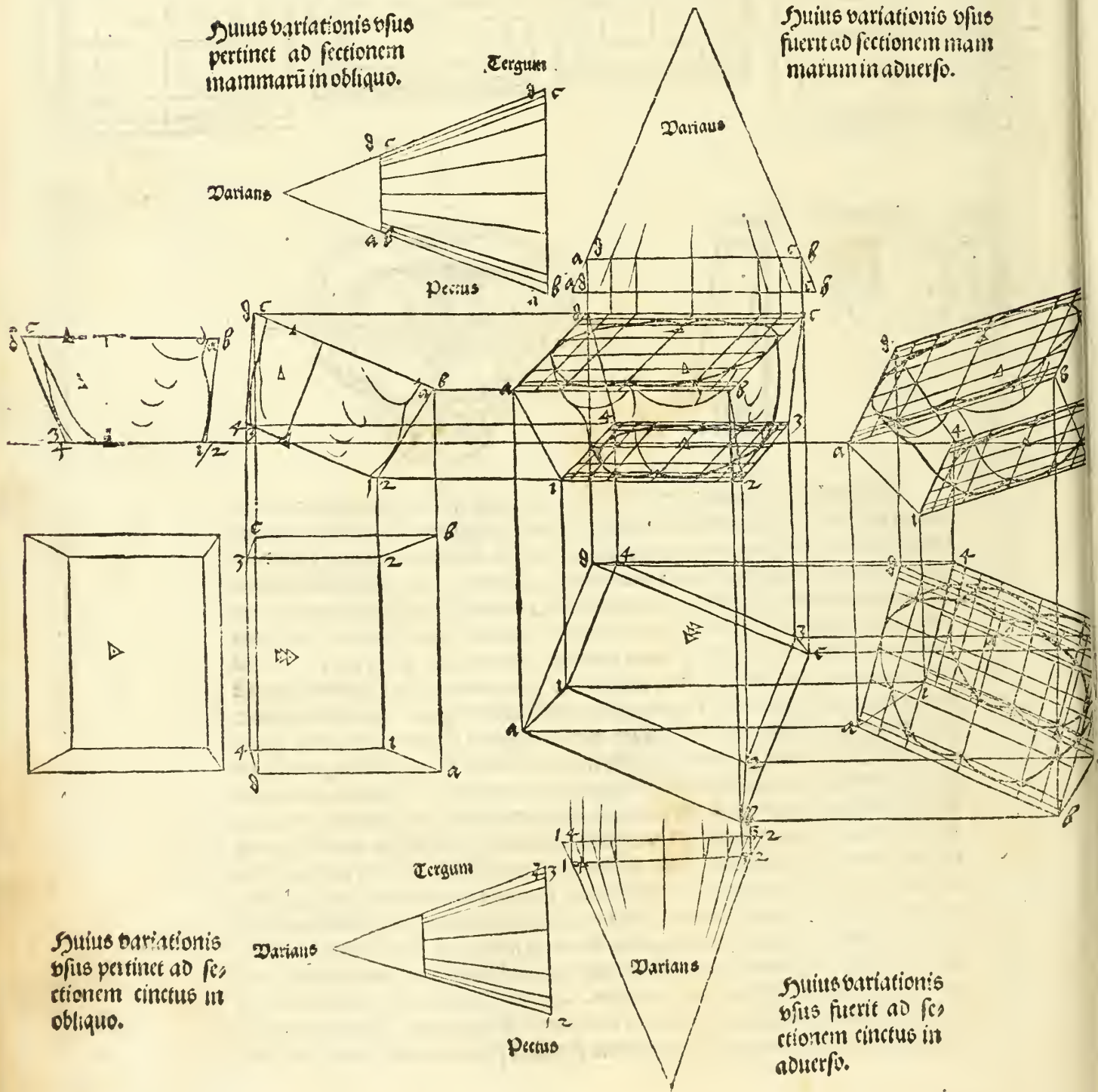

Post hæc libet exquirere quæ sit diuersitas aspectus istarum sectionum cum non magis recta in suis quadrangularibus superficiebus insisterint sibi, sed fuerint motione quasi impulsæ. Quorū declarandorum gratia proponatur exemplum, Quadrangulæ sectionis quæ acciderit intra mammæ et cinctum. Hoc ipsum solidum quadrangulum imponatur primum oblique formæ rectam in transversam lineam, et angulos supra ubi de mammæ resectum sit notabis literis in priore parte. a. b. in posteriore. c. d. Sed ubi resectum sit de cinctu, notabis frontem. 1. 2. tergum. 3. 4. Hinc subijcies fundamentum suum seu depressionem, notatam et ipsam similiter literarū et numerorum eisdem notis. Ut omnia sibi mutuo respondeant. Deinde oblique formæ recte impostum in transversam quadrangulum, flectetur per notas spine profusum. Subijcieturq; et eidem depressio sua, notabunturq; anguli quicq; suis literis suisq; numeris. Ita proclinatorum hoc corpus acceperit nouā depressionem. Tum deinde hæc depressio in priore parte ubi pectus sit, vertetur profus in aduersum et bene in rectum latus subter memoratam lineam transversam. Quo facto ex omnibus notis literarū ac numerorū educentur lineæ sursum ultra transversam. Mox per has, ut diximus, erectas lineas ex literis ac numeris suis, traduces transversas ex oblique formæ quadrangulo impostum in transversam, ut initio dictum est, idq; transferentis benestatio efficietur. Notentur autem quæq; literæ ac numeri, et omnia euidenter constabunt, Atq; ita laterum lineæ describantur, apparebitq; illa in latus versio. Erigatq; iam hæc pars flexa profus, et versa in latus. Tum postea ipsa hæc ita flexa et versa pars, in dextrum latus super transversa flectetur per spine notas, Atq; omnibus ex angulorum literis et numeris, huius rectæ partis et flexæ profus, itemq; versæ et

flexæ in latus deduces perpendiculares, perq; illas transversas ex omnibus literis ac numeris depressionis veræ duces transferentis beneficio, Vbiq; cernentur sese in literis ac numeris suis scindere, illis in locis laterales circumduces lineas, et congruentia omnia reperientur. Intra autem has cancellos distribues linearum de obliquæ et aduersæ formæ sectionum nouatis quadrangulis, pro latitudine et densitate superiore et inferiore, idq; fiet beneficio variantis. Postremo formæ effictionem per cancellos inscribes in erecta simul ac depressa parte, qualis inscribi debebit, et vt nos fecisse cernes. Quemadmodum autem docui hanc partem tractari posse, Ita de omnibus licet faciat aliquis. Necessè autem fuerit hæc habere præparata, ad imagines in gestu suo posito corripandas, et cum aspectui quasi subtrahere quis ac suffurari voluerit.

Huius variationis vsus pertinet ad sectionem mammarū in obliquo.

Huius variationis vsus fuerit ad sectionem mammarum in aduerso.

Huius variationis vsus pertinet ad sectionem cinctus in obliquo.

Huius variationis vsus fuerit ad sectionem cinctus in aduerso.

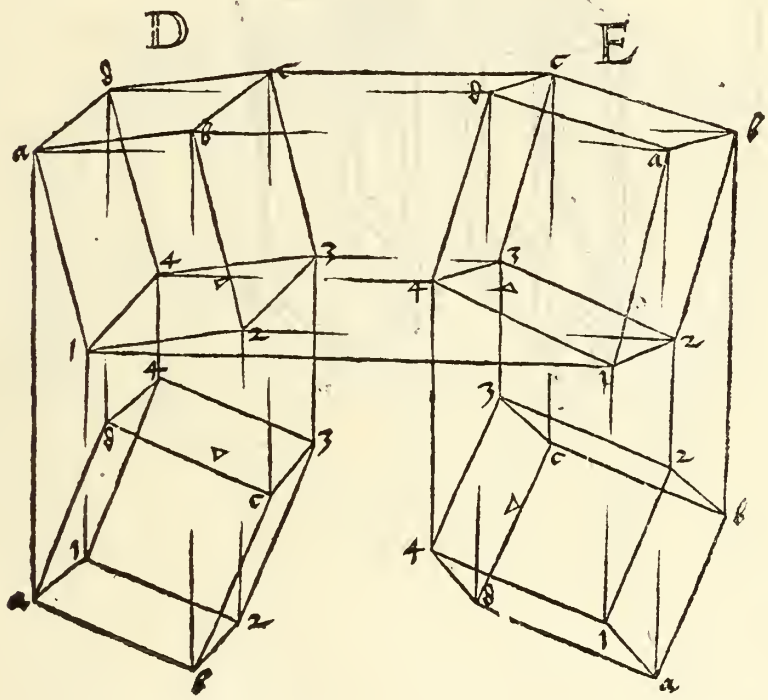
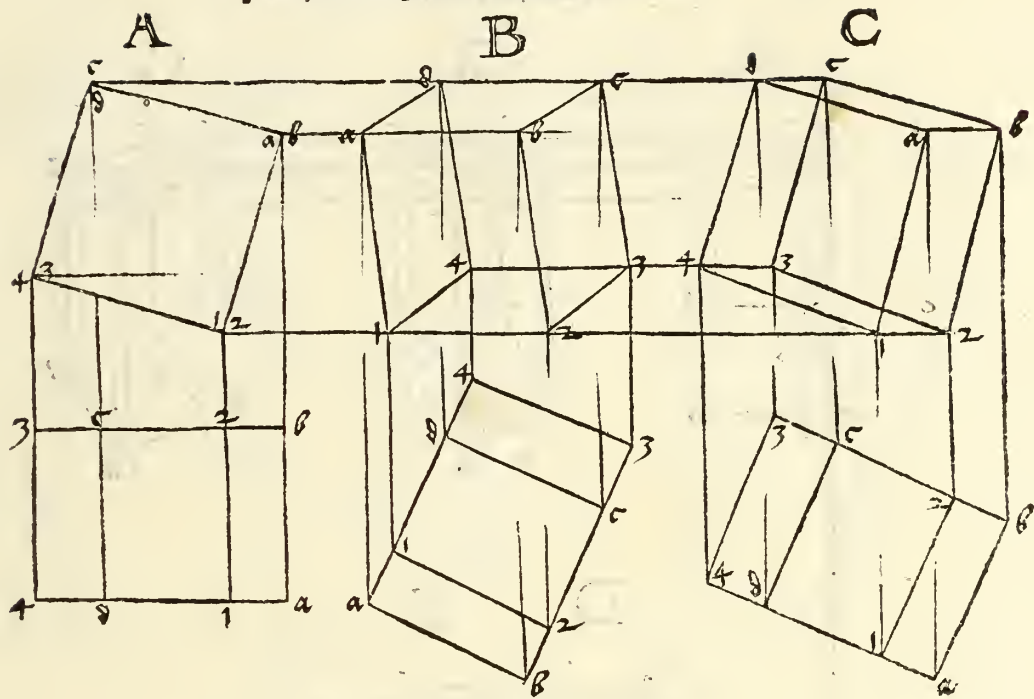
Sed nunc ostensa hac ratione exemplo maiusculæ partis propositæ de humana
 effigie, nempe eius quæ esset intra mammæ et cinctum, ex quo per omnes partes insi-
 stentes sibi quid fieri deberet intelligi posset, cum de recta linea status variaretur. Ex
 quar eandem nunc deinceps rationem in flexionibus omnium ordine partium inclus-
 farum quadrangulis suis. Quarum statum et ponemus pro arbitrio nostro et varia-
 bimus, relinquentes unicuique libertatem faciendi ut ipse voluerit. Et ad hæc quidem si
 quid ante ipsis aptum aut vtile forte expositum sit, etiam nunc resumemus. Ceterum,
 ut ante quoque monuimus, diligentia hac in parte opus est, cum omnium partium in
 suis quadrangulis commotarum alia sit quàm dudum forma in descriptionibus, et stan-
 tum et depressarum, primum autem flecti pars aliqua solet prosum aut retrorsum,
 Deinde in latus verti, mox etiam flecti in latus, quæ omnia ex hac ratione conuenien-
 ter deduci consueverunt. Quod autem in sequentibus aliquid prius dictorum repetitum
 inuenitur, sciendum necessitate factum, ut sequens doctrina cum antecessa congrue-
 ret. Aliquantisper etiam cogitavi illo esse unico exemplo contentus, sed veritus sum ut
 ex illo parum intelligerentur reliqua. Proponam autem principio, Imaginis initia-
 lem partem, id est, quadrangulum capitis, cuius tractationi erunt similes aliarum
 quoque partium tractationes. Notantur autem primum superiores anguli quatuor li-
 teris, a. b. c. d. Inferiores autem numeris, 1. 2. 3. 4. Ita ut, a. ad. 1. b. ad. 2. c. ad. 3. d. ad. 4.
 respondeat. Postmodo spectans obliquam faciem, promoram illam a linea altitudinis
 imaginis flecto prosum ut despiciat, Et hoc depressio efficienda, unde cognoscatur
 quam longa superiora inferioribus prominentiora sint. Hæc notantur litera, A. pos-
 stea obuerto contra me depressionem ut aduersa facies fiat et aspiciens, Deinde a
 fronte nonnihil in latus dextrum. Atque ita erigo lineas ex omnibus punctis literarum
 et numerorum. Deinde ex literis et numeris iuxta postice obliquæ faciei despicientis
 A. beneficio transferentis lineas protraho transfuersas per illas erectas. Vbi igitur se-
 ctiones a literis et numeris coinciderint, ibi anguli designantur supra literarum in-
 fra numerorum. Cum autem suis notas lateribus coniunxi, tum apparet aduersa fa-
 cies, de obliqua illa flexa prosum, et versa in latus, cum ipsa erecta tum etiam depres-
 sa. Hæc quoque ipsa notantur litera, B. sed insuper etiam cognoscendum qualis hæc ipsa
 pars, B. in effictionibus obliquata erecta depressa quoque appareat. Nam scitu opus est
 qualem quicquid in effictione in obliquo et in aduerso formam sortitur. Jam igitur
 hæc pars, B. in aduerso prosum flexa et in latus versa deinceps ita obliquabitur. Des-
 pressionem obuersam contra me ut aspiciens fieret, sicut dixi, Hanc reuertes æquabis
 liter ut obliqua fiat, Mox quoque eriges ex huius depressionis literis ac numeris lineas ex
 transferente, ubi quoque iuxta erit aduersa flexa versa quoque facies, ibi traduces ex omnibus
 punctis numerorum et literarum transfuersas cum transferente per illas erectas ex
 depressione lineas. Atque ita ubi cernes sese lineas transferrere, ibi impones notas lite-
 rarum ac numerorum et latera iunges. Ita habebis depressam et erectam formam
 huius partis, cui addes notam literæ, C. Ex his deinceps inuenienda est hæc eadem pars
 flexa prosum, versa in latus, etiam in latus flectat, cuius rationis aliquid supra attigi-
 mus, sed nunc ita facies. Erectam partem, B. flectes in latus dextrum, iam ante versam
 in idem latus, et cum reliqueris illi subiectam depressionem suam, ita postmodo illam
 conuenientem huic flexuræ efficies. Variari enim oportet ut superiores anguli, a. b.
 c. d. quasi cadant in latus dextrum, Inferiora autem latera, 1. 2. et 3. 4. coarcentur quæ

admodum et superiora. a. b. et. c. d. Id hoc pacto fiet. De transferente duces ex angulo-
lorum superiorum literis. a. b. c. d. perpendiculares in depressionem, et apparebit sta-
tim abscissio ac productio linearum. a. b. et. c. d. declarantur enim lineis literarum de-
missis superne in depressionem. Similiter et demittuntur lineæ ex punctis numero-
rum. Quibus et ipsis ostenditur quanto arctiora stant latera. 1. 2. et. 3. 4. in hac depres-
sione quæ dudum fuerant. Atque ita cernes qualis in depressione flexura et quasi relectio
erisat ab erecta parte. Hucque appones notam literæ. D. Quod ipsum, opus fuerit
perspectum habere, quale in obliquo videatur. Id sic consequere. Huius partis. D. de
pressionem constitues obliquæ, sicut supra de parte. E. dictum est. Quo facto eriges ex
omnibus punctis literarum ac numerorum lineas beneficio transferentis, postea ex
parte notata litera. D. Traduces transfuersas per erectas. Et quibus in locis scindi li-
neas videris, illis appones suas numerorum literarumque notas, Inductisque lateri-
bus habebis formam huius partis obliquam, cui apponatur nota literæ. E. atque ita
denum absoluta habebis huius partis obliqua et aduersa quorum in opere usus erit.

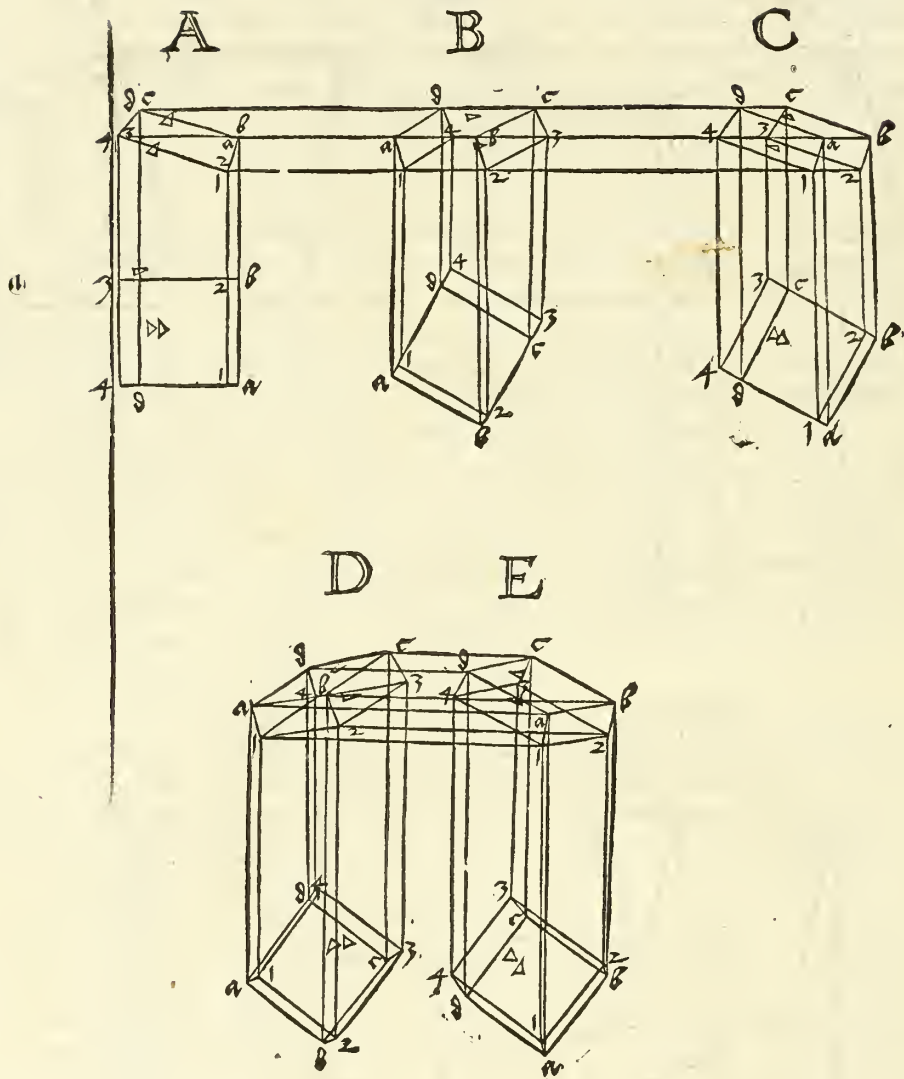
Post hæc propone quadrangulum colli, tractatoque similiter et ad illum capituli
modum. Sed paulo minus profum flectes, pauloque vertes minus in latus minusque in
ipsum flectes. Ipsius etiam angulos literis. a. b. c. d. et numeris. 1. 2. 3. 4. insignies.
Atque ita apparebunt formæ partium erectarum et depressarum, maxime in posteriori
ratione notæ. D. et. E. quorum sit in opere usus. Hæc ipsa custodies et in alijs se-
quentibus partibus imaginis, sed inferiores quasque minus flectes ac vertes, ut in omni-
bus ordo et consequentia seruetur. Atque hinc apparebit corporis implexio in latus con-
uersi inclinatioque ea quæ profus quæque in latus sit.

Cum autem ita progrediendo perueneris ad partem quæ notatur sectione mam-
mæ et cinctus, Relinques illam recte stantem, sed conuertes paululum in latus dextrum,
et quibus opus fuerit ea exprimes. Triplici autem expressione tantum opus est. Obliqua
propter primam depressionem quæ vertenda est, et erigenda, et tertia in qua versio
obliquatur. Et has depressiones notabis literis. C. D. E. neque ordiere ab. A. ut semper
D. E. copulentur. Hoc etiam scies si depressionem aduersam vertere velis, Nunquam fu-
turum ut decipiaris, si primum incluseris eam partem quam versurus sis rectangu-
lo quadrilatero, atque ita inclusam partem vna cum quadrilatero verteris. Aut si ex-
quisiueris versionem iuxta lineam rectam perpendiculariter, animaduertens angu-
li ne obtusi an acuti partis illius ad lineam exeant, obliquis autem vttere, ut ostensum
est ad transfuersas rectas lineas. Vltimum erit corpus quadrangulum intra sectionem
cinctus et umbilici, quod in sectione umbilici promouebis seu flectes profus, Et subij-
cies illi depressionem suam quæ quia est posterior signabis litera. E. Aduersam autem
partem notabis litera. D. Bifariam autem solummodo hæc pars exprimitur, quia
semel tantum flectitur. Et in aduersa quidem cum educta fuerit erectis et depressione sua
lineis, et inductis per transferentem transfuersis omnia plane recteque apparebunt.

Hæc quadrangulata pertinent ad caput.

Hæc sunt colli.

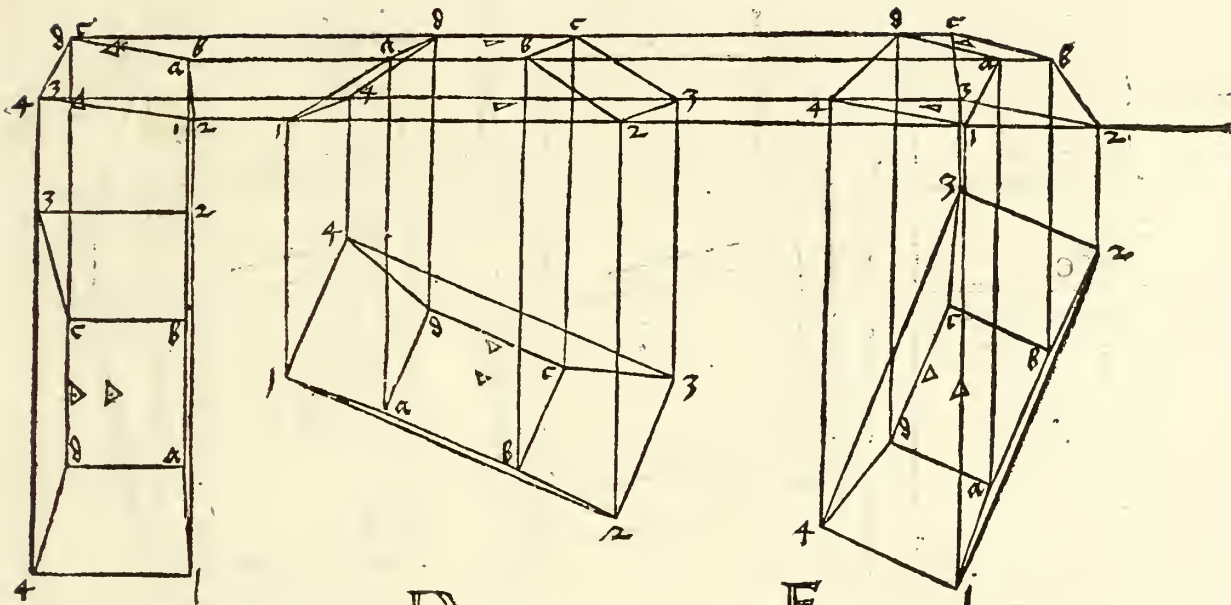

Haec debentur summis Scapulis.

A

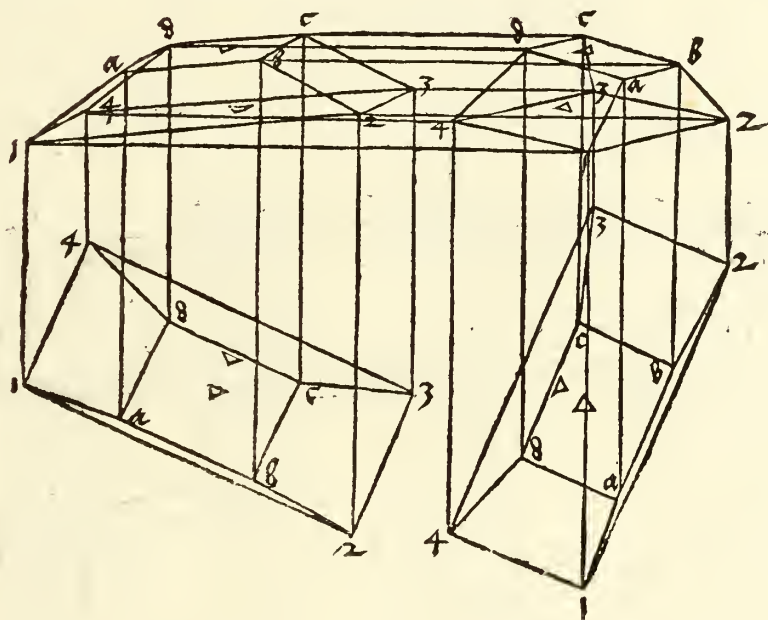
B

C

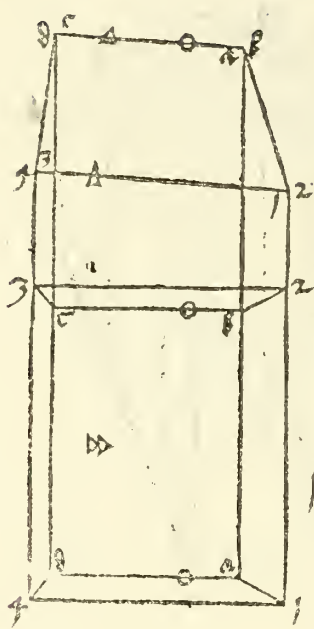
D

E

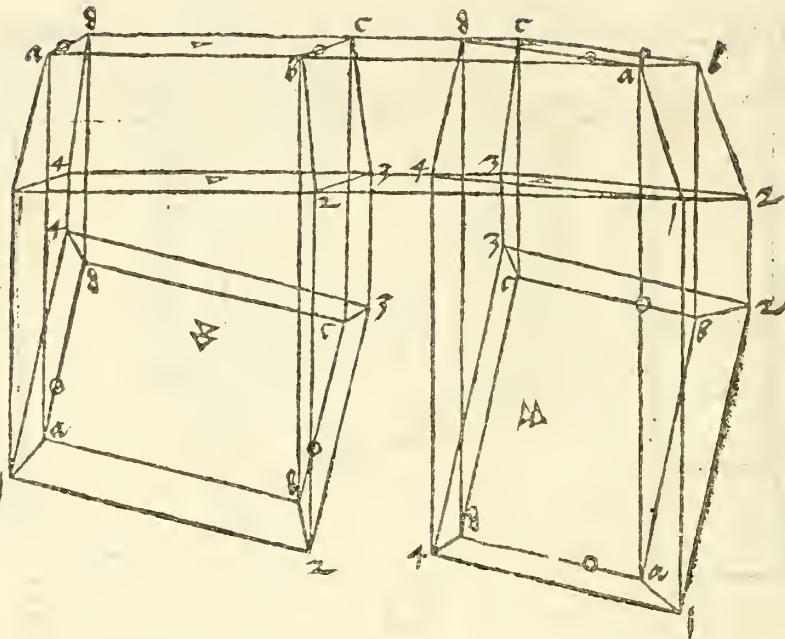

Hæc sunt superioris Choriacti.

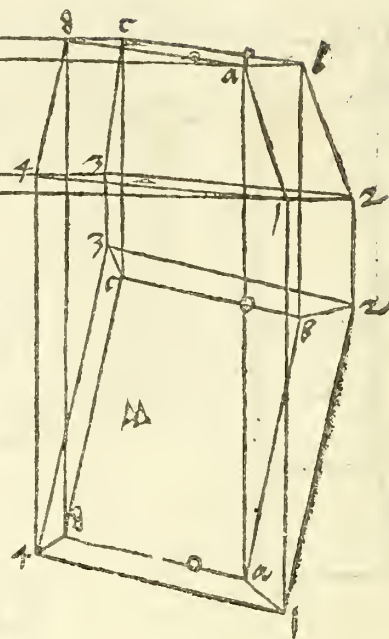
A

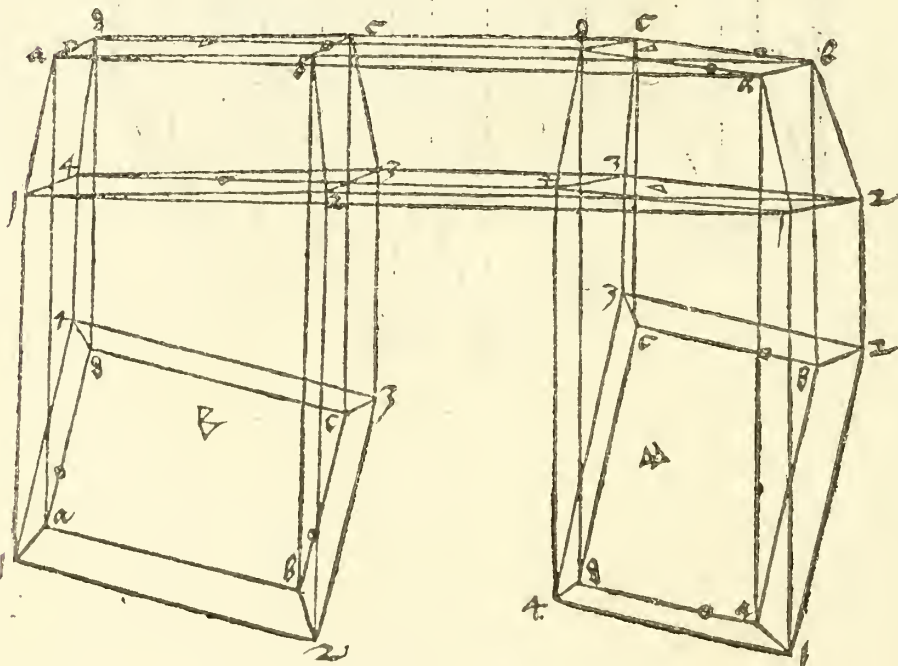
B

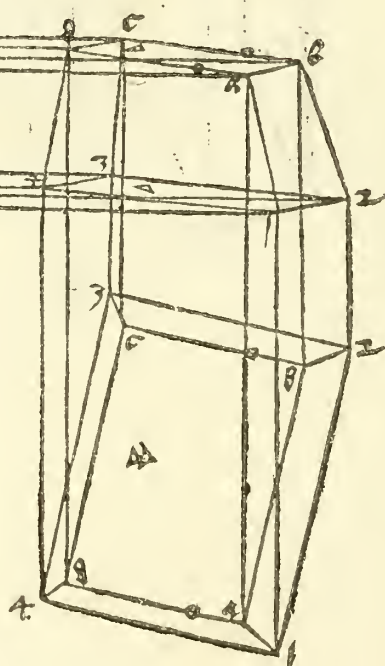
C

D

E

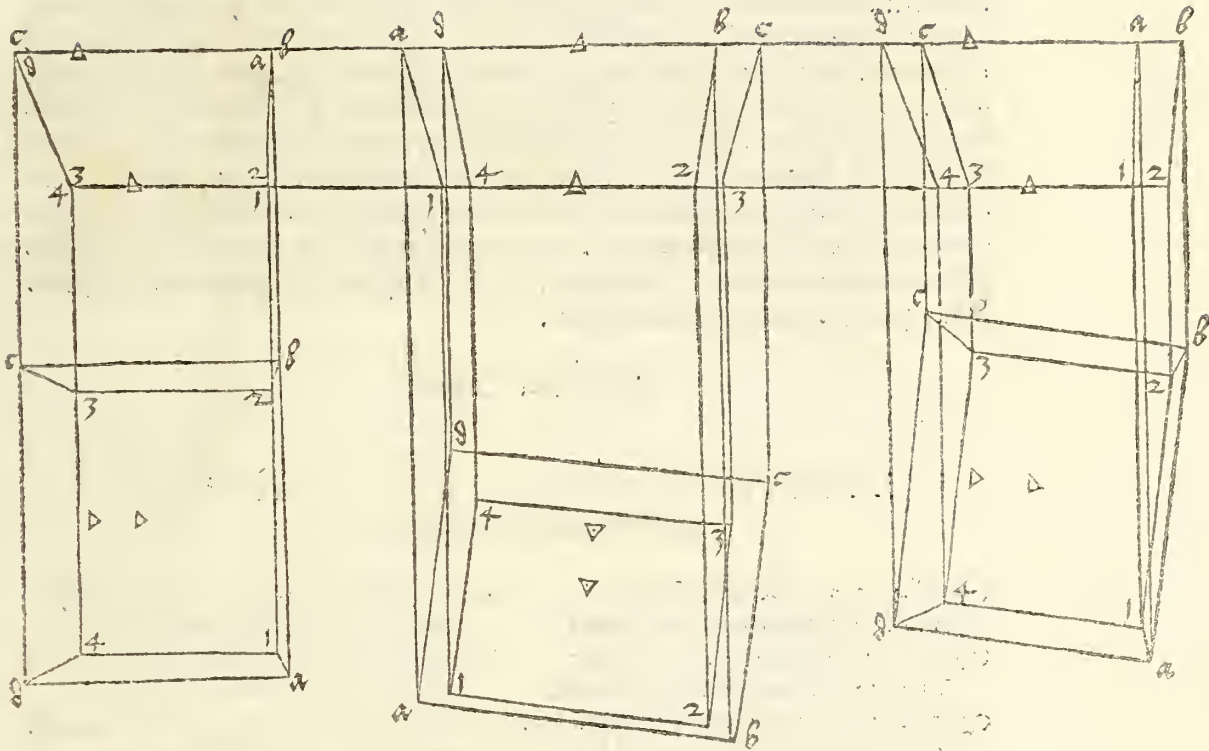

Hæc vero inferioris.

C

D

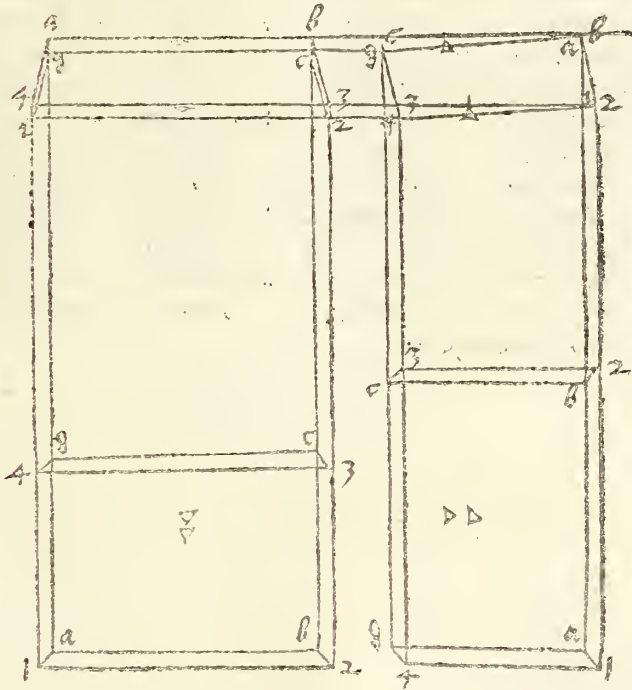
E

Hæc sub Cincum applicentur.

D

E

Hanc nostram doctrinā si quis usurpandam in manus susceperit, primum imagines particulatim ut recte commensuratione explicet et apta statura effingat, Tum flectat conuenienter, et suas illis depressiones subiciat, erigatq; inde perspectiuæ artis inferuens rationibus, atq; de his laudabile probandumq; opus efficere studuerit, Is facile sentiet quid fructus sibi utilitatisq; hinc sperandum sit, neq; dubium mihi est quin ipse hæc secutus cum plura tum etiam meliora sit exquisiturus. Neq; me fugit hæc multis in locis difficulta, intellectu usuq; visum iri, Sed his facile studium diligentiaq; succurret. Obscuritas enim scriptorum assiduate lectionis et cura, vincit semper solet. Atq; hoc loco finit placuit his de rebus doctrinā meam, quod si Deus fauorem aspirarit conatibus meis, alias picturæ pluresq; rationes scriptis meis postmodo explicabo, Ne nostrates pictores manuum tantum usu, sed veris etiam præceptis artis valere videantur, qua re neq; Deo gloriosius neq; gratius nostris hominibus quicq; ut arbitror, facere possim.

Finis libri Quarti.

ELEGIA BILIBALDI PIRCKEYMHERI
in obitum Alberti Dureri.

Qui mihi tam multis fueras iunctissimus annis
Alberte, atq; meæ maxime pars animæ
Quo cum sermones poëtam conferre suaues
Tutus, & in fidum spargere uerba sinum.
Quæ subito infelix moerentem lingua amicum.
Et celeri properas non redire pede
Non caput opratum licuit, non tangere dextram,
Ultima nec tristi dicere uerba uale
Sed uix tradideras languentia membra grabato,
Quum mors accelerans te subito arripuit
Heu spes fallaces, & mens ignara malorum.
Quam lapsu celeri cuncta repente cadunt.
Omnia Dureri dederat fortuna secunda
Ingenium, formam, cum probitate fidem
Omnia sed rursus celeri mors abstulit ausu
Tollere sed laudes improba non ualuit
Virtus namq; manet Dureri, atq; inclita fama,
Splendebunt donec sydera clara polo.
I decus, i nostræ non ultima gloria gentis,
Ductore & CHRISTO regna superna pete
Illic non uano gaudebis semper honore,
Pro meritis fœlix premia digna ferens.
Donec nos fragiles erramus mortis in umbra,
Et miseri cymba labimur instabili

At nos præseruans aderit quum gratia Christi
Hoc duce fœlices ingrediemur iter
Interea mœsti lachrymas fundemus amico
Nil quibus afflictis dulcius esse potest.
Accedentq; preces, summum placare tonantem
Quæ possunt, quicq; si pia uota ualent.
Et ne quid tumulo desit, spargemus odores
Narcissum, uiolas, lilia, fœta, rosas.
Fœlix interea somno requiesce beato
Dormit. n. i. Christo, uir bonus haud moritur.
EPITAPHIUM EIVSDEM.
Albertus postq; pingendo ornauerat orbem,
Arteq; tam lepida cuncta repleta forent.
Nunc restat cœlum, dixit, pingatur ut altum,
Mox terram linquens sydera clara petit.
ALIVD.
Ingenium, probitas, candor, prudentia, uirtus,
Ars, pietasq; fides, hic tumultata iacent.
ALIVD AB EODEM.
Per lachrymas posset si uita Alberte, reuerti
Non corpus uili hoc comegeretur humo.
Sed quia non lachrymis, nec flendo facta mouentur
Mœrendo tantum soluimus inferias.

EPITAPHIA IN ALBERTVM
Durerum, Eobani Hefsi.

Quo situs Albertus tumulo Durerus, eodem
Picturæ ratio tota sepulta iacet.

ALIVD.

Artis & ingenij laudem si facta morentur
Certum est Durerum non potuisse mori.
Ergo sub hoc nondum totus iacet ille sepulcro
Ingenij famam uiuus ad astra tulit.

ALIVD.

Quid properas subsiste parum lecture uiator,
Hic sita Dureri molliter ossa cubant.
Est operæ precium talem spectare ruinam
Cum qua picturæ concidit omnis honor.

ALIVD.

Quid uitam coluisse iuuat quascunq; per artes
Quando ea momento mors rapit atra breui
Par fuit Alberto Pictorum nemo, sed illum
Facta diu sumnum non potuere pati
Præscidit ergo uiri uitam mors fœce maligna
Et dixit moriens sic quoq; non morieris.

ALBERTO DURERI NOBILIS.
pictori & Geometræ in Norico. Q. V.
An. LVII. Ioach. Camer. F.

Filium Alberte tibi, cum neret parca supremum
Et plenum uitæ conglomeraret opus,

M. Beatis. S.

Memorie Alberti Dureri, uiri optimi, ac ætate sua pictoris absolutissimi, qui non solum primus e Germanis picturam auxit, illustrauit, ac ad seueriorem legem restringit, sed et literis posteritati commendare coepit, ob quam rem, precipue uero mores compositos, prudentiam ac modestiam singularem, Nurembergensibus suis, imo ceteris omnibus fuit charissimus, Diuo uero Maximiliano, ac nepoti eius Carolo, Cæsaribus, nec non Ferdinando Hungaricæ ac Bohemicæ Regi, acceptissimus, qui illum annuo largoque stipendio fouerunt, ac summo prosequuti sunt fauore. Obijt autem non sine magno amicorum desiderio. 8. Idus Aprilis. Anno. 1528. Aetatis uero suæ. 57.

Bilibaldus Pirckemherus
amico integerrimo. M. P.

Sic pro te fertur rerum natura locuta,
Vltiora petens tempora pauca tibi.
Parcite fatales euoluere pensa sorores
Ducitur ex ista gloria nostra colo
Vnus quas rerum uiuas ego procreo formas,
Hic similes ueris fingere doctus homo est.
Quid quod nostræ huius uires superantur ab arte
Et natura parens quod nequit iste potest?
Hoc ego continuata seror, neq; diuidor, inq;
Veris hiems medio uer hiemisq; manet.
Hic ut spectentur uiuos facit inter humati
Hoc antiqua uidet sæcula posteritas.
Hic serat ut tellus omnis passim omnia quæ sunt,
Quæq; futura putant quæq; fuere facit.
Talia, cum uellet concedere parca roganti,
Abstulerat crimem Persephonea sacrum.

Ιωαχέιμδ.

οἱς ποτ' ἀπελλὰσαι χεῖρες θαυμαστ' ἐδόκησαν
ἢ βαλοῦν ζῶντας ταῦτ' ἐθέλοιμι βλεπέμ,
ὅσο' ἀπὸ δ' εὐρήρου τέχνης μνηθεῖα λίποντο
ζωγράφου ἔργα γὰρ εὐγχαράεωστε καλῶ,
ἢ τὰς τῶνθ' ὀρώωντες, ἀπελλήσεν μόνου ἡμῖν
ἀλλὰ καὶ ἄλλοις τοῖς τευθόσιν, εἰπορ, ἐμ.

In his libris qui operam lectionis forte posuerit, cum alia inter excudendum admissa et a se animaduersa errata benigne corrigat tum notata a nobis emendet. In q3 primis in p̄fatione primi libri permutatos versus et confusam sententiam inter excusionem operis. Hoc modo. a. 3. a tergo Versu. 23. lege Non etiam fugiebat me quanto difficilius esset labor futurus mortuo authore q̄z fuisset uiuo, et quod maxime contrarium esset, occupatus etc. At Versu ultimo et deinceps primo sequentis cartoe dele hęc verba. Labor futurus mortui authore q̄z fuisset uiuo, et quod max. contrariū esset.

Postea in libro. 3. carta. a. 1. Versu a fine. 2. lege si qui.

a. 2. B. 8. pone punctum ante. nihil. 12. punctum ante, relinquet tolle. Tolle et a tergo B. 11. a fine post exiri.

a. 3. B. 3. ad dele. B. 12. le. discernit. B. 15. le. totam hanc rationem. B. 24. leg. π̄ᾱᾱ
ᾱᾱ ᾱᾱ ᾱᾱ. B. 26. le. decurtationis. B. 5. a fine le. decurtatione. a. ultimo B. 1. lege productionibus.

b. 1. a tergo Juxta imaginem virilem sic lege. Infra genu. Ima sura exterius. Ima eadem interius. Mons ped.

b. 2. a tergo B. a fine. 7. le. vt. a. c. descr.

c. 2. supra prima facie le. etatam.

c. 3. a tergo in scriptura intra capita. B. 2. lege sed duo.

c. 4. B. 12. lege hanc non hac. B. 25. le. quae non qua. B. 7. a fine le. acutius. A tergo. B. 6. le. labronibus.

c. 6. B. 20. lege elaborantur. B. 25. lege tenuia.

e. 1. B. 1. lege propostea. e. 4. a tergo. B. 1. lege peruertendi. B. 15. lege nisi vsui ac comod. B. 12. a fine lege appon.

Ad peruertentis diuersionem a scribe. Mens. viril. imagi. ultimo loco descr. in libro. 2. f. 3. B. 19. lege ipsi su. a tergo. B. 9. lege putandum? B. 21. dele cer. B. 29. le. Eodem enim modo et.

f. 4. a tergo. B. 17. a fine lege tenuibus. f. 5. B. 14. a fine lege nequaquam.

Libro. 3. g. 2. a tergo. B. 5. lege designatae part. g. 3. B. 10. lege nerui.

g. 4. B. 3. lege angularibusue fig. B. 5. a fine lege cranium. A tergo. B. 2. lege illa.

g. 5. B. a fine. 3. lege aggrediamur. a tergo. B. 12. lege dextrum autem dirig.

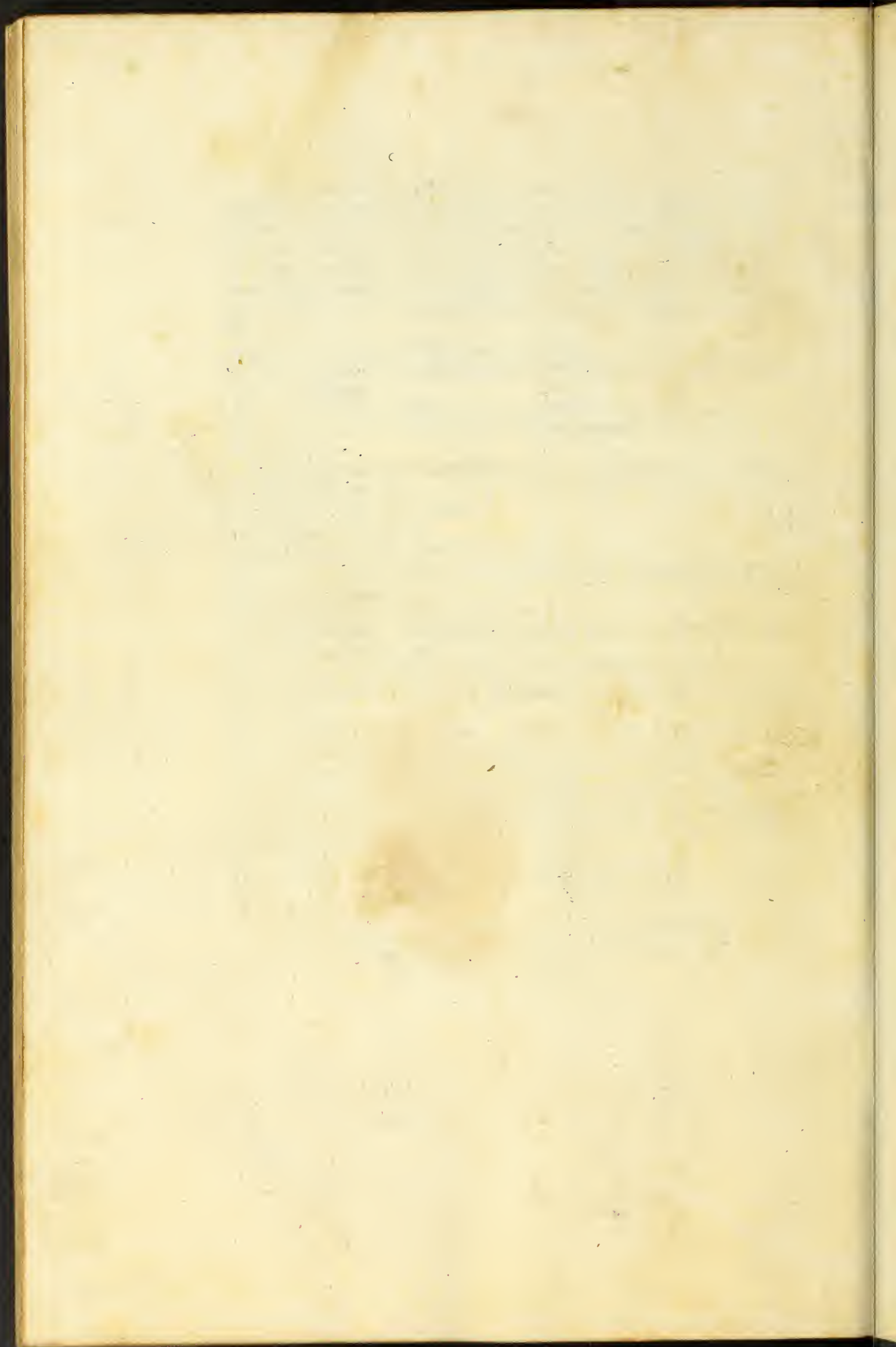
I. 2. columna. 2. B. 2. lege in latus. B. 6. lege semper. J. 5. B. 16. lege alijs has fig.

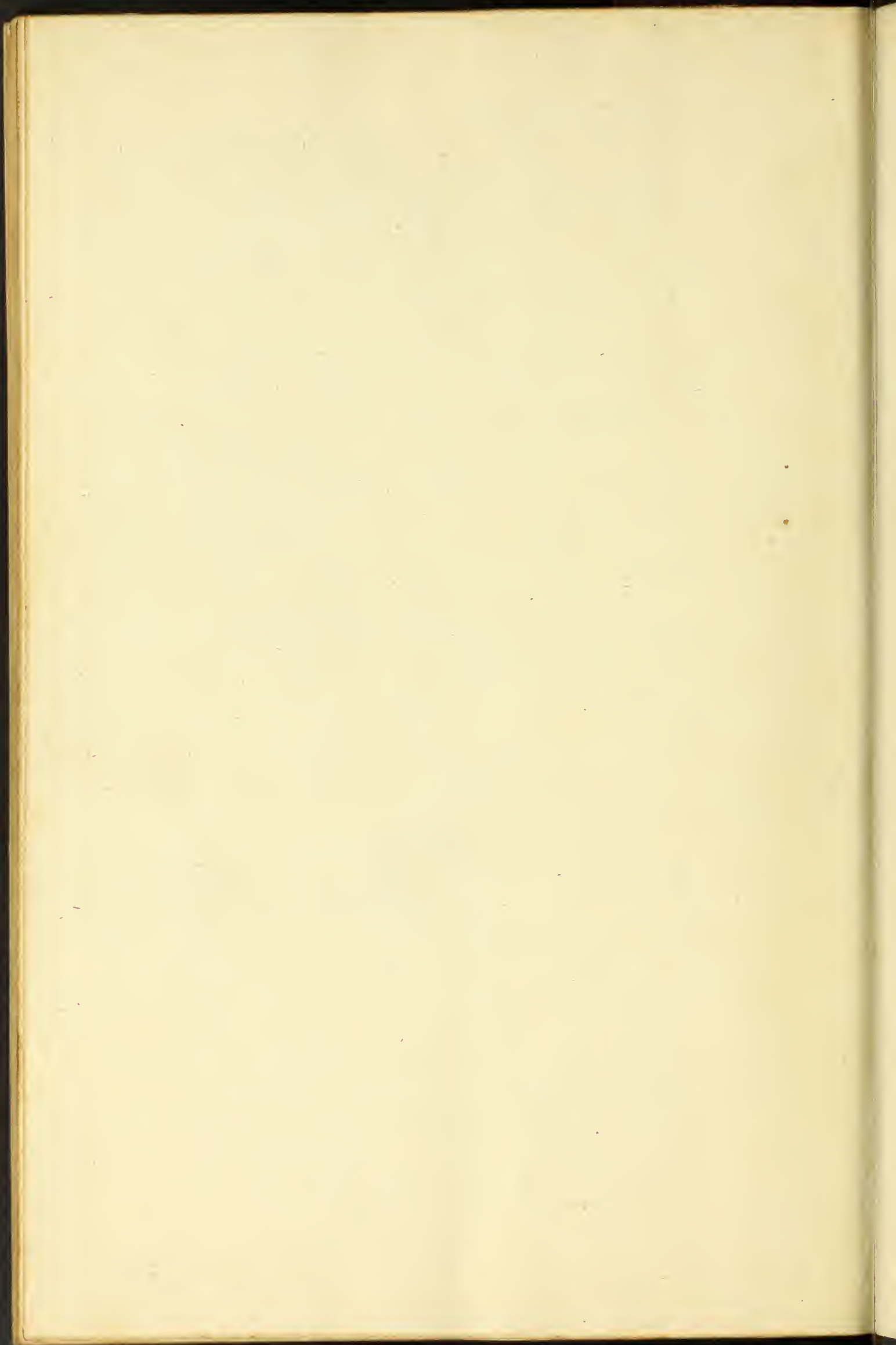
B. ultimo lege scalpenti. A tergo. B. 7. lege facile ad fin. B. 8. lege foret. diff. B. 11. a fine lege sint. tunc intel.

k. 1. B. 5. a fine lege, quomodo etiam in la. a tergo. B. 9. lege oblique,

l. 1. a tergo. B. 8. lege assiduitate lecti.

Finiam opus Anno a salutifero partu. 1534. 9. Cal. Decemb.
Impensis viduce Durerianae, per Hieronymum
Fompschneyder Norimbergae.

H 1052
H 10522

